5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacţia şi Administraţia: IAŞI, Str. Primăriei 27 | Sub direcţiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 859 Duminică 1 Noembrie 1909

FARSA REMANIEREI

Remaniarea—mult aşteptata remaniare—este astăzi un fapt îndeplinit.

Guvernul a cîştigat doi miniştri, iar opoziţia a perdut un enepuizabil subiect de vorbă.

Dar nici pe guvern nu'l felicităm de cîştigul seu, nici pe opoziţie n'o plîngem de perderea încercată.

După nouă luni de sforţări, de svîrcoliri, destul de dureroase, guvernul putea să nască doi miniştri mai cu multă autoritate sau valoare politică, de cît pe d-nii Constantinescu şi Orleanu.

Ne aducem aminte de remaniarea ministerială făcută de guvernul Sturza în 1902.

Partidul liberal venise la cîrma statului în Februarie 1901, după cunoscutul vot de neîncredere dat guvernului prezidat de d. Petre Carp, de către amicii d-lor Take Ionescu şi G. Cantacuzino, porecliţi după aceia, multă vreme, de: „februarişti" de către d-nul Nicu Filipescu.

Dar după un an numai, de guvernare liberală, d. Sturza a putut constata cît de mult se uzase guvernul seu—şi a trebuit să admită ideia unei remanieri, mai cu seamă că se apropiau alegerile generale comunale.

Atunci a eşit din minister d. Aurelian, pentru a lua portofoliul internelor def. G. D. Pallade; atunci a intrat la justiţie def. Eugen Stătescu, prin trecerea d-lui Stoicescu la departamentul domeniilor—şi tot atunci a intrat pentru prima oară în guvern, d. Emil Costinescu, ocupînd portofoliul finanţelor, al cărui interimat îl ţinuse preşedintele consiliului.

O asemenea remaniare cu trei miniştri de valoarea lui Eugen Stătescu, a lui Pallade şi a lui Emil Costinescu, a fost privită de toată lumea ca o întărire a guvernului. Partidul liberal s'a simţit el însuşi consolidat prin remaniarea făcută, iar opoziţia conservatoare a văzut că are a face de acum cu un guvern puternic, în potriva căruia lupta politică cerea noui concentrări de forţe şi energie.

Nu tot astfel se poate spune azi însă, de remaniarea d-lui Ionel Brătianu.

Şeful liberalilor—destul de fericit sau norocos în altele, n'a avut de loc şansă în complectarea ministerului.

De sigur că se poate obiecta, că partidul liberal nu mai dispune azi de rezervele de oameni de valoare, de care dispunea pe vremuri. Dar în tot cazul, cînd e vorba de primenirea, sau cel puţin complectarea a două vacanţe ministeriale, ori cît de sărac ar fi acest partid în bărbaţi de seamă, tot dispune de cîteva elemente, cari dau cu mult înainte celor doi representanţi ai Bacăului şi Covurluiului.

Dovadă de aceasta este, că însuşi d. Brătianu s'a gîndit, în afară de d. Ferechide, Nacu şi la fostul ministru de domenii d. Basile Missir, pentru a succede d-lui Anton Carp, la un departament, în care s'a relevat în guvernarea de la 1901—1904 ca un bun reformator, după urma legei meseriaşilor—şi poate chiar că ar fi şi intrat în minister, dacă n'ar fi avut nenorocita inspiraţie să ceară şefului guvernului tocmai portofoliul d-lui Toma Stelian!

Dar aşa, cum s'a remaniat ministerul cu d-nii Orleanu şi Constantinescu, —şi cum foarte bine remarcă şi confratele nostru „La Roumanie"—întrarea acestor domni în cabinet nu represintă nici o nouă orientaţie politică, nici o nouă consolidare a majorităţilor parlamentare liberale, atît de reslăţite.

D-nii Constantinescu şi Orleanu sunt pur şi simplu debutanţi în guvernul, cari departe de a'l întări 'l slăbesc şi mai mult, prin aţîţarea poftelor de portofolii la atîţia pretenţioşi ministeriabili, cari se socot acum, cel puţin tot atîta în drept de a obţine alături de ei cîte un loc în cabinet.

Din toată remaniarea făcută, un singur lucru presintă un interes şi o utilitate pentru ţară: intrarea generalului Crăiniceanu la ministerul de răsboiu. Dar această intrare era de mult hotărîtă, împotriva sentimentelor şi intenţiilor d-lui Brătianu, care voia să ofere portofoliul resboiului, tot unui politician liberal.

Oştirea noastră, după lovitura crudă dată de guvern, prin isgonirea generalului Averescu, avea nevoe de un militar de seamă, pentru a-i reda liniştea şi siguranţa unei conduceri capabile. Şi de aceia aprobăm cu toată inima luarea acestui important portofoliu, de şeful marelui stat major al armatei, tocmai pentru motivul că intrarea sa în minister n'are nici o legătură cu politica d lui Brătianu şi se datoreşte foarte puţin—aaprope de loc—şefului guvernului.

Incolo, remaniarea făcută, este o simplă şi ridicolă farsă. Cîştigul guvernului de pe urma ei, nu'l poate rîvni nimeni—iar opoziţia cea adevărată, capătă un drept mai mult de a solicita şi obţine puterea.

Cînd un guvern, după nouă luni de frămîntări, rîdică la demnitatea de miniştri, oameni de a doua şi a treia mînă din partidul său—şi pretinde că s'a consolidat, ast-fel, cu ei—el îşi recunoaşte imensa slăbiciune în care se sbate şi îşi semnează singur actul său de deces.

Vespasian I. Pella

Partidul espectativei

Junimiştii vin să afirme ei singuri, că nu sunt în stare să preiee guvernarea. Că dacă Regele ar chema pe d. Carp să formeze un guvern, d. Carp ar refuza, sau, în tot cazul, ar ezita s'o facă.

D. Carp este un adversar intransigent al unei lupte pentru răsturnarea actualului regim. Şeful partidului junimist este încă pentru espectativă.

După aproape trei ani de guvernare liberală, după punerea în practică a multor legi, cari, în interesul ţărei, ar trebui desfiinţate, d. Carp este pentru ca să se continue un regim anarhic şi ridicol—iar junimiştii să aştepte.

Aşteptarea este temelia partidului d-lui Carp. Junimiştii întrebuinţează aşteptarea ca mijloc de a adormi şi de a uita. Acum d. Carp vrea ca şi cantacuziniştii, întraţi în partidul seu, să se deprindă cu aşteptarea.

Suntem siguri, că d. Carp ar dori mai mult să ajungă ziua cînd partidul seu va sărbători sfertul de veac de cînd se află în opoziţie, de cînd doreşte să fie la putere, să formeze ceea ce s'ar numi, de sigur, „marele minister."

Nu de un gust, nu de florile mărului face d. Carp jocul acesta. D. Carp, dacă nu cunoaşte încă ţara, dacă nu-şi cunoaşte partizanii, îşi cunoaşte însă picioarele: d. Carp ştie că n'are picioare.

De aceea ie pentru espectativă. Ar fi interesant de ştiut de ce aşteaptă şi ce aşteaptă. Dacă ar face lucrul acesta de recunoştinţă pentru guvernul liberal, care l'a ales pe el şi pe ceilalţi junimişti aflători în Parlament, ar fi trebuit să l fi făcut şi pentru toate guvernele trecute, căci de la toate s'a folosit la fel, cum văduva ruşinoasă se profită de la toate epitropiile.

Adevărul este că şeful junimist, care cunoaşte foarte bine forţele partidului seu, îşi dă perfect seamă, că acest partid nu va putea guverna.

Extrem de slab, fără pic de popularitate în ţară, partidul junimist, un amalgam de ranchinoşi, de insultători publici, poate, stând în opoziţie, să-şi piardă vremea înjurînd pe takişti, dar nu poate guverna.

Ce fel de parlament ar fi acela, care, junimiştii fiind la putere, ar fi lasaţi să facă alegeri pe socoteală proprie!?

Ce rost ar avea d. Carp, dacă s'ar prinde să răstoarne guvernul? Ce profit ar trage partidul seu, dacă ar reuşi să răstoarne guvernul?

D. Carp şi-a pus toate aceste chestiuni şi, între a scoate castanele pentru alţii şi a sta în espectativă—s'a oprit repede la soluţia de pe urmă.

E şi comodă şi practică şi foarte potrivită pentru un partid, care, mai la urmă, încurcă lumea pe gratis.

Delicaţi bărbaţi!

Cortina dă să cadă definitiv asupra acelei drăgălaşe comedii de moravuri, ce ni se înfăţişase sub forma faimosului proces zis al cîrciumarilor.

Suntem la scena finală a comediei: energicul şi savantul chimist Şumuleanu se pregăteşte să-şi primească satisfacţia reală, cea dulce, din partea celor o sută şi nu ştim cîţi cîrciumari de la Iaşi, care, minune mare, l'au calomniat pe d. Şumuleanu pe calea tiparului.

Două sute lei, în plus cheltueli de judecată, va primi energicul chimist de la fie care din cei peste o sută de cîrciumari. Păcat că sunt numai peste o sută. Ar fi putut fi peste două sute. Neamul evreesc, zice Biblia, se va înmulţi ca nămolul pe malul mărei—şi o sută evrei—cazul Şumuleanu—nu corespunde, de cît doar în miniatură, prevederei biblice.

D. Şumuleanu stă gata să primească eclatanta satisfacţie. Cu executarea ei a fost însărcinat d. Adonis Buicliu, cu procură autentificată în regulă.

Mandatarul legal al chimistului ar fi putut soma pe cei peste o sută de evrei să se execute. A renunţat, însă, la intervenţia prin portărei şi s'a pus, din contra, în corespondenţă amabilă cu evreii. Documentul special, document omenesc remarcabil, a fost reprodus tale quale în numărul nostru de eri.

Adversarul loial nu-şi maltratează prizonierii. Nici d. Buicliu, care lucrează, cu procură în regulă, în numele şi pentru d. Şumuleanu, nu este nedelicat faţă de acei jidani, calomniatori ordinari, otrăvitori ai neamului, cari fusese astfel înainte de proces, în timpul procesului şi până a nu se fi învestit cu formula executorie cele peste o sută de satisfacţii.

Cîrciumarul, în corespondenţa ce i adresează d. Buicliu, nu mai este cîrciumar. Titulatura aceasta ar fi fost nedelicată, trebue să-şi fi zis d. Buicliu. Cîrciumar, ar putea reaminti lui Bercovici, lui Fastlich şi celorlalţi otrăvitori—mica tragi-comedie de la Vaslui—şi asta n'ar fi fost delicat. De aceea, în loc de cîrciumar jidan, corespondenţa glăsueşte *domnule debitant*—ar fi putut glăsui şi „domnule paharnic".

Apoi, devenind tot mai delicată, corespondenţa continuă: „plătiţi de bună voie cei 200 lei, spre a evita *displăcerea* unei urmări, cît şi *cheltueli* ce ea ar necesita şi care, după lege, *vă priveşte tot pe dvs*".

Şi mai departe, acordînd „d-lui debitant" chiar termen de graţie, dîndu-i până şi sfaturi amicale, mandatarul zice: „vă acord cinci zile de la primirea acestia. *Primiţi sfatul meu paşnic şi bine-voitor*".

Ilustră monetărie a statului, tu nu eşti naţionalistă romînă. Ai tăi lei noi îs toţi la fel—fără miros, fără culoare.

Şi mari sunt minunele tale, produs mîndru al monetăriei statului: în faţa ta toţi devin delicaţi bărbaţi—chiar şi pretinşii mîncători de jidani, mai ales dumnealor.

Chestii şcolare

Un nou abuz de putere al d-nului Haret

Cele ce s'au făptuit cu d. A. D. Atanasiu, maistru de desen liniar şi geometric la Liceul Naţional şi profesor de perspectivă la şcoala de bele arte, constitue încă o vădită călcare de lege din partea acoliţilor d-lui Haret.

D. A. D. Atanasiu a dat examen de capacitate pentru catedra de la Liceu, şi a trecut un concurs special pentru catedra de perspectivă de la Bele Arte.

Deci era trecut în state cu două lefuri şi cum acum s'au concentrat în statele de prezenţe catedrele, d-sa a fost trecut cu salariul celor 2 catedre în statele şcoalei de Bele Arte. Nici un text de lege nu oprea pe d. Atanasiu să nu poată ocupa cele 2 catedre; din care una o căpătase prin examen de capacitate şi alta prin concurs special.

Dar d. Atanasiu nu e nici liberal, nici socialist, ci are păcatul de a fi democrat-conservator şi prietenii colegi l'au arătat ministrului Haret ca pe un nevrednic de a ocupa 2 catedre, şi deci trebue *ciupit*.

Şi au început ciupelele.

I s'au anunţat în vară oarele de la Liceul Naţional ca libere şi deci de ocupat. Noroc că cu examen de desen geometric sînt puţini şi nu s'au găsit doritori de a le fi cerut, căci ar fi fost atunci 2 profesori pe o catedră.

La întrebarea ce face titularul, că de la ce catedră sînt libere oarele de desen, la Liceul Naţional, ministerul îi respunde prin adresă specială că a fost o eroare şi că se va îndrepta în monitor.

Vine Septembrie; d. Atanasiu îşi ia lefile amîndouă. Care nu-i fu mirarea cînd în Octombrie se vede şters din stat cu catedra de la liceu. Cu toată adresa de la minister, d. Atanasiu se văzu persecutat de aceiaşi mînă ocultă de la minister.

Telegrafic se cer lămuriri personal ministrului, amintindu-i-se adresa veche. Drept răspuns direcţiunea liceului Naţional primeşte adresa seria B. No. 73483 din 27 Oct. a. c. prin care zice următoarele: „am onoarea a vă face cunoscut că ministerul vă pune în vedere că d. Atanasiu, maestru de desen şi caligrafie va avea oare în zilele de Marţi şi Sîmbătă de la orele 2—4 p. m".

Adresa e iscălită de directorul învăţămîntului secondar şi superior d. C. G. Ionescu.

Adresă scurtă, dar cu subînţelesuri. De cînd ministerul s'a amestecat în fixarea zilelor şi ceasurilor de pus un obiect? Noi ştim că conferinţa profesorilor fixază orarul şi distribuirea orelor după interesele profesorilor. De unde ministerul să aibă acest interes de a fixa unui maestru zilele şi oarele de curs?

Da; este ceva aici. D. Atanasiu are 11 oare la Liceul Naţional; ministerul îi fixază numai 4 oare, Marţi şi Sîmbătă de la 2—4 p. m. Dar tocmai Marţi şi Sîmbătă d. Atanasiu are oare la Bele Arte. Iar directorul învăţămîntului secondar, adulatorul d-lui Haret, luînd orariul Bele artelor de pe biroul său, a urmărit cu un interes diabolic oarele de clasă ale d lui Atanasiu şi văzînd că mai e chip de a-i face şicană, a dat ordin direcţiunei Liceului ca numai de cît să-i aşeze cele 4 oare în zilele şi orele ce le are ocupate la Bele arte.

In ce scop! ca să silească pe d. Atanasiu să'şi dea demisia; Iar în timp ce slujbaşii d-lui Haret caută să ciupească pe un profesor ce nu i din şleahta lor, dau cîte 2 catedre la ciracii socialişti şi grămădesc cu oare suplimentare pe toţi favoriţii regimului.

Un mai mare şi strigător abuz nici că se poate!

***

OAMENI ŞI LUCRURI

BEŢIA OFICIALĂ

Poliţia Iaşului, neadormită întru îndeplinirea datoriei sale şi întru executarea noilor legi—a distribuit tuturor debitelor de băuturi spirtoase cîte un... tablou.

E mult aşteptatul şi mult comentatul tablou „oficial" al beţivilor, cărora comercianţii respectivi nu mai au voie să le vîndă băuturi sub anumite şi grave pedepse prevăzute în articolul 41 din lege.

Tabloul cuprinde pentru moment un singur nume, cu indicaţia profesiunii şi a locuinţei. E foarte probabil că e un nume prea cunoscut şi o figură prea populară, aşa că nu mai era trebuinţă de alte formalităţi, cum ar fi fost de exemplu, alăturarea unei.. fotografii a eroului în chestie.

In adevăr logic ar fi numai un atare procedeu. Căci a ameninţa cu pedeapsă aspră atîtea sute de comercianţi în caz dacă vor vinde marfa lor unui singur cumpărător, presupune cel puţin că acel unic „erou"—căci e un adevarat erou un ast-feliu de tip—e cunoscut *tuturor* comercianţilor, fără deosebire de cartier, de vrîstă, de religiune şi de.. sex.

Ne închipuim—pe aceşti negustori, în număr de mai multe sute, stînd veşnic la pîndă, cu sinistrul tablou în mînă, cercetînd şi întrebînd pe fiece client, dacă nu cumva e deghizat, dacă nu cumva şi a lasat barbă ori şi-a pus una, dacă nu cumva e o greşală de asămanare aşa mai departe. Mai mult încă. Dacă în lipsa de acasă a comerciantului cine-va care *nu* cunoaşte pe acel beţiv oficial i-ar vinde te mieri-ce? Sau dacă agentul căruia îi s'a refuzat biletul de teatru ori.... lotul pentru tabacheră, apare cu mărturia... beţivului unic că X ori Z., i-a dat să bea şi l'a nenorocit, călcînd legea şi dispoziţiile poliţieneşti în acelaşi timp?

E lesne de văzut dară cîte probleme grave şi indisolubile aduce cu sine acel mistic şi laconic tablou care are, negreşit un scop practic şi generos,—dar că nu va folosi la nimic, cu desăvîrşire nimic, ci va fi numai un spectru ambulant—pe două cărări — o sabie a lui Damocles atîrnată peste capetele debitanţilor de vin.

Omul pierdut care a ajuns să figureze în tabloul comisiei, după cum criminalul e fotografiat în albumul serviciului de siguranţă nu va mai fi corectat şi moralizat. La ce i-ar mai folosi chiar dacă ar fi? Odată înfierat în lista oficială, e în zadar ori-ce încercare de reabilitare.

Cine însă va avea curagiul să înscrie în tablourile poliţieneşti sutele, miile, de beţivi care nu se tăvălesc prin cîrciumi, ci aiurea? Beţivii de lume bună, de berării ori de camere separate în cafele cîntînde? Cine va opri să li se vîndă de băut celor care.., cad de beţie, dar nu cad sub rigoarea legii?

Iată de ce credem absolut nule tablourile întocmite şi prezicem încă odată ceea ce spune dictonul francez:

— Qui a bu,—boira! Rodion

Şcoala primară în Elveţia

I

Constituţia elveţiană nu numai că recunoaşte fiecăruia cetăţean dreptul de vot, dar îl şi sileşte să se pronunţe în chestiunile cele mai mici, ca şi în cele mai mari. Ori ce măsură votată de către Camera Deputaţilor, n'are putere de lege de cît după ce întruneşte un număr hotărît de voturi de ale poporului (Refereudum). Aşa fiind lucrurile, îndată ce s'a recunoscut necesitatea unei culturi generale suficiente, pentru ca fiecare cetăţean să-şi dea bine seama de rolul său în stat şi după ce spiritul democratic a început să cuprindă şi păturile conducătoare, fiecare guvern a crezut de cea mai sfîntă datorie a sa, de a se îngriji mai întăi de instrucţia şi educaţia poporului.

In timpul Evului mediu, în Elveţia, ca pretutindeni, şcoala era monopol eclesiastic şi nu corespundea de loc nevoilor timpului. Pe la sfîrşitul acestei epoce încep a se deschide, dar foarte rar şi numai în cele mai însemnate oraşe, şcoli laice pentru nevoile vieţei civile; de la lumina lor însă se puteau adăpa numai fiii claselor civilizate. Până în secolul 19 puţini s'a purtat grijă de educaţia poporului, măcar că în sec. 18 se naşte şi străluceşte Rouseau, care rămîne şi astăzi inovatorul şi vulgarizatorul multor păreri bune în ceea ce priveşte educaţia. Acesta însă a fost privit de contimporanii ca un utopic, şi ideile lui, mult combătute, ca nefiind conforme cu viaţa sa. Până în sec. 19 cea mai serioasă mişcare în privinţa reformelor şcolare rămîne cea ivită după Reformă, cînd Catolici şi Protestanţi se întrec în organizarea celei mai bune şcoli pentru popor.

Până pe la jumatatea sec. 18 personalul învăţătoresc era compus aproape numai din clerici. După această epocă i-a înlocuit institutorii civili. Dar ce fel de institutori! Fără nici o pregătire şi cu un salar ridicol, din care pricină se vedeau nevoiţi să întrebuinţeze şi alt meşteşug. Clădiri proprii pentru şcoală nu existau şi lecţiile se ţineau în camera, care servea şi de mîncare şi de culcare familiei învăţătorului.

O mişcare mai vădită, în favoarea educaţiei, poporului începe în sec. 19. Sub influenţa ideilor lui Pestalozzi, Fellenberg şi Père Girard, multe mănăstiri se organizează în şcoli normale pentru pregătirea educatorilor poporului.

După Revoluţia franceză şi întărirea Republicei elveţiene, oameni ca Stopfer, Brugg, Melchior Mohr şi alţii, veniră în fruntea afacerilor Statului. Aceştia începură a se ocupa în prima linie de şcoala primară.

Fiecare canton trebuia să aibă Comitetul său de educaţie şi fiecare district un inspector şcolar. De la 1883 Elveţia a făcut mari progrese în ceea ce priveşte şcoala. Legi, regulamente, programe, metoade, toate au fost îmbunătăţite şi complectate după vederile moderne şi după cerinţele timpului. In timpurile din urmă mai ales, cei mai însemnaţi oameni savanţi, profesori de universitate, scriitori etc. caută timpul spre a se ocupa şi de chestiunile şcolare cele mai însemnate. Astăzi chestiunile de pedagogie se manifestă în toate chipurile; muzee şi expoziţii şcolare, congrese, consilii, tribună publică, catedră universitară, anvon, parlament, toate răsună de glasul propoveduitorilor ideilor noua în educaţie. Se fac toate sforţările spre a asigura copilărimei o bună educaţie. In Elveţia sunt în acest moment ca la 50 de ziare şi reviste pedagogice, cele mai multe în limba franceză sau primară.

Astăzi şcoala primară elveţiană este definitiv stabilită pe baze raţionale. Intreaga naţiune o iubeşte şi o respectă. In ea tinerimea îşi petrece cei mai frumoşi ani ai vieţei, pentru că aice ea găseşte în mic viaţa socială pe care are s'o trăiască mai tîrziu.

Elveţia este dintre toate ţările, acea în care instrucţia primară este mai răspîndită. După o statistică din 1864, din 350 căsătorii contractate la Geneva, numai 2 femei n'au putut semna actul de căsătorie. In 1905 procentul analfabeţilor era de 0.09 %. La 10000 de recruţi 9 n'au ştiut citi şi 46 şi scrie.

In 1908 în districtul Lausanne, la 800 de recruţi, 3 n'au ştiut scrie şi citi.

In această răspîndire a instrucţiei ele-

Cumpărați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 160, jumatate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

mentare, stă toată puterea Elveţianului. Iată ce zicea, încă în 1872 Laveleye despre instrucţia în Elveţia: „Elveţia, graţie învăţămîntului obligator şi sacrificiilor ce face pentru el, este împreună cu America de Nord, una din ţările unde instrucţia dă rezultatele morale, politice şi comerciale cele mai însemnate. Graţie răspîndirei generale a luminii, această ţară poate suporta regimul cel mai democratic şi poate împaca practica tuturor libertăţilor cu exerciţiul sufragiului universal, ceea ce aiurea este imposibil. Elveţia n'are nici flotă, nici porturi; toate productele exotice, de care ea are nevoe, se încarcă cu mari cheltueli de transport. Ei îi lipseşte fierul şi cărbunele, aceste elemente indispensabile ale industriei moderne şi cu toate acestea, cifra comerţului său exterior, faţă cu populaţia, este mult mai mare de cît a ori cărei alte ţări, chiar a Engliterei.

Şi după ce au atîtea desavantage, cum poate ea să le întreacă? Prin îndemânarea lucrătorilor ei, prin inteligenţa industrialilor şi a comercianţilor săi, adică prin superioritatea luminii".

Vom vedea care-i este organizarea.

V. C. Buţureanu.

Litere-Ştiinţe-Arte

Literatură contestată.—Intre înfrîngerile artistico-literare suferite de Teatrul naţional din Bucureşti a fost şi reprezentarea piesei „In noaptea învierii" de un începător literar, d. Herz. Piesa a trebuit contramandată după primele reprezentaţii din cauză de... timp nefavorabil, ori din cauza subitei îmbolnăviri a unui artist, după formula oficială.

Piesa d-lui Herz, nu e numai o lucrare slabă, dar pare că e şi plagiată după o lucrare dramatică a d-lui Eugen Lovinescu, publicată cu cîţi-va ani în urmă după cum acesta din urmă susţine într'un articol publicat în „Viitorul" şi rămas până acum fără răspuns.

Iată însă că „Convorbirile literare" în fruntea numărului apărut eri, publică... piesa d-lui Herz, probabil pe temeiul faptului că piesa a fost primită în repertoriul teatului naţional.

Şi iată cum debutantul cu o lucrare şi slabă şi imitată a izbutit să însemne o scădere remarcabilă şi în nivelul literar al teatrului naţional şi tot odată în nivelul unei alte... instituţiuni: revista cea mai veche a ţării, —„Convorbirile literare".

*

Din iniţiativa lui „International Union of Ekical Societes", s'a format un comitet internaţional cu sediul în Londra, pentru a organiza în 1911, luna Iulie, un congres al tuturor raselor omeneşti, în capitala Angliei.

Congresul are de scop de a reuni pe reprezentanţii raselor de nord şi de sud, să discute problemele stării şi evoluţiunii diferitelor naţiuni, să încerce rezolvirea lor, cum şi înlăturarea antagonismului şi neînţelegerilor şi urelor între rase şi naţiuni, statornicind o cooperare a tuturora la opera comună a progresului.

In special se vor studia problemele referitoare la relaţiile dintre popoarele europene şi cele asiatice.

**

Sumarul numărului de mîine din „Noua Revistă Romînă" de sub direcţiunea d-ui C. Rădulescu Motru, este:

Noutăţi.—Procesul Steinheil: Acusata; Revista revistelor.

Politica.—C. Rădulescu-Motru: Naţionalismul, cum trebue să se înţeleagă; I. Petrovici: Afurisenia de la Sfîntul Sinod.

Cestiuni sociale.—Dr. N. Leon: Fluxul şi refluxul mentalităţei omeneşti.

Ştiinţa.—Dr. I. Duscian.—Cesare Lombroso şi teoriile sale asupra geniului.

Literatura şi Teatru.—Il. Chendi. A. C. Cuza: Poezii, Epigrame şi Cugetări în proză; Eugen Porn. Teatru Naţional: Corbii de Henry Bècque Compania dramatică Davila: Refugiul de Dario Niccodemi; Doi cocoşi de Tristan Bernard.

Note şi Discuţiuni—A. Herz: Răspuns domnului Lovinescu; E. Lovinescu: Pentru a sfîrşi o polemică.

*

Din Buda Pesta se anunţă moartea bătrînului poet şi scriitor Paul Gyulai, în vrîstă de 84 de ani. Era unul din cei mai populari poeţi şi din cei mai însemnaţi critici unguri, membru al mai tuturor societăţilor literare ungare şi şeful unei şcoli literare critice. Zeci de ani a fost profesor universitar şi redactor la revista academică: „Buda pesti Szemle".

„New Theater" din Newyork, inaugurat zilele aceste cu piesa lui Shakespeare „Antoniu şi Cleopatra" este opera celor treizeci miliardari newyorkezi şi după o tradiţie americană, ei au apărut pe scenă înainte de începerea spectacolului, avînd în mijlocul lor pe Morgan, căruia arhitectul i-a predat cheia de argint a teatrului. Morgan a rostit şi o mică cuvîntare în numele colegilor săi donatori. Teatrul a costat peste 15 milioane mărci şi sumele s'au acoperit de cătră zişii patroni care şi-au închiriat pe forte mulţi ani ori pentru totdeauna lojile teatrului.

Prima reprezentaţie a fost de o solemnitate şi o strălucire extraordinară.

*

Primim la redacţie un frumos şi elegant volum, întitulat „Din trecutul nostru", de d. dr. C. I Istrati.

Asupra acestei lucrări vom reveni pe larg.

*

Opereta vieneză. — Ieşănilor li-e rezervată o foarte plăcută surpriză pentru zilele de *14, 15, 16, 17 şi 18 Noembrie a. c.* cînd escelenta trupă de operete din Viena va da 5 reprezentaţiuni la Teatrul Naţional din Iaşi cu *Walzertraum Foerster-Caristl, Blitz maedl* („Strengăriţa"), pentru prima oară la Iaşi), *Dollarprinzessin* şi *Herbstmanoever.*

Din această trupă de operetă vieneză fac parte *Mila Theren* prima subretă de la *„Theater ander Wien"*, artistă de primul rang care prin veselia ei comunicativă, prin graţia ei cucereşte asistenţa; minunatul prim comic al *„Karlteatrului" Paul Gutman;* d-rele *F. Schubert şi E Bijacoo* prime cîntăreţe la *„Volksoper"*; *Mizzi Friese* distinsa primă cîntăreaţă la *„Karltheater"; Olga Windhoop* creatoare la Viena a rolului Treska din „Husarii la manevră"; *d-rele M. Bernard Olga Clement,* d-nii *Cl. Marinsky, Fr. Mollick, H. Mandl, P. Olmühl, Ling* toţi primii artişti de la teatrele *„an der Wien", „Harltheater"* şi *„Volksoper"* din Viena. Şefi de orchestră: d-nii *Oscar Kapp* prin „Kappelmeister" la teatrul *„An dèr Wien"* şi *Karl Riedel* de la teatrul *„An der Wien".*

Corul compus din 40 persoane, 20 barbaţi, 20 femei.

Orchestra propie. Costume bogate.

Biletele se iau cu asalt la agenţia teatrală *„Thalia"* (*Maximovici*) de ieşănii doritori de a auzi artă în adevăratul înţeles al cuvîntului.

*

STRUNA ZILEI

CAUZĂ ŞI EFECT

Afară de boală şi de surmenaj, d. C. Stere are şi alte cauze de a refuza ministerul. «Ordinea»

Boală, surmenaj!.. I aşi zice:
„Domnule Costică Stere,
Ce te-o fi *slăbit* atîta
E—şederea la... *putere*"

Informaţii

❑ **Să bine-voiască...**—Directorul ziarului liberal local, în ultimul său articol, apărut ca răspuns la cele zise de ziarul nostru, relativ la neregularităţile epitropiei Sf.-tului Spiridon, se năpusteşte asupra amicului nostru profesor dr. E. Juvara.

D-rul Juvara ar fi un veninos, pentru că s'ar fi exprimat—de altfel ca şi ceilalţi colegi şi totalitatea medicilor—contra posibilităţei transferărei doctorului Mîrzescu, de la spitalul mixt din Roman, la serviciul special de chirurgie din Iaşi. In lungul acestui articol, natural, directorul încearcă să atace, în diferite direcţinni, pe amicul nostru.

Ca chirurg mai mult îl laudă, căci din articolul d-lui Mîrzeseu, reeşă că d-rul Juvara este un chirurg de o abilitate extremă—un adevărat artist; aceia ce n'ar putea strica de loc într'un meşteşug, care nu-i de cît o artă. D. Mîrzescu promite însă o straşnică răfuială relativ la chipul în care d-rul Juvara a fost numit profesor, asupra competenţei şi solicitudinei pe care a pus o pentru instituţiile noastre de asistenţă publică şi culturale—probabil rolul profesorilor în facultate—şi asupra lucrărilor sale ştiinţifice, citate în lucrările clasice.

Aprecind serviciile pe care d. Mîrzescu le-ar aduce amicului nostru din desvoltarea acelor subiecte, îl rugăm să o facă, să nu l cruţe întru nimic.

Aceasta ar da ocazie d-rului Juvara să răspundă, să arate, în detaliu, ce a făcut şi ce ar trebui să facă cineva pentru a ajunge, numai prin muncă serioasă şi judecată, şi în ţară şi în străinătate.

Aide, d le Mîrzescu, publică-ţi articolul, căci d-rul Juvara are nevoe de reclamă şi e mai bine cînd vine de la vrăjmaşi.

❑ *Pe ziua de ieri au fost de înregistrat în oraş 3 cazuri mortale de febră tifoidă. Astă-zi au fost alte 2 cazuri mortale,*

❑ Excelenta administraţie comunală din Iaşi este neobosită. Dupe cîte a făcut până în prezent, acum s'a dedat la manifeste. Tipărite pe hărtie roşie galbenă, albastră—manifestele comunale cari încep cu „Cetăţeni!"—sfătuesc să nu se bee de cît apă fiartă.

Onoare neobositei administraţii comunale, care a făcut măcar atît pe vremurile de cumplită epidemie prin care trece Iaşul.

❑ Eforii Pennescu şi dr. Puşcariu au plecat astăzi dimineaţă la Roman unde are loc înaugurarea spitalului Spiridoniei.

❑ Pentru posturile vacante de subcomisari din poliţia locală, au fost recomandaţi d-nii: G. Marcopol, Brătianu şi Lisievici.

❑ Tabelele de recensemânt ale tinerilor care vor forma contingentul 1911, trebuesc terminate până la 15 Noemb.

❑ Direcţia generală a serviciului sanitar al oraşului, a cerut administraţiei serviciului sanitar al oraşului un tablou de bîlciurile care se ţin în oraş la anumite epoci, aceasta pentru a se alcătui o statistică care să fie la îndămîna negustorilor şi crescătorilor de vite.

❑ Mlnisterul de interne comunică prefecturei judeţului că, contractele în cheiate între ţarani şi primărie fie pentru islaz, fie pentru păşunatul, vitelor, la alcătairea lor trebue observat a aplica toate dispoziţiunile legii, relativ la încheierea contractelor de păşunare şi arendare. Ele trebuesc transcrise în registrele comunei, pentru învoeli, iar apoi să se înainteze copie de pe ele Consiliului superior agricol.

❑ Miine se încorporează toţi tinerii din clasa anului 1910. Acei ce până în 10 zile nu se vor prezenta vor fi daţi ca nesupuşi.

❑ In afacerea furtului de la fraţii Goldenberg, din str. de Sus, poliţia bănueşte ca autor pe un oare care Şfartz, un vestit spărgător din Bucureşti, care operează spargeri prin toate oraşele.

❑ Prelectura judeţului a aprobot voturile mai multor consilii comunale, prin care s'au respins cererea de a se stabili în comunele rurale a unor străini, care nu posedă actele în regulă.

❑ **C. F. R.**—Pe distanţa Craiova-Iaşi-Bucureşşti-Constanţa, şi până la 20 Decembrie 1909 st. n. s'a acordat trupei vieneze, o reducere de 50 la sută pe cfr, 50 persoane ce compun trupa.

— D. Victor Gavrilescu, impiegat din centralul inspecţiei a VI de mişcare a fost permutat în staţia P.-Neamţ.

— In locul d lui Ermil Popescu demisionat din postul de impiegat la biuroul de expediţie a fost adus d. Grigore Popescu, de la Burdujeni.

❑ D. General Tătărăscu, comandantul corpului 4 de armată, a fost alaltăeri la Vaslui unde a inspectat trupele.

Astă-zi d. general Tătărăscu inspectează la Huşi.

❑ Fostul Ministru plenipotenţiar al României în Belgia, d. Mavrodi, a fost numit director al loteriei de Stat.

❑ D. Spiru Haret va pleca Luni în străinătate, pe timp de o lună.

Nu ni e că pleacă....

❑ D. Dimcea, şeful de cabinet al ministrului Industriei a fost numit iuspector al Camerelor de meserii.

❑ Astăzi a fost adus în Iaşi corpul inginerului D. Văsescu, mort în Bucureşti.

Văsescu, excelent inginer, era profesor la şcoala de poduri şi şosele.

❑ O statistică acum apărută arată că în Romania sunt actualminte 113,903 funcţionari publici, retribuiţi cu 136. 963.000 lei anual.

Numărul total al pensionarilor este de 9.867. cari primesc în total, 19.367. 000 lei anual.

❑ Preotul Valeriu Iordăchescu, licenţiat în teologie, de curînd hirotonisit a fost numit preot ajutător la biserica Trei-Erarhi, din localitate; seminaristul Ion Grigoraş, a fost hirotonisit preot paroh, la Mitropolia din judeţul Prahova, iar seminaristul I. Dananache a fost hirotonisit pentru biserica din Pomîrla, judeţul Dorohoiu.

❑ **Miine Duminică, la ora 4 p. m., va avea loc o adunare generală a membrilor societătei, în localul şcoalei „V. Alexandri" din strada Sf. Haralamb, spre a se consfătui cu noii maiştri în privinţa reorganizărei corului şi orchestrei societăţei.**

De asemeni pot lua parte toţi iubitorii de muzică, care doresc a se înscrie în această societate.

❑ Epitropia bisericei Toma Cozma din Iaşi, aduce călduroase mulţumiri d-lor Fraţi Smirnov (comercianţi) pentru ofranda făcută bisericei, una sobă nouă de fontă care a costat una sută lei.

❑ In urma plecărei în străinatate a d-lui Antoniu Ciolan, maistru de cor şi orchestră al societăţei de muzică din Iaşi, au fost aleşi d-na Sofia Teodoreanu maistră de cor şi d. Eduard Caudella maistru al orchestei societăţei.

❑ Duminică 1 Noembrie a. c. orele 3 p. m. are loc în localul Clubului Meseriaşilor, din piaţa Unirei, prima lecţiune a cursului gratuit de esperanto.

Persoanele cari s'au înscris Duminica trecută 25 Octombrie cît şi alţi doritori de a învaţa limba esperantistă, sunt rugaţi a fi prezenţi la data şi ora arătată mai sus.

❑ Prima reprezentaţie a trupei de operete din Viena va avea loc la Iaşi Sîmbătă 14 Noembrie a. c. cu **Valtzertraum** opereta favorită a ieşenelor.

Judecînd după graba cu care ieşenii îşi procur bilete de intrare la agenţia teatrală „Thalia„ (Maximovici) *se prevăd săli archipline la toate cele cinci reprezentaţii anunţate.*

❑ **O Circulară.**—Ministerul instrucţiunei publice a trimis o circulară revizorilor şcolari cl. I şi II, cu privire la şedinţele cercurilor culturale.

Circulara spune că şi anul acesta, casa şcoalelor a înfiinţat un serviciu de şapte controlori conferenţiari din d nii: G. Coşbuc, Al. Vlăhuţă, M. Sadoveanu, A. Gorovei, dr Iliescu, Ion Ciocîrlan, şi Şt O. Iosif. Atribuţia acestor controlori conferenţiare este: a) să supraveghieze cum învăţătorii îşi îndeplinesc îndatoririle la cercurile culturale, şi b) să dea sfaturi şi îndrumări ca conferenţile să fie de aşa natură, ca să îndrepte o stare de lucruri.

Şedinţele publice ale cercurilor se vor ţinea în orele de după amiază iar şedinţele intime dimineaţa, după ieşirea din biserică.

Cînd e vorba de unele obiceiuri luate de la tîrgoveţi, de port stricat, de concubinaj, de beţie să nu se servească nimeni de ridiculizări în combaterea răului. Lucrurile trebuesc spuse cu linişte şi seriozitate; alt-fel odată se creiază protivnici, din cei jigniţi şi în aceste împrejurări e bine ca vorbitorul să fie om cu tact.

Circulara mai spune apoi că chestia pămîntului va fi evitată din subiectul conferinţelor, mai cu seamă de acei vorbitori cari nu sunt pregătiţi în deajuns asupra acestei chestiuni.

Dar cînd ea este ridicată de unul sau mai mulţi săteni, învăţătorul nu e bine să tacă. El trebue să explice că Statul nu e dator să dea pămînt la oameni; că Statul nu poate să ia cu sila moşiile proprietarilor şi să le dea lor; că sunt legi care orînduesc toate într'o ţară şi că Statul nu este un individ, un autocrat, care să poată face ce vrea. Statul este ţara aceasta, cu oamenii care o locuesc şi trăesc, potrivit cu aşezăminte şi legile ce nu se pot călca.

Cel întrebat va trebui să desvolte ideia economiei, a întovărăşirei şi putinţa de a deveni proprietar prin Cassa Rurală. Trebue să mai spue că înmulţirea poporului, care aduce micşorarea proprietăţei, e ceva firesc. Inmulţirea poporului este pretutindeni, iar pămîntul rămîne acelaş. Peste cîtăva vreme, chiar dacă sătenii ar dobîndi prin munca şi stăruinţa lor cea mai mare parte din pămîntul ţărei, tot nu se vor putea hrăni toţi din holdele acestui pămînt. Inmulţirea poporului nu se poate opri, dar că un popor nu piere din pricina aceasta, că sunt şi alte izvosre de cîştig: *negustoria şi meşteşugul.* Dacă acum sătenii noştri n'ar merge de voie spre meşteşug şi negoţ, ar merge mai tărziu de nevoie, cînd pămîntul nu-i va mai putea hrăni pe toţi; aşa a păţit şi au făcut şi alte popoare. Aci ar fi locul ca vorbitorul să arăte sătenilor ajutorul ce le dă Statul, prin înfiinţarea a o mulţime de şcoli de meserii şi şcoli de agricultură, unde pot să înveţe ca să scoată un mai mare câştig din pământul ce-l au. De ce să aştepte vreme mai rea, de ce să privească cum câştigă străinii din negoţ şi meşteşuguri şi de ce nu caute încet-încet şi ei să se îndrepte spre aceste isvoare de câştig. *Pământul nu se poate întinde decât e, numai dibăcia omului se întinde cât vrei.*

❑ **Conferinţe didactice.** — Profesorii şcoalei Normale „Vasile Lupu" au început seria conferinţelor şcolare. Intrunirile au loc în saloanele cercului didactic din Iaşi, strada Lăpuşneanu. Intre chestiunile puse în discuţie cu referinţă la organizarea şcolilor normale, a fost de astă dată „anteproectul programelor analitice" ce se va supune consiliului general de instrucţie în sesiunea de Noembrie. In acest anteproect se cuprind nu numai modificări în programele şcoalelor primare, ci şi în cel al şcoalelor normale.

Ce-i drept anteproectul nu cuprinde întregul program, ci anumite obiecte şi anumite clase, în special clasele superioare. Conferinţa profesorilor, luînd în discuţie programul, a legat cu dezideratele de anul trecut, luate tot în conferinţă.

Se cerea prin acele deziderate introducerea unei limbi moderne, şi anume franceza, nu *Italiana,* cum era propusă de minister. Ca dovadă că propunerea ministerului — adică a inspectorului şcolar d. Sol. Haliţa, nu era serioasă, este că de astă dată, nici nu e cuprinsă în anteproectul de program.

In legătură cu aceasta s'a mai cerut crearea anului al VII la şcolile normale, pentru ca să se uşureze clasele inferioare şi să se facă pregătirea practică mai temeinică.

S'a discutat poziţia viitorului învăţător ridicat la rangul de institutor urban, a cărui nivel cultural va fi inferior mediului, unde va profesa. S'a pus în legătură cu cultura umanitaristă ce primesc preuţii în seminar, şi s'a opinat că trebue sporită cultura generală în şc. normală şi mai armonizate diferitele culturi speciale în vederea misiunii învăţătorului. Dacă Seminariile sînt nişte secţii clasice *teologice,* şcolile normale să fie nişte secţii *moderne pedagogice* a liceelor noastre. Multiplicitatea ţelurilor ce se urmăresc azi în învăţămîntul pedagogic cam stingheresc şi ştirbează cultura generală.

Restul discuţiilor s'a lasat pe altă şedinţă, Vinerea fiind aleasă pentru aceste conferinţe.

❑ Membrii cercului Harfa sunt convocaţi pentru astă seară 31 Octombrie, în localul cercului din str. Primăriei, în şedinţă extra ordinară, cînd se va ţinea o conferinţă de cătră un membru al cercului.

DIVERSE

— Societatea domnişoarelor „Sprijinul" va distribui mîine Duminică, îmbrăcăminte şi incălţăminte la un număr de 300 elevi şi eleve fără mijloace.

— Aflăm cu plăcere că mîine va avea loc căsătoria d-lui C. Munteanu, funcţionar la primărie, cu d şoara Viorica Grigoriu, din Botoşani.

Nuni vor fi d na şi d. Victor Munteanu, institutor.

— D. C Florescu a fost numit perceptor fiscal la circ. 14 Ţiganaşi, din judeţul nostru.

Singurul Parfum distins pentru gentlemeni

No 4711 Eau de Cologne

Aroma delicioasă şi discretă.

Mijloc universal de toaletă.

Pentru rufe, vestminte, precum şi o ingrijire specială a pielei.

Netedă este pielea după ras şi o face fragedă.

Veritabil numai cu înregistrata marcă No 4711

Pe etichetă albastră-aurie

Furnisorul multor Curţi

Casă fondată în 1872

Reprezentant JACQUES L. METHSAFT IAŞI

Ultime informaţii

❑ Lihniţii de socialişti din anturajul d lui Stere se îmbuibă. Se relatează că în loc să se dea d-lui Rake Vasiliu, deputat, 4 oare ca complectare până la 24 oare, d sa avînd 2 catedre, ministrul pentru a îmbuiba un lihnit socialist generos, a dat d-lui profesor Patraşcanu grupa de 4 oare, pentru a-i plăti un spor de 80 lei lunar, adică 960 lei anual, turnînd seu în carne grasă. Profesorul, se zice, că a protestat la minister, cum însă la d. Haret au trecere generoşii, titularul a rămas cu protestul şi generosul încasază suplimentul. Alţi generoşi şi mai lihniţi au luat şi cîte 2 catedre, acum cînd altora li se contestă dreptul de a ţinea a 2-a catedră, de şi o au cu concurs, cum e cazul d-lui A. D. Atanasiu.

❑ D. Teodor Dornescu, liberal fruntaş, senator şi consilier comunal, de Piatra N., a trimis o suplică ministrului de interne, prin care 'i atrage atenţia să nu aprobe o convenţie ce a intervenit între comuna Piatra şi societatea „Moldova", acea convenţie fiind oneroasă şi în paguba comunei şi a fost votată după stăruinţele primarului Ioaniu, interesat în cauză.

❑ D. Gh. Apostolescu, profesorul de ştiinţele agronomice la şcoala centrală de fete, la Seminarul Veniamin şi la şcoala normală „Vasile Lupu" împlineşte mîne Duminică 40 de ani de profesorat. D-sa a început a preda lecţii de zootehnie şi agronomie la şcoala normală „Vasile Lupul" în 1 Noembrie 1869, după ce fusese 2 ani profesor la şcoala de agricultură de la Galata. Fiind unul din primele serii a şcoalei de agricultură de la Herestrău, elevul lui P. S. Aurelian, d. Gh. Apostolescu a fost rînduit la Iaşi ca profesor de agronomie şi de 40 de ani e profesor neîntrerupt la şcoala normală Vasiliană. D sa a luat parte activă la evoluţiunea învăţămîntului pedagogic şi a conlucrat cu directorii de pe vremuri: M. Ianculescu, Petrovanu, P. Cujbă, C. Meissner, Gh. Ghibănescu şi Ion Mitru la desvoltarea învăţămîntului pedagogic în practica agricolă, dînsul fiind o pagină vie din istoria învăţămîntului pedagogic la noi în ţară.

Profesorii şcoalei normale „V. Lupu" adunaţi asară în conferinţă, au felicitat călduros pe decanul lor urîndu-i traiu frumos să-şi culeagă în tihnă roadele muncei sale semiseculare.

*

— Un alt decan al învăţămîntului secundar e d. Calistrat Hogaş care în toamna aceasta a încheiat 40 de ani de profesorat. Colegii sei de la Liceul internat proectează a serbători această frumoasă dată, proslăvind pe meritosul şi vigurosul profesor, care a dat catedrei 40 ani din viaţă şi a înzestrat şi literatura romînă cu bucăţi frumoase de literatură, ca amintirele sale de călătorie prin munţii Moldovei.

❑ Dl. M. Barbu, cunoscutul şi virtuosul nostru violonist pregăteşte o surpriză cercului didactic. D-sa pregăteşte un mare concert care se va da în saloanele cercului didactic din Iaşi. Concertul va avea loc în cursul lunei Decembrie a. c. Vom avea prilej să ascultăm o muzică aleasă şi creaţiuni strălucite a neîntrecutului concertist.

❑ *In seara zilei de 28 Noembrie a. c., va avea loc, în saloanele cercului militar, obişnuitul bal al „Crucei Roşie-militară".*

S'a ales ziua de 28 Noembrie, căci tot atunci se serbează şi aniversarea căderei Plevnei.

❑ Azi dimineaţă agenţii poliţiei observară în gară un individ, care le păru suspect. Individul îşi scoase bilet pentru Bucureşti şi se urcă în tren. Un ajutor îl urmări.

In halta Nicolina individul a fost dat jos şi condus la comisia dispărţirei a II-a.

In urma cercetărilor făcute de d. comisar Bonciu, s'a constatat că el e unul dintre autorii furtului cu spargere, comis la magazinul de fierărie al fraţilor Goldenberg, din strada de Sus.

El se numeşte Mihai Moisiu, şi e probabil autorul şi altor spargeri săvîrşite în oraş.

Moisiu a fost condus apoi la siguranţă.

❑ Ministerul de războiu a luat decisia ca batalioanele de vînători şi regimentele de infanterie să nu mai primească, de la 1 Noembrie, nici un angajament de biciclist.

— Astăzi şi mîine vor pleca toţi concediaţii regimentului 13 şi batalionului de vînători.

— Noul comandant al regimentului 13 Ştefan cel Mare se va prezenta Luni d-lui colonel Vlădoianu, comandant de brigadă.

— Astăzi s'a făcut înmormîntarea fostului guard de geniu I. Andrievici. O companie de soldaţi, din reg. 13 comandată de sub-loct. P. Popovici, a dat onorurile militare. La mormînt a vorbit plutonierul Răduţi.

❑ D-ra Zoe Rojniţă şi d. I. Brenner au trecut ieri cu succes examenul de licenţă în medicină.

❑ Azi la orele 2 după amiază, consiliul general al judeţului s'a întrunit în şedinţă ordinară sub preşidenţia d-lui Krupenski, prefectul judeţului.

La ordinea zilei au fost următoarele chestiuni: presentarea diverselor petiţiuni adresate consiliului; petiţiunea comitetului organizator al congresului studenţesc, prin care se cere a se acorda o sumă din casa judeţană, pentru acoperirea cheltuelilor de întreţinere a congresiştilor pe timp de 4 zile; petiţiunea d-lui Al. Dimitriu, intendentul localurilor judeţului, prin care cere a i se da un ajutor; petiţiunea d-lui M. Livezeanu, ajutor comptabil al prefecturei, prin ca e cere un ajutor; cererea d-nului D. Mihalopol, impiegat la serviciul comptabilităţii, prin care cere a i se acorda un ajutor; modificările bugetelor pe exerciţiul 1909—1910 şi deschiderea de credite suplimentare şi extraordinare ce ar mai fi necesare asupra budgetului în curs; cererea d-nei Ecaterina Voinescu, prin care oferă judeţului spre vînzare pe preţ de 15 mii lei, imobilul său din Bivolari, în care se află instalată actualmente administraţia plăşii; fixarea preţului zilelor de prestaţie la drumurile vecinale şi comunale, în campania anului 1910; încheierea consiliului comunei Roşcani, prin care cere a se acorda un ajutor din casa judeţeană, pentru repararea bisericei din satul Rediu-Păuleni; şedinţa sfatului satului Forăşti din 30 Martie a. c. relativ la facerea posibilă a circulaţiei cotunelor Mălăeşti şi Forăşti cu Podul-Iloae.

❑ Delicaţi bărbaţi—delicaţi „debitanţi".

Naţionalistul Abgar Buiucliu, în calitatea sa de mandatar general al d-lui dr. Şumuleanu, a dat „debitanţilor" sfatul bine-voitor şi paşnic, ca să achite satisfacţiile d-lui Şumuleanu.

Graţie delicateţei cu care mandatarul a scris „debitanţilor", mulţi din ei s'au şi prezentat astăzi, deşi Sîmbătă, acasă la d. Buiucliu, achitînd fie-care porţia sa de satisfacţie în sumă de 200 lei.

Delicaţi bărbaţi—delicaţi „debitanţi".

❑ Acţionarii fabricei de ţesături din Iaşi, foastă Leo Geller, s'au intrunit astăzi dimineaţă, la oarele zece jum., în localurile fabricei.

Acţionarii, luînd act de faptul, că fabrica a perdut întregul capital de 350,000 lei, au declarat societatea anonimă disolvată şi au hotărît lichidarea fabricei.

Lichidatori au fost numiţi domnii Leo Geller şi Schöpkes, reprezentantul casei de bancă Marmoroch, Blanc şi C-ie.

Lichidatorilor li s'au dat depline puteri ca să facă lichidarea cum vor înţălege.

❑ **Universitare.**—Au reuşit la concursul de burse a facultăţii de ştiinţi d nii G. Botezatu—anul III—pentru ştiinţe naturale; Ştefan Procopiu—anul II—pentru fisico-chimice; Protopopescu şi Nicolau—din anul I—pentru matematici.

— Concursul pentru bursele din fondul Adamache se va ţinea Duminică 8 Noembrie, la orele 9 dim.

— D ra Sofie Raicu şi d-nii Babencu şi Costăchescu şi-au trecut azi la orele 3, examenul oral de licenţe în filologie.

❑ **Şcolare.**—D-na Iulia Motăş a fost numită directoare la şcoala de fete No. 7, „Elena Doamna", în locul d-nei Eliza Conta, care 'şi va regula drepturile la pensie pe ziua de 1 Aprilie 1910.

— D. V. Mitru a fost numit învăţător provisor, la şcoala din Curseşti, judeţul Vaslui.

— D. Ion Andrei a fost numit la şcoala din Costeşti, judeţul Botoşani; iar d. Mihai Simu, la şcoala din Molniţa, judeţul Dorohoi.

— D-na Natalia Mitrnscu, institutoare la şcoala „V. Adamachi" a fost detaşată la şcoala de băeţi No. 2 din Vaslui, în locul d-nei Tereza Savin plecată în concediu pentru continuare de studii la Paris. La şcoala „V. Adamachi" s'a detaşat dela Erbiceni pe d-ra Emilia Cazaban.

— D-na Rozina Ciornei a fost numită institutoare la şcoala de fete „Elena Doamna", în locul d-nei Eliza Conta.

D-na Tereza Ionescu, iustitutoare la şcoala de fete din Mihaileni, a fost detaşată la şcoala de fete „Elena Doamna", în locul d-nei Natalia Lateş, care se află în concediu din cauză de boală.

— D-na Zoe Boldur Lăţescu a fost detaşată de la şcoala de băeţi No. 7 Bacău, la şcoala de băeţi din Tg. Frumos, în locul d-lui Gr. Tabacaru, detaşat la Bucureşti.

— In ziua de 25 Octombrie s'a ţinut şedinţa cercului cultural No XII Rădeni, la şcoala din Tabăra. Au luat parte următorii învăţători: V. Sevastian, Gh. Carp, Elena Eşanu, N. Rîpeanu, Maria Constantinescu, O. Munteanu, Eleonora Bejenariu, O. Bejanariu, Gh. Dimitriu, Eugenie Mardan, Gh. Rotaru, dr. Văleanu medicul spitalului, I. Ionescu, agent sanitar, V. Manole agent sanitar, A. Tătăranu moaşă şi Victor Vasilescu preot.

Au luat cuvîntul d-nii Dimitrie Bejenariu, care a făcut o lecţie model cu divizia III-a lucrînd o problemă. S'a făcut exerciţii pentru dezlegare oral şi apoi în scris pe tabelă şi placă. Lecţia a fost reuşită. Vasile Sevastian, a ţinut o conferenţă, vorbind despre datoriile părinţilor relativ la creşterea copiilor şi despre foloasele şcoalei. Conferenţa fiind ţinută în limbajul poporului, a fost ascultată de toţi cu multă atenţiune.

Victor Vasilescu, preot vorbeşte în acelaşi sens, din punctul de vedere religios şi citează mai multe texte din S ta scriptură.

Terminîndu-se conferenţele, s'a dresat cuvenitul proces verbal, semnat de toţi învăţătorii şi care s'a înaintat revizoratului şcolar.

❑ In ziua de 10 Noembrie se va ţinea la prefectura judeţului, licitaţie publică pentru darea în arendă spre explotare, a unui număr de şapte păduri, propietatea statului.

❑ Mercuri 4 Noembrie, va avea loc la Liceul Naţional o întrunire a directorilor şcoalelor, în privinţa ccordărei de ajutoare cu cărţi şi haine, elevilor saraci, din partea cassei de economie şi ajutor a corpului didactic.

Va asista şi d C. Leantei, directorul acestei casse.

❑ Autorităţile au fost avizate despre dispariţia voiajorului S. Kaufman, din localitate.

Numitul a falşificat şi cîte-va poliţe, după care a dispărut.

❑ **Judiciare.**—D. procuror de curte M. Ghinea Ionescu, a fost delegat să susţie acuzările în procesele curţei cu juri din Botoşani.

Seziunea acelei curţi se va deschide la 2 Noembrie.

— In rolul proceselor de astă-zi ale curţei secţia II este înscris şi acel privitor la fraudele săvîrşite acum doi ani la recrutările militare din Bacău.

In proces sunt implicaţi, medicul maior Popescu—Cernica, achitat de tribuna; misitul Rapaport, condemnat la 6 luni şi cîţi va sorţari, care au fost condemnaţi la pedepse variînd între 3 luni şi o lună.

Pentru maiorul doctor pledează domnii M. B. Cantacuzino şi Delavrancea, pentru ceilalţi, domnii: Neculaide, Stoinescu, Osw. Teodoreanu şi Stavăr.

— Este inexactă ştirea dată de un ziar, că ministrul justiţiei ar fi aprobat transferarea primului-preşedinte la secţia III a tribunalului. D. Stelian n'a luat încă nici o decizie în această privinţă.

— I. Petreanu, fost secretar comunal al primăriei Răcăciuni, jud. Bacău, învinuit de sustragere de timbre şi de acte, fusese condemnat de tribunal la un an şi jumătate închisoare.

Curtea s. I, în audienţa de ieri, ascultînd pledoaria pe care invinuitul şi-a făcut'o singur, l-a achitat.

— David Rudich fusese condemnat de tribunalul Dorohoi, pentru complicitate la falimentul lui P. Davidsohn, la un an închisoare.

Curtea s. I l'a achitat ieri, constatînd că starea de bancrută a numitului a fost rădicată.

— La secţia I a Curţei se judecă astă zi apelul societăţei comerciale romîne, foastă Féher, în contra sentinţei achitătoare a tribunalului Tutova, referitoare la respingerea cererei de declarare în stare de faliment a firmei Leibovici.

— Tribunalul s. II a reconfirmat astă-zi mandatul de arestare al lui Hascalovici, deţinut pentru bancrută.

— In procesul fraudelor săvîrşite la recrutările din Bacău, curtea, admiţînd incidentul de amînare rîdicat de procuror din cauza lipsei unor marturi, a admis incidentul, amînînd judecarea cauzei la 16 Ianuarie 1910.

— Seziunea curţei cu juri de Suceava se va deschide la 17 c. D. consilier T. Crivăţ va prezida.

— Astă-zi s'a cerut de firma L. Kaufman din Bîrlad declararea în stare de faliment a firmei M. H. Rabinovici din Iaşi, care a incetat plăţile cu un pasiv de aproape un milion.

Termen la 4 Noembrie.

❑ Pentru prima oară apare o piesă educativă pe pînza cinematografului din sala Circului Sidoli. „Sacrificiul Profesoaulu" este o dramă realistă, datorită celebrului scriitor Caillard şi interpetată de artiştii Ateneului din Paris. Ea se desfăşoară astă-seară Sîmbătă şi noul program săptămînal mai cuprinde: „LaSinaia". Cu ocazia vizitei Principelui moştenitor al Austro-Ungariei, trimisul special al casei Pathé Freres, a înregistrat serbările de la Sinaia, în onoarea ilustrului oaspe. Apar, minuţios după natură, Majestăţile Lor Regele şi Regina, Principii şi Principesele, imensa mulţime şi serbarea se închee cu o măreaţă horă.

Noul program septămînal, cuprinde apoi multe vederi după natură, precum Pirineii, grandiosul şir de munţi cu cele mai fermecătoare privelişti; scene din viaţa ţaranilor ruşi intitula'e Uchar negustorul. Aceste scene sunt interpretate de somităţi teatrale ale imperiului vecin. O nuntă americană, moravuri şi obiceiuri din Statele Unite. Din dramele văzduhului: după catastrofa dirijabilului militar „La Republique". Cunoaştem sfîrşitul tragic al celor patru aeronauţi, care se aflau în balonul „La Republique"; cinematograful a înregistrat tristele scene, desfăşurate după catastrofă.

Noul program cuprinde cu prisosinţă scene comice, după natură, sportive şi educative şi este atît de interesant în tot cuprinsul lui, că merită toată atenţiunea spectatorilor şi nu putem de cît îndemna pe cetitorii noştri să asiste la aceste reprezentaţii.

Mâine Duminică Matineu la 3 ore ziua—cu preţuri pe jumătate—şi mîine seară reprez. obişnuită. La ambele reprez. s'au intercalat sujete noue.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 31 Octombrie

Politice

Ploeşti.—Aseară, liberalii-democraţi, s'au întrunit acasă la d. Gogu Negulescu, în adunare generală. Au luat parte peste 100 de membri şi s'a redactat un proces-verbal, prin care se declară că liberalii-democraţi fuzionează cu partidul conservator-democrat.

Procesul-verbal a fost semnat de 102 alegători de col. I şi II, mari comercianţi, etc.

S'a expediat apoi o telegramă d-lui Take Ionescu, şeful partidului, făcîndu-i cunoscut importantul eveniment.

Manifestul studenţilor

Bucureşti. — Un grup de studenţi, întrunindu-se aseară, au lansat un manifest, prin care protestează contra atitudinei ce s'a luat fată de d. Titu Maiorescu, care a fost silit să demisioneze.

Manifestul cheamă pe studenţi la o întrunire de protestare.

In chestia demisiei d-lui Vîrnav

Bucureşti. — D. Sc. Vîrnav, faimosul perfect de Constanţa, a înaintnt un memoriu ministrului de interne, în care a rată „motivele" pentru care a demisionat.

D. Vîrnav spune în memoriu, că i s'a ştirbit autoritatea sa de perfect, cînd astă vară, în lipsa sa, fiind în concediu, ministerul a aprobat revocarea mai multor primari şi consilieri judeţiani şi că după întoarcerea sa din din concediu, ministrul a refuzat mai multe confirmări propuse de el.

Plecarea d-lui Carp

Bucureşti.—D. P. P. Carp a plecat pentru cîte-va zile la Viena, spre a consulta din nou medicii.

Numire probabilă

Bucureşti.—Probabil că şef al marelui stat major al armatei va fi numit d. general Istrati.

Remaniarea

Bucureşti.—Decretele noilor miniştri, vor apărea în Monitorul Oficial de mîine.

Tot mîine noii miniştri vor depune jurămîntul.

Aniversarea căsătoriei Suveranilor

Bucureşti.—Luni se va serbători aniversarea de 40 ani de la căsătoria M. S. Regelui Carol cu M. S. Regina.

Un consiliu de miniştri se va ţinea, cu această ocazie, Luni, la Sinaia, sub preşidenţia M. S. Regelui.

DECES

Bucureşti.—D-rul Dimitropol a încetat subit din viaţă azi dimineată.

Boala Ţarinei

Livadia.—Starea sănătăţei Ţarinei s'a înrăutăţit din nou.

LOTERIA

Bucureşti.—Astă zi nu s'a făcut tragerea loteriei regatului.

Tragerea va continua luni.

Procesul muncitorilor

Bucureşti.—La secţia I a a tribunalului continuă judecarea procesului muncitorilor.

Sunt de ascultat 41 de martori, între cari d-nii Burileanu şi Densuşianu, profesori universitari, Ferekyde procuror, Ioanid judecător, şi alţii.

Primul a fost ascultat d. Ferikyde procuror.

Catastrofa din Jamaica

Londra.—O mare catastrofă s'a întîmplat în insula Jamaica.

Patru cabluri sub marine s'au rupt aşa că comunicaţia e întreruptă.

*

New-york.—De 24 ore lipseşte orice ştire şi comunicaţie cu insula Jamaica.

Pe cale particulară vine ştirea că o mare furtună s'ar fi deslănţuit pe teritoriul insulei.

*

Londra. — Ultimile ştiri spune că insula Jamaica a fost distrusă.

In port, în timpul catastrofei, se aflau 20 de vapoare.

Din camera ungară

Buda-Pesta.—La începutul şedinţei s'a anunţat demisia preşedentului Justh şi a doi vice-preşedinţi. Se strigă eljen! de către aderenţii lui Justh şi chiar de membrii celorlalte partide.

Deputatul Pap a luat preşedenţia de vrîstă. Camera a hotărît să procedă mîne la alegerea unui nou preşedinte şi a vice preşedinţilor. Şedinţa a fost ridicată fără incident.

Duma rusească

Petersburg.—D. Khomjakow a fost reales preşedinte cu 212 voturi contra 93. Cadeţii, grupul muncei, social-democraţii s'au abţinut de la vot, de oare ce preşedintele nu a arătat în deajuns, după dînşii, interesele minorităţii.

Din camera franceză

Paris.—Respunzînd interpelărilor socialiştilor, cu privire la colaborarea în Franţa a poliţiilor franceze şi spaniole pentru supravegherea şi arestarea socialiştilor spanioli, d. Briand a declarat că nici un fapt nu a probat o atare colaborare, şi că a luat în ori ce caz măsuri spre a se împedeca sub ori ce formă ar fi.

Alianţa austro-germană

Berlin.—„Wossische Zeitung", într'un articol de fond, zice că vizita arhiducelui Francisc Ferdinand confirmă părerea, că alianţa austro germană este mai puternică şi mai încercată de cît ori cînd. Acordul dintre Austro Ungaria şi Germania este un fapt absolut sigur.

In calculile politice ale celor două imperii legate strîns de amiciţie şi comunitate de interese, această alianţă constituie o putere atît de mare, în cît apărînd o justă cauză, aliaţii nu se pot teme de nici un adversar. Cît valoarea această putere şi ce influenţă a avut ea asupra politicei guvernelor, s'a invederat în turburările din Orient.

Ascenziunile balonului „Cognac"

Genua.—Balonul elveţian „Cognac" condus de aeronautul Beauclair, după ce a trecut Alpii, a făcut eri dimineaţă o nouă ascenziune la Cassino, voind să se coboare la Sestriponente. Balonul a fost luat însă de o furtună puternică şi dus spre est.

*

Triest.—Balonul „Cognac" a fost văzut eri după amiazi deasupra insulei Arbe. A căzut brusc la suprataţa mării şi împins spre sud de vîntul bora. Vasul „Frangepon" a urmărit balonul pînă în dreptul insulei Pago, unde l'a ajuns. L'a remorcat lîngă Santa Eufemia, unde aeronautul a fost scapat.

Sobranie

Sofia.—Sobrania a început discuţia adresei. Respunzînd discursului tronului, majoritatea oratorilor, mai ales cei din opoziţie au cerut convocarea unei mari adunări naţionale, în scopul de a modifica Constituţia, dat fiind, că Bulgaria a fost proclamată regat.

ROMANIA

Preşedintele Tribun. Fălciu

AFIPT

D-na Ecaterina Chiper cerînd garanţie dată pentru d. Anton Costăchescu fost Şef de Portărei la acest tribunal în timpul dela 7 Octombrie 1898 până la 29 Iulie 1900, potrivit art. 14 din regulamentul serviciului portăreilor, se publică aceasta spre cunoştinţă ginerală, pentru ca cei interesaţi să'şi formuleze pretenţiunile lor în contra restituirei menţionatei garanţii.

Preşedinte **I. M. Gavrilescu**
Grefier **Donna**

1909 Octombrie 5
No. 15004

SE CAUTA elevi la tipografia H. Goldner. Str. Primărie 17

7 lei decalitru vin negru vechiu. Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

BYRRH — CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH** — Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (Thuir Franţa) De vînzare La toate magazinele de comsum din ţară

Cele mai bune, încercate şi economice în consumaţia combustibilului pentru agricultură şi industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac de la 10—100 cai putere

Cheltueli de combustibil 0,8—2 Heller pro oră şi cal putere

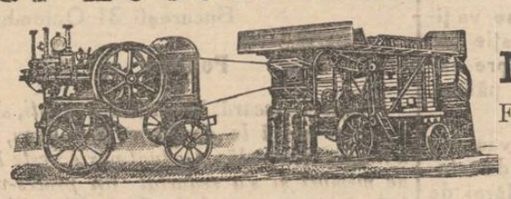

Nu face fum, Nu face funingine

Fără pericol de foc şi explozie

Nu necesitează mecanic

REPREZENTANT Isidore Margulies, Iaşi Strada Ştefan cel Mare 27

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

BROSSE A TAPIS Prix : 14 fr. R. GARIEL 2ter, quai de la Mégisserie PARIS Envoi franco du Catalogue

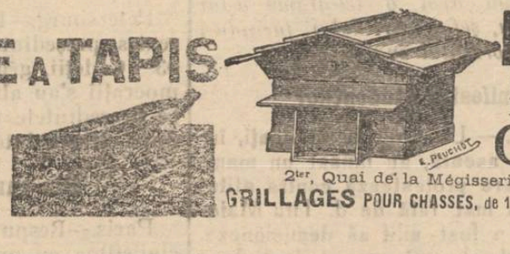

RUCHE à Cadres mobiles Prix : 20f Gariel 2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

MARELE MAGAZIN DE Incălţăminte şi Galanterie I. BEINER IAŞI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE,** pentru barbaţi, dame şi copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atenţiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoşoni,** adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale de toate felurile în mare asortiment Jul. Heinr. Zimmermann Preţul-curent ilustrat gratis LEIPZIG Preţul-curent ilustrat gratis

SALOMON WACHTEL Magasin de incredere — Str. de Sus Fondată în 1852

Aduce la cunoştinţa intinsei sale clientele că a adus u MARE DEPOSIT DE Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă 100 vagoane depositate Aprovizionat cu SOBE GODIN Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne Godin Rubeland şi Barbarossa Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete şi toate accesoriile pentru Instalaţiuni de conducte de Apa Tablă, Fier şi Otel divers Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc. Curele de transmisiuni A sosit tabla din renumitele fabrici: WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN ALBERT GASSMAN,—BRESLAU şi Tabla Marca Leu precum şi Saci Calcuta Toate cu preţurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL Pathé Frères -- Paris Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică MATINEU cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la 3 ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA" (ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente în VIENA fondată în anul 1858 Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908 PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" face asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor la caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti Agent general pentru Iaşi: IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ AVOCAT s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu AVOCAT — Str. Bărbei No. 19 — Consult. 7— a. m şi 4— p. m.

Cine vrea să cîştige la Loterie să cumpere bilete numai de la NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA Th. P. Maximovici IASI Debit oficial al Loteriei Statului Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

„Loteria Regatului Romîn" oferă publicului cele mai Mari Şanse de Bogăţie BILETELE Clasa VI a Loteriei VI s'au pus în vânzare

Tragerea de la 16 Oct.—10 Noem. 1909

Se poate cîştiga în caz norocos cu un singur Bilet suma de Lei 100,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara Lozuri Norocoase de la Noua si Principala Colectură Romană Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime Lei 20,00

1/4 Un sfert Lei 40,00

1/2 Una jumătate Lei 80,00

1 Loz întreg Lei 160,00

Preţurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17. — Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 860 – Marți 3 Noembrie 1909

IN JURUL UNUI VERDICT

N'aşi putea să spun mare lucru despre acel senzațional proces, care a pasionat, nu numai Parisul, dar o lume întreagă, vreme de atîtea zile. Am urmărit puțin dezbaterile reproduse în ziare, și la știrea că d-na Steinheil a fost achitată am rămas tot atît de puțin surprins, ca și la aceea care ar fi făcut cunoscută condamnarea.

E vinovată sau nu, femeea aceasta care a izbutit să smulgă verdictul negativ,—n'aşi putea-o dar spune. Şi de alt-fel mă importă puțin, dacă hotărîrea juraților afirmă convingerea inocenței sau grija îndoelei.

Am reținut însă din afacerea aceasta—ca și din altele—impresii care nu pot fi numai ale mele; şi mă grăbesc a le însemna în treacăt, pentru acei cari găsesc interes în tot ce se leagă de problemele pe care le rîdică viața.

Este o parte din interogatorul d-nei Steinheil, din acel interogator care a ținut două şedințe complecte, cu o încordare, cu o vioiciune şi cu o energie de luptă supremă, — este o parte, partea de la început, care mi s'a întipărit în minte mai mult de cît sfîrşitul, unde acuzata povestește cele petrecute în noapte crimei. Aceasta pentru că reconstitue în amănunte, de la cei dintîi ani ai copilăriei, viața acelei femei chemată a răspunde în fața juriului, de alte două vieți nimicite de-o mînă criminală.

Că justiția e în drept a-şi întinde cercetările sale pretutindeni, chiar în ungherele cele mai întunecoase ale vieței noastre, atunci cînd scopul pe care-l urmărește este adevărul,—nu mai rămîne nici o îndoială. Dar nu e mai puțin adevărat, că adesea, asemenea cercetări iau aspectul unor acte de tiranie şi de impietate, de îndată ce înfrîng dreptul de a ținea ascunse pentru toată lumea, amănuntele intime ale unei vieți, tot ce în împrejurări, poate fi dovadă fie de micime sufletească, fie de pasiune, fie de slăbiciune, fie de umilință. Căci e un drept netăgăduit acesta, care ține de dreptul la viață şi la libertate, şi care în esența lui formează garanția integrității sufletești, cum celelalte drepturi legiferate asigură integralitatea persoanei fizice.

Cîtă vreme viața mea, trăită în felul ei, după temperamentul şi după înclinațiile sale, nu face piedecă dezvoltărei altor vieți, cine are dreptul să-i scormonească, nepedepsit, cuprinsul, s'o despoae de tot ce o ascunde privirilor străine, s'o arunce goală în fața tuturor? Dar iată că o bănuială cade asupra mea, că împrejurări nenorocite fac ca această bănuială să apese cu aparențe împovărătoare. In fața dovezilor care se aduc, opun ceea ce logica faptelor îmi pune la îndămînă; şi adevărul se arată şovăitor, ca o umbră care înclină cînd într'o parte cînd într'alta. Ce poate face rezistența mea în asemenea ipoteză? Incet, încet, justiția pătrunde în eul meu sufletesc, îmi scrutează trecutul, îmi pipăe toate intențiile, îmi scutură faptă cu faptă, cu aceiaşi brutalitate cu care ia de arîndul fie-care lucru în cursul unei percheziții materiale. Şi viața mea,—durerile mele, micimile mele inofensive, tăinuite, disimulate,—viața mea întreagă stă risipită acolo, ca de un vînt rău, care a suflat asupra ei. Cine poate reda tainei mele sufletești virginitatea de odinioară, atunci cînd bănuiala a căzut, sau chiar atunci cînd mi-am luat osînda pentru singura faptă pentru care puteam fi judecat?

In partea aceasta din interogatorul d-nei Steinheil e cuprins răspunsul acela superb de îndrăzneală şi de voință, de adevăr şi de căldură, care a pus în fața juraților Seinei, tot sufletul acestei femei pasionate:

„Aştept să văd cu ce-am mințit, căci ştiu că n'am mințit de cît pentru viața mea de femee. Ori care alta, în locul meu, ar fi făcut aceleaşi lucru,—ori ce altă nenorocită, care s'ar fi găsit ca şi mine fără un soț, care s'o susție şi s'o ocrotească, aşa cum am văzut pe tata adorînd şi ocrotind pe mama mea. Pe soțul meu l'am iubit, dar n'am găsit în el un sprijin, şi în această privință, tocmai eu a trebuit să-i țiu locul. Am mințit pentru viața mea de femee. Dar pentru cine? Pentru copila mea; am mințit pentru copila mea"!

Sunt bine încredințat, că dacă apărarea a izbutit, fie să risipească ceea ce adunase instrucția împotriva sa, fie să arunce confuzia asupra acelui imens material, care trebuia să se cearnă prin mintea judecătorilor,—ceea ce a decis însă hotărîrea acestora a fost numai ceea ce femeea aceasta a pus mai omenesc şi mai adevărat în strigătul pe care l'a repetat acolo în fața tuturor.

Cu frumusețea ei fascinantă, cu temperamentul său pasionat, cu viața sa, care pare a se rezuma toată în un singur cuvînt „iubire", nu se putea să nu atragă asupra sa interesul cel mai viu al celor chemați a se rosti asupra soartei sale.

Ast-fel dacă hotărîrea aceasta e cumva nedreaptă, ea însă e omenească, pentru că a privit pe acuzată, nu în legătura strînsă a faptelor dezbătute, dar ca prototipul femeei, dominată de puterea iubirei, dominînd la rîndul său o întreagă lume; risipind farmecul său cu aceiaşi dărnicie şi fatalitate cu care natura îşi risipeşte bunurile sale, şi urmîndu-şi destinul, peste ori şi ce piedeci, pe ori şi ce căi, cu voință oarbă, cu ambiție neînfrînată, pînă la pierderea sa propie, pînă la crimă—poate.

E mult de cînd o altă judecată, aceasta însă supraomenească, a spus: „Femee, ți se va erta mult, pentru că mult ai iubit"!

E. Herovanu

NOUL NOSTRU TRIUMF

Nu sunt încă doi ani de cînd, răspunzînd unei dorinți a țărei, d. Take Ionescu s'a pus în fruntea unui al treilea partid politic. In acest interval noul partid a mers din biruință în biruință. Ultima a fost repurtată în Prahova şi dacă ea este cea mai principală, ea nu este, însă, şi cea de pe urmă. Partidul conservator-democrat va lupta şi va birui, precum, pînă în prezent a luptat biruind.

Inamicilor nu le convin biruințele acestea, ceea ce este foarte natural. Ele nu convin, în primul loc, partidului liberal, care este direct lovit; nu convin, iarăşi, micului partid liberal, grupărei junimiste, pentru care toate succesele partidului nostru au însemnat înfrîngeri morale.

Ambele partide învinse se cartelează şi în mîngăieri, adică ambele găsesc că partidul conservator-democrat este o simplă gazdă a nemulțumiților, că de cîtă ori nemulțumit sau nemulțumiți părăsesc fie partidul liberal, fie gruparea junimistă, ei nu trec de cît în partidul cel nou.

Fireşte, nu mulțumiții părăsesc partidul lor. Desidenți mulțumite n'au existat încă. Dar sunt nemulțumiți şi nemulțumiți. Sunt nemulțumiți materiali şi nemulțumiți morali.

Despre prima categorie nu vorbim, căci ei nu merită discuție.

Nimeni nu va putea spune, că foasta desidență liberală de la Iaşi şi cea de la Prahova, erau compuse din supărați pentru motive meschine. Starea lor socială şi materială, respinge repede asemenea bănuială. Insistențele liberalilor ca desidenții să revie, stăruințele junimiştilor ca ei să treacă în gruparea lor, risipesc ori ce discuție în această privință.

Foasta desidență de la Prahova numără o serie de oameni din cei mai bogați ai țărei, numără o altă categorie de oameni sus puşi şi unul nu există, precum este cazul şi la Iaşi, care să fi cerut şi să nu i se fi dat slujbă.

Partidul conservator-democrat este partidul entuziasmului sincer, este partidul potrivit dorinței țărei, este partidul pe care țara îl vrea, în contra celorlalte două partide: în contra liberalilor, cari tind să dispară, ca să se prefacă, în contra junimiştilor, cari n'au existat nici odată pentru țară.

Cei o sută şi trei noi luptători, cari au venit să înmulțească armata cea nouă, cu soldați vechi şi cu general glorios, au cinstit partidul nostru cu înrolarea lor, s'au cinstit şi pe ei, cari, neputînd să muncească cu spor în partidul liberal, au venit acolo unde idealul lor democrat şi dragostea lor pentru țară—vor găsi teren prielnic spre a fi puse în practică.

Noi zicem noilor noştri frați: binecuvîntat fie ceasul sosirei voastre între noi, precum bine-cuvîntat fuse ceasul cel mare: al desrobirei lui Take Ionescu, desrobire care a însemnat crearea acelui mare partid politic, în care toți oamenii de bine, precum sunteți şi voi, văd mîntuirea şi triumful adevăratei democrații.

PERICOLUL STUDENȚESC

Avem marea mulțumire sufletească să constatăm improtanta reacțiune ce începe să se producă în spirite relativ la pericolul studențesc, adică la amestecul gălăgios şi sălbatec, al unei anumite părți a studențimei, în treburile publice.

Atacul contra d-lui prof. Bujor a produs acel reviriment. Am cetit cu multă plăcere, în această privință, protestul energic şi demn al unui adversar politic al nostru, d. profesor dr. Leon, un om de ştiință, care, foarte rare ori apare în polemici, în afară de ştiință—şi a cărui ieşire este tocmai o dovadă, că pericolul, devenit iminent a început să îngrijească pe oamenii cei mai calmi.

Cetitorul va găsi reprodus articolul profesorului universitar, în altă parte a numărului de astă-zi. Sfătuim ca articolul să fie cetit, căci el nu este numai o superbă analiză asupra libertății gândirei şi a graiului, dar biciueşte cum merită acele obiceiuri sălbatice, cari, vor prăpădi Iaşul, dacă toată lumea din Iaşi nu va începe a gîndi la fel cu profesorul Leon.

Ziarul franțuzesc al liberalilor se arată în fine, alarmat de agitațiile studențeşti. Dacă mobilul alarmărei este de ordin pur guvernamental, ie, totuşi, un cîştig, că şi presa liberală, care a patronat toate aventurile studențeşti, începe să-şi dee seamă de pericol.

Mobilul este agitația privitoare la cazul Maiorescu. Agitația pentru bătrînul profesor este îndreptată contra d-lui Haret. Aceasta nu convine Independenței. *Dar este drept, că profitînd de prilej, ziarul frances răfueşte, cu mare întîrziere, acțiunile studențeşti de până acum; vorbeşte—în fine!—de atentatul sălbatec de la Iaşi, de amestecul studenților în ale teatrului şi de întreaga lor acțiune ră şi netrebuitoare.*

Mai ales în asemenea grave împrejurări este bine venită aplicarea dictonului „mai bine mai tîrziu.."

Noi, cari primii am semnalat pericolul, vedem cu sinceră satisfacție revirimentul ce începe să se producă.

Inainte—spre binele Patriei!

CATE-VA NOTE

Pusă în libertate, în urma achitărei, doamna Steinheil a avut o exclamație foarte sinceră; care a schimbat însă, o altă exclamație: „enfin, je neserai plus seule", ar fi zis achitata, care trebue să şi fi zis altă dată: „enfin, seule"

*

Intr'un cerc se discuta ce va deveni d-na Steinheil.

— Văduva tragică, zise cine-va devine văduvă veselă.

*

Soldatul, care făcuse garda acuzatei, era un baiat foarte gentil. De cîte ori, la isprăvitul şedinței, o reconducea la arest, soldatul săruta mîna văduvei şi îi dădea curaj,

— In fine ați scapat de neplăcuta mea societate, zise soldatul eliberatei. Era o degradare pentru dv..,

— In adevăr, respunse văduva, era o mică degradare: în viața mea am iubit pe un brigadier, pe un soldat însă nici o dată.

*

Racowski la palat.—*Viitorul* publică telegrama adresată, în numele M. S. Regelui, congresului funcționarilor comerciali.

Acea telegramă e iscălită, în *Viitorul*. **Gracowski**. Greşală de tipar, se va zice căci trebuia *Craçoski*. Evident, dar nu mai puțin e caracteristic că pe cei de la *Viitorul* atît de mult îi obsedează Racowski, în cît au ajuns să-l scrie şi în josul telegramelor regale.

UN JUBILEU

In ziua de 4 Octombrie 1869, stil vechiu, s'a serbat la castelul Monrepos din Neuwied logodna între Alteța Sa Serinisimă Domnul Carol şi Principesa Elisabeta de Wied. A doua zi Domnul a expediat preşedintelui Consiliului de Miniştri o telegramă lungă, în care zicea între altele:

„Astă-zi sunt fericit de a putea da poporului Meu garanțiile de ordine şi de stabilitate, pe cari el le reclamă pentru viitorul seu, vestindu-Vă că Eu am

îndeplinit logodna Mea cu Principesa Elisabeta de Wied, născută în 29 Decembrie 1843.

Aducînd acest act la cunoştința țării, căreia am consacrat existența Mea întreagă, întăia Mea datorie este de a Mă adresa cu rugi către A-tot-puternicul, pentru ca El să protegă şi să binecuvînteze Romînia în noua eră ce o conduce înainte şi să-Mi dea înțelepciunea şi forțele necesare spre a face fericirea sa.

In ziua de 24 Octombrie, Prințul telegrafiază tot preşedintelui de consiliu—Dimitrie Ghica:

„Adînc mişcat de demonstrațiunile afectuoase şi de felicitările ce necontenit primesc pentru logodna Mea, felicitări ce-Mi vin de la oraşele şi satele Romîniei, de la marile corpuri ale Statului, de la autorități, de la o mulțime de femei şi barbați, Eu prin aceasta vin a le arăta cele mai sincere mulțumiri, atît în numele Meu cît şi în numele Principesei Elisabeta.

...Ziua curîndă cînd Mă voiu afla împreună cu Consoarta Mea în mijlocul poporului romîn, va fi una din cele mai frumoase zile ale vieței Mele."

In adevăr numai după patru săptămîni, la 3 Noembrie stil vechi, se serbează cununia Perechei Domnitoare. Intrarea în Bucureşti a fost triumfală şi primirea entuziastă. Capitala era departe de a fi oraşul grandios şi luxos de astă zi, iar cine a cetit articolul Carmen Sylvei „Bucureştii", publicat acum cîți-va ani, a putut vedea ce impresiune dezastroasă a făcut asupra tinerei Doamne vederea „Palatului domnesc" într'o stare deplorabilă.

Intre delegațiunile nenumărate venite să prezinte felicitări şi omagii se afla şi delegația judeților şi iată ce a zis Domnul:

„Sunt ferice de a vedea că reprezentantul sentimentelor țării este primarul oraşului Iaşi, a doua a Mea reşedință şi care astă-zi, pe lîngă Mine, va fi iubită şi de Doamna Romîniei".

In adevăr după un scurt timp — la 27 April 1871, Domnul şi Doamna vizitează a doua Capitală, cu care ocazie Alteța Sa a zis, răspunzînd primarului de Iaşi:

„Primirea frumoasă şi călduroasă ce a doua Capitală a Romîniei Ne a făcut; M'a convins că Adunarea trecută n'a fost expresiunea sinceră a țării şi că sentimentele națiunei sunt cu totul altfel (Aluziune la tulburările ce au avut loc în Iaşi cu ocazia primei vizite, în 1866, Nota Red.). Am luat acum din nou curagiul a lucra cu inimă şi energie la frumoasa misiune ce Mi-a încredințat națiunea.

Sper că toți Romînii cari iubesc patria lor vor încunjura Tronul şi vor

lucra împreună cu Mine la fericirea Romîniei, cu care inima Mea e strîns legată mulțumind şi din partea Doamnei încă odată de sincerele sentimente ce Ne-ați arătat. Petrecerea noastră între iubiții Ieşeni va rămînea neştearsă din inima noastră. Cu părere de reu ne despărțim acum, dar la revedere.

*

După ce am spicuit istoria documentară, oficială relativă la acele evenimente, iată acum în ce chip ne arată însăşi Carmen Sylva în „Memoriile" Ei momentul solemn, de o complexă psihologie, al logodirei sale cu Principele Carol al Romîniei.

„... M'am interesat de acest tînăr Principe pentru că purtarea lui mi se părea curagioasă şi gîndul de a se jertfi

Cumpărați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 160, jumatate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

pentru un popor nou, era din partea-i cavaleresc și mărinimos.

Apoi—iubiam cu entuziasm pe mama Lui și pe sora Lui cu dragoste adîncă. Petrecusem copilăria împreună. Vream dar bucuros să vorbesc cu inimă curată cu Principele străin și prilej pentru aceasta mi-a fost dat cu îndestulare.

„... Mama-mi zise:

„Principele de Romînia a fost adinioară aici și te-a cerut în căsătorie". Am făcut o mină curioasă, așa că mama se aștepta să audă obișnuitul „nu", cu care răspundeam fiecărui candidat. Eu însă am respuns numai: „așa de grabă"!? Căci îmi ziceam: pe mine doar nu mă cunoaște măcar; El dorește numai o femee care să'l poată ajuta; a auzit despre buna mea educațiune, altă ceva nu știe despre mine; dragă nu-i sunt cîtuși de puțin... Și toate cîte aleargă și fluera cuiva prin creeri în asemenea momente.

Mama mea însă, prinse a mi povesti ce-i spusese Dînsul și cum era în căutarea unei tovarășe care să poată împărtăși cu El greaua misiune; care să muncească tot așa de bucuros ca El, să vroiască a purta pe umeri jumătate din îndatoririle Lui și celelalte.

După un sfert de oară am zis: „Lasă l să vină; El e cel ursit!"

El s'a reîntors; eu fui chemată. Un moment m'am rezemat de stîlpul ușei ca să nu cad, apoi m'am apropiat de El și-i întinsei mîna pe care o sărută Eu atinsei ușor cu buzele părul de pe fruntea lui și se pare că i-aș fi spus: „Mă face mîndră și umilă în același timp".

Eu, firește, nu mai țin minte despre așa ceva, dar mama a păstrat vorbele în inima ei și le-a scris pe o fotografie a mea trimisă Lui.

El a stat cu noi numai un ceas și jumătate, căci venise din Paris și trebuia să se reîntoarcă în aceiași seară. Cît timp El era colo, lîngă mine, și-mi vorbea despre chemarea mea, despre măreția misiunei mele, și despre greutatea acesteia, totul mergea de minune, iar eu eram molipsită de entusiasmul lui și gata să fac cu dragă inimă toate cîte le cerea de la mine. Fiind că munca era pentru mine bunul cel mai scump în lume, nu puteam găsi atîta de lucru cît îmi plăcea. Cum a plecat însă, căzu o noapte grea preste mine; mă cuprinse o adevărată groază de moarte. Nu mai eram doar așa de tînără,—aveam aproape două zeci și șase de ani și văzusem multe în lume; aveam îndărătul meu o viață bogată, frumoasă și grea, dar să fiu legată, eu care nici odată nu vroisem s'aud de măritiș, eu care mă aratam brutală cu ori cine, de departe chiar, avea aerul unui candidat!... Și iată că am zis „da", fără să cunosc, fără să știu pe cine iau în căsătorie, numai pentru că adoram pe mama lui, numai pentru că cetisem în ziare că era un tînăr Principe foarte vrednic!"

. . . . . .

Și astfeliu se închegară cei 40 de ani de traiu, cei 40 de ani de istorie glorioasă pentru țară, pentru progres, pentru artă și pentru literatură.

Rodion

Fluxul și refluxul mentalității omenești

— Un articol al prof. dr. Leon, în chestia agitațiilor studențești —

Mentalitatea omenească este supusă unei succesiuni de acțiuni și reacțiuni, ea se mișcă ca marea într'un fel de flux și reflux. O mișcare intelectuală socială sau politică se desvoltă, ia proporții din ce în ce mai mari, o lume întreagă e cuprinsă de fluxul ei, nu trece mult și mișcarea se stînge încetul cu încetul, par'că nici n'ar fi fost — ea este în reflux. Un nou curent apare și așa mai departe.

Acum o sută de ani, *Schiller* **scria: „Franța stăpînește pămîntul, Anglia stăpînește marea. Ce ne mai rămîne nouă (Germanilor)? și el conchidea în mod filosofic: „ne remîne gîndirea" și în adevăr că preocupațiunea Germaniei n'a fost decît gîndirea. Cine ar fi crezut vr'odată, că spiritul filosofic, care a dominat atîta timp întreaga Germanie, să fie astăzi înlocuit cu spiritul realist. Astăzi, savanții germani se consacră mai mult științelor aplicate, toată activitatea lor este îndreptată spre industrie, agronomie, medicină și comerciu.**

Clasicismul este în reflux, realismul în flux.

In privința instrucției ce trebuie să se dea fetelor, curentul era, ca ele să facă aceleași studii liceale și universitare ca băeții.

Astăzi, în lumea întreagă, suflă un curent contrar. Invățămîntul menager este la ordinea zilei, el este chemat să joace un rol din cele mai active în cariera fetelor.

Numărul școalelor de menaj sporește pe fiecare zi.

Curentul carierei fetelor, prin studii universitare, este în reflux, gospodăria casnică în flux.

In privința educațiunii, acelaș lucru; se dădea o atențiune exagerată educațiunii intelectuale și se neglija educațiunea fizică. Astăzi, din contra, reînvie curentul educațiunei fizice. In Franța sunt așa numite *Écolles nouvelles* **datorite inițiativei lui** *Demolin*; **în Germania sunt Land—***Erziehungsheim* **în care se caută a se desvolta copiilor gustul de muncă pe bazele unei sănătăți robuste. Sănătatea le este asigurată prin situația școalelor la țară, prin diferite jocuri și tot felul de exerciții sub cerul liber.**

Și așa mai departe am putea cita nenumarate exemple din toate ramurile activității omenești

O mișcare frumoasă a fost acea de acum 25 ani, cînd un grup de tineri în jurul revistei „Contemporanul", însuflețiți de ideile înaintate în Occident, își propusese a le populariza și a lupta contra plagiatorilor și a compilatorilor de cărți eronate. Ei au contribuit mult la răspîndirea principiilor lui *Darwin, Haeckel, Spencer, Büchner, Conta,* **etc.**

Tineretul nostru universitar de atunci, era tot atît de însuflețit de curentul progresist după cum este astă-zi de curentul naționalist. Curentul naționalist, după ce-și va face și el fluxul lui va descrește treptat până la dispariție.

Aceste două curente nu vor dispare ca sisteme; căci fiecare din ele vor lăsa cîte-va adevăruri spre a fi adaose la progresul omenirii.

Oricare ar fi ideile în flux însă, apostolii lor nu trebue să fie intoleranți și violenți, căci cu cît vor fi mai violenți, cu atîta și ideile cari vor succeda vor fi mai puternice și mai durabile.

Intoleranța și violența revoltă spiritile cele mai calme și mai neutre și le dispune în contra ideilor în flux.

Astfel s'a întîmplat cu abuzul curentului naționaist, care a adus la exasperare pe unii profesori universitari.

Ceea ce s'a întîmplat cu ocaziunea întrunirii da protestare a muncitorilor din Iași, care trebuia să aibă loc în ziua de 18 Octombrie, întrunire la care era să ia cuvîntul și profesorul universitar *Paul Bujor*—**pentru a protesta contra execuției lui** *Ferrer*—**este un fapt ne mai pomenit în istoria universităților.**

Un profesor universitar care vrea să-și spue părerea într'o întrunire publică, silit să tacă, amenințat de vocile sălbatice ale studenților—fără ca ei să știe măcar sensul în care profesorul își propusese să vorbească.

Acesta este un atentat brutal, contra binelui suprem al umanității civilizate,—contra libertății de a-și exprima gîndirea prin graiu.

Contra acestui atentat să-mi fie permis a protesta din toate puterile mele.

Mă aflam student în Germania, în timpul cînd *Bismark* **era atot puternic, iar veneratul meu profesor,** *Ernst Haeckel*, **ținea cuvîntări publice în care ataca religia și ideia de D-zeu.**

Ne spunea cum reprezentanții lui Cristos la Roma au comis timp de 12 secole cele mai teribile crime și infamii în numele lui Dumnezeu; arăta disprețul pe care religia creștină l'a profesat contra familiei; își bătea joc cu multă competință de enciclica celebră pronunțată în Decemb. 1864 prin care Papa blestema întreaga civilizație și cultură intelectuală modernă: arărăta cum sub marele inchizitor *Torquemada*, **numai în Spania au fost arși de vii opt mii de heretici, iar altora nouă zeci de mii li s'au confiscat averile și au fost condamnați la pedepsile cele mai teribile: iar sifiliticul și ușuratecul Papa** *Leon X*—**cum îl numea el—petrecea în beție și destrăbălări, spunînd în mod ironic despre bogățiile confiscate. „Cîte avantaje ne aduce** *fabula lui Isus Cristos*". **Concluzia cuvîntărilor era: Separația complectă a bisericii de stat.**

Patruzeci de ani acest mare naturalist și filosof a combătut prin graiu și scris legia ca un obstacol al științei, fără ca în acest timp să se fi găsit studenți sau cetățeni cari să atenteze la libertatea cuvîntului lui, și cu toate acestea popor mai de ordine și mai naționalist ca porul și tineretul universitar german nu poate să existe.

Studenții germani însă nu fac politică

Amestecul studenților noștri în mișcările politice—ori care ar fi ele—constituește o mare pierdere de timp pentru ei și un mare obstacol bunului mers al învățămîntului. Ai încuraja pe această cale, este o mare greșală, preocuparea lor trebuie să fie studiul: iar înainte de a avea aspirațiuni politice, trebue mai întăi să învețe a respecta dreptul cel mai sfînt și mai prețios, acela al liberei gîndiri și cuvîntări.

Noua Rev. Romînă. — **Dr. N. Leon.**
Prof. la Universitatea din Iași

Recursuri contra sentințelor tribunalelor

— Primul președinte al Inaltei Curți de Casație a trimes o importantă circulară primilor președinți și președinților, referitoare la recursurile în contra sentințelor tribunalelor.

Reproducem circulara în întregul ei:

Domnule Președinte,

Judecarea unui însemnat număr din recursurile îndreptate în contra hotărîrilor tribunalelor, al căror termen de recurs curge de la comunicarea lor, se amînă de această Inalte Curte, chiar de mai multe ori, din cauză că nu se găsesc în dosarele tribunalelor trimise acestei Inalte Curți dovezile date de părți pentru primirea copiilor după sentințele atacate cu recurs, sau procesele verbale de comunicare încheiate de agenții legali, pentru a putea constata dacă recursurile sunt sau nu făcute în termen.

Aceste amînări au avut și au de urmare îngrămădirea recursurilor, și în consecință darea de termene foarte depărtate pentru judecarea lor, ceea ce pricinuește trăgăniri ce sunt chiar ruinătoare pentru unii justițiabili, în procesele de valoare mijlocie, cum sunt acele dintre săteni, referitoare la pămînturile date lor pe temeiul diferite lor legi de împroprietărire.

Pentru a scuti pe justițiabili de aceste neajunsuri, vă rog, domnule președinte, să bine-voiți a pune îndatorire domnilor grefieri ai tribunalului ce prezidați, ca atunci cînd li se cer dosarele de fond, la Inalta Curte de casație, *să le trimită complectate cu dovezile date de părți de primirea copiei după sentința atacată de recurs, sau cu procesele verbale de comunicare încheiate de agenții legali, sau în caz de necomunicare, să ceară portăreilor tribunalului să certifice în scris că hotărîrea nu s'a comunicat prin oficiul lor, alăturînd la dosar această certificare.*

Cum o mare parte din sentințele aduse în recurs sunt pronunțate de tribunal ca instanță de apel, și într'un asemenea caz comunicarea copiei după sentință se poate face și prin administrație, domnul grefier va îngriji cînd portărelul tribunalului certifică că sentința nu s'a comunicat prin oficiul său, ca să ceară de la funcționarii domiciliului recurentului, desemnați prin art. 66 combinat cu art. 95 ultim aliniat din legea judecătoriilor de ocoale însărcinați cu comunicarea acelor sentințe a tribunalu ui, să-i certifice prin adresă formală dacă sentința s'a comunicat recurentului prin mijlocirea lor, în ce zi s'a comunicat, sau că nu s'a comunicat, alăturînd la dosarul tribunalului această certificare.

Pentru a înlesni domnilor grefieri îndeplinirea acestei din urmă îndatoriri am luat dispozițiuni ca în adresa prin care grefa acestei Inalte Curți cere dosarul de la tribunal, să se arăte numele recurentului, pentru ca d. grefier al tribunalului, luînd cunoștință din dosarul tribunalului de domiciliul recurentului să poată ști la care funcționar administrativ să se adreseze pentru a-i certifica în scris dacă hotărîrea s'a comunicat sau nu prin mijlocirea sa, și în caz de comunicare la ce dată s'a comunicat.

Certificarea pe cari unii domni grefieri obicinuesc să o facă prin adresa prin care înaintează Inaltei Curți dosarul tribunalului, asupra comunicărei sau necomunicărei sentinței atacată cu recurs, nu poate servi de bază constatărei dacă recursul a fost sau nu făcut în termen, de oarece grefierii n'au în sărcinare de la lege să comunice părților copii după sentințele tribunalelor

Prim-președinte, **G. N. Bagdad**

Prim-grefier, *G. Bădulescu.*

Litere-Științe-Arte

Trahi par les silens!—Ne va ierta d-l A. C. Cuza acest titlu franțuzesc, căci știm pozitiv cu cîtă plăcere conversează „în familie" în limba lui Racine. D-sa cunoaște pe criticul Ilarie Chendi, ca pe unul dintre cei mai fervenți naționaliști și prin urmare nu-l va acuza de străinism cînd va ceti cum îi judecă volumul apărut zilele aceste la tipografia „Vălenii de Munte" și cuprinzînd cele mai alese bucăți de poezie și cugetări.

„Atît forma lirică și satirică a lui Eminescu, cît și frînturi întregi de imagini și potriviri de cuvinte și de rime de ale acestuia, le regăsim în poezioarele lui A. C. Cuza într'o asemănare adesea ori jignitoare".

„Lipsa desăvîrșită de originalitate este întăia vină a poeziilor d-lui Cuza. Și nu Eminescu singur este pus la contribuție. Pe ici-colea se ivește și maniera lui Heine. Unele maxime străine, celebre, îi servesc de subecte". Așa dar... filosemitism poetic și internationalism!

„Ceea ce-i aparține numai d-lui Cuza sunt cîteva poezii în genul lui Șerbănescu, romanțe ușoare, femenine, cu mici cochetării sentimentale. Cele mai multe din lumea „Micului dor" și nu se rîdică întru nimic mai presus....".

„D-l Cuza e de cele mai multe ori de o rară sărăcie de imagini, de-o emfază umoristică. Din fondul tuturor se desprinde figura unui filosof acru și înrăit. Suferind grău de apostolomanie, se improvizează un apărător al virtuții și biciuitor al pacatelor, de care geme lumea și societatea. Socotindu-se cu modestia cel caracterizează drept un mic *Uebermensch* se rîdică singur la înălțimi amețitoare de unde privește cu dispreț suveran la cei de jos, trimițînd fulgere împotriva lor. Ca un fir negru se țese această grandoare în toate produsele cugetării d lui Cuza, arătîndu ni l drept un moralist rece, antipatic și obsedat de sine".

E momentul de a zice d-lui Cuza: „Ai tăi te vor vinde...".

*

D. C. Stere e în era interviewurilor sau a... Convorbirilor, deși nu în grațiile „Convorbirilor literare".

După celebra conversație „furată" găsim relatată în „Odinea" de eri—rubrica „Scrisorilor din Iași" o lungă convorbire cu directorul „Vieței Romînești". De astă dată e vorba de o chestiune și mai ingrată încă,—afacerea d-rului Racowski despre care d. Stere își dă părerea.

*

Primim broșura intitulată „Contribuțiuni la studiul vegetațiunilor adenoide ale faringelui nazal din punct de vedere practic", teză de doctorat în medicină și chirurgie susținută de d. I. Brenner, *magna cum laude*, la facultatea de medicină din Iași.

*

In cercurile științifice austriace se urmăresc cu luare aminte pregătirile pentru o expediție arheologică în Egipt, organizată de mai multe academii de știință din Austria. Expediția va face săpături în stil mare. Conducerea expediționii nu se știe cui va fi încredințată.

*

STRUNA ZILEI

NON OLET...

Sper că veți aduce pînă în 5 zile banii, primind sfatul meu pacinic și binevoitor,
«Circulară» către «domnii debitanți»

Avgăr e'n flirt cu negustorii
De băuturi spirtoase:
Azi debitanții-s debitorii
Și banii nu... miroase

Informații

❑ *Intrunirea publică a partidului conservator democrat, la Ploești, va avea loc Sîmbătă 7 c, ora 6 seara, iar banchetul la orele 8.*

A doua zi, Duminecă, va avea loc o întrunire publică la București.

❑ *D. M. Adamescu, prezidentul clubului liberal național din Piatra N. a demisionat din acea demnitate.*

Fruntașul liberal T. Dornescu, despre a căruia petiție către ministrul de interne am vorbit în ziar, a demisionat din consiliul comunal.

❑ **Duminică se va oficia, cu o deosebită solemnitate, hramul bisericei Sfților Voevozi Mihail și Gavril, din Tatarași.**

❑ **Membrii societății viticole se vor întruni din nou în ziua de 15 Noembrie a. c., cînd se va discuta și asupra demisiilor d-lor Gh. D. Șerban și T. Jellea, din demnitățile de președinți.**

❑ **Eri au fost încorporați toți tinerii clasei anului 1910.**

Tot eri au fost încorporați și acei tineri care au fost recrutați pentru grăniceri și jandărmăria rurală. Ei vor tace șase luni la corp, după care vor fi trimeși trupelor respective pentru care au fost recrutați.

❑ **Consiliul Comunal s'a întrunit azi la ora 4 p. m. și a discutat cîte-va chestiuni importante.**

Delegația județeană e convocată pentru mîine, avînd a discuta mai multe chestiuni la ordinea zilei.

❑ **Consistorul spiritual al mitropoliei va judeca procese în cursul lunei Noembrie, cu începere de la 20 a lunei.**

❑ **Zilele acestea terminîndu-se instrucția privitoare pe administratorul clasa I, Lateș, din Roman se va da ordonanța definitivă de trimeterea sus numitului înaintea consiliului de război.**

❑ **Celebra cîntăreață Darclée a sosit ieri dimineață în gara Iași și a plecat la Cotnari, unde are o vilă.**

Ilustra noastră concetățeană va sta mai mult timp la Cotnari, spre a se odichni după un mare turneu ce l'a făcut în america de Sud.

❑ **Eri a avut loc în localul Clubului Meseriașilor Romîni, prima lecție de limba esperanto, predată de d-ra Furtună o ferventă luptătoare a răspîndirei acestei limbi.**

Lecțiunile următoare vor avea loc în fie-care Duminică tot în localul arătat mai sus la orele 3 p. m.

❑ Eri, P. S. S. Arhiereul Nicodem Munteanu, vicarul Mitropoliei, a hirotonisit ca preot pentru biserica Trei Erarhi, pe diaconul Valeriu Iordăchescu.

❑ Concediul ministrului Haret, început ieri, va dura pînă la 25 a. c. inclusiv.

❑ Astăsi la orele două a avut loc înmormîntarea regretatului inginer D. Vășescu, fost profesor la școala de poduri și șosele.

Cu Vășescu a plecat d'intre noi un inginer de mare merit și un om de inimă.

Luăm vie parte la doliul familiei.

❑ Zilele acestea se va începe facerea recensemîntului meseriașilor din oraș.

In județ recensemîntul se va face de către corporațiile respective.

❑ Următorii studenți în medicină au trecut în anul al IV-lea;

Antonescu Neculae, Bazgan Grigore, Berbeciu Alex., Caranda Ioan, Constantiniu Alex., Dumitrașcu Nec., Diac C., Chiru Iordache, Dumitriu C. Vasile, Dumitriu M. Vasile, Fraudin Michel, Ion Ecaterina, Ispir Eufrosina, Limer Iițic, Mihailescu Adela, Nițescu Victoria, Nubert Grigore, Pelivan Ecaterina, Pilat Gh., Pincu Const., Radu Eleonora, Răut Eugen, Soian N. Cricov, Șchiopu Maria, Teodorescu Ioan, Șmilovici I. B., Vasiliu I. Gh., Vasiliu P. Nec., Vasiliu C. Eugenia, Zeza Aristide.

❑ Eri a avut loc la biserica Banu cununia religioasă a drăgălașei domnișoare Eugenia Drăgulănescu cu d l V. Antonescu. Nuni au fost d. Antonescu și d-na Maior Chiriițescu.

A asistat o numeroasă asistență. După terminarea serviciului religios a urmat balul în saloanele d nei și d-lui Căp. Drăgulănescu, care a început la oarele 5 și s'a terminat în ziuă, cînd numeroasa asistență s'a retras, mulțumind d-nei și d-lui Căp. Drăgulănescu, precum și drăgălașei d-re Mărioara Drăgulănescu.

Din numeroasa asistență remarc;

D-nele Maior Chiriițescu, Maria Radu, Lucreția Cristofor, dr. Iuliano, Miclescu, Comarnescu, Căp. Dubert, Lt. Bogdan.

D-nii Lt. Colonel Vrabie, Antonescu, V. Radu, Maior Chiriițescu, dr. Iuliano, Mihailescu, Căpitan Dubert, Wischnewschi, Dr. Boghen.

Buchetul de Domnișoare era compus din d rele Mărioara Drăgulănescu, Eugenie Romano, Aurora Iuliano, Emilie Cristofor, Zamfiirița Mardare, Margareta Stroja, Zuzuca și Lilica Miclescu, Alma și Lucica Boghen, Lucie Mardare, Ilenuța și Florica Drăgulănescu.

Epoletul; Lt. Bogdan și Gotcu, Sub-Ltu Drăgulănescu, Andrievici Nec. și Emil, Nuțu Radu, V. Ionescu (Vaslui), Munteanu, Dobrovici, Popovici Gr. și Paut., Jean Wichnewschi, Jan Bobulescu.

Fracul: Gh. Mihailescu, Dr. Herfurt, Bițu, Vasiliu, M. Borcea, Mitică Miclescu.

Neobosiții dansatori: Mardari Pechea, Georgică Iuliano și Costică Drăgulănescu.

DIVERSE

— Funcționarii Comerciali din Iași au decis organizarea unui mare bal public în seara de 5 Decembrie.

— Astă-noapte hoții întroducându-se prin spargerea unui perete în locuința comerciantei Ghitla Vigdner din P.-Iloae, au furat mulțime de mărfuri și bani.

— Comitetul Societății „Unirea" a lucrătorilor Tipografi a hotărît organizarea mai multor serate dansante intime și familiare atît pentru membrii acestei societăți, cît și pentru diferite familii invitate.

Prima Serată Dansaantă va avea loc în seara zilei de Sîmbătă 21 Noembrie în sala Turn-Verein.

— Siguranța generală a statului a cerut prefecturei județului informații antecedentelor lui C. Lazarovici, care în calitate de păzitor de noapte la Soc. de petrol „Romîno-Americană" a furat suma de 41 mii lei dispărînd apoi. El a fost prins la Giurgiu în momentul cînd se îmbarcase pe un vapor.

Ultime informaţii

❑ *Remaniarea, cum a fost făcută, se consideră ca o operă personală a şefului partidului liberal şi a nemulţumit pe mulţi liberali.*

Cel mai furios este d. Take Protopopescu, furios de succesul d-lui Al. Constantinescu, care fusese unul din autorii principali ai desastrului d-lui Protopopescu la Creditul rural.

D. Brătianu, în chestia remanierei, a întrebuinţat o diplomaţie foarte... fină: ca să nu se zică, că nu s'a consultat cu fruntaşii partidului, a avut consfătuiri cu domnii Porumbaru, Stere, Radovici ş. a.

Faţă de toţi a întrebuinţat aceeaşi formulă:

— Am venit să iau sfatul d-tale în chestia remanierei. Fireşte, cei presenţi sunt excluşi. Portofoliul d tale este asigurat, ie vorba de rest.

La urmă, a făcut remaniarea cum a voit şi cei „prezenţi" au fost, în adevăr, excluşi.

Are să fie frumos la deschiderea Parlamentului. Acolo d. Brătianu are să se întâlnească des „cu cei presenţi".

❑ *D. profesor I. Ralet, care a fost delegat, în comisia de judecată a profesorilor secundari, din partea Universităţei din Iaşi, a demisionat din această demnitate.*

In textul demisiunei, d. Ralet declară că se solidarisează cu domnii T. Maiorescu şi M. B. Cantacuzino.

❑ *D. Dim. Greciano s'a plîns d-lui Carp de faptul că junimiştii din Iaşi boicotează ziarul conservator local, refuzînd să vie la redacţie, şi refuzînd mai ales să plătească cotizaţii.*

D. Grecianu a spus şefului, că la boicotul junimist se respunde prin un boicot conservător, în înţelesul că foştii conservatori cantacuzinişti—cei fruntaşi — refuză să vie la club.

❑ *Comitetul executiv al partidului conservator-democrat se va întruni mîine, Marţi, orele 4 jum.*

Şedinţa va fi prezidată de d. A. A. Badareu.

❑ *Un redactor al ziarului nostru l'a dojenit astă zi pe d. Ath. Gheorghiu, pentru faptul că este discret cu ziariştii locali şi vorbareţ cu cei din Bucureşti.*

— Am zis la Bucureşti, a răspuns deputatul, că nimeni nu este indispensabil, că dacă partidul liberal continuă să existe fără de Ion Brătianu, va exista şi fără de alţii (aluzie la d. Stere N. R).

— Vrea să zică sunteţi contra d-lui Stere.

— N'am zis lucrul acesta. Declar că sunt pentru oamenii de acţiune.

❑ *In cercurile liberale locale a produs mare consternare faptul raportat lor din Bucureşti, că la intrarea în minister a d-lui Stere, s'au opus categoric domnii Stelian şi Morţun, acesta de pe urmă fiind că d. Stere a cerut portofoliul seu pentru d. Al. Radovici.*

❑ *Se pare că Iaşul e menit să fie lasat pradă epidemiilor, care continuă să deci meze populaţia.*

Din Septembrie, mai ales, tifosul a mers crescînd şi n'a fost zi să nu se înregistreze cîte 8—10 cazuri noui.

In cursul lunei Octombrie au fost peste 300 de cazuri.

Pe ziua de eri 1 Noembrie, s'au înregistrat alte 7 cazuri noui, din care unul adus din judeţ. Au fost şi cîte-va cazuri mortale: unul în strada Drăghici, o fată a lui Gh. Marin; altul în str. de Sus, o tînără de 18 ani a croitorului Silberman şi altele în str. Palat şi Sf. Lazăr.

❑ **O demisie în perspectivă.** — Pe lîngă alte efecte, complectarea cabinetului îl va avea propabil şi pe acesta: demisia unuia din cei mai cunoscuţi prefecţi.

E vorba de d. Atanasiu, actualul prefect de Tulcea. D-sa a plecat din Galaţi, pentru că ajunsese la cuţite cu d. Orleanu.

Tuturor acelora cari credeau că transferarea de la Covurluiu la Tulcea e o degradare, d. Atanasiu le răspundea că a plecat ca să evite un scandal public, dar că d. Orleanu e *desfiinţat politiceşte.* Pînă în ultimul moment d. Atanasiu declara categoric că d. Orleanu nu va fi ministru.

Or, d. Orleanu este azi ministru, iar d. Atanasiu îi este sub-altern direct, căci prefectul este subalternul tuturor miniştrilor nu numai al celui de interne. In aşa condiţii d. Atanasiu este nu numai învins pe toată linia—ceea ce d. Orleanu afirma încă din momentul transferărei la Tulcea—dar este şi acoperit de ridicol, căci toate declaraţiile d sale triumfătoare apar acuma ca o fanfaronadă ridiculă.

Vina nu este a d-lui Atanasiu, ci a a d-lui Ionel Brătianu, care-l legăna în ast-fel de iluzii. Dar acum cînd *trucul* e dat pe faţă, mai poate d. Atanasiu să rămîie prefect?

Da, dacă după cum ni se spune a perdut ori-ce sprijin politic şi nu mai e de cît un simplu funcţionar, fericit să-şi încaseze leafa; nu dacă crede că mai poate însemna ceva politiceşte şi în tot cazul dacă pune demnitatea sa de om mai presus de lefuri şi diurne.

Rămîne deci să se vadă la ce situaţie se va opri d. Atanasiu.

De ea atîrnă prestigiul său pe viitor. Mai poate zice că totul e pierdut afară de onoare. In curînd n'ar mai putea face nici rezerva de la urmă.

❑ Contra revizia tinerilor încorporaţi la 1 Noembrie se va face la 15 Noembrie, odată cu depunerea jurămîntului.

❑ — Din Iunie nu l'am mai văzut pe Stere, s'a plîns ieri d. M. B. Cantacuzino. Stere nu vine nici la universitate, nici la Jockey.

— Şi d ta, interveni un grecenist, nu te duci încă la „Viaţa Romînească".

— Dacă aşi şti că Stere are telefon, urmă şeful junimist, l'aşi chema la aparat.

— De sigur, interveni din nou junimistul: dacă nu-l poţi vedea, măcar să-i vorbeşti.

Convorbirea telefonică între cei doi şefi urma să aibă loc astăzi dimineaţă.

❑ Aflăm cu multă plăcere că starea sănătăţei d-lui profesor Buţureanu s'a ameliorat mult.

Distinsul om de ştiinţi ie în afară de ori ce pericol.

Aflăm, de asemenea, cu multă plăcere, despre marea ameliorare ce a intrat, de astă-zi dimineaţă, în starea sănătăţei d lui dr. Antoniu din Bărlad.

Simpaticul pacient a trecut cu bine criza şi sunt speranţe ca va putea învinge boala.

I-o dorim din inimă.

❑ D. Strîmbulescu, inspector al cursurilor de desemn şi caligrafie, a inspectat cursurile speciale la şcoalele secondare din Iaşi.

❑ Au reuşit la examenul 2 şi 3 de licenţe in drept următorii candidaţi: Anul II:

Wilke Wilhelm, Tăutu C., Doboş C., Rîşcanu Albert, Leon S. Dim., Ghica Gh. Em., Stiubei D., Brumă C, Dima I., Scripcă V. D., Apostoliu D., Venier Ernest, Georgescu Stelian, Petrescu Gh., Popp Emanoil, Borcescu Ion, Chiriţă Th. Gh., Ionescu Aurel, Budiş Gh., Ionescu Petre, Demetrescu I. D., Dumitraşcu Romulus, Dobrescu Paul, Constantinescu N., Ionescu Teodor, Angelescu Gh, Brătescu Elie, Ghica A. C., Constantinescn Cr., Rîşcanu G. Ion, Rîmniceanu N., Stroici Sp, Vrînceanu Vasile, lorgu Matei, Ioaniţiu Gh., Adam Ion Dobreanu Gh., Iacob I. Gh., Vîrgolici V.

Anul III.—Spoială Lascăr, Amăricăi Ion, Fratiţa D. V., Emilian Marcu, Hangan D., Chiriac I., Serion Mircea, Gherasim I, Bastache Marcel, Teodoreanu I., Petrescu St., Apostol I., Stănescu Raicu, Moscu P., Lupu N, Codreanu Ion, Bottez Ion, Georoceanu Vintilă, Stefănescu Stefan, Tăutu C., Huch Otto, Rîmniceanu N., Mogildea At., Dimitriu C. V. Fătu Anastase, Florian C., Economu Nicolai, Cadelcu N. Şeptelici A. I.

❑ Ministerul de interne a comunicat prefecturei judeţului, că în urma intervenţei ce s'a făcut, ministerul finanţelor a hotărît ca pe viitor la sumele încasate prin administraţiile financiare, pentru amenzile comunale şi alte venituri, să se reţină o remiză de şase la sută.

◔ **De la consiliul judeţian.**—Membrii consiliului general s'au întrunit în şedinţă ordinară, Simbătă după amiază.

După ce s'a dat cetire telgramei Regelui, prin care exprimă mulţumiri pentru urările trimise, se intră în discuţie asupra chestiunilor la ordinea zilei.

S'a trimes la comisia budgetară: petiţia d-nei Tarsiţa Alexandrescu, prin care cere a i se acorda un ajutor lunar; idem a societăţii Veteraniilor „Virtutea militară" din Galaţi, prin care cere a se da o sumă care să servească la ridicarea unul monument, al eroilor căzuţi în războiul din 1877; idem a cancelariei mitropoliei, prin care cere a se trece în buget o sumă pentru întreţinerea şcoalei de cîntăreţi bisericeşti; idem a ministerului cultelor, prin care cere a se acorda o subvenţie pentru şcoala inferioară de meserii; idem a direcţiei generale a poştelor, prin care cere să se prevadă o sumă pentru întreţinerea serviciului poştal rural pe exerciţiu 1910 (911); idem mai multe cereri a unor funcţionari ai prefeeturei care cer un ajutor.

Consiliul a acordat comitetului organizator al congresului studenţesc, un ajutor de 100 lei.

S'a hotărît apoi deschiderea unui credit de 125 lei pentru a se da copilei Lucreţia Gheorghiu din comuna Miroslava ca să urmeze cursurile şcoalei de sericicultură pe timp de la 1 Noembrie pînă la 1 April 1910, urmînd ca în bugdetul viitor să se înscrie o bursă anuală.

❑ La 22 Noembrie comisia de judecată a învăţătorilor, va judeca pe învăţătorul Neculai Ciubotariu, de la şcoala din Mitoc judeţul Dorohoiu, acuzat de fapte imorale.

❑ Ministerul de războiu a trimes corpurilor de trupă, o circulară, prin care le pune în vedere ca pe viitor să nu mai întrebuinţeze obiceiul de a desparte muzica militară în mai multe părţi, cîntînd ast-fel în mai multe locuri de odată.

❑ Consiliul general al judeţului s'a întrunit azi la orele 2 jum. discutînd chestiuni rămase din şedinţa de Simbătă.

❑ D. general Tătărescu, comandantul corpului 4 de armată, a inspectat astă-zi serviciile comandamentului, cercul militar, consiliul de războiu şi secţiile de pompieri.

❑ *Dacă ştirea privitoare la plecarea unei delegaţii liberale din Iaşi, în scopul de a se plînge la centru de inactivitatea politică a d-lui Stere—dacă acea ştire a fost desminţită—adevărat este, însă că d. Stere îşi pregăteşte retragerea din şefia partidului liberal local.*

Ştirea a confirmat-o un generos fruntaş din Bucureşti:

— Stere se va retrage din şefie, a zis generosul, fiind-că este desiluzionat şi fiind-că situaţia sa politică actuală îl împed că să dee la lumină o serie de lucrări importante, cari nu intră în vederea păturilor conducătoare ale partidului liberal.

❑ **Azi la ora 4 s'a întrunit consiliul de higienă al oraşului.**

S'au discutat chestiuni privitoare la febra tifoidă.

❑ **Eri la ora 4 după amiază a avut loc întrunirea membrilor societăţei muzicale din Iaşi, în localul şcoalei „Vasile Alexandri", la care au luat parte d. Eduard Caudella şi d na Sofia Teodoreanu, care au hotărît ca repetiţiile să aibă oc Mercurea şi Vinerea de la orele 8—10 seara.**

❑ **Cu începere de eri oarele de serviciu la prefectura judeţului vor fi de la 11 jum. la 6 seara.**

❑ **De la Camera de Meserii** —1). M. Vasiliu a fost numit perceptor la corporaţia din Roman,

— Camera a înaintat Corporaţiilor din Circumscripţia 8 a Iaşi, modelele tip, după care în viitor urmează să alcătuească situaţiile financiare lunare.

— In urma deciziunei ministerului tndustriei, camera a intervenit la toate corporaţiile din circumscripţia sa, de a procura localuri, instrumente şi maiştri profesori, pentru predarea cursurilor de împletituri de mlajă, prin toate judeţele circomscripţiei. Cheltuelile pentru asemenea ateliere, vor fi susţinute de ministerul industriei.

— Camera a depus parchetului, lucrările privitoare la ancheta de la corporaşia „Progresul" relative la neregulile găsite în scriptele de comptabilitate a acelei corporaţii, şi lipsa numerarului din casă, privitor pe Gh. Budac, secretarul comptabil al corporaţiei.

De asemeni s'a mai înaintat şi procesul verbal constatator cum că membrii comisiunei însărcinate cu organizarea balului dat în ziua de 6 Ianuarie, n'au depus Corporaţiei, beneficiul net provenit din acel bal.

— Azi s'a înaintat ministerului de industrie şi comerţ, un ante proiect de lege asupra reorganizărei burselor, întocmit conform cerinţelor actuale.

❑ **Judiciare.**—Sub-comisarul de la poliţia de siguranţă, P. Dimitriu, făcîndu-se vinovat de arestări ilegale, a fost trimes în judecata curţei, prin rechizitorul procurorului general.

Dosarul a fost repartizat la sec. II. Termen la 3 Decembrie.

— Am vorbit despre cazul preotului V. Focşa din Trg. Neamţ, acuzat de delapidare. Afacerea a fost repartizată la sec. II a Curţei, cu termen de 5 Decembrie.

— D. V. Casapu, consilier comunal la Sîrca, făcîndu-se vinovat de adulter, a fost condemnat la 9 luni închisoare.

Afacerea se va judeca la 3 Decembrie, la sec. II a curţei.

— Procesul lui Victor Albertelli, care a delapidat 13.000 lei de la firma Fritz şi Maxim din Piatra, a fost sorocit spre judecare la 1 Decembrie.

— Banca Agricolă făcînd contestaţii contra sechestrelor aplicate de Ion şi Elena Corbu pe averea lui V. V. Miclescu, tribunalul Dorohoi a respins acea contestaţie.

Banca a declarat apel.

— Creditorii au votat astă-zi concordatul cerut de firma Rabinovici şi Mendelsohn.

— D. Dim. Zotta, acuzat de furt în prejudiţiul doamnei Elena Şubă, a fost condemnat de judecătoria ocolului II, la 2 ani închisoare perderea drepturilor civile şi politice şi la 1500 lei despăgubiri.

— Tribunalul s. II a reconfirmat astăzi mandatele de arestare ale numiţilor N. Popovici şi C. Constantinescu, autorii crimei de la Hlincea.

A recomfirmat şi mandatul Chiricăi a Dorobanţului, deţinută pentru furt.

— Tribunalul s. III-a a amînat astă zi pentru 13 c, cererea pentru declararea în stare de faliment a firmei Cernes; iar în cererea pentru declararea lui Abramowitz, tribunalul a cerut să se dovedească, că numitul este comerciant.

— D. Berceanu, avocat şi funcţionar la Creditul fonciar Urban de Bucureşti a dat în judecată la Trib. Ilfov după legea avocaţilor pe D-nii fraţi Căpitani Sturza şi Stefan Negrutzi pentru a-i plăti suma de 80,000 lei ca onorariu pentru stăruinţele ce a depus a se cumpara de stat palatul def. Prinţ Grigore Sturza în care se află instalat actualmente ministerul afacerilor străine.

Inaintea Trib. de Ilfov şi a curţei de Apel, din Bucureşti moştenitorii def. principe Sturdza reprezentaţi prin d-nii avocaţi Mitescu şi V. Pella au obţinut strămutarea procesului la Iaşi, unde domiciliază unul din pîrîţi pe motivul că D. Berceanu nu poate uza de dispoziţiile legei avocaţilor.

Astă zi s'a înfăţişut la Trib. S. I acest proces—prezentânndu-se din partea dlui Berceanu, d. avocat V. Dimitriu, a fraţilor Sturza. D. Petru Sion, iar a D-lui St. Negrutzi dl. V. Pella.

Tribunalul a anulat citaţiile nefiind înmînate in termenul cerut de lege şi a amînat procesul pe la 7 Decembrie.

❑ **Eri la orele 9 dim. în una din salele Teatrului România a avut loc adunarea generală a societăţii de întreprinderi „Vulturul".**

S'a citit şi aprobat regulamentul de funcţionare a secţiunei de ajutor, casă de economie şi de înzestrare.

S'au ales 4 membri în secţiunea de întreprinderi şi 2 in secţia de ajutor, şi economie.

După propunerea preşedintelui s'a hotărît organizarea unei şcoli de adulţi. Inscrierile se fac pe adresa A. D. Atanasiu, preşedintele societăţii.

❑ **Aflăm cu plăcere că eri a avut loc în Tg. Fălciu, căsătoria amicului nostru d. Anastase Gusti, doctor în drept din Paris, cu d-şoara Fotiny Cavaliotis, din Basarabia.**

— Tot eri s'a celebrat în localitate căsătoria d lui Dimitrie M. Bottez, avocat, cu d-şoara Elvira Ullea.

Felicitările noastre.

❑ **Eri a avut loc la Liceul Naţional întrunirea maestrilor şi a maestrelor din învăţămîntul secundar cu d-l I. Strîmbulescu inspector de desemn şi caligrafie. S'a discutat şi hotărît asupra materialului didactic absolut necesar în şcolile secundare de băeţi şi fete.**

❑ Prima reprezentaţie a trupei de operete din Viena va avea loc la Iaşi Simbătă 14 Noembrie a. c. cu **Valtzertraum** opereta favorită a ieşenelor.

Judecînd după graba cu care ieşenii îşi procur bilete de intrare la agenţia teatrală „Thalia„ (Maximovici) *se prevăd săli arhipline.*

Cutia cu scrisori

Domnule Redactor,

D. M. Călin publică într'un ziar local o scrisoare plină de neadevăruri. Fiind că este vorba de o vie pe care d. A. A. Bădăreu avaa s'o cumpere de la Călin şi cum eu, ca intermediar al afacerei, ştiu prea bine cum stau lucrurile, îmi permit să vă dau toate lămuririle: avînd o vie de vînzare, în comuna Buciumi, d. Călin, ştiind că eu mă ocup cu asemenea vînzări, a insistat pe lîngă mine, în diferite rînduri, să-i găsesc muşterei. In cele din urmă ştiind că d. A. A. Bădăreu are o vie mare în aproprierea viei lui Călin, am propus lui Călin să se ducă acasă la d. Bădărău, ceea ce a şi făcut. Este dar neexact, că d. Bădăreu s'ar fi dus acasă la Călin, ci tocmai invers.

D. Bădăreu a cumpărat via cu 3500 lei. Cînd a vîndut o i-a declarat că via are asupra-i o singură ipotecă, a d-lui Voluţă. Controlîndu-se hîrtiile s'a constatat lipsa actului de adjudecare. S'a aflat în urmă, că acel act se află depus la cancelaria Mitropoliei, zălog pentru suma de 2000 lei rezultate din neexecutarea unor lucrări.

Apoi, venind actele la tribunal, s'a aflat, din registre, că aceeaşi vie mai are o ipotecă; anume via e dăruită în jumătate soţiei lui Călin.

Pe vie grevau deci datorii în sumă de 3075 lei (75 lei procente datorite d-lui Voluţă).

D. Badareu, înainte de a afla aceste datorii, a avansat lui Călin 800 lei, dacă adăugim aceşti 800 lei la suma de 3075 lei, avem, în total 3875 lei adică a dat un plus de 375 lei lui Călin, *iar acum Călin refuză să vie să facă actele.*

Acesta este purul adevăr.

Primiţi ş. c. l.

D. N. Daniil
Str. Palat 14

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 2 Noembrie

LOTERIA

Bucureşti.—Astă-zi au cîştigat:

5000 lei No. 42156.
3000 lei No. 39842.
2000 lei No. 37141, 20784, 47297, 52732, 35322, 12100, 18955, 59257.
1000 lei No. 41664, 4848, 40069, 54977, 16587, 16727, 7928, 18087, 7011, 36719, 40729, 55750.
500 lei No. 48818, 22178, 47233, 46522, 35780, 33041, 40649, 59639, 52145, 45233, 1009, 48322, 49982, 44597, 36416, 34583.

D Haret se retrage

Bucureşti.—Circulă svonul că d. Spiru Haret, ministrul cultelor, se va retrage din guvern, imediat după ce se va întoarce din concediu.

Brătieniştii, cari au pus în circulaţie acest svon, spun că în locul d-lui Haret, va treee la culte, d. V. Gh. Morţun, actual ministru al lucrărilor publice.

Apelul muncitorilor

Bucureşti. — Apelul muncitorilor sindicalişti, făcut pentru eliberarea lor pe cauţiune, a fost repartizat la secţia IV-a a tribunalului şi se va judeca mîine.

Liberalii din Giurgiu

Bucureşti.—O delegaţie de bătrîni liberali din Giurgiu s'a prezentat astă-zi d-lui Ionel Brătianu, căruia i-a comunicat situaţia încurcată, în care se află liberalii din Giurgiu.

Primul ministru i-a sfătuit să facă aşa ca să ajungă la o împacare.

Delegaţia însă a persistat a cere d lui Brătinnu, înlocuirea actualului prefect.

Instalarea noilor miniştri

Bucureşti.—Azi dimineaţă la orele 11 d. Al. Djuvara a venit la ministerul comerţului şi industriei, spre a 'şi lua frîmas bun de la funcţionari. D. Djuvara a convocat pe toţi şefii de birou şi inspectorii comerciali, cărora le-a ţinut o alocaţie, mulţumindu-le pentru modul cum şi-au îndeplinit datoria. A mulţumit apoi d-lui Creangă, secretarul general al ministerului, pentru colaborarea ce a depus'o.

La orele 11 şi jumătate a venit noul ministru d. M. Orleanu.

D. Djuvara i-a prezentat pe funcţionari, cărora d. Orleanu le-a cerut să lucreze cu aceiaşi rîvnă ca pînă acum şi să colaboreze împreună cu el, ca şi înnainte.

D. Al. Constantinescu noul ministru de domeniu s'a prezentat la ministerul său la orele 12 a. m.

D. V. Antonescu, secretarul general al ministerului, i-a prezentat pe şefii de birou şi funcţionarii superiori. D. Constantinescu le-a recomandat să lucreze şi de acum cu cinste şi dreptate, să respecte legile şi ast-fel vor fi prietenii sei.

D. Al. Djuvara s'a dus şi s'a prezentat la noul său minister.

Călătoria Arhiducelui Ferdinand

Charlottenburg. — Imparatul Wilhelm, arhiducele Ferdinand şi soţia sa au sosit aci la orele 3½. Au vizitat mausoleul împaratului Wilhelm şi castelul; apoi împăratul a însoţit pe arhiduce şi soţia sa la gară, de unde oaspeţii împaratului au plecat.

Calea ferată vîndută

Paris.—Corespundentul ziarului „Echo din Paris", află din Petersburg că ministerul finanţelor ar fi vîndut calea ferată est chinezască, Japoniei cu 300 milioane ruble. Rusia îşi rezerva dreptul de a transporta în timp de 5 ani trupe pe acea direcţiz a drumului de fier.

De inchiriat Moara de făină foastă Haier, astăzi proprietatea d-lor B. Brüll şi C. Drăcşineanu, situată în Iaşi disp. 5 strada Sf. Ioan No. 11.

Doritorii de a lua în chirie această moară, sunt rugaţi a presenta ofertele lor la sediul Societăţei Creditului Fonciar Urban din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 37, cel mult până la 10—23 Noembie a. c.

Direcţiunea

HIRSCH IAŞI Lăpuşneanu 38.
CEL MAI MARE ASORTIMENT DE
MOBILE
DORMITOARE. SALOANE
SUFRAGERII şi BIROURI
cu preţurile cele mai ieftine
Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes
GALERII
pentru Perdele de **bronze** groase în loc de **35 lei** numai **15 lei** fereastra complectă.
PATURI DE BRONZ
Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete
tot ce este mai **nou**, *frumos şi eftin.*
MARE DEPOZIT DE
LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE
Din cele mai renumite Fabrici din străinatate
Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

SE CAUTA elevi la tipografia H. Goldner. Str. Primărie 17

7 lei decalitru vin negru vechiu. Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

BYRRH CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF

PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906.

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (Thuir Franţa)
De vînzare
La toate magazinele de consum din ţară

Cele mai bune, încercate şi economice în consumaţia combustibilului pentru agricultură şi industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac
de la 10—100 cai putere
Cheltueli de combustibil 0,8—2
Heller pro oră şi cal putere

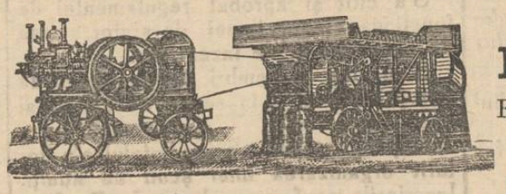

Nu face fum,
Nu face funingine
Fără pericol de foc şi explozie
Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

REPREZENTANT
Isidore Margulies, Iaşi
Strada Ştefan cel Mare 27

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco du Catalogue

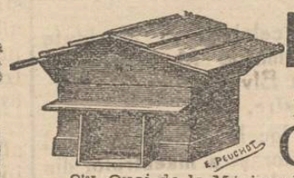

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

MAREELE MAGAZIN
DE
Incălţăminte şi Galanterie
I. BEINER
IAŞI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE,** pentru barbaţi, dame şi copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atenţiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoşoni,** adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale
de toate felurile în mare asortiment
Jul. Heinr. Zimmermann
Preţul-curent ilustrat gratis — LEIPZIG — Preţul-curent ilustrat gratis

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile : Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

SALOMON WACHTEL
Magasin de incredere -Str. de Sus
Fondată în 1853

Aduce la cunoştinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu
MARE DEPOSIT DE
Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă
100 vagoane depositate
Aprovizionat cu SOBE GODIN
Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne
Godin Rubeland şi Barbarossa
Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete
şi toate accesoriile pentru
Instalaţiuni de conducte de Apa
Tablă, Fier şi Otel divers
Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.
Curele de transmisiuni
A sosit tabla din renumitele fabrici:
WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN
ALBERT GASSMAN,—BRESLAU
şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**
Toate cu preţurile cele mai convenabile

„ANCORA"
(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente
în VIENA fondată în anul 1858
Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908
PESTE 188 MILIOANE LEI
Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureştipentru asiguraţii din Romînia
LEI 6,547,500

Suma asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 40|100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:
a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractantului.
e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi
Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.
Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ
AVOCAT
s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 3.

Alfons Herovanu
AVOCAT
— *Str. Bărbei No. 19* —
Consult. 7— a m şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie
să cumpere bilete numai de la
NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA
Th. P. Maximovici IASI
Debit oficial al Loteriei Statului
Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 – Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"
oferă publicului cele mai
Mari Şanse de Bogăţie
BILETELE
Clasa VI a Loteriei VI
s'au pus în vînzare
Tragerea de la
16 Oct.—10 Noem. 1909

Se poate cîştigă în caz fericos cu un singur Bilet suma de
Lei 100,000 lei
Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de
LEI 7.322.000 LEI
Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara
Lozuri Norocoase
de la
Noua şi Principala Colectură Romană
Th. P. Maximovici.—Iaşi
Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vănzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Preţurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, pe Strada Primăriei No. 17 — Instalaţiune cu motore electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 861 Marcuri 4 Noembrie 1909

Politica noastră la Ploeşti

Ploeştii prezintă în istoria politică a partidelor o caracteristică proprie, care îl pune pe un picior deosebit de celelalte oraşe din ţară.

Ploeştii, ca şi Prahova, e un centru industrial. Valea Prahovei ne oglindeşte în mic activitatea văii Moldova din Boemia; iar la priveliştea hornurilor de fabrici, avem pitorescul Sinaei cu culmele Bucegilor, pe lîngă mirosul de păcură, izvor nou de bogăţie, care a dat ţării acea importanţă mondială mult mai mult chiar ca grîul.

Oraş nou, lume nouă, bogăţie nouă, viaţa întreagă a Ploeştilor se resimte de acel duh nou, pururi gata de a primi ori ce inovare, ori ce avînt generos, substratul moral al unei păturí nouă de lume romînească.

Pune la acestea şi apropierea de Bucureşti, căci cei 60 de kilometri îi înghite trenul în 50 de minute şi ne vom explica pasiunea cea mare ce frămîntă lumea ploeşteancă pentru interesele obşteşti ale ţării. Vâltoarea Capitalei n'apucă a se netezi şi cuprinde în cutele ei şi Ploeştii. De aceia ne explicăm pentru ce în momente de grea cumpănă pentru ţară şi dinastie, zvăpâiaţii de roşii au proclamat *Republica* la Ploeşti zeflemisită aşa de măestru de Caragiale Acolo la Ploeşti colonelul Dabija a fost salutat cu epoletul de *Măria Ta* de cei ce pe urmă au devenit cei mai slugarnici sfetnici ai Coroanei.

Duhul de libertate, duhul civismului exagerat îl sug Ploeştenii din apa care o beau, din aerul ce-l înghit, din pămîntul pe care-l calcă, din mijitul şesului cu munţii, din stratul nou sufletesc al tîrgului; şi pe cînd în alte oraşe mai învechite şi rutinate spiritul politic lăncezia, la Ploeşti era concentrată virtutea civică. Acolo puterea administraţiei găsea rezistenţă în caracterul cetăţenilor, şi e de ajuns de a pomeni de sala Liceului vechiu pentru a vedea feleşagul duhului civic al geanabeţilor Ploeşteni.

In acea sală clasică de întruniri am vorbit şi eu şi pare că văd marea de capete gata să soarbă orice vorbă, să se înferbinte de ori ce gest, de ori ce accent! In acea sală s'au auzit foarte dese accente de revoltă civică şi din incinta ei plecau victorioase cetele de alegători, cari trimiteau victorioşi pe un C. T. Grigorescu, N. Fleva, D. Brăteanu, şi alţii, cari luptau contra regimului odios al lui Ion Brăteanu.

Opoziţia unită îşi găsia asil de scăpare în 2 centre: Ploeştii şi Iaşii! La Ploeşti eşia Grigorescu şi Fleva, la Iaşi eşia Mîrzescu şi Cogălniceanu. Roşii propriu zişi nu şi au găsit aciuare în aceste 2 centre, de cît cu foarte mare siluire.

A dat asil Ploeştii şi d-lui Gh. Gr. Cantacuzino, care îşi avea centrul administrativ al latifundiilor sale la Floreşti, în Prahova. De cît alegerea domnului Gh. Gr. Cantacuzino în opoziţie nu era urmarea unei acţiuni intensive a d-sale, nici urmarea unui program de idei, care să înferbinte pătura alegătorilor. Ploeştenii n'au văzut în d-sa de cît marele latifundiar, care ţinea în mînă sute şi mii de interese, dar nici de cum idei: dar mai datora d-sa această izbîndă şi protecţiunei pe sub mînă ce i dădea şeful guvernului, Ion Brătianu în amintirea vechii recunoştinţe ce datora acel Ion Brătianu lui Gr. Cantacuzino bătrînul, de la care—după afirmarea fiului—Ioan Brăteanu a învăţat patriotismul.

In asemenea împrejurări ne explicăm de ce era o exagerare vădită în afirmarea multora, că d. Gh. Cantacuzino îşi are asigurat pentru sine sufletul Prahovei, ca omul providenţial al Ploeştilor. Spumă şi iar spumă! Castelanul de la Floreşti n'a ştiut nici odată să se apropie de sufletul vre-unui alegător, necum de acel al alegătorilor Prahoveni, şi cum dînsul a fost străin de duhul partidului său, pe care l'a tratat în cucerit pentru sine şi dinastia sa, asemenea şi Prahova a socotit'o cucerită prin îngăduiala ce i o acordau liberalii şi Ioan Brăteanu în special.

Din plămada acelui oraş nou al Ploeştilor ne-a eşit urzeala firească a lui Take Ionescu. El e fiul Ploeştilor, fiul Prahovei şi cu cît Tache Ionescu creşte în slavă şi căpătă ascendent în ochii ţării, cu atît Ploeştii erau rîvnitori pentru sine.

Azi Take Ionescu e omul ţării, omul neamului, cel mai de seamă barbat de stat al Romînismului. Incetăţenit ori şi unde i-a calcat piciorul şi chiar acolo unde numai i-a mers numele, Ploeştii îl cer ca al lor. Şi nu se putea ca personalitatea lui Take Ionescu să nu fie pentru Ploeşti o busolă de orientare politică.

Ploeştii nu mai visează Republici! Statui de a libertăţii nu mai înalţă! Zvăpăelile au trecut; iar dacă un Quintus mai perindează satele şi le întartă cu votul obştesc, iar dacă taraful politic al lui Radovici mai ţine recordul cu a jutorul lui Ionel Brătianu, tot ce e suflare cuminte şi liberală şi conservatoare, şi-a îndreptat atenţia către şeful nostru către Take Ionescu, în care el văd speranţa zilei de mîne şi îndrumarea ţării pe o cale sănătoasă a apărărei tuturor aspiraţiunilor, tuturor nevoilor.

De propaganda nebunească a Quinţilor; de clanul îngust al dinastiei Nababului s'au săturat Ploeştii, s'a săturat ţara. De aceia pe cînd în alte părţi prietenii aleargă cu zecile spre şeful nostru, la Ploeşti, ei vin cu sutele ca aşa crescînd la mii în întreaga ţară să cuprindă toată suflarea romînească spre democraţia conservatoare, singurul element de ordine pentru ziua de mîne.

Ploeştii astă-zi dau directivă în politica partidelor noastre. Ploeştii ne arată că politica liberală dă faliment prin epigonii cari o conduc, mici de suflet, mari de patimi. Tot Ploeştii ne arată că politica de exclusivizm şi bizuită pe neamotenie şi familiuni e tot aşa de străină de cerinţele timpului că şi-a trăit traiul.

Politica noastră *democrată* e stăpînă la Bucureşti, cum e stăpînă la Iaşi, stăpîneşte Craiova cum stăpîneşte Putna, stăpîneşte Oltenia ca şi Moldova de sus şi de jos şi în valul ei crescînd va înghite tot ce se pune de a curmezişul, căci are în sine acea putere de atragere şi de stăp nire atît prin puterea ideii, cît şi prin natura superioară a şefului nostru.

Gh. Ghibănescu

„Expresia majorităţei"

Potrivit formulei constituţionale, miniştrii sunt expresia dorinţei majorităţei parlamentare

Ziarele liberale, publicînd fotografiile d-lor Al. Constantinescu şi M. Orleanu, adaugă, fireşte, că ei sunt expresia dorinţei majorităţilor parlamentare.

In această privinţă mai bine stă noul ministru al industriei, despre care, în cale, majorităţile nici nu ştiu că există. Pe cînd, despre celalalt bărbat de stat, care a luat portofoliul domeniilor, majoritatea Senatului a avut prilej să se pronunţe, cînd, anul trecut, refuzase să-l aleagă în biroul Senatului.

Senatorul de Bacău n'a fost deci în stare să se aleagă vice-prezident; dar, numit ministru, s'a văzut lovit de formula constituţională, că d. Constantinescu este expresia majorităţei—şi a Camerei şi a Senatului,

Adevărat este că d. Brătianu a dat ordin să se facă uz de formula constituţională—pe hârtie—dar de fapt noii sfetnici ai Tronului, departe de a fi expresia Parlamentului, sau, macar, a statului major al partidului, sunt expresia numai a dorinţei d-lui Brătianu, care crede că are trecutul necesar, autoritatea necesară, ca, la roşeaţa şefiei sale, să-şi permită luxul foarte hazardat al despotismului.

Asupra felului de a se conduce al primului ministru nu vom insista. Ea nu ne priveşte. Dar ne priveşte să arătăm hazul de necaz, pe care-l fac ziarele colectiviste, comentînd remaniarea, cea mai ridiculă din cîte le-a făcut un guvern. O remaniare în contra voinţei Parlamentului, în contra voinţei statului major colectivist.

Suntem convinşi, că nu acel care a înjghebat remaniarea, va rîde la urmă.

MAGICUL LEU NOU

Cu prilejul încasărilor satisfacţiilor ce se servesc, sub forma plăcută de lei noi români, latura tragi-comică—naţionaliştii—se relevează tot mai mult a fi barbaţi delicaţi.

Delicateţa aceasta ne face să revenim asupra chestiei. Intr'un ziar, al cărui director, barbat delicat şi dînsul, are partea leului în acei lei noi ai evreilor, ni se dă un comunicat în privinţa delicateţei pe care noi am relevat-o.

Ni se zice, fireşte, că noi luăm apărarea cîrciumarilor evrei. Asta nu ne face nici cald nici rece.

Cu atît mai puţin, cu cît, nu noi luăm partea evreilor, ci comunicatul naţionalist, care declară, că evreii condemnaţi,—evreii—cari au depus tributul lor de satisfacţie în diafanele mînuţe ale d-lui Buicliu, *că acei evrei sunt simple victime*, căci de fapt adevăraţii autori ai memoriului „calomnios", sunt alţii.

Asta se spune, limpede şi tranşant, după încasarea leilor noi. E o spovedanie tîrzie şi practică.

Evreii nu sunt vinovaţi. Atunci de ce au fost reclamaţi? Şi dacă au fost reclamaţi în speranţa că, strînşi cu uşa, vor da numele adevăraţilor autori şi ei n'au făcut'o, dintr'un exces de cinste sau exces de frică, de ce au fost încasaţi, necăjiţi, tăriţi, din loc în loc şi expuşi la mari cheltueli?

Profesorul, agregatul, chimistul şi savantul dr. Şumuleanu s'a simţit jignit de un memoriu, pe care l'a crezut sau care era înjurios.

Din capul locului d. Şumuleanu s'a gîndit la o satisfacţie practică: la 150.000 lei stabilise el cvantumul daunelor. A lasat'o apoi mai ieftin şi s'a ales cu 25,000 lei.

Dacă ar fi cerut cîte un leu la fie-care semnatar al memoriului, efectul legal ar fi fost acelaşi, efectul moral ar fi fost în adevăr eclatant.

Acum, că a avut un efect mai mult practic şi sunător, efect ce se va resfrînge şi asupra unora din prietinii cari l'au aparat la juraţi, d. Şumuleanu face să se publice un comunicat, sau cine-va în curent cu sentimentele sale, publică acel comunicat, prin care se declară, că acei cari au plătit 25.000 lei sunt, de fapt, nevinovaţi.

Despre asemenea oameni cu asemenea sisteme, noi nu putem avea părere bună.

Pentru noi acel proces contra cîrciumarilor a fost un mic munument al ruşinei—şi faptele recente învederează că nu ne-am inşelat.

Chestii politice

IN ERA „REFORMELOR"

Prodigiosul acriitor N. Iorga a scos în volum seria discursurilor ţinute în Cameră, în sesiunile din 1907 şi 1908. Scopul pentru care publică aceste discursuri în volum e ca să le împartă la alegătorii colegiului II de Iaşi, cari l'au ales deputat.

Foarte frumos lucru din partea d lui Iorga, care credem că nu va servi atît pe alegătorii colegiului 2-a de Iaşi, cari nu se prea interesează de persoana sa, cît publicul mare, care ţine să-şi dea samă prin sine de temperamentul ultra demagogic al parlamentarului N. Iorga.

Dl. N. Iorga a provocat o întrunire publică în Iaşi ca să-şi dea sama de mandatul său. Sala nu numai că era goală, dar puţinii cari au fost faţă — elevi de şcoală mai mult — s'au trezit de o dată ajunşi de la Iorga la Cuza şi la pr. Popescu! Aceasta dă nota omului politic.

Şi apoi de ce ar fi obligat alegătorul colegiului al 2-a de Iaşi să citească proza alesului său, fie chiar Iorga, cînd el are cunoştinţă că a mai fost asasinat şi altă dată de un alt volum, tot aşa de gros, tot aşa de nesărat din partea unui alt ales al colegiului 2-a de Iaşi, d. Gh. A. Scorţescu.

Fostul proprietar al Evenimentului crezuse că poate pune stăpînire pe Iaşi, împărţind alegătorilor tartine lungi şi chilometrice despre ori-ce s'a agitat deputatul lor în Cameră. Cetitorul citeşte o carte care-l interesează, fie prin fondul de idei şi patimi, fie prin forma aleasă a scrierii. Dar aşa, un volum de discursuri politice de omni re scibili, zise rău, scrise încălcit de un condeiu ca al lui Iorga, iată un chin, o tortură pe capul alegătorului de la col. II de Iaşi!

Ce, adică, dacă a greşit de a dat votul lui Scorţescu şi Iorga apoi acum să plătească gloaba cetindu-le proza! Dar însuşi d. Iorga dă nota valorei volumului său. Lipseşte din volum tocmai primul său discurs, la mesaj, acel vestit discurs de debut în Cameră, care l'a înmormîntat pe Iorga ca parlamentar. Toată presa de toate nuanţele a zis că N. Iorga a făcut un mare fiasco în parlament; curat vorba ceia; la pomul lăudat să te duci cu sacul mic Aşa şi la Iorga.

Ei bine; dovadă că presa a apreciat bine debutul d-lui Iorga, este că singur el, Iorga, nu catadicseşte să-şi pună discursul său de debut, ca foarte slab şi incoherent.

Cetiţi discursurile lui Iorga în parlament? Nici o sistemă, nici un plan; un sofist, un erudit, un istoric, un volum de oratorie lungă, lungă, lungă şi deşirată, cu tot felul de digresii, dar nimic care să arăte pe omul aşa cum l'a crezut şi s'a crezut:

Colegiul 2-a de Iaşi e piatra de încercare a politicianilor noştri. Alegători cari sînt dispuşi să se înebunească pentru oricine şi pentru orice, te înebunesc hăt şi bine prin elasticitatea lor.

***

CATE VA NOTE

Suntem la începutul iernei şi, cu sosirea ei, s'a şi ivit acea bătrînă plagă, caracteristică provinciei: dările de seamă de la seratele dansante.

La toate se petrece admirabil, până ce aurora cu degetele-i roze ect. Chiar dacă petrecerea se termină la 12 sau la 2, degetele roze ale aurorei se ivesc ect.

Asta n'ar fi nimic. Mai crud suntem loviţi de celalte două răle, care se ivesc înaintea aurorei: buchetul de domnişoare şi neobosiţii dansatori.

Buchetul de domnişoare trebue să fie în deaproape înrudit cu un alt clişeu provincial, căruia i zice „accident nenorocit". Sunt, probabil, şi accidente fericite, precum, incontestabil, trebue să fi existînd sere de domnişoare, grădini de domnişoare şi vii de domnişoare.

Iar neobosiţii dansatori constituesc o plagă interminabilă: până a se ivi aurora cu ale ei degete, ei dănţuesc fără a obosi.

Fără a mai vorbi de cotilionul, care a fost condus cu perfectă măestrie de cunoscutul şi apreciatul şi neobositul danţuitor şi fără a vorbi iarăşi, de „epoletul" care a fost purtat—minune mare—de militari.

Curat accidente nenorocite, aceste graţioase dări de seamă iernatice.

*

D. V. Casapu, consilier al comunei Sîrca, s'a făcut vinovat de delict de adulter, fapt pentru care a fost condemnat la nouă luni închisoare.

Comunicînd vestea damei pentru care va sta la puşcărie, d. Casapu a mângâiat-o:

— Am să fac nouă luni. Dar, încalte, avem să ne eliberăm odată.

OAMENI ŞI LUCRURI

FLUX ŞI REFLUX

A fost o surpriză plăcută şi instructivă în acelaşi timp articolul d-lui profesor Leon, reprodus în „Opinia" de eri după „Noua Revistă Romînă".

Cu atît mai mult, cu cît profesorul iaşan trecea ca un fervent al şcoalei naţionaliste.

De cînd lumea lucrurile s'au petrecut ast-feliu şi reacţiunea se poate prevedea cu siguranţă în urma prea încordatelor acţiuni unilaterale. Va fi acelaşi lucru, şi în urma exceselor naţionaliste cari au început a plictisi pînă şi pe adepţii de eri ai acestei şcoli, sau pe acei cari o priviau cu indulgenţă.

Cine a cetit articolul d-lui G. Panu în „Săptămîna" cu privire la grava intervenţie a studenţimei naţionaliste într'o chestiune de teatru—reprezentarea piesei „Manasse"—a putut vedea pînă la ce punct a uimit şi a revoltat bunul simţ o atare intempestivă iniţiativă luată „în conformitate cu deciziunile congresului de la Iaşi"...

Aşa dar, în afară de Parlament, mai presus de corpuri legiuitoare—sau cel puţin pe aceeaşi treaptă cu dînsele—legiferează şi congresul studenţesc, iar deciziunile lui se aduc la îndeplinire prin delegaţiuni, şi la nevoie, pe cale de violenţe, pe cale de fapt...

Cum puteau oamenii de bun simţ să rămînă indiferenţi faţă de atari excese şi pretenţiuni?

De aci articolul profesorului iaşan, remarcabil nu numai prin sinceritatea cu care e scris, dar mai cu seamă prin faptul că autorul lui n'a refuzat nici odată simpatiile sale mişcării aşa zise naţionaliste, pe care azi o declară „trecătoare"—amintind fenomenul fluxului şi al refluxului....

La acest fenomen trebuie să se fi gîndi „şeful" intelectual al naţionalizmului, d. A. C. Cuza, văzîndu se maltratat în tot ce are mai scump,—unicul volum de literatură. E clasic acel volum unde posteritatea va găsi sub pomposul titlu de „cogitanda", gîndiri profunde ca aceste.

„Viaţa în sine îşi are scopul ei.
„Timpul e avuţia cea mai scumpă,
„Neadevărul de sine se zdrobeşte
„A pricepe e mai important de cît a şti.

Şi aşa mai departe.

După trei zeci de ani de publicistică, d. Cuza reeditează asemenea mărgăritare, într'o ediţie clasică,—*ne varietur!*

Iar acel care pune în lumină ridicului operei literare şi filosofice este un alt... naţionalist, d. Chendi.

Hotărît lucru, şeful naţionalizmului iaşan va fi silit să medteze asupra fluxului şi a refluxului...

Rodion.

Teatrele din Bucureşti

Acum putem fi mîndri, putem să ne fălim, cu teatrul nostru, de cînd d-l Davila, deschizînd publicului porţile teatrului d-sale, ne-a dat pentru întâia oară în ţară—arta teatrală adevărată în toată accepţiunea cuvîntului—în treita perfecţiune a interpretărei—a tualetelor şi a decorurilor—Adînc trebue să îşi muşte degetele, dacă mai au o umbră de bun simţ guvernanţii noştri de a fi obligat prin intrigi şi meschinării vulgare pe d-l Davila să părăsească Teatrul Naţional. Prima noastră scenă ar trebui să dea tonul în materie de artă; acolo ar trebui să te poţi nutri la cele mai perfecte reprezentaţiuni, iar celelalte teatre să aibă în permanenţă ca pildă vie să ajungă la înălţimea lui.—Din nefericire nu este aşa.—Teatrul Naţional decade din zi în zi; sala goală cu desăvîrşire, actorii plictisiţi de lipsa de atenţiune a publicului, iar direcţiunea dînd dovada de cea mai neagră încapacitate—care va face ca prima noastră scenă să decadă atît de jos că vor trebui mulţi ani şi uriaşă muncă pentru a o readuce la locul ce i s'a cuveni să'l aibă.—Şi cînd spun încurajaţi teatrul romînesc—înţeleg prin aceasta a face un apel, la acei în mînele cărora să află teatrul pentru a-i opri încă cît e timp—apusul definitiv.—Acum, că s'a dovedit pe deplin, că avem şi noi în persoana d-lui Davila—pe Antoine al României publicul select, publicul artist publicul rafinat trebuie să-i dea tot concursul—trebuie să-i permită a conduce mai de parte admirabila operă întreprinsă şi aceasta îi va fi cu atît mai uşor cu cît în schimbul încurajărei ce i se cere i se dă tot ce gustul cel mai rafinat poate să ceară.—Inţelegeam ca atunci cînd nu aveam teatru romînesc, toată societatea noastră să alerge în masă dînd asalt şi plătind preţuri fabuloase pentru reprezentaţiunile tuturor trupelor străine—cel mai des umpluturi ordinare unde un singur nume valora îndeajuns pentru ca mediocritatea şi nulitatea restului trupei să-i înăbuşe tot succesul. S'a redeschis Teatrul Modern—sau mai bine am putea spune Teatrul comercial, căci sala a fost reparată în aşa mod că îţi sare în ochi că singurul lucru ce s'a urmărit a fost umflarea pungei antrepenorilor prin îngrămădirea locurilor.—S'au bagat loje peste loje staluri peste staluri care de care mai incomode şi mai întunecoase—acustică mai de loc ast fel că în unele locuri din fund nu se mai aude nici se vede nimic, ieşirile sunt incomode uşile trag şi fac un sgomot, care te asurzeşte: toate acestea sunt, indiferente domnului comerciant de teatru, publicul va auzi, publicul va vedea publicul va fi înghesuit sau va răci—ce i pasă d-sale are locuri multe cu preţuri exorbitante? Şi aci nu fac de cît să îmi exprim mirarea cum de publicul bucureştean încurajează o asemenea tarabă teatrală? Acum de curînd am avut pe d-l de Féraudy—cu preţuri exorbitante—am avut şi pe d-sa Robinne—dar atît.—Nu voi cuteza bine înţeles a spune de Féraudy că nu joacă bine nici că d-na Robinnenu este frumoasă, dar atît nu este suficient pentru a se juca bine o piesă, şi cînd zic bine, mă gîndesc la suma corespunzătoare a biletului.—Intre altele s'a dat şi Magarul lui Buridan—pe care îl jucase şi trupa Davila, ei bine se putea compara una cu alta.

La teatrul Davila o execuţie perfectă, un decor admirabil într'o sală comodă şi cum se cade, un ansamblu fermecător care, sunt convins, nu a fost depăşit cu mult la Paris. Ce avurăm la Teatrul comercial modern?

Foarte bine, d. Feraudy, foarte frumosse picioare ne-a arătat d-ra Robinne —iar restul mult sub zero—şi într'o înghesuială, într'un zgomot, într'un curent cu atît mai simţit, cu cît scumpetea întrărei îţi răcise şi punga.

Şi restul a fost la fel.—Şi în viitor la fel. Şi d'aceia mă rîdic şi spun publicului bucureştean nu încurajaţi întreprinderi comerciale unde nu se urmăreşte arta ci cîştigul, întreprinderi de străini şi cu străini şi atunci cînd romînii noştrii au ajuns să satisfacă gusturile cele mai pretenţioase ale publicului, atunci cînd avem un director de teatru destul de mare artist pentru a face, din actori romîni adevaraţi artişti, cînd din toate punctele de vedere, şi ca artă, şi ca îndemnare şi ca eftinătate ca tot. în fine suntem avantajaţi la teatrul romînesc pentru ce să alergăm la toate lepădăturile şi umpluturile scenelor străine.

Publicul a fost cuprins de un curent nesănătos, îmbrăţişînd tot ce era străin; o înţelegem şi o scuzam cînd nu aveam cu ce-i înlocui la noi. Dar acum că-i depăşim e a face o operă antinaţională şi antipatriotică de a alerga la trupele străine, în detrimentul scenei romîneşti; în detrimentul binelui general şi a formaţiunei gustului artistic a maselor. Iar încurajînd cum se cuvine, recunoscînd şi resplătînd printr'o aglomeraţiune constantă de public vom răsplăti munca uriaşă şi covîrşitoare depusă de d. Davila—şi indirect vom face poate un bine şi Teatrului Naţional.—Căci pînă acum spunea, că Teatrul Romînesc înghite prea multe paralé, căci publicul îl neglijează şi pe această temă ori-ce progres sau îmbunătăţire era refuzată la Teatrul Naţional.

Cînd guvernanţii noştri vor vedea că publicul nu fuge de teatrul romînesc—ci fuge de reaua interpretare la teatrul romînesc — dar că aleargă la piese bine jucate, cine poate, că îşi vor da seamă de marea misiuno ce o are Teatrul, în moralizarea şi desvoltarea gustului artistic al publicului şi se vor gîndi a aduce în capul testrului nu pe cel mai preteguit, dar cel mai merituos.

In ziua cînd se va face acesta vom fi mulţumiţi, din toată inima.

Bucureşti, 29 Octomb. 1909.

Gh. Beldiman.

Reprezentaţiile de la Iaşi
ale
trupei de operete din Viena

Din această trupă vieneză, fac parte cei mai excelenţi artişti de la teatrele din Viena; *Karltheater*, *An der Wien* şi *Volksoper*.

MIZZI FRIESE
Prima-cîntăreaţă de la Karltheater

Mizzi Friese ie o excelentă cîntăreaţă, o excelentă artistă, răsfăţata publicului vienez, care la Karltheater îi face la fie-care reprezentaţie, cele mai călduroase manifestaţiuni de simpatie. Mizzi Friese face şi dînsa parte din escelentul ansamblu de operetă din Viena, care va da 5 reprezentaţiuni la Teatrul Naţional din Iaşi, cu începere de la 14 Noembrie a. c.

Litere-Ştiinţe-Arte

Cumpăna.—Ştirea anunţată mai de mult, că o parte dintre colaboratorii „Vieţii Romîneşti" vor scoate o revistă a lor proprie, se adevereşte acum, deşi nu chiar în forma în care s'a dat. D-nii M. Sadoveanu, D. Anghel şi St. O. Iosif vor scoate zilele aceste o revistă săptămînală „Cumpăna", în care ei singuri—fără colaborarea altora—vor scrie partea literară, iar pentru critică şi-au asociat pe d. Ilariu Chendi.

Fireşte, faptul că revista va fi scrisă *numai* de pomeniţii scriitori nu înseamnează că ei vor retrage colaborarea lor revistei ieşane după cum s'a crezut. Lucrul e posibil însă să fie şi aşa,—ceea ce nu vom întîrzia să constatăm în scurtă vreme.

Ceea ce însă ne interesează mai mult decît rezerva colaboratorilor vechi ai „Vieţei" este că în „Cumpăna" lor să domnească măsura dreaptă criteriul just în judecarea altora.—Cu această mică rezervă urăm anunţatei reviste a scriitorilor bucureşteni tot succesul meritat.

*

Titlul notiţei literare din numărul de eri trebuia cetit: „Trahi par les sisns".

*

In Siberia s'a dezgropat un idol care datează din timpurile preistorice. Pare să aibă o existenţă de 4000 de ani. In acelaşi timp s'au descoperit acolo 14 locuinţe din timpurile străvechi.

*

Cea mai nouă lucrare a lui Herman Suderman „Strandkinder"—Copiii ţărmurilor—va fi reprezentată în prima jumătate a lui Decembrie în teatrul regal din Berlin.

*

D ra Paz Ferrer, fiica nefericitului Francisco Ferrer, a declarat că nu va mai juca nici-odată în piese militare. Din această cauză a revenit şi asupra angajamentului ce avea de a juca în „Stîngerea" lui Bayerlein.

*

Congresul internaţional pentru protecţia peisagiilor care s'a ţinut la Paris, a fost primul în această direcţie. Preşedintele său d. Ch. Beauquier, deputat din Doubs, a făcut un briliant resumat al operei Societăţei pentru protecţia peisagiilor în Franţa şi d. A. Changeur a observat rezultatele practice. D-r Conventz şi d r Leauder au vorbit din partea Prusiei şi Germaniei; d. de Munck şi Wauvermans pentru Belgia. Printre chestiunile studiate trebue să cităm clasarea obligatorie de Mr. Cros Mayreveler, oraşele grădini şi peisagiul şi depădurirea şi alte chestiuni referitoare la protecţia frumuseţelor naturei cari au demonstrat toată amploarea chestiunei şi necesitatea de a coordana sforţările tuturor.

*

Lăudabil este faptul că şi la noi se găsesc artişti cari ne fac fală cu talentele şi calităţile lor.

In seara de 27 Noembrie vom avea ocazia să admirăm pe d. Theodorescu, profesor la conservatorul nostru, care dă un concert la Theatrul Naţional, cu binevoitorul concurs al d-lor Theodorini, direct. Conservatorului şi Ilie I. Sibianu, profesor de piano.

Programul e foarte ales cuprinzînd concertele pentru violoncel de Saint Saëns şi Davidoff piese de Bach, Schumann, Chopin, Popper etc. şi un frumos Trio de Cezar Frank în care vioara, violoncelul şi piano vor lupta împreună dînd ansamblul acele sublim de muzica cea mai gustată în toate centrele mari muzicale.

Fiindcă e un singur concert îndemnăm publicul a reţine locuri din vreme la Agenţia Teatrală Maximovici.

*

„Cleptograful" inventat de d. Camusso, directorul Băncei spaniole din Ponerole în Piemont, este în aparenţă destinat să înregistreze hoţiile, dînd fotografia hoţului şi ora automatică cînd s'a comis hoţia. Acest aparat care constitue un detectiv invizibil, urmăreşte mersul şi dosul ori-cărui individ în odaia în care cleptograful este instalat şi furnisează astfel cele mai precise informaţii poliţiei în căutarea criminalului.

*

Casa în care s'a născut Napoleon cel Mare, în Ajaccio, va fi transformată într'un muzeu unde se vor aduna toate reliquiile locale ce amintesc viaţa marelui războinic.

*

„Page blanche" se întitulează o piesă nouă de d. Gaston Devore, jucată la teatrul „Athènèe" din Paris.

„Pagină albă" este titlul simbolic,—iar subiectul tratează problema inocenţei şi a ingenuităţii ce s'ar fi cerînd fetelor pînă la măritiş.

*

STRUNA ZILEI

ASINĂRIE

Guvernul italian a pedepsit pe generalul *Asinari* pentru nemai pomenitul lui discurs, rostit către soldaţi. Ziarele

Prea tîrziu e de-a mai drege
O asemenea prostie!
Cu aşa nume, se'nţelege,
Lesne faci o... măgărie.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

Criza Lupistă din Huşi

Odată cu criza Ministerială avem o complectă descompunere în ceata d-rului Lupu. Acest fost prefect, satrap al judeţului Fălciu, a crezut că domniasa nu va lua finit. Bazat pe concursul şi încrederea necondiţionată dată de la Direcţia sanitară şi Ministerul Instrucţiei a început cu zel şi dragoste din fondul de 400,000, destinat construcţiilor de şcoli, infirmerii, locuinţe de medici, a'şi cimenta Lupul potaia. Toate au mers strună atît cît cetaşii s'a hrănit cu diurne gras plătite şi am văzut cum d-rul Lapteş, creat medic primar provizoriu din văzduh, e însărcinat în schimbul unor grase diurne de 400 lei lunar, cu supravegherea acestor lucrări.

Tabla verde de la Intim club mergea de minune pentru d. dr. Lapteş; poliţele la camatarii evrei aveau trecere, şi toţi se întrebau, de unde?

In present odată cu banca poporanistă a Huşului, încurcată rău în socoteli, înţarcă şi pentru dr. Lapteş balaia. Inginerul conductor Coliş, care de doi ani munceşte la această clădire, e indignat de această tragere pe sfoară amicală şi a decis a pretinde de la Direcţia Sanitară o părticică din diurne şi pentru d-sa.

Astăzi clădirile sunt isprăvite graţie concursului şi vigilenţei depuse de: Lupu, Lapteş, Mărgărint în înţelegere cu Primarii. In condicele de la Primăriile din Armăşeni, Brădiceşti, Dolheşti, Moşna, clădirile din plasa Podoleni etc., procese-verbale dresate la luarea pe samă a clădirilor constată: mortierul clădirilor la fondaţie e făcut din ciment ce n'a prins. Ori ciment ce nu prinde nu cunoaştem de cît năsipul. Temelia se macină ca tărîţa, fereştele, uşile, crapate, plouînd în interiorul unora din clădiri, în special pardosala e în condiţii că poţi baga mîna etc. La Dolheşti donatorul celor 10,000 franci „Neculae Ioan s'a indignat de clădirea efectuată.

Aceste clădiri se vor ruina şi distruge în primăvară expuse la vânturi, ploi şi viscolul ernei.

Alt lupist, îndulcit din lemnele de construcţie depuse la poliţie, cum a constatat d. inspector de poliţie Brăescu, s'a văzut nevoit a-şi spala degetele pline de miere pe obrazul fostului director de poliţie „Bedreag" venindu-i şi sermanului Theodoru rîndul a-l snopi în batae într'o mahala din Huşi un gendarm, care l-a surprins în posiţie intimă în timpul nopţei.

Ceilalţi cetaşi: Dinescu, omul roş, însemnat de D-zeu a intrat în disgraţia d. prefect Corbescu. Mărgărint, revizorul şcolar cu medicii şi inspectorii plăşilor în frunte cu naţionalistul Codreanu, iubitorul de bani evreeşti, se vor împrăştia ca prin farmec la cea întăi suflare de vînt.

Se constată cu plăcere că d. prefect Corbescu, după cîteva luni de dezbatere, reuşeşte a se degaja din grupul ce'l patronase la început, se manifestă contra, dînd o goană pe tăcute şi cu diplomaţie Lupiştilor. Graţie iscusinţei sale reuşeşte a domoli pe lupul cel bătrîn să urle înaintea d-lor Miniştri la inaugurarea localurilor de şcoală; mai mult la banchet, a înghiţit sermanul d-r Lupu cu noduri, fără a scoate un cuvînt.

Energicul d. Prefect Corbescu a reuşit a se debarasa de feciorul său din casă, ce devenise prea indrăzneţ, şi pune în fine stăpânire şi pe automobil, privind poliţiştii de plăcerea de a se preumbla în el. Chiar d r Lapteş rîvneşte cu regrete eterne la acest vechicul! In adevăr fiind şi d r Lapteş pus la index d. Prefect a început să mai slăbească cu propaganda poporanistă şi ziaristică, ocupîndu se cîte puţin şi de epidemiile din judeţ cu pocheraş la ţară.—Sperăm că în aceste condiţii d-r Lapteş va isbuti aşi achita cel puţin suta de lei ce datoreşte colegului din Hîrlău împrumutată din timpul manevrelor regale.

Rom.

Informaţii

❑ La telegrama prin care gruparea liberal-democrat din Ploeşti, de sub conducerea d-lui Gogu Negulescu, îi face cunoscut adesiunea la partidul conservator-democrat, d. Take Ionescu a răspuns următoarele:

D-lui Gogu Negulescu
Ploeşti

Fericit de vestea pe care mi-ai trimis-o, în numele grupărei liberal-democrate din Prahova, sunt mîndru că partidul conservator-democrat inspiră tuturor oamenilor de bine acea desăvîrşită încredere, care este cea mai puternică temelie a ori-cărui edificiu politic.

Sunt convins că nedejdea cu care veniţi în partidul conservator-democrat, că veţi lua parte la o operă numai de adevăr şi de iubire de ţară, nu e zădarnică.

Din parte-mi nu voi uita nici odată pilda frumoasă pe care o daţi şi care şi mai mult mă îmbărbătează să merg drept înainte, pe drumul pe care am intrat.

Take Ionescu

❑ Telegrama d-lui A. A. Badareu către d. Gogu Negulescu, şeful, foastei desidenţi liberale din Prahova: *„inceputul întrece toate aşteptările."*

❑ Iată textul telegramei pe care primarul oraşului a expediat-o Regelui, cu ocazia aniversării de 40 de ani de la căsătorie:

M. S. REGELUI
Bucureşti

In numele ieşenilor, respectuos depun la picioarele Tronului M. Voastre, expresiunea sentimentelor noastre de recunoştinţă şi de neţărmurit devotament.

In cursul glorioasei Voastre Domnii scumpa noastră patrie a ajuns, mulţumită străduinţelor M. V., la acel grad de înflorire, care a pus-o în rîndul popoarelor civilizate.

Vă dorim să trăiţi încă mulţi ani pentru fericirea României.

Să trăiţi Maestate.

Să trăiască M. S. Regina.

Să trăiască A. A. L. L. R R. Principile Ferdinand şi Principesa Maria.

Să trăiască întreaga familie regală.

(ss) N. Gane

❑ In ziua de 8 Noembrie a. c., comitetul societăţei „Reuniunea Femeelor Romîne", din localitate, se va întruni, spre a face darea de samă pe anul trecut, precum şi alegerea unui nou comitet.

❑ **Din Huşi.**—Consiliul judeţan, convocat pe ziua de 29 Oct. n'a putut ţine şedinţă, din cauză că majoritatea membrilor a lipsit. Interesele judeţului sufere din cauza acestui lucru, şi prefectul judeţului e pus într'un mare impas, mai ales că budgetul are de regulat deficitul de 15000 lei lăsat de administraţia hrăpareţă a dr. N. Lupu, singurul deficit, care s'a declarat de cînd există legea judeţană.

Cum consiliul judeţan e conservator, ales de pe cînd era prefect d. Th. Cerchez, o disolvare se impune, pentru a se limpezi lucrurile şi în tabăra liberală, ştiindu-se care cu care merge. Teamă însă ni-e că prefectul nu va cere, neştiind cu cine să lucreze în perioada electorală.

❑ **DIN RĂDUCANENI.**—La deschiderea noului an şcolar, la şcoala primară din Răducăneni. Preotul D. Ciocîrlan după sfinţirea aghezmei a ţinut celor prezenţi o frumoasă cuvîntare, din care extragem următoarele părţi:

Şcoala are menirea necondiţionată de a da fiilor ţărei acea cultură întinsă, ce îmbrăţişează toate sferile de activitate omenească, ce dă spiritului omenesc acea superioritate de idei şi acel ascendent intelectual şi moral, ce face pe un popor înalt în aspiraţiunile sale şi mîndru de poziţiunea sa. Biserica noastră, cu religiunea pe care o propagă, acordă şcoalei tot sprijinul, bucurîndu-se cînd aceasta insuflă tinerilor împreună cu ştiinţa şi simţimîntele de patriotism şi luminile religiunei. Voinţa noastră trebue să fie luminată de ştiinţă, de raţiune, trebue să fie condusă de legile moralei şi ale Justiţiei, ale binelui, ale frumosului şi ale adevărului mîntuirei noastre, de aceia omul trebue să fie luminat prin carte, pentru că după cum iese din casa părintească şi din şcoală, astfel îl are Biserica, Societatea, Ţara, Neamul.

Pe temeiul creşterei şi instrucţiunei tinerilor stă religiunea, dreptatea, iubirea de patrie şi de lumină, cu alte cuvinte tot edificiul societăţei, căci unde nu este dreptate, unde nu este religiune, unde nu sunt moravuri, nu poate fi Stat, nu poate fi viaţă. Istoria ne este martoră acestui adevăr.

Educaţiunea şi instrucţiunea trebue să aibă ca bază bunurile religiunei şi să nu uităm că şcoala a fost şi este fiica Bisericei. Mare folos se va dobîndi cînd şcoala, prin învăţătura sa, va căuta ca pe deoparte să inzestreze pe elevi cu adevărata cultură ce duce la credinţă, iar pe de altă parte să le arăte că omul trebue să adore pe Dumnezeu, să se supue legilor, să iubească cu adevărat pe aproapele său, să iubească munca şi să urască lenea, risipa, trîndăvia şi desfrîul, să se devoteze pentru patria lor şi să lucreze virtutea şi pietatea.

❑ Ziarul liberal local, organul avocatului Gh. Mîrzescu, îşi permite în No. de aseară să însinueze, cu o vădită rea credinţă, că d. Lascar Antoniu, pune patimă politică şi în afacerile profesiunei sale de avocat, prin sfaturile ce le dă clienţilor în această calitate.

Amicul nostru ne autorizează a pune în vedere proprietarului şi directorului acelui ziar, că nu d-sa era acel indicat de a formula această inventată învinuire.

D. avocat Gheorghe Mîrzescu, să-şi amintească că d. Lascar Antoniu, care în calitatea sa de avocat este posesorul unor scrisori şi chitanţe foarte eloquente ca documente omeneşti, nu a mers cu pretinsa patimă politică pînă în a le publica sau cel puţin a face menţiune de ele prin ziar, şi nici nu a dat sfatul „puţin înţelept", clientei, proprietara acelor documente de a face uz de e'e.

Credem dar, că am convins pe d. Gh. Mîrzescu, directorul ziarului „Mişcarea" că dacă este cine-va care să meargă cu sectarismul politic pînă şi în exercitarea profesiunei sale, apoi acela este departe de a fi avocatul Lascar Antoniu.

❑ Din Bucureşti se comunică: cunoscutul dr. Petelenz s'a expatriat.

❑ S'a primit demisiunea d-lui Isidor Ştefănescu, împiegat auxiliar la administraţia financiară din localitate.

❑ Duminica viitoare se va ţinea conferinţi culturale în următoarele comuni din judeţ: Slobozia (Voineşti), Voroveşti, Cîrniceni, Epureni (Isvoare) şi Chişcăreni.

DIVERSE

— Comitetul Societăţei „Unirea" a lucrătorilor Tipografi a hotărît organizarea mai multor serate dansante intime şi familiare atît pentru membrii acestei societăţi, cît şi pentru diferite familii invitate.

Prima Serată Dansantă va avea loc în seara zilei de Sâmbătă 21 Noembrie în sala Turn-Verein.

— D. Is. Ştefănescu, impiegat axiliar cl. I la Creditul agricol din Iaşi a demisionat.

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la casele din strada Tăetoarei No. 7, locuite de Iancu Şapcariu şi D. Goldstein.

Focul a fost stins de vecini.

— Aseară pe la orele 6, în momentul cînd trenul de Paşcani venea spre Iaşi, a prins pe linie, la rampa de lîngă regie, un cotiugar, condus de Gh. Zahorneanu.

Carul a fost răsturnat şi sfărîmat în bucăţi. Viziteul a scapat neatins.

— A fost arestat un oare-care Bercu Grinberg, din piaţa halei, care a ameninţat cu moartea pe soţia sa.

— Poliţia a înaintat comenduirei pieţei pe soldatul dezertor Toader Folescu.

— In comuna Ţiganaşi s'a declarat epidemia de febră tifoidă.

— In urma unor schingiuiri pe cari nnmitul P. S. Irimia le a suferit de la I. C. Perpi, ambii din Băiceni, primul a încetat din viaţă.

Astă-zi se va face autopsia.

Renumitele CORSETE
MARCA C. P. A LA SIRÈNE — PARIS —
A CAROR FORMA REDA
ELEGANŢA IDEALA
Se găseşte numai la
Marele Magasin de Noutăţi
Fraţii Polingher, Iaşi
SINGURII DEPOSITARI.
Bine voiţi a observa bine, marca C. P. a la Sirène, PARIS pe fiece corset, spre a vă feri de contrafaceri

Ultime informaţii

❑ *De eri şi până azi s'au mai înregistrat încă 12 cazuri de febră tifoidă, din care 4 aduse din judeţ.*

❑ O parte a studenţimei locale s'a întrunit ieri seara în localul societăţei „Solidaritatea", spre a se ocupa de chestia pedepsirei celor trei studenţi.

S'a dat citire unui memoriu, care a fost redactat de studenţii Todicescu, Hangan şi Cuzin, prin care se cere ca Senatul să revoace acele pedepse, întru cît studenţii s'au agitat ca cetăţeni.

Memoriul a fost subscris de un număr restrîns de studenţi. Alţi studenţi au redactat un proces verbal de protestare contra studenţilor de la „Solidaritatea".

Iată acel proces verbal :

Subsemnaţii, studenţi universitari din Iaşi, participînd la întrunirea convocată în ziua de 2 Noembrie, ora 5 jum., în localul „Solidarităţei", spre a se discuta un memoriu adresat senatului universitar, cerînd ertarea studenţilor pedepsiţi, declară că nu se asociază la acel memoriu, atît din pricină că au fost opriţi de la discuţie, cît şi din cauza deosebirei de vederi, lucru ce se va arăta într'un viitor răspuns la memoriu.

Ioan Neculau, V. Rîşcanu, Ioan Teodorescu, I. Teodorescu, D. C. Radacovici, E. Triandafil, M. Vîntu, S. Niţa, C. Cucu, Filipeanu Mihai Negură Gh. Zotta, Const. Soroceanu, Halipa, M. Petrov, A. Pioneanu.

❑ Comisia de avocaţi numită de epitropii Spiridoniei spre a se pronunţa în chestia procesului, privitor la testamentul lui Pr. Florescu, a hotărît ca domnii avocaţi Zamfirescu şi Mazlim să facă motivele de recurs şi d. M. B. Cantacuzino, raportul,

In acest scop comisia se va întruni, din nou, mîine, mercuri.

❑ Aflăm cu plăcere că starea sănătăţei d-lui C. Buzdugan, consilier de curte, s'a ameliorat mult, graţie îngrijirilor medicale ce i le-a dat d. dr. Zossin.

❑ Pentru examenele de capacitate al candidaţilor la catedrele de germană de la şcoalele superioare de comerţ, au fost numiţi în comisia examinatoare, domnii: S. Mălărescu, preşedinte; Riahter şi G. Pop, membri,

❑ **De la Consiliul Comunal.**—Eri la orele 4 după amiază, membrii consiliului comunal s'au întrunit în şedinţă ordinară, sub preşidenţia d-lui N. Gane, primarul oraşului.

S'au discutat mai multe chestiuni între care: listele alegătorilor cameerei de comerţ, cari au fost votate; s'au deschis cîte va credite necesare la diferite cheltueli; s'au scutit de taxe cîte-va societăţi de bine-facere, pentru nişte reprezentaţii date; s'au eliberat mai multe cărţulii de comerţ ambulant.

❑ Lucrările candidaţilor la catedra de algebră analitică de la facultatea de ştiinţi din Iaşi, au fost remise Senatului din Bucureşti.

❑ La curtea de casaţie s. II au început ieri desbaterile procesului Teodorescu — Hamangiu, cari vor continua astă-zi.

❑ **De la consiliul judeţean.**—Eri membrii consiliului s'au întrunit la orele 2 jum.

D. Krupenski prefectul judeţului, cere modificarea bugetului pe 1910—911 în sensul anulării sumelor de la art. 2, 11, 12, 50, 56, 57 şi 67 ce lasă economii suma de 4200 lei, la care să adaugă suma disponibilă de la art. 75 fond pentru deschidere de credite de 7858 lei 65 bani, formînd un total de 12058 lei 65 bani, iar din fondul astfel sporit să se deschidă credite suplimentare şi extraordinare, în sumă de 4805 lei. Mai rămînînd disponibil suma de 7233 lei 50 bani.

Asupra petiţiei d-nei Ecaterina Voinescu prin care oferă spre vînzare pe preţ de 15 mii lei, imobilul din Bivolari, consiliul în unanimitate respinge cererea, judeţul neavînd în prezent nevoe de asemenea local.

Asupra fixării zilelor de prestaţie la drumurile vicinale şi comunale în campania 1910—911 consiliul numeşte o comisie compusă din I. Covăsneanu, I. Minghel şi Speranţă, care să se ocupe cu fixarea preţurilor.

Asupra încheierii com. Roşcani, prin care cere un ajutor pentru repararea bisericei din Păuleni-Rădeni, consiliul roagă pe d. prefect a interveni la casa Bisericei, în vedere că judeţul nu are mijloace pentru a acorda asemenea ajutoare.

Asupra şedinţei sfatului satului Forăşti, prin care cere a se lua măsuri pentru facerea posibilă a circulaţiei cătunelor Mălăeşti şi Forăşti cu Podul Iloae, consiliul dispune a se recomenda cererea d-lui inginer şef, pentru a lua măsurile necesare, a preveni întreruperea circulaţiei pe viitor, după care şedinţa să ridică la orele 4 jum. anunţîndu-se cea viitoare pe azi Marţi la orele 2 jumatate.

❑ La 8 Noembrie a. c. se vor face alegerile noilor consilii comunale, în cîte-va comuni, ale căror consilii au fost disolvate,

❑ D. dr. C. Popescu actual medic al circumscripţiei Cîmpu din jud. Buzeu, a fost transferat pe ziua de 1 Noembrie ca medic comunal la Iaşi şi detaşat la circumscripţia Perechin din jud. Tutova în locul d-lui d-r Şerbănescu, transferat.

❑ **De la consiliul de higienă.**—Eri la ora 4 consiliul de higienă al oraşului, a ţinut şedinţă sub preşedenţia d-lui d-r Imervol.

D-sa a aratat că în cursul lunei Octombrie au fost două cazuri noi de scarlatină, 157 de febră tifoidă vechi, iar noi 275. Mortalitatea a fost de 21 şi au remas 207 bolnavi de tifos. Vorbind apoi de rezultatul analizei bacteriologice făcută apei de la fîntînele cu pompe, spune că s'a găsit impură şi conţinînd boccili şi că ar fi nimerit după d-sa, la comună să închidă acele fîntîni.

❑ Trenul de Bucureşti a sosit azi dimineaţă cu o întîrziere de 15 minunte, din cauza defectuosităţei maşinei.

❑ D. I. Dimitriu subcomisar la serviciul siguranţei a fost transferat pe ziua de eri la secţia I-a, în locul subcomisarului Vasiliu, trecut la secţia II-a.

❑ Aseară a avut loc la cercul militar, un banchet organizat de ofiţerii din garnizoana locală, în onoarea d-lui general Tătărescu, comandantul corpului IV de armată.

❑ **Crima din Băiceni.**—Băetanul Gh. Eremia, din satul Glăvăneşti s'a luat alaltăi-eri la ceartă cu bătrînul Gh. Perju.

La un moment dat, Perju a pus mîna pe un ciomag şi a aplicat o sdravănă lovitură în cap, lui Erimia, care a căzut în nesimţire.

Azi dimineaţă Eremia a încetat din viaţă. Criminalul e arestat şi adus la Iaşi, unde a fost înaintat parchetului.

❑ Procesul preotului I. Morarăşu, din satul Dracsini, judeţul Botoşani, se va judeca de consistoriu, la 20 Noembrie a. c.

❑ D. Ch. Drouhet îşi va începe cursul său de istoria literaturei franceză, Sîmbătă 6 Noembrie.

❑ Delegaţia judeţeană e convocată pentru zilele de 4, 5, şi 6 Noembrie avînd a discuta mai multe chestiuni la ordinea zilei.

❑ **Suntem autorizaţi a da cea mai formală desminţire insinuărilor unui ziar în privinţa depunerii făcută de martorul D. Gheorghiu, în procesul dintre d. C. Chirilă cu Primăria comunei Iaşi, care e pendinte în faţa trib. Iaşi secţia II-a. D. D. Gheorghiu nu putea să mintă cu atîta neruşinare chiar sub puterea jurămîntului, căci d-sa a fost în adevăr acasă la d. G. Dobias, şi i s'a plîns, dar nu că e persecutat de administraţia comunală, ci că nu ştia cum se scape de Pompele funebre şi vidanje, căci nu mai are traiu acasă la el, de oare-ce soţia d-sale se teme să nu vie infectat de cine ştie ce boală. N'a fost însă vorba despre nimic alt-ceva. Acesta e purul adevăr.**

❑ La concursul ce s'a ţinut pentru urmarea cursurilor la unele din şcoalele normale din Franţa, au reuşit, din Iaşi, doamna Iosefina Maximovici şi d-rele Natalia Burada, L. Culiano şi Virginia Boldescu.

Ministerul va acorda acestor reuşite un ajutor de trei sute lei şi drumul gratuit pînă la frontiera ţării,

❑ D-na Maria Lohan, ajutoară de maistră la şcoala profesională a Reuniunei femeilor din Iaşi, demisionînd, a fost transferată de la Botoşani d-ra Tereza Iordănescu.

❑ In şedinţa de azi a consiliului judeţean, se va discuta şi vota budgetul pe anul 1910 | 11.

❑ Membrii corporaţiei constructorilor sunt convocaţi pentru Sîmbătă seara.

❑ La poliţia de siguranţă a fost arestat Nusem Şfarţ, un vechi spărgător, care se crede a autorul fi spargerii de la fraţii Goldembarg din str. de Sus.

Numitul a fost cerut şi de poliţia din Galaţi, unde a comis numeroase spargeri şi furturi.

❑ Patru elevi ai liceului Naţional din localitate sunt bolnavi de febră tifoidă.

❑ **Universitare.**—D. C. Drouhet, doctor, de la Paris, a cerut să-i se pună aula la dispoziţie spre a ţine cursul său inaugural de limba şi literatura franceză.

— Senatul şi consiliul facultăţei de ştiinţi vor fi convocate, în cursul săptămînei, spre a alege o comisie care să cerceteze titlurile şi lucrările candidaţilor la catadra de geometrie analitică, vacantă la facultatea ştiinţi locală.

— D. prof. I. Pereţ, îşi va deschide cursurile la doctorat, la 9 Noembrie.

❑ Expirînd mandatul de decan al facultăţei de litere al d-lui A. D. Xenopol, consiliul profesoral, întrunit eri, a ales, după propunerea d lui Xenopol, pe d. profesor I. Găvănescul, pe un period de doi ani.

❑ Ministrul şcoalelor a confirmat pe d. Virgil Arion ca profesor suplinitor de sociologie la cursurile doctoratului în drept din Iaşi.

❑ Comisia de profesori, însărcinaţi cu întocmirea programelor serbărilor ce vor avea loc cu prilejul jubileului de 75 ani de fiinţă a Universităţei de Iaşi, se întruneşte astă-zi la orele 5 jum.

❑ Comitetul executiv al partidului nostru de Vaslui se va întruni la 15 c., spre a fixa candidatura la col. I de Senat.

Din partea liberalilor va candida iarăşi d. Călinescu.

❑ **Pensiile civile şi militare pe luna curentă, se vor plăti la administraţia finaaciară la 18 Noembrie a. c.**

❑ **O nouă mişcare printre perceptorii fiscali, se vor face pe ziua de 15 Noembrie a. c.**

❑ **D-na Elisabeta Ionescu a fost numită secretară şi ajutoare de maistră, la şcoala de menaj, „Principesa Maria" din localitate.**

❑ **Astă-zi agenţii serviciului sanitar au făcut din nou desinfectarea localurilor şcoalelor primare din disp. a III-a**

❑ **După cum am anunţat, unul din autorii spargerei de la magazinul de fierărie al fraţilor Goldemberg, din strada de Sus, a fost prins, şi arestat la siguranţă.**

Totuşi el încă n'a făcut mărturisiri complecte.

S'a constatat că acesta opera de mai mult timp în oraş, în tovărăşia altor 2 spărgători, veniţi din Bucureşti.

❑ **Judiciare.**—Avocatul D. Kaminger din Bacău, a fost suspendat din baroul local pe timp de o lună.

Afacerea se va judeca în apel, la secţia II, în ziua de 20 Noembrie.

— N. Ionescu, primarul comunei Blăgeşti, judeţul Bacău, eliberînd un act locuitorului D. G. Pruteanu, că n'are pămînt clăcăşesc, actul a fost atacat în fals şi tribunalul a condemnat pe primar la 1 an închisoare.

Eri, în apel, la s. I, dovedindu-se că Pruteanu n'avea cele cinci hectare legiuite, primarul a fost achitat.

— Loghin I. Wloff, comerciant din Fălticeni, a fost condemnat la o lună închisoare, pentru faliment simplu. Curtea i-a redus pedeapsa la două sute lei amendă.

— Cu rechizitorul procurorului general a fost dat judecăţei, pentru arestări ilegale, I. Hazaparin, notarul comunei Dărmăneşti (Bacău).

— Gh. G. Ito, din Huşi, atentînd la pudoarea minorei Elena Nastase, a fost condemnat la un an şi jumătate închisoare.

— D. Ilie G. Giosanu, student în drept, copist la administraţia financiară, a fost numit copist la secţia II a Curţei, în locul d-lui Donici, numit stagiar.

— Tribunalul s. II a admis prelungirea încă cu şase luni a moratorului firme Daniel Rechler.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 3 Noembrie

LOTERIA

Bucureşti.—Astă-zi au cîştigat:

200 lei şi *un premiu de* **150,000 lei No. 31,688.**
20,000 lei No. 2209.
5000 lei No. 20931.
3000 lei No. 52177, 25994, 13679.
1000 lei No. 13357, 18041, 52178 2024, 50293, 34201, 31818.
500 lei, No. 59458, 56632, 686, 31681 24149, 25727, 28339, 38170, 13437, 14365 44613, 45829, 57800, 56024, 45020, 59241, 48289.

Apelul muncitorilor

Bucureşti.—Curtea de Apel, secţia IV-a a luat azi în cercetare apelul făcut de cei 4 muncitori sindicalişti, făcut contra hotărîrei tribunalului, prin care li se respinge eliberarea pe cauţiune.

Curtea a admis apelul şi cei 4 muncitori au fost puşi în libertate.

Muncitorii au făcut acum apel contra sentinţei tribunalului, prin care au fost condemnaţi la 5 zile închisoare.

Prefectura de Constanţa

Bucureşti.—D. Ionel Brătianu a oferit d-lui I. Ghyka, inspector ad-tiv, prefectura de Constanţa.

După cum se afirmă însă d. Ghyca ar fi refuzat propunerea.

Alegerea din Murfatlar

Constanţa.—Eri s'a făcut la Murfatlar alegerea noului consiliu comunal.

S'au prezentat două liste; una conservator-democrată şi alta a liberalilor uniţi cu toate celelalte nuanţe.

Lista conservatoare-democrată a fost proclamată aleasă, întrunind aproape majoritatea voturilor,—140 din 145.

Audienţă

Sinaia.—D. C. Stoicescu, fost ministru, a fost primit azi în audienţă de M. S. Regele.

Reîntoarcerea Miniştrilor

Bucureşti.—D-nii Ionel Brăteanu, prim ministru şi Em. Costinescu, ministru de finanţe, s'au reîntors azi în Capitală.

In chestia unei demisii

Ploeşti.—Se svonise că d. Ionescu, senator de Prahova, ar avea intenţia să demisioneze din partidul liberal şi că se va înscrie în partidul carpist.

Interviewat astă-zi, d. Ionescu a declarat că în ori-ce caz dacă ar demisiona, nu s'ar înscrie în partidul d-lui Carp, de a căruia politică e sătul.

Moartea unei bogataşe

Frankturt. — D-na Specer, bogataşă care a murit de curînd, a lasat numeroase donaţiuni printre care un milion pentru academia de ştiinţi sociale şi comerciale; un milion pentru a se lucra la descoperirea de noui leacuri pentru boalele epidemice, precum şi alte sume mari pentru combaterea diferitelor boale de care sufere poporul.

Inundaţii

Constantinspol.—De ce cîte-va zile ploile care curg continue, au făcut să reverse fluviul Seihun ceea ce a pricinuitmari înecuri la Adana. O mare întindere a oraşului pe o întinsă rază a fost inundată timp de 2 ore. Semănăturile au fost nimicite. Numărul victimelor nu se cunoaşte. Locuitorii caselor înecate au fost salvaţi cu bărcile.

Parlamentul Persian

Teheran.—Parlamentul a fost deschis în prezenţa Şahului, a regentului, clerului, autorităţilor, corpului diplomatic şi reprezentanţilor ziarelor. Primul consilier al tronului a citit discursul tronului, exprimînd speranţa că deputaţii vor restabili ordinea în finanţe.

Noul ministru la Sofia

Sofia.—D. Diamandi, ministrul Romîniei a remis azi Regelui, scrisorile sale de acreditare. Intre pasagiile discursului său se remarcă: însufleţiţi de sentimentele de sinceră afecţiune pentru M. Voastră şi pentru dinastie, suveranul meu şi poporul romîn au salutat cu cea mai călduroasă simpatie actul memorabil, care a aflat consacrarea sa în independenţa şi simbolul seu în corona regală. Călăuzind poporul vostru către acest scop, înţelepciunea şi geniul politic al M. V. au ştiut să păstreze neatinse forţele naţiunei şi să salvgardeze marile interese ale păcei Europei. In cursul veacurilor, căile strebătute de popoarele romîn şi bulgar s'au încrucişat.

Ambele popoare au cunoscut acelaşi suferinţi, ele au acelaşi trecut de luptă, sprijinite în avutul patriotismului lor de aceeaşi credinţă aprinsă, ele au învăţat în vremi grele a se cunoaşte, şi a se înţelege. Regele a răspuns: ecoul simpatic ce ţara mea a întîlnit la poporul romîn în vremea evenimentelor memorabile şi atenţiunea cu care dînsul a urmărit, au fost precum aţi observat d-v., cauzele în trecut, cele două popoare, care au cunoscut odinioară aceleaşi dificultăţi, au învăţat a se cunoaşte şi a se stima. Dînsele au contractat atunci legături, pe care silinţele noastre trabue să tindă a le menţine şi a le stinge încă şi mai mult.

Ziare romineşti oprite în Ungaria

Buda-Pesta.—Ministrul de comerţ a retras distribuţia poştală a ziarelor politice venite din Bucureşti: „Viitorul", „Minerva", „Conservatorul", precum şi cartea scrisă în limba franceză de N. Iorga: Ungurii şi naţionalitatea romînă în 1909, procesul de presă şi alte persecuţiuni.

Situaţia guvernului francez

Paris.—„L'Eclair" anunţă că d. Clemenceau şi-a amînat voiajul său în Egipet.

Amînarea aceasta ar fi motivată de slăbiciunea guvernului Briand, care e de scurtă durată, şi d. Clemenceau va fi din nou însărcinat cu formarea guvernului—zice l'Eclair.

EPITROPIA
—Spitalului de Copii „Caritatea" din Iaşi—

Se aduce la cunoştinţa tuturor persoanelor cari prin donaţiuni sau contribuţiuni anuale, au dreptul de a figura ca membri fondatori sau ordinari ori onorfici, de a lua parte în adunarea generală a acestui spital, că sunt rugaţi a se întruni în ziua de 15 Noembrie a. c. orele 3 p. m. în localul Epitropiei Spitalului de Copii „Caritatea" din Iaşi, strada 40 de sf. No. 2, cînd este convocată adunarea generală, ca în şedinţa extra-ordinară să aleagă un Epitrop, în locul decedatei Epitrope Principesa Aglae Muruzi.

Domnii membri care vor fi împedicaţi de a lua parte în persoană la această adunare, au dreptul de a fi representaii prin altă persoană; iar această însărcinare va putea fi constatată, fie prin procuraţie legalisată, fie prin o scrisoare către Epitropie.

Epitrop *Profesor Dr. L. Russ*

Secretar *D. Callos*

No. 89
1909, Octombrie 31

7 lei decalitru vin negru vechiu Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

Un magazin totdeauna bine asortat şi care vinde toate mărfurile cu preţuri absolut modeste e numai Magazinul

„LA VULTUR"

Toate noutăţile sesonului le are expuse vederei, că toată clientela poate să-şi găsească cîte un lucru frumos potrivit modei actuale.

In curînd va începe a vinde mai toate lucrurile cu preţuri fixe, aceasta fiind cerut de o mare parte din clienţii prăvăliei.

La Vultur

D-rul. C. Miclescu

Oculist-operator, face cunoscut clientelei sale, căde la 26 a lunei curente a închis clinica bolilor de ochi, din str. de Sus, şi la primă-vara anului viitor întorcîndu-se din Paris va redeschide clinica, prevăzută cu toate aparatele cerute de progresele ştiinţei.

Dr. H. Solomovici

Specialist în boale de
Nas, gît şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
S'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cezar Simionescu

AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI indispensabilă
F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.
TUBUL 75 bani
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

MARELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galanterie

I. BEINER

IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șoșoni,** adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis LEIPZIG **Prețul-curent ilustrat gratis**

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere – Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

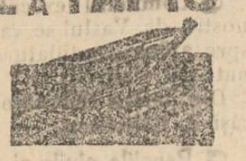

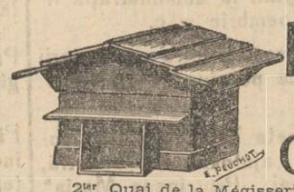

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile : Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

☞ In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1334 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din Bucureștipentru asiguraților din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărbei No. 19 —

Consult. 7— a. m. și 4— p. m.

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 – Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vînzare

Tragerea de la

16 Oct.–10 Noem.–1909

Se poate cîștigă în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiță-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai depliuă încredere

Prețurile oficiale pentru vînzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 862 - Joi 5 Noembrie 1909

Concediul d-lui HARET

D. Haret a plecat în concediu.

Concediul acesta a surprins cu drept cuvînt pe toată lumea, căci fiecare s'a întrebat: pentru ce a luat d. Haret concediu? Să fie motiv de boală, lumea nu pricepe cum un ministru care a dus cdmpanie cu Sinodul, să se îmbolnăvească așa din senin, și să plece peste hotar!

Guvernul s'a remaniat și tocmai cînd să se prezinte parlamentului întregit, unit, tronc că d. Haret pleacă în concediu pentru boală! Asta dă de bănuit. Și cu drept cuvînt lumea leagă că motivul concediului este de fapt o *boală politică*.

D. Haret culege roadele politicei sale. D-sa deprins a fi cu coada frunții, a crezut că tot așa i-a merge și cu fruntea cozii! D. Haret e idol pentru cei mici, căci știe că cel mic degrabă își preface în idol pe cel ce-l atinge o leacă în amorul lui propiu. Cu trei rînduri scrise mărunt la un prizărit de învățător și l'ai furat cu inima și cu gîndul.

Dar tectica aceasta nu prinde de loc cu egalii tăi, de aceea d. Haret s'a ferit pururea de a se sfătui și colabora cu colegii săi. Personal Haret e tot așa de străin de Universitate, ca și cum n'ar face parte din Universitate. Are cîți-va acoliți ca Bogdan și Iorga pe care-i plătește pentru lucrări nefăcute, în colo e rău privit, rău apreciat, detestat chiar. Haret administrează școala prin subalterni, prin inferiori în grad, pentru care el e un idol, căci îi stăpânește cu gradul, cu vrîsta, cu situația, *nu însă și cu mintea*.

Ei bine, această tactică a dat faliment, și falimentul e general.

In biserică, d. Haret a inventat doi teologi, pe P. Garboviceanu și pe M. Popescu. Să-i faci teologi cu de a sila, cu cîte 5000 lei pe an, cum să nu te adore imbecilii! Să dai biserica și școala pe mîna a 4—5 inși adunați cu țăpoiul și inventați, cum să nu dea faliment și biserica și școala!

Iar ministrul, jucăria acestei clice de 6 persoane, toți inferiori în rang, toți nechemați pentru asemnea demnitați!

Cu Sinodul a scrintit'o, căci nici n'a fost bine inspirat, nici bine secundat, căci n'a avut cine. Afurisenia venită pe capul lui l'a făcut ca acum să se ducă la băi la *Eaux vives* să se spele de afurisenie, scăldătoarea Vitezda fiind de mult desființată cu ale sale 5 pridvoave.

Cu Senatul a scrintit'o, căci trecînd peste el, i-a venit și Senatului rîndul să treacă peste dînsul!

Dar mai rău stă cu Universitatea!

A crezut d. Haret că provocînd greva Universitară în 1907 servea învățămîntul superior. Legea d-lui C. Disescu a fost retrasă; dar astă-zi d. Haret își culege roadele seminței răsvrătirei sale. Tratînd Universitatea în cucerită, ministrul și-a permis să censureze conștiința profesorilor judecători în proceaul Iorga-Dragomirescu.

Presa a făcut un larg loc rezoluției ministrului Haret, nu spre a arăta sau aproba gestul ministrului, ci *spre a învedera abuzul de putere din partea ministrului*. A crezut ministrul Haret că desaprobînd hotărîrea comisiei de judecată va împune persoana sa mai mult Universității! Naivitate! Ministrul, care se ridică cu putere contra privilegiului ce și-l invoca d. Iorga, ca om de știință, de a nu fi judecat ca cel din urmă profesor, după 2 luni venea în Cameră și-l cerea pentru învățători de a fi scutiți de serviciul militar.

Tot coada frunței!

Urmarea! Cei doi membri jigniți de amestecul puterii executive în cercul puterii judecătorești, și-au dat demisia. Și era unul un fruntaș junimist, iar altul un generos, directorul serviciului sanitar.

Cu o grabă și ușurință demnă de omul capabil de a opera pe cei mici, ministrul Haret le primește demisia, admite motivul demisiei, și deci implicit se desaprobă pe sine.

Universitățile fiind sezisate aleg noi membri, pe d. Maioresecu și Ioan Ralet. Acum amîndoi își dau demisiile. D. Ioan Ralet e un foarte meritos profesor, nu militant politic, dar sobru și cumpănit; d. Tit Maioresecu însă, prin felul cum a fost tratat de ministru a stîrnit mișcare și între profesori și între studenți.

Ministrul se află în fața unui *refuz de serviciu*. Legea e lege și cerem d-lui Haret s'o aplice, ori cît de Universitari ar fi cei ce refuză serviciul. Să-i dea în judecată, să meargă pînă la capăt; să nu se oprească la mijloc.

Și cu toate acestea se va opri la mijloc, ori va da dosul, vorba veche.. va da bir cu fugiții.

Pe Episcopul de Roman nu l'a dat afară.

Pe Tit Maioresecu l'a silit să demisioneze.

Pe Ion Ralet nu-l va da în judecată.

Dar pentru a evita ciocnirea unei afurisenii, cum și scandalul cu Universitatea, ministrul s'a pus în concediu, căci poate va găsi titularul de la C. F. R., un nou orar de tren accelerat, pentru a întărzia deraiarea și ciocnirea de trenuri în gară.

D. Spiru Haret e bolnav, dar boala lui e politică și încă nu e bae în Europa, nici la Erzebet Siget de lîngă Pesta, nici la Evian, nici la Vichy, care să curarisească pe bolnav de boala lui.

Este o singură localitate, care reclamă pe d. Haret, și aceea e.. *Valea Călugărească!*

Gh. Ghibănescu

Declarațiunile foștilor liberali din Prahova

— Foștii liberali desidenți din Prahova, motivează, în declarațiile categorice și entusiaste ce urmează, ce i-a indemnat să se înroleze în partidul conservator-democrat —

Cînd am constituit gruparea noastră, am înțeles să ne facem datoria către județul și orașul nostru și către țară, oricîte jertfe ni s'ar cere pentru aceasta.

Atunci ca și acum, sămînța otrăvitoare a anarhiei, împrăștiată pretutindeni în țară de agitatorii din guvern și de tovarășii lor de pe afară, începuse a și da roadele distrugătoare. Toate instituțiunile de temelie ale Statului nostru începuseră a fi atacate și compromise în esența și organismul lor.

Nimic n'a fost cruțat, nimic n'a rămas nevătămat din fața pornirilor dezorganizătoare deslănțuite: proprietatea ca și magistratura, armata ca și școala. Am înțeles care era datoria tuturor sincerilor patrioți.

Ne am ales de o parte, ferindu-ne de ori-ce amestec, de ori-ce parte de răspundere în opera vătămătoare.

Grupînd la olaltă împrejurul nostru toate energiile prietinilor noștri politici, am voit să ridicăm și în județul acesta un stavilar de rezistență întreprinderei nefaste a sectei socialiste.

Dela început am fost înțeleși și incurajați de opinia publică dimprejurul nostru, și tot ce a fost spirit de independență și abnegațiune în județul și orașul nostru, cu încredere ne-a urmat.

De la început însă, ne-am dat perfect de bine seama, că sforțările grupărei noastre răslețe, ori cît de sincere și încordate ar fi ele, își vor perde mult din efectele lor binefăcătoare, atîta timp cît ele nu se vor contopi în undele largi și uriașe, isvorîte din energiile compacte ale unui mare partid de guvernămînt.

Aveam în fața noastră două partide de opoziție. Am urmărit cu toată atenția acțiunea lor, pentru a vedea din ce parte se va ridica forța mîntuitoare, hotărîtă și vrednică a opri întinderea răului.

Am văzut, de o parte, partidul conservator-democrat, combătînd cu nestrămutare și cu o admirabilă continuitate în acțiune și vederi, toate legiuirile toate actele nefastei opere distrugătoare a socialiștilor din guvern.

De la constituirea sa în Februarie 1907, partidul conservator-democrat a combătut cu neînduplecată vrednicie, prin presă, în întruniri publice și în Parlament, rînd pe rînd, legea tocmelilor agricole, care violează dreptul de proprietate și stînjinește pe muncitori; legea cîrciumelor la sate, prin care falșii liberali de la cîrmă violează libertatea comerțului; legea reparației petrolului la fabrici, precum și toate atacurile dușmănoase prin care atît magistratura cît și Inaltul comandament al armatei noastre erau atinse.

De la constituirea sa și pînă astă-zi, față de toate legiuirile vătămătoare și de actele arbitrare ale anarhiștilor de la cîrmă, partidul conservator democrat n'a dezarmat, n'a acordat nici o concesie.

Această neșovăire în principii, consecvența sa cu sine însă-și și nestrămutata sa bărbăție au cîștigat partidului conservator-democrat acel nemaipomenit curent de încredere și simpatie, care traducîndu-se în fapte a dat candidaților săi, la toate alegerile parțiale de pretutindeni, triumfurile acelea electorale nemai pomenite în țară la noi.

De la început am pătruns secretul marei, uriașei sale popularități: Curajul său de sinceritate, respectul opiniei publice, și înaltul spirit de probitate politică, care caracterizează pe ilustrul său șef, formau talismanul prestigios, care imbia toate straturile societății noastre către acest partid, asigurîndu-i unanima încredere a corpului electoral, atrăgîndu-i admirațiunea și entuziasmul general.

De la început am admirat excepționalele însușiri ale ilustrului său șef, de la început am apreciat patriotismul sincer, tactul și superioritatea politică a fruntașilor săi,

Și din ce în ce mai mult, după fiecare act de bărbăție al șefului și fruntașilor săi, ne simțeam tot mai puternic atrași către partidul conservator-democrat, căci vedeam că între el și gruparea noastră există cea mai perfectă identitate de program, de sentimente și năzuințe.

Așteptam însă ca timpul și împrejurările să desăvîrșească apropierea dintre noi.

Astăzi însă, cînd vedem că rănile, aduse organismului nostru social de secta socialiștilor dela cîrmă, devin din ce în ce mai periculoase, cînd vedem că după proprietate, armată și magistratură, a venit acum rîndul Bisericei noastre străbune de a fi profanată, iar libertățile noastre constituționale sunt violate de către guvernanți prin schingiuirea meseriașilor—victime ale propagandei lor socialiste—la București, înțelegem că a sunat ora supremei datorii, pentru toți sincerii și cinstiții democrați, de a-și contopi forțele într'o uriașă sforțare, spre a smulge din mîinele unor sectari periculoși destinele țărei.

Cînd instituțiunile fondamentale ale unei țări sunt atacate, cînd marile interese ale patriei sunt primejduite, preocuparea micilor diferințe de nuanță între sincerii patrioți trebue să dispară, covîrșite de sentimentul iubirei de popor și dorului de țară.

Pătrunși de aceste sentimente întrăm noi în rîndurile marei armate conservatoare-democrată, contopim forțele noastre cu ale ei, fuzionăm gruparea noastră cu ea.

Noi mergem către acest partid încrezători în patriotismul și neasemuita înțelepciune a șefului său d. Tache Ionescu, care devine șeful nostru iubit și admirat. Iar partidul, ca și ilustrul său șef, ne întîmpină cu încredere și entuziasm, făcîndu-ne, în rîndurile lor, locul cuvenit abnegațiunei, seriozității și devotamentului nostru, nețărmurit către șef și interesele partidului.

De mîine gruparea Liberală-democrată de la Prahova va dispare spre a spori forțele partidului Conservator-democrat.

De mîine, nu ne vom mai numi liberali, ci conservatori-democrați; căci democratismul stăpînește adîncul inimelor noastre și conservarea societății, instituțiunilor ei de temelie, primejduite de molima socialistă, este cea mai urgentă datorie a orei prezente.

Evenimentul fuziunei noastre ne umple sufletul de bucurie, ne dă un și mai aprins dor de luptă, pentru că înfrățirea inimelor curate și cugetelor cinstite, mărește în totdeauna splendoarea și măreția aceluiași ideal urmărit.

Liberalul-Democrat.

UN NUME ODIOS

Hamangiu—cu groază și cu desgust scrim acest nume. Căci de el se leagă amintirea dureroasă a operei meschine a d-lui Stelian; de el se leagă terfelirea magistraturei iașane—și scriind: Hamangiu—scrim totodată: calomnie și delațiuni infame.

Dar trebue să scrim acest nume odios. Ceea ce a rămas încă nerezolvit din opera de delațiune a lui Hamangiu—calomniarea d lui avocat Osw. Teodoreanu, unul din bunii noștri prietini, s'a judecat ieri de curtea de casație.

Odiosul procuror, în lupta sa de exterminare contra fostului seu coleg, vechiul procuror Stoenescu, tărîse în joc și persoana prietinului Teodoreanu, acuzîndu-l că, în numele unui client al seu, Leff, ar fi mituit pe d. Stoienescu cu o mie lei, dovadă—dacă această ar putea constitui măcar un început de dovadă—că Teodoreanu și Stoienescu plecase în aceeași zi la Karlsbad, după terminarea, la camera de punere sub acuzare, a afacerei Leff.

Nu trebue să invocăm martor trecutul foarte cinstit al magistratului Stoienescu, ca să accentuăm calomnia lui Hamangiu; nu trebue să amintim iarăși, că un avocat de experiența d-lui Osw. Teodoreanu, fost magistrat, n'ar fi capabil de—nu știu cum să-i zicem—de nerozia de a căta să mituiască pe un magistrat. Ajunge să amintim, că, în fața așa zizei anchete extraordinare,—care, de fapt, fusese foarte ordinară, odiosul de la Galați retrăsese acuzarea de venalitate ce adusese colegului său Stoienescu.

Rămăsese socoteala cu d. Osw. Teodoreanu. Acesta l'a dat în judecată pentru calomnie. Tribunalul, respingînd să-și decline competința, Hamangiu a făcut apel. A cerut apoi strămutarea procesului pentru suspiciune legitimă. S'a judecat și în casație, susținînd că n'a calomniat ca un delator oarecare, ci ca magistrat, în exercițiul funcției, și că ar fi, deci, justițiabil de înalta curte. Aceasta, în audiența de ieri, menținînd decisia curței de București, s. I, a zis că odiosul, nu ca procuror a lucrat, ci ca simplă slugă particulară a lui Stelian.

Ast-fel a revenit la ordinea zilei numele odios și afacerea în sine va reveni la tribunalul Iași, s. II.

Admirăm resistența și curajul prietinului Teodoreanu, în a urmări pe odiosul magistrat.

Cu oameni delicați asemenea afaceri se tranșează pe căi mai expeditive. „I ași fi cerut reparație pe alte căi, a declarat d. Teodoreanu înaltei curți, dar l'am socotit nevrednic".

Ar fi putut zice, cu succes, „foarte nevrednic". Căci odiosul n'are pereche în nevrednicia lui.

OAMENI ȘI LUCRURI

„PATHÉ-JOURNAL"

De cîte va zile se anunță prin afișe speciale și reclame originale cea mai nouă invențiune cinematografică a marei interprinderi Pathé din Paris: „Pathé Journal".

Nu e greu să ne închipuim în ce ar consista o atare nouă aplicațiune a artei cinematografice, care era, prin ea însăși și chiar prin originea și firea ei, o ramură a publicisticei,—a gazetăriei dacă vreți.

In adevăr, convingerea multora e că actuala formă a ziarismului, e departe de a fi cea mai perfectă, și cea din urmă în fazele de dezvoltare a publicistei. De mult cetitorii, în cele mai civilizate state, nu mai pot concepe de cît ziarul ilustrat în chip... cinematografic, adică cuprinzînd nu numai zi cu zi, dar și ceas cu ceas, ilustrarea evenimentelor, —fotografii instantanee, prinse din zborul vremei și redate în așa mod ca să ușureze înțelegarea întîmplărilor, să asocieze vederea frigurilor cu povestirea celor întîmplate.

Iată bună oară un proces de senzație, cum fu, în zilele din urmă, afacerea Steinheil. Ziarele mari nu se mulțumeau cu un text arid, cu o povestire a celor rostite și auzite. Ci alăturea de aceasta, ele dădeau cetitorului siluete nenumărate, ilustrații, înfățoșînd toate situațiile, toate figurile și mișcările, fie ale eroilor fie ale judăcătorilor, fie ale martorilor, fie chiar și ale auditorului. Ce ar fi înțeles, de exemplu, cetitorul, aflînd, că „dama blondă" — anonimă — ocupă în toate zilele, cu regularitate un loc în primul rînd al sălei juraților?

Dar artiștii—reporterii au înțeles că trebuie să dee și portretul ei, creînd astfeliu o nouă eroină,—una fără nume —a misterioasei afaceri cu răsunet universal.

Și același lucru se întîmplă în toate împrejurările. Gustul publicului este astă-zi educat în această direcțiune și ilustrația face parte întrinsecă din manifestațiunile publicistice începînd cu literatura, cu beletristica și sfîrșind cu ziaristica.

Extinzînd proporțiile ajungem la forma ideală, complectă, a sistemului și anume,—la procedeul cinematografic, de a fotografia obsolut toate momentele unor întîmplări și a le reda apoi marelui public, păstrînd imaginea și culorile și „viața" evenimentelor, oglindind societatea omenească în chip fidel, cu activitate ei, cu frămîntările ei, cu dramele și comediile ei, cu excentricitățile și surprizele ei, cu frumusețile și ciudățeniile ei.

Transportînd fragmente din traiul omenesc, ori numai reproducînd aeve întîmplări reale—nu inventate pentru trebuința cauzei—arta cinematografică ar fi și instructivă și practică, întregind opera incomplectă a publicisticei de astă-zi, deschizînd nuoi și vaste orizonturi, ușurînd cultivarea și recrearea în același timp, pînă cînd progresul necontenit va da omului alte mijloace poate mai perfecte încă, de cît minunea „vie" a cinematografului.

Rodion.

Barbaria în școală

In numărul nostru de Sîmbăta trecută am dat un act scris, emanat de la Ministerul instrucției, din care se poate vedea dispozițiunile vrajmașe, ce le are Ministrul școalelor pentru unii din profesorii noștri.

E un ordin cu No. 73489 din 27 Octombrie iscălit de C. G. Ionescu directorul învățămîntului secundar și adresat directorului Liceului Național, ordin care-l privește pe profesorul de desemn A. D. Atanasiu și care sună ast fel: „Am onoare a vă face cunoscut că Ministerul vă pune în vedere că d. Atanasiu maistru de desemn și caligrafie va avea ore în zilele de Marți și Sîmbătă de la orele 2—4 p. m.

In aceste zile însă și ore d. A. D. Atanasiu e ocupat la școala de Bele-Arte după orariul alcătuit deja acolo. Deci prin acest ordin se vede clar că d. Haret nu a urmărit alt-ceva de cît să alunge pe d. Atanasiu de la una din cele două catedre pe care le-a ocupat prin concurs, și după ce a văzut că prin mijloacele de cari a fost vorba în ziar: ca publicarea orelor ce le are d. Atanasiu la Liceul Național, ca vacante, scoaterea apoi din statele de lefi de la aceiași școală etc. nu-l poate face să renunțe la o catedră a recurs și la acest mijloc atît de josnic și meschin.

Acest ordin va rămînea pentru totdeauna în arhivele Liceului Național ca un document scris, pe care nimic și nimene nu l va putea desființa și de unde se va putea în totdeauna vedea pînă unde poate ajunge un om—fie el chiar Ministru—cînd stăpînit de patimă caută să lovească într'un altul, pe care nu-l poate agrea.

Că din ordinul acesta să degajază răutate dusă la extrem nici nu mai încape vorbă; rămîne însă să ne întrebăm dacă în procedeul deschis al d lui Ministru trebue să vedem un act de prostie sau de îndrăzneală.

Da! de prostie—căci putea foarte bine să fi scris confidențial directorului să-i ficseze orele d lui Atanasiu așa că să coincidă cu orele de Simbătă și Marți de la școala de Bele-Arte; d. Atanasiu ar fi fost atunci lucrat cum s'ar zice pe subțire—fără ca să o știe—și noi nu am fi mai avut documentul la mînă.

Dacă însă nu e prostie la mijloc, dacă celor de la Minister le-au venit în gînd mijlocul acesta, dar nu au vroit să uzeze de el, atunci cu atît mai rău' căci avem a face cu o îndrăzneală. dar cu o îndrăzneală de acele cari numai un Ministru ca Haret poate s'o aibă și care se explică prin faptul că acest om văzînd că poate opera în școală nesuparat de nimeni, așa cum 'l împinge patima politică și veninul sufletesc, văzînd că cu toate actele lui samavolnicești nu i se pune nimeni de a curmezișul, a prins din ce în ce mai mult curaj și acum împinge lucrurile la extrem.

Da! e o îndrăzneală mare să poronceți deschis directorului de la o școală să pue pe un profesor titular în orar ast fel ca să nu-și poată face lacțiile la o altă școală unde tot titular e, pe cînd tot aceluiași director să i cei ca în acelaș orariu să se puie un alt profesor su-

plnitor însă, şi numit acum, ast-fel cu orele ca să poată face lecţiile şi la o altă şcoală unde mai are o catedră tot cu titlul de suplinitor.

Va să zică d. Atanasiu cu o reputaţie bine stabilită în şcoală, care a trecut cu succes două concursuri, din care cel din urmă la Bucureşti sub ochii d-lui Haret, nu i se cuvine, fiind că d. Ministru nu vrea, de cît o catedră, iar d-lui Octav Botez, care nu are de cît titlul de membru de eliclică la şcoală Steristă să i se dea două.

Ce ar face d. D. A. Teodoru secretarul general de la Instrucţie, dacă atunci cînd se va scoborî să-şi facă lecţiile la cele două catedre, i se va face la fel?

Hotărît lucru! Cei de la Ministerul Instrucţiei şi au perdut capul cu desăvîrşire; nu mai ştiu ce mai fac, recurg la ori şi ce mijloc cînd e vorba de a distruge pe un om a cărui culoare politică nu le place sau nu le convine.

Sunt acum cîte va luni, cînd un inspector al d lui Haret îşi făcu apariţia în Iaşi, se prezentă la Seminarul Veniamin şi întră în clasă la profesorul Petrovanu. Era omul bolnav în adevăr, dar trebuia să se ducă la şcoală ca să cîştige o bucată de pîine, cu care să-şi hrănească nevasta şi cu copii. Inspectorul găseşte că-şi fnce bine lecţiile, dar că face rău că vine la şcoală.

Ajuns la Bucureşti raportează cazul Mînistrului, care hotărăşte ca să se dea lui Petrovanu titlul de definitiv, dar să se pue în concediu din oficiu. Ce dureroasă ironie!

De sigur ca şi zis Ministrul; i se poate da un titlu, căci tot o să moară, dar pentru ca să moară mai curînd, să i se ia mai mult din jumătate din leafă ca să-şi plătească suplinitorul. Şi în adevăr că nu trecu multă vreme şi Haret, îşi văzu roadele isprăvei lui.

Nu sunt acum de cîte-va zile de cînd profesorii din Iaşi avură cruda durere de a conduce la salaşul de veci pe Petrovanu, care lasă în urmă o văduvă şi 3 copii în cea mai neagră sărăcie.

E adevărat că trimese şi d. Haret 300 lei pentru înmormîntare tot cu aceiaşi grabă cu care în lunie îi hărăzi titlul de definitiv.

Iată cum răsplăteşte un Ministru ajuns în capul stăpînirei pe apostolii şcoalei pe acei cari-şi sacrifică sănătatea, viaţa chiar, pentru educaţia copiilor şi propăşirea neamului!

Ştiim că într'un tîrziu, d. Haret a revenit asupra dispoziţiunei de a i se pune suplinitor din oficiu şi admise să fie suplinit de fratele său,—dar acum era prea tîrziu, lovitura fusese prea crudată, moralul i se sdruncinase prea puternic pentru ca boala să mai fie ţinută în loc, pentru ca desnodămîntul fatal să mai poată fi înlăturat.

Cîtă barbarie! In alte ţări se pun profesori în concediu în caz de boală—cînd îl cere—dar suplinitorul se plăteşte de stat, şi la noi chiar sunt slujbaşi, precum cei de la gară, cari în caz de boală sunt ajutaţi cu Doctor şi doctorii, ofiţerii cari au spitale proprii şi n'au nevoe să-şi plătească nici suplinitorul, pe cînd profesorului bolnav, cu un regulament făcut tot de d. Haret şi aplicat tot de el numai adversarilor politici, i se opreşte 60 la sută din leafă pentru plata suplinitorului; i se ia deci mai mult de jumătate din leafă tocmai atunci cînd omul fiind bolnav are nevoe de mai multe cheltueli, de mai mult ajutor. Cîtă neomenie! Cîtă cruzime!

E prea recent încă faptul şi prea mult a alarmat lumea atunci, pentru ca să fi dispărut din memoria noastră, cînd tot d. Haret trimete un inspector şi doi doctori ca să găsească cu ori şi ce preţ pe un biet institutor, de şi dascal eminent—dacă nu e nebun. Şi de sigur că s'ar fi comis şi aceasta mişelie, dacă nu s'ar fi isbit de revolta Opiniei publice scandalizată peste măsură de atîta îndrăzneală şi nerusinare.

E straşnic lucru să vezi cum un Ministru pentru a-şi satisface o patimă oarbă caută cu ori şi ce preţ ca pe un om teafăr—după cum îl cunoaştem cu toţii—să-l scoată din rîndul oamenilor sănătoşi să-l pue la pensie şi să-l trimată la balamuc.

Aceste sunt o parte numai din cazurile mai bine cunoscute din Iaşi, dar cîte altele la fel nu s'au petrecut prin alte părţi şi cari toate pun în evidenţă răutatea, patima, ura acestui om care ajuns Ministru s'a încunjurat de o clică de băeţaşi fanatici, cărora le-a făcut educaţia de prin opoziţie încă şi acum de cîte ori îi vine accesul, de cîte ori se vede stăpînit de setea de răzbunare dă drumul acestor dulăi sălbatici ca să zugrume să sfîşie profesorimea.

Şi cu oamenii aceştia atît de pătimaşi ca să mai luptăm cu vorba şi cu scrisul nu mai merge căci au devenit prea agresivi, prea îndrăzneţi,—trebue recurs la mijloace mai brutale mai energice ca să sfărmăm odată baratca în care s'a cocoţat şi adăpostit clica aceasta veninoasă, să le spargem gaşca, şi să o punem pe fugă ca să scăpăm odată şcoala de vandalism şi terorizare.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

Scrisoare deschisă

Adresată P. S. S. Episcopului Huşilor Conon Aramescu Donici

P. S. Episcop al Eparhiei Huşilor, *D. D. Dr. Conon Arămescu-Donici*, tîrît de intrigile calomnioase ale linguşitorilor săi, a crezut că trebue să mă lovească şi m'a lovit fără mustrare de cuget. Lovirea ce mi-a făcut—fără motiv întemeiat—căci nu mă simt vinovat întru nimic de cele ce P. S. S. îmi impută — arată că P. S. S. a făcut o faptă lipsită de *dragostea creştină*, pe care este dator nu numai a o propovedui, ci şi a o practica.

Iată cum stă afacerea cu mine:

După retragerea mea din Piteşti, cu îndeplinirea formalităţilor canonice, m'am stabilit în Huşi şi în 1906 am cerut şi mi s'a acordat de onor. Minister al Cultelor, dreptul de *apărător bisericesc*, în urma examinării titlurilor de onor. comisiune respectivă legală. Acest drept mi l'am exercitat fără nici o supărare de la nimeni, pănă în Ianuar trecut (1909), cînd deodată, ca din senin şi fără motiv legal, mă văd observat de P. S. Episcop Conon, că *sunt prea zelos în apărări, că fac apărările ca la civili, că exagerez aceste apărări până la a reduce şi anula unele sentinţe drepte date de consistorii* etc. şi că din cauza mea nu pot consistoriile să pedepsească pe preoţii vinovaţi, aşa cum se cuvine. Este ştiut însă, că vinovăţia unui acuzat nu se învederează de cît înaintea instanţelor judecătoreşti prin dovezile presentate, iar nu prin rapoartele administraţiei, cum susţine P. S. S., că dacă n'ar fi vinovaţi, nu i ar fi dat în judecată. Eu mă fac forte a-i dovedi contrarul, aproape în toate cazurile ce am apărat, cînd ar fi vorba să ne explicăm în amănunţimi.

Ivindu-se un conflict între P. S. Sa şi Consistor. apelativ în 1908 (căci un preot condamnat cu transferarea de consist. spiritual a fost achitat de cel apelativ, căruia în trei rînduri i s'a înapoiat sentinţa spre revizuire, contra legei, dar în toate s'a menţinut sentinţa dreaptă de aehitare) a crezut P. S. S. Episcop că eu—*apărătorul*,—aş fi cauza. De aci a pus rezoluţie pe ultima adresă de revizuire, că nu mi să mai permite a lua parte la acest proces. Şi bine inbibat de cei interesaţi — căci eu altă cauză nu văd—, a generalizat această dispoziţiune contra legii şi prin alte două rezoluţii ulterioare, îmi interzice în totul de a mai apăra procese la consistoriile din eparhia P. S. S. Dreptul acesta însă, nu poate fi răpit după lege, de cît prin consiliul de disciplină în urma unor grave vinovăţii şi în ultima măsură; iar nu cum a dispozat P. S. Episcop, ca în proprietatea P. S. S., fără nici o lege.

Mai mult încă, P. S. Episcop de Huşi s'a îngrijit la timp şi a dat ordin şi consistor. spirit. de a nu mă admite să apăr, cînd i se va prezenta ocaziunea şi onor. membri pentru a complace Episcopului, s'au şi executat şi m'au respins cînd m'am prezentat cu procese, fără a menţiona cel puţin în procesul de şedinţă, despre această călcare făţişă a legii. Nu mă mir de păr. Iconom Ion Antonovici, preşedintele consistoriului, că a executat ordinul nelegal al şefului său, spre a respinge în mod abuziv un drept legal al confratelui său, căci s-fa este profesor la două catedre, şi preot la o biserică din Bărlad, deci cu trei lefuri, iar la Huşi este preşedinte al consist. spirit. cu 60 lei lunar, pe lîngă că ori de cîte ori vine are casă şi masă în palatul Episcopal. Deci nu-i pasă dacă alţii nu vor fi avînd şi existenţa, mai fiind obligat şi de recunoştinţă pentru găzduire. Dar mă surprinde că se calcă un drept de toţi cei cinci (5) membri cari alcătuesc consistorul spiritual, toţi fiind teologi. Au dovedit cu toţii că ţin mai mult la mériri sociale şi 60 lei pe lună, de cît la respectarea adevărului şi dreptăţii legale. Aceasta e una din cauzele principale a înjosirei clerului nostru şi e de regretat că şi teologii se pretează la înclinarea mai mult pe panta materialismului şi nedreptăţii. Cred că studiul teologic nu trebue să ne dea cantitatea—adică preoţi mulţi de a încasa lefuri multe şi mari, căci aceasta o puteau face şi cei anteriori nouă—, ci calitatea, adică cu dispoziţiuni de a îndrepta moravurile răle, a întrona mai mult, adevărul, dreptatea, legalitatea, etc.

Această călcare de lege, arbitragiu şi abuz de putere al Episcopului de Huşi şi a consistoriului său spiritual, l-am supus la cunoştinţa d-lui Ministru al Cultelor prin trei petiţiuni încă din Maiu—Iulie, cerînd anchetare şi dispozarea măsurilor de îndreptarea răului. Dar nici pănă în prezent n'am nici un rezultat. Totodată spre ştiinţă am comunicat şi I P. S. S. Mitropolitului Primat şi d-lui Preşedinte al consiliului de disciplină, care este obligat prin lege a apăra onoarea şi interesele apărătorilor bisericeşti, dar nu ştiu nimic de dispoziţiunile luate.

Despre acest caz am tratat pe scurt şi în broşura *răspunsul meu* la calomniile din Piteşti, cu rezerva dreptului de a reveni pe larg şi cu amănunte neplăcute, dacă voiu fi silit.

De o camdată mă mărginesc a declara cu aceasta că dacă cei în drept nu vor lua măsurile necesare, cît mai în grabă, pentru îndreptarea răului, apoi, pe lîngă publicaţiuuile cu explicări pe larg a chestiunei în sine, e posibil să mergem şi la Inalta Curte de Casaţie—secţia contenciosului—, ca să se pună capăt nedreptăţii şi călcării de lege, în dauna mea morală şi materială.

Mulţumind anticipat, Domnule Director pentru ospitalitatea ziarului d-v, vă rog a primi respectul şi devotamentul meu.

Preot D. Lascar Econom Stavrofor
licenţiat în teologie şi fost Protoereu iar actualminte pensionar şi apărător bisericesc

Huşi, 1909 Octomb 30.

Litere-Ştiinţe-Arte

Protectorii lui Heine.—La Hamburg a murit în vrîstă de 64 de ani librarul Julius Kampe, editorul hereditar, din tată în fiu, al operilor lui Heinrich Heine. Dăunăzi el răscumpărase monumentul poetului după ce l exilase Impăratul Wilhelm din palatul Achilleion, în insula Corfu, unde monumentul fusese aşezat de Impărăteasa Elisabeta a Austriei. Kampe oferise statuia oraşului Hamburg al cărui Senat l'a refuzat şi l'a acceptat rînd pe rînd. Aceasta ne aminteşte că poeţii noştri D. Anghel şi St. O. Iosif sub pseudonimul A. Mirea au pnblicat eri a frumoasă satiră „Statuia lui Heine" din care cităm cîteva strofe:

Ai stat atîta vreme între perne,
Dar cînd viaţa ta a fost s'apue,
Te-ai reîntors din lumile eterne
Spre-a rătăci sub formă de statuie.

...Ca şi cum n'ai fi rătăcit în viaţă
Destul, prin toate—oraşele germane,
Din tîrg în tîrg acum, din piaţă în piaţă
Ca o fantomă rătăceşti, sărmane.

Te a adoptat o clipă-o împărăteasă
Şi mîndră de poetu i adorat,
Departe într'o insulă frumoasă
Cu flori şi chiparoşi, te-a aşezat..

...Dar cînd stăpîna ta nevinovată
Induioşaţii ochi şi i-a închis,
Un împărat hursuz veni de odată
Şi te-alungă din mîndrul paradis.

....Ţi ai blestemat amar în viaţă patul,
Şi-ai fost se vede osîndit de cer,
Să rătăceşti şi tu ca blestematul
Rătăcitorul jidov, Ahasver....

*

Asupra mersului epidemiei de febră tifoidă în Iaşi, nu numai în anul acesta ci în ultimii 15 ani, cum şi asupra polemicilor medicale cu adevărat „moliereşti" în jurul cauzelor grozavei epidemii se găsesc complecte detalii în articolul apărut în „Ordinea" de azi 4 Noembrie sub rubrica „Scrisorilor din Iaşi.

*

Ziarul „Figaro" povesteşte una din nostimadele faimosului proces Stencheil. In pauzele din zilele de judecată un mare număr de persoane din auditoriu transmitea—prin jandarmi—cărţi postale acuzate cu rugămintea ca ea să le semneze. Astfeli foarte mulţi pariziani de ambele sexe posedă astăzi autografe de ale „frumoasei Mey" pe banca acuzaţilor.

Statul francez va avea de supertat acum cheltuelile procesului, în sumă de 19500 franci!

*

Profesorul Wahrmund—atît de cunoscut prin incidentele din Prag, după acele din Iunsbuk—a ţinut la München o conferinţă, vorbind trei oare în şir despre necesitatea reparaţiunei bisericei de stat din motive politice, sociale şi culturale.

*

Din nou e la ordinea zilei, ca în toţi anii, distribuţia premiilor Nobel. Pentru premiul de literatură se discută numai două nume mai cu insistenţă: scriitoarea suedeză Selma Lagerlöf şi francezul Anatole France. Pentru premul de fizică e vorba de Edison şi de docentul Spedberg din Upsali; pentru medicină: Roux de la Institutul Parfeur şi d-rii suedeji, Hamimerated şi Welandez. Alţii asigură că va izbuti d-rul Kocher, profesor la Berna.

*

La opera din Geneva debutează cu mult succes tînărul călugăr Francesco Burroni ca „Mauricio" în Trovatore. Burroni a fost pînă mai eri călugăr în mănăstirea Franciscanilor din Turin.

*

Savantul Wundf, din Lipsca, a primit o nouă şi înaltă declaraţiune pentru merite ştiinţifice.

*

In Palazza Rospigliosi din Roma s'a comis un furt de tablouri. Celebrul portret a lui Mignard reprezentînd pe mareşalul Turenne marele campoduce al lui Ludwig XIV a fost furat, între multele altele.

*

STRUNA ZILEI

ARTA CU TENDINŢI

Ieri la teatru: «Fără Mamă»; pe Joi: «Fără sprijin»; Marţia viitoare: Viaţă de pribegi».

Titluri sunt, de piese, oare,
Sau chemarea rugătoare
A teatrului ingan,
Fără sprijin şi... orfan?

Informaţii

❑ **Procesul Teodoreanu-Hamangiu.**—Ni s'a telegrafiat din Bucureşti, ieri *ora trei, urgent*, (telegrama No. 4051), că, în recursul făcut de d. Hamangiu, curtea de casaţie, s. II, a respins recursul, stabilind astfel că ilustrul Hamangiu este justiţiabil de tribunalele ordinare.

Telegrama aceea *urgentă*, expediată la ora *trei*, noi om primit'o la ora *şapte*, aşa că n'a mai putut fi publicată ieri.

Să reamintim acum în ce constă procesul: avocatul Osv. Teodoreanu, invinuit de Hamangiu, prin o scrisoare pe care procurorul de tristă memorie o trimise ministrului Stelian, că ar fi mituit pe fostul procuror Stoienescu, l'a dat în judecată pe Hamangiu pentru calomnie.

Afacerea fusese repartizată la secţia II-a a tribunalului Iaşi, care, respingînd incidentul ridicat de Hamangiu (prin petiţie), stabilise că reclamantul are a fi judecat de tribunalele ordinare.

Făcînd apel, care fusese repartizat la s. I a Curţei, cu termen la 8 Decembrie 1908, Hamangiu făcuse totodată şi cerere, bazată pe suspiciune legitimă, pentru transferarea judecărei incidentului la altă curte.

Curtea de casaţie, transferînd afacerea la curtea de Apel din Bucureşti, această abundă în senzul hotărît de tribunalul Iaşi, iar Hamangiu făcu recurs, care, după mai multe amînări, s'a respins ieri la casaţie.

Procurorul Stătescu, după ordinile primite de la Stelian, a ţinut, dar fără succes, partea odiosului calomniator şi delator.

Acum afacerea, în ce priveşte judecarea fondului, revine la tribunalul Iaşi s. II a. Transferarea de la acea instanţă la alt tribunal, Hamangiu nu o va putea cere, nu o va obţine, în tot cazul, întru cît n'a făcut'o cu prilejul judecărei incidentului.

O va putea face, însă, cînd afacerea va veni înaintea Curţei de Iaşi, întru cît, în ce priveşte acea instanţă, a făcut-o şi cu prilejul judecărei incidentului.

Ori-cum fie, au fost trei instanţe: tribunalul Iaşi s. II, curtea de Apel din Bucureşti s. I şi curtea de Casaţie s. II, care au stabilit, că Hamangiu a lucrat, nu în calitate de magistrat, ci ca simplă slugă a lui Stelian.

❑ *D-ra Madeleine Dolley, în turneul ce face prin cele mai mari oraşe din Europa, va da şi în Iaşi, la* Teatrul Naţional, *două reprezentaţii în zilele de Marţi 1 Decembrie „La Dame de chez Maxim" şi Mercuri 2 Decembrie „La Femme Nue".*

D-ra Madeleine Dolley este singura artistă, care a obţinut special din partea autorului picsei „La Femme Nue", d. Henry Bataille, dreptul de a juca rolul „Loulou", care a fost încoronat de succese pe toate scenele unde l'a jucat. D. Henry Bataille, eminentul scriitor dramatic, declară că cea mai bună interpretă a rolului „Loulou" este Madeleine Dolley.

Agenţia Teatrală „Thalia" (Maximovici) roagă pe toţi iubitorii de artă, în adevăratul înţeles al cuvîntului, să nu piardă ocaziunea de a lua parte la ambele spectacole ale d-rei Madeleine Dolley, mai cu seamă că **preţurile sunt foarte mici**, *faţă de numerosul personal artistic de elită din care se compune această trupă.*

❑ Colonelul Marian, care a fost achitat de consiliul de război al corpului II de armată, a fost tradus acum înaintea unui consiliu de reformă, care l va judeca în ziua de 14 c.

Consiliul va fi prezidat de d. general Boerescu.

❑ Se ştie că la Liceul Naţional orariul nu se poate întocmi, de cît cu foarte mare greutatate, din cauză că sunt foarte mulţi profesori, cari au lecţii pe la toate şcolile secundare din oraş. Anul acesta, abea pe la sfîrşitul lunei Octombrie s'a reuşit să se alcătuească orariu, c'nd i se face cunoscut Directorului, că la catedra de limba franceză e numit ca suplinitor D. Octav Botez şi de oare-ce d-sa are şi o catedră la Gimnaziul „Alexandru cel bun" unde deja s'a întocmit de mult orariu, la Liceul Naţional trebue astfel pus cu orele ca să nu coincidă cu cele de la Alexandru cel bun' ca să'şi poată face deci lecţiile la ambele catedre. Tot odată a mai venit un ordin, de care s'a vorbit în ziarul nostru, ca dl. A. D. Atanasiu, maistru de desemn, să fie ast-fel pus cu orele în orariu în cît ele să coincidă cu orele ce le are la catedra de la şcoala de Bele-Arte, pentru ca să nu poată face lecţille la una din cele două şcoli.

Şi acum Directorul Liceului Naţional îşi bate capul zi şi noapte ca să alcătuească orarul aşa ca să fie pe placul Ministrului.

❑ Se ştie că funcţionarii fiscali din localitate agită de mult ideia ţinerii unui Congres al funcţionarilor fiscali din întreaga ţară, în care să se discute şi să se voteze o moţiune, prin care cer îmbunătăţirea soartei lor şi care să se prezinte corpurilor legiuitoare.

Se aşteaptă acum răspunsul de la funcţionarii fiscali din alte oraşe spre a se lua o măsură deciziva.

❑ D. I. Manolescu-Mladian din Iaşi a fost numit şef de biurou al poliţiei industriale la ministerul de industrie.

❑ P. S. S. Archiereul Nicodem Munteanu, vicarul Mitropoliei, va pleca Vineri la M-rea Varatec, spre a sfinţi paraclisul de la acea mănăstire.

Duminică, cu ocazia sărbătoarei Sfinţilor Mihail şi Gavril, P. S. S. va oficia hramul M-rei Agapia, cu care ocazie va face şi două hirotonisiri de preoţi.

❑ Un eveniment important s'a petrecut ieri la clubul liberal local: mai mulţi liberali au venit acolo şi au stat pînă tîrziu.

Acesta este un eveniment, întru cît, de aproape un an, picior de liberal nu mai călcase la clubul liberal.

❑ Se ştie că ministrul instrucţiunei a convenit cu direcţia Poştelor, ca, în schimbul unei sume de zece mii lei, corespondenţa dintre diriginţii şcoalelor şi părinţii sau corespondenţii elevelor, să se facă netimbrată.

Poşta din Iaşi, probabil fiind-că n'a primit cuvenitul ordin de la direcţie, refuză să expedieze plicuri speciale netimbrate.

❑ Următoarea mişcare s'a făcut la vama Iaşi: d. Al. Chirilă, taxator, în locul d lui Sireteanu, mutat la Burdujeni; impiegaţii Al. Bobulescu, la Mamorniţa; Artur Duzescu, la Bucureşti-Poştă; T. Titus, T. Florescu, M. G. Borcea, numiţi la Iaşi şi Gh. Gh. Ioan de la Galata, mutat la Iaşi.

❑ Trupa de comedii, compusă din 20 de artişti, sub conducerea d lui Al. B. Leonescu, va da o serie de reprezentaţii în localitate, la Teatrul Sidoli.

Marţi 10 Noembrie va fi prima reprezentaţie cu „Răpirea Sabinelor", comedie bufă în 4 acte.

Această piesă s'a jucat cu mare succes pe scena Teatrului Naţional din Bucureşti.

DIVERSE

— Azi s'a oficiat la cimitirul „Eternitatea" un parastas pentru pomenirea regretatului Vasile Gafencu, fost administrator de plasă,—împlinindu-se 20 zile de la moartea lui în Elveţia, în împrejurările cunoscute.

Au asistat numai părinţii regretatului tînăr.

Reprezentant JACQUES L. METHSAFT IAŞI

Ultime informaţii

❑ D-na Sofia Rosin, Directoara şcoalei primare de fete No, 1 „Carmen Sylva“ din Iaşi, din iniţiativa sa şi cu concursul colegelor sale, propunînd elevelor de la acea şcoală să dea obolul lor pentru „Vatra Luminoasă“, a încasat suma de 144 lei, pe care trimeţîndu-i M. S. Regina, a primit prin direcţia Institului „Vatra Luminoasă“ adresa de mulţumire de mai jos, dimpreună cu fotografia şi o scrisoare autografă a M. S. Regina.

Doamnă Directoară,

In posesiunea adresei D-voastre No. 122 din 8 corent, prin care aţi înaintat M. S. Reginei suma de 144 ca produs al colectei întreprinse de D-voastră printre elevele şcoalei în folosul „Vetrei Luminoase“ avem onoare a vă informa că Augusta Suverană S'a bucurat foarte mult de frumoasa D-voastră iniţiativă, cum şi de ajutorul plin de iubire dat de micile eleve.

In semn de înalta Sa recunoştinţă, Majestatea Sa a bine-voit a vă exprima direct înaltele sale mulţumiri autografe, prin carta postală-fotografie ce avem onoare á vă trimite alăturat.

Veţi bine-voi a ceti elevelor D voastre conţinutul acestui autograf, pentru a le transmite astfel sentimentele marii bucurii a Mamei-Regine.

In numele fundaţiunei, vă exprimăm de asemenea cele mai vii mulţumiri pentru binele făcut orbilor, cari, înduioşaţi de sacrificiul milos al micilor binefăcătoare, nu vor înceta să le binecuvînteze dorindu-le ani mulţi şi norocoşi.

Primiţi vă rugăm, Doamnă Directoară, asigurarea deosebitei noastre consideraţiuni. (ss) **Monske.**

Autograful M. S. Reginei:

„Din adîncul inimei vă mulţumesc, drăguţele mele copile pentru jertfe făcute cu atîta iubire! Dumnezeu să vă umplă de bucurie!

Mama Regina

❑ Nu ne mai ocupăm de teatrul naţional din Iaşi. N'am relevat nici macar dispoziţia ruşinoasă ce-a fost luată, ca, în toiul stagiuuei, societatea dramatică din Iaşi, subvenţionată de stat ca să dee spectacole în Iaşi, să fie tîrăită la Vaslui, ca o trupă oare care de istrioni.

Primul şi ultimul spectacol la Vaslui a avut loc ieri. Dacă prefectul nu s'ar fi miluit să ierte chiria sălei, spectacolul nici n'ar fi putut avea loc, căci societatea dramatică din Iaşi, pentru debutul ei în Vaslui, n'a fost resplătită de cît cu o reţetă de *trei sute lei.*

Degradarea aceasta se datoreşte tot d lui Lecca. El a inaugurat sistemul acesta calicos şi ale sale piese au fost primite la Vaslui, aşa cum au fost primite.

E foarte bine, că aşa zisul teatru „Iaşi—Vaslui“, a dat faliment din capul locului.

❑ Consiliul judeţan al judeţului Fălciu, de şi nu s'a putut întruni în număr reglementar, dar după stăruinţa prefectului Corbescu s'a izbutit ca d. Iancu Pivniceriu să facă trecut bugetul judeţului cu deficitul de 15000 lei, primul deficit în bugetul judeţului Făciu.

❑ *Ordinea* află că secretarul general al ministerului de interne, d. N. N. Săveanu, a demisionat, şi că va fi candidatul guvernului la alegerea parţială a colegiului II de deputaţi, de Ilfov.

❑ Ziarul d-lui C. I. Stoicescu anunţă, că s'ar fi convenit la alegerea d-lui C. Nacu ca prezident al Senatului.

❑ Fiul d-lui V. Missir, judecător la tribunalul Ilfov, a demisionat, precum se ştie, din acea funcţiune.

Se zice că această demisie stă in legătură cu libertatea de acţiune politică pe care d. Missir şi-a impus-o.

❑ Consiliul de administraţie al casei rurale se va întruni Joi, spre a alege doi consilieri în locul d-lor M. G. Orleanu şi Al. Constantinescu.

Intr'unul din locurile vacante va fi ales d. C. Aliminişteanu.

❑ La Liceul Naţional—şi de sigur ca şi la celealte licee şi gimnazii din ţară—a venit astăzi o circulară tot cu iscălitura d lui C. D. Ionescu, prin care invită pe directori şi pe profesori ca la sfîrşitul fie-cărui bimestru să se trimată Ministerului lista tuturor lucrărilor scrise care au fost date în cursul bimestrului.

E nostim! căci nu ştim ce să mai zicem, cu circulările şi dispoziţile aceste ale clicei C. D. Ionescu, A. D. Teodoru etc., C-ie de la Ministerul instrucţiei.

Mîine, poimîne, o să ceară lista zilnică de cîte minute şi secunde a stat fie ca profesor în clasă, ce elevi au fost ascultaţi şi ce notă li s'a dat, cum au fost pedepsiţi, ce s'a vorbit în cancelarie etc.

Oamenii aceştia nu se gîndesc de sigur, de dimineaţă şi pînă seara, de cît să născocească fel de fel de sisteme ca să chinuiască profesiunea, pentru ca ei să aibă de ce rîde şi cu ce se distra.

Răbdarea a întrecut toate marginele.

❑ D. Al. Roşca a fost numit profesor de flaut la Consevatorul de muzică din Iaşi.

❑ D. C. Stere a dat ordin ziarelor oficioase şi semioficioase să dezmintă un „nou“ interview cu d-sa, publicat în „Ordînea“ de la 1 Noembrie.

Aceastei desmintiri îi va răspunde ziarul pe care-l priveşte de-adreptul. Suntem însă curioşi a afla din ce pricină d. Stere n'a dezmintit partea esenţială a acelei convorbiri, apărută întâiu sub forma unei informaţiuni senzaţionale—cu litere compacte—în ziarele „Adevărul“ şi „Dimineaţa şi anume afirmarea că *d. Stere dezaprobă guvernul că n'a permis d-rului Rakowski a se prezenta înaintea instanţelor judecătoreşti?*

Simplă curiozitate!

❑ Din ordinul d-lui procuror general Leonescu, care a examinat lucrările privitoare la denunţul de sperjur făcut de Dumitru Iordănescu, notarul comunei Andrieşeni, în potriva învăţătorului acelei comuni d. Gh. A. Ciobanu, parchetul tribunalului a deschis acţiune publică pentru calomnie în potriva numitului notar.

Procesul inculpatului Iordănescu a fost repartizat la secţia II-a şi fixat a se judeca la 7 Decembrie.

Intrebăm pe d. prefect al judeţului, dacă faţă cu constatările parchetului general şi a acţiunei penale deschise în potriva notarului Iordănescu, nu este cazul de a-l considera de drept pus în dispon bilitate pe acest funcţionar, conform art. 127 din legea reorganizărei comunelor rurale?

❑ *Ni se comunică din Craiova, că tînărul Halunga de loc din Iaşi, elev în gimnaziul militar de acolo, fiul defunctului căp. dr. Halunga, a încetat din viaţă fiind bolnav de scarlatină.*

Mai sunt în acea şcoală încă alţi 5 elevi bolnavi de scarlatină.

Ministerul de resboiu a dispus astă-zi telegrafic închiderea şcoalei.

❑ In urma votului Consiliului de higienă din şedinţă de la 2 Noembrie, primăria a luat dispoziţia ca la fîntînele la care s'au instalat pompe să se ia manivela, astfel ca sacagiii să nu mai poată lua apă din ele.

❑ Comuna Mogoşeşti a fost autorizată a constracta un împrumut de 14000 lei, necesar la construirea unui local de şcoală, şi alte cheltueli.

❑ Inspectorul şcolar a fost înştiinţat că ministerul cultelor a înfiinţat 11 posturi de învăţători în judeţul Dorohoi.

Aceste posturi sunt plătite cu 65 lei lunar.

❑ Ultima şedinţă a consiliului general al judeţului se va ţinea mîine 5 Noembrie, cînd se va închide actuala sesiune.

❑ Joi 5 Noembrie la oarele 1 p. m. „soc. pentru învăţătura poporului-romîn“ din Iaşi, va distribui paltoane şi încălţări la fetele nevoiaşe din şcoalele publice.

Distributrea se va face în localul şcoalei primare „Vasile Alexandri“.

❑ Eri şi astă-zi agenţii serviciului sanitar au continuat a desinfecta din nou localurile şcoalelor primare din localitate.

❑ Duminică 8 Noembrie a. c., serbătoarea sfinţilor Mihail şi Gavril, liceul naţional din localitate îşi va sărbători patronul.

Cu această ocazie elevii liceului vor organiza o audiţiune muzicală.

Vor asista toţi profesorii liceului.

❑ Zilele acestea membrii societăţei „Codrul“ vor organiza o mare vînătoare în jud. Iaşi.

❑ D. I. Reinike, fostul preşedinte al soc. Turn-Verein, a cerut înscrierea sa în societatea de gimnastică, sport şi muzică din localitate.

❑ D. M. Ianovici a fost recunoscut ea cotor public autorizat, la Iaşi.

❑ Comisiunea însercinată de consiliul judeţian şi compusă din consilierii I. Covăsneanu, I. Minghel şi V. Speranţă, pentru fixarea preţului zilelor de prestaţie, va fixa după cum urmează: 3.50 lei pe o zi cu braţele, o zi cu o vită 4 lei cu două vite 6 lei, cu 4 vite 8 lei, cu 6 vite 12 lei, maximum 6 zile pe lună.

❑ Guvernul, care are noroc mare la alegeri extra ordinare va mai avea doua: la senatul universitar din Bucureşti, în locul devenit vacant prin demisia din profesorat a d-lui Maiorescu şi la Tecuci, prin numirea ce va fi făcută în curînd, a d-lui general Averescu, la un comandament de corp de armată.

❑ Comerciantul I. Schwartzenberg, propietarul magazinului „La Bazarul de Iaşi“, din str. Ştefan cel Mare, vis-à-vis de administraţia financiară, a încetat subit din viaţă.

In astă-seară bătrînul comerciant urma să sărbătorească logodna fiicei sale.

❑ Azi prefectul judeţului a cerut telegrafic ministerului de interne, prelundirea actualei sesiuni a consiliului judeţean.

❑ Revizoratul şcolar a înştiinţat prefectura judeţului, că d. N. Popovici a fost numit învăţător suplinitor la şcoala din Zahorna.

❑ Ministerul de interne a cerut prefecturei de judeţ să-i trimeată un tablou asupra situaţiei funcţionarilor comerciali precum şi asupra organizaţiunilor lor.

❑ **De la Consiliul judeţian.** — Eri membrii consiliului s'au întrunit în şedinţă la orele 2 jum. p. m.

S'a trimes Suveranilor următoarea telegramă de felicitare:

„In numele consiliului general al judeţului Iaşi, rog respectuos pe M. M. V. V. a primi urările noastre de fericire şi sanatate, pentru aniversarea de 40 ani de căsătorie a M. M. V. V.“

După aceeia s'a procedat la votarea budgetului pe exerciţiul 1910 | 11, şi s'a votat de la cap. I până la cap. IV, urmînd a se continua votarea în şedinţa de azi a consiliului, care se va ţinea de la orele 2 jum.—6 seara.

❑ **De la consiliul superior al agriculturei.**—După cererea consiliului de miniştri, se întocmeşte la consiliul superior al agriculturei o dare de seamă amănunţită de rezultatele obţinute pînă acum cu aplicarea legei învoelilor agricole.

Probabil că guvernul are intenţiunea să aducă noi modificări acelei legi.

— Ministerul agriculturei a dat în sarcina consiliului superior agricol să distribue prin comunele rurale la diferiţi săteni, 120.000 kgr. seminţă de lucernă pentru respîndirea culturei acestei plante furagere.

Distribuirea se va face în cursul iernei. Mulţi ţarani aflînd că ministerul agriculturei poate procura seminţe de lucernă au făcut cereri să li se dea şi lor cu plată asemea seminţe.

S'a convenit ca prin ajutorul băncilor populare şi sub controlul consiliului superior al agriculturei, să se satisfacă acele cereri.

— Consiliul superior al agriculturei a luat dispoziţia ca rîmîtorii să nu fie învoiţi în izlarile comunale, spre a nu strica ca iarba pentru păşunat.

Ministerul agriculturei a admis această dispoziţie. **D.**

❑ **La parchetul general a început întocmirea tabloului de graţierile ce vor fi făcute cu prilejul sărbătorilor Crăciunului.**

❑ **Procurorul general a plecat astă-zi dimineaţă în inspecţie.**

❑ Eri s'a judecat ospeţă foarte nostimă la judecătoria rurală din P-lloaia.

Comerciantului Lupu din Sîrca, i s'a închis debitul de băuturi, pentru motivul că numitul, care se făcuse vinovat de contravenţii, avea în cîrciumă un gramofon, care conţinea şi placa „Dascalul la înmormîntare“ care ar conţinea cuvinte înjurioase la adresa primarului Munteanu.

Judecata, apreciînd că gramofonul nu este prevăzut în regulamentul asupra contravenţiilor în materie de băuturi spirtoase, a ordonat redeschiderea cărciumei lui Lupu.

❑ S'a cerut urmărirea şi prinderea soldatului Poponi Ion, din regimentul Bacău 27 şi a soldatului Florescu Ştefan, din acel regiment, care au fost daţi în judecata consiliului de războiu al corpului 4 de armată, pentru dezertare şi care au dispărut.

❑ Poliţia de siguranţă a înaintat astăzi parchetului pe individul Ianculovici, presupus a fi unul din autorii furtului cu spargere de la magazinul de ferărie Goldemberg, din strada de Sus.

❑ Duminică se va celebra căsătoria d rei Elena I. Stavăr, fiica avocatului I. Stavăr, cu d D. Dimitriu, tînărul şi apreciatul avocat local.

Felicitări.

❑ **Judiciare.**—Tribunalul s III urma să judece astă-zi cererea făcută de firma L. Kaufmann din Bărlad pentru declararea în faliment a firmei H. Rabinovici, al cărei pasiv se urcă la un milion lei.

Tribunalul, în urma cererei reclamantului, i-a dat termen, să-şi reguleze situaţia, pînă la 24 c.

— D. Isr. Dresner a cerut declararea în faliment a d lui D. Goldştein, comerciant, str. Panu.

— Avocatul G. Pavloff a acţionat în judecată pe tînărul Hartulari, fiul celebrei artiste Darclée, pentru motivul că părintele reclamatului, defunctul căpitan Hartulari, i-ar datori 8000 lei, onorar de avocat.

Afacerea care era înscrisă în rolul proceselor de alaltăieri, la s. I a tribunalului, s'a terminat prin împăcarea părţilor.

— Curtea de apel, s. II, ca instanţă de trimitere, judecă astă-zi procesul pe care d. Moise Pacu, fost profesor de religie la liceul din Galaţi, l-a intentat ministerului de finanţe.

— La secţia I a a Curţei se judecă astă-zi apelurile comercianţilor faliţi din Dorohoi: D. Davidovici, condemnat la 1 an închisoare şi Fodianer şi Rosen la cîte trei luni.

— Curtea a recunoscut o pensie lunară de două sute lei d-lui M. Pacu, fost profesor la Galaţi.

— D-na F. Şaraga a intentat acţiune depozitarului de ziare E. I. Brummer, revandicînd proprietatea chioşcurilor de ziare din Iaşi şi cerînd, pentru trecut, 40,000 lei daune.

Afacerea a fost judecată la s. II, înaintea judecătorului Suţu, care s'a pronunţat astă-zi, respingînd acţiunea doamnei Şaraga.

❑ O nouă serie interesantă anunţă afişul Cinematografului Pathè Frères din Sala Circului Sidoli, care începe mîne Joi 5 Noembrie. Programul nou, admirabil alcătuit, ca în totdeauna, cuprinde între altele: Circul de pitici, o copie fidelă despre fenomenalele producţiuni artistice ale trupei minuscule, care joacă actualminte în arenele „Luna Park“ din Paris. Toţi artiştii, jocheii şi călăreţele sunt pitici, pînă şi caii dresaţi în libertate şi în şcoala înaltă sunt din cea mai „pitică rasă“. Apoi ca prin farmec, cinematograful ne transportă în vechea Helladă şi un balet feeric se reprezintă înaintea spectatorilor. Dar baletul nu e fantezie; este o înregistrare fidelă a maestrelor jocuri executate de domnişoarele Napirkowska şi Mary, primele baletiste ale Operei Mari din Paris. Faunii, boschetele şi fermecătoarele grădini, în culori absolut naturale, dau un mai mare farmec acestor sublime scene.

Noul program de mîne seară, Joi, cuprinde apoi ultimele concursuri de aviaţiune din Paris, care au avut loc în prezenţa lui Fallières, preşedintele Republicei franceze.

Vom vedea apoi o vînătoare de pantere din întunecimile Africei, Ţaranii, mare piesă teatrală interpretată de artiştii teatrului Sarah Bernhardt;—Cum devii marinar, de la şcoală pînă în mijlocul oceanului; multe comedii, precum: un şarpe poznaş, la o staţie balneară franceză etc., etc., etc.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei“

Bucureşti 4 Noembrie

Firul telefonic Iaşi-Bucureşti fiind de ranjat astă-zi, n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din Capitală.

Căile ferate orientale

Sofia.—Guvernul a depus pe biuroul Sobraniei, protocolul ruso-bulgar, privitor la regularea din partea Rusiei a obligaţiunilor bulgare, faţă de Turcia, chestia căilor ferate orientale, în urma proclamării independenţei.

Cutremur

Messina.—Azi dimineaţă la orele 7 şi 25 s'a simţit o sguduitură uşoară. La oara 1 după amiază s'a întîmplat o altă sguduitură mai violentă, care a dăramat cîte-va ziduri dintre ruinele vechi. Populaţia a părăsit locuinţele.

Inundaţiile din Adana

Constantinopol.—Mai bine de 500 case s'au prăbuşit la Adana şi pagubele sunt de mai multe sute de mii lire. Victime n'au fost.

Deciziune anulată

Buda-Pesta.—„Monitorul Oficial“ publică o rezoluţie regală, anulînd deciziunile luate de congresele bisericilor orientale, în contra ordonanţei ministrului de culte, privitoare la limbile în şcoli şi biserică.

Din camera franceză

Paris.—In timpul discuţiei budgetului în cameră, deputaţii Massabuau din dreapta şi Reinach din stînga au propus spre a echilibra budgetul statului, să se emită mai bine obligaţiuni cu termin scurt, de cît să se înfiinţeze impozite nouă. Grupul socialiştilor unificaţi, a hotărît să combată propunerea ministrului de finanţe d. Cochery, de a crea impozite noui, mai cu seamă asupra alcoolului şi tutunului.

Pentru urmărirea bandelor

Salonic.—După regulamentul privitor la urmărirea bandelor şi care a fost transmis statului major din corpul III de armată, mai multe batalioane vor fi alcătuite şi compuse din 500 până la 600 de oameni din jandarmărie şi din oameni de trupă, întăriţi cu artileria de munte şi de companie.

Camera Lorzilor

Londra.—In camera lorzilor, lordul Lansdowne a declarat că cu prilejul discuţiei proectului de lege al finanţei, el va propune ordinea de zi următoare: camera lorzilor nu-şi recunoaşte dreptul de a consimţi la acest proiect ed budget, până cînd nu va fi supus plebiscitului ţărei.

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnov

De inchiriat Moara de făină foastă Haier, astăzi proprietatea d-lor B. Brüll şi C. Drăcşineanu, situată în Iaşi disp. 5 strada Sf. Ioan No. 11.

Doritorii de a lua în chirie această moară, sunt rugaţi a presenta ofertele lor la sediul Societăţei Creditului Fonciar Urban din Iaşi strada Lăpuşneanu No. 37, cel mult până la 10—23 Noembie a. c.

Direcţiunea

HIRSCH IAŞI Lăpuşneanu 38.
CEL MAI MARE ASORTIMENT DE
MOBILE
DORMITOARE. SALOANE
SUFRAGERII şi BIROURI
cu preţurile cele mai ieftine
Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes
GALERII
pentru Perdele de **bronze** groase în loc de **35 lei** numai **15 lei** fereastra complectă.
PATURI DE BRONZ
Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete
tot ce este mai **nou**, *frumos şi eftin.*
MARE DEPOZIT DE
LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE
Din cele mai renumite Fabrici din străinatate
Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

SE CAUTA elevi la tipografia H. Goldner. Str. Primărie 17

Perdut o 1—8 a biletului de loterie a Statului Romîn No. 36,936. Găsitorul este rugat să-l aducă d-lui I. G. Zăhărescu, strada Palat 45. Va primi o recompensă.

Comptabil rutinat, tînăr romîn se caută de către o casă mare din localitate.

Ofertele se vor adresa la administraţia ziarului sub S. C.

Cărămizi de vînzare

Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ
Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni.
Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII.
Se vinde la toate drogheriile şi famaciile din Ţara.

CELE MAI COMPLECTE
ANALIZE CHIMICE şi MICROSCOPICE
— de —
Urină, Spute, Lapte, Vinuri, Stofe de lână, Bumbac şi Matasă etc.
— execută —
Doctor A. RATIANU
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva.—Fost chimist-Şef al Comunei Iaşi
— Laborator Special Str. Golia 46 —

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

MARELE MAGAZIN
DE
Incălțăminte și Galanterie
I. BEINER
IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șoșoni,** adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale
de toate felurile in mare asortiment
Jul. Heinr. Zimmermann
Prețul-curent ilustrat gratis LEIPZIG **Prețul-curent ilustrat gratis**

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere -Str. de Sus
Fondată în 1858

Aduce la cunoștința intinsei sale clientele că s'a asortat cu
MARE DEPOSIT DE
Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă
100 vagoane depositate
Aprovizionat cu SOBE GODIN
Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne
Godin Rubeland și Barbarossa
Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete
și toate accesoriile pentru
Instalațiuni de conducte de Apa
Tablă, Fier și Otel divers
Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.
Curele de transmisiuni
A sosit tabla din renumitele fabrici:
WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN
ALBERT GASSMAN,—BRESLAU
și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**
Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco du Catalogue

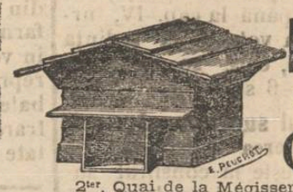

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subjetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"
(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente
în VIENA fondată în anul 1858
Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908
PESTE 188 MILIOANE LEI
Garanții depuse la casa de depuneri din Bucureștipentru asiguraților din Romania
LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" face ele asigurări:
a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.
e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor la caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și
Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București
Agent general pentru Iași:
IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ
AVOCAT
s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu
AVOCAT
— Str. Bărbei No. 18 —
Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului
Iași—Strada Lăpușneanu No. 35—Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vînzare

Tragerea de la

16 Oct.—10 Noem.—1909

Se poate cîștigă în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar cîștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere
Prețurile oficiale pentru vînzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Co mp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 863 Vineri 6 Noembrie 1909

Adevărații dușmani ai țărei

Suntem noi vrăjmașii dinăuntru ai țărei, după cum ne numesc unii guvernamentali, pentru că nu ne-am unit cu ei, în tot ce au făcut în afacerea Rakowski?

La această întrebare voim să răspundem prin articolul de față—și nu pentru a ne apăra—căci asemenea stupide acuzațiuni, n'au nevoe de nici o apărare.

Și nici pentru a apăra pe d-rul Rakowski, care știe să se apere destul de bine—și care, pentru cinstea și demnitatea țărei noastre, va trebui lăsat să se apere *și în fața justiției*, după cum el însuși o cere și are tot dreptul s'o obțină.

Dar fiind-că adversarii noștri, supărați de încurcătura ce și-au creiat și lor și țărei de pe urma afacerei Rakowski, ne-au aruncat cu atîta ușurință de limbagiu și gîndire, o asemenea acuzațiune,—le vom dovedi cu propriile lor fapte, că dacă se poate vorbi de vrăjmașii dinăuntru ai țării, apoi adevarații vrajmași, cari i-au pricinuit atîtea neajunsuri înăuntru—și au făcut'o de rușine în afară—sunt domnii, cari stau pe băncile ministeriale și toți sprijinitorii lor politici.

Pe aceștia îi facem noi răspunzători de toate cele ce s'au petrecut în țară, de pe urma afacerei Rakowski; pe ei îi chemăm la răspundere pentru rîsul și ocara ce am suferit din partea străinătății; ei sunt singurii vinovați de toate ticăloșiile și nelegiuirile, cu cari au creiat și îmbrăcat afacerea Rakowski—și de toate urmările pe care le a avut și le va mai avea pînă cînd i se va da soluția dreaptă și legală înaintea căreia toată lumea să se plece,

Afacerea Rakowski este opera lor; ei au născocit'o la Constanța — după îndemnurile selbatice ale selbaticului fost prefect Vîrnav, pentru a o întinde în toată țara și aĭ da apoi acele proporții colosale și nemeritate, cari au făcut dintr'insa astăzi o chestie europeană.

Rakowski a fost învinuit că a contribuit la groaznicile revolte agrare din 1907. Dacă faptul era adevarat, de ce nu l'au arestat și trimes judecății, așa cum au fost arestați și dați judecății mii de țarani în frunte cu Vasile Cogălniceanu? Iar, dacă mai tîrziu, — după amnistie, au aflat și constatat lucrul acesta, nimeni nu mai putea fi urmărit și pedepsit—indiferent forma judecății—pentru o asemenea faptă față de actul de înaltă clemență regală.

Dar totuși, Rakowski trebuia, după guvernanții noștri, pedepsit. Și atunci s'a inventat chestia calității sale de cetățean romîn. Astfel s'a profitat de lipsa sa din țară—și cu acte scoase „pro cauza“ Rakowski a fost contestat și șters din listele electorale,—și expulzat apoi din țară ca străin.

In potriva acestei expulzări, nedrepte după dînsul, Rakowski aprotestat și după sfaturile mai multor juriști eminenți, a cercat s'o anuleze prin glasul nepărtenitor al justiției romînești, voind să între în țară, spre a fi arestat și judecat. Și la actul pornit dintr'un sentiment de omenească apărare –guvernul a întrebuințat forța brutală; a isgonit prin violență, peste graniță, pe Rakowski—și tot prin violență a reprimat mișcarea sindicaliștilor romîni cari au voit să protesteze în contra brutalităților comise față de Rakowski.

A fost din partea guvernului o lipsă de tact și o procedare odioasă, pe care nimic nu o poate justifica. Din această pricină toata lumea s'a revoltat, căci nimini nu poate concepe acest refuz brutal al guvernului, de a opri lui Rakowschi calea liberă a judecății, cînd pentru sindicaliști a fost atît de generos și le a deschis porțile temniței și justiției penale.

Noi nu știm dacă Rakowschi este sau nu romîn, și nici nu vrem să știm.

Dacă decisiunea Curței de Casație ar fi fost dată contradictoriu cu dînsul, ne am pleca înaintea ei, pînă la o nouă probă—căci în materie electorală nu există autoritate de lucru judecat—și ori cînd, poți șterge sau înscrie în liste un alegător, dacă produci un act nou care n'a format obiectul discuțiunei hotărîrei care s'a dat.

Dar apărătorii lui Rakowschi au fost îndepărtați de la Casație pe motiv că n'aveau un mandat în formele legei.

Acum Rakowschi vine în persoană să se apere—și pentru aceasta se expune chiar arestărei—căci cade în contravenție cu legea expulzărilor, care prevede arestarea expulzatului de îndată ce calcă pe pămîntul țărei și trimeterea sa în judecata de urgență a tribunalelor noastre coreciționale.

Guvernul însă îi refuză această judecată—*și în potriva acestui refuz care înseamnă cea mai monstruoasă răpire a celui mai sfînt drept omenesc, protestează astăzi toată lumea civilizată.*

Acest refus este privit și în țară și în străinătate ca un act odios, care compromite nu numai un guvern, dar și țara care'l tolerează—și de aceia am protestat și protestăm în potriva lui, și considerăm ca o chestiune de onoare și datorie pentru ori ce guvern care ține la prestigiul și mîndriea țărei noastre, de a fi socotită țară liberă și civilizată, ca să dea lui Rakowschi toată libertatea de a se apăra și a face lumină în afacerea sa.

Iar pînă atunci, nu vom înceta de a spune că procedeurile guvernului, sunt acte de dușmănie nu numai în potriva lui Rakowschi, căci față de noi persoana lui Rakowschi dispare acum, ci acte de dușmănie în potriva țărei, în potriva tradiției ei de țară liberă și generoasă, în potriva instituțiunilor ei civilizate, în frunte cu justiția—și asupra cărora mîna criminală a guvernului aruncă față de întreaga străinătate vălul nedrept al neîncrederei.

Asemenea fapte pricinuesc mai mult rău țărei de cît ori ce dușmani din afară, și dacă țara are nevoe de ceva, are tocmai nevoie să scape întăi de dușmanii ei dinăuntru, cari trebuesc scoși de pe băncele ministeriale și chemați la răspundere pentru toate relele și suferințele morale ce i-au pricinuit.

Vespasian I. Pella

Greva profesorilor?

Universitatea din București clocotește iarăși. E un vulcan acolo, care amenință să isbucnească. Corpul profesoral universitar din Capitală ie contra d-lui Haret.

Și are motive, incontestabil. D. Haret a devenit maniac în toată forma crudă a boalei acesteia. Ministrul instrucțiunei, cunoscut prin apucăturile sale anarhice, este un maniac persecutor. Nu el este vinovat de toate actele sale, ci acei cari l'au lasat să le comită.

A ajuns la excese fără pereche. Nimeni, în afară de el, în țara aceasta, n'ar fi cutezat să jignească pe profesorul Maiorescu; nimeni, în afară de Haret, n'ar fi îndrăznit, nu s'ar fi gîndit să provoace demisia din profesorat a lui Titu Maiorescu.

Această îndrăzneală, ácest atac de manie extra ordinar, a pus pe gînduri pe corpul profesoral. Unde se va ajunge în adevăr, dacă atacurile epileptice ale lui Haret vor fi tolerate; unde se va ajunge, dacă și profesorii iluștri vor fi tratați la fel cu institutorii, cu directorii și cu profesorii aflători la discreția ministrului?

Clocotirea de la Universitatea din București este, deci, foarte firească, ea trebue privită și salutată ca fiind începutul unei lupte de resistență contra lui Haret și de aceea, în interesul școalei—toată lumea o va privi cu mare simpatie.

Ne grăbim, însă, să spunem, că dacă admitem lupta contra lui Haret, nu vedem necesitatea unei greve profesorale, dacă sunt exacte știrile că la Universitate s'ar plănui o asemenea grevă.

Greva profesorilor—noi am zis o cu un prilej de foarte tristă memorie, este un procedeu imoral.

Noi credem, că corpul profesoral universitar are prea mare autoritate, pentru ca, spre a zdrobi pe un ticălos, să fie nevoită să recurgă la o extremitate cu totul gravă.

D. Maiorescu trebue să reintre la Universitate și trebue ca reintrarea sa, să coincidă cu ieșirea lui Haret din minister.

In acest senz trebue să se agite corpul profesoral, pe căi pacinice, cu arme loiale.

Și va reuși. Și reușind va fi redat Universității — un ilustru savant și școala va fi scapată, pentru veci, de cel mai mare ticălos, pe care mintea omenească și l'ar fi putut închipui vreodată.

Pretențiile d-lui Missir

D. Basile Missir e un bărbat foarte pretențios.

Oferindu-i-se, de către primul-ministru, un loc în guvern, d. Missir a pretins tocmai portofoliul justiției.

D. Brătianu, voia să scape de încurcătura de a vîrî în minister pe d. Al. Constantinescu. Pentru aceasta îi trebuia un fruntaș liberal, înaintea căruia însuși d. Constantinescu să se plece. Și atunci s'a gîndit la fostul ministru de domenii, din trecuta guvernare liberală,—de al cărui nume sunt legate cîte-va reforme importante, printre cari și legea meseriilor—și i-a propus acest minister.

Dar d. Missir a înțeles abilitatea șefului guvernului, și pentru a-l pune în situația de a vedea că nu de dragostea de a'l avea în cabinet îi oferă un portofoliu ministerial, cît pentru a scapa de pretendentul, pe care oculta nici în ruptul capului nu-l accepta, i-a cerut departamentul d-lui Stelian. Și d. Missir s'a explicat pe dată.

Departamentul justiției are azi nevoe de mai multă muncă și pricepere, de cît toate celelalte departamente. Intreaga operă a d-lui Stelian trebue desfăcută, parte înlăturată ca absolut dăunătoare mersului justiției, iar parte modificată în părțile ei cele mai esențiale.

Obiecțiunile d-lui Missir, nu erau ceva nou pentru președintele consiliului. Reformele d lui Stelian, au fost criticate de toți fruntașii și jurisconsulții liberali; iar în Parlament, susținătorii lor au fost găsiți și orînduiți printre cîți-va tineri deputați, al căror cuvînt nu putea fi o autoritate în materie juridică, cum bunăoară ar fi fost al d-lor Ferechide, Nacu, Missir, Porumbaru, etc.

Dar d. Brătianu n'a voit să pricepă necesitatea nimicirei operei d lui Stelian. La un banchet—ni se pare la Tîrgoviștea —a spus că reformele de la justiție fac parte integrantă din blocul de reforme sociale, cu cari guvernul a înzestrat țara, în ultimii doi ani și că fără ele marea operă agrară ar fi fost incomplectă și n'ar fi găsit o bună și rodnică aplicare.

A înlătura noile legi judecătorești înseamnă a înlătura întreaga legiuire liberală de la 1907 și pînă azi, și aceasta ar constitui cel mai groaznic faliment pentru politica liberală și legislativă a guvernului brătienist.

Se înțelege deci, că d. Missir a rămas fără portofoliu, iar d. Brătianu, complectîndu și cabinetul, după cum se știe, își poate spune liniștit, că între cele două încurcături, tot mai de preferat a fost cea dintăi cu întrarea d-lui Constantinescu la domenii, de cît cu eșirea d-lui Stelian de la Justiție!

Pentru noi, ca partid de opoziție, menținerea d lui Stelian în fruntea justiției, este de un mare folos. D. Stelian se găsește printre puținii miniștri, cari au făcut tot ce le-a stat în putință, ca prin legile și procedeurile sale să îndepărteze de partidul liberal toate simpatiile și încrederea celor mai numeroase și importante categorii de cetățeni. Un alt ministru de justiție, care ar fi succedat d lui Stelian, sub guvernul liberal, ar fi îndreptat pe cît posibil neajunsurile creiate prin legile judecătorești și ar fi micșorat cu mult curentul de antipatie creiat de la o vreme în potriva guvernului și partidului liberal. Menținînd însă, pe d. Stelian, d. Brătianu, dintr'un sentiment de ambiție comună, a dat opoziției adevărate prilejul ca din primul moment al venirei ei la putere să cîștige definitiv pentru ea toate aceste simpatii, cu drept cuvînt perdute de partidul liberal, nimicind actuala operă judecătorească, așa cum a cerut și voit s'o facă d. Basile Missir.

CATE VA NOTE

Un ziar liberal duce campanie contra directorului lucrărilor de canalizare, d. Tancred Constantinescu.

Primul ajutor de primar Fîntînariu, întrebat asupra rostului campaniei a răspuns:

— Tancred ie un simplu pretext: ziarul mă crede pe mine.

*

Eminentul Hamangiu a fost totdeauna un barbat, care umbla cu capacitatea d-sale în două luntri. La Iași, spre pildă, era procuror de curte și spionul lui Stelian.

Acum are un proces, unic în felul seu: în primă instanță se judecă la tribunalul Iași, iar în apel la curtea din Bueurești.

*

Se zice că sunt nume predestinate. Inspectorul dexterităților de desemn și caligrafie se numește domnul Strâmbulescu.

Iată un nume predestinat.

*

Societatea dramatică din Iași și-a luat și titlul „teatrul Iași Vaslui“, fiind-că, o dată pe septămînă trupa, de aci va da spectacole la Vaslui.

Se întîmplă, însă, că la Iași există un hotel Iași-Vaslui. De aci proces pentru uzurpare de firmă.

*

Un ziar junimist are un articol intitulat: „sus Al. Constantinescu, la o parte Maiorescu“.

Sus Al. Costantinescu, înseamnă că s'a urcat... în copac.

*

Eminentul dr. Petelenz s'a expatriat. A plecat să încerce aiurea afacerea ceea a sondagiilor.

*

Cînd cauți s'o dregi...

Intr'o notiță literară, apărută în *Opinia*, s'a zis *trahi par les siens*. Așa s'a scris, dar s'a zețuit par les *silens*. (?!) A doua zi s'a rectificat: să se citească *par les siens*. Și s'a zețuit: par les *sisns*.

Ce va ieși acum, vom vedea mîine seara.

OAMENI ȘI LUCRURI

SEXUL CAVALER

Unde, dacă nu în mijlocul generosului popor francez, sexul tare ar putea da mai multe dovezi despre cavalerismul lui?

Ocazia cea mai instructivă pentru a studia un asemenea capitol de... sociologie ne a oferit-o tot procesul Steinheil. In primul loc nefericitul pictor, care se odihnește azi în lumea dreptilor. Un erou cum l'au cunoscut de mult Alphonse Daudet și Balzac, un mediocru, fără însușiri artistice, care primește însă să fie lansat și chiar „întreținut“ de frumoasa doamnă Steinheil, închizînd ochii asupra provenienței banilor, a luxului, a resurselor, afectînd a crede în existența unei problematice mătușe Lily care n'a trăit de cît pentru trebuința cauzei. Ce cavaler!

Iată apoi cei doi cumnați, martori în proces. Amîndoi posedă un brulion al unei scrisori proiectate, pe care pictorul avea intenția s'o adreseze soției sale rechemînd-o la calea cea bună a vituței. Ei predau scrisoarea justiției, iar d-na Steinheil se folosește, în proces, de această împrejurare dentru a le adresa cea mai frumoasă apostrofă, cea mai superbă cuvîntare ce o rostit vre-odată o femee în asemenea condițiuni: o adevărată pagină de eloquență, rostită cu atîta suflet, încît un scriitor a zis c'a auzit pe... Rachel în pretoriul justiției. Dar, în sfîrșit,—cavaleri „sans peur ni reproche“, acești doi cumnați cari au căzut copleșiți sub greutatea cuvintării unei femei pe care o amenința ghilotina.

Iată apoi cei doi ziariști,—reporteri ai ziarului „Matin“, cari isbutise la un moment dat să „smulgă“ secretul eroinei. Intr'o noapte au găsit-o în pat, zbuciumată, istovită, zăpăcită — „fortement affaissée, affolée“ — și strîngînd-o ca în clește cu întrebări, cu însinuări, cu minciuni, au aflat misterul perlei și acuzarea în contra lui Alexandru Wolf,—lucruri pe care a doua zi d na Steinheil le-a negat și cari n'au făcut decît să procure o zi de succes reporterilor lui „Matin“.

Dar era oare acesta un rol de ziariști ori de... detectivi polițienești? Intră oare aceasta în misiunea ziaristului și mai cu seamă era un lucru cavaleresc din partea zișilor gravi bărbați,.. politici?

Iată în fine pe însuși președintele Curței cu jurați, pe d. de Walles! El interzice femeilor intrarea în sala curții, sub cuvînt că nu vrea să transforme sala într'un teatru. E oare drept, e măcar nepărtinitor, să interzici intrarea tuturor femeilor — afară de jurnaliste— pe un atare motiv frivol? Că femeile ar fi făcut atmosferă în favoarea acuzatei, s'a dovedit că era o frică nejustificată în această ocaziune. Dar care e garanția de imparțialitate și seriozitate a sexului tare față de o femee frumoasă, încunjurată de aureola unor triumfuri fără pereche? Și e drept oare să lipsești o acuzată de avantagiul unei atmosfere simpatice, în caz cînd ar putea să și o creeze în sală? E drept și mai cu seamă cavaleresc în țeara prin excelență a cavalerismului? Rodion.

Un plagiat, adică furt literar

— **„Filosofia“ lui Harold de la ziarul „Mișcarea“** —

Urmărind scrisoarea deschisă a d-lui prof. Paul Bujor către Mitropolitul Pimen în chestiunea sfințirii apei la universitatea din Iași, scrisoare publicată în ziarul „Mișcarea“, mi-am îndreptat ochii și la rubrica „Din zborul vremii“, unde am întîlnit totdeauna bucăți literare și filosofice cu totul înălțătoare semnate „Harold“, pseudonim acoperind poate mai multe persoane, dar parcă mai sigur una, căci se vădeau același stil și aceleași vederi. Și în acel număr al ziarului cu pricina de la primele rînduri, concepute „în fața mării“ după cum ar arăta titlul, am fost într'adevăr cuprins de farmec și lovit de profunzimea imaginilor și considerațiunilor filosofice. Bravo! Harold, îmi ziceam. Ce pacat că nu și dă numele autorul spre a se ști cui se cuvineadmirațiune și cine cinstește Iașii noștri cu o așa închegare de imagini și de idei!

Dar, amară decepțiune! Pe măsură ce citesc, pe măsară ce mintea mi se încîntă de așa sonoritate de stil și înălțare de idei, o amintire mă precipită zdrobitor din acel zbor al farmecului și al admirațiunii pentru autor: imaginile aceste plastice și ideile aceste filosofice le-am mai cetit, le-am mai întîlnit unde-va.

Da, mi-aduc aminte, le-am cetit în superba *Esquisse d'une morale sans obligation ni sanction* (schiță de morală fără obligațiune și fără sancțiune) a lui Guyau, unul din cei mai mari filosofi francezi.

Deosebirea numai că Guyau le scrisese „în fața oceanului“, căci Franța este udată de oceanul Atlantic, pe cînd Harold, neînsemnatul meu Harold de data asta, dă cele copiate din Guyau ca scrise „în fața mării“, fiind-că România este udată de Marea Neagră. Ah! Mare Neagră de ce n'ai înghițit pe Harold, dacă e adevărat că ți-a văzut vre odstă fața. Ori poate și aceasta va fi fiind vre o farsă.

„In fața Mării“ se închipue *piticul* Harold traducînd texutul lui Guyau din *Pages choisies des grands écrivains: J. M. Guyau par Alfred Fouillée* la paginile 181—185 (titlul: *L'océan. L'indifférence de la nature envers l'homme)*; dar uită în textul său plagiat, adică de furat, să înlocuiască cuvîntul „océan“ prin „mare“, ceia ce pune în lumină nechibzuința sa, ca să nu zicem inconștiența. Căci e bănuitor ori-cum să te arăți c'ai fi în fața mării și cînd colo să vorbești despre ocean, pe care e de presupus prea bine că Harold nici nu l-a văzut vre-odată, necum să mai filosofeze în fața lui, odată ce se vede la ce se mărginește originalitatea faptului său: la un ordinar plagiat, adică o acțiune de plagiator, acesta fiind, după micul dicționar al lui Larousse (la cuvîntul *plagiaire)* „auteur qui donne comme sien ce qu'il a pillé chez autrui“ adică pe românește: „autor ce dă ca fiind al său ceia ce a sfeterisit de la altul“.

Iată și dovezile, înregistrînd numai trei aliniate; căci ar trebui să reproducem în întregime spre a se vedea cît de *ad litteram* este traducerea, ceia ce ar fi de prisos. Cunoscătorii pot deschide opera lui Guyau; iar cît pentru publicul mare, față de care ținem a stigmatiza asemine fapte cu atît mai odioase cu cît pot mai ușor să fie trecute cu vederea, ba să aducă și osanale autorului lor, aliniatele ce urmează sînt suficiente pentru a vădi dreptatea noastră.

Harold, cu o poză ca fiind „în fața mării“ începe:

„In fața Mării

D-lui C. Stere

Nimic nu poate da ochiului cît și cugetării, o imagine mai complectă și mai întristătoare a lumei, ca *oceanul*“.

Guyau, vădit mai modest, zice:

„Il n'y a peut-être rien qui offre à l'oeil et à la pensée une représentation plus complète et plus attristante du monde que l'océan“. *(Pages choisies de Guyau*, pag. 181).

Avînd aerul de a nu mai putea de navala gîndurilor, Harold zice mai departe:

„Imi amintesc că într'o zi, *acum cîți-va ani*, stînd pe nisip, priveam venind spre mine poporul tremurînd al valurilor. Veneau fără întrerupere din fundul mării, mugitoare și albe. Pe de-asupra celor care mureau la picioarele mele, văzui altele.. și mai departe încă, o mulțime. In sfîrșit atît de departe cît mi se puteau așterne ochii, vedeam tot orizonul deslănțuindu-se și mișcîndu-se către mine:

Cumpărați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 160,- jumatate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

Era un rezervoriu de forțe nesfîrșite. Cît de adînc eram pătruns de neputința omului de a opri sforțarea întregului acestui ocean în luptă! Un dig ar fi putut înfrîna cîte-va din aceste valuri, ar fi putut înfrîna sute și mii,—dar al cui ar fi fost ultimul cuvînt, dacă nu al imensului și neostenitului ocean?"

Iată acum textul din Guyau, ce-i greu de admis a i se fi comunicat telepatic de către răposatul mare filosof; ci, pozitiv, sustras tot din cartea menționată:

„Je me rappelle qu'un jour, assis sur le sable, je regardais venir vers moi la foule mouvante des vagues: elles arrivaient sans interruption du fond de la mer, mugissantes et blanches; par-dessus celle qui mourait à mes pieds, j'en apercevais une autre, et plus loin derriére celle-là, une autre, et plus loin encore, une multitude; enfin aussi loin, etc. etc". (cartea citată p. 183).

Cred de prisos a mai întregi alăturarea textului spre a vădi furtișagul, adică plagiatul. Intențiunea nu-i de pus un moment la îndoială, întru cît Harold a crezut pînă într'atît să-și apropie o pseudopaternitate, ce să fie apreciată de cetitori ca adevărată paternitate, că a mai adăugit și de la el ceea ce noi am subliniat în aliniatul lui: *„acum cîțiva ani"*, expresiune ce lipsește în textul lui Guyau. Vădit dară intențiunea de a face să ni-l închipuim pe Harold al nostru un fel de Beethoven al simfoniilor filosofice, meditînd profund în fața Mării negre pe nisipul de la Constanța! Ce derizione! Ce profanare a sincerității care face fondul cel mai temeinic al tuturor spiritelor cu adevărat filosofice!

Și, cu cea mai amarnică nerușinare, Harold încheie:

„Cu cît cuget mai mult, mi se pare că simt oceanul urcîndu se în jurul meu, înghițind tot, distrugînd tot, îmi pare că nu sunt eu însu-mi de cît un val al său, o picătură dintr'un val; că pămîntul a dispărut, că omul a dispărut... și că n'a mai ramas decît Natura cu ondulațiile ei eterne, cu fluxurile, refluxurile, cu schimbările perpetue ale suprafeței sale, cari ascund adînca și monotona ei uniformitate. **Harold**"

Și aceasta vădit fără nici un respect, fără nici o remușcare, pentru filosoful neîntrecut, care arată *reula* nimicnicie a lui Harold cînd scrie:

„A mesure que je réfléchis, il me semble voir l'océan monter autour de moi, envahir tout, emporter tout; il me semble que je ne suis plus moi-même qu'un de ses flots; que la terre a disparu, que l'homme a disparu, et qu'il ne reste plus que la nature avec ses ondulations sans fin, ses flux, ses reflux, les changements perpétuels de sa surface qui cachent sa profonde et monotone uniformité".—(cartea citată p. 185).

Nu, mărite filosof, tu nu te vei pierde atît de ușor. In patrimoniul de gîndire al speciei umane, atît cît va avea ființă pe lume, tu vei ocupa locul ce ți se cuvine în cultura omenirii. Dar vor pieri, și aceasta-i satisfacțiunea acordată cugetării senine și sincere, vor pieri toți panglicarii cari ca Harold încearcă să trăiască o viață parazitară spirituală, căutînd să sugă din spiritualitatea nesfîrșită a unuia ca tine.

Nu putem acorda nici-un fel de circumstanță ușurătoare lui Harold, cu toate chichițele ce le-ar invoca pentru a se desvinui de fapta lui. Și aceasta pentru cuvîntul că a aninat expresiunea *„acum cîți-va ani"*, vădind intențiunea de a fi crezut că într'adevăr el a fost cel puțin la Constanța și că a meditat pe locurile ilustrate, din nefericire și pînă astă-zi, numai de Ovidiu; pentru cuvîntul că și-a însușit pînă într'atîta opera altuia, socotind bine înțeles că nimeni nu-l va descoperi, în cît a socotit să facă cu dînsa ceia ce poți face cu opera ta proprie, adică, s'o dăruești, s'o închini, etc. etc. Harold și-a dedicat plagiatul d-lui C. Stere, vădit cu intențiunea de-a lega vrednicia operei de vrednicia unui om; în realitate însă compromițîndu-l prin aceasta pe d. Stere, căruia nu vrem să-i aducem cîtuși de puțin ofensa de a socoti vrednicia d-sale la nivelul vredniciei lui Harold, odată descoperit faptul sub toată goliciunea lui.

Nu știu cine este Harold. Imi place să-mi închipui că sub acest pseudonim se ascund și alți pseudoscriitori, căci aș rămîne din cale afară decepționat și amărît să știu pozitiv că-i o singură persoană și anume una pentru care am cea mai înaltă și mai deosebită considerațiune. Dar, ori-cum ar fi, prin aceste rînduri nu caut să aduc vre-o ușurare în purtarea lui Harold care a plagiat pe Guyau, căci o faptă de așa natură greu găsește scuză și iertare chiar cînd ar fi să se invoace și exemplul altor scriitori mai mult sau mai puțin mari ce-au plagiat; ci caut să fac atentă tinerimea cultă asupra acestui caz, ca să nu fie ispitită a-l imita, ci a-l huli cu toată convingerea și a se feri să cadă cumva în asemenea pacate.

Dr. P. Zosin

Iași, 4 Noembre 1909.

Litere-Științe-Arte

Acord... muzical—Ziarele bucureștene fără osebire de partide, înregistrează succesele operetei vieneze care își continuă în Capitală seria de reprezentații în mod triumfător.

Milla Theren, Mizzi Friese, Paul Gutman sunt numele cari apar mai deseori și mai cu laude sub pana criticilor muzicali ai ziarelor din Capitală și peste foarte puțin timp iașanii cunoscători și iubitori de muzică, vor aprecia ei însuși calitățile atît de lăudate ale excelenților artiști.

Că Iașul așteaptă cu vie nerăbdare sosirea Operetei germane se poate vedea din graba cu care se desfac biletele pentru toate locurile. Cele cinci seri de operetă vor fi insuficiente pentru a permite tuturor amatorilor să aplaude delicioasele piese anunțate și admirabilele elemente ce compun trupa.

O minunată orchestră însoțește ansamblul și întregește succesul lui.

*

Marele scriitor Bjoernson a sosit la Paris unde se va supune unei operațiuni chirurgicale.

*

La sfîrșitul lui 1907 se învăța în Islanda, în limba islandeză, în 2861 de școale, iar la al lui 1908, în 3047. Se învăța în două limbi, irlandeză și engleză, în 120 în anul școlar 1907—1908; și în 168, în 1908—9. Numărul școalelor de fete în cari se învață a găti bucate a crescut de la 936 în 1907, la 1596 în 1908; iar al celor în cari se învață spălatul rufelor, de la 167 la 227.

*

Profesorul Gagee publică în „American Naturalist" o dare de seamă de experiențe menite a învedera înrîurirea razelor Radiului asupra creșterei plantelor, S'a găsit că le-o grăbește și ajută, bine înțeles, dacă nu sunt prea puternice. Gagee a arătat care este maximul și minimul. Raze prea tari pot opri creșterea. Toate experiențele le-a fixat prin fotografii.

*

A fost Stendhal ipocrit?—E o chestiune care se pune a ști dacă Stendhal a fost ipocrit. A fost lăudat pentru sinceritatea sa, vecinic combativă. Scriitorul Chuquet a arătat o mulțime de neexactitudini, chiar minciuni. Și dacă d. Parisot crede că Stendhal e fără ipocrisie, d. Bourget notează, cu tot cultul pe care-l avea pentru Beyle, „atitudinile" sale. Dar nu e oare Stendhal, el însuși, acela care într'o zi a numit pe Napoleon „usurpatorul Bonaparte" și care scria altă dată „Napoleon pe care l'am adorat pururea", și protesta contra fidelității sale pentru Burboni și îl trata de „noroi infectat"? Se știe de altfel gustul lui pentru deghizări și pseudonime. Stendhal a beneficiat pentru reputația sa de sinceritate, a spune multe adevăruri altora.

*

In seara de 10 Noembrie trupa d-lui Al. B. Leonescu va da în sala Sidoli o reprezentație de bine facere, cu frumoasa piesă „Răpirea Sabinelor", localizare de P. Gusti.

*

Suntem informați că „Anuarul general al Romîniei" pe anul curent, se va distinge prin o deosebită îngrijire atît în partea redacțională, cît și în partea artistică și tecnică. Achizițiile comerciale întrec, pentru 1910, succesele tuturor anilor precedenți.

*

A apărut No. 10 din „Convorbiri critice", anul III. Vom da mîne sumarul acestui număr excepțional de interesant.

*

La teatrul Vaudeville din Paris s'a jucat o nouă comedie în cinci acte, „Maison des danses" de Nozière și Müller. Piesa a avut mare succes.

*

Camille Flamarion scrie în „Newyork Herald" cu privire la părerile unor astronomi relative la oare cari fenomene catastrofele ce ar fi observat pe planeta Mart. El neagă că ele ar fi avînd caractere de catastrofe, de oarece sunt schimbări, nu e vorba însă de schimbări brusce și surprinzătoare. In schimb Flamarion atrage din nou atenția asupra altor fenomene misterioase de pe Marte și anume în regiunea numită „Marea Solară" și care e cam de mărimea Franței,—o pată rotundă sau ovală, supusă unor permanente modificări de formă și întrețesută de canaluri ce se schimbă asemenea după anotimpuri. E apă? E vegetațiune? Astronomul nu poate respunde precis, dar prezice că negreșit vom ajunge să cunoaștem odată „lumea vie" ce există pe planeta Marte și care ne preocupă cu drept cuvînt.

*

In editura „Magazinul Conservatorului" din Iași, au apărut 2 frumoase romanțe pentru voce și piano intitulate *„Cîntec"* și *„Plecarea"*, de G. Roiu, compozitorul gingașei romanțe „Te cheamă privighitoarea", care a avut succes imens în toată țara.

*

Prima trupă **„Malorusă"** din Rusia, care a făcut adevărate furori la Paris prin cîntecele și dansurile sale originale și admirabile care înflăcărau pe parizieni, pusă fiind sub direcțiunea d-lui *Sohadolschi*, va da 4 reprezentații la Teatru Național din Iași, în zilele de *29, 30 Noembrie, 3* și *4 Decembrie* a. c.

Trupa numără un personal artistic de **70 persoane** din care 40 coriști excelenți. Cu mari stăruinți s'a putut obține aducerea acestui mare și original asamblu în România pentru un turneu în Iași, Galați, Brăila și București.

STRUNA ZILEI

GENUL SOMNIFER

Dăm astă-zi fotografia dormitorului ce se va cîștiga de abonații noștrii prin tragere la sorți,
«Universul»

N'au ales ei în zadar
Să dea premiu—dormitorul,
Căci, cetind acest ziar,
Mulți doarme... cetitorul.

Informații

❑ **Partidul conservator-democrat, în scop de a declara deschisă campania electorală în București, a convocat pe cetățeni la o întrunire publică, pentru Duminică, 8 c, ora 2 p. m., în sala Dacia.**

❑ **Dacă noua convenție comercială austro romînă, nu va fi primită de parlamentul austriac sau ungar, astfel cum a fost întocmit, guvernul romîn va denunța convenția.**

❑ Consiliul superior al magistraturei se va întruni și astă-zi, spre a face recomandări în magistratură.

Suntem informați că mișcarea în magistratură va apărea zilele acestea și că va cuprinde, în ce privește Iașul, numirea d-lui Ernest Aslan ca procuror în locul regretatului Livaditi și o numire de ajutor de judecător.

❑ D. N. Rămniceanu, subdirectorul c.f.r., urma să vie zilele acestea în inspecția circ. de mișcare.

Din cauză însă că d-sa pleacă în străinătate la congresul căilor ferate, și-a amînat inspecția pentru cursul lunei viitoare.

❑ In urma mijlocirii I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei și Sucevei, ministerul cult lor a admis ca biserica filială sf. Apostoli din Cetățuia, să se deslipească de la parohia Galata, și să se alipească la biserica catedrală metropolitană din Iași.

Aceasta în vedera școalei de pictură bisericiască, pe care I. P. S. S. Mitropolitul vrea s'o înființeze la Cetățuia.

❑ In ziua de 1 Noembrie se va deschide biblioteca elevilor liceului „Național". Au fost aleși ca șefi bibliotecari următorii elevi din clasa VIII-a: Balif Leon, Cernătescu Aurel, Groswald R., Decuseară L., Găucă Const. și Topliceanu Alexandru.

❑ Din eroare s'a anunțat că d. prof, Ch Drouhet, își va începe cursul său Sîmbătă.

D. Drouhet își va începe cusul mîine Vineri 6 Noembrie la ora 6 p. m.

❑ D. dr. Colonel Popovici Acontz, medicul șef al corpului IV de armată, s'a reîntors de la Roman, unde a inspectat alaltă eri stabilimentele sanitare militare ale garnizoanei din acel oraș.

❑ Din Rădăuți (Bucovina) se comunică că marele proprietar Romîn Popescu, a fost ucis în stradă de către proprietarul rutean Casakow.

In cursul unei explicații violente, Casakow a scos un cuțit și a dat mai multe lovituri lui Popescu, care fu rănit de morte. Dus la spital Popescu a încetat din viață.

❑ La înaugurarea liniei ferate Podul-Itoaie-Hîrlău, care se va face probabil la începutul lunei vitoare, va asista și d. Costescu, directorul general al c.f.r.

❑ D. I. Alexandrescu a fost numit copist în gara Iași în locul d-lui Manariu demisionat.

❑ Următorii tineri, care au urmat școala cu termen redus din Ploești, sunt considerați candidați la gradul de sub locotenenți în rezervă:

Florea A. Gh., din batalionul 4 vînători, Ed. Tuffli, din regimentul Ștefan-cel-Mare No. 13, Poclitaru V., din regimentul Ștefan-cel-Mare No. 13, Stroja Ioan, Stanciu Mina, din reg. Ștefan-cel-Mare No. 13, Bantaș Aur., din bat. 4 vînători, Brăilescu Al., Hențiescu Dim. și Berea Gh., din regim. 7 roșiori.

❑ D-na inslitutoare Ioanid a fost pusă în concediu, din oficiu, cu suplinitoare rînduită de minister, primind salariul potrivit reglementului. E singura dintre doamnele institutoare, căreia i se aplică legea în litera ei. Nimeni din detașații titularilor rînduiți în alte slujbe nu primesc salariu după reglement, ci sume ridicule de 60 lei, 70 lei pe lună. De ce adică d. Haret ar pune în excepție pe d na Ioanid, și n'ar generaliza încalte abaterile de la regulament.

Am întreba cît plătește din salar d. Sachelarescu? Cît plătește d. Ionescu? Dar mai departe cît plătește d. Ioan Botez suplinitorului seu? Cît plătește d. T Vasiliu suplinitorului său? D-na Ioanid nu protestează că i se aplică numai ei regulamentul, ci protestul ei își are loc cînd vede că același regulament nu se aplică la toți de o potrivă. Se vede că d-na Ioanid nu e din ai noștri, ca d. N. Arbore, și nici are rägele pe la minister.

Așai!

❑ Mîne seară Vineri, profesorii școalei Normale „Vasile Lupu" se întrunesc în conferință didactică pentru a continua discuția programelor școlilor Normale și alte chestiuni cu referință la organizarea învățămîntului normal primar. Intrunirea are loc în saloanele cercului didactic din Iași.

❑ Aflăm că d. Spiru Haret văzîndu-se în neputință de a întocmi orarul Liceului Național, așa după cum dorește d-sa, pentru a pișca pe unii profesori neagreați de d-sa, a mijlocit prin directorul liceului, ca să roage pe *bița Gheorghe* să facă el un orar. Bița Gheorghe a declinat competința cînd a văzut că are de a face cu profesori generoși, căruia ministrul Haret le-a dat cîte 27 oare și 28 oare în loc de 12, cum cere legea. Cu asemenea cumularzi de oare, orarul Liceului Național nu se poate întocmi de cît după nevoile profesorilor, nu după dorința ministrului. Ministerul a rînduit de urgență un inspector, pe d. Sihleanu, iar la nevoe va veni însuși secretarul general să confecționeze un orar à la Haret! Aferim!

❑ **Din Pașcani.**—De și contra administratorului de plasă Tabacu s'au făcut pînă acum atîtea și atîtea reclamațiuni și plîngeri, și cu toate că acest faimos administrator se află și înaintea instanțelor judecătorești, totuși pînă în prezent nu s'a luat nici o măsură contra lui.

Lasat în voia lui, faimosul administrator continuă cu actele sale sălbatice, îngrozind populația.

Astă-zi bătrînul Avram Lupu Croitoru, a făcut o plîngere procurorului general, arătînd că cu ocazia cercetărilor unui incendiu din apropiere de acesta, Tabacu a chemat ca informator și pe Lupu Croitoru.

Tabacu l'a maltratat pe acesta și apoi s'a dus la locuința lui Croitoru și a maltrat atît de grav pe soția și fica acestuia, în cît ele se află într'o stare gravă.

De ce oare nu se ia nici o măsură contra acestui administrator, care terorizează populațiunea?

❑ **De la cercul didactic.**—Comitetul cercului didactic a dispus ca ședințele sale să le aibă în fie care Mercuri de la 5 p. m. în jos. In ședința de asară s'a luat cunoștiință de noi înscrieri, cari încă nu fac parte din cerc toți profesori de toate gradele.

Comitetul face apel la toți profesorii și profesoarele de ori-ce grad să se înscrie în cerc, căci e bine ca și corpul didactic să-și aibă casa sa, fără culoare politică, ci ca mijloc de întîlnire mai deasă și cunoștinți mai de aproape.

In privința concertului ce tînărul M. Barbu s'a oferit să-l dea în saloanele cercului, comitetul a fixat ziua de 5 Decembrie, Sîmbătă sara de la 9 înainte. Vor putea lua parte toți membrii corpului didactic cu familiile lor. Programul concertului îl va fixa concertistul de acord cu alți artiști.

Comitetul a luat cunoștință de primele demersuri ce a făcut președintele său d. C. Meissner, în privința înființării unei școli de corecțiune în județul Iași. *Cea dintăiu donatoare la începerea acestei lucrări e d-na Emilia Humpel*, care prin o foarte călduroasă scrisoare adresată d-lui C. Meissner aproeă ideia și trimete de o cam dată 100 lei.

Mai apoi comitetul a avizat la mijloacele cele mai practice pentru a răspîndi ideia, a o face interesantă publicului și a spori strîngerea fondurilor.

In privința ședințelor plenare ale cercului pentru a se discuta în contradictoriu chestii cu referință la școală, s'a hotărît a se începe activitatea din anul trecut, și dintre primele chestiuni puse în discuție s'a admis a se pune: *e bine sau nu a se generaliza sistemul unei ședințe pe zi la școalele primare, ori a se lăsa experiența numai pentru lunile de vară?*

A doua chestie, ce se va discuta, e aceasta: *„de ce în practica învățămîntului de toate zilele nu se ține samă de schematismul pedagogic doctrinar, și profesorul se lasă încetul cu încetul de tot formalismul așa ziselor metoade, forme și moduri de predare?*

Aceste discuții în contradictoriu vor avea loc tot Mercuria de la 5 p. m. în jos.

Doamnele institutoare membre ale cercului didactic și-au luat ziua de Marți, de la oarele 4½ în jos ca zi de întîlnire la cerc.

❑ Elevii Olănescu Ioan și Cazimir Const., din Clasa V a liceului militar din Iași, au fost îndepărtați din școală pe ziua de 30 Octomb. a. c.

❑ D. I. Apostol, sub-comisar cl. II în poliția Capitalei, va fi înaintat comisar și transferat la Iași.

DIVERSE

— Agenții poliției de siguranță au arestat pe băietul Ghiță Vasiliu, care a furat suma de 150 lei, dela un călugăr care umbla cu pantahuza.

— Direcțiunea generală a poștelor telegrafelor și telefoanelor, publică spre cunoștința generală că, pe ziua 17-30 Noembrie 1909, retrage din circulație timbrele speciale de bine-facere „Policlinica și Tesătoarea" typul I, II și III.

De la menționata dată, aceste timbre nu mai pot avea valoarea fiscală, și nu mai pot fi întrebuințate la francatul corespondențelor.

Cei ce mai posedă asemenea timbre, le pot preschimba la oficiile poștale, numai contra valoarei poștale ce o reprezintă fie-care timbru și numai pînă la data fixată prin această publicațiune.

Reprezentant JACQUES L. METHSAFT IAȘI

Ultime informaţii

❑ *Pericolul febrei-tifoide creşte din ce în ce. In cursul lunei Octombrie numărul cazurilor a trecut de 400, afară de cele vechi.*

Mortalitatea a fost şi mai mare.

In scurtul interval de la 28 Octombrie şi pînă la 3 Noembrie, au fost 14 cazuri mortale de febră-tifoidă, — aşa se constată din registrele stărei civile.

*

Pe ziua de azi, pînă la orele 12 a. m., au fost declarate 12 cazuri noui.

Printre părinţi e o adevărată groază, cu atît mai mult, cu cît, aproape nu e şcoală, unde să nu existe elevi şi elevĕ bolnavi de febră tifoidă.

Mulţi din ei şi au retras copii de la şcoală.

❑ *Candidatul partidului conservator-democrat la alegerea senatorială din Vaslui va fi după cum aflăm d. Pavel Gorgos.*

D. George Mavrocordato, care urma să candideze independent, a scris unui fruntaş al partidului nostru că boala de reumatism de care sufere îl sileşte să plece în străinătate.

Dacă, însă la data alegerei, vremea nu va fi prea aspră, d. Mavrocordato va veni la Vaslui şi va susţine călduros candidatura d-lui Gorgos.

❑ Un candidat foarte diligent.

Candidatura d-lui C. Meisner la colegiul II Senat din Iaşi, n'a fost proclamată încă oficial de clubul junimist local. Ea a fost hotărîtă, în principiu, de conducătorii grupărei.

Cu toate acestea, cu toate că colegiul n'a fost declarat încă vacant, d. Meisner, candidat neproclamat, dar extrem de diligent, a şi început să dee vizite electorale.

Diligentul candidat, ca să rămîie credincios proverbului, că „graba strică treaba", n'a avut, se vede, vreme să studieze lista alegătorilor şi ast-fel se explică de ce d-sa, candidat diligent la col. II Senat, a solicitat voturi unor alegători ai colegiului I Senat.

❑ Ziarul liberal din localitate n'ar fi avut nici o noimă să apară, dacă hotărîrea eroică ce-o luase „directorul" acelui ziar, n'ar fi avut un scop bine determinat: să facă opoziţie conducătorului local al partidului liberal—dacă nu chiar pe faţă, macar între rînduri.

Scopul acesta era colportat între cuculise. Căci, de fapt nimeni n'a fost atacat d'intre liberali, doar bietul domn Fîntînariu.

Dar s'a mai constatat un fapt: că nimeni dintre liberalii fruntaşi nu s'a apropiat de acea gazetă. D. Stere, cînd avea nevoie, se adresa *Viitorului*; d. Penescu, avînd a da desminţire *Opiniei*, i s'a adresat direct. D. Krupenski, prefectul judeţului, a fost ignorat de ziarul local.

Acum suntem în ajunul unei prefaceri: d. Stere vrea să recunoescă ca oficios acel ziar local, sau directorul ziarului ofertează să treacă ziarul dlui Stere.

Nu ştim cum. Dar fapt este, că de cîte-va zile se urmează tratative în senzul recunoaşterei ziarului, că preliminările se văd deja în ziar, care, de vre-o cîteva zile, vorbeşte „autorizat" de d-nul Stere.

❑ **De la consiliul judeţian.**—Eri consiliul judeţian a ţinut ultima şedinţă. S'a votat în întregime budgetul pe exerciţiul 1910 | 11. S'a dat delegaţie prefectului, pentru a trata cu direcţia generală a serviciului sanitar, pen ru acordarea drepturilor, de folosinţă a unui imobil, proprietatea judeţului din Tg. Frumos, pe cît timp va servi de infirmerie şi judeţul nu va avea nici o necesitate.

S'a acordat un ajutor de 100 lei, societăţei veteranilor „Virtutea Militară" din Galaţi, pentru fondul ridicărei unui monument, eroilor căzuţi în rezboiul din 1877.

S'a respins propunerea făcută de comuna Tg. Frumos, relativă la declararea în mod formal, a tîrgului de Duminică.

S'a fixat următoarele preţuri de prestaţie pentru drumurile vecinale şi comunale în campania anului 1910 | 11:

O zi cu palmele 1.50 lei: o zi cu un trăgător 2 lei, cu doi trăgatori 3 lei, cu patru trăgători 6 lei, cu 6 trăgători 8 lei.

S'a ales în comisiunea pentru exprimarea de dorinţi d-nii consilieri Velciu, Speranţă şi Castan; în comisiunea de recrutare d-nii Al. Velciu, şi col. Neculau, supliant, ambii pentru oraş; iar pentru judeţ d nii Consilieri Bosinceanu şi Ciolan; în comisiunea de recensemînt d-nii consilieri Minghel, Matei, Bosincernu, Speranţă, Covăsneanu, Col. Neculau Căp. Popovici, Colonel Tereuzescu şi I. Dumbravă; în comisiunea de statistică judeţiană d-nii Palade şi căp. Popovici; în comisiunea instrăinărei bunurilor statului d-nii I. Dumbravă, membru şi Speranţă supleant; în comisunea de rechiziţie militară d-nii Col. Neculau şi V. Castan; în consiliul de higienă dr. Iuliano şi maior Lupaşcu.

S'a primit demisia d-lui I. Minghel din demnitatea de supleant în delegaţia judeţeană, alegîndu-se în locul său pe d. Căp. Popovici.

După care sesiunea ordinrră a consiliului a fost declarată închisă.

❑ **Crima din Băiceni.**—După cum am anunţat în seara zilei de 29 Octombrie, locuitorul Iordache Constantin Perju, din comuna Băiceni, în urma unei neînţegeri a omorît, cu lovituri de ciomag, pe flăcăul Petrache Simion Irimia.

Parchetul a ordonat autopisiarea cadavrului. Autopsia a fost făcută eri, 4 Noembrie, în cotuna Balşi, de către d. dr. Dimitrie Gr. Iamandi, medicul circ. Bahlui. S'a constatat că moartea a fost determinată de o factură craniană în regiunea temporală stîngă, cu menengită consecutivă.

Criminalul a fost adus la Iaşi şi depus la penitenciar.

❑ **Crima din Cotnari.**—Comerciantul Ion Toader Chedică, din Cotnari, avea obiceiul cînd era cu chef, de a se duce pe la casele oamenilor, cînd nu erau acasă de cît femeile. Lunea trecută ducîndu-se la casa lui Neculai Bosgă, în lipsa lui de acasă, i-a violat femeea cu forţa. Un frate al acestuia atras de ţipetele femeei, luă o secure şi aplică cîteva lovituri la cap lui Chedică, lăsîndu-l aproape mort. Criminalul a fost arestat, iar victima dusă acasă unde se află în agonie.

❑ Am anunţat că d. Th. Dornescu, fruntaş liberal şi senator, a demisionat din consiliul comunal de Piatra N.

Publicăm astă-zi textul demisiei acesteia, adresată ministrului de interne: vă rog primiţi demisia mea din consiliul comunal de Piatra N. *nevoind să fiu solidar cu acei cari risipesc averea comunei şi fac acte necinstite.*

❑ Un incendiu a distrus eri mai multe girezi de paie, de pe moşia Popricani, ale lui I. Solomovici.

Focul a fost pus de răi făcători se zice.

❑ In comuna Uricani se va construi un nou local de şcoală.

❑ In urma unei nuoi învitaţiuni ce a primit-o ministerul Industriei ca Statul romîn să iee parte la expoziţia internaţională din Bruxelles (1910), d. Creangă, secretar general, a pus rezoluţia: „statul romîn nu va participa la expoziţie, nici direct, nici indirect".

❑ Marele colegiu universitar, compus din consiliile profesorale ale tuturor facultăţilor, a fost convocat pentru mîine Vineri, ora 5, spre a se consfătui asupra sărbărilor jubiliare ale Universităţei locale.

❑ D. profesor dr. Dragomir Hurmuzescu, a fost delegat la ministerul instrucţiei publice, să reprezinte România la congresul de radiografie, ce se va ţinea la Bruxelles.

— D. Virgil Arion, noul profesor de Sociologie îşi va inaugura prelegerile Marţi la orele 5, în Aula Universităţei.

— D. prof. Teohary Antonescu a fost însărcinat de minister să cerceteze obiectele aflate la Cucuteni, cu prilejul săpăturilor făcute pe moşia arendaşului Schmidt.

— Consiliul profesoral al facultăţei juridice va alege pe d. prof. V. Dimitriu ca delegat al acelei facultăţi, în senatul universitar, în locul rămas vacant, prin alegerea d-lui D. Alexandrescu, ca decan al acelei facultăţi.

— D. Ion Peretz va trata anul acesta pentru studenţii de la doctorat „Codul Calimah".

❑ D. Motăş, actual portărel, va fi numit ajutor de judecător la ocolul II Iaşi.

In locul d lui Motăş, va fi numit d. avocat C. Vasiliu, fost ad tor de plasă.

❑ Consiliul de disciplină al baroului a fost convocat pentru Sîmbătă.

❑ D Simion Leahu, fost subcomisar, a fost numit sub inspector al serviciului stradelor, din localitate, în locul d lui Coroi, care a fost trecut la serviciul domeniilor.

❑ **De la Arhiva.**—Asară a fost întrunirea septămînală a membrilor societăţii ştiinţifice şi literare *Arhiva*.

S'a dispus ca n u m ă r u l de Decembrie al revistei să fie socotit ca un număr jubiliar. Societatea serbează 20 de ani de existenţă. Infiinţată la 1 Ianuarie 1890, în 1910. Revista „Arhiva" împlineşte 20 de ani de la apariţia sa. 20 de ani din viaţa culturală a Iaşilor cu înălţările şi scăderile sale. Numărul festival pe Decembrie va cuprinde bucăţi scrise de fruntaşii scriitori ai Iaşilor, vechi colaboratori ai revistei, şi a căror specializare i-a făcut să'şi consacre activitatea lor ştiinţifică în alte reviste de specialitate.

D. Gh. Ghibănescu a cetit o scrisoare a lui Ioan Sturza Voevod din 1 Iulie 1822, ziua învestirei sale ca domn. Scrisoarea scrisă din Constantinopol către unul din caimacanii săi (vornicul C. Conachi), cuprinde toate dispoziţiunile ce le ia noul domn din prima zi. Interesul istoric al acestei scrisori autografe a lui Toma Sturza Voevod e mare. Aruncă o lumină vie asupra politicei timpului, asupra finanţelor ţării, asupra moşiilor mănăstireşti, asupra bancherilor din piaţa Iaşilor, asupra eteriei, asupra bisericei şi alte amănunte ca viaţă politică de atuncia. Mai reiese că Ion Sturza Vodă era un *cepeleag*, căci scrie adesea *s* în loc de *ş*, şi *z* în loc de *j*; ex: *mezieşi* în loc de *megieşi*, *si* în loc de *şi*, lucru evident căci în scrierea veche *ş* îşi avea alt semn cu totul deosebit de *s*.

❑ **Prinderea unei bande de hoţi.**—De mai mult timp se comiteau numeroase furturi în comuna Cotnari, fără ca autorii să poată fi prinşi.

După mai multe cercetări făcute de jandarmi, s'a putut stabili că hoţii sunt constituiţi în o bandă, din care fac parte 11 fraţi! Patru din ei şi anume Iosef Stoica, Anton Stoica şi Iancu Stoica au şi fost prinşi şi arestaţi la gendărmărie.

La interogatorul ce li s'au luat, numiţii au declarat că între alte furturi sevîrşite, au luat de la pepiniera Paraclis 500 pomi altoi, care s'au şi găsit la percheziţia făcută la Anton Stoica; apoi la via d-lui Roznovanu, spărgînd crama au furat un vas cu vin pe care l'au vîndut unui crîşmar din comuna Berleşti.

Instrucţia fiind terminată, zilele acestea numiţii vor fi înaintaţi parchetului.

❑ **Judiciare.**—Avocatul Jean Ghica, fiind numit expert pentru evaluarea mărfurilor firmei falite Schwarz şi Segall, a obţinut de la sindicat un onorar de 1200 lei. Nemulţumit cu acest onorar, avocatul a făcut apel, care a fost repartizat la s. II.

— Firma Flesheim din Manchester a făcut cerere pentru declararea în faliment a comerciantului H. S. Rabinovici.

Termen la 11 Noembrie,

— In procesul de ieri al faliţilor L. Leibovici şi complicilor sei Fondianer, Rosen şi Kastranck, curtea a respins apelul primului, achitînd pe complici.

— S'a zis greşit că curtea a recunoscut o pensie de 200 lei lunar, d-lui M. Pacu, fost profesor la Galaţi. Adevărul este că-i a recunoscut 404 lei lunar.

— La secţia II a Curtei se judecă apelul procurorului general în contra sentinţei achitătoare a trib. Suceava, privitoare pe M. Tabacu, inspector comunal al plăşei Paşcani, acuzat de mituire şi abuz de putere.

— Este cunoscut procesul intentat arendaşului Gutmann, pentru contravenţii la legea sanitară.

La Botoşani, Gutmann a fost condemnat la 500 lei amendă şi compricii sei, Caras şi Zelingher, la cîte 100 lei amendă.

Afacerea se va judeca în apel, la s. II, Sîmbătă 8 c. Ea a venit la Iaşi prin apelul procurorului, care îşi motivează punctele pe cinci coli de hîrtie, şi prin apelul condemnaţilor.

— In procesul de astăzi al administratorului de plasă, M. Tabacu, din Paşcani, după ce s'au ascultat martorii procurorului general, Tabacu a cerut contra dovadă, care a fost admisă. Procesul a fost amînat.

— Firma Flerschon et Comp. D-tet din Notingam a cerut declararea în stare de faliment, d lui M. H. Rabinovici. Termen la 11 Noembrie.

— Gh. V. Pancu, trimis în judecata curţei cu juri din Roman, a cerut la camera de punere sub acuzare să fie pus în libertate fără cauţie.

— Tribunalul s. I a judecat eri apelurile comercianţilor de băuturi spirtoase, A. Iacobovici din str. Lăpuşneanu, Manase Şternberg şi Avram Şfart, făcute contra proceselor verbale a administraţiei financiare, prin care erau condamnaţi la cîte 200 lei amendă pentru că nu pusese tăbliţa ministerului de finanţe, care indică comerţul de băuturi spirtoase, la păretele de afară de lîngă uşa de intrare.

Tribunalul găsind că e suficient ca tăbliţele să fie puse la un loc vizibil, a achitat pe numiţii comercianţi.

❑ Senatul Universitar şi consiliul profesoral al facultăţii de ştiinţi sînt convocate pentru mîne, Vineri, ora 5, spre a proceda la alegerea unei comisiuni care se cerceteze lucrările candidaţilor la catedra de geometrie analitică, vacantă la facultatea noastră de ştiinţi.

❑ O nouă serie interesantă anunţă afişul Cinematografului Pathè Frères din Sala Circului Sidoli, care începe astăzi Joi 5 Noembrie. Programul nou, admirabil alcătuit, ca în totdeauna, cuprinde între altele: Circul de pitici, o copie fidelă despre fenomenalele producţiuni artistice ale trupei minuscule, care joacă actualminte în arenele „Luna Park" din Paris. Toţi artiştii, jocheii şi călăreţele sunt pitici, pînă şi caii dresaţi în libertate şi în şcoala înaltă sunt din cea mai „pitică rasă". Apoi ca prin farmec, cinematograful ne transportă în vechea Helladă şi un balet feeric se reprezintă înaintea spectatorilor. Dar baletul nu e fantezie; este o înregistrare fidelă a maestrelor jocuri executate de domnişoarele Napirkowska şi Mary, primele baletiste ale Operei Mari din Paris. Faunii, boschetele şi fermecătoarele grădini, în culori absolut naturale, dau un mai mare farmec acestor sublime scene.

Noul program de astă seară, Joi, cuprinde apoi ultimele concursuri de aviaţiune din Paris, care au avut loc în prezenţa lui Fallières, preşedintele Republicei franceze.

Vom vedea apoi o vînătoare de pantere din întunecimile Africei, Ţaranii, mare piesă teatrală interpretată de artiştii teatrului Sarah Bernhardt;—Cum devii marinar, de la şcoală pînă în mijlocul oceanului; multe comedii, precum: un şarpe poznaş, la o staţie balneară franceză etc., etc., etc.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor n o s t r i din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 5 Noembrie

Situaţia d-lui Haret

Bucureşti.—In cercurile liberale se afirmă că d. Spiru Haret, ministrul cultelor îşi va trimete demisia sa din guvern chiar din străinătate, înaintea încă de deschiderea parlamentului.

Criza din Ungaria

Buda-Pesta.—Se asigură că pînă Luni criza din Ungaria va fi terminată.

Va rămînea probabil, actualul guvern.

Cazul d-rului Manicatide

Bucureşti.—Din Buletinul ministerului de justiţie se constată ca tatăl prof. dr. Manicatide a fost naturalizat în 1885, adică posterior naşterei profesorului ieşan, care n'a fost încetăţenit.

Universitatea contra d-lui Haret

Bucureşti.—Dacă d. Haret nu va face amendă onorabilă în ce priveşte jignirea d-lui Maiorescu, senatul universitar din Bucureşti va refuza să delege membri în comisia de judecată a profesorilor şi va sili astfel pe Haret să revie la sentimente mai bune, sau să modifice legea privitoare la comisia de judecată, în senzul ca ministrul să facă direct numirile.

De peste munţi

Buda-Pesta. — Din Sibiu se comunică că consistoriul episcopal greco oriental s'a întrunit eri, pentru a lua o hotărîre cu privire la punerea în aplicare a rezoluţiilor luate în congresul bisericesc din Sibiu.

In timpul întrunirei sosind ştirea că Imparatul a anulat hotărîrile congresului, şedinţa s'a ridicat.

Ziarul „Tribuna" publică un violent articol la adresa guvernului.

Acelaş ziar publică şi un interview cu deputatul Onciul, care a declarat că prin anularea hotărîrelor congresului s'a violat autonomia bisericei romîne.

Din camera franceză

Paris.—Camera continuînd revizuirea tarifului vamal, discută articolile relative la taxele pe cereale, şi fructe oleaginoase care erau scutite de vamă până acum.

Regele Manuel în Anglia

Londra.—Regele Manuel însoţit de principile moştenitor s'a dus înaintea prînzului la Guidhal, unde i s'a remis o adresă a autorităţilor oraşului. Regele a luat apoi prînzul la Lordul Macov.

Sobrania

Sofia.—Preşedintele consiliului a rostit un discurs la Sobrania, cu ocaziunea discuţiei mesagiului, făcînd istoricul negocierilor urmate la Petesburg şi Constantinopol, pentru obţinerea recunoaşterei independenţei şi a relevat avantagiile politice şi economice dobîndite de Bulgaria, fără a împovora tezaurul lor, ci din potrivă cu un cîştig de două milioane lei.

Skupcina

Belgrad.—Skupcina a adoptat în a doua citire, proectul de lege privitor la taxele de consumaţie. Statul prevede un excedent de venituri de un milion.

*

Belgrad.—Ministrul de rezboiu respunzînd interpelării deputatului socialist d. Kazlerovici, a declarat că acuzările aduse în chestia muniţiunilor sunt neîntemeiate. Totul se reduce la următorul fapt: 196 lăzi cu muniţiuni au căzut în mare în timpul transbordării la Salonic. Stînd trei zile în apă, din cauză că lipitura lăzilor a fost defectuoasă, muniţiunea a fost deteriorată. Paguba însă va fi reparată de furnizoră.

Iarna grea în Germania

Berlin.—Din cauza zăpezei abundente serviciul telegrafic a suferit numeroase întreruperi. Lipsesc comunicaţiile telegrafice aproape cu toate statele europene, printre care şi Romînia şi Turcia.

LOTERIA

Bucureşti.—Astă-zi au cîştigat:

10000 lei, No. 47392.
5000 lei, No. 43898, 17647.
3000 lei, No. 42253.
2000 lei, No. 55419, 2660, 28080, 5529, 55900, 47145, 16850.
1000 lei, No. 38367, 10426, 34663 31498, 4237, 20488, 50396, 1161, 21230
500 lei, No. 6998, 28183, 10592, 41083, 10392, 47633, 1041, 30579, 44718, 12524, 23426, 19, 591, 31306, 20776, 37371.

Caut PIANINA de ocazie

A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

7 lei decalitru vin negru vechiu. Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

Un magazin totdeauna bine asortat şi care vinde toate mărfurile cu preţuri absolut modeste e numai Magazinul

„LA VULTUR"

Toate noutăţile sesonului le are expuse vederei, că toată clientela poate să-şi găsească cîte un lucru frumos potrivit modei actuale.

In curînd va începe a vinde mai toate lucrurile cu preţuri fixe, aceasta fiind cerut de o mare parte din clienţii prăvăliei.

La Vultur

D-rul. C. Miclescu

Oculist-operator, face cunoscut clientelei sale, căde la 26 a lunei curente a închis clinica bolilor de ochi, din str. de Sus, şi la primă-vara anului viitor întorcîndu-se din Paris va redeschide clinica, prevăzută cu toate aparatele cerute de progresele ştiinţei.

Dr. H. Solomovici

Specialist în boale de

Nas, gît şi urechi

Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin

S'a reluat ocupaţiunea

Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cezar Simionescu

AVOCAT

Iaşi.—Strada Romînă 22

GRATIS

ORI CE PROBA

LA

Fotografie Artistică WEISS

IAŞI—PIAŢA UNIREI

LEI—12 FOTOGRAFII MIGNION—5 LEI

Cărămizi de vînzare

Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi.

KALODONT

PASTĂ DE DINŢI indispensabilă

F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.

TUBUL 75 bani

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia“ strada Primăriei No. 27

MARELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galanterie

I. BEINER

IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șoșoni**, adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis LEIPZIG **Prețul-curent ilustrat gratis**

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere — Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiune

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Lau** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subjetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA“

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din Bucureștipentru asigurații din Romania

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER“ incheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sustire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Caz de dacea mixte cu și fără dividende, cu sustirea de plata premiilor in caz de invaliditate acordind și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romania București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Elărei No. 13 —

Consult. 7— a. m și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 — Iași

„Loteria Regatului Romîn“

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vânzare

Tragerea de la

16 Oct.—10 Noem. 1909

Se poate cîștigà in caz fericos cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar cîștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină incredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motore electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 864 - Sîmbătă 7 Noembrie 1909

Patrimoniul familial

Este a datorie pentru ori-ce democrație, de a se ocupa de soarta celor mai mulți. Aceasta chiar e rațiunea existenței sale. Ori de cîte ori un popor se democratizează înseamnă că, pe de o parte, cea mai mare parte a fiilor săi se chiamă la viața publică, iar pe de alta, că o serie de îmbunătățiri îndreaptă starea economică a acelora. Și în fruntea statelor, cari se pot lăuda cu democrația lor, stă și astăzi tot Franța. E de ajuns să aruncăm pentru moment o privire asupra chestiunilor arzătoare ce se dezbat acum acolo. De o parte stăruința multora pentru introducerea principiului de reprezentare a minorităților, în scop negreșit de a interesa mai de aproape pentru viața publică pe cît mai mulți. Și aceasta cu riscul de a se distruge ceea ce pînă astăzi, începînd de la revoluția franceză, a format fundamentul ordinei sociale și politice din acea țară, adică regimul majorităților. De altă parte neîncetata preocupare de a asigura muncitorilor mijloace de trai pentru epoca cînd nu vor mai putea munci, fie din cauza bătrîneței, fie din cauza invalidității.

Iar din toate discuțiunile ce se nasc cu aceste ocaziuni, reesă o neîntrînată dorință de a se face dreptate celor mai mulți. Este evident că, noi nu ne putem asamana cu Franța. Nu e mai puțin adevarat însă că suntem o țară democrată prin instituțiunile, pe cari ne le-am dat, prin oamenii chemați a ne cîrmui. Căci de sigur n'are aface nimic în cauză, forma de guvernămînt. Democrația poate fi tot atît de vie sub Monarchie ca și sub Republică.

Printre revendicările democrațiilor moderne, este una asupra căreia îmi permit a zice aici cîte-va cuvinte. Și aceasta e ceia ce Englezii și Americanii numesc Homestead, iar Francejii Bun al familiei.

Și ce înseamnă acest bun al familiei, Este constituirea unui mic patrimoniu, a cărui valoare, după legea franceză din 12 Iulie 1909 nu poate fi mai mare de 8000 lei, consistînd în casa familiei și grădina încunjurătoare, care prin voința șefului ei, poate fi declarat inalienabil. Deci acest colțișor de pămînt, vatra familiei, nu va putea fi vîndut, ipotecat și nici a fi gajul creditorilor, de ori ce natură ar fi ei. Acesta e principiul legei, pe care o amintim mai sus, îngrădit se înțelege cu o sumă de formalități pentru ca el să fie în adevăr eficace, E de ajuns a spune că judecătorul de ocol, poate în caz de moarte a părintelui să ordone continuarea acestor stări de lucruri față de averea pusă în condițiunile arătate, pînă ce cel mai mic dintre fii va deveni major.

De multă vreme atențiunea economiștilor și legiuitorilor a fost atrasă asupra tendinței de a înmulți proprietatea mică, tendință, care dusă la extrem, aduce pulverisarea proprietății. Și consecințele acestei stări de lucruri au fost rău văzute. In special s'a atribuit ei dezorganizarea familiei moderne. Orcum aceasta e temelia societății, se înțelege că de această nesiguranță și nestabilitate a familiei, se va resimți și ea. Observațiunea indelungată și pacientă a faptelor, ne va putea face să vedem că este mult adevăr în aceste zise.

Să considerăm numai ceea ce se petrece la noi în țară, din acest punct de vedere. De o parte o sumă de legi, ca aceia a vînzărei bunurilor Statului, care transformă proprietatea mare în proprietate mică, reducînd'o la loturi de 5 hectare. De alta, principiile codului civil, care în materie de moștenire, admit partajul egal între copii și îi forțează pe aceștia cînd sunt minori la mijloc, să se adreseze la justiție, ceia ce aduce cheltueli și deci micșorarea patrimoniului moștenit. Toți știm că redactorii codului au sacrificat principiului de liberă circulațiune a bunurilor, tot ce li s'a părut că-i contravină. Așa, codul vede cu ochi răi ori ce stare de indiviziune, și pune la îndămîna celui ce cere a eși din o asemenea situațiune mijloace legale. E suficient ca unul dintre moștenitori să ceară împărțeala, de și doi, trei sau mai mulți comoștenitori n'ar voi-o, pentru ca satisfacție să se dea celui întâi. Legiuitorul a văzut în starea de indiviziune o pedică la estinderea proprietății individuale și la circulațiunea bunurilor, de aceia a căutat s'o restringă în limite înguste.

S'a luat în adevăr măsura de a nu se înstrăina loturile mici vîndute la cultivatori, pe timp de 30 de ani, dar nu s'a făcut nimic contra fărîmițării lor prin moștenire. In statistica domnului Creangă, întocmită cu ocazia votării legii de învoeli agricole, să arată astfel că în afară de aproape 300,000 țarani cari n'au nici o bucățică de pămînt, un mare număr dintre aceștia au mai puțin de 5 hectare, fiind siliți astfel să complecteze veniturile de cari au nevoe, prin muncă la alții. S'a arătat atunci că, sunt 86 la sută țarani cari n'au nimic sau au prea puțin și numai 14 la sută cari au între 5 și 10 hectare.

Această stare de lucruri n'a trecut neobservată și la noi.

S'a făcut altă dată mult haz pe sama unui însemnat om politic, care voia să introducă în legile noastre instituțiunea majoratului, pentru a remedia un curent ale cărui consecințe dînsul le aprecia că vor fi funeste dezvoltării normale a poporului nostru.

Alții au găsit soluțiunea problemei în libertatea de a testa. Astăzi codul civil nu permite părintelui de a dispune după voia lui, de cît de o parte din averea lui. Copii și tatăl ca și mama unui defunct sunt moștenitori, cărora legea le păstrează obligator, o parte din averea aceluia. Dar mai presus de aceasta este îndatorirea, pe care legea o pune ca averea să se distribue în părți egale. Și contra acestei dispozițiuni se cere libertatea absolută de a testa. In asemenea chip se dă părintelui de familie toată autoritatea, dîndu-i posibilitatea de a transmite integralitatea patrimoniului său la cel mai capabil de a-l conduce.

Nu e negreșit aici locul a cerceta întru cît măsurile propuse ar putea îndreptăți starea lucrurilor și a întări familia, deci societatea. Căci dacă sunt partizani, cari ar voi să se ia măsuri ca cele arătate, sunt în schimb mulți alții, cari socotesc că principiile codului civil sunt intangibile și că ar fi pericol dacă le am modifica esențial.

Constituirea *bunului familiei* a capatat însă adesiunile cele mai multe; de aceia îl și vedem tradus în lege la Francezi, la Englezi și Statele-Unite. El aduce atingere principiului că starea de indiviziune e ceva care trebuie să dispară cît mai curînd, pe care e din contra o prelungește.

Noi avem în adevăr în legislațiunea noastră regula că bunurile mici vor fi înalienabile timp de 30 ani, dar ele nu scapă de la regula împărțirei în părți egale între moștenitori.

Și apoi constituirea bunului de familie depinde de voința șefului familiei, care înțelege să sustragă de la diviziune și de la alienare, partea de avere astfel arătată pe un timp nedeterminat, pe cînd în inalienabilitatea la noi, e dictată de lege.

De altfel socotesc că principiul acesta cadrează foarte bine cu o democrație. In adevăr conservarea individului și a speciei trebue să fie preocuparea permanentă a ei. Democrația se sprijinește pe număr și inteligență. Și nimic din ceea ce contribue la buna stare a numărului nu trebue să'i scape.

Chestiunea pe care în treacăt am atins'o aici are deci din acest punct de vedere, însemnătatea sa. **V. I. Radu**

SIMPATIA d-lui STELIAN

In Nordul Moldovei, la Botoșani pare-mi-se, ie un procuror foarte original în felul seu: fiind-că trăiește în termeni răi cu magistrații tribunalului de acolo, procurorul a găsit mijlocul să polemizeze cu ei în scris: în motivele de apel ce le redactează, șeful parchetului face pe colegii săi de două parale.

Procurorul curței de Casație, d. Stătescu, procedează alt-fel: el polemizează cu magistrații în acuzările publice. D. Stătescu a dat o lovitură extra-ordinară, cu prilejul judecărei recursului lui Hamangiu. Și-a permis să facă glose asupra magistraților Curței de Apel din București, s. I, cari au calificat fapta fostului procuror de la Iași, de calomnie justițiabilă de tribunalele ordinare.

Inima ră a d-lui Stelian s'a întrevăzut în chestia aceasta. Polița de recunoștință a ministrului justiției, eliberată în ordinul lui Hamangiu, de și a fost plătită cu procente oneroasă, tot n'a fost achitată încă pe deplin.

Delatorul Hamangiu are stomacul mare. Menținut în slujbă, pus să fie o pată mare în magistratură, declarat inamovibil, ca nu cumva alt ministru să-l poată urni din loc, satisfăcut prin îndepărtarea din slujbă a d-lui Stoienescu, trebuia să i se mai dee încă o satisfacție, într'un proces de ordin privat și de aceia s'a dat poruncă procurorului să exploateze și să injure pe magistrați.

D. Stătescu, care a avut o purtare de magistrat stagiar fără concurs, de om la porunca ministrului, este un magistrat i deal după înțelesul d-lui Stelian.

Este foarte regretabil, că un magistrat de la curtea supremă, s'a pretat la asemenea joc, pentru o cauză foarte meschină.

Să acuzi, tu magistrat, pe alți magistrați, că au judecat cu simpatii și antipatii—cazul este fenomenal.

Și cu toate astea s'a întîmplat și procurorul are astăzi aceeași părere și despre consilierii curței de Casație, întru cît ei au judecat ca și consilierii curței de Apel.

Și toate astea pentru odiosul Hamangiu, prin odiosul Stelian.

Agitațiile contra d-lui Haret

Nu degeaba d. Haret a dat bir cu fugiții. A simțit că i se înfundă și incapabil să reziste furtunei, să dee socoteală de actele sale, „a plecat în străinătate".

In urma sa agitațiunile au isbucnit. Cursurile doctoratului în drept la București au fost suspendate.

Consiliul facultății consultînd și pe ceilalți profesori, cari toți au constatat cu regret că d. ministru de instrucție publică, după ce a făgăduit în mod solemn facultății, într'o ședință de acum 2 ani la care a luat parte, că va înzestra facultatea de drept cu catedrele ce aceasta i-a cerut, precum și cu agregați, conferențiari și docenți, de care facultatea are nevoe, din cauza înmulțirei numărului studenților, nu s'a ținut de cuvînt și n'a creiat nici o catedră nouă.

Mai mult chiar, a adus facultății un blam nemeritat anulînd toate examenele de docență făcute anul trecut școlar și aceasta pentru motive suprem înjuriosse pentru facultate, căci dacă ar fi adevărate ar urma o gravă atingere a demnității corpului didactic al acestei facultăți. Dar, d. Ministru s'a condus în deciziunile sale de un spirit absolut politic, care confirmînd pe acei dintre tinerii candidați afiliați partidului liberal și casînd fără motiv pe acei cari păreau aplecați spre idei politice adverse.

Facultatea a decis pe de o parte încetarea cursurilor pînă la regularea definitivă și complectă a acestei chestiuni vitale pentru facultatea de drept, iar pe de altă parte, a însărcinat pe d-nii profesori Em. Antonescu, N. Basilescu și Paul Negulescu cu redactarea unui memoriu, care să explice ministrului cauzele acestei hotăriri".

Ziarele liberale, cari, ieri, desminteau aceste fapte, recunosc astăzi veracitatea lor și, apărînd pe d. Haret, pun pe profesori în lumină de inconștienți.

In adevăr, cursurile au fost suspendate, fiind-că d. Haret n'a ținut seamă de nici o recomandare făcută de senat și de facultăți, ci a făcut politică ordinară, cu ajutorul celebrului seu consiliu permanent.

Să sperăm, că energia cu care a procedat corpul profesonal bucureștean, va deschide, în fine, ochii acelora, cari, de trei ani de zile, tolerează nelegiuirile d-lui Haret.

Să sperăm, iarăși, că viligiatura forțată pe care și-a impus o d. Haret va fi de foarte lungă durată.

Școala are nevoe de liniște.

Chestii politice

Sporirea statului major liberal

Remaniarea, în felul cum a făcut'o d. Ionel Brăteanu, n'are altă explicare de cît, că primul ministru și șeful partidului liberal a voit să sporească statul major al partidului. Dacă în minister i-ar introduce numai *escelențe*, partidul s'ar anemia și ar fi redus la un cerc restrîns de oameni; pe cînd așa, partidul poate număra mai multe escelențe și deci să se impună țării.

Valoarea politică a excelențelor nu e atît considerentul valorii personale, cît al demnității ce a reprezentat. După cum între 2 alegători, dintre care unul a fost parlamentar și altul încă nu, cel ce a fost are un *à tout* mai mult ca celalalt, indiferent de valoarea sa personală, și se va impune la ocazie, asemenea și între ministeriabili și foști miniștri; cel ce a fost ministru își capătă în cercul lui o atmosferă de predominare, de impunere, care se cotează în politică.

In viața politică spiritul e stăpînit de acest cerc vițios: cine ajunge ministru este ceva de capul lui; x sau y; porcu sau neporcu a fost ministru; deci fostul ministru este ceva. Incheerea: să se sporească cît de mult cercul excelențelor pentru a avea partidul mai mult aplomb.

In acest fel cred că va răspunde d. Ionel Brăteanu partizanilor săi, și cu acest raționament, cred, că va închide gura tuturora.

De ce, de pildă, n'a întrat d. Stere în minister? Pentru că n'a încăput de data asta. Locul i se rezervă pe viitor, căci e și d-lui din fericiții ministeriabili. Și vedeți, raționamentul adus mai sus, că cine e ministru trebue să fie om ales, ceva deosebit de alții, e că îndată ce șeful a desemnat pe unul de ministru, i se scot în relief calități, ce nu le are.

Luați presa liberală; ce a vorbit ea până acum de calitățile d-lor Orleanu și Constantinescu? Un rînd, un cuvînt, pîs n'au suflat. Pentru partid erau oameni buni de vicepreședinți de cameră, partizani devotați, dar nici scînteie de geniu, nici talent consumat, nici ceva pregătiți pentru viața publică mai dihai ca alții.

Ei bine, astă-zi, aceiași presă scoate din cei 2 miniștri calități, care te uimesc că, cum dracul, n'au fost cunoscute pînă astă-zi.

Presa de partid e sclava acestui raționament: cine e ministru trebue să fie ceva de capul lui.

Dar în țara românească ajunge ministru cineva, nu după considerente de capacitate, de pregătire, de pricepere, ci după multe alte considerente. Raționamentul însă, e raționament și concluzia trebue căutată.

Cu cei 2 miniștri noi, avem de comentat un caz clasic de judecată vițioasă. Presa oficioasă liberală ridică cu deasila, în slavă, capacitățile celor 2 noi miniștri; presa de opoziție se întreabă cu drept cuvînt: pentru aceste 2 personalități absolut șterse s'a frămîntat și zăbovit șeful guvernului la 8 luni vacanțe ministeriale, ca să le umple cu oameni de a treia și a patra mînă.

Un singur fapt rămîne, d. Ionel Brăteanu a voit să sporească statul major al partidului, și și-a ales sporul din vicepreședinții corpurilor legiuitoare.

Atît.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

GLOSSA PLAGIATELOR

Prin anii 1896 ori 97 un număr dintre acei cari ne aflăm astă-zi în jurul diferitelor organe de publicitate din Iași, ne găseam strînși sub steagul unui mic ziar cotidian iașan „Noutatea", a cărui proprietate o aveam împreună cu Giordano. Era prima și ultima încercare de ziar zilnic ilustrat în Iași și singura gazetă care a putut înregistra un succes de vînzare sau de tiraj, înainte de apariția „Opiniei".

In una din zile Codreanu intrâ emoționat în tipografie—de prisos să mai spun că acolo era și redacția—aruncînd pe masă un număr dintr'o voluminoasă revistă iașană, proaspăt apărută. Ne spuse tema senzaționalei descoperiri ce făcuse. Era vorba de un plagiat, în condițiuni într'adevăr curioase.

O personalitate literară de întâia mînă publicase în acea revistă o poezioară luată de-adreptul din volumul unuia dintre noi. Nu schimbase măcar o iotă. Firește, nimeni dintre noi n'a putut reținea pe Codreanu și el scrise un articol violent punînd pe două coloane cele două bucăți, indicînd pagina volumului de unde fusese „plagiată" și prefăcîndu-se a nu ști—cea ce știa toată lumea cetitoare—cărei însemnate personalități literare aparținea pseudonimul care a contrasemnat versurile „plagiate" în zisa revistă.

Eu însă—deși cel mai interesat în cauză—am păstrat explicația mea care era și scuza faptului. Scriitorul în chestiune copiase probabil mai de mult poezioara, spre a o cita într'o recenzie, ori a o ceti cuiva. Și mai tîrziu, printr'un „lapsus memoriae" ori numai prin o greșală, a dat-o la tipar împreună cu altele.

Cînd am cetit aseară articolul atît de asupru al colegului dr. Zosin, mi am reamintit în amănunțimi cele petrecute atunci la „Noutatea" și mi am amintit că acum doi ani același coleg, în aceiași coloană a „Opiniei", a scris un articol recenzie asupra poeziilor lui Codreanu sub tittul cam ditirambic: „Un mare poet". Aseară însă—ca și Codreanu altă dată—nu știa *cui* aparține pseudonimul de Harold. Era o simplă... figură literară din partea criticului.

Evident; cele relevate de Zosin nu se pot nici contestà, nici atenuà. Afară dacă s'ar accepta explicația mea de atunci. Citatele din Guyau se vor fi găsit între numeroasele notițe ale lui Codreanu și la un moment luate fără intențiune reflexiuni proprii.

Petru că ne vine greu—și i vine sigur foarte greu și colegului dr. Zosin—a crede că un talent atît de frumos și de onest ca al lui Codreanu să-și fi profanat propria sa reputațiune dobîndită pe calea dreaptă și senină a inspirațiunii și a gîndirii. Căci în toată această împrejurare însuși d-rul Zosin trebuie să fi trecut prin cea mai penibilă luptă de conștiință. Idolii nu se reneagă atît de ușor, și nu se răstoarnă fără durere de inimă.

Rodion.

Absolvenții școalelor comerciale

De cîți-va ani se ivesc pe ici pe colea, păreri, asupra soartei absolvenților școalelor comerciale.

S'a constatat de toți bunii romîni, că comerciul și industriile se găsesc susținute și exercitate aproape esclusiv de atreini. S'a recunoscut de toți, că această stare de lucruri este aproape primejdioasă pentru poporul romîn și s'a preconizat ca absolut necesară naționalizarea acestor două ramuri de activitate, ca măsură de prevedere pentru viitorul economic și politic al acestei țări.

In constatarea causelor absenței romînilor de la comerciu și industrie, s'a vorbit de lipsa capitalului, de programele școalelor comerciale și chiar a gimnasiilor și liceelor, s'a vorbit de comercianții și industriașii streini, care nu angajază pe romîni în cercul afacerilor lor, s'au acusat Camerile de comerciu, ca culpabile de absența romînilor la munca nobilă a comerciului, industriilor și meseriilor; dar nu s'a spus încă limpede adevărul, pentru că, nu știu din ce pricină, adevărul se ocolește, pare că ocolirea adevărului ar putea folosi cuiva, fie acel cineva individ sau colectivitate, individ sau națiune.

Chestiunea e importantă și tocmai de aceia cată să ne ocupăm de ea, mai de aproape, mai amănunțit; iar adevărul trebuie spus pe față, cu numele lui propriu, numai astfel cred eu, putem ajunge la înlocuirea răului, la îndepărtarea, voiu se zic, la înlăturarea primejdiei.

Nici lipsa capitalului, nici alcătuirea programelor școalelor, nici activitatea sau ne activitatea Camerilor de comerciu, sunt de vină că romînul lipsește de la comerciu.

Cînd romînii ar năvăli către comerciu și s'ar vedea lipsa lor de cunoștințe, atuncea numai, s'ar naște preocuparea de alcătuirea programelor școalelor, pentru a se introduce în ele studiile a cărora lipsă s'ar fi făcut simțită.

Cînd însă, romînii absentează de la comerciu, pentru că consideră această profesiune ca umilitoare pentru ei, cînd romînii absentează de la comerciu, pentru că comerciul cere muncă, economie, privațiuni de petreceri și veselie.

Cînd funcciunea publică e considerată ca mai nobilă, munca mai ușoară, timp liber mai mult, contractarea datoriilor la adăpostul ori cărei urmăriri; ori cine ușor 'și poate respunde la întrebarea, pentru ce romînii absentează de la comerciu?

Chestiunea trebue tratată prin un studiu asupra curentului social, prin un studiu asupra evoluției prin care au trecut străinii, cînd au cuprins în activitatea lor aceste bunuri naționale. Nu trebue scapat din vedere faptul că în rezolvirea chestiilor economice se petrec aceleași fenomene, ca și în progresele artelor și științelor.

Nu cei bogați și leneși au realisat progresul în arte și științe; ci cei talentați și muncitori; de și erau saraci.

De și dictonul spune că—*banul e pentru muncă și munca pentru ban;* nu e mai puțin adevarat, că banul e subordonatul muncei și științei, dovada o găsim fără multă osteneală în toate întreprinderile mari, în care arta și știința au atras către ele banul.

Cumpărați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOȘ servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 160,- jumătate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

Asociațiunile dintre capital și artă, sunt dovadă că banul, cu toată mândria lui, e sclavul muncei și științei.

Ca în artă și în știință, e și în comerciu.

Munca, economia, cinstea, energia, sunt necesare comerciului, nu banul. Acesta e capitalul necesar romînului dacă se dorește naționalisarea comerciului.

Căile de comunicație nu sunt necesare în locurile neproductive, în localitățile în care transacții n'ar putea exista.

Programele școalelor nu trebuie modificate nici condamnate, pe cîtă vreme absolvenții, diplomații acelor școale lipsesc din comerciu și nu s'a învederat nepregătirea lor pentru munca reală.

Remediul ranelor ce semnalăm trebuie căutat în boala curentului social, în atmosfera funccionarismului.

G. D. Șerban

Litere-Științe-Arte

„Convorbiri critice“,—No. 10, anul al treilea, cuprinde un sumar foarte bogat și variat din care relevăm: „Petrecere“ o admirabilă schiță a d-lui Em. Gîrleanu, un model de descriere și simplicitate rustică, pe care ar trebui s'o imiteze țărăniștii și poporaniștii literari; un fragment de studiu al d-lui E. Lovinescu, asupra lui Gr. Alexandrescu. Un articol al d-lui Mihail Dragomirescu: „Impresionismul d lui Lovinescu. alte articole și poezii semnate de Corneliu Moldovanu, A. Mîndru, Rebreanu etc.

In același număr se publică următoarea notiță:

„Dăm cea mai formală desminți re svonului răspîndit de neprietenii noștri, că „Convorbirile critice“ își vor înceta apariția la 1 Ianuarie viitor.

„Convorbirile critice reprezintă azi în mișcarea noastră literară o direcțiune limpede și precisă, esențială gîndirii romînești de astăzi și, rămînînd *pur literară* în deosebire de toate celelalte reviste. ele și au cîștigat pe acest teren o autoritate pe care publicul nostru cult—avem plăcerea s'o constatăm—o prețuește din ce în ce mai vizibil. Tari pe acest sprijin, „Convorbirile critice“ își vor continua și mai departe menirea, în ciuda tuturor clevetitorilor“.

*

In numărul nostru de mîni vom publica la coloana 5-a a primei pagine un articol al colaboratorului nostru *Liviu*: „A se retrage la timp“. Cu numărul de Luni începînd vom continua seria articolelor colaboratorului nostru V. C. Buțureanu: „Școala primară în Elveția“.

*

A apărut în „Biblioteca Nouă“ seria de nuvele „In stepă“ de Maxim Gorki traduse de G. Carp, Prețul 75 de bani.

*

Pentru marea expoziție internațională de arte ce va avea loc la Roma, cu ocazia aniversării a sută a regatului italian—din Februarie pînă în Octombrie 1511—s'au destinat premii artistice în sumă de 200,000 lire.

*

Suzanne Desprès a început aseară, Joi, noua serie de reprezentații în Berlin. In trecerea ei prin Paris—căci s'a oprit numai foarte puțin după un lung turneu în Africa și America de Sud, artista a fost interviewată de un redactor de la „Figaro“, căruia i-a lăudat foarte mult disciplina teatrelor germane și buna „ținută“ a culiselor berlineze. Apoi a povestit scene picante din vremea reprezentațiilor ei în Africa.

*

Despre Maxim Gorki cîte va noutăți interesante. Impreună cu prietenul său Kocholzew din Moscova va intreprinde un turneu artistic, cu o trupă dramatică rusă în multe orașe europene. El însuși a pregătit o nouă dramă care va fi jucată in acest turneu. De asemenea a terminat un roman: „Cronica orașelului Okurow“ care va apare în editura berlineză Lodyschnikow, a „autorilor ruși“.

*

D-l Mihail Dragomirescu eruditul profesor la Universitatea din Capitală își reie activitatea de critic teatral. In numărul de azi al „Ordinei“ d-sa publică primul foileton despre „Progresele teatrului din București.“

*

D-ra Bertha Pappenhein care acum de curînd a vizitat Iașii și alte orașe ale țării a făcut în ziua de 16 Noembrie stil nou o comunicare la „conferința națională germană“ pentru combaterea comerțului de carne vie, vorbind despre observațiile făcute în Romînia și în Ungaria.

*

D na Steinheil a declarat că pe viitor nu va primi nici un ziarist de cît în prezența avocatului ei.

Pînă acum „eroina“ n'a acceptat nici una din numeroasele oferte ale impresarilor ca să apară pe vr'o scenă.

*

Cu reprezentarea, la opera cea Mare a piesei lui Wagner: „Aurul Rinului“ parizianii vor putea spune că, afară de „Parsival“, au văzut întreaga operă a a lui Wagner montată în capitala Franței.

*

Sculptorul Derrer a terminat proectului ce se proiectează a se ridica în amintirea lui Ferrer în cimitirul Montmarte din Paris. El reprezinfă pe Ferrer căzînd, prins în brațe de o figură alealegorică, — omenirea. In planul din fund se văd victimele închisoarei Montjuich de-a lungul zidului, ca niște umbre.

*

STRUNA ZILEI

SHAKESPEARIANA...

«Am fost tîrît în politica militantă fără voia mea».
C. Stere, Interviewul No. 1

«Ca de obiceiu vara eram la mănăstire și n'am știut ce s'a făcut în afacerea Rakowschi.
Interview No. 2

Vorbind în graiul lui Hamlet
Tu i-ai fi zis și lui, Șecspire:
„O, lasă lumea,—maraiet!
Și te du la... m năstire!“

Cum merge febra-tifoidă?

Epidemia în cursul lunei Octombrie.— Epidemia se întinde.— Mortalitatea.— Febra-tifoidă în Noembrie.—Epidemia în școli.—Serviciul sanitar superior și Iașul.—Inființarea unui lazaret.— Alte amănunte.—

Sunt 7 luni de zile de cînd febra tifoidă a început să bîntuie populația ieșană și de unde se așteapta la descreștere, —din nefericire, epidemia bîntue acum o furie, dacă nu mai mare de cît atunci cînd și a făcut apariția, dar cu aceeași furie de astă-vară, decimînd populațiunea.

Din luna Septembrie au remas cîteva sute de cazuri, care au fost sporite în luna Octombrie cu alte cîte-va sute noi. Spitelele din localitate, pline de astă-vară cu bolnavi de febră-tifoidă, nu mai pot primi, de cît la intervale, cîte doui, trei bolnavi,—așa că cei mai mulți din cei bolnavi de febrătifoidă zac pe la locuințele lor.

Aceasta este una din cauza întinderei și mai mult a epidemiei și ca exemplu putem cita multe cazuri, cum bună oară este unul în dispărțirea III unde acum o lună, un membru al familiei a fost atins de tifos, și prin contact, în scurt timp, toți celalți ai casei s'au îmbolnăvit de tifos.

Noi, de la început încă am arătat răul, cerînd înființarea de lazarete, dar n'a fost cine să ne auză, cu toate că toți își dădeau perfect seamă de gravitatea faptului. Serviciul nostru sanitar, am mai spus'o și o mai spunem, se găsește în neputință de a lupta contra epidemiei,—un serviciu descomplectat? n'avem nici medic primar care să controleze pe ceilalți,—unul din mediciii comunali îndeplinind și această funcțiune.

Dar, nu e atît de mare vina acestora cît acelor de la direcția generală a serviciului sanitar; aceștia, după cum se știe, s'au mulțumit a trimete, — și aceasta atunci cînd epidemia nu bîntuia cu atîta furie,—pe doi inspectori, ca să facă analiza apei și să cerceteze cauzele epidemiei. N'au voit nici unul însă să ia măsuri pentru combaterea epidemiei. In alte părți, în cazul unei epidemii ca cea de la Iași, serviciul sanitr superior trimete pe cei mai iscusiți medici ca să ia măsuri și însuși directorul general stă să conducă măsurile, pănă cînd epidemia dispare, sau cel puțin discrește. Nenorocire a însă a făcut ca la noi, să fie în fruntea serviciului sanitar superior d. dr. Cantacuzino, care n'are nici o autoritate, și faimosul dr. Sion, care a declarat că nici nu vrea să audă de Iași!

Și nimeni, nimeni nu se găsește care să ia de guler pe acești indivizi, puși anume pentru a supraveghea și îngriji de salubritatea populației!

*

In luna Octombrie, după cum spuneam, epidemia a luat proporții și mai mari de cît lunile precedente. E de relevat că deschiderea cursurilor școlare, a coincis cu creșterea ep demiei.

In cursul acestei luni, numărul cazurile noui de febră tifoidă a trecut de 400. Spitalele nu mai pot primi nici un bolnav,—toate paturile fiind ocupate, Casele particulare sunt de asemenea pline de tifoizi și rar unde nu vezi tăblița „boală molipsitoare“.

Ceia-ce e și mai grav, e că și prin școli a început să bîntue epidemia. La școlile internate, nu mult după deschiderea cursurilor, mai mulți elevi au căzut bolnavi de febră-tifoidă. Parte din ei, în adevăr, după constatările medicilor, au adus epidemia din afară de școală. Aceasta însă nu e un motiv. Epidemia se întinde. Și în celelalte școli, s'au constatat cazuri de febrătifoidă.

Cînd ne-am adresat la serviciul sanitar; ni s'a declarat clar: noi ne dispensăm de ori-ce răspundere, căci ne am opus la deschiderea școlilor; ministrul a spus că 'și ia el răspunderea! Ce răspundere poate avea însă ministrul? Bună oară oară un părinte, al cărui copil a contractat febra tifoidă de la școală și apoi copilul a murit, ce răspundere poate cere ministrului?

Mulți părinți și au retras copii de la școală, de teama epidemiei. Mortalitatea care a fost în Octombrie și mai ales către sfîrșitul acestei luni, în adevăr i-a îngrozit.

*

In Noembrie, se pare că epidemia merge și mai mult crescînd.

De la începutul lunei și pănă astăzi, adică în 5 zile, în afară de cazurile vechi rămase din Octombrie, s'au înregistrat 25 cazuri noi, din care vre o 8 mortale. Zăpăceala la serviciu sanitar, și cu drept cuvînt, e mare.

Medicii nu mai pot dovedi și ei singuri spun că nu știm la ce capăt vom a junge.

Direcțiunea generală a serviciului sanitar nici nu vrea să mai audă, cu toate intervențiile ce se fac.

Cazurile mortale se înregistrează acum zilnic.

*

Despre indolența celor din fruntea comunei, nici nu mai vorbim.

Abia acuma, cînd pericolul a devenit așa de mare, au început să se trezească și ei. Inființarea de lazarete, pe care noi de mult am propus'o, abia acum au găsit'o de bună.

S'a decis să se înființeze un lazaret în ograda bisericei Bărboi. Bine înțeles că și pentru înființarea acestui lazaret, va mai trece încă o bucată de vreme.

Un lazaret însă nu ajunge și ar trebui ca cei de la comună să se gîndească mai serios, și se vadă pericolul cel mare, care amenință din ce în ce mai mult populațiunea,

Informații

❑ In diferendul d'intre d. Th. Dornescu cu primarul din Piatra, d. Ioaniu, ministrul de interne a dat dreptate celui dintăi, neaprobînd transacție cu societatea „Moldova“, dar a arătat că este înțeles ca d. Dornescu să părăsească partidul liberal.

Astea le deducem dintr'un comunicat apărut în *Viitorul*, care zice:

Denunțările în chestiune nu se bazează decît pe resentimente personale de tot felul, și mai vechi și mai noi, care nu au și nici nu trebue să'și aibă locul într'o chestiune care privește exclusiv propășirea și bunul mers al unui oraș.

Iată de ce n'am luat notă de ele, și preferăm și acum să nu le dăm nici o atenție. E destul că știm că sunt efectul unor supărări de ordin pur personal și făcute numai în scop de răzbunare.

In ce privește proectul de transacție cu societatea „Moldova“, ajunge, credem, să arătăm că d. inspector general inginer Iuliu Zanne, care a fost trimis de d. prim-ministru la fața locului, s'a pronunțat în favoarea lui, cu care care mici modificări și totuși ministerul n'a aprobat-o, tocmai spre a închide gura clevetitorilor.

❑ Consiliul de războiu al corpului 4 de armată va fi convocat pentru zilele de 25, 26 și 27 Noembrie a. c.

❑ „Evenimentul“ a fost totdeauna un ziar foarte consecvent cu el însuși. A zice astă-zi într'un fel, mîne în altul—ie fleac de treabă în obiceiurile acelui ziar,

Pilda crasă în această privință, gazeta locală ne-o servește, pe ziua de ieri, în chestia teatrului din Iași. Cînd am subliniat, la deschiderea stagiunei teatrale, chipul cum directorul, d. Lecca, gospodărește la acel teatru, cînd am pronosticat, bazați pe date și pe cifre, că teatrul merge spre ruină, ceea ce toată lumea vede astă-zi, ziarul carpist, s'a așezat de partea d-lui Lecca, și ne-a făcut cu ouă și cu Holban.

Pe ziua de astă-zi au întors'o pe altă pagină. D-lui Lecca i s'au confiscat, pur și simplu, profundele merite literare și i se dă acum pașport de drum la București, ca să ofteze pe calea Victoriei.

Asta se chiamă a fi consecvent.

❑ La 9 Noembre se va vinde licitativ, la București, creanțele în valoare de 20225 lei, constituite gaj de firma falită Schwarz și Segall din Iași, spre despăgubirea Băncei României.

❑ Ministerul de interne a destituit pe d. C. Portășescu, primarul comunei Miroslava, jud. Iași.

❑ **Decretul de expulzare și chestia naționalității.**—In *Curierul Judiciar* se publică, sub titlul de mai sus, un articol al d-lui Anibal Teodorescu, scris cu prilejul afacerei Rakowski.

Din cercetările de drept public, pe cari d. Teodorescu le face, reesă că guvernul a procedat absolut ilegal cu d-rul Rakowski.

Iată exact cazul Rakowski:

„Sau X, expulzat, pătrunde, prin vreun mijloc oare-care, pe teritoriul țării; *el va fi arestat și trimis în judecată penală pentru infracțiune la legea asupra străinilor (art. 5). Cu ocaziunea judecării acestui proces el își va dovedi calitatea sa de național, iar tribunalul, pronunțînd achitarea, decretul de expulzare va urma implicit să nu mai aibă nici o tărie ca unul ce nu se poate aplica față de un național.*“

Dar guvernul a luat acest drept d-rului și contra acelui sistem ilegal noi am protestat.

❑ In „Monitorul Oficial“ de mîine va apărea decretul pentru convocarea corpurilor legiuitoare pe ziua de 15 Noembrie.

❑ Se știe că consiliul profesoral al facultății juridice din Iași recomandase pe domnii V. Bușilă, membru de ședință la tribunalul Iași, și pe d. Berceanu. șeful de cabinet al ministerului de interne, conferențiari la catedra de drept roman de la facultatea din Iași, lăsînd alegerea la apreciarea ministrului.

Ministrul a numit pe d. Berceanu.

❑ Ministrul instrucțiunei a confirmat alegerea domnului D. Alexandrescu, ca decan al facultății juridice din Iași, pe termen de doi ani.

❑ Ministerul industriei și comerțului a cerut prefecturei județului să-i trimestă de urgență, o statistică a comercianților și meseriașilor din județul nostru.

❑ Zilele acestea vor fi cercetați din nou la corp, tinerii care la recrutare au invocat un motiv oare care de boală.

❑ Tinerii înrolați la 1 Noembrie și luați pentru arma grăinicerilor și jandarmilor rurali, vor face stagiu de 6 luni la corpuri după care se vor trece în arma pentru care au fost luați.

❑ D. Romulus Voinescu, inspectorul general al polițiilor, va sosi săptămîna viitoare în localitate, în inspecție.

❑ D. I. Apostol subcomisar cl. II la București, a fost avansat comisar și numit la Iași în locul d-lui Costescu, șeful siguranței, chemat în alt post.

❑ P. S. S. Archiereul Nicodem Munteanu, vicarul Mitropoliei, a plecat azi dimineață la mănăstirea Varatec, pentru a lua parte la sfințirea ce se va face mîine, a paraclisului ce s'a înființat pe lîngă mănăstire, iar poimîne Duminecă va oficia hramul „Sf-ții Mihail și Gavril“, la mănăstirei Agapia.

❑ Ministrul instrucțiunei a hotărît ca medicii comunali să și exerciteze controlul sanitar asupra școlilor primare astfel: să inspecteze fiecare școală primară cel puțin odată pe săptămînă, să supravegheze băile școlare și să facă inspecții individuale elevilor în așa fel ca pînă la 1 Ianuarie 1910 să se întocmească liste sanitare ale tuturor elevilor din clasa I.

Tot medicii comunali vor trebui să ție conferințe populare cu subiecte de higienă la școlile de adulți și la cercurile culturale; să ajute și să susțină cantinele școlare și să ia parte la organizarea coloniilor școlare de vacanță.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei și Sucevei, se va reîntoarce în localitate, în cursul săptămînei viitoare.

❑ *D-ra Madeleine Dolley, în turneul ce face prin cele mai mari orașe din Europa, va da și în Iași, la* Teatrul Național, *două reprezentații în zilele de Marți 1 Decembrie „La Dame de chez Maxim“ și Mercuri 2 Decembrie „La Femme Nue“.*

D-ra Madeleine Dolley este singura artistă, care a obținut special din partea autorului piesei „La Femme Nue“, d. Henry Bataille, dreptul de a juca rolul „Loulou“, care a fost încoronat de succese pe toate scenele unde l'a jucat. D. Henry Bataille, eminentul scriitor dramatic, declară că cea mai bună interpretă a rolului „Loulou“ este Madeleine Dolley.

Agenția Teatrală „Thalia“ (Maximovici) roagă pe toți iubitorii de artă, în adevăratul înțeles al cuvîntului, să nu piardă ocaziunea de a lua parte la ambele spectacole ale d-rei Madeleine Dolley, mai cu seamă că prețurile sunt foarte mici, față de numerosul personal artistic de elită din care se compune această trupă.

❑ **Iată itinerarul după care se va face centralizarea operațiunilor de recensămînt în județul Iași:**

In zilele de 15 și 16 Noembrie, plasa Bivolari, 17 și 18 plasa Șipote, 19 și 20 plasa Jijia, 21 și 22 plasa Belcești, 23 și 24 plasa Cotnari, 25 și 26 plasa Tg. Frumos, 27 și 28 plasa Stavnic, 29 și 30 plasa Podul Iloae, 1 și 2 Decembrie plasa Braniștea, 3 și 4 plasa Tomești, 5 și 6 plasa Bucium și 7 Decembrie plasa Copou.

❑ Doamna J. Maximovici și domnișoarele Burada și Culianu, reușite la concursul pentru a urma, timp de două luni, cursurile școalelor normale din Franța, vor pleca la Paris, la începutul septămînei viitoare.

❑ *Facem cunoscut abonaților noștri din provincie, că administrația ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanțe în schimbul sumelor încasate.*

DIVERSE

— In comuna Fîntînele s'a declarat epidemia de scarlatină S'au luat măsuri de combatere.

— Prin punctul Burdujeni a fost expulzat supusul austriac Costache Baraba găsit fără acte în regulă.

— Agenții poliției au arestat pe individul Ion Gheorghiu, de loc din Fălciu, care a comis mai multe pungășii.

— In Ospiciul Socola a încetat din viață femeea Casandra Gh. Șorie din comuna Sîrca.

No 4711.

Eau de Cologne

Cel mai bun mijloc răcoritor pentru tenul și pielea

Insuflețind și întărind extraordinar.
Aroma excelentă și discretă. Efect antiseptic și desinfetant, deci cea mai perfectă higienă.
Refuzați apele de Cologné **nepure și inferioare** fiind vătămătoare.
Cereți anumai marca

No 4711.

pe eticheta albastra aurie
Furnisorul multor curți
Casă fondată 1792

Reprezentant JACQUES L. METHSAFT IAȘI

Oltime informaţii

❑ D. dr. Puşcariu însărcinat de administraţia comunală să facă analiza apei din trei fîntîni, şi-a depus astă-zi raportul.

D-sa arată că la fîntîna lui Iosub Simionovici din str. Salhana 52, apa conţine 1950 bacterii pe c. m. c. şi 90 licefianţi; fîntîna lui Manole Luca, din valea Ciricului, conţine 2866 bacterii pe c. m. c. şi 160 licefianţi, iar fîntîna de la cărămidăria ciricului este de o construcţie primitivă. D. dr. Puşcariu conchide că fîntînele de mai sus sunt absolut condemnabile din toate punc de vedere, higienic şi bateriologic în spec'al.

D-sa cere a se lua măsuri urgente.

❑ Banchetul ce va avea loc mîine la Ploeşti, în onoarea celor 102 liberali, cari au aderat la politica partidului democrat, va fi servit în sala Cooperativa.

Vor fi 325 tacîmuri. Din Iaşi vor participa domnii: A. A Bădăreu, N. Cananău, C. N. Paraschivescu căpitan Botez, G, Ghibănescu şi Em. Buznea.

❑ D- C. Buzdugan, consilier la curte, pe deplin restabilit a revenit la Curte, Magistratul a fost salutat cu simpatie de colegi şi avocaţi.

❑ D. prim preşedinte al Curţei, care se află la Bucureşti, la concursul judecătorilor, se va înapoia mîine în Iaşi.

❑ In curînd va veni iar înaintea Senatului universitar, numiraa d lui D. Gusti ca agregat la catedra de Istorie filosofiei vechi morală şi sociologie vacantă la facultatea noastră de litere, de la moartea profesorului Leonardescu.

Concurenţii d-lui Gusti sînt d-nii G. Nădejde care a fost recomadat rîndul trecut de universitatea din Bucureşti. şi Ilie Ghibănescu, primul doctor în litere de la facultatea de litere eşană.

❑ Se ştie că d. Xenophon Ghiorghiu, actual suplinitor al catedrei de limba şi literatura latină dela facultatea de litere din localitate, a refuzat să se supuie concursului pentru acea catedră, concurs ţinut în cursul lunei Octombre.

Acum, d. Mihaileanu, doctor în filologia clasică, de la Berlin, a cerut a ocupa d-sa acea catedră, ca suplinitor şi e probabil că o va obţinea, de oare-ce d. Xenophon Ghiorghiu refuzînd a se supune la concurs pare a fi renunţat implicit şi la catedră.

❑ Marele nostru istoric d. A. Xenopol va pune în curînd sub tipar cele 5 volume dintăi de „Istoria partidelor politice", care duc această istorie până la 1866, cînd Constituţia din acel an începe o nouă perioadă în raportul dintre partidele noastre politice.

❑ Pe ziua de 30 Noembrie a. c., se va face o nouă mişcare în armată.

❑ O mişcare printre administratorii de plăşi se va face zilele acestea

Mişcarea va cuprinde şi cîte-va judeţe din Moldova.

❑ D. Virgil Arion anunţă telegrafic, că-şi va inaugura cursul de sociologie, in aula Universităţei din Iaşi, Joi, 12 c. ora 5 p., şi nu Marţi cum era stabilit.

❑ Următoarelor comuni din judeţul Iaşi li s'au acordat împrumuturi, pentru construirea de localuri noi de şcoală: comuna Epureni 9000 lei, Cepleniţa 12 mii lei şi Ţuţora 14 mii lei.

❑ D. Chicoş inspector comercial a sosit aseară în localitate, în chestia oboarelor comerciale.

❑ Comandantul jendărmăriei a intervenit la prefectura judeţului ca actualul local al secţiei de jandarmi din Copou, să rămînă în tîrguşor.

❑ Ministerul de interne a cerut prefecturei judeţului să-i trimeată o situaţie de cheltuelile personalului şi materialului necesar poliţiilor de oraşe şi reşedinţe, care nu sunt trecute în budgetul acelui minister pe exerciţiul curent, aceasta pentru a fi trecute în viitorul buget.

❑ D. Anton Cirilo, profesor la conservatorul din Iaşi, în urma avizului comisiei speciale, prezidată de d. inspector Siheanu, a fost numit definitiv la catedra sa.

❑ Consiliul profesoral al facultăţei de medicină a admis d-lui d r căp I. Veissa, de a ţinea un curs liber, de oftalmologie în amfiteatrul acelei facultăţi, cu studenţii anului al V-lea.

Studenţii vor fi obligaţi să audieze acest curs.

❑ Afacerea furtului făptuit în prejudiţiul fraţilor Goldenberg, a fost repartizată la cabinetu II, al d-lui judeinstructor Gr. Kessim.

Gardiştii au recunoscut pe Ch. Iancovici, arestat, a fi unul din spărgători.

❑ Ministrul de interne a trimis o circulară prefecţilor de judeţe prin care le face cunoscut că la sate să nu fie împiedecat comerţul ambulant cu ceară brută.

Această hotărîre a ministerului de interne a făcut cunoscut inspectoratului general al jandărmeriei rurale, pentru ca să o pue în vedere jandarmilor rurali.

❑ **Sinuciderea din str. Aron Vodă.**—Azi dimineaţă, la orele 5, a fost găsit strangulat într'un grajd din str. Aron-Vodă, tînărul Leizer Marcovici în etate de 18 ani, lucrător la fabrica de tricotaje a d-lui Fişman din strada Armeană No 10.

Dîndu se de ştire autorităţilor au sosit la faţa locului d. comisar Argintoianu şi sub comisarul Dimitriu. In urmă sosi şi d. procuror Vinkler care cercetînd asupra cauzelor care au determinat pe numitul să se sinucidă, a stabilit că Marcovici fiind surprins astă noapte pe cînnd furase nişte flanele din curtea fabricei şi fiind urmărit de poliţie, de ruşine şi frică s'a dus acasă, unde luînd un lănţujel s'a dus în grajd, unde s'a şi strangulat.

Ne fiind alte bănueli, parchetul a autorizat înmormîntarea.

❑ **Blitzmaedel** (*Streng'riţa*) pe care excelenta trupă de operete din Viena o va reprezenta pe scena Teatrului Naţional din Iaşi, la 16 Noembrie a. c. ie *o noutate* plăcută pentru Iaşi.

La Viena această operetă a obţinut un succes colosal.

❑ **Judiciare.**—Apelul procurorului general contra sentinţei trib. Neamţ prin care d. Al. Şoarec a fost condemnat la 15.000 lei amendă, pentru delict silvic, se va judeca la 28 Noembrie, la s. II-a Curţei.

— Procurorul de curte Ghinea Ionescu va susţinea mîine acuzarea, înaintea juraţilor din Botoşani, în procesul lui Al. Bundeac, acuzat de lovituri cauzatoare de moarte.

— Contra lui Gorănescu, fostal casier al Băncei comerciale din Bacău, condemnat la doi ani închisoare, s'a emis mandat definitiv.

Gorănescu îşi va face osînda în penitenciarul Doftana.

— Astă-zi urma să se judece cererea făcută de firma Lipa Braunştein din Galaţi, pentru declararea în faliment băcanului Gr. Ivanoff.

Cu toate că reclamatul a cerut închiderea dosarului, tribunalul, în vedere că Ivanoff are şi alte poliţi protestate, i-a dat termen pînă la 7 Decembrie, ca să-şi regulezе situaţia.

— Curtea de Apel, s. I, a redus astăzi la trei luni, de la un an, pedeapsa dată comerciantului Cialic din Codăeşti, ca'i ficînd bancruta de simplă.

❑ O nouă serie interesantă anunţă afişul Cinematografului Pathè Frères din Sala Circului Sidoli, pentru astă seară Vineri 6 Noembrie. Programul nou, admirabil alcătuit, ca în totdeauna, cuprinde între altele: Circul de pitici, o copie fidelă după fenomenalele producţiuni artistice ale trupei minuscule, care joacă actualminte în arenele „Luna Park" din Paris. Toţi artiştii, jocheii şi călăreţele sunt pitici, pînă şi caii dresaţi în libertate şi în şcoala înaltă sunt din cea mai „pitică rasă". Apoi ca prin farmec, cinematograful ne transportă în vechea Helladă şi un balet feeric se reprezintă înaintea spectatorilor. Dar ba'etul nu e fantezie; este o înregistrare fidelă a maestrelor jocuri executate de domnişoarele Napirkowska şi Mary, primele baletiste ale Operei Mari din Paris. Faunii, boschetele şi fermecătoarele grădini, în culori absolut naturale, dau un mai mare farmec acestor sublime scene.

Noul program de astă seară, Vineri, cu prinde apoi ultimele concursuri de aviaţiune din Paris care au avut loc în prezenţa lui Fallières, preşedintele Republicei franceze.

Vom vedea apoi o vînătoare de pantere din întunecimile Africei, Ţaranii, mare piesă teatrală interpretată de artiştii teatrului Sarah Bernhardt;—Cum devii marinar, de la şcoală pînă în mijlocul oceanului; multe comedii, precum: un şarpe poznaş, la o staţie balneară franceză etc., etc., etc.

Mâne Sîmbătă Matineu la 3 p. m. şi seara repr. obişnuită.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 6 Noembrie

SINODUL ŞI D. HARET

Bucureşti — Adevărul *află din înalte cercuri bisericeşti că, dacă din dările de seamă ce se vor publica în „Monitorul Oficial" asupra dezbaterilor Sinodului, se va omite declaraţiunea d-lui Haret că va modifica legea sinodală, cîţiva înalţi prelaţi, membri ai Sinodului vor da o dezminţire categorică ministrului Cultelor.*

Aceşti înalţi prelaţi vor ataca în faţă procesele verbale ale Sinodului, cîtă vreme în ele nu se va menţiona şi declaraţia pe care d. Haret a făcut'o, pentru ca după două săptămîni s'o dezmintă.

Senatul şi chestia Maioresca

Bucureşti.—Senatul universitar din Bucureşti pare a fi hotărît să iee următoarele două măsuri în chestia jignirei profesorului Maiorescu.

I) Senatul va delega o comisiune care să se prezinte d-lui Titu Maiorescu în numele Universităţei şi să-i exprime regretele unanime pe cari le a provocat retragerea d-sale

II) Senatul universitar va lua hotărîrea de a refuza să recomande un alt profesor pentru catedra ocupată pînă acum de d. Titu Maiorescu.

Disolvare

Petersburg. — Dieta finlandeză a fost disolvată.

Sunt temeri be mari complicaţiuni,

Ordin de zi

Bucureşti.—D. general Crăiniceanu, noul ministru de rezboi, a dat astă-zi un ordin de zi, prin care arată că a luat portofoliul rezboiului şi că şi a propus să lupte pentru înălţarea instituţiei armatei.

Cartelul Berarilor

Bucureşti.—Berarii din Bucureşti au încheiet astă-zi cartel. In urma acestora, preţul berei va fi urcat!

Falşificatori de bancnote

Bucureşti.—La Rusciuk a fost aresun oare-care Dimitroff, care avea acolo o fabrică pentru falşificarea bancnotelor româneşti.

Din Camera italiaană

Roma,—Camera şi a reluat lucrările. Socialistul Ferri comemorează pe Lombroso, spunînd că numele lui va fi deapururi o glorie a geniului italian şi a civilizaţiunei contemporane. Preşedintele se asociază. D. Barzilai aminteşte execuţia lui Ferrer şi să bucură că sufletul italian a ştiut să găsească o nobilă protestare pentru victima unei idei. D. Bertini se asociază în numele socialiştilor, la cele zise.

POLITICE

Bucureşti.—Pentru marea întrunire de mîine de la Ploeşti, vor pleca 60 de fruntaşi ai partidului conservator democrat.

*

Bucureşti.—In astă-seară la orele 9 are loc la d Take Ionescu acasă o consfătuire a fruntaşilor partidului conservator democrat, în vederea deschiderei campaniei electorale.

Se vor hotărî şi oratorii care vor lua cuvîntul la marea întrunire de Duminică de la Dacia.

Conflictul cu Grecia

Bucureşti.—Tratativele pentru reluarea relaţiilor diplomatice sunt aproape sfîrşite.

D. Scarlat Vîrnav, fost prefect de Constanţa, este desemnat să fie numit ministru plenipotenţiar la Atena.

Candidat junimist

Bucureşti.—Pare hotărît, că, cu toate întrunirile pe cari junimiştii le-au ţinut pe culori şi în cari au proclamat, la col. II de deputaţi, candidatura d lui Desliu, va fi proclamată, totuşi, candidatura d-lui Matache Dobrescu, susţinut de d. Carp, în contra voinţei d lui N. Filipescu.

D. Costinescu şi liberalii din Piatra

Bucureşti. — Prin eliminarea d-lui Th Dornescu din comitetul executiv al clubului liberal din Piatra, s'a căutat să se dea o lovitură d-lui Costinescu.

„Viitorul" în numărul de astă-zi dă proporţii şi mai mari loviturei, atacînd pe d. Dornescu.

D. Emil Costinescu, care este şeful liberalilor din Piatra, a declarat că nu recunoaşte comitetul executiv fără d. Dornescu, mîna sa cea dreaptă.

Ce e cu consistoriul superior

Bucureşti.—Se ştie, că după legea sinodală, se prevede, ca să se aleagă 16 preoţi din candidaţii reuşiţi la alegerile pentru consistoriul superior.

D. Haret însă, nu a făcut această alegere şi a luat măsuri ca nici sub interimatul său să nu se facă.

Aceasta dovedeşte, că legea va fi modificată.

Ziar confiscat

Cernăuţi.—Ziarul socialist, „Lupta" a fost confiscat astăzi, pentru că conţinea o poezie a d-lui A. C. Cuza, intitulată „La mormîntul meu."

Procurorul a găsit că autorul persifleazа religia şi are un caracter ateist.

O declaraţie a Papei

Roma.—Papa a primit pe pelerinii franceji. Respunzînd alocuţiunei cardinalului care a prezentat pe pelerini, Papa a relevat că în Franţa credinţa rămîne neînvinsă, cu toate persecuţiile.

Vrăjmaşii s'au ridicat în linie împreună ccontra Domnului, voind să suprime pînă şi noţiunea de creştinism, pretinzînd a înlocui autoritatea dogmatica morală a bisericei prin supremaţia absolută şi nelegitimă a statului ca arbitru al religiei, Această pretenţie este confirmată prin războiul neîmpăcat făcut contra episcopilor, care sunt acuzaţi că cu credinţa sunt supuşi sfîntului scaun. Această persecuţie nu va face nici pe Papa nici pe episcopi să piardă statornicia şi curajul.

LOTERIA

Bucureşti —Astă-zi au cîştigat:

2000 lei, No. 13603, 35246, 32531, 33759.

1000 lei, No. 40086, 9722, 42, 865, 18243, 430', 31088, 31069, 8731, 19762, 10303, 37896.

500 lei No 37658, 14083, 19883, 10438, 14643, 49116, 6664, 31016, 28728, 21600, 98, 97, 8072, 38869, 35117, 51899, 22917, 47631, 34257, 19717, 15931, 22414, 51682, 44749, 34429, 57238, 22221.

Din Bulgaria

Sofia.—Ministrul de externe, făcînd în Sobranie expunerea politicei streine, respinge cu energie afirmarea opoziţiei, că raporturile cu Rusia nu sunt sincere. Relaţiunile cu Serbia trebuesc de asemeni să fie sincere. Dacă mesagiul nu face nici o menţiune despre aceasta este că nu vorbeşte nimic nici despre România, cu care de asemeni relaţiunile sunt excelente. Cu privire la Turcia, d. Papricoff a declarat că e adevărat că nu este nici o încredere inspirată de cea mai bună voinţă de a stabili o cordialitate. Intre aceste două state există o serie de chestiuni de regulat, pe care Bulgaria speră că le va vedea sfîrşite.

Inchiderea gimnazului militar

Craiova.—După cum v'am comunicat eri, ministerul de război a dispus închiderea gimnaziului militar de aci, din cauza epidemiilor de scarlatină şi febră tifoidă.

In afară de cazul mortal, despre care v'am relatat, mai sunt încă 25 elevi bolnavi, cei mai mulţi de scarlatină.

Gimnaziul a fost închis pînă la 1 Decembrie a. c.

Iarna în Germania

Berlin.—Marile zăpezi, cari au căzut în toată Germania, de Marţi seara pînă Mercuri seara, au întrerupt în multe localităţi comunicaţiile telegrafice, telefonice şi căile ferate.

Intrebuinţarea zaharinei

Paris. —„Agenţia Havas" crede a ştii că membrii conferinţei internaţionale pentru zaharină, sunt de acord pentru adoptarea unor măsuri foarte severe, reprimînd întrebuinţarea zaharinei.

Camera franceză

Paris. — Camera discută budgetul. D. Jaurès atribueşte sporirea sarcinelor militare din toate ţerile, rivalităţii anglo-germane, pe care speră că o va vedea ajungînd la o soluţiune paşnică. Angajează pe guvern a remînea neutru în conflictele dintre celelalte ţeri şi a se sili a ajunge la o detenta franco-germană. Vorbind despre situaţia budgetară, d. Jaurès cere impunerea pe succesiuni, impositul pe venit şi monopolul alcoolu'ui.

Succesul d-lui prof. Toma Ionescu

Londra.—D. profesor dr. Toma Ionescu a făcut aci o serie de operaţiuni anestizînd bolnavii cu stovaină.

Procedeul profesorului bucureştean a avut mare succes şi d Ionescu a fost viu felicitat de marii chirurgi londoneji.

Camera seniorilor

Viena.—Preşedintele consiliului, d. Bienerth făcînd expunerea greutăţilor situaţiei politice dinăuntru, declară că cabinetul ar fi gata a se retrage în momentul în care ordinea s'ar restabili, prin retragerea lui Un cabinet parlamentar ar fi cu putinţă numai prin cooperarea partidelor reprezentate în cabinet. Respinge ca fiind cu desevîrşire neîntemeiate acuzările că guvernul urmăreşte o politică antislavă, ori antiparlamentară. Relevează că guvernul urmează a face necontenit sforţări pentru restabilirea funcţionării normale a parlamentului, Accentuiază asupra trebuinţei ca parlamentarii să părăsească obstrucţiunea şi să ajungă la un compromis, de oare-ce ar fi un mare dezastru pentru stat, dacă reprezentanţii popoarelor ar perpetua luptele naţionale în loc de a se întruni pe calea muncii rodnice.

Camera seniorilor a adoptat convenţia cu Romînia, relativă la apararea dreptului de proprietate asupra operelor literare, artistice şi fotografice.

Comptabil rutinat, tînăr **romîn** se caută de către o casă mare din localitate.

Ofertele se vor adresa la administraţia ziarului sub S. C.

SE CAUTA elevi la tipografia H. Goldner. Str. Primărie 17

Caut PIANINA de ocazie

A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

Dr. H. Solomovici

Specialist în boale de

Nas, gît şi urechi

Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin

Şi-a reluat ocupaţiunea

Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cezar Simionescu

AVOCAT

Iaşi.—Strada Română 22

GRATIS

ORI CE PROBA

LA

Fotografie Artistică WEISS

IAŞI—PIAŢA UNIREI

LEI—12 FOTOGRAFII MIGNION —5 LEI

Cărămizi de vînzare

Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909. din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi.

MED. ŞI CHIRURG.

Dr. Louis Mendel

Dentist

Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile

Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.

De-a asupra băcăniei Smirnov

FAINA NESTLE

Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni.

Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII.

Se vinde la toate drogheriile şi farmaciile din Ţara.

Petre Sadoveanu

fost procuror la Curtea de Casaţie

— AVOCAT —

8—10 a. m. *6—7 p. m.*

38 str. Primăverei

BUCUREŞTI

CELE MAI COMPLECTE

ANALIZE CHIMICE şi MICROSCOPICE

— de —

Urină, Spute, Lapte, Vinuri, Stofe de lână, Bumbac şi Matasă etc.

— execută —

Doctor A. RATIANU

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva.—Fost chimist-Şef al Comunei Iaşi

— Laborator Special Str. Golia 46 —

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia“ strada Primăriei No. 27

MARELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galanterie

I. BEINER

IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șoșoni**, adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

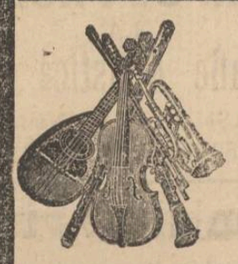

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis — LEIPZIG — Prețul-curent ilustrat gratis

---

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

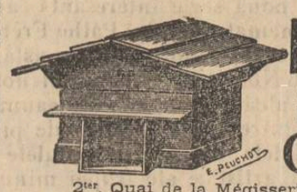

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA“

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din Bucureștipentru asigurații din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER“ incheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sentire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu sentirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia **București**

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Str. Bărlei No. 18 —

Consult. 7— a. m. și 4 - p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 — Iași

„Loteria Regatului Romîn“

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vânzare

Tragerea de la

16 Oct.—10 Noem. 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 865 Duminecă 8 Noembrie 1909

Evenimentul politic de astă-zi

Astă-zi are loc la Ploești un mare eveniment politic: consacrarea în mod public și oficial a fuziunii grupării liberal-democrate de acolo cu partidul conservator-democrat.

Evenimentul acesta prezintă o prea mare importanță, pentru a nu fi relevat cu toată atențiunea ce merită. Căci nu este vorba numai de însumarea în partidul nostru a 102 forțe noi, vii, cinstite, din Prahova—fapt, evident de mare însemnătate și pentru noi și pentru țară—dar mai ales de resultatul moral al acestei fuziuni, care este și mai important.

Contopirea grupării liberal-democrate din Prahova, cu partidul nostru înseamnă în primul rînd vestejirea acțiunii de guvern a partidului liberal, care de la venirea sa la putere și pînă acum, n'a făcut alt-ceva, de cît să „împrăștie sămînța otrăvitoare a anarhiei", de pe urma căreia „toate instituțiile de temelie a statului nostru începuseră a fi atacate și compromise în esența și organizmul lor".

Și aceasta nu este părerea vre-unui cetățean care-care, nu este nici părerea mai multor cetățeni disperați; ci însăși opinia publică, opinia cetățenimii acestei țări, reprezentată prin organizația puternică și armonică a foștilor liberali prahoveni.

Printr'o perfectă analizare a situațiunii politice și sociale, pe care foasta grupare liberal-democrată o face în ziarul ei din Ploești, dovedește pînă la ultima evidență, starea de decrepitudine morală a partidului și guvernului liberal, și pericolul ce-l prezintă pentru țară rămînerea la cîrmă a acestui partid și a acestui guvern.

„Cînd am constituit gruparea noastră, am înțeles să ne facem datoria către județul și orașul nostru și către țară, ori-cîte jertfe ni s'ar cere pentru aceasta", și cu prețul tuturor jertfelor, ei au luptat în contra pornirii distrugătoare a liberalizmului de astă-zi.

Strigătul acesta, alarma ce au dat-o foștii liberali-democrați din Prahova, a fost netăgăduit opera patriotică a unor buni și conștienți cetățeni, îngroziți de mersul lucrurilor și de directiva ce se dădea treburilor statului.

Dar, ori cît de întemeiată era teama lor; ori cît de bine venit era apelul la tot ce mai rămînea liberalizm sincer și cinstit, ce puteau ei face? Acțiunea grupării liberal-democrate era de la început menită, dacă nu a rămînea stearpă, în tot cazul puțin rodnică, pentru că nu pe calea dizidenților și a acțiunilor de separațiune se pot închega lucruri trainice. Și de aceia, cu multă dreptate nouii noștri prieteni din Prahova zic:

„De la început însă, ne-am dat perfect de bine seamă, că storțările grupării noastre răzleațe, ori-cît de sincere și încordate ar fi, își vor pierde mult din efectele lor binefăcătoare, atîta timp cît ele nu se vor contopi în undele largi și uriașe, izvorîte din energiile compacte ale unui mare partid de guvernămînt".

Și aici găsim partea cea de a doua a rezultatului moral ce decurge din evenimentul ce ne preocupă.

Știind, că acțiunea lor va fi cu mult mai rodnică, în cadrul unui partid de guvernămînt, liberalii-democrați de la Prahova n-au ezitat de a vedea numai în partidul conservator-democrat, făgașul acțiunii lor cinstite și patriotice; locul unde se poate lupta cu dezinteresarea și cu dragostea ce comportă atingerea unui ideal.

Iată ce spun în manifestul lor liberalii-democrați din Prahova, vorbind despre partidul conservator-democrat și despre șeful și fruntașii lui:

„De la început am admirat excepționalele însușiri ale ilustrului său șef; de la început am apreciat patriotizmul sincer, tactul și superioritatea politică a fruntașilor săi. Și din ce în ce mai mult, după fie-care act de bărbăție al șefului și fruntașilor săi, ne simțeam tot mai puternic atrași către partidul conservator-democrat, căci vedeam că între el și gruparea noastră există cea mai perfectă identitate de program, de sentimente și năzuinți".

Iar urmarea firească a fost contopirea, pe care o cunoaștem cu toții. Nu este oare simptomatic, că nimeni, fie simpli și izolați cetățeni, fie grupări politice cu dor de mai bine, nu-și aruncă ochii și spre partidul conservator.

De ce oare *de la început* liberalii-democrați s'au simțit atrași către partidul nostru, ca și cum ei n'ar fi avut în fața lor și un alt partid, și deci facultatea de a alege?

Pentru că, eșiți din rîndurile partidului, care a întronat anarhia, ei nu puteau întra în partidul putred și mucegăit al d-lui P. Carp. Pentru că partid mare, serios și cu toate garanțiile de a face o bună guvernare ei n'au văzut de cît în partidul conservator-democrat.

Fie deci bine-veniți la noi, noii noștri prieteni. Ei știu, că în partidul nostru, în partidul lor acuma, munca și dragostea de bine își au locul de cinste. Muncească deci și în partidul lor de astă-zi, cum au muncit în partidul lor de eri, cu aceiași dragoste, cu aceleași frumoase intențiuni pentru binele țării, pentru propășirea partidului. Contopirea grupării liberal-democrate cu partidul conservator-democrat este pentru noi un eveniment de o neasămuită măreție, și va constitui una din cele mai frumoase pagini din istoria partidului nostru.

Ne mîndrim cu triumful nostru, pe care l-am obținut cu dragoste și cu încredere reciprocă.

ÎNȚELEGEREA JUNIMISTA

Nici măcar în ce privește răsturnarea guvernului nu există unitate de idei la Carpiști.

Ziarul d-lui Filipescu duce campanie contra guvernului: o duce pe tema poreclei ministrului de domenii.

Organul așa zis grav al carpismului, Conservatorul, *nici nu știe că există guvern în România: el combate takismul.*

Un ziar răstoarnă regimul, celalt este copie fidelă după gazeta oficială a guvernului—și restoarnă pe takiști.

Înțelegem perfect sistemul Voinței Naționale. *Dar suntem plini de admirație pentru armonia din partidul d-lui Carp: neînțelegeri într'un partid de opoziție pentru răsturnarea unui guvern urît de țară.*

Firește, Conservatorul, *care nu ține hangul* Epocei, *este adevăratul ziar al d-lui Carp. Acesta se află la Viena. Ar fi bolnav, se pretinde. Bolnav sau sănătos—noi îi dorim foarte multă sănătate—șeful grupărei este contra răsturnărei guvernului.*

D. Carp are destulă practică că nu va putea guverna. Atunci de ce ar resturna pe d. Brătianu? De aceea preferă să se ducă lupta contra takiș'ilor, de aceea, cine vrea să citească Conservatorul, *să citească* „*Voința Națională*".

Iată un partid extraordinar: un partid de guvernămînt, care nu vrea să guverneze—o parte din el, cel puțin, în frunte cu șeful.

Mai la urmă, dacă va fi nevoe, va veni la putere o jumătate a partidului, fără de șef

Junimiștii, cari au dat țărei un al treilea partid, sunt în stare să i mai dee și o jumătate din gruparea lor.

Dacă d. Filipescu va fi chemat să formeze guvernul cu jumătatea grupărei junimiste, d. Carp se va alege în opoziție cu bine-voitorul concurs al unui guvern junimist.

Ori ce se va întîmpla, însă, adevărații carpiști vor persista în a resturna pe.... takiș'i.

DOCUMENTE
în chestia Maiorescu

Un ziar din Capitală, care are relațiuni cu d. Maiorescu, publică două documente în chestia jignirei profesorului universitar.

Fără a le mai comenta, le reproducem aci și ele vor tălmăci cît de dreaptă este furtuna ce s'a ridicat, în această privință în contra ministrului Haret.

Textul demisiei d-lui Maiorescu din comisia de judecată a profesorilor, sună ast-fel:

Domnule Ministru,

Reîntors astă-zi dintr'o călătorie de vacanță, găsesc adresa dv. No. 50123, seria B., de la 1 August c.

Am onoarea a-mi prezenta demisia din funcția de membru asesor în comisia de judecată, ce mi se încredințează, neputînd-o primi în împrejurările de față.

Cu înaltă stimă.

28 Sep. 1909 **T. Maiorescu.**

Răspunsul ministrului Haret:

La petițiunea dv prin care vă dați demisia din funcția de membru asesor în comisia de judecată a corpului didactic superior, declarînd că nu puteți primi în împrejurările de față, răspundem că dv. cînd ați fost ales de senatul universității printre cei 3 candidați cunoșteați împrejurările care de atunci nu s'au schimbat întru nimic. Dacă împrejurările nu vă conveneau, trebuia să nu admiteți să fiți ales, căci universitatea este datoare să presinte o listă efectivă de 3 candidați, din care ministerul să poată alege, după voia sa, pe ori care; acesta este dreptul său. Dacă însă unii din cei aleși nu acceptă, dreptul ministrului s'ar restrînge, și aceasta nu se poate.

Dv. sunteți deci obligat să acceptați acum, dacă ați acceptat să fiți ales astă vară. La din contra ar fi un refuz de serviciu.

Ministru, *Haret.*

8 Octombrie 1909.

CATE VA NOTE

La teatrul Național din Iași s'a dat piesa „Fără mamă" căreia i-a urmat o alta „fără sprijin".

In mod foarte regulat spectacolele se dau fără de public.

*

D. C. Meissner, cunoscut ca om de spirit, dă vizite electorale alegătorilor din colegiul I Senat, de la cari solicită voturi pentru candidatura d-sale la colegiul II de Senat.

Junimiștii au admis, deci și ei o reformă a colegiilor electorale: acea a transferărei alegătorilor de la un colegiu la altul.

*

De cînd cu procesul Șumuleanu, fie care își încearcă norocul la cîrciumarii din Iași.

Administrația financiară din Iași, care are și ea nevoe de noroc, a amendat la cîte 200 lei amendă pe mai mulți clienți ai d lui Șumuleanu, fiind-că aceștia n'au pus la loc destul de vizibil tăbliițele pe cari ministerul le eliberează debitanților.

Tribunalul, apreciînd, probabil, rolul infim pe care o asemenea tăbliță îl joacă în viața cîrciumarului, a achitat pe contravenienți.

ATEUL RELIGIOS

Era o vreme cînd d. A. C. Cuza făcea versuri. Mulți zic că strofele d-lui Cuza sunt rele, puțini zic că sunt bune.

Pe noi nu ne mai importă nici calitatea poeziilor în speță, nici eventuala lor schiopăteală. Noi nu voim, prin aceste rînduri, să facem critica versurilor profesorului de economie politică.

D. Cuza și-a scris și testamentul în versuri. Is foarte mulți ani de atunci. Așa de mulți, că testamentul acela în versuri datează din epoca cînd d. Cuza avea prieteni evrei, avea mai mulți prieteni printre evrei, de cît printre romîni.

Un om, care și face testamentul în juneță, este un testator bine dispus, care bravează moartea, care, în sfîrșit, nu face testament definitiv, ci unul căruia urmează să-i mai fie aplicate multe corecturi.

Firește, nu de testamente olografe, nici de cele autentice, este vorba. Justiția n'are amestec în testamentele poeților, nici capțiunea, nici rudele.

Testamentele poeților is referitoare la inmormîntările lor. Heine, jidanul Heine, cum îl execută d. Cuza, a vorbit și el despre înmormîntare. S'a tînguit, că nimeni nu se va ruga pentru sufletul său. D. Cuza, din contra, a cerut să fie scutit de preuți, de prohod, de prapuri și de testemele.

E mult de atunci. Astă zi, însă, cînd părintele Popescu prohodește la toate întrunirile ieșene ale grupării naționaliste, d. Cuza a devenit religios.

Poezia „la mormîntul meu" a rămas. D. Cuza nu se mai gîndește la mormînt. Poeții fac lucrul acesta numai cînd sunt tineri. A ramas poezia, dar s'a schimbat boerul.

D. Cuza este pentru preuți Este chiar pentru sfeștanie la reluarea cursurilor universitare, fiind-că d. Cuza face negoț naționalist la cursurile sale și neguțitorii obișinuesc să-și aghesmuiască prăvăliile.

D. Cuza, în stilul seu etern și elegant, l'a țigănit, fără înconjur, pe profesorul Tiron, fiind-că acesta este contra sfeștaniilor la Universitate.

Atunci elegantul polemist a fost pus pe două coloane: la trecut, s'a pus poezia sa citată, la prezent, excesiva lui religiositate.

Unui ziar din Bucovina i-a plăcut mai mult anti-popismul profesorului ieșan și-a reprodus testamentul în versuri al d lui Cuza.

Cum în Austria există dreptul de cenzură și de confiscare, judecătorul de instrucție, citind versurile reproduse le-a considerat ca un atac la adresa cultului și numărul cu poezia a fost confiscat la Cernăuți, în timp ce, la Iași, autorul—pe care magistratul bucovinean trebue să-i fi închipuit ca fiind om, care dă cu barda în D-zeu—în care timp autorul făcea mătănii și era, poate aflător la sf. Mina, în piața Halei.

Mari sunt minunile omului, care nu nu știe ce vrea...

OAMENI ȘI LUCRURI

CONFISCAT!

O știre curioasă ne a transmis aseară serviciul telegrafic al „Opiniei". Ziarul socialist „Lupta" din Cernăuți a fost confiscat pentru motivul c'a publicat—mai drept, a reprodus—poezia d-lui A. C. Cuza intitulată „La mormîntul meu", interzisă ca una ce ar propagà ateismul.

Dacă cineva se va grăbi să aprobe această măsură a cenzurei bucovinene, e—de sigur—d. Cuza, care s'a confiscat el însuși, și iată cum In volumul de poezii apărut acum cîte-va zile în editura „Neamului Romînesc" poezia pomenită e atît de incomplectă și de ciuntită, în cît abia a treia parte a mai rămas din bucata originală publicată în „Contemporanul" și pe care autorul o reneagă astăzi cu rușine și cu părere de rău.

D. Cuza propagînd ateismul! Iată cea mai ciudată și mai paradoxală născocire de care numai cenzorii glumeți ai Cernăuțului au putut să se teamă; d Cuza care se demenează luptînd în potriva ori cui s'ar încerca o clipă să conteste valoarea sau necesitatea „feștaniei" universitare; d. Cuza — în sfîrșit — care duce lupta de exterminare în contra profesorului Bujor decretîndu-l „heretic".

Ei da! Așa a vrut ironia soartei și așa s'a făcut ca un ziar socialist să fie confiscat în anul 1909 pentru versuri semnate de d. A. C. Cuza:

La mormîntul meu prieteni, lăsați popii toți să vie
Dar le spuneți că 'n viață gîndul meu a fost ateu.
C'am privit religiunea ca o goală comedie,
Spovedania—minciună și prohodul—o prostie
Și că cerul pentru mine a fost fără Dumnezeu.

La mormîntul meu, prieteni, să nu faceți vorbă lungă.
Azvîrliți-mă în groapă, prohodit, neprohodit...

Toate aceste lipsesc din volumul nou al d-lui Cuza,—dar ce folos! Lumea rea le-a găsit și le-a retipărit din vechiul volum, le a reînviat din paginile „Contemporanului" și le-a împrăștiat, spre marea părere de rău a fostului poet,—astăzi politicianul Cuza.

Ah! Dac' ar putea nimici trecutul, cu gîndirea liberă, cu lipsa de credință, cu disprețul juvenil pentru „cruci și înger păzitor", dac' ar fi cu putință să facă să dispară toată acea vreme ingrată, compromițătoare, plină de avînt dar în contrazicere cu prezentul; dacă ar putea șterge acele strofe cu buretele uitării și prin farmece misterioase să le facă uitate ca și cum n'ar fi existat nici odată!

Trecutul însă apare obsedant, cu slove de foc și își cere dreptul său. El pedepsește și mustră, el plînge și rîde, el mărește și micșurează—o! mai cu seamă micșorează pe autorul poeziei confiscate, pe liber cugetătorul devenit dușmanul libertății și al cugetării; el îi pune în evidență nesinceritatea și fățărnicia.

Rodion.

A SE RETRAGE LA TIMP...

Nu e uici o mirare că moartea lui Lombrozo a făcut atîta sgomot. El întrupa o jumătate de secol de gîndire și muncă. Ceea ce este interesant însă, este că moartea l'a *reînviat* oare-cum. După faza luptelor grele în care a trebuit—cum ar fi zis Ioan Brătianu—"să verse sudori și sudori de sînge" ca să se impuie; după faza triumfului, în care toată lumea primea fără control tot ce spunea, iar discipolii prea zeloși îi exagerau ideile și le aplicau chiar și unde nu se potrivea,—a venit, firește și faza a treia, cînd oamenii de știință au început să-l îndrepte, să-l complecteze și... să-l micșoreze. Asta e soarta tuturor cugetătorilor și tuturor savanților, căci dacă în opera lor se găsesc adevăruri eterne, cari înbogățesc patrimoniul culturei universale, nici unul din ei nu ajunge să spue *tot* adevărul și foarte rari simt aceia cari să spuie *numai* adevărul. Și așa, în anii din urmă savantul italian pusese aproape uitat, aproape mort.

Și totuși, nu numai aceasta e tristețea ultimelor ani ai lui Lombroso. Ceea ce i a întristat sfîrșitul, nu pentru el personal care nu-și dădea seama de amănuntul acesta, dar pentru admiratorii lui, este că trăit prea mult, că destinul firesc al *omului* întuneca și scădea personalitatea cugetătorului. Citiți necrologul pe care i l'a consacrat unul din cei mai de seamă ai lui discipoli: Max Nordau. Cu toate menajamentele pe care și le impune, cu toată căldura admirativă pe care o desfășoară, discipolul nu reușește să ascundă că în anii din urmă, Lombroso era unul care *fusese*. Mintea aceea extra-ordinară sclipea încă, împrăștia încă fâșii puternice de lumină, dar aceasta numai cu intermitențe: luată în bloc, ea devenise de o calitate inferioară, cădea în absurd—și în copilărie.

De alt fel nu trebuia să așteptăm necrologul lui Nordau—care nu mărturiăește nenorocirea, dar nu reușește s'o ascundă — pentru ca s'o aflăm. Din multe fapte, și mai ales din multe polemici, lucrul se văzuse de mult. Evident, este tragic să asiști ast-fel la ruinele unui om. Dar fenomenul este foarte frequent. Ast-fel, fiind că vorbim de Nordau, care urmărea cu atîta dureroasă milă declinul progresiv al maistrului său, noi am îndrăzni să spunem că și Nordau a început s'o *scline*tească, deși mulți vor refuza s'o creadă, și, firește, cel dintăi care s'ar indigna de această aserțiune ar fi însuși Nordau, după cum, probabil, s'ar fi indignat și Lombroso dacă i ar fi spus'o cineva. Și ca să dăm nu o dovadă—asta ar fi prea greu—dar o prezumție, am putea spune că după cum la Lombroso una din manifestările dechinului a fost spiritizmul, la Nordau rolul acesta îl joacă ționizmul. Nu pentru că fie spiritizmul, fie ționizmul ar dovedi o decădere intelectuală, dar fiind-că la ambii cugetători aceste procese intelectuale sînt în desăvîrșită contrazicere cu mentalitatea lor anterioară, cu felul cum li s'au dezvoltat inteligențile atunci cînd erau în toată puterea, în epoca lor de muncă creatoare.

Nenorocirea este însă că nici odată sau foarte rar oamenii își dau seama de clipa în care *slăbesc*. E unul din păcatele eterne ale minței omenești.

Eram copil cînd am citit celebra satiră *Gil Blas* a lui Le Sage, și îmi aduc aminte că am făcut mult haz de pățania eroului, cînd a intrat secretar la un episcop. Povestea e—aproximativ—cam asta: Gil Blas primește o leafă excelentă, fără altă însărcinare de cît aceea de a ceti prealabil toate predicile de Duminică ale episcopului. Acesta, om cu minte, simte că îmbătrînește și prevede momentul cînd nu va mai fi la înălțime. Gil Blas are misiunea să i urmărească procesul mental, să prindă momentul cînd episcopul va prezinta primul semn de slăbire, și să i o spue verde, pentru ca din clipa aceea omul să se retragă. „Secretarul" își face slujba în conștiință. Săptămînă după săptămînă el citește predicile, le găsește desăvîrșite și dă patronului seu asigurările cele mai categorice că poate merge înainte. Dar iată că soșește și ziua fatală: piedica e proastă, autorul ei a făcut primul pas pe calea celei de a doua copilării. Și, firește, cînd Gil Blas îi spune: „stai părinte, că te-ai ramolit!", episcopul îl dă afară: „cum, ticălosule, îți dau pîne ca să mă injuri?". Mă grăbesc să spun, pentru o-

Cumparați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 160,- jumatate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

noarea amîndorora, că dialogul nu este autentic: cel puțin slujbașul a pus mult mai multe forme; dar sunt sigur că patronul a pus mult mai puține. Cine a citit mai de curînd cartea lui Le Sage poate restabili lucrurile cu exactitate; destul că eu îmi amintesc fondul și el e așa cum rezultă din cele spuse mai sus.

Cînd am cetit pe Gil Blas m'a amuzat povestea în sine. Mai tîrziu mi-am dat seama că e o satiră foarte jalnică. Păcat însă că ea nu poate fi de vr'un folos altul de cît amuzamentul. Oamenii mici nu pierd mare lucru dacă și continuă activitatea și după ce le au slăbit... balamalele intelectuale. Ce interes prezintă chestiunea de a ști dacă d. A. C. Cuza este complect ramolit de pe acuma, sau mai are de furcă, 2—3 luni de zile? Și ce deosebire serioasă s'ar putea găsi între ce scrie dînsul în faza aceasta și ce a scris în fazele anterioare, dacă cum-va le-a avut și pe acele!

Iar oamenii mari, cu foarte puține excepții, nu vor ști nici odată să se retragă la vreme. **Liviu.**

SCRISOARE DESCHISĂ
către poetul Codreanu
— Ca anexă la articolul ce privea pe Harold —

Amice Codreanu,

Fiind că d-ta revandici pseudonimul cu pricina și fiind că ai dat, prin cele ce răspunzi în „Mișcarea", un caracter public unor considerațiuni ce-ar fi fost poate mai convenabil pentru d-ta să nu depășească caracterul privat, să'mi dai voie să fiu și eu mai răspicat asupra cazului d-tale, tocmai spre folosul d-tale, acum cînd încerci a-ți spala pseudonimul de ori-ce pacat.

Inainte de toate regret adînc că d-ta ești Harold, lucru de care, te rog să mă crezi, că cel puțin mă îndoiam, și acesta încă numai atunci cînd mi s'a afirmat de către cei mai bine inițiați că erai d-ta. Indoiala mea nu era o simplă... „figură literară" cum vrea să spuie colegul Rodion, adică un atac greu, simulat că n'ași ști cui îl îndrept, la adresa d-tale. Nu mai putea fi o „figură literară" cînd d ta ai venit la mine spre a mi mărturisi că ești Harold și eu aveam încă vreme de-a retrage articolul cu pricina. Eram încredințat cînd am făcut revizuirea articolului în zaț că erai d-ta, amice, și totuși n'am făcut nici-o modificare în articol, nici în bine nici în rău, lăsîndu-ți latitudinea de-a lămuri cum vei crede această afacere, care, evident, te scobora în ochii mei.

Și d-ta ai lămurit-o chip lăsînd a se înțelege că ar fi vorba de o meteahnă în memorie, invocînd pentru acesta exemplul unor distinse și chiar geniale minți. Așa-i. De cît în acele cazuri nu-i vorba de reproduceri textuale în operele lor, ci mai totdeauna e vorba de reproduceri de cugetări, ceia ce nu-i tot una, căci o cugetare străină, chiar nerecunoscută ca atare de mintea celui ce o adoptă, sufere totuși o operațiune subiectivă, așa că-i extrem de rar cazul ca să reapară aidoma ca la concepătorul ei dintăi. Astfel stă lucrurile cu cazurile ce le invoci d-ta. Iar reproduceri textuale de pagini întregi mai cu samă nu s'au întălnit de cît în cazuri cu totul patologice, ceia ce, chiar dacă d-ta ai admite în cazul d-tale pentru lămurirea acestei regretabile împrejurări, încă e loc de îndoială întru cît la d-ta reproducerea textului a trebuit să sufără o operațiune care nu putea să nu fixeze obîrșia acelui text: *traducerea*, afară dacă ar fi să admitem că alt cineva ți-ar fi tradus, dar atunci se cunoștea obîrșia după scrisul strein.

Aceasta nu însamnă, amice Codreanu, că-ți pun la îndoială buna credință a d-tale întru lămurirea acestei afaceri. Numai că trebue să recunoști dimpreună cu mine că buna credință a cuiva în relatarea unui fapt nu implică și realitatea cu adevărat în felul expus. Să îmi dai voie să cred că te înșeli în explicarea faptelor ce te-au adus în acest impas greu și să-ți arăt cum cred eu că s'au putut petrece lucrurile, fără să fie nevoe a se compromite—cum c'ar fi cu oare-cari beteșuguri—o inteligență atît de aleasă și cu produse atît de fericite ca aceea a d-tale, în care caz se înțelege în mod logic că întreagă-ți operă ar suferi destulă întunecare și din parte-ți nevoea de revizuire.

Eu îmi explic altfel cazul d tale. Pe cînd erai adolescent, deci în vrîsta tuturor curajurilor și tuturor îndrăznelilor, scriai și d ta multe; dar și traduceai multe. Și, pe atunci cînd lumea se identifică cu noi, cînd ce-i al nostru e al lumei și ce-i al lumei e al nostru, subsemnai fără alegere și lucrările-ți proprii și traducerile, de la cari-ți convenea să lipsească numele autorului, pentru a culege o laudă ori un compliment; și aceasta în mod cît se poate de candid, fără nici o rea intențiune precum îmi place să presupun, căci lucrul putea fi și chiar așa.

S'au strecurat de atunci ani, 10—15 ani; numele autorilor cetiți pe atunci au devenit întru cîtva mai streine, poate nici prilej de a le mai reciti operele, și iată cum se confundă ce i propriu cu ce i strein. Acum, te constrînge nevoea: ești ziarist, trebue zilnic să ți storci creerul ca să dai o bucată palpitantă la gazetă. Pui hîrtia dinainte, pui cotul pe masă și fruntea pe mînă și aștepți ideile. Dar ele, rebelele, nu vin ori-cînd. Și zețarul așteaptă, gazeta întîrzie; de nu dai bucata ce ți se cere, lipsești de la datorie. Atunci... o! salvare, hai să apelezi la unele frumoase bucăți de odinioară. „In fața mării!". Cîți lauri n'ai cules pentru dînsa publicînd-o atunci: pe autor l-ai uitat, dar laurii ți-i amintești. Modestia ta nu poate înfrunta laudele mele publice de acum doi ani, dar ea înfruntă alintările restrînse de atunci și fatalitatea o mînă să pue mîna tocmai pe un text al lui Guyau; și aceasta nu pentru a plăti cu propria pățanie pățania ce n-ai ertat-o altuia, cum crede colegul Rodion, ci fiind-că fatalitatea își face jocul alimentîndu se din nevoile și greșelile oamenilor. Frumos e din cale afară textul, atît de frumos și de actual, că și peste 2000 de ani va fi tot frumos și actual. Dar acest text, socotit în bună credință al d-tale, acest text atît de actual ori-cînd, e pacat să treacă la gazetă fără să nu fie închinat cuiva, unui om mare, unui om care cetindu-l, se va mișca pentru nevoile grele și amare ale lui Harold și-i va înlesni poetului Codreanu o viață mai puțin cinească de cît acea gazetărească.

Iată, amice Codreanu, toată psihologia și filosofia faptului. Prin urmare, nu te mai fă cu metehne intelectuale, care ar fi să-ți atragă o compătimire de prisos. In bună analiză psihologică, precum am încercat să ți-o fac, te înșeli cînd crezi c'ai suferi de vre-un „lapsus memoriae" precum înclină și amicul Rodion a crede. Doar atît „lapsus" pentru momentul de față, că n'ai putut recunoaște ca streină o bucată publicată atît de demult. E în ori-ce caz un „lapsus" care nu-i de vîrît în cadrul psihopatologiei cum ai vrea d ta. De aceia să-mi dai voe a-ți spune că, cel puțin pentru împrejurarea de față, te cunoști puțin. Pricina făptuirii d-tale neașteptate nu-i de natură organică; ci-i aproape strict economică. Așa că să nu-ți viri în minte cumva că n'ai fi un om cu totul întreg și că n'ai merita laudele, pe care eu nu le socot ditirambice ca Rodion, ce ți le am adus odinioară; ci numai să fii mai circumspect.

Intr'altfel, n'am a retrage nimic din cele ce am scris dăunăzi despre Harold, cu toate că Rodion, milosul nostru Rodion, mă găsește „atît de aspru". Faptul așa cum s'a prezentat, neînsoțit de explicațiunile d-tale ce erau să vie abia după aceia, constituia pentru ori-cine un plagiat și în consecință trebuia stigmatizat așa cum am făcut-o. Acum știu că Harold nu-i plagiator, fiindcă Codreanu n'are nevoe să fie plagiator; dar, trecut cu vederea, faptul, aflat mai ales de adolescenți, ar fi fost contagios și de aceia sunt mulțumit a-l fi relevat la vreme și a fi contribuit a-i face și pe adolescenți să fie atenți la activitatea lor. Oare dacă, la timp, primeai, amice Codreanu, lecțiunea cuvenită, mai putea fi cuvînt să fi venit neașteptatul prilej de-a o primi la maturitate? Fără doar că nu. Astfel că eu mi am îndeplinit o datorie pentru care n'am de ce să fiu necăjit, căci eu răstorn cu mulțumire idolii ce nu merită adorațiune; iar d ta meditează asupra celor ce-ți scriu cu o sinceritate, poate nu filozofică, căci n'am pretenții numai decît a fi filosof, cum d ta ai vrea să mă flatezi, dar cu o sinceritate omenescă și prietenească.

Dr. P. Zosin

Iași, 7, XI, 1909.

STRUNA ZILEI

FURIA REFORMELOR

Se știe că guvernul a fost hotărît la început a face reforme și pentru muncitori...
«Voința Națională»

Guvern cu așa virtuți enorme,
Cum l'ar slăvi de ajuns „Voința"?
...Intăiu dorea să dea reforme,
Apoi—și-a reformat... dorința.

Lecția de deschidere
a cursului de Literatură Franceză de la Universitate

Eri seară între oarele 6—7 p. m. și-a inaugurat cursul său de literatură franceză tînărul profesor suplinitor Charles Drouhet.

Tînărul Drouhet e fiul răposatului Pierre Drouhet, fost profesor de limba franceză la liceul „Codreanu" din Bărlad. P. Drouhet și-a căștigat un nume destul de cunoscut în societatea Bărlădeană, ca director al pensionatului de fete, ce l'a diriguit ani îndelungați, servind pentru Moldova de jos cultura femeei romîne, cum d na Emilia Humpel a servit aceiași educație în Moldova de sus cu pensionatul său din Iași. Iar d-na Drouhet a fost una din puținele și meritoasele directoare ale Externatului secundar de fete din Bărlad.

Tînărul profesor suplinitor de la Universitate este dar un francez de origină, dar produs al școlilor noastre, îmbinînd în mod fericit și predarea limbei și literaturei romîne cu ceia franceză.

Lecția de deschidere și-a ținut'o în aula Universității, în fața a numeroși profesori, colegi de la Universitate. profesori și profesoare secundare, studenți și studente și alt public ales. Chestia tratată în lecția de deschidere a fost o lecție de întroducere în literatura franceză.

In exordiu conferențiarul s'a oprit asupra meritelor fostului titular al catedrei, d. Anton Naum, ale căruia merite le a scos în vedere conferențiarul, arătînd că d. Anton Naum e un literat deja consacrat, care a îmbogățit literatura romînă cu scrieri originale și cu traduceri de pe modele străine franceze. Arată ce a produs dl. Naum, valoarea literară a scrierilor sale, traducerile sale corecte de pe autorii clasici, și în special stărue asupra ultimei sale lucrări: *Povestea vulpei*, care de și croită pe un calapod francez, fondul însă e original românesc.

După aceste vorbe de laudă la adresa profesorului Naum, conferențiarul întră în tratarea materiei și arată că față cu vastitatea literaturei franceze, care numără o vechime de 11 secule, se impune o selecțiune în tratare

Intră apoi în amănuntele procedării de urmat la cursul său, declarînd că va a lege în fiecare secul acele genuri, cari au fost mai proprii secolului, lăsînd pentru lucrări de seminar studiarea autorilor trecuți cu vederea la cursul de literatură. Ilustrează cele spuse cu cîteva nume de autori ca poeții pleiadei, față cu *Rabelas* și *Montaigne*.

Cum însă primul gen literar care apare la Francezi e cel epic, conferențiarul explică partea de adevăr și esagerare în afirmarea lui Voltaire că Francezul n'are capul epic, și arată că numai o necunoștință a primelor produse literare a putut motiva o asemenea formulare. Cinci secule literatura franceză n'a numarat de cît poezii epice. Și stărue pe larg asupra ciclului de poeme epice: *Chansons de gestes* și *Chanson de Roland*. Explicarea acestui gen literar o găsește în amestecul fondului sufletesc franc, adaos în Galia cu Clovis, și sentimentului religios, ca întroducerea creștinismului tot cu Clovis. Din sentimentul eroic franc, cu cel religios a eșit epopeia francă, întăiu în versuri germane și apoi după contopirea elementelor etnice în vers francez. Fondul ciclurilor epice e istoric, și privește faptele politice din secol- XIII până la al XI.

In încheere, conferențiarul arată că atunci literatura franceză a început să fiinteze cînd poeții au supt de la însuși poporul din care făceau ei parte, credințele lui, sentimentele lui, aspirațiunile lui, căci numai așa are drept de a exista o literatură, oglindind sufletul poporului. Aplicînd acest mare adevăr la literatura romînă, arată că încă abundează la noi traducerile și mai puțin spiritul creator, singurul care motivează o literatură.

Publicul a anbliniat cu lungi aplause încheerea primei lecțiuni felicitînd pe tînărul profesor.

Ca ținută, dl. Drouhet se prezintă liber așa cum este. Cu defectele catedrei, d-sa n'a ținut și nu va ținea să dea lecțiilor sale acea formă oratorică, impecabilă în formă, ci va căuta să intereseze pe studenți prin o nouă și succintă sintetizare a vastei materii, care formează obiectul literaturei franceze.

Tînărul profesor nu se va opri la un curs demonstrativ și receptiv pentru studenți. D sa va face și un seminar de aplicări și interpretări. Iar pentru a răspunde mai bine scopului catedrei, lucrările de Seminariu vor fi numai în franțuzește pentru a spori studenții noștri în practica limbei franceze.

Felicităm pe noul profesor și-i dorim să ilustreze catedra Universității de Iași cu lucrări, care să mențină vaza și prestigiul Universității noastre. Ar fi cea mai bună răsplată ce numele Drouhat ar face școalei românești. **Gh.**

Litere-Științe-Arte

Un director model.—S'a relevat în numărul de eri subita schimbare în atitudine a „Evenimentului" față de d. H. G. Lecca. A fost suficient, pentru aceasta, ca directorul teatrului să indispună pe cine-va—domn sau doamnă, indiferent—ca ziarul să uite toate laudele nemeritate ce i-a adus, în... ciuda „Opiniei" și a publicului iașan. Cum însă publicul nu citește acel ziar, îi vom face serviciul de a transcrie aproape toată nota gazetei la adresa d-lui Lecca:

„....Anunțînd această piesă nu ne putem opri de a nu împărtăși publicului un fapt care face parte dintr'o întreagă și scandaloasă sistemă, care se practică de o bucată de vreme la Teatrul Național

Piesa aceasta nefiind traducerea d lui Haralamb Lecca în ajunul reprezentației d-l Lecca a găsit de cuviință să plece la București, luînd pe deoparte dispoziția ca să se suspende repetiția generală ce în mod obicinuit se face înainte de spectacol, iar pe de altă parte dînd ordin ca nu cum-va să se întrebuințeze vre-un alt decor de cît vechiturile de pe scenă.

Domnișorului acesta însă, care pentru un „cancer la inimă" răscolește toate magaziile teatrului plus acele ale d-lor Brociner și Hirsch,—îi atragem atenția că titlurile de autor nu i vor scuza nici îndrăzneala, nici apucăturile.

Destul că prin neomeniile sale a parvenit să nenorocească doi dintre cei mai buni actori ai scenei lașului și să nu creadă că i se vor tolera nepedepsit actele de persecuțiune.

Contractele gras plătite pentru dubioase merite ajung la scadență sau se pot desființa și acei care au abuzat de ele, pot fi lasați iarăș să facă trotuarul de intelectuali pe ulițele Bucureștiului".

*

— Profesorul de literatură romînă și de estetică, la Universitatea din București, d. Mihail Dragomirescu și-a redeschis cursurile prin o prea interesantă prelegere în care a atins chestiuni de actualitate sub titlul: „Literatură și politică" pornind de la cazul „Manasse". Rezumatul acestei prelegeri a apărut în „Ordinea" de astăzi, 7 Noembrie.

*

Nu de mult se răspîndise în America știrea despre moartea lui Mark Twian care se află în lumea veche. Intrebat prin telegramă, celebrul humorist răspunse ziarului care-i depeșase:

— Știrile despre moartea mea sunt „mult exagerate".

*

O anecdotă asupra compositorului Liszt

Compozitorul cînta odată la curtea Țarului. Acesta vorbia cu unul din oaspeți așa fel, că artistul se opri din cînt. Cînd autocratul observă tăcerea se adresa artistului.

— O, mă rog, cîntă înainte,—nu mă deranjezi de loc!

*

Sumarul numărului de mîine din noua revistă romînă de sub direcțiunea d-lui C. Rădulesca Motru, este:

Noutăți: O nouă broșură asupra politicei Romînilor din Ungaria. — Viața muzicală la noi: Concertele simfonice.— Revista revistelor. Politica: C. Rădulescu-Motru. Naționalismul, cum trebue să se înțăleagă —II. Chestiuni sociale: D-r I. Simionescu. Veteranii dobrogeni Artur Gorovei. Dincolo de fortificații. Arta: D-r P. Zosin Stîngerea unui idealist: Vittold Rolla Piekarski. Literatura: N. Em. Teohari. Doina lui Eminescu. Note și discuțiuni: Prof. d r N. Manolescu. Utilitatea unui congres periodic al Romîncelor. Th. D. Speranță. Dela expoziția Gropeanu.

Informații

❑ Caragiale și evenimentul din Ploești.

Maistrul Caragiale a trimes d-lui N. P. Râșcanu telegrama ce urmează:

Urez cordial să trăiască bravii praho veni conservator-democrați. Trăiască ilustrul ploeștean, șeful nostru, Take Ionescu.

❑ D. Teodor Dornescu a sosit în București și a cerut să aibă o intrevedere cu primul ministru în chestia primarului.

A sosit și prefectul județului Neamț.

❑ In urma celor întîmplate la consiliul profesoral al facultății juridice din București, d. C. Nacu, desemnat să fie ales președinte al senatului a fost înlăturat.

Guvernul vrea să-l realeagă pe generalul Budișteanu.

❑ Noile bilete de bancă de 20 și 100 lei, vor fi puse în circulație la 1 Ianuarie 1910.

Retragerea biletelor vechi din circulație, va fi făcută cunoscut la timp.

❑ Lucrările pentru restaurarea palatului administrativ din Fălticeni va costa aproape 50 mii lei.

Ministerul de interne a aprobat licitația ținută în acest scop.

❑ Cu prilejul întrunirei și banchetului ce au loc astă-zi, Sîmbătă, în Ploești, s'au lansat invitațiuni semnate de d. Bucur Spirescu, prezidentul clubului conservator-democrat din Prahova.

Iată cuprinsul invitațiilor:

Cu prilejul fuzionărei grupării Liberal-Democrat din Prahova de sub șefia d-lui Gogu-Negulescu în partidul Conservator-Democrat, cu onoare vă rog să veniți Sîmbătă 7 Noembrie a. c. ora 6 după amiază la adunarea generală pe care o va prezida șeful partidului d. Tache Ionescu și care va avea loc la Clubul Conservator-Democrat (Hotel Europa).

In aceiași zi la orele 8 jum. seara se va da un Mare Banchet în sala Grand-Hotel la care vă rog cu insistență să luați parte și să ne comunicați imediat dacă veniți.

Primiți, vă rog, salutările noastre frățești.

(ss) *B. Spirescu.*

❑ Luni se va judeca la curtea cu juri din Botoșani, opoziția făcută de corenspondentul *Dimineței*, în procesul ce i l'a intentat d. A. Buicliu.

Curtea va fi prezidată de d. Al. Hinna, care va fi asistat de d-nii Demetrescu, prezidentul tribunalului și Petrov membru de ședință.

Procurorul Tufescu va susținea acuzarea.

❑ Inspectoratul școlar al circomscripției Iași a fost înștiințat că următoarea mișcare s'a făcut printre membrii corpului didactic din această circumscripție: D na I. Oprescu, institutoare la școala de fete din Suceava, la școala de fete No. 13 din București și Smaranda Timotei, de la școala de fete din Tg. Burdujeni, la școala No. 1 Botoșani.

❑ **Vineri 13 Noembrie a. c. se va oficia cu o deosebită solemeitate hramul bisericei Sf. Ioan gură de aur, din localitate.**

❑ **Ne ocupasem acum cîtva timp despre capela romînă din regiunea Assa—Canada (America), unde se știe că sunt stabiliți foarte mulți romîni.**

După cît știm I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei va trimete la acea capelă 3 călugări. Superiorul capelei de acolo a cerut de asemeni și mai multe odoare sfinte peutru o nouă biserică ce se construește acolo.

❑ **Tratativele pentru recunoașterea ziarului liberal local ca organ oficial, continuă.**

O convorbire a avut loc și eri, în această privință, între prefectul poliției și directorul ziarului, care a plecat seara la București.

Dacă ziarul nu va fi recunoscut, el va dispare, căci fondurile s'au sleit.

❑ **Noile localuri de școli în comunele din județ cărora li s'au acordat împrumuturi în acest scop, se vor construi la începutul primăverii.**

❑ **Comuna Vlădeni din județul Iași a fost autorizată să contracteze un împrumut de 6000 lei, pentru a și construi un nou local de școală.**

❑ **D. Emil Panaitescu a fost numit profesor cu titlul provizor la școala normală de învățători din Iași.**

❑ **Cu toate cercetările făcute până în prezent nu s'a putut da de urma complicelui lui Gh. Iancovici, autorul furtului de la frații Goldemberg.**

Iancovici întrebat atît la siguranță cît și la instrucție refuză să dea numele tovarășului său. Totuși se bănuește că el ar fi vestitul spărgător Nusem Șfarț care se află și el arestat la siguranță.

❑ **Se pare că cei din fruntea serviciului sanitar au renunțat din lipsă de fonduri, la construirea unui sanatoriu pentru tuberculoși, la Bîrnova; căci de și au trecut cîte-va luni de cînd însuși d. dr. Cantacuzino, directorul general al serviciului sanitar, a vizitat și ales locul pentru construirea sanatorului, totuși până în prezent nu s'a făcut încă nici un demers.**

❑ **Ministerul de interne face cunoscut prefecturei județului că s'a autorizat comunele Fîntînele și Cornești din județul Iași, să cumpere teren pentru islaz, cea întăi 30 hectare cu preț de 440 lei hectarul și cea de a doua 34 hectare, cu preț de 440 lei hectarul.**

❑ Mîine la ora 3 după amiază are loc în localul Clubului meseriașilor din Piața Unirei a doua lecțiune de limba universală Esperanto, sub conducerea d-rei Furtună.

❑ **Din proiectele guvernului.**—*Dimineața* **se crede în măsură a anunța unele din proiectele pe cari le va cuprinde mesajul de deschidere al corpurilor legiuitoare: 1) proiectul pentru întroducerea colegiului unic la alegerile județene; 2) pentru modificarea legei tocmelilor agricole; 3) modificarea organizărei curței de casație; 4) modificarea legei industriale și întroducerea repauzului duminical complect.**

DIVERSE

— Comuna Vlădeni, jud. Iași a fost autorizata să contracteze un împrumut de 600 lei, spre a putea construi un local de școală.

— Dezertorul Vasile Ceaușu din reg. 33 Tulcea, a fost predat autorităților noastre, de către cele din Rusia unde numitul se refugiase.

❑ **A doua conferinţă** a profesorilor de la şcoala Normală „Vasile Lupul" s'a ţinut aseară în saloanele cercului didactic. Obiectul discuţiilor a fost programul analitic.

S'au oprit la cîteva deziderate:

1) La l. romînă s'a cerut a nu se da loc atît de larg la scriitori contemporani, despre care încă critica literară nu s'a pronunţat, căci e prea de ajuns că se pun din ei bucăţi de cetit în cărţile de lectură, fără să se stărue asupra operei lor în întregime, de oare ce activitatea lor n'a încetat încă.

Şi apoi şi împărţirea pe epoce nu e nimerită. Ce rost are a vorbi în clasa VI-a de literatură de la 1890 în coace punînd intre aceşti scriitori pe N. Gane, şi clasificînd între cei dinainte de 1890 pe Coşbuc şi Vlăhuţă.

2) La şt. Pedagogice s'a făcut prea tendenţioase adausul ce s'a pus, a se explica la elevi ultimele legi votate de la 1907 încoace, întru cît n'au fixitatea necesară unei legiuiri permanente. Intre aceste legi se citează: legea învoelilor agricole, legea casei rurale, legea crîşmelor, legea judecătoriilor, şi legea islazurilor. Se cam deturnează prin aceasta scopul învăţătorului făcîndu-l un organ executiv în sat, ceia ce nu-l are.

3) La istorie s'a cerut ca cursul de Istoria Romînilor să se facă numai în clasa IV cu un plus de oare, concentrînd materia de oare ce în cl. V se face o repetare şi lectura de texte la cursul de literatură veche.

4) La Matematică s-a cerut o intervertire de materii. Aritmetica să se facă în clasa III toată; iar geometria să se facă în clasa IV, iar cea în spaţiu în clasa V.

5) S'a opinat că cursul de contabilitate cuprinde prea multă materie comercială, se exagerează unul din scopurile şc. Normale, de a pregăti pe învăţător casier de bancă populară, ceia ce nu-i locul, întru cît aceasta are o valoare relativă şi nu face parte integrantă din chemarea sa socială.

6) La şt. naturale s'a cerut a se face Fizica numai în clasa III şi s'a cerut ca cursul de Anatomie şi Fiziologie să se facă în clasa IV-a tremestrul I, iar şt. agricole în semestrul al II-a Higiena să se pună numai în clasa V-a.

7) Cursul de Psihologie să se facă în clasa V odată cu Pedagogia, cu 5 oare, premergînd una alteia.

Pentru celelalte materii s'a separat discuţia pe altă şedinţă, întru cît şi la desen şi la lucrul manual sînt mai multe observări de făcut.

❑ **Evadarea unui vestit spărgător.**— **Să ştie că afacerea furtului de la fraţii Goldemberg din strada de Sus terminîndu se la siguranţă, ea fost trimisă la parchet şi repartizată la cabinetul II de instrucţie al domnului jude instructor Gh. Kessim.**

Eri unul din spărgători anume Ch. Iancovici, fu adus la cabinet unde urma să i să ia interogatorul pentru ca apoi să se dea ordonanţa de urmărire.

Pe la ora 6 seara numitul profită de naivitatea santinelei şi pe cînd trebuia să fie condus la penitenciar a spus santinelei să meargă la Pascal ca să mănînce. Aci după ce a luat masa, sub pretext că se duce să plătească a şters-o făcîndu-se nevăzut.

Toate cercetările făcute pentru a da de urma lui au fost zadarnice.

S'a dat imediat telegrame la toate punctele de fruntarie limitrofe laşului, şi s'a trimes în acelaşi timp doi agenţi poliţieneşti în gara Ciurea pentru a aştepta trenul de 9 ce vine din Iaşi. crezîndu-se poate că numitul ar fi luat trenul spre Bucureşti.

Oltime informaţii

❑ **Impiedicaţi de împrejurări neprevăzute, a fi astă-zi la Ploeşti, amicii noştri Lascar Antoniu şi Vespasian Pella au trimes d-lui Gogu Negulescu telegrama ce urmează:**

Salutăm cu entusiasm sărbătorirea fuziunei organizaţiei D-voastră cu partidul conservator-democrat din Prahova.

Democraţii liberali sinceri şi constanţi nu puteau să stea alături la Ploeşti nici de naţionalii liberali făţarnici şi răsvrătitori, nici de conservatorii pretenţioşi şi reacţionari.

Regretînd neparticiparea noastră, urăm partidului conservator-democrat din Prahova să devină prin aderările valoroşilor şi energicilor amici în frunte cu D-voastră o invincibilă citadelă.

Lascar Antoniu
Vespasian Pella
foşti deputaţi

❑ *Suntem autorizaţi să arătăm că la institutul liceal de d-şoare „Humpel", la şcoala normală de fete „Mihail Sturdza" şi la externatul secondar de fete, n'a fost şi nici nu este nici un caz de febră tifoidă, precum şi nici o altă boală suspectă.*

La Liceul Internat nu s'a mai ivit nici un caz,—afară de cele două existente.

Cazurile despre care s'au vorbit în numărul nostru de alaltă-eri, erau de la unele şcoale primare.

❑ Cerîndu-se de o parte din notari, ca să li se dea dreptul a varsa la casa lor de ajutor şi pensii reţinerile de 50 la sută, spre a li se lua în consideraţie la scoaterea la pensie, a timpului servit în care erau plătiţi direct de comună, ceia-ce ar merita modificarea regulamentului Casei, ministerul de interne cere prefecturei să întrebe pe notari dacă vor să li se ia în consideraţie la socotirea pensiunei anilor serviţi înainte de 1 Iulie 1908, în schimbul sumei ce ar reprezenta 5 la sută asupra lefei pe timpul servit, socotit ca şi cînd ar fi primit tot salarul ce primesc acum, salariu care se va ţinea în consideraţie la stabilirea dreptului la pensie.

❑ D. Moki Ficher girase mai multe poliţe, în valoare de 50 000 lei, d-lui V. V. Miclescu.

Poliţele au fost scontate de casa Koralek şi Müller. Venind la scadenţă, girantul a lasat să fie protestate poliţele.

In judecata, la s. III a tribunalului d. Fischer a atacat, în fals semnăturile sale şi a cerut proba caligrafică.

Faptul a produs senzaţie, întru cît ie evident că Fischer girase şi că iscăliturile sunt ale sale.

❑ Sublima operetă *Husarii la manevră* (Herbstmanoever), fără suprimări în ea, frumos montată, cu coruri şi elemente prime excelente, cu distinsa cîntăreaţă vieneză Olga Windhoop *creatoarea la Viena a rolului Treska* din această operă care a ţinut afiptul aproape 3 luni de zile la Viena, se va reprezenta la Teatrul Naţional din Iaşi în ziua de 18 Noembrie a. c. de trupa de operete din Viena.

La agenţia teatrală „Thalia" (Maximovici) au ramas încă puţine bilete de întrare pentru cele 5 reprezentaţiuni pe care le va da la Iaşi acest exceleni ansamblu de operetă din Viena.

❑ In lipsa de acasă a lui Ion T. Mitrea din comuna Costişa jud. Roman, hoţii întrodu cîndu-se în locuinţa acestuia, au maltratat oribil înjunghiind-o cu un cuţit pe soţia acestuia Profira, luînd apoi suma de 3000 lei şi mai multe lucruri din casă.

Victima a fost dusă la spilal, iar hoţii n'au putut fi descoperiţi.

❑ Prefectura judeţului a înaintat ministerului de interne spre aprobare procesul verbal al comisiunei însărcinate de consiliul judeţean ca fixarea preţuri lor zilelor de prestaţie la drumurile vecinale şi comunale, în campania anului 1910—11.

❑ In altă parte a ziarului anunţăm că spărgătorul Iancovici, autorul furtului de la magazinul fraţilor Goldemberg, a reuşit să evadeze.

Astă-noapte sergenţii din Păcurari au avut o luptă cu Iancovici, care a reuşit din nou să dispară.

Sergentul din colţul străzei Berăria Veche surprinse pe Iancovici rătăcind pe acolo. Sergentul vroi să puie mîna pe el, dar Iancovici îl lovi cu un pe-troiu, şi o rupse de fugă. De şi lovit, sergentul se luă după el. Iancovici se refugie în ograda bisericei Luterane. Mai veniră în ajutor încă doui sergenţi şi în momentul cînd aceştia puseră mîna pe Iancovici, acesta scoase un cuţit, lovi pe un sergent, pe care'l răni la mînă şi reuşi să dispară.

❑ **Crima din Oniceni** — Locuitorul Vasile Matasică luîndu-se la ceartă cu soţia sa Ruja, a luat o puşcă şi descărcînd un foc asupra ei, a omorît-o

Criminalul a fost arestat.

❑ Privitor la vizitele electorale pe cari le face d. C. Meissner, ni se răspunde, cu mult haz, că neproclamatul candidat junimist, nu numai că a dat asemenea vizite, dar le-a şi terminat.

De sigur, că le-a terminat. Candidatul junimist la colegiul II, solicitînd voturi la acei de la colegiul I, cari sunt mai puţin numeroşi, a putut termina mai repede vizitele.

Dacă onor. candidat la col. II, în loc de a fi cercetat pe cei de la col. I, cerceta pe acei ai colegiului universitar, ar fi terminat-o şi mai repede.

❑ In biserica Banu se va celebra mîine seară, Duminică, orele 9, căsătoria domnişoarei Maria Magdalena Reşcanu, fiica d nei Sculi-Logothetide, profesoară, cu d. Ed Busdugan.

Călduroase urări de fericire tinerei perechi.

❑ In ziua de 11 Noembrie d. Colonel dr. Aconţ, medicul şef al corpului IV de armată, însoţit de medicul Diviziei 7-a, va inspecta pe recruţii din Regimentul Ştefan-cel-Mare, iar în ziua de 12, pe recruţii din bat. 4 vînători şi celelalte trupe locale.

❑ Directorul general al inchisorilor şi-a anunţat sosirea în Iaşi pentru ziua de 18 Noembre, cînd va inspecta penitenciarul local.

❑ Pe ziua de azi Vineri s'au înregistrat la serviciul sanitar, cinci cazuri noi de tifos din care două din judeţ.

❑ Admninistraţia Comunală a înaintat prefecturei judeţului rapoartele de inspecţiile făcute la cassele comunale, în cursul lunei Octombrie.

❑ Primăria comunei Tg. Frumos a înaintat prefecturei de judeţ, proiectul de alimentarea oraşului cu apă de la Timişeşti, precum şi a canalizărei cerînd consiliului Tecnic superior spre aprobare.

❑ **Primul-procuror a luat astă-zi foarte curioase dispoziţie, ca accesul parchetului tribunalului să nu fie permis avocaţilor de cît dacă se va anunţa, în prealabil primului procuror.**

❑ **Din Birlad se telegrafiază că o crimă a fost făptuită astă-zi în comuna Pueşti jud. Tutova: D. Creţu, certîndu-se cu V. Maziliu, a ucis pe acesta aplicîndu-i lovituri cu toporul.**

❑ Luni la oarele 4 d. a. d. profesor Ibrăileanu va începe cursurile publice de „Istoria literaturei romîne moderne".

❑ **D na Prinţesă Moruzi Cuza, a bine voit, a oferi îmbrăcăminte la 38 orfani şi noi născuţi de femei nevoeşe, în Institutul „Gregorian".**

D-sa împreună cu d-na Hurmuzescu, au împărţit hăinuţele, la micii orfani.

Fapta este mai presus de ori-ce laudă şi credem, că va fi imitată şi de alte doamne, din elita iaşană.

Administraţia Institutului, mulţumeşte călduros, d-nei Prinţese Moruzi.

❑ **La Vorona, jud. Botoşani, se va săvîrşi mîine căsătoria d-rei Eliza Carale cu d. dr. Cristea Socor.**

Sincere felicitări.

❑ O plăcută şi interesantă veste pentru ieşani; Una din cele mai renumite orchestre sinfonice din lume, **Münchener-Tonkünstler Orchester,** (faimosul Kaim-Orchester) compusă din *80 (opt-zeci) profesori,* sub conducerea maestrului *Lassalle,* va da la Teatrul Naţional din Iaşi, un mare concert, în seara de *8 Decembrie a. c.*

Această orchestră, cu mult mai mare şi mai faimoasă de cît cea ce ne-a vizitat anul trecut, sub conducerea lui Nedbal, *ie considerată ca una din cele mai renumite din lume.*

Biletele de intrare la agenţia teatrală „Thalia" (Maximovici)

❑ **Aducem la cunoştiinţa celor interesaţi, că contestaţiile electorale şi apelurile se vor primi la grefa Curţei pînă la 25 Noembrie ora 5 seara.**

Judecata va avea loc de la 5 Decembrie pînă la 30 Ianuarie.

❑ **Judiciare.**—La secţia a II a Curţei urma să se judece astă-zi afacerea de contravenţie la legea poliţiei veterinare, în care sunt implicaţi fostul arendaş Ie. Gutmann şi alţi doi.

Procedura nefiind împlinită în ce priveşte pe una din părţile civile, procurorul a cerut amînarea, care a fost admisă.

In motivele de apel pe care procurorul de Botoşani Tufescu le-a făcut în aceasta afacere, celebrul procuror polemizează din nou cu magistraţii tribunalului, pe care-i acuză că au judecat după depunerile făcute de martori înaintea tribunalului şi nu după cele făcute de instrucţie.

— Virgina din Tg.-Frumos.

Inaintea unei secţiuni a tribunalului s'a judecat astă-zi acţiunea în divors pe care o doamnă din Tg. Frumos a intentat-o soţului ei.

Căsătoria civilă între soţi a avut loc acum 5 luni, după care soţia a refuzat să vie la cununia religioasă, a refuzat să vie la domiciliul conjugal, şi a intentat divors.

— Complectul secţiei I-a a Curţei de Casaţie va judeca la 23 Noembrie divirginţa în recursul rabinilor din Iaşi, care au fost condemnaţi la diferite amenzi pentru refuzul de a presta în oficiarea jurămintelor more-judaico.

Rabinii vor fi asistaţi de d nii C. Disescu şi Osv. Teodoreanu.

— La 27 a. c. se va judeca la secţia II-a a Curţei procesul în daune pe care d. Jean Veron l'a intentat fraţilor Sturza pentru daune rezultate din reziliarea unor contracte de arendă. D, Veron stabileşte daunele la 260 mii lei. In proces vor pleda d-nii: P. Sion, pentru fraţii Sturza, Otulescu şi Rosenthal din Bucureşti, pentru Jean Veron.

— Camera de punere sub acuzare a admis astă-zi apelul procurorului de Bacău, confirmînd mandatete de arestare ale numitelor Maria Ghioc şi Maria Kiriak, acuzate de pruncucidere.

❑ Eforia spitalelor sf. Spiridon va fi nevoită să iee măsură ca, cel puţin până la 1 Ianuarie, să nu mai fie primit nici un bolnav în spitalul central din Iaşi, de oare-ce actualminte se află internaţi o sută zece bolnavi peste numărul maxim pravăzut în regulament.

❑ Spre a se şti cifra exactă ce urmează a se înscrie în budgetul ministerului de interne pe exerciţiul 1910 | 11, pentru prima de 10% cuvenită sergenţilor de oraş, ministerul cere ca cel mai tărziu până la 15 Noembrie să inainteze rapoarte separate pentru fiecare poliţie în parte, în care să se treacă toţi sergenţii care au dreptul la prima în cursul anului 1910 | 11.

❑ Un nou sport face actualminte încunjurul lumei şi se practică în centrele mari civilizate şi în special la Paris şi New-york. Acest sport este Skatingul sau patinajul cu rulete. Cinematograful din Sala Sidoli ne va arăta astă seară Sîmbătă şi mîne Duminică, un mare club de skating-sportsmani, unde şampionii şi maiştrii mari dau producţii adevărat artistice în acest nou sport.

S'au intercalat apoi sujete noue în programul cinematografului, precum Haina vîndută, supa etc., comedii excelente interpretate de artişti paziziani, restul programului cuprinde apoi Circul de pitici, o copie fidelă după producţiuni artistice ale trupei minuscule, care joacă actualminte în arenele „Luna Park" din Paris. Toţi artiştii, jocheii şi călăreţele sunt pitici, pînă şi caii dresaţi în libertate şi în şcoala înaltă sunt din cea mai „pitică rasă". Apoi ca prin farmec, cinematograful ne transportă în vechea Helladă şi un balet feeric se reprezintă înaintea spectatorilor. Dar baletul nu e fantezie; este o înregistrare fidelă a maestrelor jocuri executate de domnişoarele Napirkowska şi Mary, primele baletiste ale Operei Mari din Paris. Faunii, boschetele şi fermecătoarele grădini, în culori absolut naturale, dau un mai mare farmec acestor sublime scene.

Vom vedea apoi o vînătoare de pantere din întunecimile Africei, Ţaranii, mare piesă teatrală interpretată de artiştii teatrului Sarah Bernhardt;—Cum devii marinar, de la şcoală pînă în mijlocul oceanului; multe comedii, precum: un şarpe poznaş, la o staţie balneară franceză etc., etc., etc.

Mâne Duminică Matineu la 3 p. m. şi seara repr. obişnuită.

❑ **Administratorii de plăşi din judeţ au înaintat prefecturii tablourile de incendiile ce au avut loc în judeţ în cursul lunei Octombre, pentru a se da ajutoare celor ce au avut de suferit de pe urma lor.**

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 7 Noembrie

POLITICE

Bucureşti.—D. Stelian Popescu, fost magistrat, mare proprietar din judeţul Prahova, s'a înscris în partidul conservator-democrat.

*

Bucureşti.—La marea întrunire a partidului conservator-democrat, care va avea loc mîine la „Dacia", vor lua cuvîntul d nii: N. Fleva, Barbu Păltineanu şi J. Th, Florescu, deputaţi ai Capitalei, N. Titulescu, Em. Socecu, I. Brătescu, Răduleseu-Motru şi Take Ionescu.

*

Bucureşti.—Azi cu trenul de Arad au plecat la Ploeşti, pentru a luă parte la marea întrunirea şi la banchetul, care are loc astă-seară, d. Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat, însoţit de 60 de fruntaşi.

*

Bucureşti.—De şi d. P. P. Carp s'a pronunţat categoric, că partidul junimist va susţinea candidatura d lui Matache Dobrescu, la colegiul II de Ilfov, totuşi d. Filipescu continuă să afişeze pe candidatul susţinut de d-sa, d. Deşliu.

Pentru aceasta, d. Filipescu a început să răspîndească prin mahalale nişte adrese, în care spune, că în curînd d-sa va fi „ministru" (!), iar d. Deşliu, „primar al Capitalei"!

Svon despre demisia d-lui Haret

Bucureşti.—In cercurile guvernamentale circulă svonul, cum că d. Spiru Haret, ministrul instrucţiunei publice, a cărui situaţie a devenit imposibilă în ultimul timp, şi ar fi înaintat demisia odată cu plecarea sa.

D. Haret ar fi trimis demisia d-lui prmi-ministru.

*

Bucureşti.—Svonul cu demisia d-lui Spiru Haret, din guvern, e confirmat de unele cercuri.

Se afirmă, că d. Haret a trimes d lui Brătianu o telegramă, din străinătate, prin care îi face cunoscut demisia sa din guvern.

Moartea lui T. Ştefănescu

Bucureşti. — Azi dimineaţă a încetat din viaţă T. Ştefănescu, directorul Băncei Naţionale şi fost profesor la şcoala comercială.

O Somaţie

Ploeşti.—Curtea de compturi a somat pe d. Luca Elefterescu, fost prefect de Prahova, să plătească suma de 13,000 lei, pentru cheltuelele ce s'au făcut în 1907 cu ocazia vizitei Suveranilor.

Somaţia a fost comunicată prin prefectură.

D. Luca Elefterescu a făcut contestaţie.

Numire

Bucureşti.—D. căpitan Gh. Dabija din marele stat mejor, a fost numit şef de cabinet al ministerului de războ.

(D. căpitan Dabija este fiul prietinului nostru avocatul Al. Dabija).

Liberalii din Craiova

Craiova.—Situaţia Liberalilor de aci devine din ce în ce mai încurcată.

O delegaţie a plecat la Bucureşti spre a expune situaţia primului ministru.

O arestare

Craiova.—Azi dimineaţă a fost arestat în gară lucrătorul I. Iliescu, venit aci, se zice, pentru a organiza pe muncitori.

Noul ministru la Belgrad

Belgrad.—Noul ministru al României la Belgrad, d. Filliti, într'o audienţă solemnă, a înmînat regelui Serbiei, scrisorile sale de acreditare.

Situaţia în Finlanda

Petersburg.—Două regimente de cazaci din garda imperială, precum şi cîte-va trupe de infanterie au plecat spre Fiinlanda, pentru un caz eventual de tulburări.

LOTERIA

Bucureşti.—Astăzi nu s'a făcut tragerea.

Ultima zi va fi Marţi 10 Noembrie.

Noul pod peste Dunărea

Sofia. — Delegeţii bulgari în comisiunea mixtă romîno-bulgară pentru podul de peste Dunărea, vor fi chemaţi azi la Sofia spre a raporta asupra negocierilor.

Flota engleză

Londra,—După cele ce spun ziarele, Divizia 2-a a flotei engleze va avea la începutul anului viitor punctul său de sprijin în insulele Orkney; iar divizia I-a va avea ca bază navală portul Sherness în loc de Portlan. Flota din Oceanul Atlantic va avea ca bază navală şi foasta flotă navală din canalul Mînecei.

In urma acestor măsuri, numărul vaselor de rezboiu în apele locale s'a ridicat de la 22 la 28.

Erupţii

Madrid.—„Monitorul Oficial" anunţă că lîngă Garachio, oraş situat în apropiere de muntele Tenerif, din insulile Canare, s'a produs în muntele Lasflores, un vulcan care aruncă materii incandescente, precum şi un fum gros. Puţin după ivirea acestui fenomen, craterul vulcanului s'a închis, dar se tot aud detunături sub pămînt.

Convenţie

Belgrad.—Ministrul comerţului din Serbia a iscălit în ultimul timp convenţia cu casele italiene „Rampali" şi „Volpati", pentru exportul vitelor sîrbeşti prin Salonic, îngăduindu-le mari concesii. Dar negustorii italieni au protestat pe lîngă ministrul de comerţ italian şi d. Tittoni a însercinat pe ministrul italian la Belgrad, să atragă atenţiunea guvernului sîrbesc, că menţinîndu-se această convenţie particulară, care este în contradicţie cu tratatul de comerţ italo-sîrb, guvernul italian s'ar vedea silit să oprească importul vitelor sîrbeşti în Italia.

D. Panci a cerut în această privinţă un raport ministrului de comerţ.

EVA PREMISLEANER
EMANOIL ARONESCU
LOGODIŢI
In loc de ori-ce înştiinţare
Iaşi Iaşi

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.**
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Teatrul Naţional
Sîmbătă 21 Noembrie 1909
BRIGANZII
Melodramă în 5 acte şi 7 tablouri de Feliz Piat

Comptabil rutinat, tînăr romîn se caută de către o casă mare din localitate.
Ofertele se vor adresa la administraţia ziarului sub S. C.

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No 27

MAREELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galanterie

I. BEINER

IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șoșoni,** adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis LEIPZIG **Prețul-curent ilustrat gratis**

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere –Str. de Sus

Fondată în 1858

Aduce la cunoștința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN, BRESLAU

Tabla Marca Leu precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

RUCHE

A Cadres mobiles

Prix : **20f**

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra viețe și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asiguracții din Romania

LEI 6,547,000

Suma asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86, 92. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" ineheie asigurări:

a) Cas de viață pentru un capital cu resultatul minimul garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sortire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Cas de deces mixte cu și fără dividende, cu sentirea de plata premiilor la cas de invaliditate acordind și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de prenuța vieței.

Direcțiunea pentru Romania București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No 9

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consultă 7— a m și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 – Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vânzare

Tragerea de la

16 Oct.–10 Noem. 1909

Se poate cîștiga în caz fericit cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar cîștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motora electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 866 Marți 10 Noembrie 1909

Ministerul Industriei

Acum cîte-va zile. un duios schimb de telegrame a avut loc între fostul ministru al comerțului și cîte-va camere de comerț din țară, în frunte cu cea din București. Și nu era la mijloc numai o politeță din partea celui ce pleca, către cei ce rămîneau, ci după cît se vede era vorba ca să se recunoască din partea camerei de comerț că țara a propășit economicește prin munca fără preget a celuia. Și Camera a recunoscut că așa e.

S'ar părea dar, că în ce privește industria și comerțul ne aflăm într'o adevărată perioadă de propășire, mai ales de la înființarea celui al nouălea minister. Și trebue să recunoaștem că în adevăr de atunci și pînă acum, zgomot s'a făcut în deajuns, dar treabă?

Intru cîtă vreme pe lîngă ministru, mai se află, printre funcționarii de frunte a acestui departament și un statistician, am auzit că s'a pus la cale o statistică a comerțului. De asemenea s'a agitat chestiunea repaosului duminical și îndreptarea legii pentru încurajarea industriei naționale.

Și fără îndoială că aceste lucrări pornite nu toate din inițiativa ministrului, ci puse în mișcare poate chiar fără voia lui, au importanța lor. Ele însă sunt în stare de anteproect și deci, e greu a se vedea întentiunea și scopul în care au a fi întocmite. Ori cum, lauda pentru ele e prematură. Cît despre legea pentru exploatarea băilor noastre, urmează de aici înainte, a se vedea efectele ei.

Dar numai de atîta are acum nevoe industria și comerțul nostru, pentru a prospera? Nu sunt alte chestiuni cari ar trebui să intre în căderea acelui minister? Trebue să observăm chiar de la început că nu s'a dat tocmai mult acestui departament. Așa, el, nu are sub administrațiunea lui școalele, căci toate sunt îngrămădite la ministerul instrucțiunii. Și acesta fiind condus de pedagogi și teoreticiani, cer negreșit de la profesori pedagogie, teorie cîtă vor, dar nimic, sau aproape nimic, din ceea ce ar răspunde la nevoile reale ale țării. Și de sigur a fost aceasta o greșală. Comerțul și industria sunt specialități, cari au nevoie de îndrumări practice. Pe cîtă vreme nu exista o administrație superioară specială a lor, se mai înțelegea amestecul acesta de învățatură, încredințată uneia din ele, cum e astă-zi. Dar de la crearea administrațiunei comerțului și industriei, cu chemare hotărîtă de a se ocupa în deosebi de industria și comerțul țării, se înțelege puțina logică ce a prezidat la întocmirea noului minister, cînd i s'a luat din mînă tocmai mijlocul cel mai eficace, pentru a ajuta în adevăr și cu folos la propășirea economică a noastră.

Dacă comerțul nostru e ceva mai dezvoltat, nu atît poate prin cifra la cît se ridică el anual, cît mai ales prin practicele, din cari unele bune, iar altele rele, pe cari le-am împrumutat de la alte țări, nu tot așa se poate zice despre industrie.

Cu toate acestea și comerțul se plînge încă de multe neajunsuri. Așa comerțul interior are de luptat contra comerțului ambulant, contra cartelurilor, contra practicelor neoneste. De multe ori se plînge dînsul pentru nu tocmai marea severitate ce se pune de cei în drept, în aplicarea legii falimentelor. De asemenea comerțul mic și meseriile se plîng de lipsă de credit, care să-i ajute în momente critice. De aceea cer ele o bancă specială, bancă ocrotită de stat după cum comerțul și industria mare au Banca Națională.

Altă dată, pe cînd dăinuia în țară regimul breslelor, acesta îmbrățișa atît pe meseriași, cît și pe comercianți. Legea meseriilor de astă-zi privește numai pe meșteșugari, lăsînd fără drept, în afară de organizarea ei, pe lucrătorii de fabrică. De și nu se cunosc încă bine efectele acestei legi pentru meseriași, de și sunt mulți cari o critică de a fi introdus dezbinare printre meseriași, în loc de armonie și solidarizare, totuși socotesc că aceste critici sunt exagerate, și că ea ca ori ce întocmire nouă a avut să jignească o sumă de practice mai vechi, cari nu se acomodau cu dînsa. De aci resentimentul acelora, contra ei. Cînd vom avea o generație de muncitori crescută sub auspiciile legii, atunci numai ne vom putea da samă de partea buná a ei. Se înțelege însă că legea are nevoe de modificări.

Dar o asemenea lege trebuia să înglobeze și pe comercianți ca altă dată. Căci și pentru aceștia e nevoe a se dezvolta spiritul de solidaritate și ei au interese comune, și dînșii au nevoe de case de ajutor. Ar fi fost de sigur aceasta, cel puțin o chestiune, care ar fi putut încăpea în programul ministerului de comerț.

Dar comerțul exterior? Aici mai mult ca ori unde era nevoe a se reglementa, sau cel puțin sistematiza un asemenea comerț. Acolo sunt introduse o sumă de obiceiuri și practice a căror reglementare se impunea. Căci era drept ca din ele să nu se facă un fel de monopol, ci să mai intre, să mai cunoască și alții modul de a fi al acelui comerț.

Dar pentru industrie? In afară de școala, cu cari repetam s'a făcut o greșeală de a nu se trece la noua creațiune, aici totul e de făcut, de la început.

Industria însă, ca și comerțul au nevoe de capitaluri? Se pot găsi în țară ori nu, e o chestiune asupra căreia încă nu s'a spus ultimul cuvînt. Cel puțin s'ar fi putut însă creia o bancă anume pentru ajutorarea lor, după cum s'a creat casa rurală, pentru ajutorarea celor ce vor să cumpere pămînt. Căci și aici e de gîndit întâi la cei mici, cari sunt mulți și slabi, înainte de a ne gîndi la cei mari. Insă în această ordine pînă acum noi am procedat alt-fel: ne-am gîndit întâi la comerțul și industria mare și abia acum am făcut ceva pentru meseriași,—nimic însă pentru comercianții mici. In agricultură însă ne-am gîndit mai de aproape la cei mici. De ce? Fiind-că ne-am silit.

Ori din atîtea preocupări, cu cîte s'a indeletnicit ministrul Industriei pînă acum? Cu prea puține și nici acelor nu le-a dat vre-o soluțiune.

De aceea zicem, că prea e mare lauda pentru așa puțină treabă.

V. I. Radu

O ZI DE GLORIE

Partidul conservator-democrat a înscris ziua de 7 Noembrie 1909 ca fiind o zi de glorie pentru dînsul.

Din partidul liberal de la Prahova, s'au deslipit nu persoane izolate, ci o întreagă grupare, care a venit să se înroleze în partidul condus de Take Ionescu.

Succesul este cu atît mai mare, cu cît el s'a întîmplat în județul Prahova, care fusese, precum a zis d. Take Ionescu, Ierusalimul liberalilor și județul mai favorit al conservatorilor cantacuzinești, un județ în care Nababul face politică de patruzeci ani și unde are numeroase domenii.

Curentul pentru partidul nostru se manifestă tot mai mult. S'a zis odată, în glumă, „țara vrea un guvern Carp". Noi nu știm dacă țara vrea un guvern Take Ionescu, fiind că partidul nostru nu urmărește venitul la putere. Știm, însă, că țara vrea un partid al lui Take Ionescu, vrea ca partidul acesta să se înmulțească tot mai mult.

Și faptul este evident. Partidul conservator-democrat este astăzi mai tare de cît ambele partide zise istorice, la un loc.

Istoria va ținea socoteală de procesul ce se urmează acum, în cele trei partide politice și cronicarul imparțial va sublinia desvoltarea uriașă ce-a luat-o partidul conservator-democrat; va sublinia faptul că partidele istorice s'au supraviețuit și că tendința de a întări partidul cel nou fusese uriașă.

Cîntecul cu „gazda nemulțumiților", cu cari, în fața succesele partidului nostru, celelalte partide se opintesc să se mîngîie, acel cîntec a răgușit repede. Firește, la noi vin nemulțumiții. Dar acei în înțelesul ideal al cuvîntului: nemulțumiții de politica șugubață a d lui Carp, nemulțumiții de rătăcirea partidului liberal.

La noi vin nemulțumiții, cari cată, nu mulțumiri sufletești, nu pomeni—noi n'avem nimic de dat—ci cată mulțumirea idealului lor—care constă într'o democrație reală și sănătoasă—cată să fie conduși de oameni luminați, cari cunosc păsurile țărei—și, zeu, nu zefiemistul rece de la Țibănești, nici moștenitorii lui Simu, sunt creați să conducă oameni, cari au un ideal politic bine determinat.

De aceea s'au deslipit dela liberali cei mai mulți frați ai noștri de astăzi—prahovenii—de aceea ar fi greșit calea cea dreaptă dacă gravitau spre Țibănești, ci, după mature chibzuinți, precum se cade să facă oamenii înțelepți, s'au înrolat sub steag democrat, de și, din capul locului, precum sună declarația foștilor liberali, la Take Ionescu le-a fost gîndul.

Pentru partidul nostru, pecetluirea definitivă a actului fuziunei, la Ploiești, a fost o zi de glorie.

Li vor urma altele, a declarat, în tuastul seu, șeful partidului nostru.

D. GOGU NEGULESCU

fostul șef al liberalilor-democrați, acum președintele comitetului executiv al partidului conservator-democrat din Prahova.

CEARTA INTRE FRAȚI

Ziarul franțuzesc al guvernului a fost nedelicat cu junimiștii. Atins de aerele de independență ce și le a luat de o bucată de timp, o parte a grupărei junimiste, care vrea să răstoarne guvernul, ziarul liberal a amintit de vorba cea crudă „opoziție miluită".

S'a amintit junimiștilor, că ei, ca și bietele artiste de la cafele concerte, trăesc din cheta, ce li se servește, nu sub forma brutală a monedei de nikel, ci sub formă de mandate parlamentare.

Firește, nu este dovadă de inimă cu adevărat caritabilă, cînd, făcînd dar cui-va, i-o arunci apoi în față. Stînga să nu știe ce face dreapta—acesta ie adevăratul senz al carităței, de care liberalii, la prima ocazie, n'au vroit să ție seamă.

Junimiștii, în politică, sunt ca văduvele rușinoase: încaseză și sunt mîndri. De aceea, dacă ni se pare nefiresc, nedelicat, în tot cazul, apostrofa „opoziție miluită", ni se pare, din contra, foarte firească, explozia ce a urmat din partea junimiștilor, „văduve rușinoase, dar mîndre".

La apostrofa „Independenței" răspunde *Epoca*—și cum răspunde ie d. Filipescu în picioare, nervos și mîncînd cartonul țigaretei.

D. Filipescu, care s'a ales deputat, la Vaslui, cu propriile sale forțe, respinge cu indignare invinuirea de pomanagiu. Pomanagii sunt, din contra, cei de la guvern, cari guvernează din mila opoziției, pomanagii sunt Brătenii, cari l'au moș enit pe Simu.

Cea mai ticăloasă dintre femei a rămas tot—politica, dacă ceea ce fac liberalii și ce face d. Filipescu, se poate numi politică.

Is mulți ani de zile, încă de la 1899, de cînd d. Filipiscu face politică cu Brătenii. Cîte servicii nu și-au făcut reciproc, cîte infamii n'au pus la cale, în cartel, contra d-lui Take Ionescu și prietenilor sei?

Dacă am priceput de ce s'au înțeles, fiind-că unul dă cu barda și în D-zeu și ceilalți—Brătienii—îs niște simple statuete, nu știm de ce, tocmai de la farsa răstunărei, au ajuns: unii la reproșuri, celallat la ușa cortului? Este o vorbă, zisă vorbă proastă, care glăsuește, „nu vă certați, căci aveți să vă împăcați."

Bună potriveală are vorba aceasta la cearta dintre liberali cu junimiștii.

Mai ales de la răsturnare n'ar trebui să se certe. Căci de vor răsturna junimiștii pe liberali sau vor rămînea liberalii neresturnați—tot junimiștii vor profita de putere.

Iubiți-vă mai bine. Stați uniți, solidari, și răsturnați pe Take Ionescu—macar cu gura, macar de mîngîerea voastră—hodorogite și răsuflate partide istorice.

CATE VA NOTE

Prahova fusese o dată Ierusalimul liberalilor. „Plîngi, Israile, pe ruinele Ierusalimului"—se poate aplica acum liberalilor prahoveni.

*

In timp ce, la Ploiești, liberalii antisemiți își vaită Ierusalimul, d. Spiru Haret, alt antisemit, a fost trimis, de profesorii din Viena, la Bad Nuchem, lîngă Francfort pe Main.

*

A sosit în orașul nostru mult celebra ghicitoare, care, cu cărțile sau în cafea, nimerește ce a fost în trecut, ce este în prezent și ce se va întîmpla în viitor.

Din cauza crizei, anunță ghicitoarea, prețul este numai un leu. Autupamentele sunt oprite: se primește numai o singură persoană. Femei în poziție interesantă nu sunt primite —asemenea femei reprezintînd două persoane

Mai interesantă de cît asemenea poziție, este, de sigur, partea finală a anunțului, care zice: „îndemnăm a vizita pe ghicitoare, care nu lasă nimic de dorit."

Aci este necesar să repetăm: din cauza crizei, onorarul 1 leu.

*

Recordul duratei unui duel, care n'a avut loc, l'a înregistrat Craiova. Ca să nu iasă pe teren adversarii—a durat cu o zi mai mult decît desbaterile procesului Steinheil.

In cele din urmă, duelul a fost mutat în alt oraș, cum s'ar muta un proces pentru suspiciune legală. Dar nici acel oraș n'a fost mai norocos, de oarece, nu se știe cum, poliția acelui oraș aflase despre strămutarea duelului.

Procesele verbale ce s'au încheiat în restimpul duratei tratativelor, vor apare în volum.

OAMENI SI LUCRURI

SORA MARTA

Am rezumat, acum cîte va zile, actele sau manifestările puțin cavalerești ale sexului tare în marea și durabila dramă care s'a desfășurat în fața justiției franceze: afacerea Steinheil. Intre acele acte n'am amintit pe al personagiului anonim, designat și întrevăzut numai în umbra dramei,— fostul logodnic al domnișoarei Martha Steinheil, astăzi „sora Martha"

Numai cunoscătorii de aproape ai dramei în toate peripețiile ei știu despre existența acestei din urmă,—fiica eroinei și adevărata victimă a nenorocitelor întîmplări. Căci d na Steinheil, femee cu un trecut atît de „bogat", încercată de toate capriciile soartei, bătută de toate vînturile, trecută prin toate triumfurile și căderile, suișurile și scoborîșurile vieței, nu iese nici mărită nici micșorată din verdictul juraților. Dar copila nevinovată, străină de toate vicisitudinile, cruțată pînă acum de proza vieței, străină și neștiutoare de artificiile cu care trăia rafinata femee căreia îi datora viața,—s'a văzut dintr'odată lipsită și de bunurile materiale și de mulțumirile sufletești: logodnicul ei a părăsit-o de îndată ce s'au început cercetările judecătorești, în afacerea crimei din impasul Ronsin.

Firește; gestul acesta comportă cel puțin oare-care meditare și e, dacă nu chiar firesc, cel puțin explicabil. In nici un caz nu poate fi pus alăturea de manifestările necavalerești, pe care le-am enumărat în analiza dramei. Fata unei criminale putea să devină simbolul celei mai grozave perversități și cine în locul acelui bărbat ar fi avut tăria să înfrunte opinia publică în revoltă, să treacă nu peste o prejudecată, ci peste convingerea aproape unanimă a unui popor, că e vorba de o femee fără seamăn de corruptă,—un monstru?

Și iată cum tînăra copilă deveni la rîndul ei o eroină a unei tragedii familiare și sociale; iar întâile ei iluzii fură spulberate de apriga furtună prevestitoare de nenorociri.

Vrîsta primei tinereți e cea mai impresionabilă, cea mai sinceră și mai încrezătoare. Ea văzuse lumina zilei în atmosfera celei mai depline abundențe, departe de nourii ce pregăteau uraganul tîrziu. De aceea n'a putut rezista primei și grelei lovituri și astă-zi și-a găsit liniștea doar în taina umbrită a mănăstirii unde va dispărea pentru totdeauna, sub voalul sumbru, alba figură a martirei—„sora Martha".

Rodion.

Școala primară în Elveția

II

Este foarte greu lucru de a face o dare de seamă despre organizarea școalei primare în Elveția. Cu toată unitatea politică sub care se arată în fața lumei, în realitate această țară este compusa din 25 de republici (cantoane și semi cantoane). Regimul școlar variază de la Canton la Canton, care sunt suverane în toate privințele și nu dau voie nimănui să se atingă de drepturile și prerogativele lor. Nu poate cineva, avînd dinainte o lege sau un decret dintr'un canton, să'și facă idee de starea învățămîntului din celelante cantoane. Organizarea școalelor din cantoanele de rînd, de pildă, nu seamănă de loc cu acea a școalelor din Geneva sau Neuschatel. Dacă țara are o armată națională și dreptul civil este acelaș pentru toată Elveția, școala însă n'are aceiași organizație peste tot.

Dacă acest sistem în unele privinți, prezintă oarecare incoveniente, în ceea ce privește instrucția presintă un folos: numai în chipul acesta, școala poate fi organizată după nevoile locale ale celor 3 regiuni din care se compune țara.

Elveția suferă din punct de vedere cultural influența puterilor vecine: Franța și Germania. Cu toate acestea ea nu este înghițită, absorbită de influența acestor țări civilizate Elveția știe să și păstreze caracterul ei propriu, cu toate că este țara cea mai descentralizată din lume. Deși deosebite legi o conduc, toate însă converg în acelaș punct: păstrarea și întăriraa unității morale, a solidarității. Este interesant de citit dările de seamă ale diferitor congrese didactice locale, districtale, cantonale, naționale și internaționale, din care reesă aceiași idee predominantă: *lupta pentru unitatea morală și națională.* Tendințele celor două școli: franceză și germană, Elveția le contopește și urmează din calitățile lor, calitățile școalei elvețiane. Ea respinge formalismul și verbiajul școalei franceze, dar primește tendințele ei spre laicizare complectă, după cum de la școala germană primește metoada învățămîntului științific, a învățămîntului prin lucruri, precum și tendința acesteia, de a face din institutor o putere independentă, care să se poată mișca liber în școala sa, fără ca să fie stingherit la tot momentul de ordine, circulări și tot felul de hîrtii.

Instrucția primară este în Elveția pretutindeni obligatoare și gratuită. Prin gratuitate se înțelege aice și gratuitatea cărților și a rechisitelor necesare. Toți copii, fără deosebire de starea socială sau materială a părinților lor, primesc la începutul anului școlar cărțile și rechisitele lor necesare, iar cei saraci și mîncare și îmbrăcăminte. Instrucția se predă în școlile infantine sau grădinele de copii, în școalele primare propriu zise, precum și în cele pentru copii anormali, în școlile complementare, etc.

Cele dintâi școli infantine au fost înființate de către Cantonul Geneva, atît la orașe cît și la sate. Scopul lor este de a favorisa desvoltarea fisică și intelectuală și a prepara copii pentru școala primară. Motivele care au îndemnat pe autorități să le creeze sunt de ordin moral. Multe familii nu se găsesc în condiții favorabile pentru a da bună creștere copiilor. Pe altele, nevoia pînei zilnice le face să lase în voia lor pe copii pe stradă, unde pot, să contracteze rele obiceiuri pentru toată viața, ca: lene, vagabondagiu, cerșetorie... cu convoiul lor. In școlile infantine, deși ele nu sunt întocmite chiar după ideile lui Froebel, copii găsesc pe lîngă un adăpost sănătos și o hrană intelectuală și morală, care e cu atît mai temeinică cu cît vine în epoca cea mai fragedă a copilăriei. Prin influențarea lor s'a recunoscut reaua stare morală a populațiunei, căci altmîntrelea educația copii

lor macar pînă la 7 ani ar putea să cadă în sarcina educatorilor naturali: mamei, familiei.

Şcoalele infantine cuprinzind două diviziuni: una pentru copii d la 3—6 ani şi alta pentru cei de la 6—7. In Cantonul Vand, copii sunt primiţi în aceste şcoale de la 5 ani în sus pînă la 7. Copii idioţi, surdo muţi, orbi sau cei atinşi de boale contagioase nu sunt admişi în şcoala infantină. In şcolile infantine copii lucrează 42 săptămîni pe an cîte 20—26 ore pe săptămînă. Vacanţele trebue să coincidă, pe cît e posibil cu acele ale şcoalelor primare.

Invăţămîntul este predat cu ajutorul materialului Froebel. Şcolile infantine mult facultative şi gratuite, dar copii odată înscrişi trebue să urmeze regulat. Ori ce copil care nu se ţine curat şi ale cărui absenţe nu sunt justificate, poate fi înderpătat din şcoală pe un timp determinat sau pentru totdeauna. Lucrările acasă sunt interzise. Toate şcoalele infantine trebue să aibă o curte pentru recreaţie, jocuri deosebite pentru băeţi şi fete şi un mobilier special. Cind numărul copiilor trece de 40, se înfiinţează altă clasă.

In Neuchâtel fie-care comună e obligată să aibă macar o grădină de copii, pe care copii sunt siliţi s'o urmeze ma car un an, înainte de a trece la şcoala primară. Cursurile sunt predate de către persoane care posedă livrete de capacitate. In cantonul Vand s'a organizat din anul 1895 un curs normal special pentru institutoarele de grădini de copii. Programul cuprinde mai ales lecţiuni de lucruri, jocuri şi cintece. Divizia superioară mai cuprinde pregătiri pentru citire şi scriere, desemn şi calcul.

Va urma.

C. V. Buţureanu
institutor

CERERI DREPTE

Cu ocazia întrunirii preoţilor la 8 Octombrie, în conferinţele păstorale, preoţii rurali au văzut că au mai multe nevoi generale, ce nu s'au îndestulat pînă acum, din pricină că ei n'au făcut colectiv nici un demers pentru acest scop. Scriitorul acestor rînduri a prezintat autorităţilor, pe cale ierarhică, o petiţiune iscălită de toţi preoţii rurali din judeţul Iaşi, pentru 3 cereri. Nu ştim, ce soartă va avea acea petiţiune, facem cunoscut şi pe calea publicităţei acele cereri, cu rugămintea către cei în drept, de a ne îndestula cererile, căci sunt drepte.

1). *Să ni să rădice şi nouă preoţilor rurali, curba de 5 la sută.*—Cu ocazia săcetei, mi se pare din 1904, s'a pus asupra tuturor funcţionarilor pe salar o curbă de 5 la sută, din pricina dificitului budgetar. Indreptîndu-se situaţia budgetară, s'a rădicat la toţi funcţionarii curba de 5 la sută, numai noi preoţii rurali, vedem cu mîhnire că am fost scoşi din regula generală şi o mai avem. Preotul e şi el om, cu nevoi pentru sine şi familia sa, plătit cine ştie ce, nu e, căci majoritate din preoţi au abia 50 lei lunar, venitul epitrahilor nu e aşa mare, în unele parohii nici nu atinge 30 lei lunar, apoi sătenii sunt destul de nevoiaşi, mai ales în ani ca acesta, cînd nu se face porumb şi de milă pentru nevoia săteanului, la chemarea lui pentru o nevoe religioasă, preotul merge fără plată, sau de ia, ia un preţ mic de tot. Pentru moment statul nu poate să ne facă o înbunătăţire a situaţiei materiale, cel puţin să ne rădice şi nouă curba de 5 la sută, ca şi celorlalţi funcţionari şi ca şi preoţilor de oraş ce nu o au.—

2) *Să primim şi noi preoţii rurali, leafa lunar.*—In timpul de faţă primim leafa pentru 3 luni o dată şi nu la mijlocul sau finea trimestrului, ci în luna a 4-a pe la început ne vine chitanţa de leafă şi pînă să fac formalităţile, pînă o achită perceptorul trece întreagă luna a patra. Cum am arătat mai sus, preotul are şi el greutăţi familiare şi trei sau 4 luni fără să primească nici un salar, e prea mult timp şi e nevoit nu de puţine ori a alerga la împrumuturi. Vedem că toţi funcţionarii primesc leafa lunar, preoţii de oraş asemenea, credem că e timpul şi ar trebui ca şi noi preoţii rurali să o luăm lunar, altă greutate nu ar fi de cît un funcţionar mai mult în administraţia bisericei. Ni se cîntă, că suntem colegi cu învăţătoruii şi noi preoţii, vedem că lucrul aşa e, vedem însă că nouă preoţilor ni se fac mai puţine înlesniri ca învăţătorilor, pe lîngă altele, ei au leafa lunar şi o primesc cu înlesnire, pe cînd trimestrial şi o primim cu întîrziere şi destul de greu.

De cînd au trecut subvenţiunile bisericilor şi şcolilor pe sama statului, la 1 Aprilie a. c. vedem că învăţătorii pentru şcoli, au primit subvenţia pe trimestrul Aprilie şi poate şi pe Iulie, iar noi pînă acum, n'am primit nimic.

Că vom primi e sigur, dar întîrzierea aceasta arată, că ni să dă puţină atenţie nevoilor noastre.

3) *Chitanţa de leafă să nu mai fie iscălită de întreaga epitropie, ci numai de preot singur.*—Pentru administrarea, avutului bisericilor, fie din testamente, fie din orfande bene vole, cum şi pentru întreţinerea subvenţiunei acordată de stat pentru întreţinerea bisericilor cu cele necesare, e constituită epitropia, compusă din preotul paroh ca preşedinte, din un epitrop ales de enoriaşii întregei paro hii şi unul numit de guvern.

Preotul fără învoirea şi ajutorul epitro piei nu poate nici administra, nici face vre-o cheltuială după voe. Ideia administrării şi îngrijiri de biserici cu ajutorul epitropiei ast-fel consituită e admirabilă. Leafa însă nu e nici un venit al bisericei, nici o donaţie pentru biserică, ci e un drept personal al preotului şi a cîntăreţilor. Ca pildă că e aşa, e şi faptul că lefurile variază, nu de la biserică, la biserică, ci de la titlurile academice, ce serveşte ca paroh sau supra numerar la parohie. Leafa fiind prin urmare un drept personal al clericilor şi nefiind trecută nici în budgetul de venituri a parohiei, epitropia administrînd numai veniturile bisericilor, nu şi leafa, e logic ca chitanţa de leafă să nu fie iscălită de întreaga epitropie, ci numai de preot singur. In preot trebue să să aibă încredere, căci punerea aceasta sub epitropie la luarea lefei scade din autoritatea preotului. Prezenţa în parohie a preotului şi exactitatea lui la serviciu o are datoria de a o observa protoiereul şi nu epitropia. Frica că unii preoţi nu vor da regulat leafa cîntăreţilor, nu e justificată, căci pe do sul chitanţei e specificat cît ia preotul şi cît fie-care cîntăreţ aparte.

Dacă în unele părţi preoţii ar căuta să nedreptăţească pe cîntăreţi, e datoria autorităţii bisericeşti a aduce la legalitate pe acei preoţi; e nedrept însă ca pentru unul sau doi preoţi în un judeţ şi de vor fi şi aceia, să sufere toţi preoţii din judeţ umilirea, ca iscălirea chitanţei de leafă să facă de întreaga epitropie şi nu numai de preot. Mai repet încă odată că cererile enumerate mai sus sunt şi logice şi drepte şi de ni să vor îndestula, se va dovedi că solicitudinea, ce să zice că se are pentru cler va fi în fapte, nu numai în vorbe.

Ioan A. Parfenie, Preot.
Paroh

Rădeni, jud. Iaşi.

SCRISOARE DESCHISĂ
d-lui A. C. CUZA

Prea stimate Domnule Director

Avem rugămintea—cea mai mare ce a trebuit să facem cuiva—să publicaţi numai de cît—cu toată responsabilitate anoastră—respunsul ce suntem obligaţi a-l da d-lui Cuza. *Fiind denunţaţi, în modul cel mai nedrept, ca cei mai mizerabili fii ai ţărei, veţi îndeplini faptul cel mai milostiv dacă ne acordaţi ajutorul de apărare prin ziarul ce dirijaţi.*

Cetăţeanului A. C. Cuza

Profitînd de ospitalitatea ce găsiţi în *neamul ţigănesc*, aţi debitat o mulţime de neadevăruri şi otravă pe socoteala noastră, fără ca noi să fi pomenit vre odată numele ce purtaţi. Drept vorbind, nici nu vă cunoaştem altfel, de cât numai după scandalurile ce provocaţi în oraşul care are nenorocirea a vă adăposti ...ca cetăţean!...

Neadevărurile grosolane, dublate încă prin funcţia de poliţist—de acelaş prestigiu ca şi naţionalismul ce profesaţi—sunt:

I) Aluziunea ce faceţi, că „un student a sărit la bataie la un profesor", este o minciună de cea mai ordinară specie. Faptul—cu totul contrar—a fost judecat de Senatul universitar, care a găsit pe cei doi studenţi cu totul neculpabili din vina ce le-o aduceţi—foarte grea în adevăr, dacă ea s'ar fi produs. Atât studenţii prezenţi, *cît şi însuşi domnul profesor respectiv* vă poate desminţi că insinuaţia ce faceţi este neexactă. Deci priviţi cum în acest caz vă apăraţi cu paravanul *minţirei*, şi cum răufăcătorul în specie se erijează în maestru cântător de ordine...

II) Neadevăr absolut este, că subsemnaţii am fi pronunţat vre-o vorbă sau am fi făcut vre-un gest provocător, când „se oficia sfinţirea apei" în Aula Universităţii. De altmintrelea, printr'o ironie a soartei, cei mai mulţi licenţiaţi, cu care am vorbit momentan prin sală, erau do la Ştiinţi. Toată lumea şi toţi profesorii prezenţi au putut constata atitudinea noastră cea mai liniştită din lume. Şi cu siguranţă că, dacă ar fi fost altfel, apoi nu ne-am dat în lături să primim pedepsele cele mai severe, căci noi afirmăm responsabilitatea deplină a fie-căruia pentru actele şi ideile sale, şi nu căutăm a ne ascunde după paravanul minciunei ca orice bufniţă...

III) Confesiunea că aţi fost provocat la duel *este foarte interesantă*, dar a-ţi aşezat-o cu totul neexact:

Amintiiţ-vă că era vorba de o *întrunire studenţească* în sala Pastia, unde aţi venit şi v'aţi erijat, *mai mult prin silă de cît prin condescendenţă*, ca preşedinte în locul studentului Cădere—actualul doctor. Apoi instalîndu-vă la biurou, aţi declarat *„prezidaţi—nu o întrunire studenţească—ci o întrunire cetăţenească*, ceea ce publicul şi elevii naţionalişti, cu care invadaseţi sala, au admis. Ast fel schimbînd cu totul şi *titlul şi scopul întrunirei*, aţi dat cuvîntul antisemiţilor *Cuza, Căpitan Palade, unui profesor de ştiinţe şi unui preut.* V'aţi sfădit chiar cu studenţii *cari vă certau că le-aţi pervertit întrunirea lor.* Cînd cetăţeanul—student Rîşcanul—de d-ta declarat cetăţean—a cerut cuvîntul, d-ta ca preşedinte, manevrînd cu un talent special horda naţionalistă, aţi făcut imposibilă ori-ce linişte. La inzistenţele lui Rîşcanu de a nu părăsi tribuna l'aţi busculat şi *d-ta personal*, stăpîn ce devenise şi prin tirania majorităţei, i-ai aruncat un întreg tezaur de calicative perfide şi infecte, ca anarhist, zăpăcit, nebun.. etc...

In asemenea condiţiuni cetăţeanul Rîşcanu, fiind de o robustitate şi calmitate în adevăr admirabilă, şi pe de altă parte considerînd că însuşi *d-ta declaraseşi întrunirea de cetăţănească*, ţi a trimes martori ca *cetăţean*, ceea ce însuşi d-ta vei mărturisi.

Dealtmintrelea, însuşi această provocare la duel n'a fost — spre fericirea d-tale — de cît un chip de descarcare a indignărei momentane şi în acelaşi timp o glumă perfectă: Căci toată lumea te cunoaşte de o *laşitate şi frică*, faţă de care un evreu este un erou. Aceste calităţi superbe, de cari în adevăr te bucuri în gradul cel mai înalt, s'au adeverit, căci d-ta la auzul acestui duel ai devenit ca ceara. Mai departe numai d ta singur ai putut să apreciezi ocazionalul act fiziologic ce ţi s'a întîmplat.

Constatăm numai că specialitatea ce ţ'ai însuşit de a iuvada şi zădărnici ori ce întrunire prin horda naţionalistă a început deja de mult. *In medias res* a d-tale şi *Dr. Zossin* a fost victima hordelor ce comanzi. Deci p nă în prezent v'aţi îndeplinit funcţia cu tot zelul de trei ori. Succes, căci toate împrejurările din ţară par a vă favoriza...

IV). Indicarea poliţienească, că noi am făcut „anarhie" la „Ghica-Vodă", prezintă tot atîta exactitate ca şi punctele precedente. Am vorbit între lucrători despre principiile ce trebue să i călăuzească în educaţia şi organizaţia lor; şi am mai aratat că, în lipsade industrie, nici o alinare mai serioasă asupra *marilor dureri* ce zac în ţară, nu se va putea realiza *fără educaţia şi organizaţia ţaranilor*, cari din toate punctele de vedere, ţin la noi locul proletariatului. Acesta este crezul nostru, prin cari ne deosebim de ceilalţi, şi de aceea p nă acum numai de 2 ori am fost la „Ghica-Vodă". Cit priveşte „anarhia", renunţăm în totul faţă de un geniu aşa de specializat, cu care v'a înzestrat D-zeu şi pentru care sunteţi binecuvîntat de unii reprezentanţi ce îi are pe pămînt.

Ca concluzie, declarăm bîrfelile d-tale ca o provocaţie aşa de mizerabilă încît la recidivă nu vom mai răspunde prin scris, ci prin mijlocul vrednic de satisfacţie, faţă de asemenea cetăţean...

Cetăţeni: **V. Rişcanu** şi **C. Chirica**

Litere-Ştiinţe-Arte

Forţe irosite.—Reclama ziarelor pentru apropiata apariţiune a revistei bucureştene „Cumpăna" e bine întreţinută şi nu e greu de prevăzut că publicaţiunea nouă a d-lor Sadoveanu, Dimiire Anghel, St. O. Iosif şi Ilariu Chendi va întîmpina în public o primire simpatică, dacă nu chiar „entuziastă".

Asupra entuziasmului ar fi ceva de zis. Experienţa ne-a învăţat de mult că el nu trăeşte în ţară la noi de cît atîta timp cît trăesc rozele şi pe el nu se poate compta în materie de întreprinderi publicistice. Să-i prezicem dară noului reviste numai o bună primire şi să ne mulţumim a ne pune numai întrebarea: ce scop are oare noua publicaţiune şi în vederea cărui program nou e întreprinsă. Scriitorii afişaţi ca redactori unici ai revistei sunt nu numai colaboratori ai altor numeroase publicaţiuni, dar şi dintre cei mai ocupaţi,—aproape singurii ocupaţi cu publicistica literară şi binişor renumeraţi, în afară de ocupaţiunile de altă natură, de care nu se prea împiedecă activitatea lor literară şi bele tristică. Au avut cu toţii libertatea suficientă de a şi exprima vederile şi de a-şi arăta credinţele cu independenţă, fie prin reviste, fie prin ziare,—cu excepţia doară a unui articol semnat de A. Mirea (Anghel şi Iosif) pentru „Ordinea" şi scris *în contra* unei scriitoare.

De ce dar o nouă intreprindere şi o nouă desconcentrare de forţe publicistice? Intr'al cui folos şi în vederea cărui ideal? Bine înţeles, socotim că nu e vorba de un ideal material la scriitorii pomeniţi.

*

Printr'o curioasă eroare de zaţ „Scrisoarea din Iaşi" apărută în ultimul număr al „Ordinei" începe cu cuvintele: „Nevrednică de amintit" în loc de „vrednică de amintit". Rectificînd eroarea atragem atenţiunea asupra acelei interesante. „Scrisori" care documentează cu citate autentice din autori vechi suferinţele Iaşului sub epidemiile de tot felul şi arată adevărata vechime a tifosului în a doua Capitală.

*

Excelenta trupă de operetă vieneză care îşi va începe ciclul reprezentaţiilor sale la Teatrul Naţional din Iaşi Sîmbătă 14 Noembrie a. c. Cu opereta „**Walzertraum**" (Farmecul unui vals) îşi continuă seria reprezentaţiilor sale la Teatrul Liric din Bucureşti în faţa unui public foarte numeros.

Asupra operetei „**Walzertraum**" ce a fost reprezentată la Teatrul Liric din Bucureşti în sara de Luni 2 Noembrie a. c. iată ce spune cronicarul artistic al „*Universului*" în No. 301 301 din 2 Noembrie a. c.

„Incîntătoarea operetă a lui Oscar Straus, pe care bravii artişti ai companiei lirice Grigoriu au popularizat o la noi, a găsit asară în trupa de operetă vieneză ce a debutat la Teatrul Liric (Leon Popescu) *un succes desevîrşit prin coloratul local obţinut mulţumită unor simpatici artişti vienezi.* Opereta a ramas azi un gen de teatru aproape exclusiv vienez şi se înţălege astfel de ce succesul trupelor vieneze de operetă e totdeauna mare. Căci a fost un mare succes reprezentaţia de aseară de la teatrul Liric, succes pe care d-na Milla Therer steaua trupei, sclipitoare de vioiciune, cu vocea simpatică şi plină, l'a împărţit în mod cît se poate de demn cu excelentul comic d. Gutman, cu preţiosul tenor d. Marinsky, cu d-ra Bijacco, cu d. Mollik şi aproape cu tot restul trupei. Public mult care s'a amuzat cît se poate de bine".

La Iaşi „Farmecul unui vals" va fi reprezentat Sîmbătă 14 Noembrie a. c de acest excelent ansamblu.

Biletele de intrare la agenţia Teatrală „Thalia" (Maximovici).

*

Marie Rotheit povesteşte în „Pester Lloyd" ce-a văzut în Berlin la observatorul astronomic dela Treptow. Sute de oameni stau pe coperişul clădirei, aşteptîndu-şi cu răbdare rîndul să se uite prin telescopul cel mare la Marte. Un om de ştiinţă stă la aparat şi ajută pe flecare cu sfaturi, îi potriveşte lupa, etc. „Vezi la pol îmflătura?" Şi rînd pe rînd vin unul cîte unul şi privesc planeta, văzînd cu ochii ceea ce atîţia cunoaştem numai din cetit. Mai sînt şi ocheane mici şi prin acestea privesc şi capătă lămuririle trebuitoare dela oamenii observatorului.

*

In editura Librăriei „Nouă" P. & D. Iliescu din Iaşi, a apărut „*Eminescu Comemorativ*" Album Artistic-Literar. O lucrare de mare preţ, tipărită în totul pe hârtie chromo, avînd numeroase clişee artistice, din care remarcăm *autografele poetului*, ilustrate de pictori distinşi, totodată şi fotografii inedite. Albumul a apărut în editura librăriei P. & D. Iliescu, unde ori-cine se poate adresa pentru a şi l procura.—Cuprinsul: *Proza*: semnată de: T. Maiorescu, I. Negruzzi, I. Slavici, B. P. Haşdeu, I. L. Caragiale, N. Gane, E. Gruber, A. D. Xenopol, T. V. Stefanelli, N. Iorga, A. C. Cuza, C. Rădulescu-Motru, I. Gherea (Dobrogeanu), G. Ibrăileanu, I. Raicu-Rion, M. Dragomirescu, G. Panu, I. Petrovici, căpitan Matei Eminescu, Anghel Dimitrescu şi N. Zaharia. *Versuri*: în mare parte autografe de a lui Eminescu; restul cuprinde poezii de: A. Vlăhuţă, Veronica Micle, Anton Naum, Duiliu Zamfirescu, Olănescu-Ascanio, D. Anghel şi St. O. Iosif. *Pagini de Muzică* scrise pentru poeziile lui Eminescu, de: Eduard Caudella, G. Stefănescu, E. Mezzetti, G. Scheletti şi Iancu Filip. *Fotografii*: toate portretele lui Eminescu, familia sa, prietenii, casa părintească şi împrejurimile, actele de studii, ziarele unde a colaborat, manuscrisele, mormîntul şi altele de mult interes pentru admiratorii lui.

Preţul 3 lei 50 bani. Ediţia de amator: 10 lei. Asupra conţinutului literar şi artistic al lucrării vom mai vorbi.

*

STRUNA ZILEI

OCNA POSTUMA

In ultemele procese marţiale procurorul din Barcelona ceru 30 de ani închisoare pentru un bătrîn de 80 de ani.
Telegramă

Şi'o fi zis în gînd calăul —
Ani trei zeci cerînd, anume:
Dacă i'o fi prea scurta viaţa
L'om urmări 'n cealaltă lume....

Informaţii

❑ *Intrunirea de ieri a partidului conservator-democrat, la Bucureşti, a avut un succes desăvîrşit.*

Sala „Dacia", era archiplină. Discursurilor d-lor Take Ionescu, N. Fleva, B. Păltineanu, Rădulescu-Motru şi Jean T. Florescu, au fost mult aplaudate.

❑ *Studenţii romîni de la facultatea teologică din Cernăuţ au adresat P. S. Sale episcopului de Roman Gherasim Saferim, următoarea telegramă:*

„Studenţii români dela facultatea de teologie din Cernăuţ Vă exprimă în adunarea generală de astăzi, prin vii aclamaţii acum după ce toţi şi au spus cuvîntul, recunoştinţa şi aderenţa lor pentru actul de apostolică îndrăzneală ce în aceste vremuri de grea încercare a sfintei noastre biserici îl săvârşiţi întru apărarea neştirbitului depozil al dumnezeeştii credinţi dreptmăritoare a adevărului, care vecnic fiind, va trebui să învingă.

❑ Vestitul spărgător Iancovici, fusese după cum se ştie, prins şi datorită nechibzuinţei poliţiei noastre, el a reuşit să evadeze. De trei ori până acum aeste spărgător a fost în mâna poliţiei şi totuşi agenţii nu l'au putut reţinea.

De şi e prevăzut în lege ca sergenţii de oraş să poarte revolvere şi de şi poliţia noastră are în depozit 300 de revolvere,—totuşi sergenţii mai ales celor de noapte, nu li se dau arme şi hoţii trec prin mâna lor fără să mai poată fi prinşi.

❑ La 23 Noembrie, se va face la Cernăuţi inaugurarea palatului camerei de comerţ şi industrie.

La această solemnitate va veni să ia parte şi d. dr. Weisskirchner, ministrul de comerţ.

❑ D. Al. Gheorghiţă a fost numit învăţător, cu titlul provizor, în postul al II lea de la şcoala din Buhalniţa.

❑ In zilele de 20, 22 şi 23 Noembrie se va ţinea în Bucureşti congresul agronomilor obştiilor săteşti din întreaga ţară

❑ Să ştie că Comuna a hotărât facerea unui lazaret pentru tifici, în ograda bisericei Bărboi.

Nu crede oare comuna că construirea unui lazaret tocmai în centrul oraşului ar fi o primejdie şi mai mare pentru populaţie?

❑ S'a acordat „Resplata Muncei" pentru biserică, d-lui M. Gheorghiu, comerciant din Vlădiceni jud. Iaşi, pentru că a reconstruit biserica din acea comună.

❑ In eparhia Moldovei şi Sucevei s'au înfiinţat două parohii nouă, una în comuna Munteni şi alta în comuna Drislea.

❑ **Incă o dovadă vie de interesul pentru Iaşi, al celor din fruntea serviciului sanitar superior, e şi următorul fapt:**

De şi în plină epidemie, serviciul sanitar al Iaşului era descomplectat. Lipseau doui medici comunali. D. dr. Sion a numit doui medici, nu-i vorbă,—dar nu pentru a aduce servicii Iaşului, ci pentru a'şi plasa doui protejaţi ai sei. A numit doui medici cu titlul de medici comunali la Iaşi, însă i-a detaşat ca medici de plasă în alte judeţe! Auziţi, ca şi cum Iaşul n'ar avea nevoie de medici comunali, totul ar fi în bună regulă, la Iaşi n'ar exista nici o epidemie şi pentru ca medicii să nu stea degeaba, îi trimete să facă serviciul în alte părţi!

Numai un d-r Sion poate concepe aşa ceva!

❑ **Din Botoşani** ni se scrie că alaltă-eri a avut loc adunarea generală a societăţei femeilor romîne „Ajutorul Sermanilor", alegîndu-se noul comitet, după cum urmează:

Preşedintă principesa Ralu Calimaki; vice-preşed. d-nele Ana Gr. Goilav şi Paraschiţa Cerchez; casieră d na Zenobia Savinescu; secretară Emilia G. Vrânceanu; membre: Principesa Emma Callimaki, d-nele Ana Em. Mane, Aglae Neculescu, Cleo Caimacan, Ecaterina M. Ciulei, Ecaterina G. Ciomac, Ecaterina Frunzescu, Ecaterina Dombroski, Eugenie d-r Lecnescu şi Maria A. Ţaranu.

Pentru sporirea fondului, societatea a hotărît să organizeze un mare bal, pentru ziua de 29 Decembrie a. c.

❑ *In zilele de Marţi 1 Decembrie şi Mercuri, 2 Decembrie 1909, d ra Madeleine Dolley va da în sala Teatrului Naţional, două reprezentaţiuni. Prima „La Dame de chez Maxime" şi a doua „La Femme Nue". Trupa este compusă din artişti de primul rang ca:* **d l Jacques Volnys**; *ofiţer al Academiei. Este angajat de mai mult timp la Teatrul Sarah Bernhardt.* **D l René Pillot** *joacă role prime de caracter la „Gymnase".* **D-l Emile Garandet** *primul comic al trupei a creiat roluri ca „Florette şi Patapon" „Loulou" „L'Age d'aimée" etc., cu mult succes.* **Dl. Maurice Mayen** *de la „Teatrul Renaissance".* **D-l André Nérac** *de la Teatrul „Athène" şi* **Georges Grosner** *de la Teatrul „Trianon" joacă cu mult succes rolurile moderne de caracter, în timp ce „d l Paul Dufresny" de la „Teatrul de Arte" joacă pe acele ce represintă sarcinile. Regisorul trupei este* **Louis Pugene** *„fost societar al Comediei franceze".*

Doamnele din trupă sunt: d-ra Dione de la Teatrul „Molière" înzestrată cu frumuseţe şi un mare talent. D ra Jane Gally de la Teatrul L'Athene. D ra Margarette Degaral de la teatrul Renaissance. Artiste care joacă roluri de caracter d-rele: I. Farges de la teatrul des Nouveautés, A. Girardin de la teatrul „Antoine" şi excelenta d na Luneville. Boscher de la teatrul Gymnase, supranumită Chaumont II.

După reprezentaţiile din Iaşi, trupa va pleca la Odessa.

❑ **D. St. Gheorghiu, mare propietar şi fost deputat, doctor în drept de la Paris, a plecat la Berlin, pentru a'şi complecta studiile juridice şi economice.**

❑ **Consiliul comunal a aprobat deschiderea unui credit de 2556 lei, necesar la facerea unor reparaţiuni teatrului naţional.**

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

Ultime informaţii

❑ **Am putut anunţa, cei d'intîi, fuziunea elementelor liberal-democrat din Prahova în partidul conservator-democrat.**

Anunţăm astăzi, că şi în alte judeţe ale ţărei se va petrece foarte curînd, acelaşi eveniment îmbucurător.

❑ **Este pertinamente exact, că d. Haret a demisionat. D-sa va pleca din Viena, unde se află, la băile Nauheim, lîngă Frankfurt pe Main, unde va urma o cură.**

Inainte de deschiderea parlamentului va avea loc o nouă remaniare ministerială, pricinuită de retragerea d-lui Haret: d. Stelian va lua succesiunea acestuia, şi d Em. Porumbaru va fi numit ministru al justiţiei.

❑ *Consiliul profesoral al facultăţei juridice din Iaşi a fost convocat pentru iunea viitoare, 16 c., spre a asculta o propunere ce se va face, dacă ar fi nimerit ca profesorii de aci să se solidarizeze cu acei din Bucureşti şi să declare suspendate cursurile doctoratului în drept.*

Credem a şti, că, de şi profesorii locali desaprobă purtarea d-lui Haret, ideea unei solidarizări nu va fi acceptată, întru cît, în împrejurări mai grele încă, profesorii bucureşteni nu s'au solidarizat cu acei din Iaşi.

❑ Ministerul industriei a trimes Camerei de meserii ante proiectele de legi privitoare la încurajarea industriei şi repausului duminical, cerînd să facă observaţiile ce va crede de cuviinţă.

❑ Marele colegiu profesoral al Universităţei, neîntrunindu-se in număr spre a discuta privitor la serbătorile jubiliare ale Universităţei locale, se va face o nouă convocare pe Sîmbătă.

❑ Pentru postul de procuror, vacant la parchetul tribunalului Iaşi, se dă mare luptă. Unii deputaţi îl susţin pe d. Ernest Aslan, ministrul, însă, are preferinţă pentru d. Eug. Munteanu, stagiar la tribinalul local.

❑ De îndată ce lichidatorii fabricei de ţesături din Iaşi, domnii Richard Szöpkez şi Leo Geller, vor isprăvi lichidarea, se va forma o nouă societate pe acţiuni şi fabrica va începe să funcţioneze.

❑ Doamna Elena Silvestru, institutoare la şcoala de băeţi No. 3 din Huşi a fost transferată, la Iaşi, la şcoala Cuza-Vodă; a fost transferată d'asemenea, la şcoala No. 6 de fete din Iaşi, doamna Lăzărescu din Dorohoi.

❑ Noul abator ce se va constui la Burdujeni, va fi desvoltat mai mult pentru exportul cărnei provenite de la vite cornute mari şi va fi de o capacitate de două treimi pentru vite cornute mari, iar o treime pentru vite mici.

❑ **La curtea cu juri din Botoşani urma să se judece astă-zi procesul de calomnie prin presă ce-a fost intentat de avocatul Buicliu corespondentului ieşan al *Dimineţei*.**

De oare ce grefa curţei cu juri din Iaşi n'a comunicat oposiţia făcută de reclamat, afacerea s'a amînat pentru sesiunea din Martie.

❑ **Am anunţat la timp că prefectul de Fălciu, d. Corbescu, a demisionat din acel post, în urma vizitei pe care d. Brătianu o făcuse liberalilor la Huşi şi cu care prilej se convinsese de situaţia ră a partidului liberal.**

Acum ştirea se confirmă. D. Corbescu va fi transferat la Vlaşca. Succesorul la prefectura de Fălciu, n'a fost desemnat încă.

❑ **D. A. D. Xenopol, decanul facultăţei de litere a intrervenit la ministerul cultelor, cerînd creiarea de seminarii pe lîngă catedrele acelei facultăţi, la fel cu cele creiate în Bucureşti, prin budgetul anului curent.**

Aceliaşi necesităţi există şi la facultatea din Iaşi, şi cu toate că seminariile le prevăd la art. 81 din legea din 1901, ele n'au fost înfiinţate.

❑ **Constatîndu-se că una din cauzele principale ale sărăciei la sate e că ţeranii au prea puţine zile de lucru din cauză că ei obiciuesc a serba serbătorile păgîneşti şi superstiţioase în afară de cele bisericeşti, ministrul de interne comunică prefecturei judetu ui că ministrul cultelor sesizat de acest fapt, a solicitat şi obţinut de la Sf. Sinod o pastorală ce a şi fost trimisă în toată ţara, prin care se pune în vedere preoţilor ca alături de învăţători să caute ca prin sfaturile lor să facă pe ţarani a părăsi acest obicei. După informaţiunile culese, se pare că acestea au dat deja oare-care rezultat. In consecinţă şi pentru o mai desevîrşită reuşită, ministerul cere prefecturei ca să puie în vedere şi adminiatratorilor de plăşi să contribue şi ei alături de preoţi la stîrpirea acestui rău obicei.**

❑ **Primăria a făcut următoarele taxe pentru cîntărirea cerealelor şi produselor agricole, în oborul de cereale ce se va deschide în curînd: 5 bani până la 100 kgr. 10 bani de la 100 kgr. în sus de fie care sută.**

❑ **In curînd se va înfiinţa în localitate o rampă de vinuri. Comuna a însărcinat pe d-nii Eraclide, căp. Costandachi, Petru Cujbă şi M. Viorescu, cu studierea chestiei.**

❑ **Punîndu-se chestiuuea dacă notarii numiţi provizor, adică acei care nu au trecut examenul prevăzut de legea organizării comunelor rurale, urmează a se bucura de stabilitate, consiliul administrativ permament fiind sezizat de ministerul de interne şi-a dat avizul în senzul că fără examen nu pot fi numiţi notari de cît absolvenţii şcoalelor de notari, precum şi pensionarii civili şi militari, iar cei numiţi fără examen nu pot tbeneficia de dispoziţiile legei.**

❑ **Comuna a intentat proces mai multor năsipari, care scoţind năsip de lîngă galeriile de apă ale comunei iau cauzat daune.**

❑ **Prefectura judeţului a înaintat ministerului de interne, proiectul de alimentare cu apă de la Timişeşti din conducta Regele Carol, a comunei Tîrgu Frumos.**

❑ **In comuna Sineşti au fost arestaţi ţiganii N. Ciubotaru, Vasile Severin şi Costachi Caldararu, care au comis numeroase farturi.**

❑ **Sucursala locală a Băncei Naţioţională nu funcţionează azi ca semn de doliu pentru moartea lui Th. Ştefănescu, fostul director al Băncei Naţionale.**

❑ **Ministerul de interne a cerut prefecturei judeţului să răspundă de urgenţă la următoarele chestiuni: care e rezultatul aplicărei legei învoelilor agricole în judeţ; în cîte comuni, învoelile s'au făcut în conformitate cu dispoziţiunie legei şi cîte nu; cum se respectă preţurile stabilite de către comisiunile regionale în judeţ şi în cîte comuni s'au înfiinţat izlazuri artificiale.**

Şcolare.—D-ra Maria Gheorghiu a fost numită învăţătoare suplinitoare la postul II, Voineşti.

— Invăţătorul D. Dimitriu de la şcoala din Vlădeni, a fost transferat la Erbiceni, în locul învăţătorului Gheorghiu care a obţinut un concediu de 1 an.

— D. Gh. Vartic a fost numit învăţător suplinitor la postul III, Coarnele Caprei, în locul d-rei Lucreţia Ionescu, demisionotă.

— Ca suplinitor la Vlădeni a fost numit d. I. Ionescu, absolvent de gimnaziu.

— Ministrul instrucţiei a făcut cunoscut revizoratului şcolar ca pînă la budgetul viitor nu mai poate aproba nici o cerere de cheltueli nuoi, nedispunînd de fonduri.

— Pe ziua de 12 Noembrie curent, d. revizor şcolar al judeţului a fost chemat la Bucureşti pentru complectarea registrului personalului.

— D-ra Eugenia Petrov, învăţătoare la Comărna a fost transferată ca dirigintă la şcoala din Dărmăneşti (Bacău).

❑ **Universitare.— Ministerul instrucţiunei a dăruit facultăţei de litere 30.000 de votume.**

Această facultate şi-a înfiinţat o bibliotecă şi decanul a cerut numirea unui secretar special, pentru a îndeplini şi funcţia de bliotecar,

— Ministerul a probat, pe ziua de 5 Noembrie, numirea d lui A Berceanu ca conferenţiar provizor, pentru suplinirea catedrei de drept roman, de la facultatea de drept.

❑ **Procurorul general, chemat telegrafic la ministrul justiţiei, va pleca în astă seară la Bucureşti.**

❑ **Judiciare.—O tînără fată de o frumuseţă puţin comună, a figurat astă-zi parte civilă, într'un proces pendinte de secţia I-a a Curţei**

Aglaia Maxim, acesta ie numele fetei, de 18 ani, este de fel din Roman, fiica unui funuţionar din acel oraş. Ademinită într'una din zile, de un grup de tineri, de condiţie foarte bună, între cari se află doi fraţi Agarici, mari proprietari; I. Alexandrescu, directorul prefecturei de Roman, Remus Ioacheim şi alţii—fata fu dusă, într'un hotel şi căzu victima unui atentat la bunele moravuri.

Justiţia de la Roman a fost foarte galantă, în toată daravera aceasta reprobabilă, cu domnii seducători.

Afacerea n'a fost trimisă, cu art. 45 la instrucţie; tribunalul a achitat pe vinovaţi, iar procurorul, din nou, bun băiat, n'a făcut apel la Iaşi.

Afacerea a venit aci cu apelul părţei civile şi judecata ei a fost amînată astăzi, pentru ca victima să-şi poată complecta dovada cu martori.

— Afacerea Is. Gutmann amînaiă Sîmbătă, se va judeca la 26 c. la secţia II-a a Curţei.

— Şt. Iosub s'a făcut vinovat de fraticid ucigînd pe fratele său, Vasile, fapt pentru care a fost condemnat de trib. Dorohoi la zece ani muncă silnică.

Asasinul a declarat apel.

— Eizig Gutman, delapidînd 400 lei de la firma Leonida şi & din Iaşi, a fost condemnat de tribunal la 6 luni şi o zi închisoare.

Astă-zi în apel, la s. I Gutaman şi-a văzut redusă pedeapsa la trei luni.

— Procesul Cernovodeanu, condemnat la zece ani închisoare pentru falşuri în acte publice, a fost sorocit să fie judecat la 5 Decembrie.

— Calman Feldmann fiind deţinut pentru bancrută frauduloasă, la Bacău, a făcut apel, care a fost respins astă zi de camera de punere sub acuzare.

— Murind farmacistul Bistriţeanu, din Bîrlad, a lasat toată averea prin testament, soţiei sale, doamna Emilia Bistriţeanu.

Rudele defunctului, în scop de a ataca testamentul, au cerut şi obţiout de la tribunalul Tutova instituirea unui sechestru judiciar, care a fost numit în persoana avocatului Djuvara.

Contra sentinţei a apelat d-na Bistriţeanu, care a cerut sau rîdîcarea sechestrului, sau, macar numirea ei cu sechestru judicicr.

Curtea s. I, s'a pronunţat astă-zi primind, în parte, apelul văduvei şi numind-o pe d-sa sechestru.

— D. Anton Doiciu pe cînd se afla în divors cu foasta sa soţie, născută Prăgescu, a arendat moşia acesteia, Podolenii, pe timp de cinci ani cu 40.000 lei anual In urma transcrierei divorsului d-na Prăgescu a cerut rezilierea contractului şi daune.

Tribunalul Covurlui s'a pronunţat Sîmbătă, reliziliînd contractul şi acordînd reclamantei 20.000 lei daune şi 1000 lei căeltueli de judecată.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 9 Noembrie

Mişcare în poliţie

Bucureşti.—D. I. Apostol, subcomisar cl II în poliţia Capitalei, a fost avansat comisar cl. II-a şi transferat la Iaşi.

D. N. Macarie, actual sub-comisar cl. III a, a fost avansat subcomisar cl. II; d-nii: Gh. Marcopol şi Brătianu au fost numiţi sub-comisari cl. II-a, iar Gh. Onescu subcomisar cl. III, în locurile vacante.

D. I Alexandrescu, directorul poliţiei din Roman, a fost transferat în aceiaşi calitate la Tecui, în locul d-lui Adrian-Popazu, mutat la Roman; d. C. P. Ghiorghlu a fost numit sub-comisar cl. III-a la Tecuci.

D. Dim. Londescu, fost sub-comisar, a fost numit sub comisar cl. III-a în poliţia din Drăgăşani.

D. V. Rutu, sub-comisar cl. I din Corabia, a fost transferat la Bîrlad, în locul d-lui Gh Ciuhureanu, care trece la Corabia; d. Iancu Dumitriu şi T. Şerbănescu, sub comisari cl. III din Tg.-Ocna au fost revocaţi.

Interview cu d. Take Ionescu

Bucureşti.—Ziarul „Universul" publică un interview cu d. T. Ionescu, şeful partidului, conservotor democrat, relativ la chestiile de la ordinea zilei.

D. Take Ionescu se pronunţă ast-fel asupra situaţiei guvernului:

— Guvernul d-lui Ion I Brătianu se prezintă şi mai slab ca mai înainte de remaniare, d. Brătianu n'a făcut de cît o remaniare searbădă, care n'a adus o situaţie mai bună lor.

Mare şi incontestabila inteligenţă a d-lui Ionel Brătianu, l'a deservit de astădată.

Guvernul actual,—continuă d. Take Ionescu, nu numai,—că e foarte impopular, dar e atît de şubred şi atît de slab, în cît, cu drept i se spune că e un guvern tolerat.

Insăşi presa liberală o spune aceasta, cînd afirmă că nu se găseşte cine să'l înlocuiască."

D. Take Ionescu vorbeşte apoi de marile neînţelegeri grave din partidul liberal, atît de la centru, cît şi din provincie,—neînţelcgeri cari duc partidul liberal la complectă ruină.

Vorbind despre viitoarele alegeri, şeful partidului conservator-democrat, a declarat, că are toată încrederea. Publicul nu va mai aştepta cu aşa mare pasiune alegerile, căci ştie de mai înainte căderea liheralilor, ca şi în trecut.

Asupra chstiei muncitorilor sindicalişti, d. Take Ionescu a declarat că procedeul întrebuinţat de guvern cu aceştia, a fost abuziv.

*

Şeful partidul conservator democrat se ocupă apoi de politica externă şi special de chestia naţionalităţilor din Ungaria.

Chestiunea Maiorescu

— Intrunirea Senatului universitar —

Bucureşti.—Senatul universiiar din Bucureşti se întruneşte în astă seară spre a se ocupa de următoarele trei cuestiuni:

1) dacă ministrul are dreptul să cenzureze hotărîrile comisiei de judecată a profesorilor;

2) dacă demnitatea de asesor în comisia de judecată este obligatorie;

3) dacă, prin faptul că s'au primit demisile d lor profesori Matei şi Jean Cantacuzino, ministru n'a recunoscut că aseminea demnitate nu este obligatorie?

Senatul va alege o comisiune de profesori, care se vor prezenta d-lui Maiorescn şi i vor expune regretul pentru cele întîmplate profesorului.

D. Filipescu despre d. Haret.

Bucureşti.—In numărul seu de eri, ziarul „Universul" a publicat un interview cu d. Nicu Filipescu.

Ziazul însă a suprimat'o parte din declaraţiile d-lui Filipescu relative la d. Spiru Haret.

D. Filipescu a cerut cu insistenţă ca partea care a fost suprimată, să se publice uumai de cît.

D. Nicu Filipescu are cuvinte foarte grave la adresa d-lui Haret şi spune că atitudinea acestuia faţă de d. Titu Maiorescu, e calcare de lege şi în acelaş timp e o grosolănie.

D. Filipescu afirmă apoi că are informaţiuni cum că d. Haret, autorul broşurei care a dat naştere răscoalelor ţărăneşti,—*continuă şi astă-zi cu afişările şi preqăteşte noi răscoale.*

Bjornson pe moarte

Paris.—După ultima ştire Björnson e pe moarte.

O încercare a d-lui Haret

Bucureşti.—Inainte de a pleca, d. Haret a mai încercat o lovitură în chestia sinodală: a intervenit la fostul Mitropolit Partenie ca acesta să obţie de la archiereul Calistrat Orleanu, ca să renunţe la solidaritatea cu Episcopul de Roman.

Arhiereul a răspuns că, dacă va fi nevoe, îşi va repeta declaraţia de solidaritate—dar nu va reveni nici odată.

Erupţia unui vulcan

Madrid.—După cele din urmă ştiri, toate satele din apropierea punctelor de erupţiune au fost golite. Populaţia este mai liniştită, de oare ce violenţa erupţiunei a scăzut. Localităţile dela nord sunt afară de primejdie.

Din Persia

Petersburg. — Pasagiul din discursul tronului persian privitor la prezenţa în Persia a trupelor ruseşti, a fost în mod neesact comunicat de către corespondenţii streini din Teheran. Iată textul acelui pasagiu: sperăm cu tărie că supraexcitaţiunea şi doliul populaţiunei persane în presenţa trupelor streine, pe teritorul persias va dispare în curînd în urma negoeierilor amicale începute, precum şi asigurărilor formale ce ni s'a dat.

Grav accident

Viena.—Un grup de lucrători, ce lucrau la calea ferată lîngă Sankt-Poelten, în Austria de jos, au fost calcaţi din cauza imprudenţei lucrătorilor, de un tren de persoane. Sunt opt morţi şi trei grav răniţi.

Dojana unui vice-rege

Peking.—Vice-regele Tchili a primit o dojană severă, pentru că a dat voie să se ia fotografia înmormîntării împărătesei. Toţi funcţionarii cari au luat parte, au fost înaintaţi, afară de vice-regele.

Tezaurul grec

Atena.— Se desminte svoul publicat de către un ziar din Berlin că tezaurul ar fi avînd dificultăţi de a face plăţile. Tezaurul urmează regulat a face plăţi. Ministrul de finanţe a exprimat la cameră convingerea că măsurile economice votate sau care vor fi votate în sesiunea actuală vor fi deajuns a respnnde la trebuinţele ţărei.

Ofiţeri otrăviţi

Viena.—Cu privire la atentatele cu otravă proectate în potriva unui număr oare care de ofiţeri de stat major, s'a constatat pînă acum că toţi cei zece ofiţeri înaintaţi căpitani la începutul lui Noembrie şi remaşi în Viena, au primit cîte un hap de cianură de potasiu. Nu se ştie încă, dacă şi ceilalţi ofiţeri înaintaţi în provincie au primit ori nu. Atîta este constatat că toţi locotenenţii cari nu au fost înaintaţi în Noembrie, n'au primit nici de cum hapuri. Totuşi nu se ştie dacă autorul atentatului trebuie căutat printre ofiţeri sau nu.

Epitropiea Generală a Casei Sft. Spiridon din Iaşi

Aduce la cunoştinţa generală, că în ziua de 30 Noembrie a. c. ora 2 p. m., se va ţine în cancelaria acestei Epitropii, licitaţie publică cu oferte închise, pentru vînzarea spre exploatare a parchetelor de pădure notate în tabloul de mai jos.

Garanţia provizorie se prevede în dreptul fiecărei păduri. Licitaţia se va ţine conform art. 72—83 din legea comptabilităţei generale a statului.

Ori ce lămuriri se pot găsi la serv. Silvic al casei, între orele 12—5 şi jumatate p m.

Numirea pădurei	Comuna	Judeţul	Suprafaţa totală a parchetelor	Garanţia provisorie
Zăvoiul Lucenii Sturzoaei	Sculeni	Iaşi	5ᵃ 0106	200
Popricani	Red.-Mitrop	„	2 3577	400
Chipereşti	Ţuţora	„	1 9809	150

No. 9031
7 Noembrie 1909.

Victor G. Cristofor

AVOCAT

Iaşi, Strada Golia No. 42

Marea Prezicătoare

a trecutului, prezentului şi viitorului

ELISABETA GORCEA

Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15**.

Specială şi neîntrecută în arta ghiceitului.

Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Caut PIANINA de ocazie

A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

HIRSCH IAŞI

Lăpuşneanu 38.

CEL MAI MARE ASORTIMENT DE

MOBILE

DORMITOARE. SALOANE SUFRAGERII şi BIROURI

cu preţurile cele mai ieftine

Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes

GALERII

pentru Perdele de **bronze** groase în loc de **35 lei** numai **15 lei** fereastra complectă.

PATURI DE BRONZ

Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete

tot ce este mai **nou**, *frumos şi eftin.*

MARE DEPOZIT DE

LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE

Din cele mai renumite Fabrici din străinatate

Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

Magazinul favorit al Doamnelor şi Domnişoaelor ieste şi va rămîne tot cel de

„LA VULTUR"

fiind că mereu aduce după placul tuturor clientelor cele mai frumoase noutăţi, alese cu mult gust şi nu multe la fel, aşa că vinde toate Mărfurile cu preţuri absolut modeste, ceia ce atrage toată clientela care doreşte a nu se negoţi mult.

Mare şi bogat asortiment de Noutăţi în lucruri de mînă, Gente de dame format mare, Cravate şi Jaboauri foarte elegante şi Ace de Pălării fine montate în multe şi frumoase variaţii.

CELE MAI COMPLECTE

ANALIZE CHIMICE şi MICROSCOPICE

— de —

Urină, Spute, Lapte, Vinuri, Stofe de lână, Bumbac şi Matasă etc.

execută

Doctor A. RATIANU

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva.—Fost chimist-Şef al Comunei Iaşi

— Laboratorul Special Str. Golia 46 —

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

MARELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galanterie

I. BEINER

IAȘI STR. STEFAN CEL MARE No. 2 BIS

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE,** pentru barbați, dame și copii, din cele mai renumite fabrici. De asemeni atrage atențiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoși-șcșoni**, adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis — LEIPZIG — Prețul-curent ilustrat gratis

---

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere – Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. s a

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asigurații din Romania

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 45|100 și fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asigaraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" incheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sustire de plata promiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu sustirea de plata premiilor la caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 – Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa VI a Loteriei VI

s'au pus în vânzare

Tragerea de la

16 Oct.–10 Noem. 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 100,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8	Una optime	Lei 20,00
1/4	Un sfert	Lei 40,00
1/2	Una jumătate	Lei 80,00
1	Loz întreg	Lei 160,00

Prețurile oficiale pentru preschimbare

Una optime	Un sfert	Una jumatate	Loz întreg
3. lei	6 lei	12 lei	24 lei

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 867 Mercuri 11 Noembrie 1909

SEMNALUL LUPTEI

Partidul conservator-democrat a început campania electorală în capitală, printr'o mare întrunire publică la Dacia.

Imensul public care a asistat, discursurile rostite și mai presus de toate, declarațiile făcute de dl. Take Ionescu asupra situației generale a guvernului, au dat întrunirei caracterul unei lupte de răsturnare.

De la 1901 lupta între partidele noastre s'a schimbat cu totul. Partidele n'au mai căzut de la putere prin scandaluri de stradă. Cînd neînțelegerile dintre membrii aceluiași partid s'au accentuat așa de mult. încît i-a făcut guvernarea dificilă, partidul s'a retras de la putere. Așa s'a întîmplat în 1901 cînd cu retragerea conservatorilor prin votul de blam dat guvernului Carp de majoritatea parlamentară condusă de d-nii Manu, Cantacuzino și Take Ionescu; așa s'a întîmplat la 1904 cînd cu retragerea liberalilor prin greva parlamentară condusă de frații Brăteni în potriva guvernului Sturdza și așa s'a întîmplat în sfârșit în 1907 din pricina neînțelegerilor dintre d-nii Cantacuzino și Take Ionescu, cari au avut de rezultat ruperea partidului conservator, iar mai tîrziu constituirea partidului democrat.

In aceiași situație se găsește azi și partidul liberal. Guvernul d lui Brătianu și majoritățile sale parlamentare sunt frămîntate de mari neînțelegeri cari îi vor impune în curînd retragerea de la putere, așa cum s'a întîmplat cu toate guvernele din ultimii 9 ani.

Pe lîngă aceasta mai avem de relevat un fapt nou și caracteristic pentru viața noastră politică. Este modul cum se manifestă de la un timp încoace corpul nostru electoral. Legea electorală a lui V. Lascar a dat mai multă independență colegiilor electorale și ultimele ei experiențe au pus întru cît va pe candidații lor de opoziție la adăpostul presiunilor guvernamentale. Datorită acestei legi am putut avea în primul an de aplicare a ei o bună minoritate liberală în Camera și Senatul conservator din 1905 și o bună minoritate conservatoare în Camera și Senatul liberal din 1907. Și tot datorită ei alegerile parțiale au dat rezultate defavorabile guvernului; iar ultimele alegeri parțiale au fost cîștigate pe deantregul de partidul conservator-democrat întru cît s'au făcut sub imperiul unei legi de procedură electorală prin care voința alegătorilor n'a putut fi cu totul înăbușită de puterea administrativă.

De aceea toate aceste alegeri din timpul din urmă au fost considerate ca avînd o netăgăduită importanță politică, pentru că prin ele s'a dat prilej țărei de a se pronunța asupra politicei guvernului. Partidele au intrat în aceste lupte electorale angajîndu-și toate forțele și punînd chestia, pe terenul exclusiv al încrederei țărei, în guvernul ce o conduce. Din această pricină luptele electorale s'au transformat într'o luptă politică de răsturnare și fie-care alegere perdută pentru guvern a însemnat un pas înainte spre putere, al opoziției.

Iată pentru ce alegerile parțiale din 1908—1909 au sdruncinat adînc guvernul liberal și pentru ce alegerile parțiale viitoare sunt de natură să-l prăvălească de la putere.

Cu drept cuvînt întrunirea de la Dacia poate fi considerată drept semnalul nu numai al unei bătălii electorale ci și al unei lupte de îndepărtare a guvernului prin triumful ce partidul nostru va fi în stare să l obțină.

La București persoana fruntașului nostru Dimitrie Moruzzi, fost prefect al Capitalei, face să se considere ca și asigurată alegerea sa. Tot ast-fel și în cele alte orașe unde corpul electoral va fi chemat să se rostească.

Pretutindeni situația liberalilor este vădit inferioară opoziției și guvernul amenințat să suporte noi și dureroase înfrîngeri. Acestea vor fi cele mai eloquente indicații pentru retragerea guvernului ori cît de mult s'ar crampona el de putere.

Vespasian I. Pella.

GUVERN TOLERAT

Așa a denumit d. Take Ionescu, în interviewul ce l'a acordat ieri unui ziar bucureștean, guvernul d-lui Brătianu.

Cînd un guvern, în neputință de a se remania, se cîrpește în chip ridicol, cînd un guvern perde toate alegerile, cînd face parte dintr'un partid din care se fac emigrări în masse mari—iar guvernul n'are nici prudența, nici rușinea să se retragă—asemenea guvern nu mai este nici slab, nici în agonie, ci un guvern tolerat de împrejurări.

Sunt foarte multe rele, cari se tolerează: cerșetorii, spre pildă. Guvernul acesta este tolerat de țară, ca să se vadă până unde poate să meargă inconștiența lui.

Căci este evident că guvernul actual se compune din inconștienți, sau că se lasă condus de un inconștient, cum este fără greș d. Ionel Brătianu, „inteligentul barbat de stat".

Oamenii de guvernămînt, în adevăratul înțeles al cuvîntului, știu lua puterea la timp și știu s'o lase la vreme.

Aceasta este incontestabil o artă, dar o artă pe care fie-care om de guvern trebue s'o posedă. D. Brătianu n'are măcar atîta școală. El este un mosafir plicticos, care n'a știut veni la vreme și care a ajuns ridicol cu vizita lui, care, din cauza lungimei, se numește, în popor, vizită armenească.

E un simplu tolerat la guvern, precum le șeful tolerat, și nu dorit, nu ales, al partidului liberal. D. Brătianu nu vrea să se retragă, vrea să fie retras de la treburile statului.

Dacă acesta nu este un act de lamentabilă inconștiență, este, de sigur, un ideal care ajunge exact la slaba capacitate a inginerului de clasa III-a, pe care norocul — care este o simplă loterie — l'a adus acolo unde este.

O chestiune delicată

Corpul profesoral al Universității din București a primit două lovituri consecutive din partea domnului Haret, care, cînd nu ie ministru, este și el profesor de Universitate: d. Haret a jignit pe toți profesorii, jignind pe d. Maiorescu; a jignit consiliul profesoral al facultății juridice, cînd, trecînd peste recomandările acestuia, a descomplectat cursurile doctoratului în drept.

Ambele aceste lovituri n'au putut lăsa indiferenți pe profesori și fierberea ce ele au produs, ca și măsurile luate de profesori, sunt naturale și au găsit, pretutindeni, deplină aprobare.

Loviturile d-lui Haret au fost absolut locale în ce privește Universitatea din Capitală Cea din Iași a fost, din contra, mai fericită. D. profesor M. Cantacuzino, care a fost perfect în cazul d lui Maiorescu, n'a fost amenințat ca acesta; recomandările consiliului facultății noastre de drept, au fost, contrar celor din București, toate aprobate.

S'a hotărît, totuși, ca profesorii facultății de drept din Iași să se întrunească și să dezbată asupra necesității unei solidarizări cu cei din București, în senzul ca și la Iași cursurile de doctorat să fie suspendate.

Nimeni n'are să se amestece într'o asemene chestiune delicată. Dar fie-care are dreptul, cu asemenea prilej, să insiste asupra indiferenței cu care profesorii Universității din București tratează, la ocazii importante, pe colegii lor locali.

La București s'a pus temelie grevei universitare cînd ministrul Dissescu elaborase proiecte, cari aveau să pună ambele focare de lumină pe picior de egalitate; la București, iarăși, s'a refuzat primirea unui profesor de la Iași, la o catedră similară; de la București nu pornise semn de protestare, cînd tot d Haret se încăpățînase să nu dee Iașului secția doctoratului în drept.

Loviturile de pe urmă ale ministrului instrucției, exclusiv îndreptate în contra Universității din București, au fost unanim desaprobate în Iași, de profesori, de presă și de public.

Noi credem că asemenea manifestație, demnă și pașnică, n'ar fi pornit de la București, dacă jignirile ar fi privit Universitatea noastră.

Am ținut să facem aceste constatări, motivați de un prilej.

Ce va face consiliul profesoral special—este chestie de ordin pur intern și asupra ei nu vom face prognosticuri, precum nu ne vom hazarda a da indicații.

PLOEȘTI - BUCUREȘTI

Partidul conservator-democrat a dovedit, prin manifestațiile nălțătoare din Ploești și București, că a redeschis, oficial, campania de luptă.

La Ploești a fost o zi de glorie și de răzbunare pentru partidul nostru: în Decembre, anul trecut, partidul suferise o decepție, datorită cartelului junimisto-colectivist.

Decepția aceia era bazată pe nedreptate și răzbunarea a dat partidului o mare satisfacție.

La București, a doua zi, cine a asistat la întrunirea publică de acolo, s'a putut convinge de popularitatea partidului nostru.

Intrunirea de Duminică, succesul ei desevîrșit, poate fi considerat ca preludiul succesului candidatului nostru la alegerea col. II de Ilfov.

La Dacia, Duminecă, s'au manifestat, în chip strălucit, solidaritatea și abnegația prietenilor noștri, cari au renunțat la legitimele lor pretenții în fața candidaturei d-lui D. P. Moruzzi.

Colegiul II al Capitalei s'a mai rostit odată, într'o alegere, care va rămînea celebră, pentru partidul nostru. Alegătorii lui N. Fleva, B. Păltineanu și Florescu, vor întruni sufragiile lor și asupra lui D. P. Moruzzi, pe care îl cunosc, ale cărui merite sunt foarte apreciate.

Campania electorală se deschide, pentru partidul condus de Take Ionescu, în condițiuni strălucite și din nou avem prilej să spunem: *vom lupta, vom birui.*

CATE-VA NOTE

Moritz Iancovici este un mare pișicher. Are o profesiune bine stabilită: ie spărgător de lăzi de fer. Produsele lui Wertheim, ale lui Milner și Chatwood, îl interesează pe Iancovici, în grad superlativ.

Regulat sparge cîte o ladă de fer. N'a dat încă de norocul cel mare, ca să găsească și bani în acele lăzi. Le sparge și, în urmă, pățește ca acela, care s'a năcăjit să spargă o ușă deschisă. N'are noroc Iancovici, dar nici poliția de la Iași, n'are noroc cu Iancovici: îl prinde și, regulat, îl scapă.

Nu l poate prinde de-a binelea, ca să i vîndă și lui un bilet la o reprezentație filantropică, sau nu-l poate prinde fiindcă eminenta noastră poliție, prea este ocupată cu plasarea de bilete de teatru.

*

Romașcanii se laudă mult cu localul lor de Poștă, care ar fi foarte frumos.

La secția I a Curței s'a judecat ieri un proces de atentat la bunele moravuri, din care a reeșit că, în adevăr, poșta de la Roman este foarte interesantă.

*

Confratele „Ungaria", care ie neîntrecut în figuri gimnastice ungurești, publică o încercare dramatică asupra „gimnasticei femeei" și scrie: „la noi gimnastica regulată din partea femeei se restrînge numai între pareții școalelor de fete".

Există, firește, și o gimnastică neregulată, care ea se lărgește și se face și aiurea de cît între cei patru pereți.

*

Sub titlul „Affair sîngeros", un ziar de peste munți scrie:

Alaltăeri după prînz, ofițirul de la artilerie, ziua mare a atăcat pe stradă cu sabia scoasă pe funcționarul privat Andor Soma rănindu-l greu Ofițerul, după ce a isprăvit cu fapta sa vitează s'a dus în treaba lui, lăsînd victima a meșită în stradă. Poliția a telefonat după mentori, cari i a legat ranele și la transportat în spital. Contra ofițirului Csernyàk Imre s'a pornit cercetare. Cauza certei nu e cunoscută.

Crudă batale de joc

Direcția generală a serviciului sanitar vede cu ochi foarte buni întinderea colosală ce o ia febra tifoidă în Iași.

S'ar părea că această afirmare constitue un non sens sau chiar o îndrăzneață afirmare. Dar nu este așa. Ci faptul extra-ordinar, ie pertinamente exact.

De la începutul epidemiei, direcția generală s'a arătat nepăsătoare. Mai tîrziu, cînd epidemia începu să se întindă, direcția geaerală începu și ea să se miște. S'a mișcat în senzul, că a trimis la Iași savanți extra-ordinari: medici, bacteriologi, agenți sanitari și studenți, o întreagă echipă, care se puse — fără succes—în urmărirea bacilului.

Diverșii savanți, sătui de diurne, au părăsit Iașul și de atunci nimeni n'a mai fost trimis la noi, ca să caute bacilul.

Direcția generală s lasat, în tot acest timp, serviciul medical ieșan descomplectat.

Medicul primar, care, în împrejurări atît de grele, trebue lăsat să diriguiască pe ceilalți medici comunali, a fost împovărat și cu o despărțire, așa că locul de medic primar este, de fapt, vacant.

Alaltăieri au fost numiți doi medici comunali, dar detașați cu serviciul în alte orașe.

Intrebăm acum, dacă ast-fel cum a procedat și procedează direcția generală, purtarea ei nu constitue o crudă bataie de joc și dacă nu este evident, că întinderea colosală ce a luat'o epidemia este văzută cu ochi buni de acea direcție?

Faptul nu și poate găsi explicația decît într'un fenomen foarte ciudat: la direcția generală s'au pripășit nebuni și nu s'a mai văzut ca oamenii nebuni să poată face lucruri normale.

Nebunii de la direcția generală, fac victime omenești la Iași.

OAMENI ȘI LUCRURI

PLĂCERE!

Voiu fi crezut pe cuvînt—și colecția ziarului e martoră — că numai fără de voie opresc sau chem atențiunea cetitorilor asupra unor subiecte sau actualități frivole.

Sunt însă cazuri cînd în unele întîmplări se îmbină atît de mult frivolul și tragicul, în cît e cu neputință a despărți cele două elemente și să vorbim numai de unul fără a ne atinge și de celălalt.

Din această categorie de întîmplări face parte și aceia despre care ne-au relatat telegramele din Viena. Iată de ce este vorba.

Un însemnat număr de ofițeri din statul major austriac au primit prin poștă cîte două pilule și un prospect hectografiat, prin care se recomandau pilulele ca o minunată descoperire medicală „pentru a mări forța virilă".

Unul dintre ofițeri avu curiozitatea de a înghiți cele trimise, încrezător în reclama alăturată. N'avu timp să mai reflecteze asupra eficacității lor, căci fu trăsnit de o moarte violentă. Grație acestei nenorociri se putu afla din vreme că pilulele trimise atîtor militari tineri—și numai celor necăsătoriți—conțineau cianură de potasă, o otravă extrem de violentă și ar fi putut pricinui un număr incalculabil de nenorociri, dacă prima victimă n'ar fi avertizat, cu prețul vieței, pe ceilalți.

In momentul cînd scriu rîndurile aceste nu se cunoaște încă autorul crimei, nici intenția ce-a urmărit. Faptul de a fi ales numai ofițeri din Statul major ar da de bănuit că e o țintă politică ori o răzbunare bine calculată, studiată și pregătită. Aceasta vor afla o cei chemați să cerceteze. Dar unde se străvede mai bine încă intuiția criminală și cinizmul atentatului este cînd autorul se adresează acelui factor sufletesc care împinge pe om la credulitate și la prăpastie; cînd face apel la instinctul sexual totdeauna gata să răspundă ademenirilor și îndemnurilor; cînd deschide vederilor împăinjinite de dorinți orizontul acelei lumi paradiziace visate de toți și pe al cărei frontispiciu strălucește cuvîntul ispititor de: *plăcere!*

Cine nu cunoaște din literatura medicală numele de o ridiculă celebritate a inventatorului de miraculoase pilule dătătoare de virtuți,—acele virtuți pe care le ilustrează farsa teatrală: „Pilulele lui Hercule"?

In nici-o altă direcție nu putea să lucreze diabolica inteligență a criminalului împărțitor de pilule. Intăiul om, după legenda biblică, încă a fost victima curiozității pe altarele plăcerei. Rodion.

BOALA VEACULUI

Suntem sau nu suntem nervoși?—Vindecați prin puterea cuvîntului.—Tripla activitate a femeei.—Surmenajul.—Ce e neurastenia?.—Bătrînii și noi.—Problema de actualitate.

Intr'e scriere de curînd apărută și intitulată „Boala secolului", autorul, O. Gottberg, ajunge la concluziuni foarte interesante și originale, care au produs cu drept cuvînt o mirare generală. Gottberg face încercarea, cam îndrăzneață în fond, de a ne lecui de boala cea mai de căpitănie a timpului nostru, nervozitatea, și aceasta nu prin vre-un mijloc suveran de întărire a sistemului nostru nervos, ci, arogîndu-și specialitatea divinității, vrea să ajungă la acest rezultat prin puterea magică a cuvîntului. Autorul rostește: „Nu suntem nervoși!"—și nervoși nu mai suntem. Ce înrîurire va avea această nouă descoperire a secolului asupra contemporanilor noștri și mai cu seamă asupra gentilelor noastre contimporane? Cele mai frumoase scuze ale capriciilor, mijlocul cel mai eficace pentru o plecare grăbită la vre o stațiune balneară, pentru procurarea vre-unei pălării de o circonferință mai mult decît exagerată, micile scene casnice în care expansiunea neînfrînată a nervilor se resfață a tot stăpînitoare, toate aceste cuceriri moderne s'au dus odată cu dispariția nervosității. Credem prin urmare că e de datoria noastră să combatem cu ultima energie atacul neomenos în contra acestei boale absolut trebuincioase, amenințată cu... peirea

Și mai întăi declarăm sus și tare: suntem nervoși! Dovada? Sunt martore toate spitalele de boli nervoase, totdeauna pline, în cea mai mare parte de tineri, cari de altfel ar avea ceva mai bun de făcut de cît să se plictisească re iproc; mijloacele contra boalelor nervoase se înmulțesc din ce în ce mai mult, iar medicii specialiști în boli nervoase o duc foarte bine. Cine nu ne crede pe cuvînt, să citească orice roman realisat care descrie scene din viața casnică, sau caznică—cum se pronunță foarte bine dincolo de Milcov; va căpăta impresia că autorul a studiat cel puțin un an specialitatea boalelor nervoase și că a observat la nenumarate modele fazele neurasteniei.

Dar autorul nostru nu neagă numai nervozitatea ci și cauzele acestei boale. Dar să lăsăm gluma la o parte. Intreaga noastră viață modernă face imposibilă o higienă a nervilor. Suntem prea mult hărțuiți și ne lovim prea adesea ori de stîncile colțuroase ale oceanului vieței, iar nervii noștri sunt prea greu încercați în loviturile astea. Trebuințele exorbitante cari pun la încercare puterea noastră de muncă, goana nebună în lupta pentru trai, distribuția nehigienică a orelor de lucru și necesitatea tenziunii nervilor noștri în orele de odihnă, toate la un loc constitue un teren propice pentru neurastenie.

Atît femeile cît și barbații sunt deopotrivă încercați prin modul nostru nenatural de viață. Femeea, care sau din cauza profesiunei ce exercită se înstrăinează de la îndatoririle ei specifice și de la tendințele ei firești, ceea ce produce o oarecare depresiune sufletească, o vagă nemulțumire, de fată bătrînă și un neastîmpăr nervos—sau fiind silită să servească în acelaș timp doi stăpîni, familia și profesiunea căreia se dedică, se surmenează, se epuizează și îmbătrînește înainte de vreme.

Că munca intelectuală nu e tocmai avantajoasă pentru frumusețea femeei au spus'o și medicii și poeții; cu atît mai mult față cu munca triplă cerută astăzi femeei de natură, familie și profesiunea cu care se îndeletnicește, nu trebue să ne mire că vedem femei înbătrînite la 30 de ani. Femeea modernă n'are nici macar timp pentru trebuințele vieței ei personale.

Barbatul modern e surmenat de munca de peste măsură și de plăcerile nocturne ale vieței din orașele mari. O sumedenie de profesiuni îl silesc să ducă o viață neregulată, așa sunt: muncitorii din echipele de noapte, actorii, chelnerii, bucătarii, sergenții de...zi—căci cei de noapte au somnul foarte ușor. Cît de tari trebue să fie nervii acestor oameni pentru a nu se simți de viața lor agitată.

In ce privește confortul modern care după părerea lui Gottberg e în măsură a ne menaja nervii, autorul nostru a uitat că acei dintre noi cari n'au fost atît de prevăzători în alegerea părinți-

Cumpărați Bilete pentru Loteria VI Clasa 6 a Regatului Romîn

Cu tragerea de la 16 Octombrie—10 Noembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 160,- jumatate Lei 80- Un sfert de loz Lei 40. Una optime loz lei 20

lor lor, trebue să-și uzeze mai întâi pe deplin forțele nervoase pentru a-și procura acest confort.

Ce e neurastenia? Medici și profanii numesc astfel mai toate boalele a căror origine nu o cunosc. Un grad mai înalt al acestor boli e ipochondria. Dar aceasta din urmă nu e boală a secolului; suntem dispuși prea unilateral sufletește și am devenit prea obiectivi față de dînsa. Ne ocupăm prea mult de eul nostru sufletesc și în ce privește înrîurirea suferințelor corporale asupra noastră suntem mai slabi de cît contemporanii vrîstei ferului.

Un exemplu strălucit în această privință e fostul cancelar „de fer" al imperului său, care era atît de influențat de suferințele sale fizice în concepțiile asupra vieței, în cît scria surorii sale: „piciorul sting de abea mi se mișcă... dorm foarte rău; am cu totul alte concepții despre viață ca acum șase septămîni cînd eram eu sănătos".

Că strămoșii noștri erau mai puțin dispuși spre nervositate se poate vedea chiar de acolo că în adevăr nu erau nervoși. Gottberg transpune însă sensibilitatea timpului nostru în zilele acelea dispărute, zicând că „părinții noștri se consumau în așteptarea cailor de poștă". Aceasta nu e adevărat. In asemenea ocazii ei își treceau timpul învîrtind un joc de cărți sau ciupind puțină curte domnișoarei de gazdă, după împrejurări. Ca dovadă e că vedem în jurul nostru atîția bătrîni cari de ar fi dus în tinerețe viața noastră, nu ne-ar fi delectat acum cu amintirile suave ale unor timpuri ce nu mai sunt.

Mișcarea de la poștă

INAINTARI

La gradul I de oficiant superior, pe actualii oficianți superiori gradul II: Bolintineanu Cristea. după merit, Alexandrescu Grigore după vechime; Ștefănescu Grigore II după merit, Constantinescu Ion I, după vechime.

La gradul II de oficiant superior, pe actualii oficianți inferiori gradul I; Pitiș Constantinescu, Bîrjovanu Vasile, Stănciulescu Alexandru, Negulescu Neculae, Ionescu Tz., Ion I., Dumitrescu Nicolae, Gotcu Grigore, Caranfil Constantinescu și Ionescu Atanasie, după concurs.

La gradul I de oficiant inferior, pe actualii oficianți inferiori gradul II: Ionescu Iamanei după vechime; Stingheanu Titu, după merit; Balai Mihai după vechime: Galin Titu, după merit; Panaitescu Dumitru I, după vechime; Popa Vasile I, după merit; Roiu Claudiu, după vechime; Lazaru Macovei, după merit; Niculescu Alexandru după vechime; Vardala Alexandru, după merit; Tilibașa Ion, după vechime.

La gradul II de oficiant inferior, pe actualii oficianți inferiori gradul III; Rădulescu Constantin după merit; Boroianu G. Nicolae, după vechime; Brînzei Constantin după merit; Ionescu Constantin VII, după vechime; Moscu Ilie după merit; Rădulescu Mihail, după vechime; Mihăescu Constantin II, după merit; Caudela Grigore, după vechime: Constantinescu Matei, după merit; Alexandrescu Belizare, după vechime; Dinculescu Marin după merit; Stavilă Mihai după vechime.

La gradul III de oficiant inferior, pe actualii elevi gradul I.

Nicolae Cristodor, Georgescu P. Ion III, Ionescu George X, Georgescu Vasile, Ștefănescu Ștefan III, Ioanide Cristu, Corbu Vasile, Homoceanu Ion, Manoliu Constantin I Rădulescu Marin, Pătroianu George, Frîncu Alexandru după concurs.

La gradul I de conductor postal, pe actualii conductori poștali gradul II: Mătăsaru Nicolae, Ion Grigore, Moisescu Constanrin, Cîrlan Nicolae, Pintilescu Mihail, Achimescu Ioan, Gârbea Ioan.

La postul de factor gradul II pe: Moisescu Nicolae, actual factor gradul III.

La gradul II de conductor poștal, pe actualii conductori poștali gradul III: Costin Leon, Cojan Ion, Ghinescu Constantin, Georgescu Andrei, Simionescu Tache, Grigore Dan, Manolescu Gheorghe, Stoicescu Niță, Ionescu Dumitru III, Mntulugescu Nicolae.

La gradul I de elev pe: Crăcănescu Ștefan după merit; Teodorescu N. Dumitru, după vechime; Gogulescu Marin, după merit; Zoican Stelian, după vechime; Tareinius, Mihail, după merit; Predescu Marin după vechime; Tomescu V. Vasile, după merit; Vișan Nicolae, după vechime; A. Tănăsoaiei Ilie după merit; Miulescu Dumitru după vechime, Nicolaeanu Mihalache după merit; Nicolau Teodor, după vechime; Paulescu George, după merit; Cristodorescu A. Dim. după vechime.

La gradul II de elevi: pe actualii elevi gradul III:

Mihulescu Niculae, după vechime; Constantinescu George VII, după merit, Roșu Constantinescu, după vechime; Cristescu Nicolae V, după merit; Costescu Ion, după vechime: Bîrsănescu Grigore, după merit; Iliescu Vasile, după vechime; Hanganu Ion, după merit; Busuioc Nicolae, după vechime; Teodorescu Constantin VI, după merit: Dumitrache Dumitru după vechime; Ștefănescu Ion VII după merit.

La gradul III de elevi: pe actualii aspiranți de impiegați auxiliari a 50 lei.

Chica Constantin, Georgescu M. Nicolae V. Nițeanu Ion.

Impiegați auxiliari a 90 lei pe actualii impiegați auxiliari a 80 lei:

Buțureanu Vasile, Meriuță Alexandru, Popescu Nicolae IV, Rămniceanu Aurel, Lăzărescu Florian, Stoenescu George III, Vișan N. Maria, Arghiriade Vasilichia.

Impiegați auxiliari a 80 lei: Fomino Cristescu, Teodorescu George, Teodorescu Petre, Stefănescu Cornelia.

Aspiraați a 60 lei: pe actualii aspiranți a 50 lei.

Alexandri Alexandru, Condeescu Alexandrina, Dumitru Matilda, Roide Ecaterina, Alexandrescu Venera, Constantinescu Maria I, Andreescu Maria II, Popescu Elena III.

Aspiranți a 50 lei, pe actualii impiegați auxiliari supranumerari:

Șerbănescu S. Nicolae, Macovei T. George, Stefănescu Alexandru, Rădăuță D. Constantin, Popovici Timoftei, Ionescu Vintilă, Popescu N. Petru, Iorganda T. Constantin, Tihan Elisabeta, Grigorescu Ecaterina, Curmei Paraschiva. Silvestru Elena, Frăsineanu Lucia, Călimănescu Florica, primind să se ducă la Negrești, Păcuraru Amalia, Niculescu Elena VIII. Pambucolo Constanța, Cristoforeanu Dora, Cristoforeanu Silvia, Carra Florica.

NUMIRI

In postul de factor gradul III pe:

Stamatescu Dumitru.

In posturile de factori gradul IV pe:

Gheorghe Marin, Munteanu Gheorghe, Maria Anton.

In posturile de cantonieri gradul III pe: Verban Cristu, Zamfir Constantin.

In postul de conductori postali gr. III pe: Severineanu Mihail, Cocorea Ștefănescu Nicolae, Dumitrescu Oprea, Dumitriu Dumitru, Petrescu Marin, Filipescu Ion, Nicolaescu Traian, Constantiu Iordache, Pălughian Vasile, Năescu Gh., Tănăsescu Petre și Luculescu N. N-lae.

Declarațiile d-lui TAKE IONESCU

— *Iată, în întregul lor, declarațiile pe cari șeful partidului nostru le-a făcut unui redactor al* **Universului** —

D. Take Ionescu, a bine-voit a ne da următoarele lămuriri:

Asupra concentrărei:

— Nu e vorba nici de concentrare, nici de fuziune și nici chiar de coaliațiune. Poți să ți afirm, că nici într'o parte, nici în alta, nimeni nu s'a gîndit la așa ceva.

Trecînd la chestia Sinodală, șeful partidului conservator democrat ne-a spus:

— Legea d-lui Haret este contrară așezămîntului tradițional al bisericei în unele din dispozițiile ei capitale. Și este și inutilă, căci chiar dacă s'ar aplica integral, nu ar aduce nici un serviciu. Sunt convins că legea va fi modificată, fie de actuatul guvern, fie de guvernul viitor.

„De alt fel, faptul guvernului actual, de a nu îndrăzni să dea în judecata Sinodului pe Episcopul de Roman și nici să convoace consistoriul creat de legea d lui Haret, dovedește pînă la evidență că și guvernul actual știe că legea trebue modificată, dar tărăgănînd lucrurile voește „să si scape fața" cum zic chinezii.

„Pentru laici, partea afuriseniei este chestie spirituală. Mă interesează numai acele părți de protestarca Episcopului de Roman, cari stabilesc, fără replică posibilă, greșelile legei d-lui Haret".

Asupra cazului Racowsky, d. Take Ionescu a spus următoarele:

Chestiunea naționalității lui Racowsky e o chestie juridică, dar purtarea guvernului față de sindicaliști, e o chestie politică. Guvernul ar avea situație ușoară dacă personagii importante din actuala administrație a Statului n'ar fi fost pînă mai deunăzi diriguitori la „Romînia Muncitoare" și dacă ar fi știut să respecte drepturile constituționale și demnitatea omenească față de sindicaliști ca de ori ce alți cetățeni. Și spun aceasta în ipoteza guvernului că sindicaliștii ar fi fost provocatorii".

Trecînd la diferite chestiuni pendinte de departamentul d-lui Haret, șeful conservatorilor-democrați, mi-a făcut următoarele declarațini:

— „D-lui Haret îi era interzis să interprete legea cum a interpretat o față de demisia d-lui T. Maiorescu din comisia de judecată, odată ce însuși d. Haret primise demisia d-lui Cantacuzino și prin urmare stabilise că e permis a demisidna din această însărcinare. D. Haret a arătat și în această împrejurare absolutul său dispreț pentru legalitate și concepția sa guvernamentală absolutistă. E incontestabil că d. Haret e lipsit și de bună cuviință cînd a tratat astfel pe unul din puținii oameni cari ocupînd în stat situația pe cari o ocupă d. Maiorescu țin totuși la profesorat.

„Cu chestiunea docenților ca pretutindeni, d. Haret, mic și pătimaș, a făcut o operă de partizan politic iar nu de ministru. Și iarăși a aratat disprețul său pentru Universitate. Convingerea mea e că d. Haret a fost un mai rău ministru acum de cît rîndul trecut cîndiarăși fusese mai rău decît prima oară. D-sa este un om muncitor și cîte odată animat de bune intenții. Dar este absolut miop politicește vorbind, și stăpînit de intoleranță cu totul nepotrivită cu vremurile noastre. D. Haret ar fi făcut un admirabil închizitor și știți că numai prin inteligență deschisă nu străluceau inchizitorii Cea mai extraordinară faptă a d-lui Haret a fost palma pe care a dat-o Senatului punînd el în aplicare o lege pe care senatul i-o respinsese.

„Aceasta este o concepție de Sultan oriental nu de ministru constituțional. Eu cred că-i va fi imposibil, d-lui Haret în guvern cu toate dorințele d-lui Brătianu, de a evita o nouă criză și prin urmare o nouă gestațiune ministerială de opt luni de zile."

Am trecut apoi la chestiunea alegerilor și a importanței lor politice.

— „Insemnătatea alegerilor actuale —a spus d. Take Ionescu—e mai mică de cît în trecut. Așa de mult s'a obicinuit guvernul bătut și lumea să-l vadă bătut, în cît cîte-va căderi mai mult sau mai puțin, nu mai pasionează opinia publică. Partidul nostru va lupta n toate alegerile cum a făcut de la constituirea sa și cum nu va înceta nici odată. Pînă acum se știe că va candida la București d, Dimitrie Moruzzi, la Bîrlad d. Teodor Iamandi, la C. Lung d. general Ceanoglu, la Vaslui d. Gorgos. Cel mai tîrziu Luni se va fixa și candidatura de la Iași. Ce va eși din urmă nime nu poate spune cu siguranță. Eu însă aștept aceste alegeri cu deplină încredere."

Asupra situației în general, d. Take Ionescu ne-a declarat:

— „Guvernul d-lui Brătianu e mai slab după remaniere decât înainte. A făcut o remaniere sarbădă, care ar fi trecut în indiferență, dacă se făcea îndată ce s'au produs vacanțele, care însă capătă o nuanță incontestabil comică, după ce opt luni de zile a fost anunțată ca un mare eveniment.

Marea și incontestabila abilitate a d lui Ioan Brătianu, de rândul acesta l-a deservit; a fost prea mare. Toți liberalii de frunte au eșit micșorați din această lungă criză ministerială. Micșorați și cei care au intrat în minister și cei care suspină că n'au intrat. D. Brătianu a rămas extraordinar de mare față de partidul său, dacă ar fi vre-un avantaj ca șeful să crească din nimicirea partizanilor. Guvernul d-lui Brătianu este astă-zi nu numai foarte impopular, cum era de altminteri și anul trecut, dar poartă într'un chip îndelebil semnul unui guvern tolerat.

„Insăși presa liberală prezintă guvernul ca un fel de necesitate fiind-că nu s'ar găsi alții să-i ia locul.

„In asemenea condiții e cu neputință să ai autoritate. Mi-e indiferent dacă gravele neînțelegeri din partidul liberal, și pe care le cunosc în toate detaliile lor și la centru și în provincie, vor izbucni sau nu. Ele sunt de ajuns ca să ia partidului ori-ce încredere în el însuși și prin urmare ori-ce putere".

Trecind la situația partidului d sale, d. Take Ionescu, continuă astfel:

— „Sunt foarte mulțumit de situația partidului nostru. Adversarii noștri, de cele două culori, ne-au considerat la început ca un accident și acum sunt nevoiți să ne simtă ca o realitate, firește, după părerea lor o realitate dăunătoare țărei și progresului. De la crearea noastră pînă azi, am mers tot în progres. Nu văd nici un cuvînt ca acest mers ascendent să nu continue.

„Un lucru e sigur: Suntem partidul popular și cînd popularitatea durează doi ani, este greu să se creadă că n'are nici un temeiu. Ințeleg însă că nu e rolul meu să laud partidul nostru".

Ultima chestiune a fost asupra ordonanței lui Apponyi.

— „Ceea ce se petrece în Ungaria —a spus d. Take Ionescu—nu e de cât urmarea cursului evenimentelor din cei 20 ani din urmă. Situația în Austro-Ungaria se poate rezuma în 3 idei: 1) Mereu Ungaria capătă concesiuni de la Austria; 2) Mereu Austria pretinde că e ultima concesie, pentru ca după doi, trei ani să facă încă una și 3) Mereu naționalitățile văd micșorîndu-se situația lor în Statul unguresc".

Litere-Științe-Arte

Sfaturi.—In ziarul de peste munți „Țara noastră" sub direcția poetului Goga, cetim următoarea notiță povață, cu data de 8 (21) Noembrie:

„Revista d-lor Iorga și Cuza e pe cale de a deveni ziar cotidian Cel puțin așa pare, dintr'un apel lansat în toate părțile de redacția aceasta, în care se cere îndrumarea cetitorilor. Credem că ar fi o mare greșală să fărămițești munca acestor doi profesori în coloanele unui ziar zilnic. N'ar fi un cîștig nici pentru cetitori, nici pentru cei doi scriitori care par obosiți chiar de pe acum. Aceasta ne-o dovedesc și articolele d lui Iorga din ce în ce mai laconice și mai nervoase, și cronicile d-lui Cuza, adeseori lipsite de subiect și prea fragmentare. De altfel noi, cari probabil vom fi înjurați pentru aceste rînduri binevoitoare, așteptăm în liniște hotărîrea celor doi apostoli".

E foarte sigur că „cei doi" vor înjura pe Goga cu toate... neamurile.

*

Turcii ne ieau înainte. Ziarul „Piccolo" din Triest e informat că afacerea Steinheil a fost dramatizată de un poet junetur c. Piesa are trei acte, dintre care unul înaintea jaraților. Poetul a predat lucrarea directorului de teatru Burhan Eddin și acesta va monta tragedia—căci e o tragedie pe scena teatrului „Petits Champs" din Constantinopol.

*

Compozitorul american al operetei „Frumoasa Newyorkului", Gustav Kerker s'a mutat la Viena. El a terminat de curînd o nouă operetă: „Femei înamorate".

*

Cenzura berlineză a interzis o reprezentație a „Scenei populare libere", deși spectacolul cuprindea trei piese în cîte un act de Hauptmann, Maupassant și Max Halbe, din cauză că reprezentația s'a anunțat într'o zi de serbătoare, cînd se permit numai anumite spectacole.

*

Ministrul de războiu al Franței a instituit niște reprezentații teatrale gratuite pentru soldați. Ele vor avea loc chiar în cazarmă Mai mulți scriitori între cari Brieux, Margueritte, Haurancourt s'au oferit să scrie piese anume în acest scop.

*

Celebra surdo-mută americană, Hellen Keller a publicat acum o nouă lucrare literară sub titlul: „Intunecime!". E o scriitoare foarte reputată în lumea nouă.

*

Asupra modului de a lucra al dramaturgului parizian Henry Bernstein, un ziar știe să povestească următoarea indiscreție. El nu posedă calități de metodă și de ordine, ca alți scriitori nici nu știe să producă anumite „cantități" de literatură. Cu cîte-va zile înainte de scadență, adică de ziua cînd trebue să predee piesa promisă, Berștein consumă un mare număr de... cafele și alte stimulente. Apoi se închide în odaie împreună cu secretarul său și începe să .. urle, să gesticuleze, dictînd în acest mod straniu, scenă după scenă, într'o necontenită tensiune nervoasă. E grozav de privit atunci! Cu ochii dilatați de figurile concepției, cu glasul sălbătăcit, el uită cu totul lumea exterioară și aparține numai creațiunii pe care o elaborează numai în acest mod,—după care încordare se odihnește mai multe zile în șir.

*

Regisorul Hertz, de la „Gaîte" a depus la o bancă pe numele lui Edmod Rostand suma de 200,000 lei,—un mic... avans aupra tantiemelor pentru „Chantecler".

*

STRUNA ZILEI

PRAF IN OCHI...

Administrația comunală a dat în judecată pe nisiparii cari au furat nisip cu ocazia lucrărilor comunale.

Ca al lor, sistem gospodăresc,
In lume nu-și găsește chipul.
Edilii cred că ne... orbesc,
Cînd ne aruncă 'n ochi... nisipul.

Informații

❑ *Vorbind ieri de actul de atentat la bunele moravuri, săvîrșit la Roman, am arătat că între atentatori se afla și d. Remus Ioachim.*

Acesta este stagiar la tribunalul Roman.

❑ *Ministrul de interne, în urma denunțului, ce i l'a făcut senatorul și consilierul comunal T. Dornescu, că la administrația comunală din Piatra s'ar fi comis mari neregularități, a însărcinat pe inspectorul Manolescu cu facerea anchetei.*

D. Manolescu se află de ieri la Piatra și a citat pe d. Dornescu să se prezinte la primărie.

❑ *Generalul Averescu a fost numit comandant al diviziei I-a de T.-Severin.*

In cercuri militare se afirmă că d. Averescu va refuza să primească acea demnitate.

❑ Consiliul de higienă a orașului se va întruni din nou în ziua de 15 Noembrie a. c., spre a discuta asupra epidemiilor.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei și Sucevei, care se află în Capitală, se va reîntoarce mîine în localitate.

❑ In comuna Miroslava s'a ivit epidemia de febră tifoidă.

❑ Școala din satul Fîntînelele a fost închisă pe timp de două săptămâni, din cauza epidemiilor.

❑ D. Bagdat, primul președinte al Curței de Casație, care este și consilier în consiliul superior al agriculturei, ar avea de gînd să demisioneze din această de pe urmă demnitate, fiind-că nu s'ar înțelege cu ceilalți din consiliu.

D. Bagdat ar avea un motiv mai puternic de demisionat: că d-sa este și la Casație și la consiliul de agricultură—ceea ce nu este drept.

❑ De oare ce s'a observat în mai multe rînduri că soldații care fac serviciul de gardă, s'au făcut vinovați de scăpare de arestanți, s'a luat dispoziția ca pe viitor să nu mai fie chemați pentru gardă, de cît soldații cu instrucția complectă.

❑ Locurile care au mai rămas vacante în învățămîntul primar, vor fi complectate pe ziua de 15 Noembrie a. c.

❑ Consiliul de miniștri a aprobat așezarea de plăci turnate, cu un diametru mai mare de cît cel actual în stația Iași.

❑ Din Huși ni se scrie că și acolo febra-tifoidă a început să se întindă.

In spital sunt internați 20 bolnavi de febră-tifoidă, iar în spitalul din Răducăneni 15.

Mai sunt în Huși încă 17 bolnavi de scarlatină.

❑ La 20 Noembrie se va ținea în Capitală concursul pentru obținerea dreptului de a fi numit verificator ajutor de măsuri și greutăți.

❑ S'a pus în vederea direcțiunilor școalelor profesionale de fete gradul II că absolventele acestor școli nu vor fi admise la examenele de capacitate pentru maestre în specialitatea ce și-au ales, dacă nu vor dovedi că au făcut practică timp de 3 ani de zile într'un atelier.

Ele vor fi datoare să comunice din timp ministerului, atelierul sau magazinul în care fac practica, numele patronului, firma, orașul în care e acest atelier și numărul de lucrătoare care sunt întrebuințate.

Ori-ce schimbare de atelier sau magazin trebue comunicat ministerului.

❑ Pe ziua de mîine vor fi dați ca nesupuși, toți soldații contingentului 1910 care nu s'au prezentat la corpurile în care au fost repartizați.

❑ Au fost înaintați parchetului țiganii Neculai Ciubotaru, Vasile Severin și Costachi Caldarariu, care au comis numeroase furturi în comuna Tg-Frumos și împrejurimi.

❑ D. dr. Iacob Tatos, de la cir. Zapodeni, a fost transferat provizor la spitalul Voinești și circ. Stavnic, din județul Iași, în locul d-lui dr. Constantin Bottez, care nu s'a prezentat la post.

D. dr. Aurelian Teodoriu a fost numit medic la cir. Zapodeni.

DIVERSE

— S'a cerut prinderea lui Neculai Costăchescu din Herța care a comis numeroase furturi.

— Comenduirea pieței a cerut poliției urmărirea și prinderea mai multor soldați dezertori.

— Comitetul societății de gimnastică, Sport și Muzică, a adresat membrilor o circulară—apel, prin care îi invită a lua parte la exercițiile de gimnastică suedeză, ce se vor executa pe eclipe, în fie-care *Luni* și *Vineri*, între orele 5—7 sau și *Mercuri și Vineri* între *9 și 11* sara, cu care ocazie vor avea loc și interesante ședințe de popici.

— Simbătă seara, 21 Noembrie a. c., va avea loc în sala Turn Verein din strada Cîndu, o frumoasă Serată Dansantă, organizată de către Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor tipografi.

❑ **Apele minerale.**—De cît-va timp, consumaţia apelor minerale a crescut la noi în ţară în mod considerabil. Este trist însă, că trebue să constatăm că se dă preferinţă numai apelor minerale străine, cînd avem în ţară ape cari, pe lîngă că sunt similare celor mai bune din străinătate, dar au şi avantagiul de a fi totdeauna proaspete.

Ne facem datoria de a vorbi astă-zi de apa naturală, alcalină *„Higëya"*, care a fost aprobată de consiliul sanitar superior şi este recomandată de către somităţile noastre medicale, ca cea mai bună pentru combaterea boalelor de ficat, gută, tifos, rinichi şi dezinterie.

Să lăsăm deci apele minerale străine, cînd avem în ţară ape ca „Higeya", care pe lîngă că este mult mai eftină, este mai proaspătă, cu totul lipsită de microbi, după cum s'a constatat din analiza făcută şi deci mai eficace.

❑ **Vînătoare.**—Duminică 8 Noemb a avut loc o frumoasă goană în pădurile de la Scheia-Oboroceni proprietatea d-nei şi d-lui Căpitan Macri. Au luat parte următoarele persoane: d-nii Doctor Manolescu-Strunga, Nicu G. Racovitza, Osvald G. Racovitză, Vasilică Racovitză, Locot. Gheorghiu din Iaşi, iar din Roman, d-nii Cernătescu, Samsonovici, Romanescu, Căpitanii Gheorghiu şi Samsonovici, Locotenenţii Făurescu, Partenie, Pursch, d-nii Theodor, Aparu, Zamfirescu, Macri şi Todriţă. S'au împuşcat 69 de epuri şi 3 vulpi.

❑ Societatea Union Baugesellschaft, antrepriza şi concesionara lucrărilor pentru aducerea apei şi canalizarea o raşului, a fost însărcinată de către Direcţiunea generală a Monopolului Statului, prin adresa No. 8452 din 30 Oct. a. c. de a executa, ca specialistă în asemenea importante lucrări, instalaţiuni de apă la Manufactura de tutun din Iaşi.

❑ Colectura „Providenţa", care a avut norocul să cîştige 100,000 lei, a cîştigat astă-zi un premiu de 20000 lei, cu No. 32209.

Fericitul cîştigător, ca de obiceu, a fost achitat chiar azi.

Ultime informaţii

❑ *Consiliul facultăţei de drept din Bucureşti, întrunit ieri seara, spre a alege un delegat în Senatul Universitar, în locul d-lui C. Dissescu, a ales cu opt din zece voturi, pe prietenul nostru Paul Negulescu, întrunind două voturi d. Valerian Ursianu, fostul decan.*

Din punct de vedere politic, succesul d-lui Negulescu este foarte mult comentat.

❑ *Imediat după încuzarmarea noilor recruţi, ministrul de război, d. General Crăiniceanu, va veni în Iaşi, în inspectarea trupelor locale.*

❑ *Cu prilejul inspecţiei pe care d. Scarlat Popescu a făcut-o grefelor Curţei locale, d-sa s'a interesat în deaproape, precum la vreme am arătat, de dosarul privitor la calcarea legei trustului arendăşesc.*

Inspectorul a rămas nemulţumit de faptul, că, în acel proces, s'au pus, după cererea părţilor, termene prea lungi şi a raportat cazul ministrului. Acesta, la rîndul seu, a cerut Curţei, ca în asemenea procese, să se pună termene cît mai scurte.

*

Dosarul special este repartizat la secţia II-a a Curţei, cu termen la 18 Noembrie. Este vorba de faptul că moşia Tristiana, din jud. Dorohoi, proprietatea def. principese Zenobia Calimach, foastă arendată lui Froim Fischer, a fost trecută tînărului Prilogeanu, pe cînd acesta îşi făcea stagiul în armată şi care tînăr, n'are avere.

Parchetul de Dorohoi a cerut şi obţinut reziliarea contractului şi acum afacerea ie în apel.

Dacă şi Curtea va menţinea hotărîrea. afacerea va reveni direct la parchetul Dorohoi, care, potrivit legei, va deschide acţiune penală contra fraudatorului.

❑ *In ziarul nostru s'a protestat de multe ori contra hotărirei ce a fost luată de o anumită majoritate a colegiului medical al Sf. Spiridon, care a modificat regulamentul Cassei, în ce priveşte concursurile de medici de spitale, pentru ca astfel să se uşureze transferarea la Iaşi, la secţia regretatului profesor Botez, pe d. doctor Mărzescu de la spitalul din Roman.*

La Iaşi lovitura, care constituia o mare nedreptate, a reuşit. Urma ca votul consiliului medical să fie ratificat şi de consiliul sanitar superior, care, după cum, ni se telefoniază din Bucureşti, în şedinţa de ieri seara, **a respins aprobarea** *aşa că se va publica concurs pentru vacanţa din spitalul central.*

❑ Seria neagră a d-lui Lecca.

Distinsul director al teatrului din Iaşi, d. Lecca, a căzut, în fine, victima purtărei sale brutale.

O serie neagră a urmărit pe d. Lecca: Sîmbătă seara, fiind brutal cu artistul Radu Demetrescu, căruia, în mod foarte puţin elegant, i-a reproşat „că n'ar avea de cît o singură camaşă", d. Demetrescu, l'a tratat de „rîndaş".

Aseară traducătorul unei piese l'a tratat pe d. Lecca de obraznic, iar astă-zi pe scenă, d. Dragomir l'a făcut „escroc".

Intrebăm: mai poate sta d. Lecca la teatru?

❑ **Prinderea unei bande.**—Jandarmii rurali, secţia Sineşti, au reuşit să prindă o bandă, care lopera de mai mult timp în judeţul nostru şi în judeţele vecine.

Acum trei zile, cu ocazia unor percheziţii pentru aflarea unor autori ai unui furt prin efracţie, jandarmii, au descoperit în Sineşti şi o bandă, compusă din 5 indivizi: Fraţii Dimitrie şi Costache Căldararu, dovediţi a fi autorii unei crime, ce au comis'o în noaptea de 27—28 Octombrie, în comuna Todireşti, judeţul Vaslui, precum şi autori ai furtului comis la arendaşul Forşt din Podul-Iloaia; apoi Neculai Ciubotariu şi Vasile Severin, împreună cu gazda lor Vasile Trofin.

S'a constatat că ei au comis numeroase furturi în diferite comuni, şi mai ales în Podul-Iloaia şi Tg.-Frumos.

Asupra lor s'a găsit o mulţime de lucruri furate.

Hoţii au fost aduşi azi la Iaşi şi înaintaţi parchetului.

❑ Ministerul instrucţiunei publice anunţă pentru 1 Mai viitor, un nou examen de capacitate pentru doritorii de a ocupa, cu titlul provizoriu, posturile de ajutor Invăţător, la şcoalele din cătun de ţară.

Candidaţii vor trebui să posede certificatul de absolvire de cel puţin 4 clase gimnaziale.

❑ Azi dimineaţă s'a ţinut la prefectura judeţului licitaţie publică pentru darea în exploatare a mai multor păduri ale statului.

❑ D. Krupenski prefectul judeţului, care trebia să plece azi dimineaţă in inspecţie în plăşile Belceşti şi Cotnari, şi-a amînat plecarea din cauza timpului nefavorabil.

❑ **Ni se spune, că fără nici o cercetare, sau anchetă, d. C. Mihailescu, cantor la biserica Sf. Ştefan, ar fi fost restituit pe ziua de 15 Noembrie a. c.**

Destituirea s'ar fi făcut în urma unor intrigi. Ar fi bine ca cei în drept să facă o cercetare, pentru a nu face o nedreptate.

❑ Un incendiu a isbucnit astă zi pe la orele 11, la casele lui Simha Cotigariu, din strada Zugravilor.

Focul a pornit de la un grajd mare, unde se afla un depozit de fîn şi unde Sincha ţinea mai mulţi cai. Flacările, în scurt timp a cuprins grajdul, şi de şi pompierii au sosit, cu foarte multă greutate au putut localiza focul. E de relevat că ambele secţii de pompieri nu au la dispoziţie de cît două sacale, căci toate celelalte sunt trimise, încă de acum cîte-va luni, la arsenalul armatei spre reparare.

Grajdul a fost complectamente distrus, Caii au putut fi salvaţi.

Prin ce împrejurare a luat naştere focul, nu se ştie.

Poliţia cercetează.

❑ D. general Tătărescu s'a reîntors de la vînătoarea din Oneşti jud. Vaslui, la care au luat parte multe persoane din Iaşi.

❑ Pe ziua de 1 Decembrie vor fi chemaţi pentru serviciul de gardă, soldaţii din contingentul 1908 care au fost trecuţi în concediu pe ziua de 1 Noembrie.

❑ D. profesor Paul Bujor va ţinea în amfiteatrul de zoologie al Facultăţei de ştiinţi o serie de lecţii asupra „Morfologiei exprimentale."

Prima lecţie va fi desvoltată Mercuri 11 c, de la oarele 4—5 jum.

❑ Unele ziare au anunţat că în procesul pe care avocatul Buicliu l'a intentat corespondentului ieşean al *Dimineţei* şi care proces a fost transferat la Botoşani şi sorocit a fi judecat ieri, juraţii ar fi adus un verdict negativ şi corespondentul achitat.

Faptul nu este exact. Procesul precum am anunţat ieri procedura nefiind indeplinită, a fost amînat pentru seziunea din Martie.

Ştirea, achitărei ziaristului local, a fost bazată pe o eroare: a fost achitat, într'un alt proces, corespondentul din Botoşani al „Dimineţei".

❑ Mai mulţi comercianţi de ceară care exercită comerţul ambulant la sate au reclamat ministerului de interne că autorităţile din judeţ îi opresc de a exercita acest comerţ.

Ministerul a trimes prefecturei judeţului un ordin, prin care cere să atragă atenţiunea administratorilor de plăşi, ca pe viitor să nu mai oprească comerţul ambulant de ceară brută.

❑ Administraţia comunală a intrat în tratative cu d. Vasile Missir ca să-l ia avocat în procesul ce l'a intentat direcţiei uzinei pentru iluminatul oraşului.

❑ Astă-zi a încetat din viaţă, Sava Mavrodin, funcţionar la gară, socrul d-lui State Dragomir.

Inmormîntarea va avea loc poimîne.

Condoleanţele noastre.

❑ Astă-zi, Marţi, se ţine un consiliu de miniştri.

Se vor stabili dnfinitiv punctele din Mesaj.

❑ **D. locotenent Pompei de la insitutul geografic al armatei, însărcinat cu măsurătoarea islazurilor comunale, a înştiinţat prefectura judeţului, că în ziua de 18 Noembrie, urmînd a se face măsurătoarea islazului comunei Plugari din judeţul Iaşi, cere a delega un reprezentat din partea prefecturei.**

❑ O nouă apariţie artistică,—iată ce vor admira spectatorii din sala Circului Sidoli, pe pînza cinematografului Pathé-Frères, în seara de Joi 12 Noembrie c. D-ra Polaire, supranumită steaua polară a scenei pariziene, apare pentru întâiaşi dată, interpretînd rolul principal din piesa „Resbunaţi-mă", un epizod resboinic din asediul Saragoscei (1808).

Va face senzaţie, apoi, desfăşurarea tragediei din Belgrad (1903) redată în toate amănunţimile ei. D. Henri Bataille special trimis în capitala Serbiei, ne reconstitue astăzi sîngeroasa dramă şi întreaga desfăşurare, încredinţată fiind artiştilor de vază din Paris, o revedem aevea, de la primeleei faze, pînă la tragicul desnodămînt. Iată pe scurt, principalele scene: Logodna—Regele anunţă miniştrilor căsătoria sa—Cafeaua otrăvită—Bucatarul ucis de rege — Regele prezintă serbilor, pe moştenitorul tronului—Brutalitatea reginei la o paradă—Conjuraţia—Intrarea conjuraţilor în palat—Asasinatul—La Cimitir—Două cruci de lemn.

Noul program săptămînal cuprinde apoi: Gheata şi papucul, o elegantă comedie pariziană. — Multe vederi după natură precum: pitorescul Biarritz şi băile de mare. vederi din Georgia, munţii Caucazului.—Un singur peşte la doi pescari, comedie etc. etc.

Sîmbătă şi Duminică se va intercala în program: Invierea de Tolstoi, interpretată de artişti celebri pariziani, rolul principal (servitoarea) va fi jucat de d-ra Madeleine Roch de la Comedia Francezădin Paris.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 10 Noembrie

Cauzele demisiei d-lui Sc. Vîrnav

Bucureşti.—Demisia d-lui Sc. Vîrnav, prefect de Constanţa, se zice că ar sta în legătură cu afacerea Racowsky.

In adevăr, se afirmă, că guvernul ceruse d lui Vîrnav mai multe acte privitoare la Racowsky şi că d. Vîrnav a procurat unele, care s'au dovedit că erau false.

D. Vîrnav aflînd că guvernul cunoaşte falşul şi-a înaintat demisia.

Sosirea d lui Carp

Bucureşti.—D. P. P. Carp a sosit azi în Capitală, reîntorcîndu-se din Viena, unde a cosultat medicii.

O expulzare

Bucureşti.— Astă-zi a fost expulzat prin Giurgiu, un oare-care I, Haeusser, care făcea propagandă printre comercianţi, ca să ia parte la expoziţia internaţională din Bruxelles.

Acesta venise şi în Capitală şi vindea pentru diferite sume, diplome şi medalii, de pe la diferite expoziţii.

El a fost însă demascat şi arestat, iar astă-zi a fost expulzat.

Intrunire de protestare

Bucureşti.—Un grup de studenţi a lansat azi un manifest în chestia d lui Maiorescu.

Prin acest manifest se vestejeşte atitudinea d-lui Haret faţă de d. Titu Maiorescu şi cheamă cetăţenii la o întrunire de protestare pentru Vineri, la Dacia, la orele 9 seara.

Regele Manuel la Londra

Londra.—Regele Manuel a sosit azi dimineaţă în Capitală. Vizita sa oficială e terminată; totuşi Suveranul mai remîne cîte-va zile la Londra.

In chestia convenţiei

Viena.—Astă-zi a avut loc o şedinţă a consiliului imperial, în chestia convenţiei comerciale cu Rominia.

Inainte de şedinţă, primul ministru d. Wekerle, a avut o consfătuire cu ministrul Austro-Ungariei la Bucureşti.

Şedinţa consiliului imperial a ţinut două ore, dar nu s'a hotărît încă nimic definitiv.

LOTERIA

Bucureşti.—Astă-zi au cîştigat:

250,000 lei şi 500 lei No. **55,813.**

20,000 şi cîte 200 lei No. 614, 1,725 4440, 12650, 15237, 14399, 23956, 24130 29497, 32820, 32209, 38099, 38018, 40276 45971, 48592, 48603, 49014, 50368, 59603

3000.—50563, 11401.

2000.—3415.

1000.—2018, 4014, 44488, 56560, 52432 47340.

500.—20511, 3782, 9724, 37399, 4797 23143, 36116, 53275, 55813.

Succesul d-lui dr. Toma Ionescu

Londra. — „Agenţia Reuter" comunică articolul următor al ziarului englez „Daily Mail", cu titlul—„Un triumf chirurgical"—: „La spitalul marinarilor din Grenwich, s'a făcut în ziua de 18 c. o inovaţie care poate va revoluţiona procedeurile chirurgicale. D. profesor Toma Ionescu, decanul facultăţii de medicină din Bucureşti, a făcut o operaţie la gît unui marinar, care a fost anesteziat după procedeul d-lui dr. Toma Ionescu, prin injecţiunile de stovaină şi stricnină, producînd insensibilitate desăvârşită, cu toate că pacientul operat îşi păstrează conştiinţa în tot timpul operaţiei, convorbind cu persoanele presente. De cînd stovaina a fost descoperită acum cîţi-va ani, s'au făcut şi în Anglia operaţiuni pe partea inferioară a trupului, dar de oarece stovaina are un efect dăunător şi chiar periculos asupra cordului, întrebuinţarea stovainei a fost restrînsă la partea inferioară a trupului. Inovaţia d-rului Toma Ionescu constă în faptul că el compensează efectele stovainei asupra cordului cu cele ale stricninei, care sunt diametralmente opuse, aşa în cît cu procedeul savantului practician romîn să poate face pe ori ce parte a trupului, operaţiuni chirurgicale cu un succes desăvîrşit fără a adormi pe bolnav. Inainte de a şi începe demonstrările, d. profesor dr. Toma Ionescu a declarat celor 40 de chirurgi şi medici engleji presenţi, că de 18 luni el nu a întrebuinţat alt anestezic de cît stovaină şi stricnină, spre a face peste 700 operaţiuni chirugicale cu un succes desevârşit.

După ce profesorul dr. Toma Ionascu şi-a desinfectat mîinele, a înfipt un ac mic pentruinjecţiuni, între două vertebre cervicale ale marinarului, apoi a pus într'o mică siringă trei centigrame de stovaină şi cinci centigrame de stricnină, injectînd acest lichid în şira spinării, după un minut marinarul bolnav s'a întins pe masa de operaţie, ţinînd capul şi umerile mai jos spre a ajuta efectele infecţiunei; două minute mai pe urmă s'a început operaţia care constă în scoaterea unor glande voluminoase. Operaţia s'a petrecut în modul obicinuit, pacientul fiind absolut conştient şi vorbind cu medicii presenţi, fără a arăta cel mai mic semn de suferinţă. Simţi vre-o durere la întrebat chirurgul spitalului?

Nu se poate descrie efectul acestor cuvinte rostite de un om care are în gît o tăetură de la 10—12 centimetri lungime şi 4—5 adîncime.

Imediat după ce bandajele au fost făcute, pacientul s'a rîdicat singur de pe masa de operaţie şi s'a dus în sala undeţşi avea patul său. După părerea medicilor englezi, procedeul d-lui dr. Toma Ionescu are mai multe avantaje. Importanţa cea mare e că acest anestezic nu prezintă nici un efect periculos în urma operaţiei, precum să întîmplă cu cloroformul şi mai cu seamă cu eterul, de oare ce mai multe operaţiuni făcute cu succes au fost zadarnice din cauza întăriturilor musculare pricinuite de eter, şi care produceau o rupere a punctelor de cusutură.

Alianţa balcanică

Constantinopol.—Vorbind de pretinsa alianţă triplă, între Bulgaria, Serbia şi Muntenegru, ziarul turcesc „Ikdam", declară că Poarta trebue să caute prin toate mijloacele să înlăture ori-ce alianţă balcanică, la care Turcia n'ar lua nici o parte Mijlocul cel mai bun ar fi ca Poarta să se asigure de sprijinul Austro-Ungariei şi chiar al Creciei, cu condiţia ca grecii să părăsească ori-ce idee asupra Cretei.

Cercetări pentru aflarea otrăvitorilor

Viena.—Ancheta privitoare la hapurile de cianură de potasiu mai urmează. Ministrul de război a oferit un premiu de 2000 de coroane, celui care ar da informaţiuni destul de precise, spre a putea descoperi pe vinovat.

Azi patru ofiţeri din mai multe garnizoane din provincie, au declarat că şi ei au primit asemenea pilule. Poliţia crede că această faptă e opera unui nebun.

Cai de muncă în număr de 35, sunt de vînzare. Cumpărătorii sunt invitaţi de a se adresa la Union Baugesellschaft din Iaşi, strada Romînă 12.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

CASA DE BANCA
IAŞI PIAŢA UNIREI
Face ori-ce operaţiuni de Bancă, emite cecuri pentru toate oraşele mari din ţară, toată Europa şi America.
Primeşte spre fructificare ori-ce sume de bani contra
Scrisuri de Depuneri
sau
Librete de Economii
cu restituire la prima cerere.

Cărămizi de vînzare
Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi.

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, gît şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
Ş'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Romînă 22

GRATIS
ORI CE PROBA
LA
Fotografie Artistică WEISS
IAŞI—PIAŢA UNIREI
LEI—12 FOTOGRAFII MIGNION —5 LEI

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnov

Petre Sadoveanu
fost procuror la Curtea de Casaţie
— AVOCAT —
8—10 a. m. *6—7 p. m.*
38 str. Primăverei
BUCUREŞTI

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.**
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Ciut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ
Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni.
Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII.
Se vinde la toate drogheriile şi famaciile din Ţara.

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI indispensabilă
F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.
TUBUL 75 bani
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

BYRRH — CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH**

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (Thuir Franţa) — De vînzare La toate magazinele de consum din ţară

Cele mai bune, încercate şi economice în consumaţia combustibilului pentru agricultură şi industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac de la 10—100 cai putere. Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pro oră şi cal putere

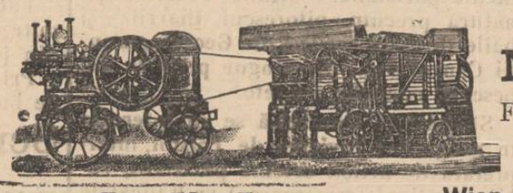

Nu face fum, Nu face funingine

Fără pericol de foc şi explozie

Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iaşi

27 – Strada Ştefan cel Mare – 27

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" str. Primăriei No. 27

MAREL MAGAZIN DE

Incălţăminte şi Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ŞTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE,** pentru barbaţi, dame şi copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atenţiunea o or. sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoşoni**, adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere – Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoştiinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1334 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureştipentru asiguraţii din Romania

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46 [100 şi fr. 1,144,223, 0 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu rezultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sentire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu sentirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romania Bucureşti

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consult. 7— a. m şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 – Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute douăzeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vînzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz intreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primăriei No. 17. — Instalaţie cu motor de gaz sărac de la Societatea Bernhardt Söhne

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 868 Joi 12 Noembrie 1909

Deschiderea parlamentului

Luni se deschide Parlamentul și cu toate acestea nu se știe nimic despre mesagiul Regal. Avem și aci o dovadă de starea de slăbiciune în care se sbate guvernul d-lui Brătianu. Arare-ori ne-a fost dat să vedem un guvern mai puțin preocupat de interesele țărei, pentru ca, în ajunul deschiderei Corpurilor Legiuitoare, să nu fie încă fixat asupra chestiunilor mai principale de care se va ocupa mesagiul. In toate țările cu regim politic constituțional, guvernele anunță cu săptămîni de zile înainte programul viitoarei activități parlamentare. Lumea politică ia astfel cunoștință din timp de toate reformele proectate; iar parlamentul se deschide, pregătit pentru a le discuta și vota. Același lucru se întîmpla și la noi. Intențiunile guvernului în materie legislativă ni le făcea cunoscut presa guvernamentală cu mult înainte de începerea sesiunilor parlamentare, și partidele de opoziție știau cari sunt chestiunile cari interesează mai de aproape țara și cum trebuesc rezolvate.

D. Brătianu, a introdus însă în politica noastră, sistemul surprinderilor; nimeni nu trebue să știe mai din vreme, cîtuși de puțin din preocupările guvernului; iar țara trebue să aibă o încredere oarbă în guvernul seu, și să primească de bune și fără nici un alt control toate soluțiile ce vor fi propuse de el, pentru deslegarea problemelor politice aflate la ordinea zilei.

Mărturisim că nu ne putem împăca de loc cu acest sistem, pe care îl inaugurează tînărul șef al liberalilor, —el are ceva de autocratism și reacționar în sine, căci tratează cu o condamnabilă indiferență parlamentul și întreaga noastră lume politică și tinde să suprime pe nesimțite putința de un control mai serios și de o discuție mai liberă și complectă asupra activității guvernului.

Dacă vre-o dată țara a avut nevoe să cunoască cît mai de aproape toate intențiunile și preocupările guvernului asupra chestiunilor politice aflate la ordinea zilei, e fără îndoială în timpul de față. In primul rînd din pricina netăgăduitei lor importanțe; în al doilea rînd din pricina multiplelor dovezi de lipsă de experiențe și serioasa orientație politică de care s'a făcut cu prisosință vinovat acest guvern.

Luați de pildă chestia convenției noastre comerciale cu Austria, care a stîrnit atîta mișcare în imperiul vecin. Guvernul nostru n'a suflat un cuvînt în această privință și presa atît de vorbăreață în chestiuni de ordin secundar, a păstrat un mutism neexplicabil, în toată această chestiune. Și nu trebue să uităm că rezolvarea acestei convențiuni stă în strînsă legătură cu convențiunile comerciale a altor două state balcanice: Serbia și Bulgaria, asupra cărora guvernele respective au făcut discuția cea mai liberă, pentru a interesa cît mai mult țările lor și a influența cît mai puternic asupra concesiunilor ce cu drept cuvînt vor să obțină de la imperiul vecin.

La noi însă, guvernul a îmbrăcat întreaga chestiune într'un mare mister—țara nimic nu știe la ce sfîrșit au ajuns tratativele între ambele state și pe ce avantagii se bazează noua convenție, pe cari atît parlamentul austriac și maghiar, cît și cel romînesc sunt chemate să o ratifice.

Va vorbi mesagiul regal de această chestiune? Se va anunța oare, prin el, țărei, ce am obținut în trăsuri generale, de pe urma marei prietenii cu statul vecin?

Dar în afară de aceasta—ce gîndește guvernul de reformele sale, cari s'au dovedit a fi o calamitate pentru țară? Ce planuri are pentru modificarea radicală a legei tocmelilor agricole, și pentru desființarea inspectorilor agricoli? Ce voește să facă cu legea judecătoriilor, cu legea sinodală și cu legea băuturilor spirtoase, cari au adus atîta perturbare socială și au lovit adînc, în interesele claselor celor mai muncitoare și nevoiașe din țară, producînd astfel un efect cu totul contrar de cel urmărit de guvern.

Va vorbi Mesagiul Regal și de aceste imperioase modificări?

Cînd cinci zile ne mai despart pînă la deschiderea parlamentului, țara are tot dreptul să cunoască și să știe de ce idei este călăuzit guvernul în viitoarea operă legislativă.

Alt-fel, ea nu mai poate acorda nici un sprijin și nici o încredere unui guvern, ale cărei preocupări se referă numai la interesele partidului din care face parte, și care e atît de indiferent de nevoile țărei și atît de nepriceput pentru a le rezolva.

Vespasian I. Pella.

ALEGERILE PARȚIALE

Guvernul actual, care are tot soiul de noroace, între care acel că guvernează în contra voinței țărei, este cel mai de seamă, acest guvern are și enorma șansă să se vadă învins în toate alegerile parțiale și să vadă mina cerească în acest fenomen: cu cît este mai mult învins, cu atît guvernul se așează mai pe îndelete.

„Guvernul se retrage fiindcă nu mai are încrederea țărei", această formulă constituțională a suferit o delicioasă metateză sub acest guvern liberal: „Guvernul nu se retrage, fiindcă n'are încrederea țărei".

Principiul acesta stabilit, suntem siguri că regimul liberal, ar primi cu bucurie să deție puterea pînă la împlinirea legislației și că, tot cu bucurie, ar primi să facă și alegerile generale, ar primi, adică, să aibă un Parlament compus din minorități în majoritate, din prietini în minoritate.

Guvernul este iarăși în ajunul unor alegeri parțiale. Cinci locuri, trei în Senat, două în Cameră, au devenit vacante, spre mai marea bucurie a guvernului

Intre sfîrșitul lui Decembrie și începutul lui Ianuarie, vacanțele vor urma să fie împlinite și pas de se îngrijește guvernul de soarta acelor alegeri.

Așa de puțin i pasă, că nu se gîndește să-și fixeze candidații, prima fiindcă cluburile liberale sunt pretutindeni în grevă secundo fiindcă n'are nevoie de candidați.

Guvernul știe că, de vor fi cinci sau zece alegeri parțiale, triumful va fi al opoziției care face presiuni, care corupe, care, în fine, are la îndămînă întreg aparatul guvernamental.

Guvernul vrea să guverneze în contra voinței țărei — iată lozinca, delicioasa lozincă.

REGIM AUTOCRATIC

Ordinea înainte de toate! acesta era titlul unui articol pus în capul foei oficioase *Viitorul*, a doua zi după întrunirea muncitorilor, și după arestarea și schingiurea lor la poliție.

Lozinca aceasta a fost primită cu satisfacție de un alt ziar oficios și el, dar al pretinsei viitoare stăpîniri, ast-fel că așa zișii liberali de o parte, pretinșii conservatori de alta, cari pentru ochii lumei, par a fi în ceartă, s'au găsit și de astă dată, ca în multe altele, dacă nu în toate, în același gînd, cu același sistem, și puind ca normă de guvernare, același principiu, au strigat cu toți în cor:

Ordinea înainte de toate!

Maximă tiranică care sintetizează mentalitatea patronilor *Viitorului*, și pune în evidență viitorul ce ei prepară instituțiunilor și libertăților noastre politice.

Să o examinăm; căci lucrul merită serioasă atențiune.

Ordinea înainte de toate! Negreșit, nu se poate concepe nici admite, un guvern civilizat, care ar putea trăi fără ordine; și noi, cari apreciem pînă acolo bunurile ce ea produce, în cît am luat acest cuvînt ca titlu pentru organul nostru, nu noi, zic vom susține sau propaga vre-o dată teorii și mișcări de natură a turbura mersul liniștit al statului, și prin urmare ordinea care trebue să domnească într'însul.

Dar să ne înțelegem, căci nu trebue prin cuvinte să equivocăm asupra lucrurilor: și datoria ori cui în fața opiniei publice, este să risipească echivocul, să spună și să arăte lămurit lucrurile, așa cum le înțelege.

Ordinea înainte de toate? Dar e ordine și ordine! E cazul de a zice cu nemuritorul Millo, care se prezinta publicului într'o mînă cu cartea de cetit și într'alta cu cărțile de joc.

Cărți și cărți!

Tot cărți erau și una și alta. Una însă reprezenta știința, lumina și adevărul, pe cînd cealaltă era emblema norocului, a înșelătoriei și a minciunei.

Cărți și cărți! E ordine și ordine E deoparte ordinea de sub stăpînirea tiranului, fără voia sau porunca căruia nimic și nimic nu se poate mișca. Acolo cea mai mică abatere, întîmpină represiunea crudă și sălbatică care se repede și sfarmă tot ce întîmpină în drumul ei, ori ce drept, ori ce libertate. Pentru ce? Pentru că *Ordinea înainte de toate!*

Iată concepția și sistema de guvernare reprezintată prin maxima pusă înainte de *Viitorul* și adoptată fără nici o restricție de adversarii de complezență a patronilor lui!

Cărți și cărți Ordinea înțăleasă astfel, mai ales într'un stat liber, ne dă ideia cărților de joc prezentate de nemuritorul Millo.

Față însă cu această ordine, suprapusă ca princ p exclusiv de guvernare este o altă ordine, aceia care decurge din stricta aplicare a legilor, din armonia și din equilibrul ce trebue să domnească între drepturile cetățeanului și acele ale statului; ordinea mîntuitoare ce decurge din libertate; cu un cuvînt, legalitatea

Aceasta este ordinea așa cum o înțelegem noi, și pe care o opunem, formulei tiranice pusă înainte de adversarii noștri.

E adevărat că ordinea rezultînd din legalitate au înțeles-o și adversarii noștri, așa zișii liberali, altă dată, în opoziție, de oare ce *domnia legilor* a fost înscrisă formal în programul lor; se știe însă și se cunoaște ce a devenit, sub domnia lor, această domnie a legilor: domnia fărădelegii, și s'ar putea zice cu drept cuvînt, că domnia legilor a fost pusă în programul lor numai ca să servească de pavăză la toate nelegiuirile. Pirații acoper cu un steag marfa din corăbiile lor încărcate cu contrabandă.

Această ordine rezultînd din legalitate este ordinea, ce înțelegem și voim noi, și atît prin actele noastre, cît și prin organizarea noastră aparte, am dovedit că acesta este unul din punctele cardinale, care ne despart de acei cu cari eram altă dată, și de cari, mai ales din această cauză, ne-am despărțit.

Din libertate și din legalitate, esă totdeauna și este asigurată *ordinea*; pe cînd din *ordinea înainte de toate*, nu mai rămîne nimic pentru libertate.

Intr'adevăr: dacă cu sistemul libertății, s'ar găsi cineva să facă un abus nesocotit de dînsa, ar întîmpina în drumul său un obstacol în autoritatea publică, care are dreptul și mijloacele de a restabili echilibrul, și prin urmare ordinea, împiedicînd rebeliunea și pedepsind, dacă e cazul, pe turburători.

Dar cu sistemul tiranic al ordinei înainte de toate, ce s'ar întîmpla oare cînd guvernul, autoritatea, ar abuza la rîndul ei, de drepturile ce are, și apreciind rău, sau, provocînd, ar călca drepturile cetățeanului? Ce obstacol i s'ar putea pune înainte? Nici unul. Și cînd, orbit de patima puterii, fără să-și dea socoteală de nici o primejdie, guvernul ar continua să lovească în toți și în toate, puind înainte, ca talisman sau simbolul său de guvernare, *ordinea înainte de toate*, care este rezultatul fatal la care va ajunge în cele din urmă? Ar aduce exasperarea publică, dezordinea, anarchia și putem să spunem cuvîntul, ca armă supremă de mîntuire, *revoluțiunea*.

Iată unde duce fatalmente un regim bazat numai pe putere și pe ideia de ordine înainte de toate. Aceasta se numește regimul autocratic, regimul a tot puterniciei guvernului, regim care ne guvernează astă-zi și care nu mai poate dăinui fără a degenera într'o adevărată primejdie. Căci acest regim, caută să se împlanteze pe ruina tuturor drepturilor și libertăților noastre, drepturi pentru cari au luptat și au suferit generații întregi.

Ceea ce face regimul actual, e risipa ce face fără să-și dea seama că și ea va avea o dată sfîrșit, moștenitorul care nu a luptat și nu a produs nimic, și căruia norocul i-a pus în mînă moștenirea pentru care alții au muncit și s'au chinuit. Banii stringătorului pe mîna risipitorului, cum zice proverbul.

Atît numai, că această risipă nu privește averea particulară ce au moștenit patronii *Viitorului*, ci averea noastră a tuturor, ce a căzut din întîmplare și fără drept pe mîna lor.

Datoria noastră supremă este să-i denunțăm țărei și Coroenei ca pe niște adevarați răzvrătitori, ca să se puie cît mai curînd capăt dezordinei și anarhiei ce ei seamănă pretutindeni cu actele lor.

„Ordinea" **Nicolae Fleva**

Bietul domn Haret

In toiul furtunei ce s'a deslănțuit contra d-lui Haret, despre care unii zic că ar fi bolnav, alții că ar fi perfect sănătos; despre care se zice că a demisionat, sau că nu va demisiona, în ciuda opoziției; despre care, în fine, nu se știe nimic pozitiv, cum ie cazul persoanelor plecate din localitate—în toiul furtunei, care persistă și în absența ministrului sau fostului ministru al școalelor, *Voința Națională* i-a apărarea.

Asta ar fi foarte logic. Dar cum îl apără ziarul lui Nădejde, aci logica devine țigănească, căci îl apără pe înconjuratele.

Ziarul liberal dă năvală în toiul luptei și declară, foarte solemn, căci declarația este zețuită cu caractere cursive, că d. Haret nu este armean, că este ortodox.

Firește, nici Universitatea, nici Sf. Sinod, nici școala, nici țara, nu s'au resculat contra d-lui Haret pe motive de naționalitate și a trebuit să vie d. Nădejde, care spre a încerca o leșinată diversiune în spirite, să împerecheze scripca cu iepurele.

Noi venim în ajutorul „Voinței" și declarăm de farsă născocirea de acum o lună, că d. Haret ar fi armean.

Și dacă ar fi adevărat chiar—să presupunem—că d. Haret nu ie ortodox, că ie armean și dacă alt pacat n'ar avea, de cîte rele n'ar fi fost păzită țara romînească

Armenii au dat mulți fii de seamă țărei acesteia și mulți, foarte mulți, sunt de preferat ortodoxului Haret.

Dar lăsînd această chestie, pe care astăzi nimeni n'o mai ventilează, întrebăm: ce a putut determina pe ziarul liberal s'o abordeze în momente foarte critice pentru d. Haret?

E o chestie, dacă a făcut'o în bataie de joc, sau de nevoia de-a da o desmințire privitoare la ministrul dus peste graniță.

Nu se desminte știrea gravă despre demisia d-lui Haret; nici furtuna ce se deslănțuieește la Universitate, dar de nevoe de a desminți, se desminte că d. Haret ar fi armean.

Aci a ajuns nefastul om al scoalei; i face epigrame—*Voința* d lui Nădejde.

Bietul domn Haret!

OAMENI ȘI LUCRURI

A DOUA INVIERE

Sunt numai vr'o trei zile de cînd—tot în acest loc—comentam procesul psihic de flagrantă contrazicere și deszicere în manifestările intelectuale ale d-lui A. C. Cuza,—fapt pentru care nu se cuvine și nu va izbuti să fie luat în serios.

Numărul, apărut astă zi, din „Viața Românească" pune în relief acelaș lucru, arătînd dezinvoltura—dusă pînă la inconștiență—cu care în prefața cărții „Naționalitatea în artă", nu de mult apărută, atacă pe cei „liberi-pansori, cosmopoliți, socialiști, radicali, pur-esteți universali pentru cari nu există nici D-zeu, nici patrie, nici națiune" și în același timp își... scopețește opera literară retipărind-o la „Vălenii de munte" cu mutilări și omisiuni, pentru a o purifica de „liber-pansism".

Am citat deunăzi acele strofe în contra popilor și a prohodului din poezia „La mormîntul meu". Dar „liber-pansorul" de altă dată își rîdea mai drastic încă de „a doua înviere" pentru care cerea alor săi să iee măsuri din vreme:

Și dați-mi de pomană basmale, testemele...
Așa ordonă cartea religiunii mele;
Purtați-mi parastase,
Plătiți exact la termen părintelui Ghenade
Rugîndu-l inc'odată să fie cum se cade
In ceriu să nu m'apese.

Dați unt-de-lemn de Nizza la sfintele biserici,
Primit să fie darul; cinstiților mei clerici
Le place mult salata,
Dați vin; aceasta este evlavie adîncă,
Colive dați, pe care aice le mînîncă
Și'n ceriu promit răsplata.

Și acum, zice „Viața Romînească", face pe smeritul, pe monahalul, d. A. C. Cuza.

Prefața cărții sale despre „Naționalitatea în artă" — despre care la timp și pe larg s'a scris în „Opinia" arătîndu-se totala goliciune de idei a operei celei mai prolixe ce s'a scris cîndva la noi—d. Cuza o datează: „Iași, în ziua sfinților Arhangheli 1905."

Munca apostolului e zadarnică. Colecția „Contemporanului" există și dacă editura „Vălenilor de Munte" poate suprima versurile ateiste, versurile cu care *astă-zi încă* publicațiile socialiste fac propagandă antibisericească, sub scutul celui mai antireligios dintre poeții romîni—lumea malițioasă le dezgroapă, și d. Cuza sufere nu numai o reînviere, fără voie dar și a... doua înviere.

Iar o publicațiune de importanța „Vieții Romînești" îi poate aplica, plină mulțumire și de succes, esclamația plină de înțelesuri: „Ce liber—... farsor!"

Rodion.

Școala primară în Elveția

III

Fie care comună care are 20 copii în vrîstă de școală, trebue să aibă o școală primară propriu zisă. Comunele care n'au acest număr s'ar putea uni mai multe pentru a avea o singură școală, dacă distanță dintre ele nu trece peste 3 km. Școala primară stă deschisă 42 de săptămîni pe an, cite 20—37 ore pe săptămînă. Școala primară cuprinde 3 grade: gradul inferior pentru copii de la 7—9 ani; gradul mediu pentru cei de la 9—12 și gradul superior pentru copii de la 12—15 sau 16 ani. In timpul verei copii din cursul inferior pot să lucreze de la 20—26 ore pe săptămînă; cei din cursul mediu, de la 20—31 ore, iar cei din cursul superior pînă la 32 ore pe săptămînă. In timpul ernei, în fie-care curs se lucrează maximum de ore. In afară de aceste, o oră pe săptămînă pentru cursul superior și 4 pentru celelalte cursuri, sunt consacrate pentru învățămîntul religios facultativ. Copii nu pot fi ținuți în clasă, mai mult de 3 ore de la olaltă. In comunele de la munte școala poate să aibă o organizație specială. Lucrul de mînă la fete și economia domestică se predau 6 ore pe săptămînă în cursul superior și 4 în cel inferior, dar numai în orele de după prînz.

Școlaritatea variază de la Canton la Canton. Durata ei este de la 6—9 luni pe an și între 6—16 ani, lăsînd la oparte școala infantină în care copii urmează între 3—6 ani în mod obligator sau facultativ, In Cantonul Vand anul școlar începe în Aprilie în urma examenelor fie-cărei clase. La acest examen trebue să se prezinte și școlarii preparați în familie și în institutele private. In urma examenului se face împărțirea premiilor.

Berna, Vand, Neuchâtel și Glaris sunt cantoanele în care școlaritatea durează mai mult. In cantonul Zurich școala primară durează 8 ani și e împărțită pe 8 clase, de la 6—14 ani. In școala secundară copii intră la vrîsta de 12 ani, după al 6-lea an de școală primară, și cei 2 ani din urmă ai școalei primare sunt paraleli cu cei dintăi doi ani ai școalei secundare, care are 3 ani (12—15 ani) și are de scop a consolida cunoștințele cîștigate în școala primară.

Pretutindeni școala primară este frequentată de toate clasele populațiunei. Nici o distincție nu se face între elevi: sunt adevărate școli ale poporului. Copilul milionarului precum și a celui de pe urmă lucrător cu brațele, ocupă locuri alături pe aceiaș bancă. Aceasta mai cu seamă în cantonul Zurich, unde nu există școli particulare. In cantonul Zurich, băeții și fetele merg la școală împreună pînă la 15 aui și principiul este ca ei să meargă împreună pînă la Universitate. Coeducația, departe de a fi un rău, a dat din contra rezultate foarte bune. Toată lumea este mulțumită.

Pentru copii anormali sau înapoiați, cari sunt apți pentru instrucție, dar numai cu condiția unei atenții deosebite din partea institutorului, sunt instituții speciale: 15 în Zurich, 1 în Lausanne, 8 la Geneva. Aice este și o școală pentru gîngavi. Idioții sunt puși în azile. Vacanțele sunt fixate de către comisiunile școlare locale, care țin socotoală de timpul lucrului la cimp. Sîmbătă după amiază este vacanță, cînd nu se face lucru manual.

Numărul elevilor pe clase nu trebue să treacă peste 60. In unele cantoane însă el nu trebue să fie 40.

Este interzis institutorului a da teme acasă copiilor în cei dintăi 3 ani de școală primară și pînă la 11 ani. In celelalte clase se dau puține. In ajunul

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

serbătorilor nu se dau mai multe pentru motivul că a doua zi nu se vine la școală. Lumea se teme mult de surmenagiu. Invățătorii și inspectorii supraveghează dacă nu cumva copii nu sunt surmenați în alte chipuri acasă și dacă nu sunt victemele unei prea mări negijenți din partea familiei. In aceste casuri părinții sau tutorii sunt dați în judecată și condamnați civil. In nici o țară nu se poartă atîta grijă de copii.

Cu foarte mici excepții școala primară este pe seama comunei, care o organizează după cum crede mai bine. Statul nu intervine de cît pentru a acorda comunelor mai nevoiașe un ajutor material și spre a executa un control oarecare asupra învățămîntului. Constituția federală impune ca fie-care canton să se îngrijească ca să dea o instrucție suficientă fie-cărui cetățean. Ea îngrijește ca libertatea conștiinței să fie bine garantată, de aceia instrucția este impusă absolut autorității civile. In 1875, după revizuire, constituția federală a instituit examenul recruților. După această lege toți tinerii sunt examinați nu numai corporal, ci și în privința capacității intelectuale. Acei care se găsesc insuficienți, sunt obligați de a urma școala de recruți pînă la complectarea stocului de cunoștinți cerut. Această lege face ca fie-care tînăr care părăsește băncile școalei primare să fie mereu cu grija de a-și îmbogăți capitalul intelectual, pentru care are la dispoziție cursuri complimentare, care sunt cursuri de seară. Altmintrelea este nevoit ca în timpul serviciului militar să facă și școală, ceea ce rar se întîmplă. Mulțumită acestei legi, sub prevederile căreia nu cad cei care au certificate superioare școalei primare, procentul celor fără școală primară complectă scad mereu.

In 1877 Confederația a interzis ori-ce lucru în fabrici pentru copiii mai mici de 14 ani, iar la 1883 a organizat învățămîntul gimnasticei. In afară de încă cîte va casuri, confederația nu mai are nici un amestec și nici un control asupra școlilor.

Intreținerea școalelor este tot pe seama comunelor în cea mai mare parte, cu toate că cheltuelile pe care le reclamă învățămîntul sunt foarte mari. In multe localități ele întrec cu mult cifra celorlalte cheltueli din budget. Nici o cheltuială din partea Statului sau a particularilor nu este cruțată cînd este vorba de școală. Dacă poporul se deosebește în ceea ce privește limba, rasa, cultura, starea socială, apoi, în ce privește școala, formează un singur trup.

In 1893, Cantonul Vand care numără o populațiune de 250,000 locuitori, avea 981 de clase primare cu 40,633 copii, 503 institutori și 478 institutoare. In 1906 avea 1406 școli infantine și primare dintre care 537 conduse de către institutori, 558 de institutoare și 164 de institutoare de grădini de copii. Efectivul școlarilor a fost de 42989 cu o medie de 39 școlari pe clasă.

In 1905 în Elveția se aflau 887 școli infantine cu 1037 institutoare, și 42000 copii, băeți și fete, 8865 de clase primare publice, adică: 6362 clase mixte, 1240 pentru băeți și 1263 pentru fete cu 6990 institutori și 4193 institutoare, cari au dat instrucții la 502221 copii și pentru care s'a cheltuit suma de 26 milioane fr. In aceste calcule nu intră cele 1249 clase primare superioare, cele 2300 școli complimentare și cele 42 școli normale care prepară această formidabilă armată contra ignoranței.

Trebue de ținut socoteală încă și de faptul că instrucția primară mai ales în Cantoanele franceze se dă în multe școli private, pe care Statul le privește cu ochi buni, mai ales cînd e vorba de experimentarea unui principiu nou în învățămînt.

După recensemîntul federal din 1900 instrucția și educația ocupau 54,027 membri, adică 20,632 barbați și 33,395 femei. In anul din urmă cheltuelile pentru instrucție au fost de 75 milioane fr. ceea ce vine mai bine de 20 franci de suflet.

Va urma.

C. V. Butureanu
institutor

STRUNA ZILEI

PALIATIVE

Administrația comunală a votat 2500 lei pentru repararea teatrului.
Informație

Comuna noastră-i prea avară:
Nu vedeți ce a votat?...
Dar cu atît nu se repară
Ce-i pînă 'n temelii... stricat

Discursul d-lui Gogu Negulescu

— rostit la Ploești în seara de 7 Noembrie —

Venim în mijlocul d-voastră, cu inima curată și cu hotărîrea de a lucra întru întărirea partidului conservator democrat.

Vă mulțumesc, pentru cinstea ce mi-ați făcut mie și prietenilor mei încredințîndu-mi demnitatea de președinte al Comitetului executiv al partidului conservator democrat de la Prahova. Imi dau perfect socoteală că odată cu această cinste mi se dă și o mare răspundere. Stînd în fața d-voastră, vă declar însă că nu mă simt fără curaj. Greutăți'e ce voi întîmpina îmi vor îndoi energia.

Fiți siguri domnilor, că nu va trece mult și veți vedea că chiar acei ce atacă cu violență partidul conservator democrat din Prahova, vor fi siliți a recunoaște că acest partid este singurul, în care domnește armonia și sentimentul datoriei.

Domnilor, am părăsit partidul național-liberal pentru că directiva lui a încăput pe mînile acelui grup al așa numiților „generoși", pe care acum cîți-va ani fruntașii acelui partid îi considera ca pe niște sectari primejdioși prin ideile și tendințele lor, atît ordinei publice cît și temeliei Statului romîn.

Sub influența acestei minorități turbulente și acaparatoare, partidul liberal a fost lipsit de sfaturile și colaborarea spiritelor cumpănite și a fost tîrît a da țărei reforme, pe cît de insuficient gîndite pe atît de improprii stabilirei unui regim de pace și armonie socială. Toată preocuparea guvernanților de azi a fost și este să întroducă reforme fără a se întreba de sunt utile, să alcătuească legi noi în care să troneze principii așa zise socialiste și să desfășure toată activitatea în a exploata slăbiciunile omenești scormonind patimele și aprinzînd dorinți irealizabile, numai pentru a-și asigura ei cea mai deplină influență politică. Astfel am văzut cum sub pretext de a ocroti clasele muncitorimei de la țară și orașe au împănat județele cu agenți electorali care sub diferite titluri de funcționari publici nu îndeplinesc alt rol de cît de a răspîndi sămînța învrăjbirei între fiii aceleiași țări.

Aceasta este, domnilor, metoda politică a școalei care se aplică astăzi în partidul liberal de a învrăjbi clasele de jos în contra celor de sus, pentru a se face ei apărători necesari ai unora în celorlalți.

De aceia i am văzut și îi vedem în totdeauna alegînd și susținînd între două soluțiuni ce ar fi de adus aceleiași probleme sociale, nu pe cea mai utilă și adaptabilă organismului nostru social, ci pe cea mai seducătoare în aparență, cu care să ademenească mai ușor buna credință a poporului încrezător.

Suntem un popor prea mic și prea tînăr, înconjurat de neamuri străine pentru a nu ne îngriji mai presus de toate de unirea și armonia ce trebue să e-xiste între noi și să lăsăm deoparte luxul unor experiențe politice.

Asupra acestor grave și delicate chestiuni era un dezacord profund între noi și generoșii care conduc astăzi partidul liberal, ceia ce ei pretindeau a fi necesar, nouă ni se părea că este primejdios. Ar fi dar să ne înșelăm propria noastră conștiință, să ne mințim nouă înși-ne, dacă am fi mai ramas alături cu dînșii, spre a asista complici mîhniți dar și neputincioși, la opera lor ce avem convingerea că este vătămătoare.

Vă spun toate acestea domnilor, pentru a vă dovedi că nu noi ne-am schimbat părerile, nu noi ne-am părăsit credințele, ci partidul în care ne aflam și-a părăsit datinele, credințele și principiile, ce-i făceau altă dată tăria lui și a îmbrățișat o directivă străină de credințele noastre.

Atunci ne-am ales de o parte și grupînd la o laltă energiile prietenilor noștri politici, am căutat să ridicăm în județul nostru o stavilă în contra curentelor periculoase. Inființînd un ziar al nostru „Liberalul Democrat", am combătut legea tocmelilor agricole, legea cîrciumelor de la sate, legea repartiției petroleului; am discutat și combătut taxele vamale, împovărarea budgetului prin atîtea sinecuri create și ne-am rîdicat în contra dărilor impuse care toate constituesc principala cauză a scumpirei traiului.

De la început însă ne-am dat bine seama, că sforțările noastre răslețe, ori cît de incordate ar fi ele nu pot fi de mult folos, de cît dacă se vor contopi în undele largi și uriașe ale celui mai mare partid de guvernămînt, de ordine și progres.

Avem în fața noastră două partide de opoziție.

Am urmărit cu toată atenția acțiunea lor pentru a vedea din ce parte se va rîdica forța mîntuitoare hotărîtă și vrednică pentru a opri întinderea răului.

Partidul conservator-democrat ne-a atras atențiunea. Acest partid a combătut cu vrednicie prin presă, prin întruniri publice și în parlament, rînd pe rînd toate legile și măsurile vătămătoare intereselor publice; și tot partidul conservator-democrat a luat apărarea fără șovăire a magistraturei, a armatei și clerului.

Nestrămutata sa bărbăție a cîștigat partidului conservator democrat acel uriaș curent de încredere nemai văzută în țara noastră, care dovedește o redeșteptare a conștiinței publice.

Această retrezire nu este o iluzie, ci o realitate, pe care ne-a dovedit-o corpul electoral al țărei din toate colegiile și de pretutindeni cu ocazia tuturor alegerilor parțiale din anul trecut.

Care este însă principalul factor al acestei tresăriri a conștiinței publice? și acțiunei cărui bărbat politic al țărei se datorește această vibrare a sentimentelor patriotice? nu e nevoe să o spun, îl știți cu toții, îl admirăm cu toții. El este iubitul nostru șef d. Take Ionescu.

De la început domnilor noi am pătruns talismanul victoriilor ce a ți repurtat pînă acum și marei vrednicii a partidului; am înțeles că acest talisman este dragostea și încrederea în șef.

Mai avem apoi o supremă garanție în faptul că democratismul este sufletul șefului, fruntașilor și al întregului partid.

Intre aspirațiunile isvorîte din adîncul conștiinței populare și între sentimentele partidului conservator-democrat nu se ridică nici o barieră.

Uniți într'o călduroasă înfrățire cu reprezentanții tuturor păturilor sociale, șeful și fruntașii partidului sunt apropiați cu inima de inima și nevoile poporulai.

Am convingerea, iubite șef, și stimați fruntași, că atunci cînd veți lua conducerea destinelor țărei, nu veți ezita un singur moment de a desființa sau modifica din temelie legile vexatorii ce au adus turburare între cetățeni, și veți face tot posibilul pentru restabilirea armoniei sociale, dînd asigurări proprietății, sprijinind pe țăran pentru a-și desvolta avutul, și încurajînd într'o largă măsură industria și comerțul.

Termin, declarîndu-vă, că de astă-zi înainte suntem conservatori democrați, căci democratismul stăpînește adîncul sufletelor noastre, iar conservarea instituțiunilor țărei și pacinica lor desvoltare este cea mai scumpă aspirație a noastră.

Litere-Științe-Arte

Gheorghe din Moldova.—Numărul din urmă al „Vieții Romînești" comemorează pe unul din foștii săi colaboratori devotați și evoacă atît prin ilustrații, cît și prin amintiri scrise, figura defunctului poiet. Trei portrete ne arată pe Gh. Kernbach de la vrîsta de 18 ani până în ajunul morții,—tînărul și barbatul matur păstrînd aceeași figură biîndă și simpatică pe care i-o zugrăvesc în proză duioasă și colorată poetul D. Anghel, ca și scriitoarea Izabela Sadoveanu. Găsim de asemenea două frumoase bucăți inedite ale poetului, dintre care cităm pe cea dîntăi, pe cît de gingașă, pe atîta de umanitară:

Nu ți pară rău de nici un bine,
Te miște ori și-ce suspin;
Din cîți trăesc pe lumea asta,
Nu-ți fie nimenea străin.

Și chiar de nu-i iubești pe oameni,
Tu fă-le bine ori cît poți,
Și rîzi—de vreai—de fiecare,
Dar plînge-i la un loc pe toți.

*

Mișcarea femenistă înregistrează un mare succes. Intr'un proces fără mare importanță—privitor la un furt de bile de biliard—a fost admis în ziua de 6 Noembrie pentru întăia dată, un advocat de sex.... femenin. D-ra Fleischütz, admisă ca apărătoare, și-a îndeplinit rolul cu seriozitate și cu succes. Inainte de dezbatere procurorul protestă contra prezenței în pretoriu a avocatei, cercînd să invoace în favoare tezei sale o sumă de paragrafe, care însă nu există în legislația rusă. Cu deplina aprobare a președintelui, d-ra Fleischütz arată că nu există nicăiri în legile rusești o piedică pentru aceasta și avocata pledă. Procurorul, în semn de protestare, cercă să părăsească sala de ședință, dar președintele îl reținu.

*

O ciudată întîmplare a făcut ca lucrarea lui Cesare Lombroso despre Cercetări asupra fenomenelor hipnotice și spiritiste să apară, la Turin, cîte-va zile după moartea savantului. E o încercare de a împăca pozitivizmul cu spiritismul un fel de „biologie a spiritelor". In ori ce caz o carte foarte originală.

*

Mite Kremnitz, scriitoarea atît de cunoscută prin relațiile ei literare cu Curtea noastră Regală, publică acum un nou roman: „Amăgiții", în editura „Concordia" din Berlin.

*

Marele succes al d-nei Mila Theren în „Fata pădurarului".—*Fata Pădurarului* (Foerster Cristl) opereta delicioasă a lui Iarno a fost reprezentată în seara de 3 Noembrie a. c., la Teatuul Liric din București de trupa vieneză *care o va reprezenta și la Iași în sara de Duminică 15 Noembrie a. c.* Iată cum descrie succesul eclatant repurtat de trupă cronicarul artistic al „Universului" în No. 302 din 3 Noembrie a. c.

„Opereta aceasta cere interpreți de mîna întăia, spre a putea pune în evidență toată frumusețа muzicei lui Iarno și toată puterea de emoțiune și de profund sentimentalism ce se desprinde din acel duo de iubire între Iosif al II și Cristinel. D-ra Mila Theren a făcut din Cristinel o adevarată sinteză a iubirei și ne-a emoționat adînc prin jocul d sale plin de adevăr—amestecat admirabil de nevinovăție și iubire. La un talent dramatic care-i face cinste, d-sa adaugă o voce frumoasă și capabilă de nuanțări delicate. Sala plină a rechemat de nenumărate ori pe d-na Mila Theren și pe bravii artiști care au secondat-o".

Pentru representațiile de la Iași ale acestei excelente trupe biletele de întrare sunt depuse la Agenția Teatrală „Thalia" (Maximovici).

*

Intr'o editură berlineză a apărut un nou volum de scrisori ale lui Richard Wagner și anume corespondența întreținută cu Ludovig al doilea al Bavariei.

*

Cu ocazia morții recente a baronului Ludovig Vecera, în Denver, Colorado, s'a vorbit din nou despre drama defunctului Arhiduce al Austriei, Rudolf, victima iubirii pentru baroneasa de Vecera. Cu această ocaziune, spre a se desminți, nenumăratele versiuni, s'a publicat într'un comunicat oficios următoarele:

„Actele privitoare la tragedia de la Meyerling au fost împachetate și închise în cufere sigilate; păstrate în arhiva statului. După a 50 aniversare a morții cronprințului Rudolf ele vor fi scoase și conținutul lor va fi dat publicității. Impăratul a vrut, desigur, prin această comunicare, să scutească pe viitorii istorici de a recurge la știri false și cronici scandaloase.

E stabilit cu siguranță că fostul Principe de coroană al Austriei n'a murit asasinat.

*

Theodor Roosewelt publică în ultimul număr al marei reviste lunare din America „Scribner's Magazine" o lungă dare de seamă asupra aventurilor sale vînătorești din Africa de răsărit. Interesantă și captivantă este povestirea unei vînători de lei.

*

Pierre Lotti — căpitanul de marină Julien Viand — îndeplinindu-și anii de serviciu s'a retras la pensie. Va rămînea în funcțiune pînă la 14 Ianuarie 1910.

Informații

❑ Medicul primar al județului Iași, d. dr. Roșculeț, a reușit, prin mijlocul unui procedeu nou, care a fost brevetat, să solidifice petroleul și benzina.

Inventatorul va intra în tratative cu un grup de financiari pentru exploatarea invenției sale.

❑ Minsterul de interne a trimis prefecturilor de județe o circulară prin care le invită să ia măsuri ca proectele de bugete ale județelor, aprobate de consiliile generale, împreună cu tablourile de veniturie pe ultimii trei ani, să se înainteze ministrului cel mult pînă la 1 Decembrie 1909, spre a se putea studia și decide asupra lui in deplină cunoștință și după o muniţioasă verificare.

❑ Miine se va face la regimentele din garnizoană locală contra revizia tinerilor încorporați la 1 Noembrie a.c.

❑ Poimîne Vineri, se va oficia, hramul bisericei sf. Ioan gură de aur.

❑ Consistoriul spiritual al Mitropoliei va fi convocat pentru zilele de 18, 19 și 20 Noembrie a.c.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei și Sucevei, s'a reîntors azi dimineață în localitate, cu trenul de 8 și 30, venind din București.

La gară I. P. S. S a a fost primit de autoritățile clericale și m a i mulți preoți.

❑ Solemnitatea depunerii jurămîntului recruților se vor face pe ziua de 15 Noembrie, după care vor urma școala de gradați.

❑ In zilele acestea prefectura va distribui ajutoare băneşti trimise de comitetul central din București, la locuitori care în cursul lunei Octombrie au suferit pagube din cauza incendiilor.

❑ Duminică 15 Noembrie se vor ținea conferinți culturale în următoarele comuni din județ: Borșa, Bivolari, Cogeasca, Potingeni și Hărpășești.

❑ D-ra Marta Tieleman a fost numită maestră de gimnastică, cu contract, la școala normală de fete „Mihal Sturdza", din localitate și la școala secondară de fete.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul a convocat pentru mîne Joi pe toți protoeriii din Eparheria sa.

❑ Duminică 15 Noembrie la oarele 2 p. m. se vor întruni în ședință, membrii societății viticole din localitate, spre a discuta mai multe chestiuni importante, după care d. M. Viorescu șeful pepinierei Vișan, va ținea o conferință.

❑ D. Nicu Dornescu impiegat cl. I la administratia financiară din localitate, a fost avansat subșef de secție.

❑ D. N. Racoviță profesor de flaut la conservatorul de muzică, a demisionat pe ziua de 15 Noembrie.

❑ In afară de proectele anunțate, mesajul de deschidere a camerilor va cuprinde și proectul de lege privitor la trecerea penitenciarelor la ministerul justiției, precum și convenția cu Austria.

❑ Ministerul de interne a făcut cunoscut prefecturilor de județe că termenul pentru operațiunilor centralizărei de recensemînt a tinerilor cari vor forma clasa anului 1911 s'a prelungit până la 5 Decembrie 1910.

❑ Noul ministru de rezboi a luat dispoziția uzitată în întreaga Europă, apuseană, ca toate informațiile privitoare la acel minister să fie comunicate presei prin scrisori.

Lămuriri directe se vor cere d-lui Căp. Dabija, șefulde cabinet al ministrului.

❑ Consiliul general al județului Vaslui constituindu-se, a ales pe d. Neron Lupașcu și pe domnii I. Munteanu și V. Dimitriu vice-președinți.

❑ Asupra mandatelor poștale internaționale se percepe iarăși o diferență de curs de 1 la sută.

❑ Ministerul a remis astă-zi bilete de liber parcurs pentru maestrele de muzică vocală, cari vor voi să iee parte la conggresul ce va avea loc la București între 18—22 Noembrie.

❑ Revisorul școlar al județului a început inspectarea învățătorulor care s'au înscris la examenul pentru înaintarea pe loc și care se va ținea în Martie viitor.

❑ In seara zilei de 14 Noembrie a. c. societatea de bine-facere „Cuza-Vodă" va da un frumos bal, pentru sporirea fondului.

Balul va avea loc în sala Pastia.

❑ Pe ziua de 1 Noembrie a. c. s'a înființat o nouă parohie în județul Botoșani, Drisla (comuna Viforeni), cu biserica parohială sf. Imparați, din noul sat Drislea; și parohia Munteni (comuna Belcești), din județul Iași, cu biserica parohială sf. Nicolae, prin deslipirea satului Munteni de la parohia Belcești.

❑ Azi au fost depuși la penițenciar cei 5 indivizi prinși de jandarmii din Sinești, indivizi care au comis un mare număr de furtnri în județul nostru și în județul Vaslui.

❑ Soldatul Petrescu Constantin, din regimentul 4 roșiori a fost înscris elev al cl. VIII-a a liceului militar din Iași.

❑ In ziua de 16 Noembrie a. c. se va ținea la prefectura de Roman, o a doua licitație. pentru darea în întreprindere a lucrărilor de construirea a 6 podețe boltite de beton, pe șoseaua națională Galbeni-Roman-Tg.-Frumos.

❑ Duminică 15 Noembrie a. c., va avea loc în saloanele camerei de comerț, o întrunire a societății viticultorilor din județul Iași.

❑ Ministerul cultelor a declarat vacantă catedra de limba romînă, 8 ore pe săptămînă, de la școala comercială elementară din localitate.

❑ **Prefectura județului a trimes o adresă comandantului gendarmilor rurali, prin care cere ca în urma unei noui circulări a ministerului de interne, să pună în vedere șefilor posturilor de gendarmi, că pe viitor să nu mai oprească desfacerea cerei brute la sate.**

❑ **Consiliul de higienă al orașului se va întruni în ședință ordinară Luni 16 Noembrie, urmînd a discuta chestiunile la ordinea zîlei.**

DIVERSE

— Chirilă Bărleanu, din comuna Țuțora și Vasile Iftimiciuc, din comuna Fîntînelele județul Iași, au fost autorizați de a vinde produsele monopolului Statului.

— **Sîmbătă seara, 21 Noembrie a. c., va avea loc în sala Turn-Verein din strada Cîndu, o frumoasă Serată Dansantă, organizată de către Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor tipografi.**

Ultime informaţii

❑ *Ministrul Justiţiei va veni cu un proiect de lege, privitor la reorganizarea Curţei de Casaţie.*

Putem spune că proectul special urmăreşte desfiinţarea contenciosului administrativ şi menţinerea celor două secţiuni, care vor avea cîte 12 consilieri şi un preşedinte fie-care, iar primul-preşedinte al înaltei Curţi, va putea prezida, ori cînd, fie la o secţie, fie la cealaltă.

In ce priveşte aontenciosul administrativ, în unele cercuri guvernamentale se afirmă că el va fi trecut în competenţa Curţilor de Apel, pe cînd alte cercuri afirmă că contenciosul va fi trecut în dreptul comun şi va fi judecat de tribunale şi de celelalte instanţe.

❑ *D-nii membri ai comitetului executiv al partidului nostru din Iaşi, sunt rugaţi să se întrunecscă la club mîine la orele 5 p. m.*

❑ *Aflăm că zilele acestea va sosi la Bucureşti pentru foarte scurt timp, d. Alex. Marghiloman, care să află încă bolnav de o afecţiune oculară.*

D. Marghiloman se va întoarce după cîteva zile la Paris.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen va hirotonisi în ziua de 21 Noembrie, doi preoţi, pentru parohiile Drislea (Viforeni) din Botoşani şi Munteni (Belceşti) din judeţul Iaşi, parohii ce au fost înfiinţate pe ziua de 1 Noembrie a. c.

❑ Senatul universitar în unire cu consiliul profesoral al facultăţii de litere, în şedinţa de aseară au ales pe d-nii profesori A. D. Xenopol, P. P. Negulescu şi Ioan Găvănescul in comisiunea care urmează a cerceta lucrările candidaţilor la catedră de Istoria filosofiei antice şi etice, vacantă la facultatea de litere eşană.

Au prezentat lucrări d nii G. Aslan, D. Gusti, Elie Ghibănescu şi Nădejde.

❑ Direcţia generală a poştelor şi telegrafelor, a luat dispoziţia ca pe viitor corespondenţa telegrafică să fie remisă şi în timpul nopţei, afară de felicitări, care vor fi distribuite ca şi în present pînă la orele 10 seara.

❑ **Perioada inspecţiilor generale, ale trupelor terminîndu-se la 1 Noembrie, ministerul de război a făcut cunoscut comandantului corpului 4 de armată, că în cursul acestei luni nu va mai face inspecţiuni.**

❑ **Senatul universitar întrunit cu consiliul facultăţii de ştiinţi a ales pe d-nii Ioan Rallet, Aurel Mănescu şi Dimitrie Pompei în comisiunea ce urmează a cerceta lucrările candidaţilor la catedrele de trigonometrie sferică şi geometrie analitică, cum şi ale candidaţilor la catedra de astronomie şi geodesie.**

❑ Vineri 13 Noembrie se va serba hramul bisericei Sf. Ioan Gură de aur, din strada Primăriei.

❑ Consiliul profesoral al facultăţei de litere e convocat pentru mîine, Joi, ora 5 jum pentru a se consfătui asupra începerei unei serii de conferinţe populare ce urmează a fi ţinute în fiecare Sîmbătă seara, în aula Universităţii.

❑ Senatul universitar a acordat d-lui I. A. Scriban, licenţiat în ştiinţe, premiul de 300 lei, din fondul P. Poni, pentru lucrarea sa, „Contribuţiuni la Anatomia şi Histologia Hirudineelor.

❑ Maiştrii de Muzică din localitate au primit de la ministerul cultelor, bilete de liber parcurs până la Bucureşti şi retour, pentru a lua parte la congresul ce se va ţinea în Capitală în zilele de 18—22 Noembrie.

❑ Noul comisar numit la Iaşi, d. I. Apostol, va fi detaşat cu serviciul la gară, sau însărcinat cu urmărirea străinilor.

D. Costescu va rămînea tot la siguranţă.

❑ Mîine Joi, la orele 5, d. Virgiliu Arion îşi va ţinea prima lecţie de deschidere a cursurilor sale, în aula universităţei.

Publicul e invitat să asiste.

❑ Au fost aleşi de senatul universitar să reprezinte universitatea noastră la congresul de zoologie de la Gratz, ce se va ţinea între 15—20 August anul viitor, profesorii Paul Bujor şi L. Cosmovici.

❑ Din Bacău ni se comunică incetarea din viaţă a lui I. Costandache, profesor şi fruntaş junimist.

❑ **La 28 Noembrie se va ţinea la prefectura judeţului o nouă licitaţie pentru darea în exploatare a mai multor păduri ale statului.**

❑ **Administratorul plăşii Tg. Frumos comunică prefecturei judeţului că un mare număr de tineri înscrişi pe tabela de recensemînt a clasei anului 1911, lipsesc din acea comună.**

❑ **Ministerul lucrărilor publice a autorizat serviciul tecnic al judeţului, să execute în regie lucrările de reparaţie ale podeţelor de lemn de pe şoseaua Iaşi-Bivolari, Sineşti-Popeşti-Podul-Iloae şi Erbiceni-Ţarina.**

❑ **S'a acordat o pensiune lunară de 228 lei, căpitanului Al. Andoniu, scos din oficiu la pensie, pentru limită de vrîstă.**

❑ **Administraţia financiară a cerut prefecturei judeţului, să-i plătească suma de 23369 lei, plata măsurilor zecimale, sumă remasă în restanţă încă din anii 1883—84.**

❑ **D. N. Leonescu procuror general care a inspectat pentenciarele din Bacău şi Neamţ, s'a reîntors azi dimineaţă în localitate.**

❑ In urma scandalurilor petrecute în ultimile zile la Teatrul Naţional, despre care am vorbit eri, d. Haralamb Lecca, directorul de scenă al Teatrului, şi-a trimes aseară demisia, în scris, comitetului teatral.

Comitetul teatral se întruneşte în astă-seară spre a se ocupa cu această chestiune.

❑ **Aflăm că parchetul va fi sesizat de o afacere de excrocherie, victima căreia a căzut Burăh Schor, care ademenit de cîrciumarul Haim Leib din str. Sf. Neculai, a subscris o zdelcă prin care trece nişte case ale sale, în care locuieşte cîrciumarul, acestui cîrciumar.**

❑ Acum cîte-va zile pe cînd vestitul spărgător M. Iancovici se afla la instrucţie, o concubină a acestuia anume Dora Bergher reuşi să se strecoare înnăuntru şi să-i şopteacă ceva la ureche.

Bănuindu-se că numita i ar fi indicat înlesnirea fugei, a fost arestată şi mîine va veni înaintea tribunalului s. II confirmarea mandatului.

❑ **Judiciare.**—La înalta Curte s. I-a urmau să se judece eri recursurile făcute de consiliul general din Kişinău şi de Gh. Calmuski din Petersburg, contra deciziei curţei de Iaşi s. II-a, prin care s'a respins punerea în posesie a Zemstvoului, a moşiilor din Dorohoi ale lui Gh. Calmuski, recunoscîndu-se numai usufructul lui Gh. Calmuski.

In proces pledează d-nii Take Ionescu, Alex. Bădăreu, M. B. Cantacuzino şi Nicu Nanu.

Din cauza marelui proces al Olimpicilor care se judecă la aceiaşi secţie, afacerea specială a fost amînată pentru 4 Aprilie 1910.

— Mai mulţi funcţionari pensionari ai casei Sf. Spiridon, au acţionat-o pe aceasta în judecată, cerînd să li restitue reţinerile de 20 la sută.

La tribunalul s. I-a s'au judecat şapte asemenea acţiuni şi la s. II-a trei.

Ambele secţiuni au remas în deliberare.

— D. avncat Jean Ghica numit expert la falimentul Segal Schwartz, a obţinut de la Sindicat cu onorar de 1200 lei.

D-sa nemulţumit cu aceasta, a făcut apel, care judecîndu-se azi de s. II-a a Curţei, i s'a ridicat la 2000 lei.

❑ O nouă apariţie artistică,—iată ce vor admira spectatorii din sala Circului Sidoli, pe pînza cinematografului Pathé-Frères, în seara de Joi 12 Noembrie c. D-ra Polaire, supranumită steaua polară a scenei pariziene, apare pentru întâiaşi dată, interpretînd rolul principal din piesa „Resbunaţi-mă", un epizod resboinic din asediul Saragoscei (1808).

Va face senzaţie, apoi, desfăşurarea tragediei din Belgrad (1903) redată în toate amănunţimile ei. D. Henri Bataille special trimis în capitala Serbiei, ne reconstitue astăzi sîngeroasa dramă şi întreaga desfăşurare, încredinţată fiind artiştilor de vază din Paris, o revedem aevea, de la primeleei faze, pînă la tragicul desnodămînt. Iată pe scurt, principalele scene : Logodna—Regele anunţă miniştrilor căsătoria sa—Cafeaua otrăvită—Bucatarul ucis de rege — Regele prezintă serbilor, pe moştenitorul tronului—Brutalitatea reginei la o paradă—Conjuraţia—Intrarea conjuraţilor în palat—Asasinatul—La Cimitir—Două cruci de lemn.

Noul program săptămînal cuprinde apoi : Gheata şi papucul, o elegantă comedie pariziană. — Multe vederi după natură precum : pitorescul Biarritz şi băile de mare, vederi din Georgia, munţii Caucazului.—Un singur peşte la doi pescari, comedie etc. etc.

Sîmbătă şi Duminică se va intercala în program : Invierea de Tolstoi, interpretată de artişti celebri pariziani, rolul principal (servitoarea) va fi jucat de d-ra Madeleine Roch de la Comedia Francezădin Paris.

❑ Trupa de operetă vieneză ce-şi va începe ciclul reprezentaţiilor sale la Teatrul Naţional din Iaşi Sîmbătă, 14 Noembrie a. c., *ie superioară tutu ror trupelor de operetă vieneză ce ne-au vizitat pînă acum.*

Ie un ansamblu admirabil organizat, cu elemente de la primele teatre din Viena—patria operetei — cu un cor excelent.

Tot ce-i elegant, artistic şi doritor de muzică bună şi aleasă ş'a dat întâlnire la aceste mult aşteptate reprezentaţinei.

Fiind numeroase cereri de bilete persoanele ce ş'au oprit bilete de întrare sunt rugate a trece pe la agenţia teatrală „Thalia" (Maximovici) pentru a le rîdica.

Ordinea spectacolelor va fi următoarea: *Sîmbătă 14 Noembrie,* **Walzertraum**; *Duminecă 15,* **Foerster Cristl**; *Luni 16,* **Herbstmanoever**; *Marţi 17,* **Dollarprinzessin**; şi *Mercuri 18,* **Blitzmaedl.**

„Blitzmaedl" va fi ultima reprezentaţie.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 11 Noembrie

Nou proect

Bucureşti.—Guvernul va prezenta se zice în apropiata seziune, un proect de lege pentru modificarea organizaţiei Curţei de Casaţie.

Se afirmă că acest proect tinde la desfiinţarea contenciosului.

Noul prefect de Constanţa

Bucureşti.—Se dă ca sigură numirea d-lui I Ghica, inspector administrativ, ca prefect al judeţului Constanţa, în locul d lui Sc. Vîrnav, demisionat.

Indepărtarea d-lui d r Creangă

Bucureşti.—Se afirmă cu siguranţă că d. dr. Creangă, secretarul general al ministerului industriei şi comerţului va fi îndepărtat.

Aceasta, se zice, în urma intervenţiilor comercianţilor gălăţeni către d. ministru Orleanu, de oare-ce d. dr. Creangă nu s'ar fi purtat tocmai bine cu comercianţii din Galaţi.

Se crede că d. dr. Creangă va trece la ministerul de externe.

Prinderea învăţătorului Ionaşcu

Bucureşti.—Se ştie că învăţătorul N. Ionaşcu, din comuna Vetrişoaia, judeţul Fălciu, a delapidat astă-vară suma de 24,000 lei de la banca populară din acea comună, şi apoi a dispărut.

Se aflase apoi că Ionaşcu se găsea în Rusia. Autorităţile noastre au intervenit la autorităţile ruseşti şi acum cîteva zile Ionaşcu a fost descoperit în Odessa.

La poliţie el a declarat întâi că e ofiţer dezertor din Giurgiu, iar mai apoi a dispărut.

S'a făcut intervenţii pentru extradarea lui Ionaşcu.

Se ştie că în luna trecută, comitetul de judecată al învăţătorilor, a exclus pentru tot-deauna din învăţămînt pe Ionaşcu.

Camera lorzilor

Londra.—Camera lorzilor urma să voteze budgetul.

Şedinţa s'a amînat pe mîine.

Fortună mare

Constantinopol. — De aseară domneşte aci o mare furtună.

Explozie

Paris.—Din St. Baula (Brazilia) vine vestea că în urma explodărei unei bombe, aruncată pe stradă, un întreg cartier ar fi în flăcări.

Sunt şi victime omeneşti.

Din Turcia

Constantinopol. — „Monitorul Oficial" publică numirea ca senator, a sîrbului Popovici.

Aprobare

Senatul a aprobat adresa de respuns la discursul tronului, constatînd regretele generale asupra situaţiunei triste, care dainueşte în Macedonia.

Acţiunea Albanejilor

Constantinopol.—După o depeşă sosită din Dreniţa, albanejii au împedicat de a lucra pe inginerii francezi ocupaţi cu studiarea traseului liniei ferate a Adriaticei.

Svon falş

Atena. — Camera neputîndu-se întruni, diferite svonuri au fost puse în circulaţie, cu privire la situaţia cabinetului.

Aceste svonuri sunt fără temei. Camera va ţine azi şedinţă.

Călatoria Principelui Ferdinand

Sigmaringen. — Principele Ferdidand al Romîniei a plecat spre Bucureşti, via Münich.

Situaţia în Finlanda

Petersburg.—Ţarul a aprobat deciziunea consiliului de miniştri, după care representanţii Finlandei nu vor mai putea în viitor să se prezinte în mod independent la congrese, conferenţe, expoziţiuni şi festivităţi internaţionale, dacă acelea vor avea un caracter politic. In caz de congrese, etc., nepolitice, finlandezii vor trebui să figureze numai ca persoane private, ori ca reprezentanţi a unor societăţi private. Dacă va fi nevoe să se delege reprezentanţi ai Finlandei, la adunările internaţionale, aceştia pot figura ca membri ai delegaţiunilor ruseşti, dacă aceştia vor lipsi reprezentanţii finlandezi, trebuie să ia parte la discuţie.

Din Camera franceză

Paris. — Respunzînd interpelărilor privitoare la Maroc, d. Pichon zice că Spania a declarat în mod statornic că s'ar mulţumi cu reprimarea rebelilor. Baza politică marocană este înţelegerea cu Spania. Franţa a declarat trimişilor lui Hafid că va evacua Chaonia şi Dudja, numai după ce Maghzenul va organiza o forţă care să garanteze ordinea. D. Pichon a aratat reprezentanţilor lui Hafid că ar fi nefolositor a urma tratativele, dacă Franţa nu va obţinea satisfacţie la diferitele sale reclamaţiuni.

Dorim să înlăturăm o intervenire militară, însă nu vom părăsi nici un gaj, până la deplina satisfacţie. D. Pichon stărue cu tărie asupra lealităţii guvernului german, de a încheia în acord cu Franţa. Din atitudinea Germaniei, rezultă pentru ambele guverne şi pentru situaţia generală o detentă la care cu toţii trebue să aplaudăm (vii aplause). Camera adoptă cu 433 voturi contra 67, o ordine de zi, prin care să aprobă declaraţiile guvernului şi să exprimă încrederea în guvern.

INSERŢII

Din cele relatate de ziare, se cunosc bine împrejurările, în care se efectuiază nesfârşita serie de licitaţiuni pentru construirea unui local propriu „Maternităţii" şi „Orfanotrofiei" din localitate.

S'au ţinut pînă acum cinci licitaţiuni, dintre care patru sau anulat, iar asupra celei de a cincea, care s'a ţinut la 27 Octombrie a. c. Epitropia Sf. Spiridon încă nu s'a pronunţat. Din cauza sistemului trăgănător ce-l întrebuinţează Epitropia la aceste licitaţii, concurenţii obosiţi de atita trăgănire erau decişi să se retragă, şi dacă nu ar fi fost subsemnatul, care să obvie acestor intenţiuni, cu siguranţă că ultima licitaţie nici na'r fi avut loc.

Ce s'a petrecut însă ?

Pentru a-şi asigura oferte reale şi serioase Epitropia a crezut de cuviinţă să stabilească un minimum de scăzămînt sub deviz de 0% şi un maximum de 6 şi 95%. De şi sistemul acesta al maximului şi al minimului nu este mai niciodată întrebuinţat, ca nefiind în stare de a avantaja interesele casei concesionare, totuşi Epitropia l'a pus în aplicare.

Nimic de zis, dacă Epitropia îşi înţelege astfel interesele ei. De cît cu ocazia licitaţiei de la 27 Octombrie cînd Epitropia a stabilit sistemul maximului şi al minimului, s'a putut constata un lucru care nu ştiu întru cît poate fi în avantajul ei.

Dintre toţi ofertanţii de la aceste licitaţii numai doi am făcut oferte admisibile, după sistemul adoptat de Epitropie : Subsemnatul şi d. Jacues Marcovici. Pe cînd însă d. Marcovici a ofertat cu 6 şi 25% sub deviz, adecă tocmai înlăuntrul limitei stabilite de Epitropie ; subsemnatul pe lîngă scăzămîntul de 6 şi 25% sub deviz am mai făcut institutului Maternitatea şi Orfanotrofia un fond de 10,000 lei.

Oferta mea deci era mult mai avantajoasă, şi ar fi trebuit să fie în totul admisă.—Se pare însă, că Epitropia este de altă părere. De ce ?

Nu ştiu ce temei pot pune pe zvonul, care circulă, că Epitropia nu este dispusă să accepte oferta mea, pe motiv, că n'aşi prezenta suficiente garanţii.

Amintesc însă Onor. Epitropii, că lucrarea ce proectează a o face nu este prima lucrare la care concurez, şi că de mi s'ar adjudeca nu este prima lucrare mare ce a-şi fi executat-o. Pot înşira cîte-va din lucrările ce-am executat, spre a arata că nu sunt novice în asemenea materie.

De la 1874 de cînd am început practica technică la judeţul Tutova şi comuna Bîrlad şi de la 1876 ca antreprenor pe propria mi socoteală şi colaborator al răposatului inginer Vălescu am executat :

Marele Spital din Bîrlad ; podurile Urecheşti şi Oneşti peste Trotuş ; şoseluirea şi asfaltarea străzilor, marile căzărmi, trei şcoli mari ale comunei, toate din Botoşani ; toate construcţiile pe calea ferată Leorda-Dorohoi ; parte din lucrările de fortificaţie în jurul Bucureştilor ; lucrările de artă şi construcţie de pe calea ferată Iaşi-Grajduri ; Liceul Internat din Iaşi ; Feredeul Turcesc şi opt şcoli comunale tot din Iaşi ; Căzărmile reg, de roşiori şi reg. de infanterie din Bîrlad, Banca naţională din Bîrlad ; Administraţia financiară din Huşi şi alte multe clădiri particulare.

Dacă Onor. Epitropia ar cerceta toate cele spuse aici, şi ar face convingerea, că bănuiala de neseriozitate trebue numai de cît exclusă, şi ast-fel s'ar găsi că oferta mea este cea mai avantajoasă plus, că trebue să ţie socoteală şi de sentimentele ce m'au condus, făcînd ofranda de 10,000 lei pomenită mai sus.

Supun toate acestea atenţiunii Onor. Epitropii.

Cu stimă, **A. Bercovici.**

*) Cele cuprinse în această rubrică privesc pe autor.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

HIRSCH IAŞI Lăpuşneanu 38.
CEL MAI MARE ASORTIMENT DE
MOBILE
DORMITOARE. SALOANE
SUFRAGERII şi BIROURI
cu preţurile cele mai ieftine
Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes
GALERII
pentru Perdele de **bronze** groase în loc de **35 lei** numai **15 lei** fereastra complectă.
PATURI DE BRONZ
Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete
tot ce este mai **nou**, *frumos şi eftin.*
MARE DEPOZIT DE
LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE
Din cele mai renumite Fabrici din străinatate
Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.**
Specială şi neîntrecută în arta ghieitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, gît şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
S'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

GRATIS
ORI CE PROBA
LA
Fotografie Artistică WEISS
IAŞI—PIAŢA UNIREI
LEI—12 FOTOGRAFII MIGNION—5 LEI

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnov

Petre Sadoveanu
fost procuror la Curtea de Casaţie
— AVOCAT —
8—10 a. m. *6—7 p. m.*
38 str. Primăverei
BUCUREŞTI

Cărămizi de vînzare
Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi.

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI indispensabilă
F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.
TUBUL 75 bani
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

BYRRH — CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF — PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906. **BYRRH** — Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII — VIOLET FRERES (Thuir Franţa) — De vînzare La toate magazinele de consum din ţară

Cele mai bune, încercate şi economice în consumaţia combustibilului pentru agricultură şi industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac de la 10—100 cai putere. Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pe oră şi cal putere

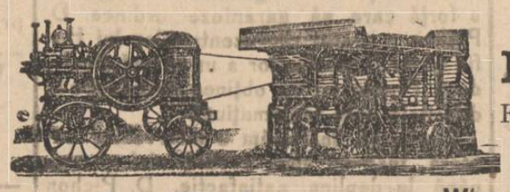

Nu face fum, Nu face funingine

Fără pericol de foc şi explozie. Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iaşi

27—Strada Ştefan cel Mare—27

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No 27

MAREELE MAGAZIN DE

Incălţăminte şi Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ŞTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adu. pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE**, pentru barbaţi, dame şi copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atenţiunea onor sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoşoni**, adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoştinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente *în VIENA fondată în anul 1858*

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 186 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romania

LEI 6,547,500

Suma asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Cas de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sortire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Cas de deces mixte cu şi fără dividende, cu sortirea de plata premiilor in cas de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romania Bucureşti

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştigă in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină incredere

Preţurile oficiale pentru vînzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi, Strada Primăriei No. 17 — Instalaţ...

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 869 - Vineri 13 Noembrie 1909

Desființarea Contenciosului ?

Guvernul pregătește iarăși desființarea contenciosului. D. Stelian vrea cu ori ce preț să-și termine opera de desorganizare a justiției. După legea Judecătoriilor de ocoale, prin care a privat pe țărani de justiție, a încărcat peste măsură lucrările tribunalelor și a redus aproape la nimic rolul Curților de Apel, d. Stelian a trecut la legea judecătorului unic, pentru a lipsi pe justițiabilii cu interese mai mari, de o justiție mai chibzuită. Iar acum cînd s'a asigurat, că a pus întregul corp judecătoresc sub călcâiul sponajului ministrului de justiție și sub controlul polițienesc al guvernului, vine și dă lovitura de grație celei mai supreme instanțe judecătorești, luîndu-i dreptul de împedecare a procedeurilor arbitrare ale administrației.

Sistemul de desființare a tot ce au făcut bun conservatorii e vechi la liberali. El a fost inaugurat de Ioan Brătianu și continuat de succesorii săi. Alt-fel nici nu s'ar explica de ce, tot ce s'a făcut în această țară, liberalii pretind că e opera lor.

Descendenții lui Ioan Brătianu nu se pot lăsa mai prejos de părintele lor. A fost prea mare și prea utilă instituția contenciosului, pentru ca tinerii liberali s'o poată suporta atîta timp, cînd nu emană de la ei. In 1905 cînd s'a anunțat proectul înființărei unei a treia secțiuni la Curtea de Casație, fruntașii liberali au declarat în toate părțile, că prin aceasta conservatorii urmăresc căpătuirea partizanilor lor și acaparare justiției supreme. In întruniri publice, în parlament și prin presă corifeii liberali s'au simțit autorizați să declare, că cea dintîiu datorie a guvernului liberal, care va succeda conservatorilor, va fi să suprime contenciosul.

Și au persistat în declarațiunile lor cu toate că înalții consilieri ai acestei secțiuni, au fost recrutați printre presidenții și consilierii de curți cei mai vechi și capabili, indiferent de credințele sau legăturile lor politice.

Veniți la putere în 1907 liberalii au căutat să-și îndeplinească angajamentul și d. Stelian nu s'a dat în lături de a propune în consiliul de miniștri suprimarea brutală a contenciosului. Era și atmosfera, în țară, prielnică pentru asemenea suprimări. Cînd ai distrus cu tunurile atîtea vieți omenești, era un lucru de nimic să distrugi carierele a cîtor-va judecători!

Dar să spunem lucrurile fără înconjur. Este cine-va în această țară, care veghează și știe să intervină la timp pentru a potoli pornirile guvernelor pătimașe: *E Regele!*

Contenciosul a rămas în ciuda ministrului de justiție și a guvernului.

Dar, perseverarea în fapte rele este inerentă liberalilor, alt-fel Dimitrie Sturdza n'ar fi dat-o ca lozincă pentru partidul său. Și după ideia desființărei directe a contenciosului guvernul a îmbrățișat ideia unei desființări pe nesimțite. Timp de aproape 2 ani a lăsat necomplectate vacanțele ce se iveau la Casație prin decese și scoateri din oficiu la pensie, pentru ca secțiunea a treia să se descomplecteze cu desăvîrșire și odată cu dînsa și contenciosul.

Dar nu chestiunea de persoane preocupă pe Suveranul nostru, ci puternica utilitate socială a instituției de care ne ocupăm. Așa că pornirile distrugătoare ale d-lui Stelian, au fost din nou înfrinate.

Ministrul de justiție a trebuit să-și complecteze toate vacanțele menținînd intact contenciosul.

Acum din nou ne dă prilejul să vorbim de dînsul. D. Stelian vrea suprimarea secțiunei a treia fără suprimarea consilierilor și fără a rîpi justițiabililor dreptul de a se plînge în potriva actelor arbitrare ale administrației.

Este și aci o suprimare deghizată a contenciosului, după cum legea de stabilitate a magistraților a fost o suprimare deghizată a inamovibilității. Din trei secțiuni, cu cîte 8 judecători, guvernul proectează două secțiuni cu cîte 12 judecători. Atribuțiunile contenciosului vor fi trecute de la Casație instanțelor ordinare sau cel mult, direct Curților de Apel, pentru a fi judecate după dreptul comun. Și ast-fel, contenciosul se modifică, se transformă, se schimbă, cum veți,—dar cel puțin nu rămîne așa cum l'au făcut conservatorii.

Iar cînd, mai tîrziu se va vorbi de modul cum era organizată justiția în 1909, se va spune că arbitrariul administrativ avea și el instanțele judecătorești de control, dar acestea au fost înființate tot de liberali!!

Vespasian I. Pella.

Contenciosul Administrativ

Chiar Banca Națională, dacă n'ar fi un azil al colectiviștilor, aceștia ar fi încercat s'o desființeze.

Contenciosul administrativ, care s'a afirmat ca o instituție de mare folos, n'a fost creațiunea liberalilor. De aceea urma să fie desființat. In acești aproape trei ani de guvernare a regimului liberal, nu s'a adus atingere instituției, dar ideia desființărei ei n'a fost părăsită și acum este iarăși serios vorba s'o dărîme.

Secția III a înaltei Curți este amenințată să dispară. Prezidentul și consilierii vor trece la celelalte două secțiuni, iar primul președinte, care ar rămînea ast fel fără anume secție, va putea prezida la o secție sau la alta.

Contenciosul va fi trecut la curțile de Apel sau va disparo cu totul. Așa se afirmă în cercuri bine informate

Două secțiuni ale Curței de casație vor avea deci 27 magistrați și va fi interesant de văzut, cum se vor împărți ei și care este necesitatea de a restrînge numărul secțiilor și de a spori pe cel al consilierilor?

In alte țări contenciosul administrativ este o instituție judecătorească cu totul specială, care n'are nici o legătură cu justiția propriu zisă. Legiuitorul nostru a voit ca instituția similară de la noi să fie măcar prima și ultima instanță, ca funcționarul nedreptățit, sau care se crede astfel, să recurgă de odată la ultima instanță și nedreptatea, dacă există, să fie repede și definitiv lămurită

Dacă contenciosul administrativ va fi retrecut în domeniul dreptului comun, tot spiritul democrat și uman al legei va deveni iluzoriu, prin trăgănare.—Dacă un funcționar, pe nedrept dat afară astă-zi, va avea să treacă prin toate instanțele, cu enormele pierderi de timp și multele cheltueli de procedură, ce va deveni el în timpul lungei judecăți?

Dacă afacerile de contencios vor fi trecute în competința curței de Apel, care, în nici un caz nu este prima și ultima instanță, expedoirea repede a proceselor speciale va suferi o mare întârziere.

Ce pacat avea contenciosul ca primă și ultimă insistență, dată în competință Curței supreme, pentru ca el să fi făcut atita sînge rău liberalilor.

Avea un singur pacat: Că nu era opera colectiviștilor. Mai avea și pacatul că n'a fost de acord cu unele acte sălbatice ale d luiHaret?

De aceea vor să-l desființeze. Conservatorii reacționari au dat țărei asemenea instituție ideală, care punea pe funcționar la adăpostul nedreptăților, liberalii stăruo pentru dispariția instituției.

O constatare mai mult.

„Jocul Guvernului"

Ziarul d-lui Filipescu a descoperit document, care ar fi o dovadă netăgăduită, declară solemn acel ziar, că în partidul conservator democrat și guvern ar exista... cartel.

Documentul constă într'o notiță de ar. *Independența* a declarat că d. Take Ionescu face glume relativ la încercările junimiștilor de a resturna guvernul. go: d. Take Ionescu, face jocul guvernului.

Noi credem că guvernul îi foarte mulțumește d-lui Take Ionescu de joc ce-i face și de jocurile ce-i va face în viitor. Emigrările din partidul liberal în cel democrat, ori cît s'ar încerca ierele liberale să le zeflemisească, sunt jocuri pentru guvern, dar jocuri macabre.

In ce privește pe d. Filipescu, care s'a pus pe opoziție, crezîndu-se aproape de spartul iarmarocului, el să aibă puțintică răbdare.

Nouă ne pare bine că s'a ambalat contra guvernului. Multe lucruri interesante vor ieși la iveală. Are să-i se aducă aminte de popularitatea sa de la Vaslui, de împanarea funcțiilor grase cu junimiști, de splendida reușită a d-lui T. Rossetti și de multe alte delicioase fructe, rezultate din concubinajul junimisto colectivist.

D. Filipescu care face comparații matematice, este un bărbat fără socoteală.

Pe degeaba a luat cîmpii contra liberalilor, cari l'au întreținut foarte bine pe el și pe ai săi.

Liberalii au dosarii contra junimiștilor, dovezi autentice a politicei lor cerșetorești — dar nimic n'au contra partidului nostru, de cît doar convingerea tăriei lui și a unei popularități fără pereche.

D. Take Ionescu nu face jocul nimănui cînd rîde de încercarea năprasnică a junimiștilor de a răsturna guvernul.

Unul mai tare poate răsturna pe unul mai slab. In politică, un partid tare și popular, răstoarnă partidul slab și nepopular.

In categoria de pe urmă se află, incontestabil, regimul liberal. Dar se aflu junimiștii în categoria primă?

Absolut nu. Atunci încercarea de a răsturna devine absolut ridiculă și lucrurile ridicule produc rîsul altora.

D. Take Ionescu are motive serioase să rîdă, fiind-că junimiștii n'au nici o chemare, nici o putere, nici o noimă să răstoarne guvernul.

E un guvern extrem de slab și de nepopular, care însă, nu va cădea, dacă ar fi să cadă numai prin junimiști.

Chestii politice

CU BUCAȚI INTREGI

Evenimentul de la Ploești pune chestiile politice în o fază cu totul nouă. Convertirile și adesiunile la partidul conservator-democrat nu se mai fac individual, ci cîte o bucată întreagă se rupe din organizmul actualelor partide și se alipește la noul organizm, pentru a învedera și mai bine necesitatea la care răspunde noul partid conservator-democrat.

Adesiunile personale și individuale au ca explicare motivele personale de interes sau de adîncă convingere ale celui ce le dă. Cu totul de altmintrelea se prezintă lucrul la adesiunile în masă. Acolo interesele individuale se pierd, și apar la suprafață considerentele de principii.

Intr'un moment dat un partid, nu mai corespunde așteptărior tuturor membrilor săi. Unii se văl prea înstrăinați de șef, și șeful nu se oglindește în partidul său. Prea mult șeful partidului e numai al unora și prea mult alții s'au apropiat de șef, formînd camarila din juru-i In asemenea împrejurări cei ce sunt cuceriți își pregătesc bagajul spre peregrinațiune, și la momentul oportun peregrinațiunea' începe.

Și se petrece ciudatul fenomen, că pe cînd elementele acaparante din partid devin cele mai indolente, elementele acaparate se diferențiază de trunchiul partidului și nota activității lor prin această pregrinare.

Cazul de la Ploești e simptomatic. Intr'un moment dat 103 membri marcanți ai partidului liberal s'au văzut acaparați de o nuanță din partid, care în virtutea acapărărei au devenit indolenții partidului. Atunci cei 103 s'au prins între dînșii și sub diriguirea șefului lor au peregrinat către democrația conservatoare. Prin acțiunea lor au dat semnalul descompunerei partidului liberal și adaptarea lor la partidul conservator-democrat a consfințit superioritatea teoretică și de guvern a acestui partid.

Situația de la Ploești se repetă și în alte părți, și în alte județe.

Observați Neamțul; acolo o parte din liberali acuză pe ceilalți de matrapazlicuri la comună. Sfîșierea aceasta arată că ciocnirile ce se produc, aduc dezagregare partidului liberal. Peregrinarea se va face în curînd.

Să mergem la Vlașca. Acolo situația e și mai tulbure. Chiar primul ministru le-a spus ritos să se împace; și ei nu se vor împăca; căci și acolo sînt cuceriți și cuceritori în partid. Peregrinarea se va face.

Luați Romanațul și Doljul. Taberile liberale se sfîșie. Dinastiile exploatează în cuceritori partidul și firește că cuceritorii atunci să se simtă străini în propria lor casă. Peregrinarea se face de la sine.

Mai tipic e cazul Teleormanului. Iată un județ condamnat la inacțiune politică. Șefia d-lui general Manu le-a impus această linie de conduită—expectativă. Juninismul nu-și are locul acolo, căci acolo e *Manismul.*

Partidul conservator-democrat își are și acolo organizarea lui, însă sufere de starea de pasivitate a celor mai bune și curate elemente conservatoare. Putea vor mai sta în această stare! Servi-vor ele ideia conservatoare stînd veșnic în expectativă, sau vor lua o poziție hotărîtă, acum cînd suflarea conservatoare e chemată la acțiune decisivă.

Iată atîtea bucăți din organismele vii ale celor 2 partide care se vor rupe vrînd-nevrînd de la trunchiul lor și se vor alipi la partidul conservator democrat pentru a spori acțiunea partidului nostru în misiunea ce are de îndeplinit față cu țara și neamul.

***

CATE-VA NOTE

Gruparea pe care o conduce, în București, d. N. Filipescu, s'a produs eri în culoarea de verde, care este și a speranței și a unei anumite legume.

In acea culoare s'au petrecut multe lucruri interesante: oratorul dr. Giani, moașă de dispărțire, a explicat cum a luat naștere partidul takist; d. Vlădescu, într'o încercare anatomică, a făcut plăcuta declarație că nu ie lucru greu să dobori un cadavru; iar d. N. Filipescu, într'o încercare matematică, a comparat partidul takist și cel carpist cu două paralele, cari nu se pot întâlni nici o dată.

Asta o știe d. Filipescu din experiența: anumit partid de opoziție se întâlnește mai dihai cu guvernul, de cît cu alt partid de opoziție.

*

Noroc prin transmisiune.

Cum a intrat d. Constantinescu la domenii în locul d-lui Carp, a numit un director al Băncei Naționale și s'a găsit loc pentru d. Anton Carp.

*

Se află acum despre un mic incident ce a avut loc la castelul Peleș, cu prilejul depunerei jurămîntului d lui Al. Constantinescu—politicosu.

Subscriind jurămîntul, noul ministru probabil emoționat, lasă să cadă o picătură de cerneală.

— Ați făcut, observă cine-va, ceea ce, pe nemțește, se numește porc.

La care noul ministru, probabil tot din cauza emoției, răspunse:

— Nu ie primul pe care l'am făcut.

*

Se zice că d. Lecca, distinsul om de litere, ar fi demisionat și că va pleca din Iași.

— O nenorocire nu pleacă nici-o dată singură, observă cine-va: cu Lecca, să sperăm, vor pleca și piesele sale.

OAMENI ȘI LUCRURI

OM FERICIT

Pe platforma vagonului de tramvai,—pe la amiază.

In fața mea, un tînăr pe care-l cunosc, — un modest, foarte modest funcționar, la o instituție publică din localitate. Salutarea lui are însă acum ceva neobișnuit, dacă nu provocătoriu, — dar aerul unui gest care te îndeamnă la vorbă. Lucrul nu e tocmai ușor,—să vorbești pe platforma tramvaiului cînd faci cursa de amiază, căci oamenii sunt grăbiți înaintea mesei și e o adevarată înghesuială.

Se vede bine însă; el are absolută trebuință să vorbească, să-mi spună ceva. Nu-l supără de loc înghesuiala din vagon, din potrivă, dacă s'ar putea să audă cît mai mulți cînd îmi spune cu aerul uaui om radios:

— Mă duc să-mi caut tovarășul. Am cîștigat lotul cel mare.

— Cel mare?!

Acum ne strîngem cu toții mai aproape de el; ne concentrăm privirile asupra lui și avem aierul a fi făcut vr'o mare descoperire.

Cu încetul el lămurește lucrurile, iar emoțiile scad. Nu e vorba chiar de lotul cel mare cu adevărat, dar de un lot mare, așa de mare pentru micile lui mijloace de pînă acum, întrucît el nu știe cu preciziune să socotească cifra. Un cîștig și un premiu mare, la care el iea parte cu o jumătate de loz. Ii se par probabil, așa de fantastice în mărimea lor, cifrele acele, încît le roștește fără a-și mai da seama de însemnătatea și mărimea lor, de par'că s'ar juca de cînd lumea cu miile.

— 20,000 am cîștigat; apoi după oare care meditare:

— ba 30,000, trei zeci...

De cînd e și de cînd luptă, n'a avut prilejul să se ocupe de asemenea daraveri, încît nu e de mirat că prima sumă anunțată îi se părea așa de enormă, că neglijase restul de zece mii. Ce are a face? Cu două zeci ori cu trei zeci de mii tot bogat e, tot e mai presus de nevoile și mizeriile zilnice, așa că nu se mai preocupă de detalii și de o numărătoare exactă.

Gîndul unui mare cîștig, subit, are ceva din puterea amețitoare a beției propriu zise; îl împînzește nu numai simpla mulțumire sufletească, dar toată mreaja iluziilor izvorîte dintr'un triumf neașteptat; e un amestec de stare conștientă și inconștientă, de sub care apare lumea transformată, transfigurată, — o lume nouă al cărei centru este *el*,—cel nou renăscut, cel „fericit" într'un cuvînt.

Cîte orizonturi noui, cîte planuri mărețe, cîte avînturi neînfrînate se cuprind și se îmbină în acest magic cuvînt: *bogăție*! Cel care pînă eri era sărac, cu mîinile legate, stingherit în toate mișcările și dorințele sale,—simte de odată libertatea ivindu-se ca o aurora, vede lumea preschimbîndu-se înaintea lui, spre binele și mulțumirea lui, simte crescîndu-i puteri, crescîndu-i aripi, dispărînd umilința și slăbiciunea din preajma lui, în virtutea acestei unice puteri sociale: bogăția.

.. Și toate aceste le cetiam și în ochii strălucitori de bucurie ai fericitului cîștigător care nu știa, sau uitase cît anume cîștigase, care știa însă că e un lot mare —nespus de mare pentru micul său trecut de leșegiu cu 60 lei lunar..

Rodion.

Utilitatea unui Congres periodic al Romîncelor

In mai multe numere ale ziarului Opinia, din Iași, d-na Maria C. Buțureanu, institutoare, expune o serie lungă de opere sociale, la crearea cărora a prezidat și prezidează spiritul femenin din occident.

Este sigur că aceste opere exercită asupra traiului societății omenești o oare care influență bine-făcătoare,—aceste instuțiuni sociale, de sigur onorează sexul frumos, sau mai bine zis, sexul căruia îi este încredințat ministerul de interne al familiei.

Pentru binele ce femeia face societății, prin aceste instituțiuni, ea își înalță poziționea socială și'și creiază mîndria sufletească de a-și fi făcut datoria în cel mai mare grad. Mișcarea femenină din acest punct de vedere, este mare în occident!

Dar la noi?

Eu știu că există, dar nu știu în ce măsură și cred că mulți sunt ca mine.

D na Buțureanu, nu mă îndoesc, va continua și în țară cercetarea, ale cărei urmări vor fi numai bune. Față însă de această mișcare, eu am de propus femeilor romîne un mod de mișcare care este încercat de sexul bărbătesc, care a încălzit activitatea acestui sex, împingîndu-i această activitate la un însemnat progres. Pe femei, acest mod de manifetare a activității lor, le-ar pune în poziționa să facă progres repede nu numai familia, dar chiar să ajute și neamul.

Bărbații, din diferite clase de activitate socială se reunesc în adunări mari, pe cari le numesc *congrese.* In aceste congrese aduce fie-care pasul său făcut în știință și experiența sa.

Acestea, după discuție se înregistrează însoțite de păreri multiple și intră în biblioteca fie căruia pentru a ajuta, mai tîrziu, la alt pas înainte.

Ce mîndră emulație ia naștere între cei de aceiași breaslă, spunîndu-se lumei, prin presă, punctul de vedere personal al fie-căruia!

In modul acesta: medici, ingineri, naturaliști, istorici, etc. etc., stimulați prin rostul acestor întruniri au înaintat știința lor colosal de mult.

Convingerea mea este că acest lucru se va realiza și printr'un congres femenin, ale cărui teze de cercetare și de discuție se vor trage din intreg ministerul de interne al familiei.

Rațiunea unui congres femenin peri-

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plată cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

odic, cu scop de a discuta asupra trebilor interioare ale familiei și a face propuneri guvernului și publicului pentru opere sociale, la noi are o rațiune deosebită.

Un asemenea congres al femeilor romîne din Romînia liberă și din toate provinciile stăpînite de alte state, ar avea, pînă la un punct oare-care, chiar un caracter internațional prin diversitatea etnică a participantelor.

Cine a parcurs prin casele romînești, din diferite regiuni ale pămîdtului, pe unde trăesc romîni a constatat deosebiri mari în modul practic de gospodărie, adică de a opera pentru învestmîntare, pentru alimentațiune și pentru folosința de produsele ființelor vii, cari din ministerul de externe al barbatului trec în cel de interne al femeei.

De n'ași aminti decît feluritele preparate alimentare cari se găsesc pe masa Moldovenilor și cari sunt necunoscute Munteniior și încă se întrevede folosul mare al unei adunări de gospodine, cu expoziţiune de fabricate familiare.

Dar dacă această adunare ar reuni romînce din România liberă, Banat, Bucovina, Maramureș, Temișoara, Basarabia, Macedonia, Istria și din alte părți pe unde furnică romîni ?

Ori fi poate proprietare și arendășițe, cari mai se apropie de gospodăria țăranului, ce se găsește în *mare întunerec cultural*, numai pentru motivul că nici ele nu cunosc operațiunile de gospodărie sau că nu le cunosc mai mult de cît țărancele. Femeile acestea superioare în societate, ar deveni utile țărancelor și le-ar duce acestora lumina culturală, de care sunt însetate, și pe care ele prin ele n'o pot ajunge.

Țărancele, aceste fabricante de articole de existență pentru orășeni, pentru proprietari, arendași etc., nu așteaptă de cât asemenea lumină, pentru ca fabricatele lor să fie demne de serviciul de tot soiul al civilizaților.

Pe lîngă asemenea foloase vitale un congres periodic al romîncelor din diferite regiuni unde acestea trăesc, ar fi și școala cea mai practică pentru desvoltarea simțului de neam, căci cel mai scrios plantator al acestui simț în familie nu este de cît *Mama !*

De la Banchetul din Ploești

Discursul d-lui Naiman Paraschivescu

Domnilor,

Vin din partea dizidenților liberali din Iași ca să salut și să felicitez disidența liberalilor din Ploești, cetatea democrației, pentru marele act pe care 'l serbătorim.

Noi de la Iași, ca și d-v, am trecut la partidul conservator-democrat. Să nu vă supărați v'am luat chiar înainte croind un drum bun.

Aceasta nu însamnă că noi am încetat de a fi liberali, noi în mijlocul d-v vechi liberali, cari ați făcut gloria vechiului partid liberal; din potrivă ne socotim tot liberali în acest partid, care represintă adevăratul liberalism sincer și moderat, pe cînd cei de astă-zi, liberali purtați de nas de generoșii poporaniști, sunt un partid incendiar al desordinelor. Liberalii de astă-zi călcînd tradițiile partidului și obiceiul ca bătrînii la sfat și combinațiuni, iar tinerii la acțiuni, sistem cu care au dus'o bine, timp atît de îndelungat, însamnă că ei au părăsit partidul liberal, pe întemeetorii partidului, iar nu noi; lucru de care cred că nu pare rău nici țării, nici d-vs.

Se petrec d-lor în această țară, de un timp, lucruri periculoase pentru existența ei, pe care numai cei ce D-zeu le-a luat mintea, nu le văd, nu le pricep. Asistăm la o transformare a vechii noastre politici sociale, care era bazată pe mijloacele de trai ale țerii. Asistăm la transformarea partidelor și la schimbarea întregii organizații a statului, cu o pornire cu totul nechibzuită.

Dacă instituțiile noastre trebuesc adaptate noilor cerinți și noilor păturí de oameni ce au intrat în viața politică și economică, această schimbare trebue să se facă cu prudență și moderațiune după un plan bine studiat.

Cu o direcțiune conform situațiunei țării, iar nu cu reforme și răsreforme pripite, aruncate ca cu țepoiul, care au zdruncinat tot așezămîntul de traiu al țării și al lovit toate interesele cetățenilor fără nici un folos, pentru nici una din clasele sociale. Școala, biserica, magistratura, armata, toate au fost infectate de chichițe politice, pentru ziua de mîine, cînd partidul va fi în opoziție, iar nu pentru binele țării.

Aceste reforme numai progres nu poate să se numească, ci o anomalie, o harababură...

Partidul liberal de astă-zi s'a perdut capul. Unii zic că de mult nu-l mai are, eu am să zic că'l are, dar de bronz, acel din bulevardul Colței. Acel din capul guvernului, de și poartă același nume, nu se aseamănă cu aceluia de bronz. A se uni cineva cu ideile unor oameni porecliți socialiști, un sistem poporanist aplicat la țerani în o țară agronomă ca a noastră care trăește principalminte din exportul grînelor este o adevarată nebunie sau mai bine zis o adevarată negustorie a noilor politiciani de a cumpara scump plătite moșii și a le împărți cu folos țeranilor, precum e cazul cumpărării domeniului Cucuteni jud. Iași; a mai tolera asemene fapte o repet e o adevarată nebunie care va duce țara la ruină.

Acești falși socialiști cu sistemul poporanist, dacă sunt adevarați socialiști de ce nu propagă adevaratele principii socialiste de a pune în tovărășie capitalul cu munca? de ce nu fac pe țerani tovarăși de muncă cu proprietarii? de ce întorc spatele mișcării socialiste a muncitorilor industriali și oftează numai pentru țerani, ca să desmembreze proprietățile și să le împartă pămînt cumparat cu prețuri oneroase?

Este dar evident că acești politiciani sunt falși socialiști, precum sunt falși liberali cari au acaparat partidul liberal în numele progresului.

Partidul liberal de astăzi se asamănă cu un palat grandios în ruină, reminiscența unei splendori trecute care merită a fi jelit.

Dară D-lor, nu e aci locul potrivit ca să desvoltăm motivele disidenții noastre, nici pericolele ce amenință țara cu guvernul actual poporanist; astea se vor face la Dacia, voi zice numai că toată organizația noastră de stat este zdruncinată, populația redusă la mizerie și mergem la peire. Dar să nu desesperăm, D zeu a ocrotit totdeauna această țară blajină și îndelung răbdătoare și o va proteja și în viitor. D-zeu, precum ne-a dat un Rege înțelept, ne-a dat și un om de stat pe d. Take Ionescu, care s'a destins atît de mult de toți oamenii politici de la noi; judecînd apoi fasele prin care a trecut și locul ce'l ocupă de șef al acestui partid numeros, compus din oameni atî de viguroși, inteligenți și patrioți, partid care s'a creat în jurul seu, în așa scurt timp, ca prin o minune, este un fenomen care probează că acest om superior e menit de soartă pentru o mare misiune în destinele țărei.

Să i dăm dar tot concursul ca să-și îndeplinească misiunea.

Eu, ca vechiu liberal, unul din fondatorii partidului liberal din vechia capitală a Moldovei, împreună cu regretații V. Gheorghian, D. Gusti, P. Veruzi, decedați; și d-nii Gh. Panu, Coco Dimitrescu, Pandeli Zamfirescu și alți, care trăesc și pot mărturisi aceasta, voi spune în puține cuvinte, acești oameni au eliminat mai pe toți cei ce au întemeet partidul. Și au împins la demitere pe însuși șeful partidului, pe omul de stat D. Sturza, care mai ținea echilibrul în partid. Ca amărît și lovit în sentimentele sale p ă r i n t e ș t i și iritat peste măsură a părăsit țara, vă puteți dar închipui ce am suferit noi cei mici. Vă puteți închipui cît de greu ne vinea să părăsim căminul politic pentru care lucrasem peste 30 de ani. Dar în fine cu durere de inimă a trebuit să-l părăsim, și mă simt mîndru, ca în mijlocul dv. celor mai valoroși și renumiți bravi luptători pentru liberalism și drepturile țărei, pot să rîdic paharul meu pentru ilustrul nostru șef, și a statului său major, urîndu-le deplină sănătate și izbîndă.

Să trăiască șeful și statul său major, să trăiască partidul, și să se mărească tot mai mult, ca în curînd să gonim de la cîrma țărei pe acești oameni rătăciți deveniți periculoși.

Litere-Științe-Arte

Teatrale.—Am promis a urmări cu luare aminte succesele—sau insuccesele—artiștilor iașani strămutați în Capitală, cu prilejul deschiderei teatrului Davila

Iată ce scrie în ultima sa cronică teatrală corespondentul revistei iașane „Viața Romînească".

„Intr'un rol epizodic, d. Morțun a fost tot atît de perfect, ca și în „Stane de piatră". Bănuim mari calități de comedie în d. Morțun. Am dori să-l vedem într'un rol mai mare. De d. Bulfinski e greu de spus ceva de rău sau de bine. D-sa are părți corecte de actor conștiincios. Probabil că are temperament, dar n'are o inteligență clară sau largă a rolului. Jocul d-sale e făcut din crîmpee, din crîmpeele unui bun meșteșugar, dar fără legătura puternică a tuturor părților episodice într'o sinteză artistică".

Precum se vede părerea criticei competinte se menține tot în avantajul d-lui I. Morțun și e tot plină de rezerve față de d. R. Bulfinschi.

*

Cîte-va din cele mai interesante momente și aspecte ale vieței sociale și intelectuale a lașului formează tema „Scrisoarea din Iași" apărută în „*Ordinea*" de azi 12 Noembrie. Și ruinele lașului și fabulosul noroc al chimistului cuzist și chestiunea palpitantă a plagiatelor literare se înregistrează rînd pe rînd odată cu alte actualități în acea cronică a lașului.

*

Articolul din prima pagină—semnat de d. profesor d-r Manolescu—e reprodus din ultimul număr al „Nouei Reviste Romîne". Credem că problema pusă merită o discuțiune largă și mai cu seamă din partea sexului frumos.

*

O veste înbucurătoare pentru amatori de artă: Intreg ansamblul Companiei Dramatice Davila va juca în Iași în Sala Teatrului Sidoli 4 Reprezentații, în zilele de 24, 25, 26, și 27 Noembrie.

Biletele la agenția Teatrală „Thalia" Maximovici.

*

Acum cînd stovaina tinde să cucereasca un loc tot mai important în medicină și în chirurgie, se amintește și de un jubileu al—cocainei.

S'au împlinit două-zeci și cinci de ani de cînd se întrebuințează cocaina pentru potolit durerile și făcut unele operații, ca scoaterea dinților, fără dureri. Cocaina anesteziază local, nu e nevoe să adormi omul, cum se face prin cloroform, pentru un dinte.

La 15 Septembrie 1884 în ședința societății de opthalmologie în Heidelberg s'a citit o comunicare a d-rului K. Koller din Viena că prin cocaină să poate face neaimțitoare membrana ochiului. Cocaina a ușurat o mulțime de operații la ochi și s'au potolit durerile grozave ce pricinuesc rănirile la cornee.

*

In galeria orășelului italian Gabbio s'a descoperit un tablou de Pietro Lorenzetti din veacul XVII.

*

Odată cu căderea vechiului regim în Constantinopol mișcarea femenistă fu rechemata la viață. De curînd a apărut și o publicațiune femenistă: „Mehâzin", cu scopul de a ridica nivelul moral și intelectual al femeei musulmane E o revistă lunară cu un tiraj de 2000 exemplare, după cum asigură „La Revue".

*

Universitatea liberă din Bruxelles și-a serbat a 75-a aniversare a existenței sale, prin mari solemnități. Au luat parte reprezentanți străini și s'au acordat numeroase titluri onorifice. Așa au fost proclamați doctori onorari de medicină Mecinikof, din Paris, Karl Teodor, arhiduce bavarez, renumitul oculist și profesorul Waldeyer din Berlin, scriitorii belgiani Maeterlinck și Verhoeren, au fost doctori în litere și așa mai departe.

*

Prin noul proiect de cenzură în Anglia se desființează controlul polițienesc asupra pieselor.

Lucrările dramatice vor trebui numai să nu conțină ofense personale sau religioase, să nu fie triviale, să nu aducă pe scenă persoane vii, nici chestiuni politice ori diplomatice.

*

Marele pictor danez Peter Severin Kroyes a murit zilele aceste.

*

Se afirmă că d. C. Dobrogeanu-Gherea, distinsul critic lucrează la o scriere socială cuprinzătoare, sub titlul: „Chestia chestiilor", în care se va ocupa de diversele probleme sociale ale omîniei contimporane.

*

STRUNA ZILEI

BOALA ȘEFIEI

D-l C, Stere continuă a fi suferind.
«Dimineața»

Boala e, precît se crede,
De natură pur locală
Și în club i-a provocat-o
Atmosfera de... răceală

Informații

❑ *Din nefericire, epidemia de febră tifoidă, continuă să meargă crescînd.*

Cazurile mortale sunt mai numeroase de cît în luna trceută.

Am aratat că în intervalul de la 28 Octombrie pînă la 3 Noembrie au fost 14 cazuri mortale. De la 3 Noembrie pînă la 7 Noembrie, au fost alte cazuri mortale.

❑ Un număr de cetățeni din Nicolina, ne roagă să atragem atențiunea celor în drept asupra murdăriilor și cuibului de infecție ce domnește în marginea pieței Nicolina.

Există acolo o baltă, unde apa stagnează, producînd o infecție de nedescris, iar pe mal un adevărat depozit de necurățenii, animale moarte, etc.

E mai mult de cît revoltător, să vezi într'o piață, de unde atîta lume își procură zilnic alimentele, asemenea hal de murdărie,—mijloc propagator de epidemii.

Cetățenii cer distrugerea acelui focar de infecție.

❑ Pensiile civile și militare pe luna curentă vor fi achitate la 18 Noembrie.

❑ Unele ziare au anunțat că noua linie ferată Podul Iloaia-Hârlău va fi inaugurată la 1 Decembrie.

Pînă acum însă nu se știe nimic precis în această privință.

❑ **O dispariție misterioasă.**—Tînărul Ulea Aramis, fiul d nei Ruxanda Bottez, șefă a depoului de confecțiuni, de la spitalul Sf. Spiridon, a dispărut acum cîte-va zile, într'un chip misterios.

Numitul tînăr, urma să fie încorporat la 1 Noembrie, în regimentul 13 Ștefan eel Mare. Vineri 6 Noembrie dimineața, Ullea s'a prezentat la cazarmă, de unde însă s'a întors acasă la mama sa, foarte abătut și descurajat. După ce a stat la masă, a plecat de-acasă, sub pretext că se duce cu un prieten al lui la o vie din apropiere, menționînd ca să nu-l aștepte, în caz dacă va întârzia.

Dar, tînărul Ullea nu s'a mai reîntors. A doua zi, mama sa primi două scrisori prin poștă, în care fiul ei, îi spune că se sinucide și că să nu 'i mai caute cadavrul, de oare ce nu-l va mai găsi nici odată.

Și în adevăr, toate cercetările au remăs zadarnice pînă astăzi.

Tînărul Ullea era îmbracat cu niște haine negre, vestă verzuie, palton negru și pe cap purta o gambetă.

Se continuă încă cu cercetările pentru aflarea lui.

❑ Azi dimineață d. colonel d-r Popovici Aconț, medicul șef al Corpului IV de armată, a făcut contra revizie recruților din batalionul IV vînători.

Mîine d-sa va inspecta compania IV sanitară, jendarmii pedeștri și celelalte trupe din garnizoana locală.

❑ **Din Roman** ni se scrie că în sarcina directorului școalei de meserii s'au descoperit grave abuzuri, cari au motivat intervenția parchetului, cu toate stăruințele d lui prefect și ale deputatului Mustea de a se mușamaliza afacerea.

Abuzurile au fost denunțate de maiștrii școalei.

Directorul școalei va fi suspendat.

❑ In Rusia a căzut o mare cantitate de zapadă și în ultimile zile au fost vifore mare acolo.

Prin unele părți circulația e întreruptă.

❑ D. Romulus Voinescu, inspectorul polițiilor, se află de două zile în Mihăileni, unde face o anchetă privitoare pe Th. Dobranski, polițaiul din acel tîrg, acuzat de abuz de putere.

Se zice că numitul va fi destituit, împreună cu subalternii săi Ivanovici și Chirilă.

❑ Trupa de operetă vieneză ce-și va începe ciclul reprezentațiilor sale la Teatrul Național din Iași Sîmbătă, 14 Noembrie a. c., *ie superioară tuturor trupelor de operetă vieneză ce ne-au vizitat pînă acum.*

Ie un ansamblu admirabil organizat, cu elemente de la primele teatre din Viena—patria operetei — cu un cor excelent.

Tot ce-i elegant, artistic și doritor de muzică bună și aleasă ș'a dat întâlnire la aceste mult așteptate reprezentației.

Fiind numeroase cereri de bilete persoanele ce ș'au oprit bilete de întrare sunt rugate a trece pe la agenția teatrală „Thalia" (Maximovici) pentru a le rîdica.

Ordinea spectacolelor va fi următoarea: *Sîmbătă 14 Noembrie,* **Walzertraum**; *Duminecă 15,* **Foerster Cristl**; *Luni 16,* **Herbstmanoever**; *Marți 17,* **Dollarprinzessin**; și *Mercuri 18,* **Blitzmaedl.**

„*Blitzmaedl*" va fi ultima reprezentație.

❑ D. N. Dornescu, împiegat cl. I la administrația financiară din localitate a fost avansat sub șef de secție la Bacău; d. N. S. Bocescu, împiegat cl. II la Iași, a fost avansat cl. I

❑ A fost declarat vacant postul de institutor și secretar comptabil, la școala inferioară de meserii din Iași.

❑ Indivizii Vasile Severin, C. Feraru și Neculai Ciubotariu autorii mui multor furturi în județ, au fost depuși la pentenciar.

❑ Aseară la orele 9 a încetat din viață, la locuința sa din atrada Romînă, avocatul George Pavloff.

Defunctul fiind decorat cu mai multe ordine, și a exprimat dorința a nu i se da onorurile cuvenite, și să i se facă o înmormîntare simplă.

Condoleanțele noastre întristatei familii.

❑ D. Gh. Leonescu a fost numit învățător suplinitor la școala din Podul Iloaia.

❑ In astă-seară va avea loc la seminarul „Veniamin Costachi", un banchet, organizat în onoarea d-lor Gh. Aramă, Gh. Ghiorghiu și Gh. Bujureanu, trecuți la pensie.

Banchetul va avea loc în cancelaria școalei și în afară de profesori, vor asista și mai mulți prieteni.

DIVERSE

— Poliția din Tulcea a cerut autorităților noastre urmărirea și prinderea comerciantului Mihail Zaitov, care a dispărut din acel oraș, lăsind mari datorii.

— In Ospiciul Socola a fost internat în urma cererii parchetului, alienatul Neculai Kersin din Iași.

— Agenții poliției au arestat pe soldatul M. Ionescu, dezertor din Regim. 14 Roman. Numitul a fost înaintat comenduirei pieței.

— In strada Ștefan-cel-Mare No. 69, s'a declarat un început de incendiu, care s'a stins de trecători.

— D. G. Petrescu a fost numit secretar-comptabil la corporația „Progresul" din Iași, în locul d-lui G. Budac, distituit.

— Duminică 15 Noembrie, va avea loc la Teatrul Regal Pastia, primul mare bal mascat, dat de d. I. L Ducaten.

Muzica Batalionului 4 vînători. Sala va fi bine încălzită și frumos decorată. Un garderob bine asortat cu costume excelente, va fi la dispoziția vizitatorilor. In fie care Duminică vor urma baluri-mascate.

— Sîmbătă seara, 21 Noembrie a. c., va avea loc în sala Turn Verein din strada Gîndu, o frumoasă Serată Dansantă, organizată de către Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor tipografi.

No 4711.
Eau de Cologne
Cel mai bun remediu contra durerei de cap și incordarea nervilor.

La dureri de cap sau la slăbirea totală a nervilor e suficient o fricțiune cu Eau de Cologne No. 4711.
Insuflețește și răcorește în mod extraordinar de agreabil.
Veritabilă numai cu marca inregistrată
No 4711
pe etichetă albastră-aurie

Reprezentant JACQUES L. METHSAFT IAȘI

Ultime informaţii

❑ *După toate probabilităţile, desvălirea statuei lui Cuza-Vodă se va face în vara viitoare.*

In cursul lunei Aprilie viitor, primăria va începe dărîmarea caselor de pe locul d-lui Rosetti-Solescu, colţ cu administraţia financiară şi va amenaja terenul, pentru a face piaţa, în mijlocul căreia ca fi aşezată statuia.

❑ *I. P. S. S. Mitropolitul Pimen a convocat pentru astă-zi, la o conferinţă, pe toţi protoerii din Eparheria Mitropoliei Moldovei şi Sucevei.*

Ni se spune că între altele, s'ar fi hotărît ca să alcătuiască un proteşt din partea clerului din Eparchia Moldovei, contra celor susţinute de d-nii profesori universitari P. Bujor şi dr. Thiron, cu privire la „şfeştania" de la Universitate.

❑ **Ministerul de instrucţie publică a trimis o adresă facultăţei de teologie din Capitală, prin care îi pune în vedere că nu mai au nevoe de a frecuenta cursurile facultăţei de teologie decît preoţii din Capitală.**

Preoţii ceilalţi vor trebui să plece în comunele pentru cari au fost hirotonisiţi.

❑ **Direcţiunea generală a poştelor şi telegrafelor a trimis o circulară oficiilor telegrafo-postale din ţară, prin care le pune în vedere ca să scutească de taxele postale adresele emanate de la judecătoriile de ocoale către primăriile sau poliţiile din ţară, prin care se cere înmînarea citaţiunilor către particulari.**

❑ **I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei şi Sucevei va pleca din nou poimîne la Bucureşti.**

❑ **De şi locul de administrator de plasă rămas vacant prin moartea lui V. Gafencu, de aproape o lună de zile, totuşi până în prezent nu s'a recomandat pe nimeni.**

E probabil că nici nu se va recomanda, de oare-ce numărul administratorilor de plasă, se va reduce.

❑ **Invăţătorul Ionaşcu de la şcoala din Vetrişoaia jud. Fălciu, care în calitate de casier al băncei populare din acea comună a delapidat suma de 20 mii lei a dispărut fugînd în Rusia. Comisia de judecată a învăţătorului întrunită în luna Octombrie, l'a condemnat la destituirea din învăţămînt.**

Autorităţile noastre au fost înştiinţate că numitul a fost prins la Odessa şi după ce se vor face actele în regulă, va fi extradat.

❑ **In şedinţa sa, din cursul acestei luni, consiliul general al instrucţiunei publice, secţia învăţămîntului primar, va lua în discuţie modificările regulamentului de administraţie interioară a şcoalelor normale de învăţători.**

❑ **Ministerul de interne comunică prefecturei judeţului că fiind informat de unele autorităţi, că de cîţi-va ani prin localităţile unde sunt podgorii, vin nişte comisionari unguri, care arată diferiţilor podgoreni cataloage ilustrate cu struguri mari, ce pretind că să produc în Ungaria, aceşti comisionari fac pe podgorenii noştri să comande viţa pentru replantare la acele pepiniere.**

Preţul acestor viţe e foarte mic în cît chiar cu toate cheltuelile de transport costă mult mai ieftin ca în ţară, însă viţa e de proastă calitate. De aceia ministerul cere prefecturei să-i comunice care din podgoreni din judeţul nostru au fost induşi în eroare de acei comisionari pentru ca pe viitor să ia măsurile cuvenite în contra acestor şarlatani.

❑ **D. Gh. Racovitză, mare proprietar a cedat terenurile sale din comuna Mogoşeşti, judeţul Roman, învecinate cu soşeaua Săboani-Fălticeni, pentru instalarea conductei „Regele Carol I", pentru aducerea apei la Iaşi, în schimb d. Racovitză va avea dreptul la 7 m. c. de apă în 24 ore.**

❑ **C.F.R.**—Direcţiunea generală c.f.r. a făcut cunoscut inspecţiei de mişcare Iaşi, că de la 15 Noembrie st. n, a. cr. intră în vigoare ordinul de serviciu No. 2 la tariful romîn-nordgerman partea II de la 1 August a. cr. prin care se introduc staţiunile Doiceşti, Hece-Lespezi, Bittenhausen, Gora şi Wipperfürth în tariful excepţional No. 3 A. şi B., Băileşti, Balaci, Balş, Buflea, Câmpiniţa, Cărbuneşti, Cilibia, Ciulniţa, Doiceşti, Făurei, Filiaşi Hece-Lespezi, Ianca, Leordeni, Lotru, Megidia, Monteor, Radiana, Răureni, Roznov, Strehaia şi Weidenau în tariful excepţional No. 3 E., Hece-Lespezi, Bittenhausen şi Gera în tariful excepţional No. 4, Duren şi Neus în tariful excepţional No. 12, se complectează dispoziţiunile speciale relative la împrejurările locale ale gărilor în unele staţiuni germane, se modifică tariful excepţional No. 20 se schimbă numele unor staţiuni germane să complectează indicatorul Kilometric.

Acest ordin de serviciu mai conţine în fine şi diferite rectificări ce urmează să se facă în tarif.

Persoanele cari posedă tariful romîn-nord-german partea II de la 1 August a cr., li se va trimite acest ordin de serviciu în mod gratuit, pentru care scop urmează să facă o cerere în scris, adresată biuroului de tarife din Bucureşti (gara de Nord).

❑ **Membrii cercului didactic se vor întruni din nou Mercurea viitoare şi vor interveni ca numărul membrilor cercului să fie sporit, căci dintre profesorii universitari, nu fac parte până acum din cerc de cît 4, iar din cei 86 de institutori, nu sunt înscrişi de cît 68.**

Se va lua avizul în chestia şcoalelor de corecţie

❑ **Din Huşi.**—Se scrie, că prefectul G. Corbescu ar fi cerut disolvarea consiliului judeţan, dat fiind-că nici a doua oară nu s'au întrunit în şedinţă membrii acestui consiliu pe ziua de 29 Octombrie. N'au luat parte atunci de cît d-nii Andrei Brighiu şi Gh. Boghiceanu. Judeţul n'are pînă acum bugetul; deficitul e de 15,000 lei şi cheltuelile cresc. Iată halul în care a lăsat dr. N. Lupu judeţul Fălciu.

— Inspectorul şcolar Alexandrescu a auchetat cazul revizorului şcolar N. Mocanu în privinţa scandalului de la Avereşti. Cu toate revenirile soţului ultragiat, inspectorul şcolar a cercetat dosarul de la parchet şi va referi superiorului său de cele constatate. Dar ce este mai grav în acest trist şi ruşinos incident e faptul că d. N. Mocanu mai continuă de a fi revizor în zona sa, şi chiar la Avereşti, unde a mai făcut o inspecţie de zi şi *stante pede.* nu *in curriculum* şi de noapte.

E foarte probabil ca toţi învăţătorii şi învăţătoarele din zona a 2-a să ceară de la minister spre a-i dispensa de revizorul d. Mocanu, întru cît d-sa şi-a pierdut autoritatea morală de a inspecta şi administra interesele morale ale şcoalei.

Ne facem datoria a atrage atenţia şi a d-lui inspector şcolar Sol. Haliţa, pentru a nu ajunge la mai mari proporţii scandalul cu învăţătorul şi revizorul Mocanu.

— Invăţătorul Neştianu de la Tupilaţi a fost achitat de Curtea cu juri din Huşi, în procesul de viol săvîrşit asupra copilei de 12 ani. Juraţii au fost de o escesivă bunătate, redînd familiei pe acest învăţător. Se zice că învăţătorul Neştianu se va demite singur, pentru moment din funcţiune, pentru a nu se mai prelungi acţiunea şi pe la autorităţile şcolare.

❑ **In chestia dimisiei d lui Lecca.**—Cînd spuneam că la Teatrul Naţional, datorită d-lui Haralamb Lecca, se petrec lucruri cari înjosesc prestigiul instituţiei şi că prin atitudinea d-lui Lecca se duce teatrul la faliment, — aveam dreptate.

A început însă să i se înfunde d-lui Lecca. In mai puţin de o săptămînă, provocînd scandaluri, pe scenă, cu actorii, d. Lecca, a fost tratat, dacă nu aşa cum merită, de unii actori pe care i-a ofensat şi înjurat, dar cel puţin i s'au mai tăiat din unghii.

Natural, că faţă de o asemenea situaţie, după cum am mai spus, d. Lecca, nu mai putea rămîne acolo unde este, Şi dl. Lecca şi-a trimis dimisia, în scris, comitetului teatral. Dar dimisia nu e hotărîtoare; d. Lecca n'ar vrea totuşi să plece de la teatru. D sa menţionează că: „sau se exclude pe d-nii State Dragomir şi Radu Demetrescu şi atunci rămîne la Teatru, sau dacă nu,—se retrage."

Un lucru e însă stabilit: d. Lecca, continuă cu purtarea sa mai puţin de cît urbană şi bieţii actori au ajuns că nu mai pot suporta, şi totuşi, comitetul, sau mai bine zis d. Buicliu, îl tolerează.

Comitetul s'a întrunit aseară, dar n'a luat nici o deciziune, în ceia ce priveşte „demisia" d-lui Lecca. A ramas ca comitetul să se întrunească din nou mîine.

❑ Ministerul de interne cere prefecturei judeţului, ca să trimeată direcţunei serviciului statisticei din acel minister lămuririle şi datele privitoare la societăţile de ajutor mutual din oraşul şi jud. Iaşi.

❑ Administratorii plăşilor Cîrligătura, Jijia şi Şipote au înaintat prefecturei judeţului, încheerile consiliilor comunelor Ţiganaşi, Fîntînele şi Lungani, relative la deschiderea unor credite.

❑ Ministerul de industrie şi comerţ a cerut prefecturei Judeţului, să i trimeată un tablou de toate lăptăriile particulare, cooperative şi şcoale speciale, care întrebuinţează mijloace tecnice moderne pentru prapararea untului, brînzeturilor şi alte produse ale laptelui.

❑ Consiliul de revizie a vizitat azi pe recruţii din Regimentul Ştefan cel Mare.

Mai mulţi tineri găsiţi neapţi pentru serviciul militar au fost scutiţi.

❑ **Consiliul profesoral al facultăţei de drept a fost convocat pentru Luni 16 Noembrie, ora 6½, pentru a proceda la alegerea unui delegat în senatul universitar în locul d-lui D. Alexandrescu, ales decan.**

Tot atunci consiliul se va pronunţa şi asupra atitudinei pe care urmează a o păstra, faţă cu deciziunea consiliului facultăţii de drept din Bucureşti.

❑ **Astă-zi la orele 5½ d. Virgil Arion îşi va desvolta în aula universităţii, prelegerea de deschidere a cursurilor sale de sociologie.**

❑ **D-nii profesori I. Th. Burada, V. Dimitriu şi Ioan Peretz sînt convocaţi pantru Luni, la orele 4 p. m. spre a proceda la examinarea primei serii de candidaţi, la examenul de doctorat.**

❑ Mîine 13 Noembrie se va face măsurătaore izlazului Contnari Arama din comuna Fîntînele jud. Iaşi.

Măsurătoarea se va face de locotenentul Pompei de la institutul geografic al armatei, asistat de un delegat al prefecturei de judeţ.

❑ Eri după amiază, pe cînd d na Ana Conta-Kernbach, împreună cu copiliţa sa, coborau cu trăsura din deal, pe strada Romînă, calul de la trăsură se sperie de un automobil ce venea cu o viteză nebunească, şi sărind pe asfalt produse o aşa sdruncinătură trăsurei în cît birjarul căzu jos de pe capră, cu capul de asfalt, rănidu-se grav.

Rămas fără conducător, calul luă vînt şi numai graţie prezenţei de spirit a d-nei Kernbach, care apucă frîul, animalul isbuti să fie o clipă oprit şi d-na Kernbach împreună cu copila să sară din trăsură.

❑ D. prof. D. Alexandrescu, va începe cursul de *Drept Civil*, secţia doctoratului, Sîmbătă 14 Noembrie 1909, ora 3 jum.—5.

Materiile pe care le va preda sunt: „Contractul de locaţiune", „Legea proprietarilor din 1903", şi Teoria Bezmă nului sau Embaticului", (Emphiteoza) în Dreptul Romîn în vechile noastre legiuiri şi în diferitele legislaţii streine.

Judiciáre.—Camera de punere sub acuzare a trimis în judecata curţei cu juri din judeţul Tutova, pe Ion Niţă zis Merioară, pentru lovituri cauzatoare de moarte.

— Tribunalul s. II a a confirmat astă-zi mandatele de arestare emise contra lui Leiba sin Iţic şi Dora Bergher, inculpaţi că au înlesnit fuga din arest a vestitului spărgător M. Iancovici.

— Bruha Schefler din comuna Mărgineni jud. Bacău, inculpată pentru loviri cauzătoare de moarte, a cerut camerei de punere sub acuzare să fie eliberată pe cauţiune.

— Gheorge Serghievici, condemnat acum 4 ani pentru crimă de omor la cinci ani închisoare, a fost graţiat.

❑ *In zilele de Marţi 1 Decembrie şi Mercuri, 2 Decembrie 1909, d ra Madeleine Dolley va da în sala Teatrului Naţional, două reprezentaţiuni. Prima „La Dame de chez Maxime" şi a doua „La Femme Nue". Trupa este compusă din artişti de primul rang ca:* **d-l Jacques Volnys**; *ofiţer al Academiei. Este angajat de mai mult timp la Teatrul Sarah Bernhardt.* **D-l René Pillot** *joacă role prime de caracter la „Gymnase".* **D-l Emile Garandet** *primul comic al trupei a creiat roluri ca „Florette şi Patapon" „Loulou" „L'Age d'aimée" etc., cu mult succes.* **Dl. Maurice Mayen** *de la „Teatrul Renaissance".* **D-l André Nérac** *de la Teatrul „Athène" şi* **Georges Grosner** *de la Teatrul „Trianon" joacă cu mult succes rolurile moderne de caracter, în timp ce „d-l Paul Dufresny' de la „Teatrul de Arte" joacă pe acele ce represintă sarcinile. Regisorul trupei este* **Louis Pugene** *„fost societar al Comediei franceze".*

Doamnele din trupă sunt: d-ra Dione de la Teatrul „Molière" înzestrată cu frumuseţe şi un mare talent. D ra Jane Gally de la Teatrul L'Athene. D ra Margarette Degaral de la teatrul Renaissance. Artiste care joacă roluri de caracter d-rele: I. Farges de la teatrul des Nouveautés, A. Girardin de la teatrul „Antoine" şi excelenta d na Luneville. Boscher de la teatrul Gymnase, supranumită Chaumont II.

După reprezentaţiile din Iaşi, trupa va pleca la Odessa.

❑ O nouă apariţie artistică,—iată ce vor admira spectatorii din sala Circului Sidoli, pe pînza cinematografului Pathé-Frères, astă seara Joi 12 Noembrie c. D-ra Polaire, supranumită steaua polară a scenei pariziene, apare pentru întâiaşi dată, interpretînd rolul principal din piesa „Resbunaţi-mă", un epizod resboinic din asediul Saragoscei (1808).

Va face senzaţie, apoi, desfăşurarea tragediei din Belgrad (1903) redată în toate amănunţimile ei. D. Henri Bataille special trimis în capitala Serbiei, ne reconstitue astăzi sîngeroasa dramă şi întreaga desfăşurare, încredinţată fiind artiştilor de vază din Paris, o revedem aevea, de la primeleei faze, pînă la tragicul desnodămînt. Iată pe scurt, principalele scene: Logodna—Regele anunţă miniştrilor căsătoria sa—Cafeaua otrăvită—Bucatarul ucis de rege — Regele prezintă serbilor, pe moştenitorul tronului—Brutalitatea reginei la o paradă—Conjuraţia—Intrarea conjuraţilor în palat—Asasinatul—La Cimitir—Două cruci de lemn.

Noul program săptămînal cuprinde apoi: Gheata şi papucul, o elegantă comedie pariziană. — Multe vederi după natură precum: pitorescul Biarritz şi băile de mare, vederi din Georgia, munţii Caucazului.—Un singur peşte la doi pescari, comedie etc. etc.

Sîmbătă şi Duminică se va intercala în program: Invierea de Tolstoi, interpretată de artişti celebri pariziani, rolul principal (servitoarea) va fi jucat de d-ra Madeleine Roch de la Comedia Francezădin Paris.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 12 Noembrie

Febra tifoidă

Bucureşti.—Febra-tifoidă ia mari proporţii şi în Capitală.

Numărul cazurilor de febră tifoidă e de 202. Mai sunt şi 50 cazuri scarlatină,

*

Bucureşti.—După un raport sosit la direcţiunea generală a serviciului sanitar, în judeţul Dîmboviţa sunt 33 de comune în care bîntue febra-tifoidă.

D. Brăteanu la Sinaia

Bucureşti.—D. Ionel Brăteanu a plecat azi dimineaţă la Sinaia, pentru a supune M. S. Regelui mai multe decrete, între care şi acela de numirea unui nou prefect de Constanţa, numire care se face, probabil în persoana d-lui I. Ghica actual inspector administrativ.

Examenul de doctorat

Bucureşti.—Mîine se va ţinea la Universitate primul examen de doctorat în drept.

Se vor prezenta 10 candidaţi.

Iarna în Prahova

Ploeşti.—De două zile ninge inconti nuu.

Prin unele părţi s'au aşezat troene mari.

Congresul podgorenilor

Bucureşti.—Se ştie că podgorenii din Focşani hotărîseră să ţie un congres al tuturor podgorenilor în Capitală la 1 Decembrie.

Cum însă podgorenii au căpătat promisiunea de la d. Ionel Brătianu că legea monopolului circiumelor va fi modificată, congresul a fost contramandat.

Impăratul Frantz Iosef şi naţionalităţile

Bucureşti.—O telegramă din Viena aduce vestea îmbucurătoare pentru fraţii noştri de peste munţi, cum că eri la consiliul de Coroană, Imparatul Frantz Iosef a cerut guvernului să rezolve chestia drepturilor naţionalităţilor şi să introducă votul universal.

Ziarul „Tribuna" aducînd această ştire, zice că dacă ea se va adeveri, ziua de eri va însemna una din zilele cele mai de samă din istoria neamului nostru.

Camera lorzilor

Londra.—Discuţiunea continuă. Arhiepiscopul de Canterburg anunţă că episcopii vor rămîne neutri. Lordul Rossbery de şi blanează budgetul, declară că nu poate sprijini ordinea de zi a lordului Landsdowne.

Negocieri zadarnice

Viena.—Negocierile şefului clubului polonaz d. Glabinski, spre a determina uniunea slavă să retragă moţiunile de urgenţă, spre a se putea vota budgetul provizor au rămas până acum fără rezultat. Negocierile vor fi totuşi continuate. Camera a reluat activitatea sa şi-a discutat o serie de moţiuni de urgenţă.

O numire

Petersburg.—Ţarul a numit pe A. S. Regală Principele Fordinand al României, „à la suite", în al 18-lea regiment de infanterie, al cărui şef e M. S. Regele României.

Rusia şi România îşi vor acredita ataşaţi militari reciproci.

Din Maroc

Londra.—Ziarul „Daily Mail" află din Tauger că trupele Sultanului au fost respinse cu mari perderi de partizani.

Funeralii

Buda-Pesta.—Ceremonia depunerii într'un mausoleu a rămăşiţilor lui Ludovic Kossutt, a fost precedată azi dimineaţă de depunerea în acelaş mausoleu, a rămăşiţilor nevestei, sorei şi fiicei lui Ludovic Kossutt.

Ştire desminţită

Berlin.—„Wolf Bureau" declară că este autorizat a desminţi ştirea din „Berliner Tageblatt", zicînd că principile Oscar al Prusiei va asista la manevrele turceşti din astă primăvară.

Din parlamentul turc

Constantinopol.—In urma criticilor defavorabile ale presei, Senatul după o lungă discuţie asupra respunsului la mesagiu, a hotărît să suprime pasagiul contra sporirilor vamale.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Cai de muncă în număr de 35, sunt de vînzare. Cumpărătorii sunt invitaţi de a se adresa la Union Baugesellschaft din Iaşi, strada Romînă 12

CASA DE BANCA
MORITZ WACHTEL
IAŞI PIAŢA UNIREI
Face ori-ce operaţiuni de Bancă, emite cecuri pentru toate oraşele mari din ţară, toată Europa şi America.
Primeşte spre fructificare ori-ce sume de bani contra
Scrisori de Depuneri
sau
Librete de Economii
cu restituire la prima cerere.

Magazinul favorit al Doamnelor şi Domnişoaelor ieste şi va rămîne tot cel de
„LA VULTUR"
fiind că mereu aduce după placul tuturor clientelor cele mai frumoase noutăţi, alese cu mult gust şi nu multe la fel, şi vinde toate Mărfurile cu preţuri absolut modeste, ceia ce atrage toată clientela care doreşte a nu se negoţi mult.
Mare şi bogat asortiment de Noutăţi în lucruri de mînă, Gente de dame format mare, Cravate şi Jabouri foarte elegante şi Ace de Pălării fine montate în multe şi frumoase variaţii.

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.**
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

CELE MAI COMPLECTE
ANALIZE CHIMICE şi MICROSCOPICE
— de —
Urină, Spute, Lapte, Vinuri, Stofe de lână, Bumbac şi Matasă etc.
— execută —
Doctor A. RATIANU
Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva.—Fost chimist-Şef al Comunei Iaşi
— Laborator Special Str. Golia 46 —

VIŢA DELAWARE GABRIEL NAGY

este singura viţă a cărei răsădire şi cultivare nu cere nici o cunoştinţă specială. Această viţă poate fi plantată şi de către acela care n'a mai cultivat vie nici o dată în viaţa lui. Fie cărui pachet i se alătură o instrucţiune amănunţită după care ori cine poate planta această viţă.— Cultivarea ei constă în tăere, prăşire şi legare de haraci. Altoire, procedeie chimice, sau stropirea cu sulf sunt de prisos. Filoxera nu atacă această viţă. Mugurii şi cârceii nu degeră nici odată în timpul ernii. Un jugăr de viţă dă aproximativ 35 hectolitri de vin, dintr'un mugur ese 3—4 struguri. Aceasta este specia cea mai desăvîrşită de struguri, care nu trebue confundată cu alte inferioare pe care unii rău-voitori le pun în vînzare sub nume asămănătoare. Comandaţi deci numai strugurii DELAWARE direct de la GABRIEL NAGY căci numai aceştia sunt cei adevăraţi. Vinul dat de strugurii DELAWARE GABRIEL NAGY este tare şi dulce, cu gust foarte plăcut, iar preţul său este îndoit de cît al celorlalte imitaţiuni. In schimbul unei CORONE trimet ori cui o sticlă de probă.

Catalog ilustrat se trimete gratis şi franco

Acest catalog cuprinde descrierea amănunţită a strugurilor DELAWARE, fotografia lor ilustrată şi notarial parfumată şi alte 40 ilustraţiuni în text şi se trimte ori cui la cerere. Cereţi astă-zi încă acest bogat catalog care dă şi numeroase sfaturi asupra altoirii şi plantării viţelor.

GABRIEL NAGY

MARE PROPRIETAR DE VII IN KOLY (UNGARIA)

STAŢIE POŞTALĂ, TELEFONICĂ ŞI TELEGRAFICĂ

— Corespondenţă în limbele ungară, romînă, germană, croată şi sîrbă. —

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA

M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU

Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU

Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos

BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ

„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca **CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ** pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Hesinterie —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii şi farmacii din ţară.

Comenzile de en gros sunt a se a dresa: Domnului **I. DAVIDESCU** Tecuci

---

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere - Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoştiinţa întinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

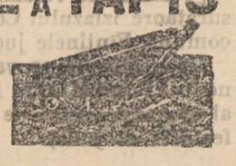

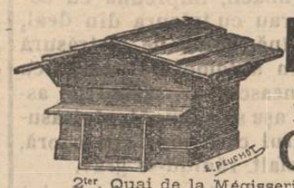

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: **20f**

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureştipentru asiguraţii din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 $^{46}|_{100}$ şi fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia **Bucureşti**

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 2.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie.

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vănzare:

1/8	Una optime	Lei 1,50
1/4	Un sfert	Lei 3,00
1/2	Una jumătate	Lei 6,00
1	Loz întreg	Lei 12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 870 Sîmbătă 14 Noembrie 1909

De ale COMERȚULUI

Cînd s'a înființat ministerul Comerțului s'a vorbit mult de această ramură de muncă națională. S'au scris atuncea articole ditirambice prin unele foi de publicitate, atît pentru noua instituțiune, cît și pentru acel chemat a o conduce. Și poate mai mult pentru acesta din urmă.

Acum cînd consiliul superior de comerț, e chemat la treabă, se reînoesc accentele pentru Comerț.

Nu se poate negreșit anticipa asupra celor ce va hotărî această adunare. Din ea fac parte mulți dintre foștii și actualii representanți ai țării, mulți funcționari, iar printre ei e prizărit și cîte un representant al Comerciului. De aceia nu rămîne îndoială că lucrările se vor face cu sistemă, cu bună rînduială în acest *parlament* al comerciului, după cum ele se aduc la îndepliniri în *parlamentul* cel mare.

Acum în urmă, ziarele informate din Capitală, ne aduceau știrea că acest consiliu se va ocupa de chestiunea creării unor agenți comerciali prin orașele de frunte din Europa și din alte continente.

Dar atît din această notiță, cît și din alte informațiuni trecute în ziare mai de demult, rezultă că tot comerțul mare, comerțul internațional va forma obiectul de cercetare al numitului consiliu. Și negreșit preocupările acestea au însemnătatea lor. Nu se poate să ai un budget de 450 milioane, fără un important comerț de import și export.

Dar ceea ce contribue la întărirea bogăției noastre, este comerțul, ca și industria mică. Avem în țară mulți, mulți comercianți mici și industriași și puțini, puțini de tot comercianți și industriași mari. Dar pentru că în formele de viața constituțională a noastră, aceștia din urmă pot mai mult, tot de ei ne ocupăm întâi.

Și e timpul să schimbăm această stare de lucruri. La banchetul de Sîmbătă 7 Noembrie a anului acesta, de la Ploești, respectatul și înțeleptul nostru șef, d. Take Ionescu, zicea: „N'am reușit încă în organizația noastră socială să dăm dreptate pentru cei mici". Cuvinte eșite din adînca convingere, cari caracterizază adevărata stare de lucruri în prezent, pentru toate ramurile de muncă ale noastre.

De alt-fel, chestiunile cari priveso tocmai acest comerț al nostru mic ca și mai mare, sunt de cît-va timp mereu discutate. Nevoile, ca și luptele ce are dînsul de dus sunt neîncetat scoase la iveală. Cine, de exemplu, n'a auzit vorbindu-se cu mult foc despre naționalizarea lui? Cine nu știe despre lupta de concurență ce el trebue să susție, luptă care se desfășoară în sinul său, dar care se agravează prin intervenții străine, prin cartelări etc.? Cine n'a auzit de lipsa de credit, care nu-i da răgaz să iea un avânt mai mare? Cine nu vede agitația mereu crescînd, energia ce se cheltuește pentru sistematizarea muncei în comerț și industrie? Aceste chestiuni stau în strînsă legătură. De cîte ori nu se zădărnicește activitatea unui comerciant romîn, pentru că informațiunile, cari stau la baza creditului, sunt în marea majoritate a cazurilor, cel puțin pentru Moldova, date de streini, și intenționat rele? N'avem încă biurouri de informați sistematic organizate și cari să inspire toată încrederea. Informațiunile luate de la Camerile de Comerț sau de la ministerul respectiv au caracter prea oficial, prea solemn, de aceea nu în toate cazurile se poate face apel la bunele oficii ale acestor administrați. Afară de aceasta ele nici nu sunt suficiente pentru multele și variatele afaceri, atît interne cît și internaționale, cari să sprijinesc pe informații. Și cei cari sufer mai mult de pe urma aceasta sunt micii comercianți și industriași. Cei mari, cu toate ponegririle, ce li s'au adus, tot găsesc mijloace să răzbată. Intre cei mici însă, cari fiind mai mulți, duc o luptă de concurență pînă în cele mai îndepărtate limite, unde clevetirile sunt la ordina zilei, se înțelege cît bine aduce o informațiune luată de la izvor sigur și bine controlat?

Naționalizarea comerțului, iată o idee care fascinează pe foarte mulți. Și în adevăr, spectacolul ce ni se oferă astă-zi, nu e de loc încurajător, din acest punct de vedere. Comerțul mare, comerțul de import și export, aproape în întregime este exercitat la noi în țară de elemente străine. Comerțul mic de asemenea pentru o bună parte e practicat de streini. Poate nu greșim cînd zicem, că din totalitatea micilor comercianți 50 la sută sunt neromîni. Dar ceea ce e și mai întristător e că străinii sunt grămădiți în unele localități ale țării, așa că acolo la suta de mici comercianți vezi 10 ori 15 romîni.

Aceasta e faptul brut, care stă înaintea noastră, și contra căruia voim o reacționare. Și trebue să recunosc că sfaturile pentru aceasta n'au lipsit, că pentru asemenea boală s'au propus multe remedii, dar cum ea e foarte complicată, iar multe din remediile propuse prea simpliste, boala a rezistat și continuă.

De alt-fel, nici nu e ușor de găsit acel remediu. Unii cer această naționalizare de la școale, alții o vor de la societățile cooperative de consum, alții în fine, vor să pună în joc chiar forța Statului, care ar impune patronilor un număr de funcționari comerciali romîni, iar aceștia să fie pepiniera de unde au a se forma viitorii comercianți.

In toate este cîte ceva adevăr. Ar fi de datoria celor chemați a se ocupa de chestiuni de asemenea natură, să examineze toate propunerile, să iea ceea ce fie-care din el au bun și să dea comerțului romîn stabilitate și putința de a prospera. Trebue însă să ținem samă de timp. Lăudăm istețimea și priceperea evreilor în comerț, uităm însă că ei s'au format ast-fel prin o selecțiune seculară. Citească numai cine-va, odiseea acestui popor, și va vedea cum forța împrejurărilor împingîndu-i numai către comerț, i-a silit să capete ageremea, ce le o vedem azi.

Chiar acum, evreii desfășoară o sumă de calități demne de imitat. Cine nu cunoaște răbdarea lor și spiritul de economie? Avem nevoie de a cimenta educațiunea, căci calitățile frumoase nu ne lipsesc. De la cine putem aștepta asemenea educațiune? De la școale, de la timp? — Sunt acestea întrebări, cari așteaptă răspunsul dela organele anume chemate a-l da.

Apoi este bine să se țină samă că comerțul n'are nevoe de brațe multe de tot. In Franța, țară cu care nu ne putem compara, s'a stabilit că aproape 12—15 la sută din locuitori trăiesc din comerț, și s'a socotit, cu drept cuvînt, că aceasta e o adevărată risipă ca la 10 indivizi să găsești unul care trăește numai din profesiunea de intermediar între producător și consumator.

Se vede dar, că o statistică pe această bază, făcută și la noi, nu strică. Atunci cînd ai elemente necesare, poți să-ți dai bine seama de adevărata stare a lucrurilor. Iar cînd ai puterea, poți chibzui și ține cumpînă, diriguind munca într'o direcțiune mai mult de cît în alta, după nevoi.

Ministerele bogăției naționale, am numit pe cel de agricultură, ca și pe cel de industrie și comerț, au căderea a se ocupa de aceasta. E e au răspundere. Insă nu vorbe, ci fapte.

Altfel la bogatul arsenal de legiuiri de tot felul, vom mai adaoga cîte va, dar atîta e de ajuns?

V. I. Radu

Reforme și Reorganizări

Se zice, că în viitoarea sesiune parlamentară d. Toma Stelian ministrul justiției, își va avea partea sa largă de activitate—Printre proectele de legi ce vor trebui să fie discutate, este și proectul d-lui Toma Stelian, pentru reorganizarea Curții de Casație. Astfel d. Stelian vrea să-și închee activitatea sa reformatoare—spre a nu se uita că a fost și d-sa cînd va ministru al justiției.

Naște întrebarea, dacă și această reformă se va face tot cu acelaș spirit îngust și sectar, care caracterizează întreaga operă a ministrului actual al justiției.

Incepînd de jos, de la judecătoriile de ocoale și trecînd prin tribunale și Curți, d. Toma Stelian se va opri — și se va opri pentru că nu se poate ridica mai sus—la reorganizarea Inaltei Curți; afară doar, dacă nu va recunoaște necesitatea—aceasta spre laudă d-sale, de a reforma și pe însuși ministrul justiției, care se materializează în scumpa d-sale persoană.

Fornit pe calea reorganizărilor și a reformelor, d. Stelian simte necesitatea de a părea, dacă nu și a fi, reformatorul în toate și a toate, spre a putea zice apoi, că ministeriatul său a făcut epocă. Că a făcut, sau va face epocă ministeritul său, nu se îndoește nimeni. D-sa ar putea să se oprească și aici, căci succesul din acest punct de vedere, îi este în totul asigurat.

Decît, nota rea pentru d. Toma Stelian constă tocmai în acest fapt: a făcut epocă; căci epoca lui Stelian înseamnă epoca nedreptăților; a primenirilor nejustificate în magistratură: a persecuțiunilor dușmănoase; a nepotizmului celui mai destrăbălat.

Vrea d. Stelian să aplice și organizării Casației acelaș spirit al ingustei sale mentalități?

W.

Comitetul executiv al clubului Conservator democrat în ședința sa de aseară, presidată de d. Al. A. Badareu, a hotărât canditatura d-lui Gh. Lascar, fost primar al Iașilor, pentru colegiul II de Senat.

Chestii politice

Deschiderea Parlamentului

Comedia politică din dealul Mitropoliei se deschide!

Astă zi Regele își ia reședința de iarnă în București și mîne mesajul va fi redactat, iscălit de miniștri și gata de citit parlamentului.

Țara întreagă așteaptă cu nerăbdare deschiderea celei de a treia sesiune ordinară a camerelor liberale. Nerăbdarea e cu atît mai mare, cu cît guvernul se prezintă corpurilor legiuitoare întregit, remaniat, deci gata a prezenta parlamentului o serie de legi, de a cere încrederea și ajutorul la muncă, întărind opera partidului liberal

Parlamentul va lua cunoștință de această întregire a guvernului și va căuta să-și explice rostul acestei intregiri. Guvernul va da o explicare; parlamentul va primi ce va crede și va complecta explicarea.

Tinerimea generoasă a suferit o înfrîngere prin această remaniare. Nici d. Stere nici d. Radovici n'au devenit excelențe. Camera va primi deci cu răceală remaniarea, căci în forma sa actuală arată că șeful partidului n'a voit să meargă *prea la stînga* și s'a oprit *la centru*, nedînd nici tocmai la dreapta.

Senatul va primi cu parțială mulțumire alegerea în persoana d-lui A. Constantinescu, ca ministru de domenii Vechiul său vice-președinte va ține samă în noua sa situație, de vechea sa stare în Senat și nu va lua act de felul cum a fost ales vice-președinte, nu cu voia deschisă ci *veghiată* a maturului corp.

Doi vice-președinți ajunși miniști; Iată rostul remanierii. Iar generalul Crăiniceanu pus în luptă electorală la Muscel, spre a cădea *la sigur* în balotaj și a slei cu un ceas mai tîrziu forțele guvernului.

Alegerea miniștrilor din îngăduiții vice-președinți ai Camerelor, asta dă nota politică a situației. De altfel lucrul se va explica și protestările nu vor lipsi.

De-o camdată 5 miniștri își anunță proecte de legi. Ministrul de interne vine cu legea județiană și legea sanitară. Una este o lege moartă; alta este o lege ce a stîrnit proteste unanime atît ale consiliului sanitar superior cît și a corpului de farmaciști din țară. Ministrul de lucrări publice vine cu legea drumurilor, veșnica lege a drumurilor care a dat de furcă atîtor guverne!

Ministrul de industrie vine cu legea învățămîntului profesional, adevarata chee de primenire și înălțare a țării.

Ministrul de justiție va veni cu legea de reorganizare a Inaltei Curți de Casație. Lege eminamente politică. Guvernul liberal voește a și urma opera sa de distrugere a dreptății în țară.

In colo nimic!

In special departamentul instrucției e scutit de nuoi legi. Titularul acestui departament a răgușit, și a plecat-o peste hotar. Răgușala i-a venit din curentul Senatului și al Sinodului. Pus între așa curente, plus vîntul aprig al Universităților, ori-ce inhalație ar face ministrul de resort, nu i o va tămădui.

Cînd miniștrii vor sui treptele tribunei parlamentului, in dosul Regelui va fi și un *ad-interim* d V. Gh. Morțun de la lucrări publice, care va iscăli și ca ministru de Culte; și în mirarea membrilor din majoritate, se va pune în discuție întreaga gestiune ministerială a d-lui Haret, toate buclucurile sale, toate boroboațele sale și rari glasuri vor fi pentru aprobare, nici chiar a acoliților săi.

Cel mai lung minister e al d-lui Haret. De 12 ani de cînd guvernează liberalii, de la 1895 încoace, d. Haret a ținut departamentul instrucției 8 ani de zile, făcînd și refăcîndu și opera. In tot acest lung timp d sa a infectat ministerul său de acest sectarism hidos, întinînd justiția, snopind corpul didactic, călcînd legile, batjocorind bunul simț și compromițînd autoritatea morală a școalei și corpului didactic. O asanare se impune. Vîntul ce bate dinspre Senat, Sinod și Universitate va sili retragerea d-lui Haret și odată spărtura făcută, cu cel ce 8 ani și-a bătut joc de școală, Ignatul bate la ușa întregului guvern.

Iată de ce țara așteaptă cu mare nerăbdare deschiderea parlamentului, pentru a asista la lucrările celei de a treia sesiuni de răfuială și de lichidare.

* * *

Discursul d-lui TAKE IONESCU

— ținut la întrunirea de la Dacia în ziua de 8 Noembrie 1909 —

Iubiți Cetățeni,

V'au arătat toți oratorii, ceea ce era și în conștiința dv., caracteristica guvernului de astă-zi: Guvern de anarhie, (aplauze prelungite și în delung repetate), v'au citat d-lor, o mulțime de fapte anarhice aproape din toate departamentele, fapte cari privesc pacea sufletelor în Biserică, pacea minților, în școli, ordinea socială la țară, ordinea constituțională în orașe; pretutindeni vă au arătat același lucru. Acest guvern nu este în stare să resolve nimic, stăpînirea lui se reduce la un singur cuvînt: Anarhia! (aplause prelungite și în delung repetate).

Dați mi voe domnilor, să vă învederez și eu două concepții anarhice, cari constituesc însăși mentalitatea guvernului nostru (aplauze prelungite și în delung repetate).

Mă întrebau prietenii, ce este întrunirea de azi, este o întrunire de răsturnare, ori este întrunire electorală? și vă mărturisesc domnilor, că la rîndul meu m'am întrebat: Cum este cu putință să se pună o ast-fel de întrebare? Ce urmărește opositiunea într'un Stat de cît răsturnarea guvernului și înlocuirea lui? Care este arma cea mai puternică a unei opoziții de a răsturna un guvern, alta de cît judecata conștiinței publice care se manifestează în alegeri (aplauze prelungite și îndelung repetate. Prin ce minune, prin urmare, s'a despărțit în mințile dv. ideea de alegeri de ideia de răsturnare?

Știu d-lor că într'o vreme, într'o altă vreme, cînd măsluiala alegerilor, cînd violentarea alegătorilor era așa de puternică în contra dv., în cît guvernul reușia în totd'auna, nu se putea confunda lupta electorală cu lupta de răsturnare, dar de cînd s'a deșteptat conștiința publică, cum de se pune întrebarea: răsturnare sau alegere?

Să vă spun cum domnilor: Este pentru că acest guvern a îndrăsnit să ridice în axiomă de Stat, că resultatul alegerilor nu are importanță asupra șederei lui la putere (aplauze).

Domnilor eu nu vă tratez ca minori și am fost guvern, și voi mai fi guvern, și fie-care vorbă a mea trebuie să o cîntăresc. (aplauze prelungite și îndelungate, ovațiuni).

N'am pretențiunea că ori ce alegere ar pierde un guvern, guvernul trebuie să cadă, sau că ar fi colegii de Dumnezeu hărăzite, așa în cît, atunci cînd nu vor ele, trebuie să cadă guvernul; dar cînd doui ani dearîndul, în toate alegerile guvernul rămîne numai cu 30 la sută din voturi, este anarhie să pretinză că mai poate sta la putere (aplauze prelungite și îndelung repetate).

Nu importă care opoziție a reușit, nu importă cum s'au împărțit voturile între cele două opoziții, nu importă chiar dacă la colegiul în care a fost nu învins, dar mișelește sugrumat Istrati, Guvernul a dăruit mai bine de 100 voturi uneia din opozițiuni; nu importă dacă acest partid s'a coborît pînă în profunzimele decăderei morale păstrîndu-și candidatul și votînd totuși pentru batjocorirea lui. (Aplause furtunoase, ovațiuni)

Nu voi astăzi să scormonesc în conștiința lor și să îi întreb dacă nu este dispreț pentru opiniunea publică, ca tu, cu voturile tale, să ajuți la triumful unui oposant, a cărei reușită însemnează condemnarea candidatului tău de către opiniunea publică. (Aplauze puternice, furtunoase ovațiuni).

Alt ceva mă întreb eu: cînd doi ani de-a rîndul se fac alegeri prețutindeni, nu într'o regiune a țărei ca să zici: „acolo sunt nepopular", dar în toate regiunile țărei; cînd se fac alegeri în toate colegiile, nu într'o clasă socială, ca să zici: „pe mine mă combat proprietarii și mă susține burghezia, sau în altă parte, „mă combate burghezia și mă susține proprietatea"; cînd pretutindeni, în toate alegerile, în toate clasele, în toate colegiile, tu nu ajungi cu toate zestrea guvernamentală de care vorbea Brătescu, nu ajungi nici la 30 la sută din voturile exprimate, atunci te întreb: „Nu este anarhie să zici că puțin îți pasă? Că aceasta nu însemnează nimic pentru soarta ta?

Căci domnilor, ia înălțați nițel chestinnea; In republicele Sud-Americane, guvernele nu cad de cît prin pronunciamente soldățești! Nu le voim, să ne ferească Dumnezeu de pronunciamente soldățești! In vremurile, cînd cetățenii sunt prea slabi ca să își facă datoria la vot, guvernele cad prin spargere de capete; să ne ferească Dumnezeu, să ne întoarcem la acest mijloc de cădere. (Aplause îndelungate și îndelung repetate).

Ce rămîne domnilor, pentru ca conștiința națională, chiar atunci cînd greșește să își manifeste voința ei, ca să își schimbe stăpînirea? Ce rămîne de cît alegerile?

Ori, dacă guvernul spune că în doctrina, că în filosofia lui politică este că ori care ar fi rezultatul alegerilor, acestea nu mai pot să și schimbe situațiunea lui, atunci vă întreb: „Nu este aceasta anarhie? Nu este aceasta menit să vă împingă, să vă mîne la mijloace revoluționare"? (Aplauze prelungite și îndelung repetate, ovațiuni).

Ori, domnilor, eu sunt un om prea de ordine, și îmi iubesc prea mult țara, ca să nu regret ori ce împingere la mijloace revoluționare. (Aplause prelungite și îndelung repetate).

De aceea vă spuneam eu că, acest guvern nu este numai anarhic prin fapt isolate, ci el este anarhic prin concepțiunea însăși pe care o are de guvernămînt. (Aplause prelungite).

Ori, dacă guvernul crede că actuala lege a noastră electorală este așa făcută în cît nu reprezintă adevărata conștiință națională, dacă el crede că gonit și asvîrlit de țara legală, așa cum ea este constituită astăzi, el ar avea țara cealaltă cu dînsul, atunci să vină *franc* și cinstit, să ceară să se schimbe *legea* electorală, ca să aibă cel puțin o altă legalitate cu dînsul, iar nu să trăiască din ilegalitate cum trăește de atîta vreme. (Aplause prelungite și îndelung repetate).

Iată domnilor o primă concepție anarhică, care este însăși mentalitatea Guvernului actual, și care dacă se prelungește, este destinată să putrezească pînă la temelie edificiul nostru constituțional.

Căci domnilor, care a fost visul de aur al generațiunei, care poate într'un chip prematur a da țărei instituțiuni representative? Visul de aur a fost să ajungem să creem o opininne publică capabilă să hotărască între partide prin alegere, să răstoarne pe unii și să ridice pe alții, să avem, prin urmare, domnilor, schimbările în totd'auna necesare făcute în liniște, făcute pe calea legală și fără sguduiri (aplause prelungite și îndelung repetate, ovații entusiaste).

Ce este această pretențiune a unui partid și a unui guvern, că el stă de-asupra așezămîntului Statului, că pentru el consultațiunea opiniunei publice nu înseamnă nimic, că pentru el alegerile sunt o simplă farsă pe care o derîde de pe banca ministerială, despre care nu vrea să stea cu nimeni de vorbă. (apla-

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

uze prelungite și îndelung repetate).

Ziceam domnilor, că vreau să semnalez două concepții anarhice; două idei anarhice cari constituesc însăși fondul cugetărei, sufletul acestui guvern. Știți domnilor pentru ce pretind dînșii că mai stau la putere? Ei zic: „Da, țara s'a pronunțat, și se va pronunța în contra noastră și în alegerile acestea cinci". Nu știu cum se vor împărți voturile între cele două opozițiuni, dar vă asigur că guvernul va fi bătut pretutindeni în aceste cinci alegeri, dar ei adaugă: „Noi nu mai suntem guvernul țărei, dar suntem guvernul unei necesități, pentru că opiniunea țărei este așa de împărțită între cele trei partide, în cît nimeni nu mai poate reuși în alegeri și guverna în contra a două din ele.

Intăiu domnilor, experiență nu s'a făcut; s'a făcut cu liberalii, dar nu s'a făcut și cu noi această experiență, (aplauze prelungite și îndelung repetate) ca să o poată să o generalizeze d. Ionel Brătianu, și să spună că el este guvernul. Dați-mi voie să spun o vorbă franțuzească, că este guvernul lui tant-pis, adică guvernul lui atît mai rău, căci altul nu ar fi posibil.

Și dacă ar fi adevărat că așa s'a împărțit țara, în cît nici un partid nu mai poate reuși în alegeri în contra celorlalte două, sau nu mai poate guverna în contra celorlalte două, și dacă nu se poate recurge la mijlocul de a se pune numele nostru în pălărie ca să fie tra la sorți cel care să aibă norocul să profite de această împărțire în trei, atunci care ar fi soluțiunea? Coalițiunea? Da, coalițiunile se fac și de opoziții în contra guvernului, și să fac și coalițiuni pentru guvernare, dar coalițiunea între opoziție și guvern, este o aberațiune morală! (aplause prelungite și îndelung repetate).

Am auzit domnilor, zicîndu-se că partidul nostru constitue un astfel de pericol național, o astfel de ticăloșie morală, o astfel de primejdie pentru România, în cît datoria oamenilor buni este să se unească în contra noastră. Să se unească: Dar să se unească la lumina zilei, să să compună un guvern împreună, să ia împreună răspunderea gnvernărei. Dacă suntem primejdie națională, o astfel de coaliție va fi lucru cinstit și patriotic să o facă. Dar combinațiunea, coalițiunea, guvernului cu opoziția este întronarea minciunei, și dintr'o minciună nu poate să iasă nimic bun (aplauze prelungite, îndelung repetate, ovațiuni).

Am auzit Domnilor, și cunosc cazuri în care opoziția sprijină guvernul. Da, pentru realizarea unei idei, pentru făptuirea unei reforme. N'am propus Domnilor chiar eu la 1907 coaliția tuturor partidelor după răsboiul civil țărănesc? Și astăzi după doi ani și jumătate eu sunt încă convins cînd văd ce s'a făcut, că ideia mea era cea bună.

Domnilor, înțeleg la un moment dat, pentru o chestiune oare care ca un partid de opoziție să sprijine un guvern, dar coaliția permanentă între opoziție și guvern, împărțire de roluri ca să faci cînd tu cînd eu pe opozantul, și să ne susținem unii pe alții, e o adevărată anarhie morală, este întemeierea minciunei la baza Statului, este moartea regimului parlamentar! (aplauze prelungite și îndelung repetate, ovațiuni, urale).

De aceia Domnilor, să îmi dați voe să îmi întorc ochii cu dispreț de la acest spectacol de minciună, și să mi-i întorc către adevărul luminos.

Adevărul cel luminos, noi îl pricepem astfel: Stat așezat pe elemente democratice — nu ne-am făcut noi așa, ne-a făcut istoria așa—Stat înzestrat de prevederea generațiilor trecute cu instituțiuni liberale—noi nu cunoaștem alt mijloc de a guverna în pace și ordine, de cît două lucruri: legalitate pentru toți, absolut pentru toți, chiar pentru inimiciii Statului, și respectarea voinței naționale, așa cum se manifestă ea în alegeri, chiar în alegerile cam măsluite pe care le fac guvernanții de astăzi, (aplauze prelungite și îndelung repetate, ovațiuni).

De aceia Domnilor, nu vă mirați că nu am voit să transformăm succesele noastre electorale trecute în manifestațiuni cu scandal. Noi am crezut că acele succese nu erau isvorîte dintr'o voință a d-v, trecătoare și de fantazie, ele reprezentau voința d-v hotărîtă după o matură chibzuință și cu o deplină încredere. (aplauze prelungite și îndelung repetate).

Dacă ne-ar fi părut că succesele noastre sunt resultatul unui fel de hoții de conștiințe, că v'am prins la un aman de durere și atunci v'am stors voturile d-v eșite din ură iar nu din încredere, și dacă am fi fost adevărații aventurieri pe cari ne zugrăvesc vrăjmașii am fi știut să profităm de dînsele; să le punem imediat în bancă ca să producă profit! Dar fiind că am avut convingerea că ați venit la noi cu conștiință și credință că ați venit la noi pentru că ați avut încredere în noi, și că cu cît vremea va trece această încredere nu poate de cît să sporească, noi ne-am purtat ca oamenii leali și legali, chiar într'un Stat neleal și nelegal! (aplause prelungite, ovațiuni).

Și astă-zi d-lor, la aceiași luptă vă poftim. Și azi vă rugăm ca încrederea ce ne-ați dat'o atunci să o repetați și să o afirmați și de astă dată, ca dovada să fie deplină cu cine merge conștiința națională! (aplause prelungite și îndelung repetate).

Cursul d-lui Virgil Arion

I-a lecțiune de Sociologie

Eri și-a început cursul de sociologie, la universitatea locală, d. Virgil Arion, expunînd definițiunea acestei ramuri de știință și schițînd în liniamente generale principiile de care se călăuzește.

Cu un glas domol, dar destul de bine rostit și clar, închegînd fraza cu o deosebită lesniciune, servindu-se numai de cîte va note, pe 2—3 foi de hîrtie, d. Arion începe prin a asemui Sociologia, adică știința socială propriu zisă, unei femei dintr'o poveste indiană, care a surprins prin adîncul desvăluirilor ei din trecut, pe niște călători ce se îndreptară cătră palatu-i fermecat. De unde aceștia bănuiau să aibă aface cu o bătrînă, nu mare le fu surpriza, văzînd că au aface cu o tînără fermecătoare: astfel și sociologia, știință tînără, dar surprinzînd prin bogăția materialului ce-i este sorocit a-l destășura și explica din adîncul celor mai vechi timpuri.

Ce este Sociologia? se intreabă d. Arion. A răspunde că-i știința societății însamnă negreșit a spune foarte mult în general, iar în special a nu spune nimic. Auguste Comte, cel din tăi, dînd denumirea de sociologie, îi stabilește și definițiunea; sociologia, după el, este știința structurii societății și legilor evoluției ei. Pentru Spencer, renumitul filosof englez și sociolog, este știința forțelor și formelor sociale, accentuînd cu deosebire asupra noțiunei de forță socială, ca prin aceasta să limpezească înțelesul formelor sociale. Pentru Tarde sociologia-i știința legilor de imitație în domeniul închegărilor sociale.

Noțiunii de imitație d. Arion îi dă un înțeles destul de covîrșitor, ilustrînd ideia cu exemplul modei, asupra căreia și Spencer a insistat. Sub raportul strict social moda poate fi: *servilă*, caracterizîndu se prin apucături, cu tendința de a fi totdeauna pe placul celor ce-s socotiți ca mari și *egalizătoare*, caracterizîndu-se prin apucături cu tendința de a ne pune în rînd cu cei mari. Și d. Arion ilustrează cu deosebite exemple moda servilă, pomenind de curtenii regilor Franței, cari făceau modă din anumitele purtări ale suveranilor, determinate de anumite necesități. Astfel după-ce Ludovic al XIV-lea s'a operat de o fistulă anală, se considera de către curteni ca o mare cinste a avea sau macar a imagina o fistulă de operat, spre a fi astfel în directiva chiar a slă biciunilor regale. Cît pentru moda egalizatoare, e exemplul țaranilor noștri cari-și părăsesc pitorescul lor port pentru a se îmbrăca nemțește, socotindu-se astfel la fel cu surtucarii din naștere.

In modul acesta d. Arion pune în lumină că în alăturare cu sufletul individual este un suflet colectiv: în alăturare cu conștiința individuală este o *conștiință colectivă*. Aceasta mai cu seamă se pune în evidență în anumite mișcări ale maselor, în care voința individuală este desăvîrșit slăbită ca să apară ca o voință cu totul streină voința colectivă, cînd este vorba de un total de apucături rupte parcă din toate timpurile, cînd e vorba de o putere ancestrală, de o putere străbună, cînd fie-care individ nu mai este el, ci parcă un altul. Și d. Arion aduce exemplul revoluției noastre agrare din Martie 1907, cînd țaranii în gramadă s'au arătat atîta de îndîrjiți și uneori atîta de cruzi, contrastînd cu mărturisirile sincere ale fiecărui în parte. „A fost un vifor, o nebuneală" ziceau unii, după aceia. „Viforul" era acea pornire colectivă, a cărei putere au îndurat-o cu toții. Acel „vifor" inconștient i-a însuflețit într'atît, c'a ramas ca o pildă neasemănătoare rezistența unei cete de țarani, lîngă București, cari, după ce s'a tras asupră-le, s'au îndîrjit și mai puternic, oferind piepturile goale focurilor soldaților. Abia după o altă șarjă sîngeroasă s'au intimidat, și-au cules morții, și-au plecat.

După acest exemplu de acțiune colectivă sîngeroasă, d. Arion aruncă o ochire asupra socialismulni, arătînd ce formă și ce caracter îmbracă atunci cînd se întinde în gloate și ce influență sufere mentalitatea conducătorilor socialiști chiar, sub impresiunea gloatelor. Marxismul e cu drept a se considera ca o concepțiune interesantă și, dintr'un anumit punct de vedere, destul de temeinică. Dar ce devine socialismul răspîndit în păturile populare?

Din doctrină devine o dogmă; s'ar putea compara cu catolicismul, cu care are foarte multe părți asămănătoare, mai ales în ce privește universalitatea scopului și natura mijloacelor de propagandă: un formalism extra-ordinar care esclude ori-ce deosebire sub raportul inteligenței, aptitudinilor, etc. Inlătură divinitatea pentru a o trece în Stat, care pentru socialism apare ca o forță a tot-despunătoare. Mai ales gloatele sînt atrase către acest chip de a vedea și conducătorii sunt la rîndul lor influențați, luînd aproape locul apostolilor de odinioară, devenind chiar tot atîta de fanatici și de unilaterali. In cît e o credință nouă care se înjgheabă, tot atît de relativă în intimitatea ei, dar, ca credință, tot atît de intolerantă, stînjenind liberul sbor al inițiativei și cugetărei omenești.

De alt-fel d. Arion a ținut să arăte că prin această ochire critică n'a vrut să accentueze simpatie ori antipatie, gata fiind a conveni și a conceda că socialismul astă-zi, ca și multe alte curente sincere și judicioase, nu face de cît să lupte pentru „mai multă dreptate".

Aceste diverse exemple de manifestare a conștiinței sociale, cată să re leve un total de fenomene sociale ce ar desemna așa zisul „simț istoric", căruia ar urma să i se închine fie-care, în cît cugetarea și părerea individuală să joace un rol tot mai restrîns. Și d. Arion arată că prin nfrîngerea acestui tradițional „simț istoric" unele indivi dualități își atrag asupra epitetele cele mai grosolane; ceia ce nu trebue să in timiteze, pentru că se pare că conștiința individuală, cel puțin în unele firi cugetătoare și alese, depășește cu mult conștiința colectivă. Nietsche se ridică cu o deosebită vigoare și dreptate împotriva acelui „simț istoric" și dînsul a dus, pe cît i'a fost mai cu putință de departe, spiritul desăvîrșirei și înălțărei individuale. E în firea omului, cam așa închee d. Arion, de a se smulge rutinei și conștiinței colective ce-l priponește, de a se hotărî, în lupta dintre conștiința proprie și acea ancestrală, pentru conștiința sa înviorătoare, chiar cu riscul tuturor obstacolelor și calificărilor, pentru că, dînd zbor personalității sale, să dea o altă viață și conștiinței colective ce într'altfel ar lîncezi și ar scoborî viața socială însă-și.

Aplauze bine meritate au subliniat această prea instructivă primă lecțiune a d-lui Arion, care e o valoroasă achiziție pentru universitatea iașană.

Asistent.

Litere-Științe-Arte

Ansamblul Dolley.—Importantul ziar vienez vorbind despre reprezentația primă a d-rei Madeleine Dolley în Viena cu piesa „La dame de chez Maxim" scrie: Nu cu ocazia reprezentațiilor d-rei Dolley ar fi momentul să spunem că numai oaspeți de primul rang ne interesează în materie de teatru și ne sunt bineveniți. D ra Dolley care a sărbătorit strălucite succese pe scena teatrului Vaudeville din Paris, este foarte frumoasă și o artistă nespus de amuzantă.

In rolul Crevettei din extraordinar de vesela farsă a lui Feydeau „La dame de chez Maxim", d-ra Dolley și-a făcut intrarea și a înveselit publicul prin numeroasele picanterii ale piesei și prin aerul ei strengăresc, așa că a domnit în sală un „tempo de bună dispoziție și de încîntare...".

E de prisos să mai amintim iașanilor că e vorba de piesa cu care va debuta și în Iași. Zicem că e de prisos de oarece toată lumea iubitoare de artă veselă și-a reținut locuri la reprezentațiile trupei Dolley, prin agenția Thalia.

*

Un cetitor care e în curent cu toate ne atrage atenția că însuși „Neamul Romînesc"—d-l Paul Bujor îi zice altfel—a suprimat acum reclama volumului d-lui A. C. Cuza, apărut în ediția „Vălenii de Munte". Pînă la No. din 11 Noembrie, ne scrie cetitorul, volumul era anunțat regulat și a figurat în bibliografie de la pagina 2161. Cu incepere de azi, la pagina 2177, volumul a... dispărut ca să nu poată curioșii să mai compare poeziile cu originalele lor din contemporanul.

Curagioșii oameni și mai cu seamă—conseguenți, șefii „Neamului"!

Articolul publicat eri sub titlul: „Un congres al romîncelor" e scris de d. profesor d-r Manolescu. Din eroare n'a figurat numele autorului în josul articolului.

*

„Magarul lui Buridau" de Caillavet și de Flers s'a jucat la Berlin cu mare succes. Iașanii vor vedea peste puțin timp amuzanta piesă jucată de trupa romînă a d-lui Davila.

*

Celebrul pictor portretist Besnard, care se afla la Pallauza, în Italia, s'a rănit de moarte cu un glonte de revolver, prin o mișcare imprudentă.

*

Mulți își pun întrebarea ce va face pe viitor foasta „eroină", d-na Steinheil, căreia nu i-a rămas decît foarte puțină avere. Cu toate aceste prietenii „văduvei roșii" pot fi liniștiți. Editorii i-au oferit sume fabuloase pentru un volum de „Memorii" sau pentru o scriere ce ar purta titlul; „Amintiri și impresiuni din închisoare". De asemenea o agentură teatrală i-a oferit 100,000 de coroane pentru 30 de serate în care d na Steinheil ar avea să apară pe scenă.

*

Maxim Gorki desminte știrea că va intreprinde un turneu teatral în trupe dramatice. Știrea a circulat prin ziarele străine.

*

Ziarele scandinave conservă lungi articole marelui scriitor Bjoernson, „Suveranul spiritual al Nordului". Unele ziare daneze, de asemenea îl intitulează: „Regele neîncoronat" și deplîng amar pierderea lui intrevăzută ca ceva fatal. Familia scriitorului a primit o foarte lungă telegramă de la Gerhardt Hauptmam care e unul dintre cei mai devotați prietini ai lui Bjornson

*

Primul roman a lui Gerhardt Hauptmam, „Emanuel Quintul" e aproape gata și va apare în revista „Neue Rundschau. Eroul romannlui e un ferveent religios care vine în confiict cu toate năzuințele spirituale ale vreme de astă-zi.

*

In orașul German Lüttich un student în chimie a comis un omor asupra unui bătrîn cu ajutorul radiului, supunîndu-l la un feliu de.. insolații cu lumina de radium.

*

STRUNA ZILEI

MONOLOGUL LUI HARET

Poporanistul acesta are sufletul unui inquizitor...
Take Ionescu, Inteview

Pe Haret îl vom aresta ca pe un instigator,
N. Filipescu, Interview

Prô forma *sunt instigatorul,*
Norodu-l chem să-i scutur jugul...
Dar sunt, în fond, închizitorul
Și samăn, blestemul și rugul.

Informații

❑ *Membrii comitetului executiv al partidului conservator democrat, au fost convocați a se întruni, pentru mâine seară Sîmbătă 14 Noembrie, orele 5. p. m., în localul clubului.*

❑ In spitalul israelit au mai ramas în prezent 12 bolnavi de febră tifoidă.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen al Moldovei, a plecat aseară în Capitală.

❑ Aflăm cu părere de rău că d. Gh. Damaschin, pensionar, se află grav bolnav.

❑ D. dr. Em. Veisa, își va deschide mîine, la orele 5 și jum. în aula Universității, cursul de „oftalmologie (optică fisiologică și patologică)".

❑ In zilele de 20, 21 și 22 Noembrie se va ținea în București, sub prezedența d-lui Ion Kalinderu, al patrulea congres agricol al absolvenților din școalele de agricultură.

Se vor discuta chestiuni asupra: economiei publice și rurală, învățămîntul agricol, cultura agricolă, economia vițelor etc.

❑ **Conferințele pastorale.**—Eri, cu ocazia conferințelor protoereilor, ce s'au ținut în palatul mitropolitan, s'a discutat și asupra viitoarelor conferențe pastorale precum și a chestiunilor ce urmează a se trata în aceste conferențe.

După conferența avută cu protoereii, I. P. S. S. Mitropolitul a convocat pe mai mulți preoți din localitate, spre a se consfătui.

S'a hotărît ca viitoarele conferențe să se țină în August, anul viitor. Pentru aceste conferențe s'au fixat următoarele chestiuni:

1) Eucharistia,—importanța ei și deosebirea acestei taine între noi și celelalte confesiuni; 2) Rolul bisericei noastre în viața noastră națională.

Chestiunile vor fi comunicate din timp pentru ca preoții să le poată seziza și trata mai bine.

❑ D-na Hortansa Mînăscurtă, institutoare la școala de băeți No. 1 din Huși, a fost mutată la școala No. 3 din acel oraș.

❑ **Un ordin circular** a adresat d. general Crăiniceanu, ministrul de război, tuturor corpurilor de trupă, spre a fi citit trupelor și ofițerilor, și în care pune în vedere următoarele:

Pentru soldați și grade inferioare, *protectorul anumit*, după căpitan și colonel, va fi *comandantul brigadei*.

Deci, soldatul sau gradul inferior, care va suferi de rea tratare, de frig, de foame, de încălțăminte, de nesomn, sau care dorește mutare, permisie, concediu și altele, va cere și se va duce mai întăiu la căpitan și la colonel apoi, la nevoie, va merge sau va scrie comandantului brigadei. Acesta va satisface ori-ce cerere dreaptă și întemeiată.

Soldatul sau gradul inferior, care nu va urma această cale și care se va duce la alți protectori sau mijlocitori, va fi pedepsit cu pedepsele cari prelungesc termenul de serviciu, cu suspendarea, revocarea și chiar cu degradarea în cazuri de repetare.

Pentru ofițeri, *protectorul anumit*, după colonel sau comandantul imediat superior, va fi *ministrul de război*. Ofițerul dar, se va adresa mai întăi respectiv colonelului sau comandantului imediat superior și apoi, la nevoe, se va duce sau va scrie personal *ministrului de război*.

Acesta va satisface cu cea mai bună voință orice cerere dreaptă și legală și care nu ar jigni nici interesele camarazilor, nici ale serviciului sau ale armatei.

Ofițerul care nu va urma această cale și care va trimite protectori sau mijlocitori, fie civili, fie militari, va fi denunțat tutu'or capilor ierarhici, precum și corpului ofițeresc din corp (de grad egal sau superior); apoi i se va trece vina în memoriu și va fi eliminat de la înaintare.

Nici o solicitare de mutare *după cerere* nu se va putea face, de cît pe baza unei vacanțe în ființă sau în perspectivă.

Nici o numire sau mutare în *interesul serviciului* nu se va face din oficiu, de cît în urma unui referat motivat al inspectorului general respectiv din minister.

Pentru orice abatere dela acest ordin, care ar dovedi lipsa de disciplină și de educațiune militară, răspunde *căpitanul* pentru trupă, și *colonelul*, pentru ofițeri. Orice caz întîmplat se va trece în memoriul calificativ ai acestora.

❑ Mîine la orele 2 va avea loc la cimitirul „Eternitate", înmormîntarea rămășiților pămîntești ale defunctului Gh. Pavloff.

❑ D-ra Eleonora Costinescu, învățătoare la Tureatca (Dorohoi) postul II, a fost transferată la Trifești-Hermeziu, județul Iași.

❑ **Din Dorohoiu.**—Inspectorul școalei St. Sihleanu, a fost în inspecție în orașul nostru în urma mai multor reclamații primite de la profesorii gimnaziului contra directorului preut Ciocoiu. Se zice că inspectorul va aviza la mijloacele pentru a se aduce o schimbare în direcția școalei, numind pe unul din profesorii noi ca director.

❑ **Din Huși.**—Vestitul Iohan Zelinsky poreclit Codreanu a fost scos din direcția gimnaziului nostru. Un răsuflu general pe părinți și pe elevi la primirea acestei vești, întru cît ni-a fost dat să vedem prin gazete părinți reclamînd anumite sume de bani încredințați direetorului. In locul d sale a fost numit d. Holban, de curînd adus de la Fălticeni.

Numirea aceasta stă în legătură cu făgăduiala formală ce i-a dat d. D. A. Teodoru, secretar general încă din luna Maiu că-l va aduce de-a dreptul director, pentru a scăpa gimnaziul de o lepră ca Codreanu. Iar d. Holban se laudă că va aduce d-sa o schimbare în regimul politic al gimnaziului de un liberalism sadea nu îmbîcsit de naționalizm Cuzist și Iorganist, cum a făcut Codreanu.

Vom vedea.

*

Revizorul N. Mocanu a băut adalmașul împăcării cazului de la Avereşti la hanul de la Mârza. Impăcăciunea a trecut mia de lei. După împăcăciune s'a cerut ancheta de amîndouă părțile. Inspectorul Alexandrescu s'a făcut Tanasă și a raportat ministrului că n'a fost nimic. Am vrea să o vedem și pe aceasta, pentru a spune că și satul și copiii și lumea toată știe de scandalul petrecut. Ce vrea să se întîmple vre-o grevă de copii, de părinți sau chiar de învățători?!

DIVERSE

— Mîine seară va avea loc la Teatrul Regal (Pastia) un frumos bal, organizat de societatea de bine-facere „Cuza-Vodă". Va cînta muzica militară.

De asemeni s'a organizat un frumos bazar de obiecte și mai multe surprize.

— **Sîmbătă seara, 21 Noembrie a. c., va avea loc în sala Turn Verein din strada Gîndu, o frumoasă Serată Dansantă, organizată de către Societatea „*Unirea*" a lucrătorilor tipografi.**

— Duminică 15 Noembrie, va avea loc la Teatrul Regal Pastia, primul mare bal-mascat, dat de d. I. L Ducaten.

Muzica Batalionului 4 vînători. Sala va fi bine încălzită și frumos decorată. Un garderob bine asortat cu costume excelente, va fi la dispoziția vizitatorilor. In fie care Duminică vor urma baluri-mascate.

Ultime informaţii

❑ *Directorul învăţămîntului secundar d. C. D. Ionescu, care a subscris ordinul No. 73489, în cazul cu profesorul A. D. Atanasiu, văzînd că directorul Liceului Naţional n'a întocmit orarul aşa după cum d-lui poroncise, a venit azi în Iaşi, în scopul ca să-l alcătuiască el singur.*

Astăzi dimineaţă d-sa s'a şi prezentat la Liceul Naţional, unde 'şi a petrecut tot timpul şi fără de nici o noimă ca să nu zicem ruşine, şi a dat pe faţă scopul venirei în localitate.

După amiază la oarele 4 sunt convocaţi toţi profesorii Liceului, pentru ca sub presiunea autorităţei d-lui C. D. Ionescu să se întocmească orariul astfel ca d. Atanasiu să fie pus cu orele Marţi şi Sîmbătă de la 2—4, cînd are ore şi la şcoala de Bele-Arte.

Deci prin acest chip banditesc *profesorul Atanasiu va trebui să fie alungat de la o catedră.*

Pentru această îndrăsneală nici nu se poate găsi cred un calificativ.

Astăzi deci, în cancelaria Liceului Naţional, autoritatea superioară şcolară va încerca să comită un act, la care nici Turcii cînd eram sub stăpînirea lor—dacă am fi avut pe atunci licee—nu s'ar fi gîndit că s'ar putea tolera asemenea lucru în această ţară.

Cei de la Ministerul Instrucţiei împing lucrurile dincolo de răbdarea o meneasca.

Speram însă, că profesorii Liceului Naţional vor fi destul de demni şi curajoşi colegi, ca să nu tolereze unui îndrăsneţ ca C. D. Ionescu—fie el şi director la învăţămîntul secundar,—pentru ca prin astfel de mijloace josnice, să se rîpească o catedră unui coleg.

Căci dacă d. Haret, care l'a trimes, va cu ori-ce preţ să alunge pe d. Atanasiu, de la una din cele două catedre obţinute prin concurs, se caute dispoziţiuni în legile şi regulamentele făcute de d-sa şi de va găsi vre una care să'i vie în ajutorisa se folosească de ea, dar nu de astfel de mijloace meschine şi ruşinoase.

❑ *In vederea alegerei la colegiul II de deputaţi de Tutova, o mare întrunire va avea loc în ziua de 29 Noembrie a. c., la Bărlad, organizată de partidul conservator-democrat.*

La această întrunire vor lua parte d-nii: Take Ionescu, şeful partidului, Al. A. Badareu, N. Fleva, precum şi un mare număr de fruntaşi din Capitală şi din provincie.

❑ *De oarece primim numeroase cereri din partea învăţătorilor, le facem cunoscut pentru aceştia s'a făcut o reducere pentru abonament la ziarul nostru.*

S'a fixat pentru învăţători 12 lei pe an şi 6 lei pe jumătate an,—plăţiţi înainte.

❑ *După relaţiile de la serviciul sanitar, nici eri nici astă-zi, nu s'a mai înregistrat nici un caz nou de febră-tifoidă în oraş.*

❑ După cum am spus înaugurarea nouei linii ferate Podul-Iloaia-Hîrlau, nu se va putea face la 1 Decembrie.

Cu atît mai mult nu se va face la acea dată cu cît mai sunt de executat lucrări încă pe o distanţă de 4 Km., spre Hîrlău.

❑ Autorităţile noastre au fost invitate de poliţia rusă de a urmări pe un oare care Andrei Guilervici, inginer, în etate de 37 ani, care se crede că s'ar fi refugiat la noi, după ce a comis, în ziua de 9 Octombrie, o crimă în St.-Petersburg.

Criminalul a atras în locuinţa sa pe un necunoscut, pe care l'a omorît cu un foc de revolver, apoi i-a mutilat faţa spre a face cadavrul de nerecunoscut, care l'a desbrăcat de haine şi i-a furat poliţa de asigurare pentru 200000 lei, pe care ar fi încasat'o, dacă poliţia n'ar fi prins de veste.

❑ Azi d. Colonel dr. Aconţ, medicul şef al corp. IV de armată a examinat recruţii din compania IV sanitară şi compania jandamilor pedeştri.

❑ Consiliul de higienă al oraşului se va întruni în şedinţă ordinară, Luni 16 Noembrie, la oarel 4 p. m.

❑ Senatul universitar a admis d lui Dr. Veisa de a ţinea un curs liber de oftalmologie,—şi de a face deschiderea cursurilor sale în aula Universităţei.

Cursul se va deschide Sîmbătă ora 5 jumatate.

❑ Aseară s'au terminat examenele de licenţea candidaţilor de la fizico chimice.

Au reuşit d-nii: Philippide, Prodron Ioan, Diamant Albert, Mititelu Grigore şi Hubert Sigmund.

❑ D. Profesor Stoenescu-Dunăre şi-a început cursurile de analiză matematecă cu studenţii anului I-iu a facultăţei de ştiinţi.

❑ Aseară cu trenul de 9, d. Virgiliu Arion, noul profesor de sociologie, a plecat în capitală. D-sa îşi va continua conferenţele pentru candidaţii la doctorat, Lunia şi Marţia, de la orele 5 jum.—7.

❑ Azi s'a primit la Universitate a dresa prin care d. agregat definitiv I. Bărbulescu a fost ridicat la rangul de profesor definitiv pe ziua de 1 Noembr.

❑ D. dr. Bogdan, rectorul universităţei, va ţinea o conferinţă în beneficiul unei societăţi de caritate din Vaslui,—în sala teatrului acelui oraş.

❑ **O sărbătorire.**—In astă sară profesorii şcoalei Normale „Vasile Lupu" sărbătoresc pe decanul lor, d. Gh. Apostolescu, oferindu-i un frumos banchet. Gh. Apostolescu e profesor la şcoala Normală de 40 ani în urmă. Numit la 1 Noembrie 1869, Gh. Apostolescu a văzut perindîndu-se în urma lui toate legiuirile, cari au făcut evoluţie în învăţămîntul pedagogic la noi în ţară şi în special în Iaşi. Şcolile Normale erau pe atunci cu 2 clase; apoi au avut 3 clase; de la 1879 au avut 4 clase; după 1896 sa adaus clasa V-a; iar de la 1903 au început a avea 6 clase. Acum profesorii şcoalei cer pe al 7-lea an; în sfîrşit vom avea în curînd şcolile normale nişte licee complecte, nişte Seminarii pedagogice cu 8 ani de studiu literar, ştiinţific şi pedagogic.

In locul materiilor conglomerate pe care Gh. Apostolescu le-a predat în o singură catedră, azi avem 4 profesori în loc de unul: profesorul de fizică-chimie, profesorul de Şt. Naturale, profesorul de agronomie şi grădinarul maestru. Diferenţiarea catedrei a adus vădit progresul şi azi Gh. Apostolescu e stejarul puternic care îşi vede pueţii săi încolţind din trunchiul său cel vechiu.

In toată această lungă carieră Gh. Apostolescu a păstrat tinereţa inimei, deplinatatea avîntului, dragostea de muncă, colegialitatea caldă, prietenia necîntărită. sinceritatea neîncercată. Vesel şi glumeţ serios şi grav, toate acestea au fost aşa îmbinate, aşa unite că au făcut pururi farmecul persoanei sale.

Serbătorirea ce-i dau azi colegii e o bine meritată atenţie de dragoste şi prietenie. Această sărbătorire e de fapt şi un istoric al şcoalilor Normale primare.

❑ **Şcolare.**—D. Toma Vasile, institutor, înaintat pe loc, a fost numit revizor şcolar cl. II, în judeţul Roman, în locul d-lui Toma Spataru şi d. C. Popovici, la judeţul Suceava, în locul d-lui P. Gheorghiaşu.

— D-şoara Natalia Florescu, institutoare la şcoala de fete No. 2 din Vaslui, a fost permutată la şcoala de fete No. 3 din Piatra-N.

— D. Vasile Telega, care fusese detaşat la şcoala de meserii din Iaşi, şi-a reluat postul de la şcoala din Cerneşti, judeţul Botoşani.

❑ Mişcarea în magistratură, care se va face zilele acestea, va cuprinde şi Iaşul.

D. Ernest Aslan, actual judecător de ocol la Buzău, va fi numit procuror la Iaşi, în locul vacant.

In locul d-lui Aslan, va fi numit judecător la Buzău, d. Popovici, actual ajutor de judecător la ocolul rural Iaşi.

❑ Racowski în Iaşi!...

Aşa îşi şopteau aseară agenţii poliţiei noastre. Bănuiala era de altminteri justificată.

De eri îşi făcuse apariţia în localitate o persoană, care are o înfăţişare ca a lui Racovski, ceea ce a făcut ca să fie toată ziua urmărit.

Spre seară, abia s'au lămurit lucrurile: era prestigitatorul Grossi, venit în Iaşi cu simpaticul transformist Iassy, spre a da Marţi o reprezentaţie la circul Sidoli.

❑ In fine, se pare că Teatrul Naţional va fi tămăduit de Lecca-lism!

D. H. Lecca, după ce a împlinit'o cu actorii, pe care i-a bruscat şi i-a înjurat ca la uşa cortului, îşi înaintase demisia condiţionată! In acelaş timp însă comitetul teatral a primit şi o plîngere din partea d-lui Radu Demetrescu, artist societar, ca şi din partea d-lui State Dragomir, asupra purtărei puţin urbane a d-lui Lecca.

Acesta ceruse comitetului că, sau să elimeneze din Teatru pe d-nii Radu Demetrescu şi State Dragomir, — sau se retrage d-sa. Avea aerul d. Lecca să facă pe victima.

De data asta însă i s'a înfundat. Actorii, aproape în unanimitate, s'au asociat la plîngerile celor doui colegi, care au fost insultaţi ca la uşa cortului şi batjocoriţi de d. Lecca şi comitetul s'a văzut că n'are încotro.

Şi d. Lecca, care văzu că comitetul ezită de astă dată de a'i satisface cerinţele şi de a elimina pe cei doui actori, —a găsit că e mai nemerit de a se retrage.

Azi dimineaţă d-sa a fost la Teatru, a dat totul pe samă şi-a regulat conturile în ceia ce priveşte cu avansurile luate şi foarte plouat a părăsit Teatrul.

Să sperăm că răul cel mare de care suferea Teatrul,—Lecalismul, va dispare!

❑ Ministerul de interne printr'nn ordin circular a pus în vedere administratorilor de plăşi, ca în unire cu preoţii şi învăţătorii de la sate, să caute prin toate mijloacele posibile să stîrpească concubinajul.

Administratorii de plăşi au comunicat prefecturei că în mare parte au reuşit să combată concubinajul şi cu un exemplu se citează cazul din plasa Cîrligătura, unde din 83 concubinaje, 43 au făcut căsătoria.

❑ D. C. Krupenski, prefectul judeţului a plecat azi dimineaţă, în inspecţie în plasa Cotnari.

❑ D. Const. Tăutu, un distins licenţiat al facultăţei juridice, s'a înscris eri în baroul local, depunînd legiuitul jurămînt.

❑ Duminică 15 Noembrie se vor distribui haine şi încălţăminte elevilor săraci din şcoalele primare.

Tot în acea zi se va distribui încălţări elevilor de la următoarele şcoli: Cuza-Vodă, Costachi Negri, Principele Ferdinand, V. Conta, Hatmanul Nicoară, A. Lambrior, Carmen Sylva şi Regina Elisabeta.

❑ **Soldele ofiţerilor.**—La ministerul de războiu se lucrează la întocmirea a două proecte de lege.

Primul proect tinde la modificarea soldelor ofiţerilor. Consiliul de miniştri a aprobat acest proect de lege, care va fi depus în Parlament la deschiderea sesiunei.

Al doilea proect e privitor la sporirea cadrelor permanente în scop de a se obţine efectivul necesar pentru ca instruirea trupelor să se facă în bune condiţiuni.

D, general Crăiniceanu va propune, pe calea bugetară, sporirea alocaţiunilor pentru hrana şi echipamentul trupelor.

❑ **Deputaţii şi senatorii Iaşului, vor pleca mîine seară la Bucureşti pentru a lua parte la deschiderea corpurilor leginitoare.**

❑ **Judiciare.**—Procurorul din Vaslui a înştiinţat parchetul general că a plecat azi dimineaţă în satul Corbu, fiind sesizat că a fost găsit acolo mort Zaharia Fagu, ce se crede că ar fi căzut victima unor criminali.

— **Camera de punere sub acuzare a trimes în judecata Curţei cu juri de Tutova pe Manolache Savin pentru crimă sevîrşită, dar neisbutită, şi pe Vasile Petrunjel şi Nastasia Petrunjel în juducata curţei cu juri din Neamţ, pentru tălhărie la drumul mare.**

— **Tribunalul secţiei a II-a a reconfirmat astă-zi mandatul de arestare al lui Const Benghea, deţinut pentru omor.**

— **D. Gh. Mareş, a fost numit copist la institutul medico-legal.**

— **C. Dreschner a cerut declararea în stare de faliment a lui Nisim Argintaru, din str. Veche.**

Termen la 25 Noembrie.

— **M. Şmilovici a cerut declararea în stare de faliment a comerciantului Aizic Grimberg din str. Anastasie Panu.**

Termen la 20 Noembrie.

❑ **Excelenta trupă de operetă vieneză isprăvindu-şi într'un chip triumfal ciclul reprezentaţiilor la teatrul Liric din Bucureşti, va începe la Iaşi seria celor 5 reprezentaţii *Sîmbătă 14 Noembrie* a. c. cu opereta favorită a ieşănilor „Walzertraum" (Farmecul unui vals), va urma *Duminică 15 Noembrie* „Foerster-Christl" (Fata Pădurarului).**

Rolul lui Franzi din Farmecul unui vals, va fi ţinut de adorabila Mila Theren; iar d-ra Erna Bijacco a căreia frumoasă voce şi a căreia frumuseţă sunt lăudate de toţi criticii vienezi va cînta rolul principesei.

Rolul lui Cristinel din Fata pădurarului va fi jucat de Mila Theren care ie o incomparabilă Cristinel ce va fermeca asistenţa prin jocul ei de scenă, vocea sa plină şi drăgălăşia sa adorabilă.

Luni 16 Noembrie va urma „Herbstmanoever".

Foarte puţine bilete au mai ramas la agenţia teatrală „Thalia" (Maximovici). Va asista foarte multă lume.

*

Faţă de extraordinarul succes obţirut la Bucureşti de trupa de operetă vieneză cu frumoasa operetă Die Geschiedene Frau care a trebuit să se deie de 2 ori în faţa unei săli archipline, la Iaşi se va juca în sara de Marţi 17 Noembrie a. c. Die Geschiedene Frau în loc de Dollarprinzessin aceasta făcîndu-se după cererea generală a publicului ieşan. Biletele vîndute pentru Dollarprinzessin rămîn valabile pentru Geschiedene Frau.

Ordinea definitivă a spectacolelor este următoarea: Sămbătă 14 Walzertraum, Duminică 15 Foerster-Cristl, Luni 16 Herbstmanoever, Marţi 17 Die Geschiedene Frau şi Mercuri 18 Noembrie Blitzmaedl.

❑ O nouă apariţie artistică,—iată ce vor admira spectatorii din sala Circului Sidoli, pe pînza cinematografului Pathé-Frères, astă seara Joi 12 Noembrie c. D-ra Polaire, supranumită steaua polară a scenei pariziene, apare pentru întăiaşi dată, înterpretînd rolul principal din piesa „Resbunaţi-mă", un epizod resboinic din asediul Saragoscei (1808).

Va face senzaţie, apoi, desfăşurarea tragediei din Belgrad (1903) redată în toate amănunţimile ei. D. Henri Bataille special trimis în capitala Serbiei, ne reconstitue astăzi sîngeroasa dramă şi întreaga desfăşurare, încredinţată fiind artiştilor de vază din Paris, o revedem aevea, de la primeleei faze, pînă la tragicul desnodămînt. Iată pe scurt, principalele scene: Logodna—Regele anunţă miniştrilor căsătoria sa—Cafeaua otrăvită—Bucatarul ucis de rege — Regele prezintă serbilor, pe moştenitorul tronului—Brutalitatea reginei la o paradă—Conjuraţia—Intrarea conjuraţilor în palat—Asasinatul—La Cimitir—Două cruci de lemn.

Noul program săptămînal cuprinde apoi: Gheata şi papucul, o elegantă comedie pariziană. — Multe vederi după natură precum: pitorescul Biarritz şi băile de mare, vederi din Georgia, munţii Caucazului.—Un singur peşte la doi pescari, comedie etc. etc.

Mâne Sîmbătă şi poimâni Duminică atât la matineuri cât şi seara se va intercala în program, pe lângă alte noutăţi, şi: Invierea de Tolstoi, interpretată de artişti celebri pariziani, rolul principal (servitoarea) va fi jucat de d-şoara Madeleine Roch de la Comedia Franceză din Paris.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 13 Noembrie

Nereguli la minister

Bucureşti.—Se vorbeşte că la ministerul cultelor şi instrucţiunei publice s'ar fi constatat oare-care nereguli.

Svon grav

Bucureşti.—De aseară circulă un svon foarte grav asupra sănătăţei d-lui Spiru Haret.

Svonul însă nu e confirmat încă.

Situaţia la Mellila

Madrid.—Se declară la ministerul de război, că totul e gata la Mellila spre a relua operaţiunile militare care par a fi iminente.

Consfătuirea majorităţilor

Bucureşti.—Duminică seara va avea loc o consfătuire a majorităţilor parlamentare.

Se afirmă că se va stărui ca în locul d-lui Orleanu, să fie ales ca vicepreşedinte d. Cociaş.

Această alegere însă, după cum se spune, nu i-ar conveni d-lui Orleanu.

Viitoarele alegeri

Bucureşti,—După toate prebabilităţile alegerea pentru colegiul II de deputaţi de Ilfov, se va face la 20 Decembrie.

E probabil că în aceiaşi zi vor avea loc şi celelalte alegeri din diferite oraşe.

Studiarea unui proect

Bucureşti. — Comisiunea industrială, după cererea d-lui ministru M. Orleanu, s'a întrunit astă zi şi s'a ocupat cu studiarea proectului de lege privitor la legea încurajărei industriei naţionale.

Incendiu

Tecuci.—Un mare incendiu a isbucnit astă-noapte aci şi a distrus 4 case.

Pagubele sunt mari.

Militare

Bucureşti.—Astă-zi d. general Crăiniceanu, ministru de rezboiu, a primit în audienţă pe d. general Al. Averescu, noul comandant al diviziei I-a.

*

Ministerul de rezboi a dispus ca să se urce preţul hranei soldaţilor de la 45 la 75 bani.

Mişcarea în armată

Bucureşti.—S'au făcut următoarele numiri în comitetul inspectorilor genarali al armatei:

D. general de divizie Crăiniceanu ministru de răsboiu,— preşedinte; A. S. R. Principele Ferdinand, comandantul corpului II de armată şi inspector al cavaleriei; d-nii: general de divizie adjutant Wartiade P., comandantul corpului III de armată; general de brigadă N. Tătărescu, comandantul corpului IV de armată; general Zossima Gr., comandantul corpului I de armată; general de brigadă Coandă C., inspector al artileriei; general de brigadă Coteanu M. guvernatorul cetăţei Bucureşti, şi inspector al genului; general de brigadă Mavrocordat Leon, şeful statului major regal; Contra-amiral Eustaţiu S. comandantul şi inspectorul general al marinei militare; general Mineiu V. inspectorul general al intendenţiei armatei; membri şi general de brigadă Boteanu R. secretar general al ministerului de război, secretar.

*

Pe ziua de 16 Noembrie, s'au făcut următoarele transferări printre medicii militari.

D. medic maior Vrăbiescu Paul, din regimentul 7 Prahova, la infermeria de ochi „Teiş", în locul d-lui medic căpit. Georgescu N., care trece la regimentul 7 Prahova; d. medic căpit. Constantinescu Ilie, de la şcoala militară de artilerie şi geniu, la spitalul „Regina Elisabeta".

Inmormîntarea lui L. Kossuth

Buda-Pesta.—Azî a avut loc înmormîntarea solemnă a remăşiţelor pămînteşti ale lui Ludovic Kossuth. Cosciugul a fost depus în cavoul familiei, în prezenţa membrilor familiei.

De asemenea erau prezenţi toţi miniştrii şi numeroşi membri ai camerilor.

Moarte suspectă

Viena.—De oare-ce fostul guvernator Tausig a murit, după o boală care a durat doi ani, se presepune că în biroul lui s'ar fi găsît nişte elemente otrăvitoare. S'a făcut autopsia cadavrului, dar rezultatele nu sunt încă cunoscute.

Caravană jefuită de hoţi

Teheran.—„Agenţia Westnik" află că banda care a atacat pe consulii ruşi şi care a jefuit caravana lor, era compusă din 50 de călăreţi şi 200 oameni din tribul Kachkai. Caravana a fost complect jefuită. Un rus şi zece persani au fost omoriţi; consulii au scapat cu greu, reuşind să salveze arhiva şi casa consulatului

Un proces

Cernăuţi.—Se ştie că d. dr. Onciul acţionase în judecată direcţiunea ziarului „Czernovitzer Allgemeine Zeitung", pentru calomnie.

D. Onciul şi-a retras însă acţiunea, din cauză că nu i s'a admis cererea sa, ca procesul să fie strămutat la Viena.

Regele Ferdinand în Serbia

Belgrad.—Regele Ferdinand al Bulgariei a sosit aci la oarele 2 şi 40 după amiază şi a fost primit la gară de către regele Petru, însoţit de principele moştenitor Alexandru de primul ministru Milovanovici şi de întregul personal al legaţiei bulgare. Regele Petru a dat mîna regelui Ferdinand, care la rîndul său a strins mîna principelui moştenitor şi a primului ministru.

După ce s'au făcut prezentările reciproce, Suveranii s'au urcat într'o trăsură deschisă şi s'au îndreptat spre palatul regal, Regele Ferdinand a fost viu aclamat de public.

După ce Suveranul bulgar a acordat o audienţă ministrului Paşici, a luat ceaiul la palat cu Regele Petru, principile moştenitor Alexandru şi ministru Milovanovici şi Paşici, făcînd cerc până la ora 7 seara.

Regele Petru, principele moştenitor şi miniştrii au însoţit pe regele Ferdinand pînă la gară, unde Suveranul bulgar a mai convorbit cîte-va minute cu primul ministru Milovanovici. In momentul despărţirei, regele Ferdinand a sărutat de două ori pe regele Petru şi pe principele Alexandru. Cercurile guvernamentale declară, că vizita regelui Ferdinand a avut un caracter pur privat.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

Caut urgent biroi şi odae
de culcare bine mobilate prin centru. Adresaţi ziarului sub. P. G. av.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI indispensabilă
F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.
TUBUL 75 bani
de vânzare la: PARFUMERIĬ, FARMACIĬ, DROGUERIĬ etc.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No 27

1440 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureróse* cari au resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiâ să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmacistii.*

MAREELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ȘTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE**, pentru barbați dame și copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atențiunea onor sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoșisașoni**, adevărați ruseşti Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2me quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

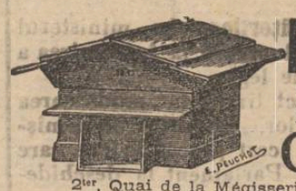

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères--Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieațe și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romania prin Inaltul Decret Domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asiguraţii din Romania

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 880 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital sau resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termen hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor la caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Directiunea pentru Romania **Bucureşti**

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

s'a mutat în str. Sf. Andrei No. 9.

Alfons Herovanu

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 – Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . 20 lei
6 luni . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VI.—No. 871 Duminică 15 Noembrie 1909

1302 / 1910

Alegerile parțiale

Cel mai nimerit lucru acum, la deschiderea parlamentului, e de a vorbi de alegerile parțiale de Cameră și Senat, pentru a aminti șefului guvernului, că are a trece hopul a 5 alegeri parțiale.

Cu toate că presa de guvern a formulat în dogmă politică, că soarta guvernului actual nu atîrnă de rezultatul alegerilor parțiale, și că ori care ar fi rezultatul acestor alegeri guvernul va merge înainte în ciuda opoziției, totuși din punct de vedere constituțional, un guvern nu poate dăinui la putere neavînd încrederea țării și ar trebui să socotim nebun acel guvern, care ar mai sta la putere fără asentimentul țării.

Guvernul d-lui Ionel Brătianu e slab. Intregirea ce și-a făcut'o e departe de a-i îmbunătăți soarta. Și majoritatea parlamentului și țara primește cu neîncredere opera de întregire și o ia ca un medicament de administrat muribundului.

Guvernul d-lui Ionel Brătianu e pe dric, iar prohodul i-l vor cînta aceste 5 alegeri parțiale. In două colegii actualmente vacante: Vaslui și Ilfov guvernul a fost bătut în alegerile trecute parțiale. Colegiile au trimis în parlament 4 reprezentanți ai partidului conservator-democrat. Și de data aceasta guvernul are tot slabe șanse de izbîndă, ba mai slabe ca anul trecut.

La Vaslui, candidatul nostru Pavel Gorgos va ști să învingă pe adversari, aceiași ca și în Aprilie trecut: Dr. Peride și Călinescu. Junimiștii nu vor atinge 20 de voturi; liberalii nu vor atinge 40 de voturi.

La Ilfov, candidatura d-lui D. P. Moruzzi, popularul prefect de poliție al Capitalei, va izbuti să întrunească majoritatea chiar de la primul scrutin. Alegătorii își dau acum samă că comedia junimistă a lichidat, iar guvernul nu-și va găsi candidat, toți cei de anul trecut dînd bir cu fugiții. Este atîta elan în Capitală, este atîta curent pentru candidatul democrat, că se va pecetlui pentru a doua oară succesul nostru desăvîrșit.

La Cîmpu-Lung, va fi lupta mai aprigă. Acolo organizarea lui Vintilă Brătianu va avea de furcă cu organizarea lui Vlădescu, întru cît organizarea noastră e cea mai tînără. Cei trei candidați: generalul Crăiniceanu, generalul Geanolu și M. Vlădescu, își vor disputa întâetatea. Un lucru numai trebue de relevat: Ce sarbădă figură va face candidatul Carpist, cînd se va vedea susținut de acei ce pînă eri l'au înjurat, noroc că nuanța junimistă la Muscel nici nu contează. La Muscel candidatul democrat duce cu sine ecoul izbînzilor din întreaga țară, duce cu el succesul de la Ploești, duce cu el izbînzile din anul trecut, duce cu el ascendentul general al partidului în întreaga țară, și nu se poate ca toate acestea să nu aibă ecou în conștiința alegătorilor Musceleni, întru cît ei văd și simțesc că organizarea conservatoare veche e decimată și deochiată la centru. Președintele său M. Vlădescu e urmărit și persecutat de Carpiști și silit să stea mut în toată campania dusă de 2 ani în coace.

La Tutova, disensiunile sunt mai mari ca totdeauna. Liberalii vor avea 2 candidați și prefectul va fi în luptă fățișă cu șeful partidului de la candidatură. Carpiștii vor susținea tot 2 candidaturi, pe Grigoriade și Cristescu, neputîndu-se oădea de acord, căci la Bîrlad carpismul e un conglomerat de persoane, un compromis de aspirațiuni și o neomogenitate de tendinți. Iar partidul nostru va susținea candidatura lui T. Emandi, care și-a legat numele de atîtea lucrări de edilitate că se impune alegătorilor urbani. Din cei 800 alegători ce are colegiul al 2-lea, partidul nostru numără cea mai bună organizare politică, care va ști să încununeze cu succes luptele noastre.

Venim la Iași. Aici partidele pun față în față trei profesori. Liberalii au designat pe dr. Manicatide; junimiștii pe d. C. Meisner, iar noi am designat pe Gh. Lascar. E de ajuns a pomeni de aceste trei nume, pentru a vedea care din ei și-a legat mai mult numele de Iași.

Liberalii au nimerit'o ca Ieremia cu oișteа în gard. Ei au crezut că punînd candidatura președintelui ligei culturale, pun pe cel mai impus candidat, reclamagiu care va utiliza sentimentele sale naționale. Ce ironie! Președintele ligei nici nu e romîn, e grec de la Giurgiu, și neîmpămîntenit. Cu fraudă s'a introdus în cetățenia romînă, și paradă face de sentimente ce nu le are. Ar fi o rușine a zice că cetatea Iașilor, intelectualitatea Iașilor mînată de cele mai calde sentimente de neam, va fi înselată a da încredere fraudatorului de neam.

Candidatul junimist, o prea interesantă figură, simpatic, ori ce vreți, dar fără legătură cu Iașii, și căruia nu i-a adus nici un serviciu prin partidul său. Junimist prin convingere, Meissner a fost adus la minister de Take Ionescu, cu care a servit 4 ani de zile; apoi a continuat supt P. Poni și Haret alți 3 ani; ca să continue de a fi inspector școlar iarăși supt Take Ionescu, C. Istrati și C. Arion. Din 9 ani de inspectorat, 8 ani și 6 luni i-a făcut cu Take Ionescu și cu liberalii și abia 6 luni le-a făcut cu un ministru junimist; așa că lustrul politic i l'au făcut adversarii, căci dacă ar fi fost pe partidul său ar fi rămas simplu C. Meisner, bun pedagog și atît!

Din contra Gh. Lascar e o personalitate. E de ajuns a pomeni de dărăpănarea actuală a Iașilor, de străzile destundate, de glodăria clasică a Botoșanilor pentru a gîci că pe buzele fie-cărui prin contrast este Gh. Lascar. Ce leșan nu-și amintește cu drag de primariatul său! Gospodar prin fire Gh. Lascar era de veghe din zori pînă în noapte la trebile comunei! Aducerea apei, înfrumusețarea Iașilor, edilitatea exemplară, îngrijirea parților mărginașe Gh. Lascar le-a făptuit.

Partidul n'are nevoe să-și recomande candidatul său. Faptele sale vorbesc de la sine.

Pășim la luptă cu încredere. Cei 600 de alegători ai colegiului II-lea de Senat vor sta să aleagă între grecul neîmpămîntenit și primarul gospodar, care a pus în slujba Iașilor toată voința sa, tot gîndul său.

Gh. Ghibănescu

Candidatul ieșenilor

Sub acest titlu, iată cum anunță valorosul nostru confrate *Ordinea*, în numărul său de azi, candidatura pe care care partidul conservator-democrat ieșan o va susține pentru col. II Senat, în persoana amicului nostru Gheorghe Lascar:

Comitetul executiv al partidului conservator democrat din Iași, întrunit Joi, sub președinția d-lui Al. A. Badareu, a proclamat candidatura d-lui Gheorghe Lascar, pentru scaunul vacant la colegiul al II-lea de Senat din Iași.

A spune că fostul primar e candidatul partidului conservator-democrat numai înseamnă a nu fi complecți: d-sa, în fapt, este candidatul ieșenilor.

Rare-ori Capitala Moldovei a suferit atît, cît sufere de pe urma actualei administrații liberale, în genere, și comunale, în special. Nici cînd ticăloșia n'a atins proporțiile epice de astăzi: orașul dat prada incuriei, stradele impracticabile cu anii, epidemiile cari decimează incontinuu iar banul public administrat în modul cel mai scandalos posibil.

Tabloul trist de astăzi, apare într'o culoare și mai sumbră, cînd ieșenii își amintesc de administrația trecută, de gospodăria comunală a lui Gheorghe Lascar. Cetățenii Capitalei Moldovei, în fața mizeriilor prezente, nu pot uita pe primarul de eri, vecinic activ, vecinic preocupat de nevoile orașului, restaurînd stradele, construind pieți, creînd băi comunale, și rezolvînd, cu concursul d-lui Al. A. Badareu și al guvernului, greaua chestie a apei—idealul atît de mult rîvnit.

Gheorghe Lascar a devenit pentru ieșeni un simbol: numele lui pus în urnă va însemna protestarea energică a cetățenilor Iașului,—atît de răbdători,—contra ticăloșiilor unui regim, care a distrus și ultima rămășiță de viață din nenorocita a două Capitală.

Și de aceea am spus că d-sa nu va fi numai candidatul partidului conservator-democrat: Gheorghe Lascar va fi candidatul Iașilor.

Cît despre rezultat: scrîșnirile adversarilor învederează la ce se așteaptă ei pentru ziua decisivă.

In fața alegerilor

O nouă serie de alegeri parțiale. Și în alegerile din acest an, ca și în acelea de anul trecut, corpul electoral va avea să se pronunțe asupra situației guvernului; căci desigur luptele ce se vor da cu ocaziile acestor alegeri, nu vor fi lupte de persoane, ci mai mult ca ori cînd lupte de principii și de partide.

Puțin interesează dacă X sau Y este candidatul unui partid sau altui. Ceea ce interesează este că X sau Y este candidatul cutărui partid și nu al cutărui altuia. Și acest mod de a vedea este cu atît mai justificat, cu cît situațiunea politică este o problemă, care necesită o grabnică soluțiune, iar relațiunile dintre partide foarte încordate.

In adevăr, guvernarea liberală a stîrnit profunde nemulțumiri în toate straturile poporului, chiar în acelea, în numele cărora și pentru, cari liberalizmul generos și brătenist a degenerat în scandaloasa școală a unui poporanism îngust și prost înțeles.

Aceste nemulțumiri, cari în ultimul timp au luat caracteru unei indignări generale, se vor concretiza în votul de blam, pe care îl va dobîndi guvernul și partidul liberal în alegerile parțiale. Tocmai de aceia aceste alegeri au o importanță cu mult mai mare, de cît aceia ce comportă în mod obișnuit.

Iată de ce dar, numele candidatului nu are mare importanță, de cît doar în limita unor deosebite împrejurări locale. Iată de ce credem, că aceste alegeri parțiale sunt decisive pentru soarta guvernului d-lui Ionel Brătianu.

Telegraful ne-a adus eri noapte trista veste a încetării din viață a simpaticului nostru amic și fruntaș din Constanța *Ioan Bănescu*. Doliul familiei sale, care este și doliul partidului conservator-democrat, ne umple inimele de durere.

Ioan Bănescu a fost sufletul bun și cald, care a știut să facă în juru-i atmosferă sănătoasă și prielnică dezvoltărei partidului conservator-democrat din Constanța. Pe numele lui, a cărui reputație de cinste și de bunatate a atras simpatiile concetățenilor săi, partidul nostru a dobîndit anul trecut una din acele frumoase victorii, care a fost alegerea listei conservator-democrate pentru consiliul comunal al primului port al țării.

Caracter ferm, decis, gata în totdeauna de luptă dreaptă și de jertfe, Ioan Bănescu a fost unul dintre premergătorii mișcării democratice, care a dat naștere apoi parlidului conservotor-democrat.

Indureraţi, deplîngem ca și toți concetățenii lui cari l-au cunoscut de aproape, moartea prematură a fruntașului nostru și transmitem familiei sale, profund zguduite de tristul eveniment, expresiunea sentimentelor noastre de scumpă și frumoasă amintire ce-i vom păstra în tot-deauna. „OPINIA“

EXTERNE

Anglia trece printr'o adevărată criză constituțională, care tinde a lua forme destul de grave și de acute.

Membrii Camerii lorzilor se ridică vehement în contra budgetului întocmit de guvern; iar cetățenii sînt indignați de acest fapt, care de multă vreme a ieșit din uzanța parlamentară engleză.

Se știe, că de un timp încoace Camera lorzilor este un simplu birou de înregistrare, această instituție fiind o survivență a vremilor de mult trecute. Și pe cînd astăzi se discută suprimarea acestui așezămînt pseudo-parlamentar, menținut grație numai spiritului conservator de care este împregnat poporul Englez; iată că deodată Camera lorzilor își ia rolul în serios și vrea să facă opoziție guvernului.

Evident, că faptul acesta nu are numai importanța unui fapt divers. El înseamnă întru-cîtva răsturnarea ordinei stabilite, căci este un atentat la funcționarea normală a ruajului constituțional englez; cu atît mai mult, cu cît se știe că așezămîntul Camerei lorzilor nu este de natură și nici de origine parlamentară.

Lucru însă, care se poate prevedea cu siguranță, este căderea acestei mișcări, ce prezintă toate caracterele unei porniri reacționare. Poporul însuși a ținut să se pronunțe asupra atitudinei camerei lorzilor printr'o manifestație ostilă față de membrii instituției, cari au fost fluerați și huiduiți. De altfel și guvernul, față de mișcarea camerei lorzilor nu va rămîne impasibil. Se pare, că este decis, a supune indirect chestiunea aceasta unui referend, spre a da o lovitură mai puternică și definitivă Camerei lorzilor.

CATE-VA NOTE

In sfîrșit răsuflă și societarii teatrului, ușurați că au scăpat de satrapia d-lui Lecca. După o domnie arbitrară și sterilă pentru teatrul național, d. Lecca a... răposat din direcțiunea acestei instituții, spre marea bucurie a artiștilor, a publicului iubitor de artă, și a... „Opiniei“, care a știut să-l aprecieze după meritele sale.

Uitată fie-i memoria.

*

In speranța de a deveni „escelențe“ din excelenți „tovarăși“ ce-au fost odini oară, fruntașii generozizmului liberal, au împins lipsa de pudoare până la întrîngerea nesocotită a celui mai indispensabil bun simț.

Dar excelenții „tovarăși“ n'au devenit „excelențe“. Amară dezamăgire. Să nu fie aceasta o dovadă că „jertfele calculate“ sînt fără efecte?

OAMENI ȘI LUCRURI

FEMEEA GOALĂ

N'avem intenția de a divulga prea din vreme subiectul piesei anunțată în repertoriul d-rei Madeleine Dolley; „La femmenue“. Aceasta vom face-o mai tîrziu. E vorba aici de oare-cari aprecieri făcute acum de curînd de Marcel Prévost asupra feméei moderne. Autorul celebrelor romane cu titluri suggestive ca „Demi vierges“, „Vierges fortes“ și altele, e dintre cei mai buni dintre cei mai.. intimi cunoscători ai temei și de aceea s'a putut încumeta să vorbească despre un subiect așa de delicat, cum este femeea modernă văzută—sau mai bine străvăzută prin labirintul croitoriei moderne și redusă la cea mai simplă expresie: acea a fizicului.

„Il n'y a plus de vieilles femmes“! Nu mai sunt femei bătrîne. Aceasta formulă se găsia la baza celor desvoltate de popularul academician în fața unui public exclusiv femenin. Nici nu se putea alt-feliu cînd conferențiarul își propusese de a... dezbracă, prin cruzimea analizei, subiectul său de oare-cari prejudecăți educative și punînd-o în fața oglinzei—conștiinței sale proprii să tragă încheierile cuvenite în domeniul fizic, moral și social.

Dispariția bătrîneței Prévost n'o atribuie vre-unei miraculoase și mai ales laudabile virtuți, ci unui sistem de educațiune pe care o numește „minceur sportive“,—sportul, tendința de a cultiva subțiimea trupului. Femeea modernă —cea franceză în primul rînd—a renunțat la anumite obstacole ale vechei tradițiuni și profită de progresul științei, al higienei, ba și de sportul caritații, de ori ce..., mișcare într'un cuvînt, pentru a și realiza visul acesta suprem: delicateța corpului subțiimea taliei. Toate sporturile au aceasta în vedere și pentru nimic în lume și în nici o epocă femeea franceză, femeea modernă în general nu se va mai converti la portul de odinioară a crinolinei, a turnurei și a tuturor aparatelor ce se cultiva în epoca tendințelor contrarii,—a îngrășării. Tipul descris de Balzac—„La femme à trente aus“—zice Prévost ar corespunde astă zi cu femeea de.. 60 ani. Dar pentru acest ideal cîte jertfe morale, cîte înfrîngeri ale altruismului în favoarea egoismului, în lupta cea mare a femeei contra femeei pentru maximul de eleganță și pentru îndeplinirea visului suprem egoist și exclusiv femenin: de a *plăcea*!

Marcel Prévost vede ast-feliu icoana femeie de mîne; o vede mai cu seamă renunțînd la tortura fizică ce și impune astăzi spre a evita îngrășarea, cu riscul de a se înnăbuși, de a se îmbolnăvi fizicește, Firește preocupările de marile proble sociale vor abate atențiunile de la sistemul de azi—al frîngerei și al nemîncării— deschizînd noui orizonturi și variate preocupări. Dar—spre a încheia cu un compliment—Prévost asigură că privind femeea de astă-zi, așa subțire, mlădioasă și frîntă cum a reușit să devină, se poate aștepta și întrevedea femeea de mîne fără prea multă... nerăbdare.

Rodion.

O NOUĂ ARTA

Admirabila desvoltare la care a putut ajunge în anii din urmă arta cinematografică, a făcut ca și gustul publicului să se mai rafineze. Astă-zi nu te mai duci la reprezentațiile cinematografice pentru a gusta o groaznică sguduire de nervi, și pentru a vedea scrime, incendiări, dueluri și lupte în cîte-va minute.

Nu, teatrul cinematografic a devenit o adevărată școală pentru cultivarea poporului și multe din cîte au remas necunoscute celui lipsit de mijloace, îi se oferă astă-zi prin filme care uimesc.

Dar cu toată nobila înriurire ce o are această prezintare a tablourilor de pe natură sau a dramelor și romanelor anume organizate pentru cinematograf, posibilitatea unei întrebuințări practice a cinematografului a fost prea puțin relevată.

Cinematograful a fost pînă astă-zi considerat ca un mijloc de distracție și numai în treacăt s'a spus despre el că are o influență „culturală“. Rîndurile ce urmează au de scop să dovedească că cinematograful este de mare importanță și în întrebuințarea vieței practice.

*

Să începem mai întăi cu instrucția în școli. Aicea trebuie să studiezi. Cuvîntul „a studia“ vine de la latinescul „*studere*“, și aceasta însamnă a fi silitor.

Succesul acelei instruiri depinde de silința școlarului și de capacitatea profesorilor.

E lucru știut că fie-ce mișcare deșteaptă interes. Nu degeaba expune un mic negustoraș în vitrina sa ca reclamă, o păpușă automată sau un cerc care se învîrtește. Acest true, pe cît e de vechi pe atîta e de folositor. La vitrina în care e expus un obiect ce se mișcă, oamenii se opresc și privesc, fiiind-că această mișcare deșteaptă atențiunea lor.

Tot astfel e și în școală. La obiectul geografiei se întrebuințează vederi cari reprezintă localitățile unde locuiesc popoare streine, orașe și diferite clădiri. Aceste tablouri stau în clasă atîrnate pe pereți, săptămîni întregi, cine le privește? Cel mult pedelul școalei care constată diferite masacrări, dar nici odată elevul.

Dar cu totul altfel se presintă lucrurile cînd presinți școlarilor scene mișcătoare, O expunere cinematografică din Africa, o vînătoare în păduri seculare, viața și activitatea dintr'un port—toate acestea se pot expune foarte lesne, în tablouri însuflețite, pe cale cinematografică.

Să facem cu elevii noștri o experiență aviatică (o călătorie cu baloane) pe cale cinematografică.

Munți și văi, fluvii și mare, toate se pot arata ca pe hartă, dar în schimb în toată realitatea! Orașe, pe care abia le poți afla din auzite, se pot prezinta în școală, fără a fi nevoe de călătorie.

*

In legătură cu geografia, avem și istoria. Ce mare e influența lui New, a lui Milțiade, sau a lui Carol cel Mare de pildă, cînd îi vedem dinaintea noastră în toată strălucirea lor și în toată sinceritatea istorică. Negreșit că și filmele trebue să se conformeze cu multă vigoare adevărului istoric, ca nu cumva să apară vre un personaj din antichitate în costum rococo, sau vre un altul din secolul al 8-lea după Christos într'un costum francez de pe timpul rezboiului de 30 de ani, sărutînd mîna vre-unei dame.

Sunt unele filme (cinematografe) cari păcătuesc și astă zi din acest punct de vedere.

In materia științelor naturale și în fizică se deschid perspective nuoi și folositoare care trec peste programul restrîns din școli.

Presa a anunțat că acum cîte-va zile cinematograful a reușit să înregistreze microbii în mișcare (bacteriile). Aceasta să nu fie de loc snrprinzător, căci micropul și cinematograful se pot foarte lesne uni.

Cinematograful ne permite să facem economie de timp, adică ne face să putem prinde lucruri, cari necesitează multă vreme pentru studiarea lor. Așa bună-oară se poate prinde pe cale ci-

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

nematografică desvoltarea unei plante, numai în cîte-va minunte!

*

Foarte interesante sunt de pildă filmele care arată cum iea naștere cristalul. In ultimul timp s'a vorbit mult de cristalurile vii în aparență, dar cari nu reprezintă altceva decît o trecere la cristalizare. Ce folos rezultă din expunerea lor, prin filme, e de prisos să mai relevăm.

Tablourile identice se pot lua din lumea furnicilor, a albinelor, a luptelor a paianjenilor și a muștelor. Se poate arata cum se desvoltă puiul în ou, cum iesă dintrînsul și cum face primii pas.

Savantul Marey a făcut în această privință o expierență cinematografică cu zborul păserei în aer și cu înotul peștelui în apă, precum și o expierență a cucerirei aerului, de mare importanță.

In fine cinematograful e un mijloc important pentru medic. El poate inregistra tot cursul unei epidemii, să reproduce pentru ochii sei toate fazele unei bolei, semne mai principale și care pot fi în folosul pacientului.

Ofițerul care în cîmpul de manevră studiază terenul pe cale cinematografică, călătorul-reprezentant al unei fabrici de mașini sau automobile care în loc să poarte mustrele atît de grele, le are forte lesne pe cale cinematografică, profesorul de școli superioare care predă faptele chimice (de pildă explozia amitei) fără nici un pericol, pe calea filmelor, — sunt acestea timpuri viitoare?

Nu! Totul este realitatate, posibilitate vădită, care trebuesc reprezentate prin cinza cinematografului pentru ca să le vedem și să le stăpînim.

Obligativitatea Invățămîntului

O mare mișcare s'a făcut de cîți-va timp în domeninl școalei primare. Un mareț a luat astăzi această instituțiune culturală. Hărăzită cu institutori și învățătorî culți și energici, care au trezit în pătura cea mai dosnică a societăței romînești conștiința de instrucție, se poate aștepta ca școala să dee generațiuni alese.

Comparată cu școala statelor a căror cultură durează de veacuri, ori-cine poate constata cu mîndrie că și la noi s'a făcut un pas mare spre progres. La inceput, cînd școala începea a se îngheba, cînd dascalul trecutului nu știa atîta carte, era și cîte unul cuprins de sentimente de piroteală, dar erau și de aceia care dacă n'au știut multă carte au avut inima însuflețită către prielnicul avînt al neamului.

Să nu ne așteptăm la un trecut de experiențe pedagogice ca la Germani, Francezi ori Elvețieni, căci sarmanul nostru de pe vremuri, oropsit de toți și în mijlocul curentelor streine, de abia putîndu-și ținea cu chiu cu vai școala deschisă de azi pe mîine, n'avea timpul să se gîndească la noi sisteme, dar erau cu inima plină de focul sacru, oameni conștienți de datoriile lor către neam. Din vocea și penele acelor apostoli au picurat de-a lungul vremuri, dorul pentru deșteptarea neamului. La glasul lor s'a adapat pleiada de oameni care a făcut *Romînia modernă*.

Școala a existat și la noi din timpurile cele mai vechi chiar din timpul stăpînirei romane și cu oameni cînd mai răi, cînd mai buni, am ajuns ca razele binefăcătoare și dătătoare de minuni ale instrucțiunei să pătrundă tot mai adînc în masa poporului nostru. Din coliba umilă a saracului și din palatul măreț al bogatului, micuții ies și merg la școala satului sau orașului pentru a primi toți la olaltă educațiunea și instrucțiunea elementară, care de mult era socotită ca un privilegiu ca o barieră pentru masa poporului, adică lui nu-i era dat să guste din această fericire, el zăcea în întuneric și într'o absolută neștiință.

Astăzi fie-ce cătun aproape, posedă o școală, iar luminile învățăturei străbat tot mai adînc masele poporului. De unde pînă mai dăunăzi aveam de înregistrat 87 la sută analfabeți la noi în țară, peste cîtva timp, grație noilor dispoziții din legile școlare, generațiunile viitoare vor inregistra cu bucurie că numărul acestora a scăzut pe jumătate ori șiert. Această masură e gratuitatea și obligativitatea învățămîntului.

Dacă reluăm firul istoric al mersului învățămîntului, în ce privește instrucția primară și dacă facem o sumară comparațiune a stărei actuale cu starea școlei de altădată, cu ce va să zică cu mai cu o sută de ani în urmă — vedem progresul măreț ce a făcut școala în acest răstimp, grație acestui principiu.

In toate țările apusene libere, nu mai vorbim de țara noastră, care pe acea vreme era încătușată în lanțurile fanariotismului și în care timp, pomeneală nu era de vre-o instrucție curat românească, necum de vre-un așezemînt cultural al poporului, nicăiri în secolul 18-lea nu era decretată gratuitatea învățămîntului.

Incercări sporadice se făcuseră pe ici pe colo mai cu seamă în Germania și Elveția.

Se găsise inimi nobile și devotate măreței cauze a educațiunei omenirei, care cu abnegație uimitoare căutau să răspîndească în jurul lor lumina și să găsească adepți. In fruntea tuturor stă luceafărul Pestalozzi avînd ca predecesori pe Bosedor, Francke ș. c. a căror merite pentru învățămîntul popular sunt netăgăduite. Dar atîta tot.

Incercări a căror reușită depindea de foarte multe împrejurări, în prima linie de mijloacele materiale, de aceia și școalele lor după o durată mai mult sau mai puțin îndelungată periau odată cu inițiatorii lor, principiile aruncate de ei au prins însă roade și astăzi mai toate țările culte s'au grăbit să decreteze gratuitatea învățămîntului și după trecere de cîtăva vreme și obligativitatea însăși.

Foloasele unei asemeni măsuri se văd. In țările apusene, care au pus această măsură în practică de timp mai îndelungat, numărul celor știutori de carte e incomparabil de mare față de al celor neștiutori, iar numărul celor înscriși în școli se mărește din an în an.

Procentele acestora în țările unde cultura e mai răspîndită sunt; In statele unite 17 elevi la suta de locuitori, Saxonia 17 la sută, Elveția 15, Danimarca 15, țări cari stau în fruntea tuturor sub raportul culturei. In țara noastră acest procent era de 2 la sută în 1873, astăzi s'a ridicat la noi în mod simțitor, se vede că în celalte țări nevoia instrucției, a pătruns în organismul națiunilor ca ori-ce altă nevoe organică și e caz rar să găsești 1, ori 2 la sută de locuitori neștiutori de carte.

S'ar părea dar că în asemenea țări, unde fie-ce persoană de la mic pînă la mare, de la bogat pînă la sarac e convinsă de foloasele instrucțiunei, că declararea obligativității n'are nici un senz de a fi, cu toate acestea guvernele acestor țări încă de multă vreme s'au *convins* că nu e destul ca să se declare învățămîntul gratuit și obligator, ci au luat măsuri severe ca acest principiu așa de folositor societății să fie strict observat și acolo unde el a atins rigoarea legilor face pe contravenient să-l respecte.

M. D. A.

Va urma.

Litere-Științe-Arte

O artistă.—Ziarul vienez—Die Zeit—continuă a se ocupa de jocul artistei *Madeleine Dolley*, actualmente la Viena și relevă talentul complex și complect al artistei, care pare a se distinge prin aceeași putere de interpretare în drama serioasă, ca și în comedia frivolă. Vorbind despre reprezentația piesei lui Bernstein „La Rafale", criticul vienez scrie:

„După însuflețirea provocată cu al ei *improptul* din prima seară, d-ra Dolley ne-a aratat aseară o mască tragică surprinzătoare. A jucat în „Rafale" pe femeea nenorocită care se vinde pentru a capata o sumă mare spre a plăti datoriile contractate de amantul ei la jocul de cărți și pentru a-l salva de sinucidere. Cine ar mai fi recunoscut pe amuzanta și zglobia Dolley? Lumea ar fi dorit-o din nou cu rîsul și veselia care o prind așa de minunat și care-i se potrivesc mai bine decît figura îndurerată și plină de îngrijorare. Repetăm încă odată că e o artistă de mare valoare și foarte abilă și așa cum ne apare în actul al treilea suntem convinși de deciziunea ei nebună și scena dinaintea oglinzei care se termină cu un hohot de plîns sălbatic, desvălue înainte-ne întreaga tristeță a romanului. Toate aceste se petrec în mod fin și în chipul cel mai conștient asupra efectelor teatrale necesare pentru a se emoționa publicul.

Toalete elegante, executate de Paquin, au artistele în abundență. Publicul captivat și aplaudă cu frenzie.

Ca și ziarul vienez preferim pe d-ra Dolley în repertoriul ei amuzant și ne bucură că a anunțat la noi două spectacole atît de atrăgătoare ca: „Femme nue" și „La dame de chez Maxim".

*

La Karlsruhe se va cînta în 23 Ianuarie „Banadietrich" de Siegfried Wagner, operă nouă.

Se anunță de asemenea că Pietro Mascagni a terminat noua sa operă „Sibilla", cu libretul de Aristide Sorfonio și Marco Bucci.

*

In 1911 va fi la Roma o expoziție a jubileului regatului Italiei. Președinte e contele di San Martino. Expoziția internațională artistică va fi într'o clădire dintre Villa Borgsese și Muzeul Papei Iuliu. Clădirea se face nu numai vremelnicește. Va fi și o expoziție arheologică, în care se vor vedea monumentele ce se află în toate ținuturile Italiei. Aceasta va fi în băile calde ale lui Dioclețian. In castelul San Angelo va fi planul Romei vechi, etc. In expoziții speciale va fi arta vrîstei de mijloc, a Renașterei și a veacului al XVI-lea. Și Grecia ia parte la expoziție.

*

O delegațiune de artiști dramatici engleji a sosit la Paris și-a înmînat comediei franceze un dar de artă în amintirea lui Coquelin aîne, ale cărui merite dramatice le-a sărbătorit în discursul său Si Iohn Hare, conducătorul delegațiunii. Au răspuns vorbind pe rînd Mounet, Sully, Claretie, apoi iar în englezește Walkley criticul dramatic de la „Times" și în fine Dujardin-Beametz, inspectorul artelor care a promis că în cinstea artei dramatice engleze se va așeza în foaierul comediei un bust al lui Garrick, celebrul comedian amintit și într'un vers al lui Eminescu.

*

D-rul Wallace a descopertt un manuscris în care Shakespeare făcea însemnări zilnice—un jurnal.—E tocmai din vremea cea mai strălucită a lui. Insemnările încep de la 1599, cînd a făcut comedia „Mult zgomot pentru nimic" și merg pînă la 1616, cînd Shakespeare a murit. Dă toate amănuntele întreprinderei sale cu teatrul la care era tovarăș. Ca director cîștiga pe an 500—600 de lire sterlinge afară de ce-i aduceau lurările dramatice. Jurnalul aruncă lumină asupra activității și legăturilor lui Shakespeare. „Times avea să înceapă a l publica zilele astea.

*

STRUNA ZILEI

INVAZIE RUSĂ?

„Vom vedea trupa rusă apărînd pe scenă în costumele pitorești ale Rusiei mici... etc.

Reclama Agenției.

Ne vin Rușii, zi și noapte,
Par'că-i... șapte zeci și șapte.
De-așa *trupe* îi vom cere
Să ne cruțe rusul... Stere

Informații

❑ *Membrii comitetului executiv al clubului conservator-democrat, se vor întruni astă-zi la arele 5, în localul clubului.*

❑ **Serbătorirea lui Gh. Apostolescu.**—Asară profesorul Gh. Apostolescu a fost serbătorit de colegii săi printr'un frumos banchet dat în onoarea sa. Au luat parte următorii 20 profesori, foști și actuali colegi. Dr. Gh. Iuliano, I. Praja, P. Cujbă, C. Meisner, Gh. Ghibănescu, D. Ionescu, I. Mitru, D. Cădere, dr. I. Andriescu, C. Ionescu, Stef. Popescu, Mihailuscu, Agapi, Mitru, Cojocariu, Moian și Barbu.

Menu-ul a fost acesta:

Țuică, mastică,
Șuncă, sardele, masline,
Bulion cu pateuri
Șalău cu maioneză
Friptură de curcan, salată
Gerves, Brînză de olanda
Tortă, fructe
Vin, cafea

S'a toastat de mai toți profesorii pentru colegul lor sărbătorit. Toți au scos în evidență calitățile didactice ale sărbătoritului. Glumele n'au lipsit, întru cît prin influența trăsurei, ce duce profesorii la școală, s'a format o specială traistă de glume proprii școalei Normale.

Banchetul s'a isprăvit la oarele 12 din noapte, după ce serbătoritul a mulțimit cu lacrimi de bucurie de marea dragoste ce i-au aratat-o colegii prin această serbătorire. Cînd se slăvesc oamenii, se slăvesc așezemintele.

❑ D. sub-locotenent Hinna A. Gh., din regimentul 6 roșiori a, fost mutat după cerere, în regimentul 7 roșiori din localitate.

D. Ionescu C. Constantin, plutonier, din regim. 7 a fost avansat la gradul de ofițer în rezervă.

❑ Consistoriul spiritual al Mitropoliei, va ținea ședințe în cursul săptămînei viitoare.

❑ Membrii societății viticole se întrunesc mîine după amiază în localul Camerei de comerți.

❑ D. Ion Vornicel, licențiat în teologie, a fost numit director al episcopiei de Roman, în locul vacant.

❑ Sumarul numărului de mîine din *„Noua Revistă Romînă"* de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu Motru, este:

Noutăți: O broșură în care se face apologia legei sinodale. — Un articol al lui Scipio Sighele. — Revista revistelor.

Chestiuni actuale: C. Dimitrescu-Iași. Invățămîntul filosofic la Universitatea din București.

Politica: C. Rădulescu-Motru. Naționalismul, cum trebue să se înțeleagă. III.

Critica literară: Pană Popescu. Poporanismul literar.

Teatru: Eugen Porn. Teatrul Național: „Pămînt" de d l Polizu-Micșunești.

Literatura: I. N. Rășinari. O cunoștință.

❑ La școalele cărora ministerul instrucției publice le-a dat autorizația să suspende cursurile din pricina epidemiilor, cursurile vor fi suspendate numai în răstimpul acordat de minister și vor fi reluate îndată după expirarea termenului, dacă în acest timp ministerul n'a acordat prelungirea închiderii. Acelaș lucru trebue observat și în cazurile cînd școlile se închid pentru desinfectare.

❑ D-na Rozina Ciornei, institutoare la Herța, a fost permutată pe ziua de 15 Noembr. la școala de fete Elena Doamna din Iași, în locul d-nei Eliza Conta, care cere scoaterea la pensie pe ziua de 1 Aprilie 1910. La direcție a fost numită d-na Motăș, institutoare la acea școală.

D-na Ciornei este o excelentă institutoare și este un vădit cîștig pentru școala primară din Iași, aducerea d-sale aici.

❑ In curînd vom da programul seratei muzicale ce d. M. Barbu s'a oferit să dea în saloanele cercului didactic din Iași, în sara de 5 Decembrie a. c.

❑ D. C. Ionescu, directorul învățămîntului secundar a avut să audă multe de la profesorii liceului în tendința lui de a căzni pe profesori. A fost silit să recunoască că d-sa a venit pentru a sili pe d. A. D. Atanasiu să se demită de la o catedră, lucru ce e în contra legii. De sigur că d. Ionescu va medita adînc cît e de urît să te faci coadă de topor contra colegilor tăi, spre a sluji slugarnic pe un sectar ca ministrul Haret.

Propriu zis directorul învățămîntului s'a dus... cu coada 'ntre vine!

❑ Aflăm cu plăcere că mîine va avea loc logodna d-lui Victor Popp, licențiat în drept, cu distinsa și drăguța d ră Natalia Cehan.

Felicitările noastre.

❑ Aflăm că d. Ionescu, director al învățămîntului, care a fost eri în localitate, a făcut observațiuui și imputări de lipsă de tact și procedeu greșit, d-lui Bărsan directoral liceului, aceasta cu privire la ordinul ce d. Ionescu i l'a trimes relativ la întocmirea programului.

❑ La poliția siguranței a fost arestat frînarul Munteanu Corneliu, care alaltăeri seara, pe la orele 9, a încercat un furt în camera de colete, de la gară.

Numitul a spart ușa, cu un fier, și s'a introdus înăuntru. Tocmai în momentul însă cînd vroia să opereze, a fost surprins de cantaragiul Em. Anastasiu și denunțat.

El a fost imediat arestat și a declarat că vroia să fure niște blănuri. Au fost însărcinați cu ancheta d-nii controlor Comarnescu și Ioanide Ralea.

❑ **C. f. r.** De la 1 Decembrie st. n. intră în vigoare mai multe modificări și taxe de călătorie și de bagaje în traficul cu stațiile franceze Nancy și Paris.

Prin noul tarif, de la București la Paris, via Vîrciorova, va costa: cl. I 251 lei 80 bani, cl. II 163 lei 65 bani, iar prin via Predeal cl. I 236 lei și 40 bani și cl. II 153 lei și 40 bani.

❑ Mîine Duminică la ora 3 p. m. are loc în salele clubului Meseriașilor din Piața Unirei obișnuita lecțiune de limba universală Esperanto, sub conducerea d-rei Eugenie Furtună.

Domnii care s'au înscris sunt cu insistență rugați de a nu lipsi.

❑ Consiliul general al județului Iași a donat comitetului pentru ajutorarea incendiaților și inundaților, suma de 600 lei, iar primăria orașului 400 lei.

❑ Astăzi s'a autentificat de către Trib. Iași s. 3-a contractul de vînzare între Societatea Anonimă „Adevărul" și d-l d r Cicerone Segîrceanu, din Caracal a imobilului din Iași, str. Romînă No. 9, care se știe, a fost cîștigat la loteria premiilor de către acesta.

❑ In ședința de mîine a societății viticole, se vor discuta următoarele:

Conferința d-lui M. Viorescu, „Criza viticolă". Demisiile din calitatea de Vice Președinți a d-lor George D. Șerban și Theodor Jellea.

Demisia din calitatea de casier a d-lui Em. Stratan. Adresele No. 64 și 72 ale soc. podgorenilor „Centrala" din Odobești. Cea dintăi, în chestiunea ținerei unui congres viticol, cea de a doua în chestiunea amînărei acestui proectat congres, pănă a se vedea respectată promisiunea dată de guvern în a modifica legea monopolului crîșmelor în senzul nevoilor podgorenilor, prezentate sub forma unui memoriu documentat. Adresa Soc. podgorenilor din județul R. Sarat No. 2, în chestiunea unei consfătuiri intime între Președinții Soc. Viticole din țară pentru a stabili unitatea de acțiune în campania ce ar trebui întreprinsă pentru înlăturarea relelor de care suferă podgoriile noastre.

❑ La 24 Noembrie a. c. se va oficia, cu o deosebită solemnitate, hramul bisericei Lozonschi (Sf. Ecaterina).

❑ Astăzi dimineață o parte a societății dramatice din localitate a plecat la Tecuci, unde va da o reprezentație.

❑ La ministerul de instrucție și comerț se întocmește o statistică a tuturor societăților de ajutor mutual din întreaga țară.

❑ Vineri 27 Noembrie, va avea loc în sala Teatrului Național, un singur mare concert dat de d. N. Teodorescu, profesor de violoncel la conservatorul de muzică din localitate, cu bine voitorul concurs a d lor Ath. Teodorini și Ilie I. Sibianu.

❑ Serviciul sanitar al orașului a trimes o adresă tuturor comercianților de băuturi spirtoase prin care le face cunoscut că față cu dispozițiile nouei legi sunt oprați pe viitor a mai fabrica rachiul în spirt amestecat cu apă, ci să și-l procure de la destilărei, urmînd a face proba prin facturi de la ce anume destilării l'aa luat.

❑ Societatea de cusături românești *Domnița Ruxanda* — ne prepară pentru seara de 20 Noembrie, o serbare cît se poate de aleasă ca program — și de sigur și ca interpretare. Programul foarte variat, se compune:

1). Dintr'o conferință cu proecțiuni a distinsului profesor Țigara-Samurcaș, asupra *artei noastre populare*.

2). Dintr'o parte muzicală și

3). Ca final, o revistă cu cuplete de actualitate, care aflăm că va fi jucată de artiștii diletanți, cei mai talentați, a înaltei noastre societăți ieșene.

Fiind prea multe cereri—mai cu seamă pentru loje — s'au depus —, pentru a se evita nemulțumiri, — toate biletele la d-l Maximovici, Agenția Thalia.

Astfel cei întăi veniți vor fi și cei întăi serviți.

DIVERSE

— Gheorghe Sărghievici, din penitenciarul Pîngărați, condamnat la 5 ani recluziune de curtea cu juri din Iași și la un an închisoare de curtea de Apel din Iași, a fost grațiat de restul pedepsei.

— Sîmbătă seara, 21 Noembrie a. c., va avea loc în sala Turn Verein din strada Gîndu, o frumoasă Serată Dansantă, organizată de către Societatea *„Unirea"* a lucrătorilor tipografi.

— In astă-seară are loc la teatrul Pastia balul organizat de societatea „Cuza-Vodă".

Va cînta muzica militară și s'au pregătit mai multe susprize.

— Duminică 15 Noembrie, va avea, loc la Teatrul Regal-Pastia, primul mare bal-mascat, dat de d. I. L. Ducaten.

Muzica Batalionului 4 vînători. Sala va fi bine încălzită și frumos decorată. Un garderob bine asortat cu costume excelente, va fi la dispoziția vizitatorilor. In fie care Duminică vor urma baluri-mascate.

LA MAGAZINUL

FRAȚII POLINGHER

AU SOSIT

Renumiții ȘOȘONI și GALOȘI

Adevărați Ruseşti—Marca COLUMB

cu noua invenție contra lunecărei

Ultime informaţii

❑ *Astă-zi se împlinesc trei ani de cînd* Opinia *apare în a doua serie. Evenimentul acesta nu este lipsit de importanţă, dacă ştim că în decursul acestor trei ani* Opinia *a avut de purtat atîtea campanii pentru interesele oraşului şi ale judeţului, şi a putut, cu toată ostilitatea privirilor multora, să se fixeze în simpatia şi creditul public în mod trainic şi definitiv.*

Şi cînd astăzi, după trei ani de luptă fără preget pentru adevăr şi pentru stîrpirea multor apucături necivilizate îşi vede acţiunea şi puterea sa de luptă sporite, Opinia *păşeşte în al patrulea an al existenţii sale, cu adînca convingere a rostului social şi politic ce-l are, şi cu speranţa unei lucrări sănătoase în viitor.*

❑ *Acum cît-va timp campania ce o ducea* Opinia *în contra d-lui H. Lecca, fostul director al Teatrului Naţional, era o campanie antipatriotică şi nejustificată pentru „Evenimentul".*

Dar astă zi? Astă-zi iată ce spune ziarul carpiţilor locali:

„Prin indolenţa noastră (foarte exact) şi dezinteresarea celor puşi să vegheze la bunul mers al teatrului nostru naţional, se tolerează încă la direcţiunea scenei un om bolnav, un nevropat scandalagiu, *pe care cei ce se îngrijesc de ordinea publică, ar trebui să-l trimită într'o* casă de sănătate."

Iar mai la vale:

„Trebue odată să se sfîrşească cu telalul aceasta de literatură dramatică, *care oploşit în tîrgul nostru paşnic şi îngăduitor, după ce* a înşelat aparenţele *o bună bucată de vreme,* acum duce parcă cu dinadinsul scena ieşană la pieire".

Şi ce a zis oare Opinia *cînd a dus campanie în contra numitului H. Lecca? Acelaş lucru de cît într'un stil mai cuviincios nu ca acela al* Evenimentului. *Şi atunci, de ce campania noastră a fost antipatriotică?*

Am dori să ştim cum s'ar putea numi atitudinea Evenimentului *de pînă mai ieri: plină de platitudini pentru „nevropatul de la Teatru" şi agresivă în contra noastră?*

Să judece lumea.

❑ *Clubul conservator din localitate se mută iarăşi — clubul acesta pare a fi un club ambulant. D. Matei Cantacuzino a reziliat contractul şi a decis mutarea lui în localul „Evenimentului".*

Se zice însă, că deciziunea aceasta n-a luat-o d. Cantacuzino, de cît convingîndu-se, că în intervalul de o lună de zile, cît a stat acolo d. Grabowieschi cu stabilimentul său de florărie, localul a fost complect dezinfectat.

Prevedem, că la Sf. Gheorghe, clubul se va muta din nou, pentru a face din nou loc d-lui Grabowieschi, care va avea aceiaşi nobilă misiune.

❑ **Conferenţa Liceului Naţional.**—Eri la orele 4 a avut loc la Liceul Naţional, conferenţa profesorilor, sub preşidenţia d lui C. D. Ionescu, directorul învăţămîntului secundar, în scopul anunţat eri în ziar. Cinste mare, cinste care n'a avut-o de mult, bătrîna academie mihăileană.

D. Ionescu se întroduce în chestie, anunţînd că scopul venirei la Iaşi ar fi orariul Liceului Naţional, pe care studiindu-l l'a găsit că nu îndeplineşte condiţiunile pedagogice şi că deci trebue refăcut, aşa ca să se ţie seamă numai de interesele şcoalei.

Trece apoi la cazul d-lui A. D. Atanasiu, la ordinul ce l'a subscris; aici cu cîte-va vorbe încurcate, ce nu puteau închega, de cît nişte banalităţi ocazionale, încearcă să-şi motiveze atitudinea faţă de d. Atanasiu şi să justifice ordinul cu pricina.

Că n'a putut aduce nici un motiv care ar putea cîtu-şi de puţin prinde nici nu mai rămîne vorbă, căci cazul e de aşa fel că exclude absolut ori-şi ce justificare.

Şi după ce îndeplineşte această formalitate, îngăduită pînă la oare care punct, pentru a i se mai uşura poziţia, declară că renunţă la sacrificarea d-lui Atanasiu şi că deci orariul Liceului Naţional să'eliberează de această nouă sarcină, Roagă însă pe profesori ca să alcătuească orariul ast-fel ca să se ţie samă numai de nevoile şcoalei, iar cît priveşte de interesele particulare ale profesorilor, să nu se respecte cel mult de cît ale d lui Raki Vasiliu, care nu poate veni de la orele 8—9 dim.

Rămîne acum să ne punem întrebarea ce l'a făcut pe d. C. Ionescu să cedeze, să renunţe la executarea ordinului, căci din Bucureşti n'a plecat d-sa la Iaşi numai pentru ca să facă ce a făcut, să ceară profesorilor să refacă orariul, după cerinţele pedagogiei; pentru aceasta numai n'avea nevoe să se deranjeze cu un drum la Iaşi, putea foarte bine să fi trimes în scris un nou ordin.

A venit însă, hotărît ca prin autoritatea sa personală să facă să i se execute ordinul privitor la d. Atanasiu, dar prezentîndu-se dimineaţa în cancelaria Liceului Naţional şi văzind că profesorii sunt foarte întărtaţi şi că însuşi d. Rake Vasiliu, în care spera la vre-un ajutor, l'a încolţit rău de tot' spunîndu-i hotărît că nu aprobă ceia ce s'a făcut şi se face cu profesorul Atanasiu; văzînd deci din sondajul făcut de dimineaţă că la Liceul Naţional nu s'ar găsi nici un profesor, care să se preteze la sacrificarea unui coleg, la conferenţa de asară a bătut în retragere, şi a recunoscut pacatul, a cedat.

A cedat, dar, o reflecţie se impune încă. Dacă ordinul nu ar fi ajuns să devie public nu ar fi fost astă-zi operat d. Atanasiu aşa, după cum d. Ionescu o cerea? sau încă,—dacă venind singur în Iaşi ar fi găsit la Liceul Naţional profesori cu care să şi fi putut juca mendrele ar fi renunţat la isgonirea d-lui Atanasiu de la una din cele 3 catedre? De sigur că nu.

Profesorii Liceului Naţional prin atitudinea lor demnă şi hotărîtă, în cazul colegului lor d. Atanasiu a dat o lecţie bună şi meritată d-lui director al învăţămîntului secundar, o lecţie care să-i fie de învăţătură multă vreme cînd se va mai gîndi să lovească în vre-un profesor, să mai subscrie vre-un ordin ca cel cu No. 73,483.

❑ **Ministerul de interne a înapoiat prefecturei judeţului, budgetul de cheltueli al biroului măsurilor şi greutăţilor din oraşul Tg. Frumos pe exerciţiul 1910—11.**

❑ Normalistul Gheorghe Milieş a fost numit suplinitor la şcoala din comuna Lungani, în locul d-lui C Chibzui, lasat disponibil.

❑ Administratorul plăşii Jipa face cunoscut prefecturei judeţului că un număr de 30 tineri din comuna Movileni, înscrişi pe tabela de recensemînt a clasei anului 1911 lipsesc din acea comună.

❑ In comuna Prisacani s'a ivit epidemia de febră tifoidă.

❑ Administratorul plăşei Podul-Iloaiei, comunică prefecturei judeţului că hoţii întroducîndu-se în locuinţa comerciantului Ion Dascalu din comuna Mădîrjac, au furat o mare contitate de mărfuri, precum şi o sumă de bani.

Pînă în prezent hoţii n'au putut fi descoperiţi.

❑ **Asociaţiunea medico-farmaceutică. Sămbătă 7 Noembre la orele 5½ a fost adunarea generală conform statutelor, sub preşidenţia d-lui preşedinte prof. dr. Bogdan.**

Dl. Preşedinte face o amănunţită dare de seamă a participărei d-sale ca delegat al universităţei din Iaşi, la serbarea de 500 ani a Universităţei din Lipsca, la care—se ştie—a luat parte şi A. S. R. principele Ferdinand ca fost elev al acelei universităţi.

Serbările sub preşedinţia regelui Saxoniei au fost grandioase şi în special foarte prieteneşti.

S'a ales comitetul pentru alţi 2 ani, aproape în complect tot cel vechiu.

Preşedinte Prof. dr. Bogdan, vicepreşedinţi prof. Dr. Demetriade, Dr. Konya-senior, casier farmacist I. Werner, bibliotecar veterinarul E. Iliescu, secretari: Dr. Em. Weisa, Dr. Konia junior. Membri: Dr. Bejan, Boghen, Burştin şi farmacist Goldhamer însărcinat şi cu funcţiunea de intendent al clubului.

Dl. secretar Dr. Veisa expune situaţia financiară a soc. şi se alege comisiunea de verificare: farm. Jelea, farm. Eiven şi dr. Nimereanu, pentru a descărca vechiul comitet.

❑ **Pe ziua de astă-zi s'au înregistrat în oraş 4 cazuri noui de febră-tifoidă.**

❑ **Comisiunea medicală compusă din d-nii d-ri Şeptilici şi Missir, examinînd starea mintală a Paraschivei Trifan din comuna Şipote şi Maria Iordache din comuna Valea Satului, au opinat internarea lor în ospiciul Socola.**

❑ **De la societatea medicilor şi naturaliştilor.**—In şedinţa de la 12 Noembre la care au luat parte d-nii d-ri: profesor Bacaloglu, dr. Gh. Botez, Imerwol, Nimereanu, Stefănescu Galaţi, Şeptelici, Tănăsescu, Tudor. Vrânceanu şi Zossin. D. dr. Ştefănescu Galaţi a făcut o comunicare despre Prostatectomie totală, cu prezentare de piese.

D. dr. Tudor a citit raportul pentru admiterea în societate a d-lui dr. Em. Veissa, a cărui primire în societate a fost primită cu unanimitate.

❑ Administratorul plăşei Ungheni comunică prefecturei judeţului că eri noapte a ars casa locuitorului Gheorghe Nechita din satul Ţuţora.

❑ Ca primar al comunei Miroslava a fost ales d. Ştefan Ernilă, iar ajutor d. Panaite Lăcătuşu.

❑ **Aseară, renumitul hipnotisator Grossi, a făcut mai multe experienţe de hipnotism şi spiritism, la care au asistat mai mulţi învitaţi.**

Experienţele lui Grossi au uimit în adevăr pe toţi. Ghiceşte gîndurile cu atîta uşurinţă şi face unele calcule atît de grele,—de nu'ţi vine să crezi.

Publicul va avea ocazia să'l vadă Marţi la circul Sidoli, cînd Grossi va da o reprezentaţie cu simpaticul şi neîntrecutul transformist *Iassy*, care e în trecere prin oraşul nostru.

❑ Membrii societăţei medicilor şi naturaliştilor s'au întrunit Joi seara. Pe lîngă o serie de discuţiuni privitoare la bunul mers al societăţei, amicul nostru d. or. Ştefănascu Galaţi a făcut o interesantă comunicare prezentînd capul unei piese prostată operată pe o cale perinială, operaţii—după care suferindu-l s'a vindecat pe deplin.

† IOAN BĂNESCU

Telegraful ne a adus azi dimineaţă o tristă veste, care ne a îndurerat mult: Ioan Bănescu, şeful partidului conservator democrat din Constanţa, s'a stins din viaţă astă noapte la orele 2 şi jumatate, în urma unei scurte, dar grele suferinţi.

Fruntaş distins şi devotat al partidului conservator-democrat Ioan Bănescu a ştiut să-şi atragă pretutindeni simpatii şi moartea lui e mult, e foarte mult regretată.

A fost revizor şcolar, iar apoi director al gimnaziului din Constanţa, în care timp s'a interesat în de aproape şi a lucrat pentru bunul mers şi prestigiul şcoalei.—A fost apoi magistrat.

Mai tîrziu, Ioan Bănescu a fost ales primar al Constanţei, demnitate care a ocupat'o mai mulţi ani, în care timp a realizat mari lucrări de înfrumuseţare pentru oraşul Constanţa, cum a fost frumosul parc din faţa hotelului Carol, alimentarea cu apă a oraşului, precum şi alte opere de edilitate, care i au atras iubirea cetăţenilor şi admiraţia vizitatorilor oraşului Constanţa. Tot lui Bănescu i se datoresc îmbunătăţirile şi lucrările făcute pe plaja de la Mamaia.

Lui Bănescu i se mai datoresc şi alte multe îmbunătăţiri ale oraşului Constanţa în timpul cît a fost în fruntea acestei comune.

Cu Bănescu dispare dar un om de merit, care ar mai fi putut contribui încă mult la realizarea de opere frumoase şi necesare.

In ultimul timp el căzu bolnav şi nimeni nu se aştepta la un desnodămînt fatal atît de curînd.

Eri, starea lui Bănescu se înrăutăţi de tot şi astă-noapte el intră în agonie.

La orele 2 şi lumatate, şi-a dat obştescul sfîrşit.

Trimitem îndureratei familii expresia sincerilor noastre condoleanţe.

*

Iată amănunte, asupra morţei lui Ioan Bănescu, pe care le-am primit azi de la Constanţa.

Bănescu răcise acum cîte-va zile şi în urma unei băi calde pe care a făcut'o eri, a simţit nevoia să stea în pat.

Eri starea lui s'a agravat şi toţi medicii din oraş, în număr de 12, au fost chemaţi la un consult.

Numeroşii prieteni care aflaseră despre boala lui Bănescu, au venit ca să-l vadă. Medicii s'au pronunţat că boala ar fi o ureme.

D. Take Ionescu care a fost înştiinţat telegrafic despre boala lui Bănescu, a fost viu afectat şi a cerut să fie telegrafic ţinut în curent cu starea bolnavului.

Aseară la orele 9 Bănescu intră în agonie, iar la orele 2 jum. încetă din viaţă.

El era în vrîstă de 59 de ani şi pe urma lui rămîn o soţie neconsolată şi patru copii. S'a născut în oraşul Roman unde şi-a făcut studiile primare. Studiile liceale le a făcut la Iaşi, iar cele universitare la Berlin.

Intre înfrumuseţerile făcute în Constanţa în timpul cît a fost primar, între cele aratate mai sus sunt: înfiinţarea cartelului romîn, instalarea luminei electrice.

Tot Bănescu a proiectat şi sub el s'a proiectat şi pus în lucrare linia ferată Constanţa-Techirghiol.

Inmormîntarea se va face mîine la orele 2 p. m. Va asista şi d. Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat.

❑ *D. C. Stere s'a dus alaltă-eri la Bucureşti, iar eri a sosit în Capitală şi d. dr. Puşcariu, epitrop la Sf. Spiridon.*

Vizita aceasta este în legătură cu fixarea candidaturei la Iaşi, pentru colegiul II de Senat, întru cît d. dr. Manicatide, fiind contestat, candidatura sa prezintă mari desavantaje faţă de alegători.

❑ In şedinţa sa de aseră, la Societatea medico-farmaceutică din Iaşi, farmaciştii au decis în unanimitate să se presinte prin intermediul unei delegaţiuni d lor Al. A. Badareu şi N. Cananău, spre a le cere concursul în discuţia legei sanitare privitoare la farmacişti.

Delegaţiunea se compune din d-nii: Verner, Fabini, Goldhamer, Eiven şi Rotbard. Ea a fost primită astă-zi la orele 2 p. m. de către d-l N. Cananău, deputat al col. I de cameră; iar Luni va fi primită de şeful nostru d. Al. A. Badareu, senator col. I.

❑ Terminîndu-se cimentarea basinului din faţa Goliei, se va proceda la desinfectarea lui pentru a putea fi dat funcţionării.

❑ Administraţia comunală, în urma raportului serviciului sanitar, a autorizat pe d. I. Grün de a deschide o spălătorie chimică în strada sf. Lazăr.

❑ D. Gh. Moraru a fost delegat în sfatul sătesc al comunei Corneşti (Miroslava).

❑ Firma Maier Lustgarten a cerut declararea în stare de faliment a firmei Marcu Schvartz et Lazer Marcusohn.

❑ Camera de meserii a cerut ministerului industriei, numirea unei noui comisiuni de arbitri pe lîngă corporaţia din Tg. Neamţ.

❑ Camera de meserii a respins apelul de făcut de meseriaşii din P.-Neamţ, contra hotărîrei comitetului acelei corporaţiei făcut contra eliberărei de brevete la mai mulţi meseriaşi.

❑ Astă-zi Camera a înaintat ministerului industriei, statistica generală de numărul meseriaşilor din cuprinsul circomscripţiei a 8-a.

❑ Va face senzaţie, astă-seară Sîmbătă desfăşurarea celebrei drame: Invierea (Voscresinie) a contelui Leon Tolstoi. Piesa e interpretată de somităţi teatrale pariziene şi rolul principal (servitoarea e jucat de d-ra Madeleine Roch de la Comedie Française din Paris. S'a intercalat apoi în program: Văduvul vesel, o comedie pariziană, Păpăluga, scene teatrale etc. Programul — escepţional compus din 5 părţi mari — cuprinde apoi: Tragedia din Belgrad (1903) redată în toate amănunţimile ei. D. Henri Bataille special trimis în capitala Serbiei, ne reconstitue astăzi sîngeroasa, dramă şi întreaga desfăşurare, încredinţată fiind artiştilor de vază din Paris, o revedem aevea, de la primele ei faze, pînă la tragicul desnodămînt. Iată pe scurt, principalele scene: Logodna—Regele anunţă miniştrilor căsătoria sa—Cafeaua otrăvită—Bucatarul ucis de rege — Regele prezintă serbilor, pe moştenitorul tronului—Brutalitatea reginei la o paradă—Conjuraţia—Intrarea conjuraţilor în palat—Asasinatul—La Cimitir—Două cruci de lemn. Urmează apoi: Gheata şi papucul, o elegantă comedie pariziană. —Multe vederi după natură precum: pitorescul Biarritz şi băile de mare, vederi din Georgia, munţii Caucazului.—Un singur peşte la doi pescari, comedie etc. etc.

Mâne Duminică Matineu la 3 ore ziua şi seara reprezentaţie obişnuită. La ambele reprezentaţii programul compus din 5 părţi cuprinde şi Invierea de Tolstoi.

❑ Excelenta trupă de operetă vieneză care şi începe astă-seară la noi seria reprezentaţiilor sale mult aşteptate a sosit în localitate.

Multă lume elegantă şi doritoare de a auzi muzică frumoasă interpretată de un ansanblu atît de bun şi a dat întîlnire la aceste reprezentaţii.

Ordinea spectacolelor:

Sîmbătă 14 **Walzertraum.**
Duminică 15 **Foerster-Christl.**
Luni 16 **Herbstmanoever.**
Marţi 17 **Geschiedene Frau.**
Mercuri 18 **Blitzmaedl.**

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 14 Noembrie

Modificarea legei Sinodului

Bucureşti.—Azi au apărut în „Monitorul Oficial" desbaterile din ultima seziune a Sinodului. Din aceste desbateri rezultă lămurit, că d. Haret a declarat că va modifica legea Sinodului.

Mesagiul de deschidere

Bucureşti.—Se afirmă că mesagiul de deschidere a Corpurilor legiuitoare, va cuprinde şi un pasaj semnificativ, cu privire la politica externă.

Conflict între doi profesori junimişti

Bucureşti.—Un conflict a survenit între d-nii Pangrati, decanul facultăţei de ştiinţi şi Saba Stefănescu.

D. Pangrati recomandase pentru catedra de geologie de la acea facultate pe d. Sava Atanasiu.

In contra acestei recomandări, d. Saba Ştefănescu a făcut o întîmpinare la ministerul cultelor, arătînd că d. Pangrati, prin recomandarea sa ar fi făcut o calcare de lege D. Pangrati considerînd ieşirea d-lui Stefănescu ca o insulta, a convocat consiliul facultăţei, spre a-i supune cazul la cunoştinţă.

Sărbările din Arad

Arad.—Azi s'a făcut cu o deosebită solemnitate inaugurarea palatului „Tribunei" la care au asistat şi mulţi romîni din regat.

Aseară a fost o serbare de cunoştinţă la care au luat cuvîntul d. St. Popp deputat, care a vorbit în limba slavonă şi romînă, Hogea, Ciocazan din Craiova, d-r Lucaci, deputat şi Octavian Goga.

In astă seară are loc un mare banchet.

Femeiele-Avocaţi

Petersburg.—Cu privire la admiterea femeilor ca advocaţi, Senatul a hotărît ca ele să nu poată pleda pănă ce Duma nu va fi votat o lege în acest sens.

Manifestaţie ostilă

Londra.—Astăseară a avut loc o manifestaţie ostilă camerei lorzilor, Manifestanţii în număr de 6000 au cerut să vină înaintea parlamentului, dar poliţia i-a respins.

Accidentul unui balon

Fiume.—Lîngă satul Korituya s'a găsit într'o nacelă de balon ruptă, două cadavre. Se crede că furtuna a împins balonul nedirijabil spre munţi, că frînghiile legînd nacela de balon au fost rupte şi nacela a căzut cu aeronauţii Brinckman din Berlin şi Franke din Kolmar.

Călătoria Regelui Bulgariei

Sofia.—Regele a sosit aci azi dimineaţă. Agenţia telegrafică bulgară zice că toate ziarele cotidiane, în afară de unul, sprijină declaraţiunile ministeriale cu privire la raporturile turco-bulgare şi după culoarea politică a fie-cărui ziar, fie-care critică susceptibilitatea inesplicabila în cazul de faţă.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Dr. B. Stenner
Consultaţiuni pentru boale interne, de femei, căilor urinare şi venerice,
de la 1—3 şi 7—8 p. m.
Iaşi, str. Muzelor (colţ cu str. de Sus.)

Caut urgent birou şi odae
de culoare bine mobilate prin centru. Adresaţi ziarului sub. P. G. av.

7 lei decalitru vin negru vechiu. Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

Renumitele CORSETE
MARCA **C. P.** A LA SIRÈNE — PARIS —
A CAROR FORMA REDA
ELEGANŢA IDEALA
Se găseşte numai la
Marele Magasin de Noutăţi
Fraţii Polingher, Iaşi
SINGURII DEPOSITARI.

Bine voiţi a observa bine, marca C. P. a la Sirène, PARIS pe fiece corset, spre a vă feri de contrafaceri

VIŢA DELAWARE GABRIEL NAGY

este singura viţă a cărei răsădire şi cultivare nu cere nici o cunoştinţă specială. Această viţă poate fi plantată şi de către acela care n'a mai cultivat vie nici o dată în viaţa lui. Fie cărui pachet i se alătură o instrucţiune amănunţită după care ori cine poate planta această viţă.— Cultivarea ei constă în tăere, prăşire şi legare de haraci. Altoire, procedeie chimice, sau stropirea cu sulf sunt de prisos. Filoxera nu atacă această viţă. Mugurii şi cârceii nu degeră nici odată în timpul ernii. Un jugăr de viţă dă aproximativ 35 hectolitri de vin, d'intr'un mugur ese 3—4 struguri. Aceasta este specia cea mai desăvîrşită de struguri, care nu trebue confundată cu alte inferioare pe care unii rău-voitori le pun în vînzare sub nume asămănătoare. Comandaţi deci numai strugurii DELAWARE direct de la GABRIEL NAGY căci numai aceştia sunt cei adevăraţi. Vinul dat de strugurii DELAWARE GABRIEL NAGY este tare şi dulce, cu gust foarte plăcut, iar preţul său este îndoit de cît al celorlalte imitaţiuni. La schimbul unei CORONE trimet ori cui o sticlă de probă.

Catalog ilustrat se trimete gratis şi franco

Acest catalog cuprinde descrierea amănunţită a strugurilor DELAWARE, fotografia lor ilustrată şi notarial parfumată şi alte 40 ilustraţiuni în text şi se trimte ori cui la cerere. Cereţi astă-zi încă acest bogat catalog care dă şi numeroase sfaturi asupra altoirii şi plantării viţelor.

GABRIEL NAGY

MARE PROPRIETAR DE VII IN KOLY (UNGARIA)

STAŢIE POŞTALĂ, TELEFONICĂ ŞI TELEGRAFICĂ

— Corespondenţă în limbele ungară, romînă, germană, croată şi sîrbă. —

MAREELE MAGAZIN

DE

Incălţăminte şi Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ŞTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE**, pentru barbaţi dame şi copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atenţiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoni**, adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoştiinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiune

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco de Catalogue

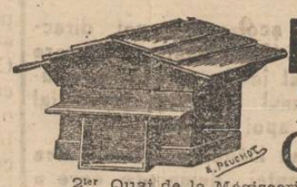

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subjetele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

☞ In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Berteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra viete şi rente

în VIENA fondată în anul 1858

Consesionată pentru Romînia prin Ingaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 186 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asigurarţii din Romînia

LEI 8,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,223.10 rente.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Cas de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sentire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Cas de deces mixte cu şi fără dividende, cu sentirea de plata premiilor în cas de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Directiunea pentru Romînia Bucureşti

Agent general pentru Iaşi:

IOSEFH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—Strada Bîrboi No. 15—

Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Lot

să cumpere bilete numai de

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROM

Th. P. Maximovici

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 —

„Loteria Regatului Romîn

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa I a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 190

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet su

Lei 40,000 le

Iar cîştigurile totale reprezintă fabul

sumă de

LEI 7.322.000 L

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoas

de la

Noua şi Principala Colectură Rom

Th. P. Maximovici.—Ia

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină inc

Preţurile oficiale pentru vînzare

1/8 Una optime	Lei	1,5
1/4 Un sfert	Lei	3,0
1/2 Una jumătate	Lei	6,0
1 Loz întreg	Lei	12,0

PLATA CAŞTIGURILOR

tace imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp. Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. - No 873 — Mercuri 18 Noembrie 1909

B. C. U. „IORGA" IAȘI 18 OCT 1985 fed 20393 fed 41237

Incă un cuvînt în chestia prof. Maiorescu

Studenții Universității din București nu au lăsat să treacă fără protestare purtarea puțin demnă a Ministrului Haret, față de unul din cei mai distinși profesori ai lor.

Se cunosc în deajuns toate fazele acestui act arbitrar al ministrului și atît de jignitor pentru învățămînt.

Doi profesori universitari, d. dr. I. Cantacuzino din București și d. M. B. Cantacuzino din Iași, în urma unei aprecieri nefavorabile din partea ministrului Haret, pe una din hotărîrile lor, se demit din comisiunea de judecată. *Demisiile lor sunt primite pur și simplu.* In urma intervenirei ministrului, cele două Universități recomandă pe alții pentru completarea locurilor, dintre care ministrul numește: de la București pe d. Maiorescu, iar de la Iași pe d. Rallet.

D Maiorescu, care lipsea din țară, îndată ce s'a întors și a luat cunoștință de această numire, și-a trimes demisia *neputînd primi în împrejurările de față.*

La aceasta, ministrul răspunde, că nu primește demisia, de oare-ce consideră *obligatoriu*, pentru profesorii odată aleși de Universitate, de a îndeplini sarcina de membru în comisiunea de judecată. *La din contra ar fi un refuz de serviciu.*

Demisiunile d-lor I. Cantacuzino și M. B. Cantacuzen, nu erau oare refuz de serviciu?

Fraza aceasta, nici elegantă, nici convincioasă, a provocat demisiunea din profesorat a d-lui Maiorescu și a privat ast-fel învățămîntul de unul din cele mai luminătoare podoabe ale Universității noastre.

Un Maiorescu, un fruntaș al culturei și al cugetării, un fost ministru, nu se amenință cu o frază sucită birocratică, cu care se sperie un slujbaș inferior din minister. Procedeul a fost blamat cu drept cuvînt de toată lumea dreaptă și independentă.

Eram obicinuiți și încă de mult cu mijloacele arbitrare, violente și răutăcioase ale sectarului de la culte. Activitatea acestui *om al școalei* a fost condusă exclusiv de ideea de a ridica profesorilor ori-ce inițiativă, ori ce libertate, amenințînd, terorizînd, pedepsind, ca nimic să nu se facă în școli de cît numai după voința sa, de la Dorohoi la Mehedinți să nu fie de cît niște automați ipnotizați de gestul său.

Ca unul ce a legiferat și regulamentat atît de mult și cum a vroit în materie de învățămînt, s'a obicinuit cu ideia că ori-cînd *voința sa și numai voința sa este lege.*

Și cum nu poate admite ca un altul să poată legifera la acest departament, anulează tot ce nu este făcut de *el.*

Pînă acum însă, față de Universitate purtarea sa a fost mai prudentă, în cît chiar cu ocazia faimoaselor anulări, cei din învățămîntul superior au fost feriți de urgia revocărilor.

Lăsînd deocamdată la o parte chestiunea de formă și de urbanitate, ce ar trebui să existe între colegi universitari, chiar cînd unul devine ministru, să revenim la fondul chestiunii și să cercetăm, dacă d. Haret avea dreptul de a impune această sarcină și dacă actualul ministru, ca profesor, nu s'a făcut culpabil vre-odată de o vină cel puțin tot așa de mare?

Găsim noi în lege vre-un articol, din care să rezulte clar, obligațiunea pentru prof. universitari de a face parte din comisiunile de judecată?

In lege găsim ca îndatoriri, art. 76:

„Profesorii și agregații sunt obligați să facă regulat cursurile și conferințele, cu cari sunt însărcinați conform programului și regulamentelor...

Ei sunt datori să ia parte la examene, consiliile de facultate sau de universitate, să primească si să îndeplinească însărcinările de membri în Senatul universitar.

Ei sunt datori să facă parte din juriile examinatoare în care vor fi numiți, fie de rector, fie de decan, fie de consilii, fie de **ministru**, *conform legei și regulamentelor.*

Cînd însă, aceste însărcinări ar fi streine de Universitate, ei vor fi îndemnizați, după regulele ce se vor stabili prin regulamente.

Ori-ce lipsă nejustificată de la una din aceste îndatoriri va trage după dînsa o reținere proporțională din apuntamente, care se va vărsa în casa școalelor. In caz de recidivă, se vor putea aplica și alte pedepse".

Nicăiri nu se vorbește în legea Inv. Sec. și Sup. despre obligațiunea de a face parte din comisiunea de judecată.

Se spune într'adevăr la art. 49 de modul cum se formează comisiunea de judecată, dar nu se pune această îndatorire la art. 76, specialmente făcut pentru a arata obligațiunile profesorilor; unde, după cum am văzut nici un amănunt nu se uită, se prevăd chiar pedepsele pentru cei ce se sustrag.

In ceea ce privește, faptul exprimat în adresa ministrului, cum că, pentru cei ce figurează pe lista celor recomandați de Universitate, sarcina devine obligatorie, răspunsul îl găsim chiar în cazul de față, cînd se știe că d. Maiorescu a fost desemnat în lipsa d-sale din țară, și fără voia d-sale.

Printre cele dintîi obligațiuni este și acea de a face cursurile și examenele, și a face parte din comisiunile de examen.

Faptul de a se sustrage de la astfel de îndatoriri pare mult mai grav.

De o ast-fel de vină s'a facut culpabil profesorul Haret, cînd în vara anului 1905 a demisionat din presidinția comisiunei de capacitate de liceu. Ministrul de atunci nu i-a reproșat acest *refuz de serviciu.*

Dar la demisia d-lui Haret, ce va răspunde Ministrul? Așteptăm.

M.

Schimbarea locului, schimbarea norocului

Lotăria Statului sau regatului romîn —nu cunoaștem bine titlul întreprinderei, este, astfel cum funcționează, o ordinară spelunca, cu caracter foarte bine pronunțat: exploatează patima acelora, cari speră că cine-va se poate îmbogăți pe degeaba, că ar exista, în adevăr, și o ploaie de franci:

Partidul conservator pur din Iași, după ce protestase contra creărei unei asemenea întreprinderi, deschise și el, în apartamentele redacției ziarului său, o asemenea „întindeți mîna norocului".

Afacerea a fost lichidată. Partidul nu mai are colectură de loterie. In schimb, însă, se va muta, în acele localități, o altă colectură: clubul însăși.

Acum șase luni clubul acela se mutase de acolo. Localitățile acelea nu întruneau, după părerea d-lui Cantacuzino, condițiile igienice de rigoare. *Il y sent mauvais* zicea șeful și ceilalți junimiști, care gîndesc ca șeful lor, puneau basmaua la nas.

Clubul fu instalat în casă nouă, la etaj, în stradă principală. Dar se vede că, precum nu haina face pe om, nici casa, ori cît de elegantă ar fi, nu face clubul.

Nimeni nu venea la club; junimiștii, ca să nu se întîlnească cu d. Holban; conservatorii—ca să protesteze contra junimiștilor, cari nu viu la redacție.

Venea numai servitorul. Și el, fără să știe, juca rolul filosofului grec: căuta un om—căutare zădarnică.

Boicotul acesta general a avut, firește, în primul rînd consecinți financiare: nevenind nimeni, nimeni nu voiește să contribue la plata chiriei. Deaceia clubul se va remuta acolo unde, acum șase luni, mirosea a pîrlit, unde a fost sediul unei colecturi de lozuri, care, ca și partidul, „întindea mîna norocului".

Șeful și junimiștii vor reveni, deci, la *Evenimentul* și asupra d lui A. D. Holban va cădea păcatul să facă „onorurile salonului".

D. H. M. B. Cantacuzino, care este pasionat pentru piese istorice, va avea prilejul să vadă cu ochii călimara plină de cerneală verde și condeiul cu care d. Holban a desemnat harfele eliene, precum va putea găsi, la cerere și ilustrele manuscrise relative la glorificarea mașinei care omoară oamenii.

D. Cantacuzino mutase clubul d'asupra prăvăliei unui tapițer, crezînd că, în semnul acesta, i va fi mai mole în politică.

Acum, că vede că s'a greșit, se întoarce acolo de unde igiena îl alungase. Poate că acum, speră șeful, schimbarea locului va însemna și schimbarea norocului.

Vom vedea.

CATE VA NOTE

Un medic a fost însărcinat să predee, la școala de gardiști din Iași, un curs de ajutoare medicale.

De medicină internă, firește, fiind că în chirurgie și în alte soiuri de operațiuni, excelenții noștri gardiști îs specialiști de acasă.

Și în arta dentară. E o operație să vinzi acelaș bilet de teatru la zece evrei, să-l pui la lot și să cîștige tot dumnealui — gardistul — și la urmă să-l deie retur comisarului, acesta prefectului și acesta beneficientului.

Ține, negreșit, de arta chirurgicală, cînd spargi capul cui va și exclami fericit: „ești sindicalist". Iar cînd tragi palme individului și-i sare o măsea—arta ie dentistică.

Nu va fi, deci, nevoe, că medicul, care a fost însărcinat să predee curs de ajutoare medicale gardiștilor, să vorbească despre chirurgie, ci numai despre ceva medicină internă.

Și era nevoe, asta ie drept.

Serviciul medical al comunei, incomplect și nesuficient, va găsi complectare în gardiștii de oraș. Vom avea medici de zi și de noapte: medici de pont.

Cînd vei zice: nu mă simt bine", ai tăi vor răspunde: „flueră să vie medicul". Iar de anul nou se va zice: a venit doctorul să ne samene."

Dacă medicii aceștia vor putea scrie și rețete—ie o întrebare. Dar nu încape întrebare, că promotorul ideei gardiștilor-medici nu ie romîn: el se trage din Molière.

*

Un doctor, care sufere mult de lipsă de clientelă, spunea ieri:

— Ințeleg foarte bine inovația: eu, de rău ce-mi merge,ași primi să fiu gardist. E natural dar, ca gardistul să devie medic.

Chestii politice

Un Mesaj șchiop

Fiecare a citit mesajul Regal, și a observat că se îndepărtează de la formularul celorlalte mesaje anterioare. Intăiu și întăiu rămîi surprins de laconismul unor părți, cum și prolixitatea altora.

Așa partea privitoare la relațiunile externe și la dinastie ocupă peste 70 de rînduri, în care se vorbește de raporturile de pace, vizitele capetelor încoronate, insemnele de Feld mareșal, întrarea în cadrele armatei a strănepotului prinț Carol al II-a.

In mod unanim aprobăm tot ce se zice bine de dinastie și raporturile cu țările străine. Nu ne împacă însă de loc afirmarea că prin politica de pace și liniște înlăuntru s'au propășit forțele noastre naționale. Dacă prin această propășire am înțelege mai multe vagoane de petrol, mai mulți saci de grâu și mai multă cherestea calea valea; aceste toate atîrnă de soare, de ploae, de vînt și scapă puterilor noastre.

La din contra forțele noastre naționale de neam le vedem slăbite în luptele fraților noștri și atît drăguțul de împărat, cît și prea bunul prieten al Regelui s'a arătat și se arată surd la cererile naționalităților în luptele lor cu Ungurii. Țara trece cu adîncă scădere de inimă și gînd asupra acestor pasaje însîngerate, și lasă vremii să deșteze urzeala de toropire și contropire contra neamului nostru.

Trecînd la activitatea guvernului, mesajul este de o vădită inegalitate față de membrii guvernului. Pentru unii mumă, pentru alții ciumă.

Ministerului de finanțe i se consacră 30 de rînduri, din care reiese o continuare a bazei bugetului pe întocmirea lui 1901. Ce crudă ironie la adresa ministrului de resort! Bietul d. Costinescu și-a mîncat principiile încă din anul trecut, căci bugetul pe 1910 e alcătuit pe alte baze și însuși ministrul a protestat în Cameră. Ca parte nouă mesajul aduce capitalizarea escedentelor la casa de depuneri spre fructificare.

Nimic de eftenirea traiului; nimic de îmbunătățirea stărei materiale a funcționarilor.

Ministerului de agricultură i se consacră 14 rînduri, anunțînd legea sporirei fondului silvic expropiind munții răzășești, cari au fost despoiați de podoabele lor seculare.

Ministerului de industrie i se consacră 16 rînduri promițîndu-se o lege a încurajării industriei, după cum d. Djuvara fostul ministru de resort s'a grăbit să publice, cum și convenția comercială cu Austro-Ungaria, blăstamata și afurisita de convenție de îngenunchiare a intereselor noastre economice!

Ministrului de lucrări publice i se consacră 28 de rînduri —Ce fericit e d. V. G. Morțun că rivalizează în rînduri cu d. Costinescu și cîntărește cît d. Orleanu și A. Costantinescu P. împreună —400 kilo nu șagă! Se anunță linia ferată Tulcea-Constanța-Mangalia; și o nouă lege a drumurilor! Aferim!

Anemiatul d. Toma Stelian se bucură de 15 rînduri pentru a vesti țării reforma Curții de Casație și Curțile cu juri. După ce a regulat justiția rurală; după ce a răfuit pe tîrgoveți cu judecătorul unic, acum se atinge de Curtea de Casație spre a înjosori totul.

Bietului d. Haret i se trimete un mângâios salut din departare prin 4 rînduri prizărite, în care nu se vorbește nimic, nimic, nimic! Sărmanul d. Haret! extenuat cum este fiziceește și moraliceește, l'a extenuat politiceește și mesajul!

Iar de d. Ionel Brăteanu nici un rînd! nici un cuvînt! nici o iotă, ca și cum ar fi ministru prezedinte fără portofoliu, șef de partid fără îndatoriri, șef de guvern fără acțiune.

N'am greșit cînd am botezat acest mesaj că e șchiop, căci din el esă beteag și d. Ionel Brăteanu și d. Spiru Haret.

* *

OAMENI ȘI LUCRURI

Cînd sala o plină...

In antractul unei representații de operetă,—„Fata Pădurarului",—în foaierul teatrului, nu departe de bufet, un prieten îmi spunea glumind:

— Ar trebui să descrii *sala* de astăseară; s'o descrii așa cum e de frumoasă....

Și urmărind zisa lui, mi-am aruncat ochii împrejur. Era foarte aproape de noi *cineva*, care trebuia să audă această reflecție și am înțeles că eu nu eram de cît pretextul; eram numai zidul de care trebuia să se frîngă ecoul unei convorbiri scurte, pentru a se reîntoarce în auzul alt-cuiva.

Cu toate aceste era un sens și un adevăr în cele spuse și aseară ele mi-au revenit în minte, pe cînd priveam încă odată *sala* frumoasă a teatrului. Amicul meu e avocat; el cunoaște psihologia, cunoaște și puterea unei atmosfere anumite: acea a sălilor, pretoriilor de justiție. E oare vr'o apropiere între acestea și sălile de spectacol propriu zise? Poate. Ca și cele dintăi, aceste din urmă au nevoie de o anumită atmosferă, de un public anume pregătit și a fost o dovadă de intuiție fină esclamația prietenului meu:

— Frumoasă e sala în astă-seară!

Ce ar deveni toate comorile de artă și de talent, dacă nu și-ar repercuta ecoul lor în sufletele unei asistențe abundente, venită să culeagă senzații și să tresară încă odată în vraja unor acorduri de vals? Ce ar fi o imagine frumoasă care nici-odată nu s'a reflectat în oglinda unor simțiri omenești?

Iar toate acestea le îndeplinește în serile de spectacole—sala teatrului. Ea este spectacolul *viu*, spectacolul real, unde se resfrînge imaginea de vis, produs al unei fantazii și care se revarsă de pe scenă ori din orchestră, doritoare de viață, dătătoare de farmec, lacomă de a lua în stăpînire simțirile și gîndirile și amintirile. Muzica nu și-ar îndeplini menirea în lume, dacă nu ar găsi ecou măcar într'un singur suflet și n'ar alina o singură nostalgie, o singură părere de rău; dacă n'ar fi ecoul vre unei dorințe, care șoptește în legănarea sunetelor ei:

Oh! Le rêve plein de délices
Dont je me sens caressé!...

Firește: muzica,—și numai ea—are această putere de a evoca; dar ea o face cu ajutorul altor puteri, altor aspecte și altor momente. Ea poetizează numai o realitate—acel decor de frumuseți ce însamnă o sală plină de eleganță, în mijlocul căreia fie-care își poate alege un anumit chip, și unde pe fiecare trebuie neaparat să l obsedeze—sub ademenirea voluptoasă a notelor—vre o figură, vre o icoană, o reminiscență, un regret, atîtea forme cîte le îmbracă „plăcerea" în sufletul omenesc.

Și toate acestea le vede ochiul observatorului în sările de artă, le vede în antracte, cînd sala se luminează ca prin farmec, le vede prin sticla ochianei cînd—în calea către scenă—ochiul lui se oprește și se odihnește pe chipul frumos care stă în cale; le vede privind împrejur și îndărăt și în sus,—privind toată acea luptă care se dă sub forma blajină a admirațiunii reciproce și sub ocrotirea blîndelor melodii muzicale; le vede ascultînd în foyer reflecții inofensive, dar pline de înțeles; le vede în *iluzia* desăvîrșirii și a armoniei pe care o crează muzica, numai cu ajutorul sălii și al unui anumit public din sală,—fără de care scena ar fi moartă, iar o arie delicioasă—cum a fost acea a sărutărilor în actul al doilea din „Husarii"—s'ar pierde fără ecou, fără refren, sau fără de succes.

Rodion.

Un „Szupan" modern

Am un prieten, care, prin firea lucrurilor se pretează atît de bine ca subiect al sus zisei titulaturi, în cît nu mă pot opri de a-i dedica reflecțiile cari vor urma, făcînd și din el, ca din mulți alții obscuri, un erou al „coloanei a V-a."

Prietenul meu, e o fire curioasă, care prin puținele i calități și tot atît de puține defecte, întărește legea contrastului.

E neglijent, atît de neglijent, în cît prin lipsa-i de continuitate în acțiune, a dat cu piciorul într'o situațiune care avea să decidă întreaga-i carieră, el știe lucrul acesta, dar nu și-l reproșează, căci pe cît se cunoaște de bine, își dă seama că reproșurile ar fi inutile, de oare ce a doua oară, în aceiași situație, ar face tot ca întăia oară și s'ar mîngîia din nou cu reproșuri, deci pare hotărît a scoate „reproșul" în factor comun, adică, la finele vieței lui dezorganizate, cînd va fi ratat toate ocaziile de a intra și el în rîndul oamenilor, să-și reproșeze odată și bine întreaga-i ușurință, și ast-fel să fie chit cu conștiința. Da, el susține că factorul esențial al manifestărilor lui sociale ar fi conștiința, și ca atare se crede dator a controla dind cînd în cînd, în societatea acestui neobosit tovarăș al existenței lui, toate faptele de care se face vinovat. Ia un leu de la un camarad, care în cursul vremei devine un netrebnic, căruia nu-i poți întinde mîna, el socotește, chibzuește, dacă nu cum-va e dator să se solidarizeze cu acel care în vremuri de restrîște l'a împrumutat cu... bani—și conștiința îl terorizează... dar întocmai ca jesuitul lui Molière, găsește și el „des accomodements" cu conștiința. Ei se ceartă, ei se împacă—între el și conștiință e o luptă continuă cu mici armistiții, tratate de pace etc.

Numai o parte a ființei lui e ferită de influența funestă a adversarului—sufletul. Acolo se deslănțuesc orgii nespuse: muzică, teatru, lirism, tecnică, instrumentație, stil, metodă, concepție, bună credință în artă, toate aceste fantome, chinuesc fără milă sufletul agitat al nenorocitului și conștiința nu crîcnește, căci simte că ar fi vai de ea, de s'ar amesteca și în noianul acela încurcat de agitații înfrigurate. Liber și neînfrînat plutește el în sferele croite de imaginația lui înferbîntată și...

*

Dar să lămuresc lucrul. Prietenul meu e tenor, cel puțin așa i s'a spus, drept atare trece. Nu ține atît la vocea lui, cît la darul de a interpreta, de a crea, căci, lucru de mirat, el are sistemul lui special de a adapta o piesă: pentru scenă, comptînd pe nevoia efectului, a comunicativității, lupta cu orchestrația —zice el—ar trebui cîntat „așa"—și cîntă—pentru cameră, avînd în vedere răceala pianului, lipsa de acustică, puținul sgomot cauzat de discuția... comilitonilor, se cîntă „așa"—și cîntă. Și de ai răbdare și interes pentru ce ți spune el, ai perde o zi întreagă ascultîndu-l, și el n'ar răgușì cîntînd fiindcă... fiind-că e răgușit de la început. I place vocea limpede, curată, știe că fumatul e contra acestor calități la cari ține, dar asta nu-l împiedică să fumeze, de aceia e mai totdeauna răgușit. Are și el vanitatea lui de cîntăreț, i place cîntatul și al altora și al lui, dar de-i spui că are voce frumoasă sau de i lauzi cîntul, el e jenat și zimbește forțat, în schimb, spune-i că nu-ți place cum cîntă și îl doare, îl

Cumpăraţi Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI Str. Lăpuşneanu No. 35

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

doare tare. Pare că ar prefera să-l laşi să cînte, să-l asculţi şi... să taci din gură, adică să nu-i spui *lui* nimica.

Numai eu şi încă un prieten, muzicant şi el, avem privilegiul de a ne arăta mulţumirea sau nemulţumirea, alţii nu. Cît priveşte pentru laringe, face tot ce-i stă în putinţă să-l deterioreze, dar asta nu-l împiedică să-l badigeoneze cu nitrat de argint, să suporte operaţii dureroase, numai să poată cînta, pentru el, întâi şi apoi pentru „public". Scena e idealul lui, dar n'are curagiul să o abordeze, fiindcă i se pare că nu dispune de „materialul brut" necesar ei. Odată a cîntat pe scenă şi pieptul îl doare şi azi de bătăile straşnice ale inimei înainte de ridicarea cortinei; are cum zic francezii „le trac". A jucat şi dramă, dar în timpul din urmă aceasta a cedat cîntului şi de aceia azi... nu face nimic.

*

Prietenul meu mai scrie, dar acesta e un defect pasager. Numai cînd e nevoe, cînd i se cere, se pune grăbit la masă, face foiţe pentru manuscript, aşterne cîte va vorbe, cugetînd la bizareria lucrurilor cam ast-fel; „de aşi putea cînta cu aceeaşi neruşinare cu care scriu fleacurile aceste, fără control, fără răspundere necunoscut de nimeni şi mai ales... fără emoţii... ce bine ar fi!"

Mai are şi titlu universitar, nu poate valorifica puţinele-i cunoştinţi, însă aici muzica nu are nici o vină, asta e vina altora.

Şi acum să venim la lucrul principal.

Tenorul meu e azi... neguţitor de porci. A! Ce bine îngrijeşte el de porcii lui. Neaparat, caută ca animalele a căror stare fizică o „speculează, să trăiască în ...armonie, dar vorba ceia, armonie la porci! Aşa că azi i schimbă, i desparte, mîine i pune la loc, dar animalele continuă a se mînca între ele, par'că ar fi... oameni Ce nu poate el tolera e că porcii mai mari mănîncă porumbul celor mici şi de aceea supraveghează în persoană hrana lor pentru a face „dreptate", fredonînd.

Azi ideale a me visate
E porche grase şi—afumate...

„Vezi, soarta tot mi-a fost favorabilă Chiar în „comerţ" avui şansa să mă aleg cu un rol de operetă".

Aşa spune el fie-căruia gîndind cu plăcere la delicioasele arii din „Voevodul ţiganilor."

Alby

Obligativitatea învăţămîntului

II

Iată cîte-va din măsurile ţărilor apusene relative la obligativitate:

In Germania obligativitatea durează de mai bine de 3, 4 decenii, în multe părţi ale imperului, copilul absent de la scoală e adus la şcoală printr'un agent municipal, care drept plată a deplasărei sale percepe o taxă de cîteva centime de la părinţi afară de amends ce vor avea de plătit care se urcă de la 10—55 bani de absenţă, care o zi întreagă pentru recidivă, se aplică 3 zile închisoare şi 21 lei amendă. E evident că într'o asemenea ţară cazurile de contravenire a dispoziţiunilor legilor şi reglementelor scolare sunt foarte rari din două cauze: 1) pentru că majoritatea părinţilor sunt convinşi de foloasele instrucţiunei şi al 2) pe cei ce vor să contravie dispoziţiunilor legilor scolare îi opreşte frica de inchisoare ori de amenzi, care sunt foarte rădicate în caz de recidivă.

Cu asemenea mijloace a ajuns Germania să aibă cel mai mic număr de analfabeţi.

In Austria e decretată obligativitatea de la 1870, părinţii neglijenţi sunt pedepsiţi cu amenda, care în caz de recidivă se rădică pînă la 20 florini ori 4 zile închisoare. Dacă copilul absentează din lipsă de mijloace, autoritatea scolară trebue să ia măsuri să se furnizeze copiilor tot necesarul.

In Danimarca se pronunţă o amendă de 10 centime de absenţă, părinţii neglijenţi pot fi privaţi de orice autoritate asupra copiilor şi aceştia confiaţi la tutori.

Nici vecina noastră Ungaria nu s'a lăsat mai prejos, pentru o zi de absenţă se plăteşte 1,25. Mai toate ţările Europei au învăţămîntul obligator. Singura ţară în care învăţămîntul nu numai că nu e obligator, dar nu e nici gratuit e Anglia. Acolo fiecare copil, odată cu venirea la şcoală, aduce institutorului pe fie care dimineaţă 5 fenigi.

De la sine se înţelege că măsura aceasta e în profitul institutorului dar şi al şcoalei. Acesta cu cît va fi mai muncitor şi mai iubitor de meserie, cu atîta va vedea numărul elevilor sei mai sporit şi el mai bine răsplătit în munca sa.

De cîtă-va vreme a început şi statul să se intereseze, nu numai iniţiativa privată de instrucţia poporului său.

Din cele zise mai sus, ar urma ca în Anglia graţie unor astfel de împrejurări învăţămîntul în popor să fie puţin răspîndit, cu toate acestea nu e aşa. In Anglia, iniţiativa privată e în foloase mai mult ca în orice ţară. Familia se interesează în deaproape de şcoală, de aceia şi şcoala engleză e o instituţie familiară. La noi în ţară, obligativitatea învăţămîntului s'a introdus încă de la 1864 prin legea decretată în 5 Noembre acelaş an şi deci peste cîteva zile se împlinesc 45 de ani de cînd nemuritorul Alex. I. Cuza, a decretat această nepreţuită lege, care constitue exemplul reformelor, cap d'opere făcute în ţara noastră.

In art. 36 al acelei legi, se prevedea că: părintele, tutorele ori stăpînul, care va lasa pe copil a lipsi de la şcoală fără motiv legal şi nu-l va trimite după 3 zile de la primirea avertismentului trimes de învăţător, acesta ori revizorul va înştiinţa îndată pe consiliul local al comunei, care-l va supune la o amendă de 20 bani la oraş şi 10 la ţară pe o zi. Amenda se va plăti în bani sau în lucru pentru comună. In caz de recidivă, ea va fi îndoită.

Fie însă din lipsă de localuri de şcoală fie din alte împrejurări de ordine didactică ori materială, şcolile de atunci puţin au progresat, iar sforţările ce-şi da statul şi cheltuelile ce-i impuneau acest principiu erau prea mari în raport cu numărul absolvenţilor de curs primar. Inscrierile erau puţin numeroase pe cînd în celelalte ţări culte înscriau cîte 17 şi 18 la sută noi abia avem 2 şi 3 aceasta în 1873, de atunci însă am progresat şi prin 1887 ne prezentam cu 4 la sută iar acum cu 6 şi 7 la suta de locuitori.

Societatea romînă pe acele vremi era puţin pătrunsă de utilitatea practică a principiului obligativităţei şi despre mulţumirea morală ce o poate oferi.

Omul mărginit nu îmbrăţişează o idee numai pentru frumuseţa ei abstractă ci îi trebue un imbold utilitar că să-l faci să meargă pe urma ei.

Şi acest imbold utilitar îi lipsa poporului romîn de vreme ce nu vedea imediat foloasele ce-i putea da şcoala—căci acestea au nevoe de timp pentru a-şi arata efectele în toată eficacitatea lor.

La oraşe procentele nescrişilor ai ale promovaţilor erau mult superioare procentelor de la sate iar absolventul cursului rural costa pe stat sume enorme.

Se impunea o reformă, chiar timpul o cerea.

Legea din 1864 fu modificată şi fu înlocuită cu cea din 1893 şi apoi modificată la 1896. Principiul obligativităţei e refăcut pe baze noi naţionale iar mijloacele represive contra celor ce contravine dispoziţiilor din lege sunt reglementate cu mult tact. O nouă eră se deschide şcoalei primare cu această lege învăţămîntul ia avînd, se creează o casă a şcoalelor şi de unde pînă acum şcoalele rurale îţi inspirau desgust, în locul lor începe să se rîdice din an în an localuri moderne măreţe şi ca aspect şi estetică şi ca higienă iar numărul înscrişilor în şcoală continu sporeşte ceia ce dovedeşte că foloasele învăţăturei au început să prindă temeiu şi în masa poporului.

Avîntul către şcoală trebue să ne bucure. Poporul nostru pînă eri încult şi nepregătit în lupta pentru existenţă, armat mîine cu putere de muncă ce i dă o viaţă bine edificată prin instrucţie şi cu o minte luminată, va şti şi va putea ţinea pept cu bărbăţie nevoilor dinăuntru şi din afară a ţărei sale. Şi e lucru stabilit că nimic azi nu ne va înălţa şi consolida economiceşte şi politiceşte decît cultura şi iar cultura.

Dar dacă sporul de înscrieri se vede faţă de trecut acesta nu e încă cel real cel aşteptat.

Pe lîngă lipsă încă de localuri de şcoală, care fac ca o bună parte a elevilor în vrîstă de şcoală să nu poată fi înscrişi, mai sunt şi alte cauze care ne împedică aşa:

Cu toate măsurile represive ce ne pune la îndămînă legea şi regulamentele şcolare ca: avize de amendă notificări de amendă tot se strecoară mulţi contravenienţi şi în acest caz dar obligativitatea nu dă roadele la care trebue să ne aşteptăm cu toţii.

(Va urma) M. D. A.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

Litere-Ştiinţe-Arte

Autori şi critici.—Viitoarea direcţie şi redacţie a nouei reviste literare „Cumpăna"—anunţată pentru o curîndă apariţie—cuprinde trei scriitori şi un critic. Zicem cuprinde, pentru că revista va fi redactată esclusiv de aceşti patru tovarăşi fără vre o altă colaborare din afară Şi, ştiind detaliile aceste, ne punem întrebarea, în calitate de simpli cetitori şi cumpărători ai... viitoarei reviste: vor şti oare „cei trei" să-şi limiteze activitatea lor esclusiv la rolul de scriitori, lasînd celui de al patrulea rolul de critic şi recenzent? Dacă avem oarecare îndoială în această privinţă pricina e că în anumite împrejurări atît d l M. Sadoveanu, cît şi d-nii Anghel şi Iosif au manifestat veleităţi de critici. Cel dintâi, în polemica literară cu direcţia revistei „Curentul nou" a lansat acel memorabil „atac" prin care s'a trădat ca unul ce nu ştie să ţină bine „cumpăna" sau măsura dreaptă între critica obiectivă şi subiectivă. Ceilalţi doi literaţi d-nii Anghel şi Iosif s'au dedat în timpul din urmă la... sportul criticei literare şi de asemenea n'au prea fost norocoşi în ce priveşte obiectivitatea. E destul să amintim polemica pe care au încercat o cu d. G. Panu asupra operei poetice a unei prea distinse scriitoare iaşane, încercare critică lipsită nu numai de justeţe dar şi de urbanitate.

Iată de ce nu s'ar putea spune în deajuns acestor scriitori să se limiteze esclusiv la activitatea lor proprie urmînd povaţa pe care de curînd a dat-o d-l Maiorescu unui scriitor de mare valoare dar foarte stîngaciu în ale criticei literare—d. Duiliu Zamfirescu: să scrie, să creeze lăaînd altora rolul de a critica.

*

Aflăm că peste puţin timp va apare în Capitală un volum nou al maistrului Caragiale: *Foveşti*.

De asemenea va apare primul volum de versuri, al tînărului poet P. Cerna.

*

D-na Agata Bărsescu—Radovici va da în localitate două reprezentaţii, la 19 şi la 22 Noembrie cu *Magda* şi Messalina.

*

Celebra scriere a lui Leonid Andreev care în traducere franceză costă lei 350 iar în româneşte a mai apărut într'o traducere cu preţuf de 75 bani, s'a publicat în „Biblioteca pentru toţi" şi se vinde numai cu 30 bani E, cu adevărat recordul eftinătăţei!

Din toate scrierile renumitului scriitor rus, aşa de tînăr încă şi totuşi aşa de cunoscut, *Rîsul roşu* este cea mai celebră. Ea a avut un răsunet colosal în Rusia şi a fost tradusă în mai toate limbele culte din Europa.

Succesul acesta, de altfel, e explicabil. Nici un ajutor, pînă la Andreev, n'a izbutit să redea grozăviile unui război în mod mai convingător şi mai tragic. Cetitorul asistă cu onoare la desfăşurarea scenelor celor mai fioroase din războiul manciurian şi rămîne uimit în faţa energiei sălbatice cu care Andreew se ridică împotriva cumplitului flagel al războiului.

*

La Bruges în Belgia are loc acum o expoziţie de obiecte raportîndu-se la istoria chirurgiei din toate epocile.

*

Profesorul Metschnikof din Paris a comunicat Academiei de Medicină că a descoperit micropul cholerinei infantile.

*

Şeful laboratorului chimic al institutului Pasteur, profesorul Eugen Binot, a murit. El conducea la Institut studiul microbilor vii şi anatomia patologică Avea la activul său şi însemnate lucrări de astronomie.

*

Pe scene teatrului parizian „Mont Parnasse" se juca în faţa unui public entuziast o piesă de actualitate: „Moartea lui Ferrer în Barcelona". La una din cele din urmă reprezentaţii un grup de aristocraţi a provocat un mare scandal, manifestînd contra piesei.

*

STRUNA ZILEI

...Primeşte cu părere de rău demisia d-lui Lecca, de oare-ce a adus mari şi reale foloase teatrului.
Comunicat

Suntem cu voi de o părere
Şi confirmăm, drept mîngăiere,
Că a adus prea mari foloase
In ziua în care se... retrase

Informaţii

❑ D. Ilie I. Ciolac, fruntaş junimist în Botoşani, mare proprietar, a aderat la politica partidului conservator-democrat.

❑ Serbarea în onoarea d-lui Titu Maiorescu, cu ocazia retragerei sale din învăţămînt, va avea loc Duminica viitoare, în sala de şedinţă a senatului, scrie *Ordinea*.

La tribuna preşidenţială vor lua loc rectorul Universităţei şi cei cinci decani. In amfiteatru profesorii universitari.

După ce rectorul va pronunţa discursul său se va da cuvîntul d-lui Const. Dissescu spre a releva importanţa faptului şi a slăvi pe cel mai de frunte profesor universitar care părăseşte învăţămîntul superior.

❑ In articolul „Calomniatorii", apărut în numărul de eri, semnat de prietinul Osv. A. Teodoreanu, s'a omis a se tipări numele ziarului cu care prietenul nostru polemisează.

Acel ziar este *Epoca*.

❑ D. V. Cădere, profesor de ştiinţile fizico chimice, va pleca Duminică în străinătate, obţinînd un concediu de 3 luni de zile.

Cheltuelile sunt susţinute de ministerul cultelor.

D. Cădere va fi suplinit de d. V. Popescu.

❑ Au mai fost înscrişi între pensionarii statului d-nii lt.-col Anghel Ştefănescu cu 530 lei şi căp. Aristotel Buhlea cu 240 lei, — de la 1 Octombrie a. c.

❑ Postul de institutor secretar-comptabil şi ajutor la magazie, de la şcoa-inferioară de meserii din Iaşi, a fost declarat vacant prin, demisia d-lui I. Telega.

❑ D. S. Nădejde subinspector silvic care fusese în localitate în inspecţie, a plecat în Capitală.

❑ Ni s'a comunicat ieri telefonic moartea subită, la Cernavoda, a căpit. Călinescu.

Defunctul era fratele d lui loct col. Călinescu, comandantul regimentului roşiori din Iaşi şi al d lui avocat Călinescu din Vaslui.

❑ Cu prilejul aniversărei a 50 de ani de la naşterea Impăratului Germaniei, în Ianuarie, vor avea loc mari serbări la Berlin,

A. S. R. Principele Romaniei va lua parte la acele serbări.

❑ Banca Marmorosch Blanc a făcut comandament d-lui Jean I. Frank din Dorohoi pentru scoaterea în vînzare a moşiei Hudeştii mari.

❑ Administratorul Băilor Slănic-Moldova, d. Pavlu, va fi scos din acea funcţie.

❑ Mîine se va face la administraţia financiară plata pensiilor civile şi militare pe luna Noembrie a. c.

❑ Mîine seară va avea loc la societatea „Archiva", obişnuita şedinţă săptămînală.

❑ Mai mulţi locuitori din Nicolina ne scriu următoarele:

Relativ la notiţa de acum cîte va zile a „Opiniei", vă comunicăm că n'aţi fost complect informaţi. Băltoaga din dosul pieţei Nicolina e formată de fostul pîrău Nicolina, al cărui albie pe jumatate astupată formează nenumarate băltoage şi mlaştine în care se rasfaţă toţi porcii mahalalei.

Băltoaga principală e acea amintită din dosul pieţei, la o distanţă de 5—6 metri de trunchiurile de carne şi depozitele de zarzavaturi,

Vă puteţi închipui că baccilii tifici desvoltaţi de aceste băltoage se aşează lesne pe diversele alimente din piaţă pentru a călători în stomachurile consumatorilor.

Mai mult.—Tot din dosul piesei, la o distanţă de 3 metri de baltă, e instalată o cişnea de unde oamenii de acolo se aprovizionează cu apă. Ce garantează că această apă nu e infiltrată de apa murdară ce se găseşte aşa de aproape.

Vă rugăm să interveniţi ca comuna să desfiinţeze aceste băltoage, astupînd cu totul albia fostului pîrău, care pune aşa în primejdie viaţa locuitorilor, mai ales că, epilemia de tifos bîntue mai straşnic prin mahalaua noastră. Poate că aceasta e adevărata cauză?

Primiţi mulţumirile noastre. Mai mulţi locuitori din Nicolina.

❑ Pe ziua de 15 Noembrie Sf. sa preotul D. Mitru, secretarul seminarului „Venianin Costache", a fost numit al doilea spiritual la acel seminar, iar în locul sf sale a fost numit ca secretar d. Vuza, licenţiat în teologie.

❑ Eri sa judecat la judecătoria ocol. I, procesul privitor pe croitorul Zipkes din strada Lozonschi şi tînărul Zelţer, autorii furtului de mărfuri puse sub sechetru, ale foştilor faliţi Mendelsohn şi Ialaban.

Cei doi au fost condamnaţi la cîte 2 ani închisoare şi 6000 lei despăgubiri.

❑ De la 1 Aprilie viitor, batalionul 4 vînători, va pleca la Sinaia, pentru a face gardă la palatul regal.

❑ Pe ziua de 17 Noembrie au fost numiţi definitiv la posturilor lor, următorii administratori de plăşi din judeţul Iaşi: C. Gh. Manciu, la plasa Stavnic şi Candid Golăescu, la plasa Şipote.

❑ S'a luat dispoziţiunea ca soldaţii cu termen redus să se prezinte la cazarmă la orele 7 seara, spre a sta la apel până la orele 9, după care li se permite voia în oraş până la orele 10.

❑ Maiştrii de muzică din localitate, pleacă în astă-seară cu trenul de 9 şi 5 în Capitală, spre a lua parte la conferenţele maiştrilor de muzică din toată ţara, ce se deschid mîine în localul liceului Sf. Lazăr, din Capitală.

❑ Noii recruţi din batalionul 4 vînători vor depune Vineri jurămîntul.

❑ Societatea de cusături româneşti *Domniţa Ruxanda* — ne prepară pentru seara de 20 Noembrie, o serbare cît se poate de aleasă ca program — şi de sigur şi ca interpretare. Programul foarte variat, se compune:

1). Dintr'o conferinţă cu proecţiuni a distinsului profesor Ţigara-Samurcaş, asupra *artei noastre populare.*

2). Dintr'o parte muzicală şi

3). Ca final, o revistă cu cuplete de actualitate, care aflăm că va fi jucată de artiştii diletanţi, cei mai talentaţi, a înaltei noastre societăţi ieşene.

Fiind prea multe cereri—mai cu seamă pentru loje — s'au depus —, pentru a se evita nemulţumiri, — toate biletele la d-l Maximovici, Agenţia Thalia.

Astfel cei întâi veniţi vor fi şi cei întâi serviţi.

❑ **Asociaţia foştilor bursieri ai Academiei.** — Foştii bursieri din Iaşi ai Academiei Romîne, din fondul „V. Adamachi", s'au întrunit, după cum se ştie, în luna Mai a. c. şi au pus bazele unei asociaţii.

Asociaţia a ales următorul comitet: preşedinte de onoare d. P. Poni, prof. universitar şi membru al Academiei Romîne; secretar d. H. Vasiliu, casier d. N. Costăchescu; în comitetul de trei, d-nii: D. Pompei, S. Greceanu şi I. Simionescu, iar ca secretar d. I. Borcea.

Din statutele, care ni le trimete comitetul, rezultă că scopul asociaţiei este de a strînge legăturile de colegialitate între foştii bursieri, de a se sprijini reciproc moral şi chiar material; de a îngriji, după datinile creştineşti, de odihna în veci a neuitatului Adamachi; de a lucra în senzul dorinţei lui testamentare pentru cultivarea şi răspîndirea ştiinţei.

Asociaţia va fonda o revistă, va înfiinţa biblioteci populare, ştiinţifice şi chiar modeste muzee regionale; va organiza conferinţi ştiinţifice în diferitele oraşe; pelerinaje anuale la mormîntul lui Adamachi; excursiuni, şedinţi regionale şi generale.

❑ Aflăm cu părere de rău încetarea din viaţă a lui Gheorghe Damaschin, pensionar.

Defunctul a fost pe vremuri casier al comunei Iaşi, apoi consilier comunal.

In ultimul timp contractase o boală grea şi căzuse la pat Astă-noapte Gh. Damasehin, a încetat din viaţă.

Defunctul era membru în partidul conservator democrat.

Trimetem îndureratei familii condoleanţele noastre.

❑ D. I. Arabolu, inspectorul vămilor a fost eri după amiază la Ungheni, unde a inspectat vama.

❑ **Compania Davila în Iaşi.** — Eminentul ansamblu de sub direcţia lui Davila, care a repurtat atîtea mari succese, va da o serie de patru spectacole şi în Iaşi, teatrul Sidoli, în ordinea următoare: la 23 Noembrie, *Refugiul*; la 24 Noembrie, *Magarul lui Buridan*; la 25 Noembrie, *Stane de piatră* şi la 26, *Urmările*, apreciata piesă a colegului nostru Em. Nicolau.

Locaţia este deschisă la „Thalia".

❑ **Celebrul transformist Jassy, superior lui Marbis, Francardi şi tutulor celor care s'au perindat pe la noi va da Marţi 17 şi Mercuri 18 Noembrie 2 din miraculoasele sale representaţiuni în sala Circului Sidoli. De aseminea în aceiaşi seară cu *Jassy* ieşenii vor avea ocazie să admire pe neîntrecutul hipnotizator profesor Grossi; Grossi the mar vel cum îi zic englejii, care cu experienţele sale de transmiterea gîndurilor şi telepatiei a uimit lumea întreagă.**

Deci, Marţi la Sidoli.

DIVERSE

— Pe un cuptor de la brutăria lui Marcu Dulce din strada Anastase Panu 70, s'a găsit cadavrul lucrătorului Ion Tărăboi, de loc din Podul Iloaiei, mort nu se ştie de cîte zile.

Cadavrul a fost rîdicat şi transportat la morga.

— Comitetul societăţei „Unirea" a lucrătorilor tipografi a luat hotărîrea de a organiza mai multe serate dansante familiare.

Prima „Serată Dansantă" va avea loc Sîmbătă 21 Noembrie, în salonul societ. Turn-Verein, din strada Gându, multe şi frumoase surprize se pregătesc publicului vizitator.

Declarațiile P. S. S. Episcopului de Roman

— Inaltul Prelat cere să fie judecat de sf. Sinod. —

Intr'un ziar de dimineață se publică un interview cu Episcopul de Roman.

Reproducem părțile principale:

— Cum credeți, dar, că se va sfirși conflictul dintre P. S. Voastră și ceilalți membri ai Sinodului?

— *Nu știu cum are să se sfîrșească, dar eu n'am să mai mă due la ședințele Sinodului până ce nu se va face judecată. Sinodul să judece fapta mea și acuzația de eretici ce am adus o acelora cari au călcat canoanele.*

Eu să fiu pe banca acuzatorului, iar aceia să stea pe banca acuzaților.

— Dar cum cereți să vă judece Sinodul, cînd ambii mitropoliți și toți ceilalți episcopi s'au declarat contra părerilor P. S. Voastre?

— *Eu am credința că atunci când puterea omenească nu va mai apasa asupra capetelor membrilor Sinodului, ei vor recunoaște că au greșit, cînd s'au unit cu cei eretici și se vor uni cu mine spre a cere pedepsirea acelora.*

De aceea eu cer judecata Sinodului și fără ea nu mă mulțumesc.

Urmez insă a spune că s'au călcat canoanele cînd s'au luat drepturile episcopilor și s'au dat preoților de mir, iar aceia cari au călcat canoanele sunt eretici și deci merită afurisenia. Apoi conflictul de la Sinod s'a mărit și nu s'a închis, pentru că au devenit eretici și episcopii cari s'au unit cu ceilalți.

— Dar ceilalți membri ai Sinodului au spus că P. S. Voastră nu erați în drept să-i afurisiți?

— *Aceasta nu e adevărat, căci canonul 15 din Sinodul întâiul și al 2-lea din Constantinopol spune lămurit: că atunci cînd un erarh devine eretic poate fi socotit ca atare și afurisit chiar de erarhul pe care el a întărit. In acest caz ne aflăm noi, și cine susține alt-fel, dovedește că nu e pătruns de dogmele religei creștine ortodoxe.*

— Ce urmări ar avea judecata Sinodului în cazul cînd vi s'ar recunoaște dreptatea părerilor P. S. Voastre?

— *Marele Athanasie cel sfînt din Alexandria a spus: Acei păstori ai bisericei cari vor fi greșit în contra canoanelor și vor fi făcut pe alții să greșească, pot să fie ertați, dacă își recunosc vina, dar nu vor mai putea rămîne la rîndurilor păstorilor; iar acei cari vor greși împotriva canoanelor pentru că au fost siliți de superiorii lor și de puterea omenească, aceia să fie ertați. Aceasta e și răspunsul meu la întrebarea d tale.*

— Am mai întrebat pe P. S. Sa dacă este adevărat că în Eparhieria Romanului, I. P. S. S. Mitropolitul Moldovei nu e pomenit în rugăciunile ce le fac preoți?

— *Preoții dintr'o Eparhie nu pomenesc în rugăciunile lor de cît pe titularul Eparhiei. Deci cei din Eparhia Romanului se roagă numai pentru mine. Eu ca episcop de sub conducerea Mitropoliei Moldovei urmează să pomenesc pe mitropolitul de scaun. Insă cum eu îl socotesc eretic, de cînd cu conflictul de la Sinod, nu mă mai rog pentru el.*

— Inc'o întrebare, de amănunt: la Senat veți sta tot pe banca prelaților?

— Eu aș putea să stau tot pe acea bancă întru cît am dreptul la locul meu. Cum însă ceilalți de pe acea bancă sunt eretici, eu cred că am să stau departe de ei, pe vre-un scaun în sala Senatului, după cum am mai stat altă dată.

Ultime informații

❑ *Pe ziua de astă-zi au fost înregistrate 6 cazuri noui de febră-tifoidă. De la 1—16 Noembrie, au fost 76 cazuri noui.*

Se observă însă o creștere a mortalității. Așa, după registrele stărei civile, în intervalul de la 10—17 Noembrie, adică în timp de o săptămînă, au fost 8 cazuri mortale de febră tifoidă, din care 4 au fost numai pe ziua de eri.

❑ **Magistratură ideală.**

Inspectorul judecătoresc al tribunalelor, d. M. Babeș, fiind în inspecție într'un orășel din nordul Moldovei, a făcut anchetă printre evreii din acea localitate spre a afla dacă un judecător este sau nu mituit.

A aflat că da. Faptul nu va avea, insă, nici o urmare, fratele magistratului fiind deputat.

❑ **De oare ce, după noua lege sanitară, medicii de spitale și județe au trecut sub administrația ministerului de interne, s'a intervenit la ministerul justiției ca pe viitor la orice expertiză medicală să nu fie chemați alți medici streini.**

❑ **Pe ziua de eri d. P. Carp a făcut două declarații importante la București.**

Mai întâi d. Carp a declarat că nu va face politică de cît numai trei ani, după care se va retrage din viața publică.

D. Carp adresîndu-se partizanilor săi, din Cameră, le-a declarat:

— *„Acești trei ani, cît voi mai face politică și voi fi șeful vostru, am să procedez așa cum vreau eu și fără să țin seamă de considerentele voastre. După acești trei ani vă dau deslegare și puteți face ce vă place“!*

Al doilea gest al d-lui Carp, pe ziua de eri, a fost cel următor:

Șeful junimiștilor, văzînd pe P. S. Episcopul de Roman în incinta Camerei, a întins mîna spre el și, arătîndu-l în mod ireverențios, declară celor din jurul său:

— *Eu am să-l rad pe popa acela!*

❑ **Ce ar dori d. M. B. Cantacuzino.**

Șeful junimist local face politică contra voinței sale. Deună-zi, fiind într'un consult avocățesc, d. Cantacuzino întreabă pe unul din colegi ce fel de politică face.

—Sunt independent, răspunse avocatul.

—Te fericesc, zise șeful junimist. Visul meu este să-mi pot recîștiga independența.

❑ **O invenție.**—D. Ioan C. Rosin, student al Universității din Iași, a inventat un aparat de telegrafie, ce prezintă interesul că are imprimarea, nu pe bandă ca până acum, ci directă pe hîrtie deformat mare, înlăturînd astfel scrierea cu mîna sau lipirea bandei pe blanchetă.

Prezintă un mare interes prin marea ușurință ce o admite în manipulare, avînd numai 13 clape pentru 80 de caractere (litere mari, mici, numere și punctuații) din care poate să se imprime prin diferite combinații foarte ingenioase pe cît și de ușoare, ori care din cele 80 de caractere și afară de aceste, e construit astfel în cît în timpul recepției nu e nevoe de prezența amploiatului la aparat.

Aparatul se află în lucrarea școalei de arte și meserii din Iași și e pe cale de a i se înainta actele cu formele cerute de lege ministerului respectiv, pentru a fi brevetat.

❑ Eri s'a întrunit în ședință plenară comitetul diriguitor al spitalului Caritatea din Iași, și a ales ca epitropă pe viață pe d-na Natalia Vlădoianu, în locul mult regretatei prințese Aglaia Mouruzzi, care fusese fondatoarea spitalului.

D. profesor dr. Russ, în cuvîntarea ce a ținut-o, a amintit de opera neperitoare a regretatei princese, subliniind și meritele succesoarei ei.

❑ Consiliul profesoral al facultății de drept, neîntrunindu-se eri în număr reglementar, spre a discuta chestia solidarizării cu colegii din București, o nouă convocare va avea loc.

❑ **De la consiliul de higienă.**—Aseară la orele 4 p. m. membrii consiliului de higienă al orașului s'au întrunit în ședință ordinară.

D. dr. Imervol, luînd cuvîntul zice că ar fi bine ca ciușmeaua Păcurari care actualminte e închisă, să fie curățită și redată publicului pentru apă de stricat.

Unii din membrii fiind de părere că publicul s'ar servi și pentru băut s'a renunțat la această idee.

D. dr. Buzenchi propune ca să se aducă un bacteriolog special care să se ocupe numai cu examinarea laptelui, căci prin el să poate propaga tifosul. D. dr. Tudor, luînd cuvîntul spune că de oare ce nimeni nu întrebuințează laptele de cît fiert și deci microbii sunt anihilați, e contra părerii susținută de d. dr Buzenchi.

Ședința s'a terminat la orele 5.

❑ **Administratorul plășii Bivolari comunică prefecturei județului că astănoapte a ars casa locuitorului Vasile Arion Nistor din satul Piciorul Lupului, comuna Ciurea.**

❑ De oare ce d. d-r Cristea Missir, **însărcinat cu predarea cursului de 3 luni la școala de sergenți, e bolnav, d-sa a însărcinat pe d. d-r Herdan cu predarea cursului la acea școală pe tot timpul.**

❑ **Să comunică din satul Slobozia, comuna Ciurea, că fetița Maria în etate de 7 ani, a locuitorului Neculai David, apropiindu-se de foc, i s'au aprins hainele de pe ea producîndu i arsuri grave pe corp, care i-au cauzat moartea.**

Parchetul a fost avizat.

❑ **Din Tg. Frumos ni se comunică, că alaltăeri noaptea, din neglijența Rozei Bercovici, antrepenora cafenelei Dorobanțul, care uitînd o lumînare aprinsă pe o masă lîngă fereastă în odaia unde locuia, s'a aprins o perdea; de aci focul s'a propagat la un garderob unde se aflau 4000 lei în hîrtii de cîte o mie, care au fost distruse.**

❑ Noua mișcare în magistratratură va fi publicată Vineri.

❑ Administratorul plășii Bivolari comunică prefecturei județului că locuitorul Scarlat Dascalul în etate de 65 ani a fost găsit înecat în Prut între Hermeziu și Vladomira.

Din cercercetările făcute de șeful secției de jendarmi, s'a constat că numitul fiind beat a căzut în Prut înecîndu se.

❑ Din Pașcani ni se scrie că eri dimineață, în trenul ce venea dinspre Iași și care pornise deaci la 6 dimineață a încetat din viață o femee Irina Ungureanu, din Bucovina, care venea din satul Mânzătești.

In gara Pașcani, cadavrul a fost scoborît și transportat la Morga spitalului.

❑ D. Virgil Arion își va continua cursul de sociologie la Universitate, Joi 19 curent la ora 5 jum.

Tot în aceeași zi se vor fixa definitiv orele de curs ale d-lui Arion.

❑ Din comuna Andrieșeni ni se comunică că fata Iftimie H. Lobodă, ducîndu-se să scoată lut din marginea satului, s'a surpat malul peste ea acoperind'e de vie.

Sărind mai mulți trecători au scos'o moartă.

❑ **Judiciare.**—Demetrescu, primarul comunei Stănilești, jud. Fălciu, și Zamfirescu, notarul acelei comuni, fusese condamnați, primul la șapte luni închisoare, al doilea la trei luni, pentru delapidare.

Curtea s. I, în audiența de ieri, i-a achitat pe ambii.

— In procesul pentru anularea testamentului decedatei Eufrosina Lascar Catargi, tribunalul Ilfov, s. I, s'a pronunțat ieri seara, respingînd acțiunea în anulare.

— Consiliul de disciplină al baroului din Bacău a aplicat avocatului Gr. Berea pedeapsa imputărei. Contra deciziei, avocatul a facut apel, care se va judeca la 19 c. la s. II a Curței.

— Arendașul moșiei Fulga, jud. Tutova, M. Goldstein, maltratînd pe săteanul C. Chiriac, a fost condamnat la o lună închisoare.

Apelul lui Goldstein se va judeca, Joi la s. II a Curței.

— La secția I-a a înaltei Curți de Casație se pledează astă-zi importantul proces d'intre Meyer Goldstein și Fichtmann, pentru restituire de dotă, La curtea de Iași, s. II, procesul a fost cîștigat de Goldstein.

In proces pledează, d nii: Take Ionescu, A. A. Bădăreu, Matei Cantacuzino și I. G. Saita.

BIBL. CENTR. UNIV. „M. EMINESCU“ IAȘI
Pedo 4463

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei“

București 17 Noembrie

Mișcarea în armată

București. — D. general de brigadă Istrati Ioan, Comandantul Brigăzei a III-a infanterie, a fost numit subșef al statului Major general.

D. Maior Zadic Iacob, șeful statului major al devizei a 7-a și d. maior C. Lupașcu din regim. 8 de Artilerie au fost transferați unul în locul altuia.

Serbătorirea d-lui Maiorescu

București.—Duminică va avea loc o serbare dată în onoarea d-lui Tit Maiorescu.

D. C. Demetrescu Iași, rectorul universității, va deschide serbarea printr'o cuvîntare, după care va da cuvîntul d lui C. Disescu care va rosti de asemenea o foarte interesantă cuvîntare.

Un articol interesant

București.—Ziarul „La Roumanie“, apărut astă-zi, publică un foarte interesant articol în chestia Contenciosului administrativ.

In articol să arată marea importanță a acestei instituțiuni precum și marele entusiasm cu care a fost primit în 1904 cînd s'a înființat.

D. Stelian, zice „La Roumanie“, nu va reuși așa de lesne să-și indeplinească opera de distrugere a acestei instituțiuni. Dacă actualul parlament va desființa contenciosul, el va renaște din cenușă și în viitor să va avea grija să se puie această instituție pe baze mai solide.

Reformarea colonelului Marian

București.—In ședința de eri după amiază, consiliul de reformă, s'a ascultat ca informator pe d. loc.-colonel Boian, după care a urmat apărarea d lui col. Marian timp de o oră.

Consiliul a intrat în deliberare la orele 6 jum. iar după o deliberare de două ore, consiliul s'a pronunțat pentru reformare.

Nenorocire

Ploești.—Astă-noapte pe la orele 2 Casierul gărei Ploești a înștiințat parchetul că pe linia ferată, nu departe de stație a fost găsit un cadavru mutilat.

S'a recunoscut că cadavru e al lui Dum. Constantinescu, proprietar din Ploești.

Demisia d-lui general Averescu

București.—Se afirmă că d. general Averescu în urma întrevederii avută cu primul ministru, s'a hotărît să primească comandamentul Diviziei I infanterie T. Severin și să demisioneze din scaunul de senator al colegiului II de Senat din Tecuci.

Din camera turcă

Constantinopol. — După o scurtă d scuțiune, Camera a adoptat cererea de interpelare, invitînd pe marele vizir să declare de ce guvernul a acordat concesiunea de navigațiune pe Tigru și Eufrat și de ce nu a supus încă Camerei proiectul.

CAMERA

Bucureşti.—La deschiderea ședinței, d. Nestor Cincu relevă faptul că în sumarul ședinței precedente a Camerei, nu este trecută declarația d-lui Em. Culoglu cum că demisionează din comisia de indigenate.

D. Ferechide spune că n'a avut cunoștință și nici n'a auzit despre această demisiune.

D. Em. Culoglu declară că-și menține demisiunea din comisia de indigenate.

SENATUL

Bucureşti.—Inainte de deschiderea ședinței foarte mulți senatori fac grup în jurul episcopului de Roman, cu care discută chestia conflictului sinodal.

Episcopul Romanului se întreține foarte mult cu d. Nicu Economu. Mulți senatori stăruie ca să aleagă ca președinte al secțiunei I-a pe Episcopul Romanului.

Ședința se deschide la orele 2 și 20 sub președenția d-lui general Budișteanu.

Să alege comisiunea pentru răspuns la mesagiu și sunt aleși d-nii: C. Nacu, Take Protopopescu, Ilariu Isvoianu, I. Procopiu și T. Ioan. Raportor al comisiunei va fi alea d. C. Nacu.

Pe banca ministerială e numai d. Al. Constantinescu.

Se alege în comisiunea de verificare a noilor aleși d-nii Toma Cămărășescu, Nicorescu, Demetrescu, Agraru, general A. Averescu, Th. Rosetti și Ioan Doboțeanu.

In comisiunea de indigenate sunt aleși d-nii dr. Pitișteanu. E. Ghika, Vereceanu, episcopul Romanului, Polizu-Micșunești și Anton Carp; în comisiunea de petițiuni sunt aleși d-nii Columbeanu, Take Protopopescu, D. Ghika, Al. Tătăranu, V. Demetrian și T. Capețeanu.

Discursul tronului

Viena.—„Neue Freie Presse“ constată buna impresie ce o face discursul tronului romîn, care atribuie evident o mare valoare indicațiunei că Rominia a depus pe de altă parte toate stăruințele sale pentru consolidarea păcii.

„Neues Wiener Journal“ comentînd mesagiul romîn, adresează un apel agrarienilor, spunîndu-le să nu mite că Romînia, stat agrarian nu poate să renunțe la tratate de comerț avantajoase.

Linia Mersina—Adanae

Constantinopol.—Ziarele spun că s'a aprobat în mod definitiv de consiliul de miniștri, prelungirea liniei Mersina—Adanae.

Știre falșă

Belgrad.—Din izvor oficial sîrbesc se declară că știrile ziarelor, vorbind de călătoria regelui Petru în streinătate, e falșă.

Numeroase arestări

Petersburg.—Poliția a operat noaptea trecută vre-o sută de arestări cu o azia disolvării unei întruniri publice neanunțată. Printre cei arestați se află un deputat al Dumei.

Constătuire între miniștri

Buda-Pesta. — Miniștrii Wekerle Kossuth, Appony, Jekelfalussy și Iosipovici au avut un schimb de vederi azi dimineață.

Accidentul unui balon

Copenhaga. — Balonul danez „Danimark“, care a făcut eri o ascenziune spre a se lua la întrecere cu balonul german „Hamburg“, îngreuiat de zapadă multă, a căzut în apă, seara, la sud de insula Aven. Aeronații, inginerul Krebs și locotenentul Ramm au fost salvați. Balonul a fost luat de valuri.

Atentatul din Paris

Paris.—Apărătorul lui Endelsis, autorul atentatului contra generalului Verand, a declarat că Endelsis nu este nici un anarhist, nici un antimilitarist, dar un om desperat, nebun aproape în urma isgonirei sale nedrepte din serviciu. Se adresase ligei drepturilor omului, dar fără folos, însă avocatul lui a făcut chiar nu de mult în numele lui, o cerere de a i se da o despăgubire de 32 mii lei.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iași, Strada Golia No. 42

Teatru Circ-Sidoli
Astă-seară Marți 17 Noem.

Transformistul IASSY
și
Hipnotizatorul prof. Grossi

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administrația ziarului nostru.

MED. ȘI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate își reia consultațiile
Str. Lăpușneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnov

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, gît și urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
S'a reluat ocupațiunea
Consultațiile 9—11 a. m. și 3—6 p. m.

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ
Nutriment complect pentru copii, bolnavi și bătrâni.
Conține cel mai bun LAPTE din ALPII.
Se vinde la toate drogheriile și farmaciile din Țara.

GRATIS
ORI CE PROBA
LA
Fotografie Artistică WEISS
IAȘI—PIAȚA UNIREI
LEI 5—12 FOTOGRAFII MIGNION — 5 LEI

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului și viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iași, stabilindu-se în **strada Petru Rareș No. 15.** *(în dosul poștei centrale)*
Specială și neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-și dea părere rea, până a nu vizita și a se convinge de adevăr.

CASA DE BANCA
MORITZ WACHTEL
IAȘI PIAȚA UNIREI
Face ori-ce operațiuni de Bancă, emite cecuri pentru toate orașele mari din țară, toată Europa și America.
Primește spre fructificare ori-ce sume de bani contra
Scrisori de Depuneri
sau
Librete de Economii
cu restituire la prima cerere

Cărămizi de vînzare
Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor și constructorilor de case, că se vinde cu preț foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iași.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iași.—Strada Română 22

BYRRH CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF

PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906.

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (Thuir Franţa) De vînzare La toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

1620 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Gastralgia*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remediĭ.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghistii şi Farmacistii.*

MAREELE MAGAZIN

DE

Incălţăminte şi Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ŞTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE**, pentru barbaţi, dame şi copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atenţiunea onor. sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şoşoni**, adevăraţi ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere – Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoştiinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbunĭ de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi. Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiune

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie

PARIS

Envoi franco du Catalogue

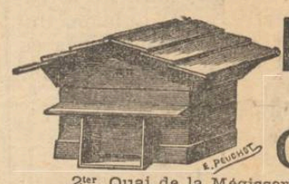

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractantului.

e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—Strada Bărboi No. 15—

Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 – Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştigă in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vănzare:

1/8 Una optime Lei 1,50

1/4 Un sfert Lei 3,00

1/2 Una jumătate Lei 6,00

1 Loz întreg Lei 12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp. Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. - No 874 — Joi 19 Noembrie 1909

Panegiricul guvernului

Guvernul a dat anul acesta mesagiului tronului o notă cu totul originală!

Mesagiul nu mai are forma sa tradițională, ci e redactat într'un stil simplu, care îi presintă mai mult sub forma unei conversațiuni, asemănătoare discursurilor tronului din Englitera!

Așa declară în mod solemn presa oficioasă, încîntată peste măsură de proza guvernului, pe care o consideră ca un prețios și substanțial document, prin care se afirmă încă odată inepuisabila sa forță politică și neînfrînta sa dorință de a guverna mai departe țara.

Ne pare foarte rău că mesagiul regal nu ne-a făcut și nouă aceiași impresie.

Din potrivă suntem de acord cu ceilalți confrați din opoziție în a declara, că prin el se trădează complita oboseală a guvernului și se prevestește inevitabilul seu sfîrșit.

De luni de zile țara așteaptă să audă din partea guvernului declarațiuni complecte și categorice asupra situației ei politice externe și interne. Ocazia era bine venită prin deschiderea Corpurilor Legiuitoare, și mesagiul tronului era indicat sa arate limbagiul sincer și hotărîtor al guvernului, asupra tutulor intențiunilor sale.

Ori tocmai de lucrul acesta s'a ferit d. Ionel Brătianu și evitarea sa de a se pronunța asupra chestiunilor mai importante de la ordinea zilei, invederează situația precară în care se găsește. Ast-fel este suficient să cităm cazul convenției cu Austria, asupra căreia guvernul nu spune parlamentului prin mesagiul regal, de cît că va fi chemat în cursul presentei sesiuni s'o ratifice prin votul seu. O simplă frază și atîta tot. Dar ce conține în trăsuri generale această convențiune comercială, pe ce principii se bazează, ce avantagii am obținut noi de pe urma ei, absolut nici un cuvînt. Și doar se știe că convenția cu Austria interesează toate ramurile de producțiune din țara noastră și în deosebi agricultura, de progresul căreia guvernul arată atîta preocupare; că agrarienii din Ungaria și Austria au provocat o mare mișcare în imperiul lor în această privință și că Ministrul de comerț al Ungariei își dăduse chiar demisiea cu puțin înainte de retragerea întregului guvern, tocmai pentru a și recapăta întreaga libertate de acțiune și a se pune în fruntea agrarienilor Unguri, cari nu voiau să admită nici un dram de concesiune mai mult de cît aceia de cari au beneficiat agricultorii romîni de pe urma convenției actualmente în vigoare.

Guvernul era dator să lămurească opinia publică și în deosebi parlamentul de înrîurirea binefăcătoare ce este menită să exercite această convenție asupra economiei noastre naționale, tocmai pentru că a anunțat o că o va presenta spre ratificare, —ratificare care, după noi, va fi cea mai importantă lucrare a parlamentului din această a 3-a sesiune. Și o asemenea lucrare, guvernul o menționează în treacăt, cu o ezitare sau lipsă de curagiu inexplicabilă, pentru a se ocupa apoi aproape trei părți din mesagiu, de chestiuni de ordin cu totul secundar, ca transformarea în terenuri de cultură a locurilor mlăștinoase, construirea unei linii ferate Tulcea—Cernavoda și alte proecte de legi, cari de obicei nu nici nu se vestesc prin mesagiu, guvernul presentîndu-le în timpul sesiunei Corpurilor Legiuitoare cu atîtea alte lucrări de minimă importanță.

Așa că scoțind din discursul tronului părțile privitoare la dinastie și la actele de frumoasă și bine meritată atențiune a Suveranilor străini față de Regele nostru, pentru chipul înțelept cum dirigează politica externă a regatului, nu mai rămîne încolo absolut nimic din întreaga proză cu care d. Ionel Brătianu își face debutul de prim-ministru.

Asemenea mesagii, se fac numai de guverne plictisite, și ori-cît s'ar încerca ziarele oficioase să le tălmăcească în chip favorabil, ele rămîn ca o dovadă palpabilă de marea lor slăbiciune.

D. Ionel Brătianu nu mai are nimic de spus țărei, fiind-că nu mai are nimic de lucrat—iar ceia ce ar voi să mai facă ar fi tocmai în contra intereselor ei. De aceia recunoaștem și noi că mesagiul regal din acest an diferă esențial de cele de pînă acum. Insă nu pentru că s'ar asemăna mesagiilor din Anglia, după cum vrea să ne arate presa guvernamentală, ci pentru că e lipsit de ori-ce valoare sau importanță politică.

Pentru noi acest mesagiu este panegericul unui guvern sfîrșit. Și nu va trece mult și afirmările noastre se vor învedera. **Vespasian I. Pella.**

Scrisoarea d-lui General MANU

— Cum își bate joc generalul de partid și de d. Carp —

D. general George Manu a adresat o scrisoare direcțiunei ziarului local al conservatorilor. Motivat de ultimele interviewuri pe care un ziar din București le-a obținut de la domnii Take Ionescu și N. Filipescu, d. Manu se pronunță contra sistemului ca barbații de stat să-și arăte numai vederile lor personale, ci dezideresă: 1) ca partidele politice să comunice țărei vederile lor în numele partidului din care fac parte, iar nu sub forma de vederi personale; 2) partidele politice ar trebui să aibă un organ comun, cu persoane marcante ale fie-cărui partid și numai acel organ comun ar avea drept să vorbească și să sfătuiască în numele țărei.

*

D. general Manu a găsit, însă, prilejul, ca, într'un ziar conservator, recunoscut ca atare, să tragă sfichiuri partidului conservator și șefului său, d-lui Carp, pe care generalul îl intitulează „personalitate marcantă".

D. Manu numește partidul conservator „gruparea fuzionată" și reamintește boclucul ce l stîrnise d. Carp, acum aproape doi ani, cu celebrul seu interview în chestia macedoniană, interview ce-l acordase unui redactor al lui *Pester Lloyd.*

Partidul conservator va afla, deci, prin un ziar al său, că el nu este de cît o biată grupare fuzionată, că d. Carp nu este nici macar șeful acelei grupări ci o personalitate marcantă a ei și că gruparea sa nu s'a solidarizat, în vremuri, cu vederile d-lui Carp în chestia macedoniană.

Hal de „grupare fuzionată".

Amenințare zadarnică

„E regretabil că mesagiul tronului, care în ansamblu e blînd și împăciuitor, coprinde o amenințare la adresa libertăților acestei țări, amenințare despre care sîntem însă siguri că va rămîne zadarnică.

In toată vremea—și din nenorocire și astăzi, deși într'o măsură mai mică—flagelul acestei țări, viciul ei, stavila cea mai mare pentru statornicirea unei adevărate civilizații, a fost arbitrariul guvernamental cu întregul său cortegiu de nedreptate la guvernanți, de neîncredere și de ură la cei guvernați.

Nu e ordine adevărată de cît în drep tate. Arbitrariul nu poate da de cît ordinea materială, care însă, în esență, e necompatibilă cu ordinea morală.

Tocmai pentru a tămădui societatea romînească de acest flagel, partidul conservator, încă din anul 1897, pe cînd era unic, pusese în studiu ceea ce pe urmă s'a chemat contenciosul administrativ, adică organizarea unui recurs la justiție împotriva actelor nelegale și arbitrare ale guvernului.

In programele partidului conservator din 1899 și 1904, această ideie a fost afirmată cu cea mai mare energie și a fost una din pîrghiile cu cari conservatorii au rîdicat opiniunea publică.

Guvernul din 1899, împovorat de greutățile financiare, nu s'a putut ținea de făgăduiala aceasta. Guvernul din 1904 a realizat'o.

Ca și ori care altă încercare, ca și ori-care început, legislația din 1905 a fost timidă și n'a deschis cetățenilor recursurile în justiție contra actelor ilegale și arbitare, de cît în cazuri limitrofe.

Așa cum a fost făcută reforma a dat rezultate admirabile.

Inalta Curte de casație a știut să ție dreapta mijlocie. Experiența acestei reforme a cîștigat cu totul încrederea opiniei publice și chiar acei cari combătuseră forma, s'au ataşat de dînsa.

Binefacerile contenciosului administrativ se pot măsura nu numai prin numărul actelor arbitare și nelegale, pe cari le-a anulat, ci mai cu seamă prin acelea pe cari teama de contenciosul administrativ le-a împiedecat să se ivească.

Asta vine întocmai ca și cu un jandarm care în ordinea socială nu face numai serviciul de a aresta pe hoți, ci prin frica sănătoasă ce inspiră, previne un număr nesfîrșit de furturi.

Aşa se face că astă-zi nu-i de cît o singură părere asupra reformei din 1905; toată lumea vede în ea singura garanție serioasă pe care a creat-o legislația noastră pentru a se respecta drepturile cetățenilor.

De asemenea astă-zi toată lumea era de părere să se lărgească și mai mult atribuțiile contenciosului administrativ, pentru ca ast fel să poată lovi toate actele arbitrare și nelegale.

*

„Dar iată că mesajul tronului—sau, pentru a spune mai bine, programul guvernului — ne anunță că d. Toma Stelian înțelege să lovească această instituție, care, fără nici o îndoială, e o jenă pentru miniștri cari vor să violeze legile, după cum a făcut d. Stelian cînd cu numirea d-lui Procopiu la curtea de apel din București,—și prin urmare o fericire pentru țară.

Nu voim a stărui azi asupra formulei lipsită de bună cuviință și cu totul insolentă, cu care d. Stelian aruncă amenințarea, cînd cearcă a o acoperi cu principiile sfinte de dreptate, pentru că lipsa de bună cuviință și obrăznicia sunt inerente actualului ministru de justiție.

Dar ținem să prevenim pe d. Ioan Brăteanu că în această chestiune va găsi țara întreagă în picioare, că opera sa de reacțiune—căci este o operă de reacțiune—nu va fi așa de lesne cum își închipue d-sa și dacă din nenorocire marea idee de dreptate pentru toți și limita bunului plac a guvernanților cuprinsă în contenciosul administrativ va fi întunecată în parlamentul său, ideia va reînvia din cenușă mai puternică ca ori cînd și se va avea grijă ca ea să fie atunci pusă la adăpost în potriva tuturor sălbaticilor care nu pot pricepe că justiția, justiția pentru toți, este singura bază a ori cărei guvernări"

„La Roumanie"

Chestii politice

Un ministru zăpăcit

Tot de d. Haret e vorba; căci ce nu se vorbește azi de ministrul Haret. El și-a mîncat lefteria ca țiganul biserica și acum la spartul iarmarocului a dat dovadă deplină de cine este și de ce calibru.

Iată fapte precise, ce le punem în vedere cetitorului.

Camerile votează după stăruința ministrului și cu toate obiecțiunile deputaților din opoziție legea militară, prin care elevii normaliști sînt scutiți de serviciul militar. Pentru reclama cea mare a ministrului anarhist și autorul răscoalelor din Mart 1907, legea era o vădită recompensă.

Ei bine; anul școlar a început; clasele funcționează, fără însă exercițiul militar. Ministrul nu-și aplică legea lui, își bate joc de opera lui și nimene nu trage la răspundere pe ministrul ce nu aplică o lege.

Din contra; Senatul respinge cu mare majoritate legea comisiei istorice, și așa se trece în monitor. Ce-i pasă ministrului Haret de bobărnac! El înființează pe cale de decisie ministerială comisia istorică și cheltuește cu de la sine putere 25000 lei în vînt, pentru a hrăni niște flămînzi savanți, cu Ion Bogdan în cap, acolitul de Ion Bogdan!

Iată două cazuri de zăpăceală! Intr'un caz nu aplică legea lui, în al doilea caz ministrul trece peste parlament și trece peste lege.

Mai departe.

In Sinod ministrul Haret declară că dacă se va găsi că e o urmă de necanonitate în legea Sinodală, o va modifica în înțelegere cu toți chiriarhii. Aşa repetă și alt arhiereu tare pe vorba d-lui Haret ca ministru.

Nu trece o săptămînă și într'un comunicat prin Monitor, ministrul Haret tăgăduește că ar fi făcut o asemenea declarație. Lumea a rămas mirată de atîta îndrăzneală a unui nesocotit ministru și aștepta publicarea dezbaterilor Sinodului. Ei bine, dezbaterile afirmă în totul că ministrul a spus că va reforma legea, deci a dat de gol pe ministru că a mințit prin comunicat. Bietul d. Haret, strîns în clește a plecat'o silit peste hotară, nu atît pentru a-și căuta de sănătatea sa, extenuare de nervi și de voce, ci pentru a da timp faptelor să se uite.

Dar nu s'a isprăvit lucrul.

La Sinod ministrul Haret spune una; la Monitor afirmă alta; iar în Mesaj nimic nu se vorbește de d. Haret, ca și cum n'ar fi ministru. Atîta se spune că învățămîntul primar înmulțindu-se se așteaptă roadele acestui învățămînt! Ce rost mai are atunci un ministru la cărma afacerilor, cînd i se dă rolul de așteptător al roadelor muncii sale.

Mesajul Regal uitînd pe d. Haret, spune țării că M. S. Regele nici nu vrea să mai știe de ministrul, care a adus neliniștea în biserică, care și-a călcat cuvîntul, care și-a necinstit scaunul. Și l'a exoflisit.

Cînd se va face bilanțul activității de ministru a d-lui Haret se va vedea atunci în opera ministrului, mîna omului maniac, sectar și ruinător al școalei publice prin călcarea celor mai elementare principii de dreptate. Și se va întreba viitorimea cum s'a putut tolera un asemenea ministru pătimaș să conducă atîta timp un departament așa de întins ca cel al educației poporului și care atinge partea cea mai adîncă a ființei omenești, sufletul tineretului țării.

Zice vorba: un nebun aruncă piatra în baltă, și o sută de înțelepți se căznesc s'o scoată și nu pot. Asemenea și cu d. Haret. El a svărlit mai multe petroae: Sinodul, comisia istorică, Maiorescu și șterpelind'o din țară a lăsat baltă totul ca vremea să le potoale.

Credem însă că în curînd se vor înfunda toate pentru a se pecetlui pentru totdeauna în oprobiul opiniunei publice pe miniștrii zăpăciți și năuci ca cel ce are necinstea de a conduce azi departamentul instrucției publice.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

MELANCOLIE

Ziarele străine sunt din nou pline de amănunte asupra fostului sultan Abdul-Hamid astăzi un simplu prizonier în Saloniki. Nu de mult locuința i a fost încunjurată de un zid înalt ca să se înlăture vr'o nouă încercare de fugă. Acum se vorbește despre tristeța adîncă a lui Hamid, care ar fi renunțat și la ocupația lui favorită—acea de dulgher-amator, căzînd în adevărate accese de melancolie. Nu și mai construește nici căsuța de lemn pe care o pornise—spre a se distrage,—nici nu se mai complace în tovărășia puținelor cadîne care l'au însoțit în exil, nici nu mai speră, cum spera pînă nu de mult, să revină la Constantinopole.

Dintre cele mai curioase reminiscențe publicate acum este și aceasta. Ex-Sultanul ar fi găsit într'o zi pe unul din fiii lui studiind o... hartă. Intrebat ce-l interesează anume în înfățișarea ei, prințul răspunse—cu melancolie—că privește întinderile mari de pămînt care ar fi aparținut odinioară Impărăției otomane și cari astăzi sunt pierdute...

Fireşte. Abdul-Hamid și-a pedepsit odrasla cu un exil temporar, ca să-i treacă gustul de a se ocupa de atari probleme primejdioase, în loc de a se moleși în haremuri. Abdul-Hamid nu s'a încumetat nici-odată în lunga sa domnie să privească hărțile fostului imperiu al semi lunei.

El ar fi vrut să-l tot reducă, pentru ca să poată fi mai lesne exploatat, mai ușor spiona și la atîta se mărginea grija lui împărătească. El n'avea nimic comun cu acei mari Sultani cuceritori, al căror dor de putere luptă și de îl întrupează Eminescu în sufletul acelui Baiazid, care a făcut cunoștință la Rovine cu oștirea lui Mircea cel Bătrîn:

Vede Eufratul, Tigris, Nilul, Dunărea bătrînă:
Umbra arborelui falnic peste toate e stăpînă.
Ast-fel Asia, Europa, Africa cu ei pustiuri
Și corăbiile negre legănîndu-se pe rîuri,
Valurile verzi de grîne legănîndu-se pe lanuri,
Mările țermuitoare și cetăți lîngă limanuri,
Toate,se întind înainte-i. Ca pe un uriaș covor
Vede țară lîngă țară și popor lîngă popor
...Visul său se'nflorează și se 'ntinde vultureşte,
An cu an împărăția tot mai largă se sporeşte,
Iară flamura cea verde se înaltă an cu an,
Neam cu neam urmîndu-i zborul și sultan după sultan.
Ast-fel țară după țară drum de glorie-i deschid,
Pînă în Dunăre ajunge furtunosul Baiazid.

Dintre acei Sultani care au urmat lui Baiazad, între acei cari au visat neîncetata mărire a nemărginitei Impărații nu se găsea, fără îndoială că nu, netrebnicul șef de Camarilă și de spionagii, Abdul Hamid. In potriva lui n'a fost nevoe ca europenii să trimită cruciade eroice, ci numai un număr de supuși ai lui proprii, înarmați cu inteligență și cultură, care să lumineze mințile unei generațiuni, dornică de emancipare, de libertate.

Și pentru că n'a fost dintre acei Sultani mari și trufași și patrioți, Abdul-Hamid își ispășește micimea în chilia din Saloniki, sfîrșindu-se într'o profundă melancolie. **Rodion.**

Școala primară în Elveția

V

Localul și mobilierul școlar joacă mare rol în programul unei școli. Ele trebue să îndeplinească pe lîngă toate condițiile de higienă și oare care condiții de estetică. In cele mai multe localități școlile sunt clădirile cele mai frumoase și mai mărețe. „De 100 de ori e mai bine că zidiți școli, de cît căzărmi, zic elvețienii la inaugurarea vreunei local de școală, la care lumea aleargă din toate părțile. In toate cantoanele s'au făcut legi după care se fac clădirile școlare. Pretutindeni se observă cam aceleași condiții. Școala trebue să fie zidită pe un teren sus sau bine drenat, bine aerisit, departe de stabilimente sgomotoase, nesănătoase sau primejdioase educației copiilor. Localul să fie accesibil din toate părțile. Imprejur să aibă o ogradă pentru exerciții gimnastice, jocuri sau plimbări pentru recreație, cel puțin de 8 m. de elev, o fîntîna cu apă în ogradă dacă localul însuși nu este prevăzut cu apă. Pereții sunt din piatră tare sau cărămidă, acoperemîntul din olane sau ardesie. Clădirile au fie-care cîte 2 eșiri cel puțin. Scările largi și cu trepte ușor de suit, cu balustradă pentru siguranță. Instalații speciale pentru haine, pălării și cortele. Fie-care local cuprinde: un număr de săli de clase necesar populațiunei școlare, cu o suprafață de 1 m.² și cu o înălțime de 3.5 m., de formă dreptunghiulară, dar nu prea lungă. Fiind-că populația este deasă, în orașele mari se văd clădiri, cari cuprind mai multe clase de cît trebue să formeze o școală. Sunt școli cari au cîte 20—25 de clase, de băeți și de fete. Afară de sălile de clase, o școală mai cuprinde o sală de lucru manual, una de conferinți școlare, una de gimnastică. Multe cantoane mai adaogă pe lîngă acestea în localitățile de munte, o sală de mîncare și o bucătărie pentru supa școlară.

Lumina trebue să vie pe cît e posibil dinspre Răsărit, sau cel puțin din S—R. Dacă clădirea este isolată și lumina unilaterală, proporția suprafeței ferestrelor față de suprafața sălei să fie de 1|5. Dacă sălele sunt prea lungi, și clădirile particulare prea aproape, lumina poate să vie din mai multe părți, cînd și suprafața ferestrelor trebue să fie simțitor mărită. Lumina din stînga să fie cea mai intensă; cea de sus este oprită. Privețile sunt obiect de cea mai mare îngrijire. Ele trebue să fie în număr suficient: cîte una de clasă și la școalele mixte, deosebite pentru băeți și fete. Un serviciu de apă trebue să funcționeze necontenit. Cabinetele nu trebue să fie în corpul clădirei. Locuința institutorului să fie departe, ori cel puțin, bine despărțită. Incălzitul se face prin ajutorul sobelor, ori printr'un sistem de încălzire central. Soba să aibă o suprafață suficientă pentru ca să poată da o căldură plăcută de 14°—16°. Sobele metalice să fie cu dubli pereți și căptușite cu material refractar. Fie care sală are o ventilatoare puternică. Duşamelele să fie dintr'un lemn tare, să fie măturat în fie-care zi și de 3 ori pe an spalate. In fie care an clădirile sunt vizitate de medic care depune un raport la comună despre starea higienică în care le-a găsit.

In ceia-ce privește mobilierul, s'au stabilit, în cele mai multe cantoane, băncile cu 2 locuri cu tabla și scaunul mobile. Lărgimea mesei de 36—44 c. m.; lungimea pentru un singur școlar 50 c. m.; înclinarea de 15—18 gr. Ele trebue să fie potrivite cu talia copiilor,

Cumparaţi Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua şi Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAŞI Str. Lăpuşneanu No. 35

Dacă voiţi să fiţi CONŞTIINCIOS servit la toate clasele şi să primiţi plata cîştigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat şi până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

S'au stabilit 4 tipuri de bănci.

La începutul fie-cărui semestru se procede la măsurarea elevilor şi la aşezarea în bănci. Copii cu auzul sau văzul defectuos se aşazg în locurile din faţă. Tabloul negru este aşezat în faţa copiilor, la mijlocul clasei.

In fie care clasă se găseşte: un orar şi un tablou de reguli de purtare pentru elevi; 2 table negre fără lustru, ori 2 ardesii mari cu cretă şi burete; unul sau mai multe dulapuri pentru arhivă, material de învăţămînt, colecţiuni, bibliotecă şi furniturile şcolare; o maşină de calcul; o hartă a cantonului, a Elveţiei, a Europei, un mapemond şi un globterestru: obiectele, colecţiunile şi tablourile pentru lecţiunile de lucruri şi ştiinţele naturale, etc.

Sălile destinate pentru lucru manual atît la fete cît şi la băeţi, sunt prevăzute cu toate aparatele şi obiectele necerare precum şi cu mobilier special.

Fie-care instituior ţine un registru inventar de toate lucrurile şi mobilierul ce-l are în clasa sa. In Elveţia nu există directori de şcoli ca în alte părţi, acolo fie care este directorul clasei sale şi comunică deadreptul cu autorităţile.

In cele mai multe oraşe, şcolile au şi duşuri de care toţi copii trebue să se servească din 15 în 15 zile. Pe aiurea sunt şi basinuri în care fac exerciţii de înotare. Va urma.

C. V. Buţureanu
institutor

Actul de naştere al scriitorului romîn

D. C. Dobrogeanu-Gherea, ilustrul nostru critic, fiind numit membru de onoare al societăţei scriitorilor romîni, a declinat această incontestabilă onoare, pe motiv că nu posedă act de naştere autentic, fără de care document istoric, potrivit propunerei mult cunoscutului romancier romîn Ionescu-Boteni, un scriitor romîn n'ar putea fi primit în zisa societate.

D. Dobrogeanu-Gherea, de şi născut, nu posedă actul cerut de romancierul subtil—Boteni şi de aceea, cu mult profund regret, a declinat onoarea şi explică faptul prin următoarea scrisoare plină de duh şi de fineţe pe care criticul o adresează d-lui D. Anghel şi o publică în *Adevărul*.

Dragă Anghele,

Am primit o înştiinţare de la societatea de ajutor reciproc a scriitorilor romîni al cărei vice preşedinte ai onoarea să fii, că m'aţi numit membru de onoare şi mă întrebaţi dacă nu doresc să devin şi membru activ. Să mă scuzi că răspund atît de tîrziu: am şi eu, ca fie-care om, atîtea necazuri şi belele pe cap.

Sînt foarte măgulit şi foarte recunoscător pentru cinstea ce-mi faceţi, deşi întrebarea voastră m'a pus şi într'o mare perplexitate. Cum vezi, dragă Anghele, se poate ca cineva să fie foarte măgulit şi foarte perplex în aceeaşi vreme.

In adevăr, statutele cer, ca o condiţie neaparată pentru figurarea ca membru în sus zisa societate, actul de naştere autentic; iar după propunerea mult cunoscutului şi talentatului nostru romancier Ionescu-Boteni, propunerea primită în unanimitate, acest act de naştere trebue să fie vizat de primarul comunei respective. Or, după cum ştii foarte bine, am avut neşansa să mă nasc în Rusia. Aceasta fără voia şi consimţimîntul meu, fiind-că în Rusia, pentru actul naşterei, nu cere de loc consimţimîntul celui în primul rînd interesat. Aşa dar, n'aşi putea prezinta de cît un act de naştere de la comuna rusească respectivă. Acolo însă nu este primar, ci un *gorodscoi golova* şi actul eliberat de această din urmă n'ar putea să aibă valabilitate în faţa onoratei societăţi a scriitorilor romîni, întru cît *un gorodscoi golova* nu e un primar şi e confirmat în funcţiile sale nu de guvernul din Bucureşti, ci cel din Petersburg.

Să zicem că s'ar putea obvia la această primă greutate, dacă aşi face să se traducă actul de naştere şi să se vizeze la consulatul nostru din Petersburg. Bine. Dar pentru a căpăta act de naştere de la *gorodscoi golova* ar trebui să mă duc în Rusia. Mersul în Rusia e uşor; întorsul de acolo e greu. Acum treizeci ani nu m'am dus cît m'au dus în Rusia iarăşi fără voia şi consimţimîntul meu —cum vezi, aceasta e acolo un fel de sistem—şi cu toate astea mi-a trebuit mai bine de un an ca să mă întorc, şi pe ce drum lung şi încîlcit: via— Odessa, Kursk, Orel, Tula, Moscova, Petersburg, Olonetsk, Arahangelsk, Mezen, marea Albă, oceanul Glacial, Norvegia, Hull, Londra, Paris, Viena, Bucureşti, Ploeşti. Şi în tot acest lung voiaj numai cîteva luni de repauz la fortăreaţa Petroplavlowsk din Petersburg. Teîntreb, dragă amice; aşi putea eu oare, acum, la bătrîneţe, să risc un voiaj atît de lung şi obositor? Şi unde mai pui că, sub pretextul vrîstei, ruşii ar putea să mă oprească la repauz, în fortăreaţa din Petropavlowsk, pînă la sfîrşitul, zilelor mele, de unde ar urma ca eu aşi pierde mult fără ca literele romîne să cîştige ceva.

Inţelegi deci, dragă amice, perplexitatea mea. Şi nu că n'aşi preţui la adevarata lor valoare motivile cari v'au făcut să cereţi scriitorilor romîni un act de naştere în regulă, vizat de primarul respectiv. Din potrivă pricep foarte bine principiile şi motivile seride care aţi fost căuziţi.

In adevăr ce face un act de naştere, vizat de primarul respectiv? Certifică că cutare sau cutare scriitor romîn s'a născut cu adevărat. Or, aceasta e o prealabilă şi absolut neaparat condiţie pentru a fi membru într'o societate de a jutor reciproc. Pentru că evident că acela care nu s'a născut va să zica nu există şi atunci cum poate el să fie un membru şi încă un membru activ în societatea scriitori romîni? Şi ce membru activ poate fi acela care nu şi-a dat osteneala să se nască şi la ce ajutor poţi să te aştepţi de la cine-va care nu există, şi ce reciprocitate va fi aceia, cînd unul e, altul nu e?

Nu-i vorbă s'ar putea spune—şi ce nu se poate spune—s'ar putea spune pentru că orice se poate spune, că în loc de actul de naştere, scriitorul vizat ar putea să prezinte scrierele sale, care ca atari, fac o prezumpţie că el s'a născut şi există, de oare-ce le-a scris. Dar asta numai cînd consideri lucrurile la suprafaţa: cînd însă le adînceşti chestia se prezintă cu totul altfel, In adevăr, cîţi din cei cari scriu, *există* în adevăr? Unul la sută? Unul la omie? Şi încă şi aceştia de obiceiu există numai pentru contemporanii lor, pe cînd posteritatea cea nemiloasă şi nerecunoscătoare îi uită de par'că nici n'ar fi existat.

Pe cînd cu actul de naştere vizat de primarul respectiv, merge altfel treaba. Ian să poftească peste o mie de ani un neamţ— nemţii au monopolul acestor cercetări—să poftească zic, un neamţ, peste o mie de ani, să se îndoiască de existenţa autentică a mult cunoscutului şi talentatului nostru romancier Ionescu-Boteni. Ii scoţi din buzunar actul de naştere, vizat de primarul comunei respective, şi-i dai neamţului la cap cu el. Şi aceasta va fi o dovadă de *existenţă*, alt fel puternică de cît dovada celebră a lui Descartes: *cogito ergo sum*. Pentru că acest „cogito" e un ceva care se petrece în lăuntrul capului: şi cine poate să ştie şi să pue anume ce se petrece în capul omului şi dacă—*überhaupt*—se petrece acolo ceva? Pe cînd aşa, cînd îl plesneşti pe neamţ la cap cu actu vizat de primarul comunei respective, apoi trebue să se convingă şi el: şi dacă e rezistent, şi gros la cap, ii tragi înc'o odată şi înc'o dată pînă, ce o să-l răzbeşti şi va zice el:

— Da, în adevăr, cunoscutul, şi mult apreciatul de contemporanii lui, romancierul romîn Ionescu-Boteni a existat în adevăr.

Cum vezi, dragă Anghel, sînt perfect de acord cu voi şi dacă m'aşi fi aflat la acea şedinţă, de sigur că prin votul meu n'aşi fi stricat unanimitatea cu care a fost primită propunerea onoratului nostru romancier.

Doresc din suflet dragă amice, prosperitate deplină societăţii voastre şi cît se poate de mulţi membri cu acte în regulă, iar ţie îţi prezint salutările cele mai călduroase şi mai prieteneşti.

Al tău, **C. Dobogeanu-Gherea**

Litere-Ştiinţe-Arte

Domniţa Ruxanda.—In anul trecut, cu ocazia superbei reprezentaţii teatrale, organizată în beneficiul societăţii care poartă numele „Domniţei" atît de populare în Moldova, ne-am ocupat pe larg de instituţia iaşană şi de programul ei. Urmărind scopuri culturale prin mijloace filantropic; eîntemeiată de personalităţi de primul rang, ca erarhie socială şi ca intelectualitate, societatea a reuşit să reînvie gustul şi sportul unei arte curat naţionale: acea a ţesăturilor romîneşti, renovînd această artă şi readucînd-o în stare înfloritoare.

Intreţinerea unei atari instituţiuni necesitînd cheltueli mari şi împunînd însemnate sacrificii, e firesc ca din timp în timp, comitetul ei să apeleze la marele public iaşan, organizînd cîte o reprezentaţie de beneficiu. Cu atît mai mult cu cît, în schimbul modestei jertfe ce se cere, se oferă publicului adevărate serbători artistice, cu programe variate şi nespus de atrăgătoare. Nu ne îndoim că acei cari au asistat la reprezentaţia din iarna trecută au păstrat vie impresiunea şi plăcerea resimţită. Că va fi acelaş lucru şi în acest an putem asigura pe deplin pe cetitorii noştri, judecînd după bogăţia programului şi după informaţiunile noastre particulare şi indiscrete asupra intrepreţilor diletanţi.

*

Inregistrăm încă unele din cele mai interesante şi mai instructive noutăţi literare apărute în „Biblioteca pentru toţi" a librăriei Alcalay:

„Revizorul", mult hazlia piesă a lui Niculae Gogol, traducere de Alexandrescu Dorna.

„Un faliment" de Bjoernson, piesă în 4 acte şi 5 tablouri, traduse de Em. Grigoraş.

„Spovedania unui medic" de Coman Doyle, traducere de Ludovic Dauş.

„Poveşti răzleţe" de talentatul scriitor Em. Grigorovitza.

„Poveştile Rîului", nuvele originale de H. Coşoi, cunoscut prin multe publicaţiuni anterioare.

*

Prinţul Neculai al Muntenegrului a terminat un nou volum de poezii lirice. sub titul de „Un nou şir de cîntece de munte". „Volumul se va tipări cu ocazia aniversării a 50-a suirii pe tron a prinţului. Se ştie că fiica lui, Regina Elena a Italiei a moştenit talentul poetic al bătrînului prinţ.

*

Şcoli ferreriste—instituţiuni de cultură laică şi atît de temute de clericalii iezuiţi—nu există numai în Spania. Acum doi spre zece ani Ferrer a stat un timp în Belgia şi în colaborare cu cei trei fraţi Reclus, a întemeiat prima şcoală model, ajunsă repede la un mare grad de înflorire. Ea e frequentată astăzi de mai multe sute de copii, mai cu seamă copii de lucrători. Astă-zi nu mai este oraş de seamă în Belgia care să nu aibă asemenea şcoli—şi de remarcat e faptul că ele s'au înmulţit în Belgia care e o ţeară catolică de primul rang.

E drept că Ferrer n'a plătit cu viaţă numai şcolile libere din Spania ci pe acele din toată lumea. Vaticanul nu iartă.

*

A propus de Ferrer. Fostul prim ministrul spaniol Maura a primit zilele acestea una din cele mai înalte decoraţiuni vulturul de aur spaniol. Un mare ziar vienez afirmă că decorarea s'a făcut după intervenţia expresă a Papei.

Nu e mult de cînd se scria că Papa e un... Ferrerist, că adecă ar fi dezaprobat asasinatul lui judiciar.

Aşa se scrie istoria!

*

STRUNA ZILEI

S. P. A. ori S. P. O.?

In şura unor case a d-lui dr. Buzenchi s'a găsit un moşneag mort de mizerie.
Ziarele.

Mort, fără de foc şi pîne!...
Doctore, nu este aşa
Că-i azi mai bine unui cîne
Notat la voi în S. P. A.?

Informaţii

❑ *Din sursă conservatoare locală ni se afirmă, că partidul conservator n'are nimic comun cu ziarul local al d-lui Holban.*

Afirmarea ne dispensează să insistăm asupra grobieniilor ce se debitează în acel ziar contra d-lui G. Lascar, fruntaşul nostru prietin.

❑ **De la Cercul didactic.** — D-nele institutoare membre a cercului didactic şi-au propus să aibă Marţia ca zi de întîlnire la cerc. In adevăr potrivit acestei hotărîri aseară un număr de aproape 30 de institutoare s'a grăbit să vină la cerc şi s'a luat în desbatere chestia: „care ar fi opera cea mai folositoare de făcut ca instruindu-se pe sine să aducă mai mult folos societăţei"?

D na Maria C. Buţureanu, cunoscuta noastră scriitoare şi colaboratoare a expus într'o formă succintă chestia femeiască arătînd care e situaţia femeii la diferite popoare.

Şi-a dat samă că mediul social nu e acelaşi în toate părţile şi că dacă în unele ţări femeile se bucură chiar de drepturi politice, la noi nici nu e locul nici timpul de a se pune asemenea chestii.

Din cele discutate a rămas ca pentru viitoarea întrunire să se ia cunoştiinţă de starea actuală a operei femeilor romîne din Iaşi, ce societăţi patronează, care e starea lor, pentru a şti în ce direcţie ar putea servi acţiunea femeii pentru sporul social.

S'a exprimat dorinţa că ar fi bine ca toate membrele corpului didactic să ia parte la cerc, ca aşa opera să fie a întregului corp didactic femenin, iar nu numai a unei părţi, care ori cît de dornică ar fi de a face ceva, va fi zădărnicită prin micul număr al celor active.

— Comitetul cercului didactic lucrează astă-zi Mercuri de la 5 oare în jos.

❑ In sara de 5 Decembrie d. Mihai Barbu cunoscutul violonist prin virtuositatea sa va da însaloanele cercului didactic din localitate un frumos concert, cu concursul mai multor artişti. Vor lua parte toţi membrii corpului didactic cu familiile lor.

❑ **Din Huşi.**—Partidul conservator-democrat din Huşi şi-a complectat organizarea. In curînd se va deschide clubul, casa partidului. Ne putem felicita de opera fruntaşilor noşri din judeţul Fălciu, cari au ştiut să organizeze şi la Fălciu un partid tare şi numeros, care contrabalansează pe celelalte 2 partide şi prin numărul membrilor şi prin omogenitatea lor.

❑ Pentru marea întrunirea din Bîrlad, care va avea loc in ziua de 29 Noembrie a. c. s'au lansat invitaţii la toate cluburile democrate din judeţele limitrofe. Vor asista delegaţi din judeţele Iaşi, Vaslui, Fălciu, Tecuciu şi Covurlui, care vor veni în mare număr spre întîmpinarea şefului partidului d. Take Ionescu,

Intrunirea va avea loc în sala Iascu Iovici. Prietenii din loc pregătesc o frumoasă primire tuturor oaspeţilor veniţi pentru întrunire.

Sara va fi dat şi un banchet mare politic. Şeful partidului va face importante declaraţiuni politice.

❑ *Vineri seara 20 Noembrie*, va avea loc serbarea artistică făgăduită de *Societatea Domniţa Ruxanda*.

Reprezentaţiile organizate de această societate au fost totdeauna o adevarată surpriză pentru publicul iaşan.—E încă proaspată în minte tuturor impresia rămasă de la serbarea atît de artistică ce ne o oferise anul trecut.

Rîndul ăsta se pare că ne rezervă o altă surpriză. Programul variat ne dă numere cu totul noi, ne obişnuite în oraşul nostru.

Programul se începe prin o conferinţă a d lui Tzigara Samurcaş.—Eminentul director al muzeului etnografic din Bucureşti, unul din cei mai chemaţi a vorbi în chestia de artă în ţara noastră îşi dă concursul său, aducînd acestei sărbi o notă de un interes cultural netăgăduit.

Partea a doua care se pare va cuprinde recitări canto, şi evocări de vechi cînteci romîneşti interpretate de diletanţi artişti, va fi de sigur un adevărat succes.

Şi în fine le „great atraction" Revista. **Iaşii... în Revistă** o fantezie cu cuplete de actualitate atît de aşteptată se pare de tot Iaşul.

Atracţiunea e datorită atît subiectului cupletelor, cît şi interpreţilor care sunt ni se pare artişti din elita societăţei noastre.

Prin indiscreţiune aflăm numele cîtor-va din gingaşele interprete: D na Emandy (Moda (1909) d-nele col. Popescu, Stoianovici, Cantacuzino Vlad şi altele a căror nume nu le cunoaştem încă.

Aşteptăm cu nerăbdare seara de *Vineri 20 Noembrie*.

❑ Inmormîntarea regretatului Gh. Damaschin, va avea loc mîine Joi 19 Noembrie, la orele 2 p. m.

❑ Sf Sa. păr. Gh. Carp, revizorul eclesiastic al Eparchiei Moldovei şi Sucevei, a plecat la M-rea Neamţ, unde face inventariarea averei acelei mănăstiri.

❑ In oraşul Storojinetz (Bucovina) a încetat din viaţă zilele trecute, d-na Susana Ieşan, născută Vorobehievici, în etate de 67 ani.

Defuncta se înrudea cu cele mai distinse familii romîneşti din Bucovina şi avea rude şi în Romînia.

❑ Comenduirea pieţei a cerut poliţiei urmărirea şi prinderea mai multor soldaţi dezertori, din diferite regimente.

❑ Administratorul plăşii Şipote, comunică prefecturei judeţului că mare parte din tinerii inscrişi pe tabelele de recensemînt din acea plasă, lipsesc.

❑ Eri consistoriul spiritual al Mitropoliei urma să se întrunească, spre a fixa termenul pentru cîteva procese.

Din cauză însă că păr, Gh. Carp, revizorul eclesiastic, lipsea, consistoriul a rămas să se întrunească altă dată.

❑ Se ştie că un viu incident a avut loc zilele acestea, între profesorii universitari Pangrati şi Stefănescu, ambii junimişti, incident provocat de recomandarea ca agregat a d-lui Sava Atanasiu.

Mulţi alţi profesori junimişti, de acord cu d. Pangrati, sunt hotărîţi să părăsească partidul conservator, în vedere că ziarele junimiste au luat partea d-lui Stefănescu.

❑ Astă-zi au sosit în gara Iaşi decorurile pentru piesele ce vor fi jucate de ansamblul Davilla.

❑ In cercuri bine informate se afirmă, că s'a revenit asupra demisiei d-lui Scarlat Vârnav din prefectura de Constanţa.

❑ Proectul de alimentare cu apă a Trg. Frumos, din conducta de la Timişeşti, a fost trimes, spre aprobare, consiliului technic superior.

❑ In ziarul nostru s'a vorbit despre faptele imorale ce au fost făptuite de revizorul şcolar cl. II de Fălciu, N. Mocanu.

Astăzi aflăm că Mocanu a fost revocat şi retrecut la catedra sa de la Buhotin.

❑ **Din Dorohoi.** — „Ni se comunică din Hudeşti-Dorohoi, că Duminică 15 c., pe cînd agentul fiscal I. Cozmolici cu ajutorul a 2 miliţieni puşi la dispoziţie de jăndărmărie pentru rîdicarea şi aducerea la primărie a vitelor amanetate de săteni la bancă şi care s'au secfestrat pentru a se vinde, din cauză că aceşti locuitori nu s'au regulat la banca de 2 şi chiar 3 ani, neplătind nici procentul. — Primarul Dron, a tot puternicul zilei în acea comună, supărat că agentul nu i-a dat la ordin un miliţian din cei ce ii avea el, a intrat în camera percepţiei, unde a început a-l înjura de cruce, pe agent, lovindu-l cu palma peste obraz de-l umplu de sînge.

Această lovire s'a făcut în faţa a peste 20 oameni.—Apoi primarul a dat drumul vitelor secfestrate şi aduse la ocolul primăriei.

In capul secfestraţilor este însuşi primarul Dron, care a împrumutat *500* lei şi de 2 ani n'a plătit nici procentul. Rugăm autorităţile în drept a lua măsuri.—Vom reveni".

❑ Duminică 22 Noembrie se vor ţinea conferinţi culturale în următoarele cercuri: Borşa, Bivolari, Cogeassa, Potângeni şi Hărpăşeşti.

❑ Pînă în prezent, după rapoartele sosite de la administratorii de plăşi, la prefectura judeţului, lipsesc aproape 20 la sută din tinerii înscrişi pe tabela de recensemînt a clasei anului 1911.

❑ D. Homer Popovici, actual stagiar la judecătoria ocolului I din Iaşi, va fi numit judecător şi transferat la ocolul Vîntilă-Vodă (Buzeu), în locul d-lui Ernest Aslan, care, după cum am mai anunţat, va fi numit procuror la Iaşi.

❑ O telegramă din Milano, anunţă decesul, survenit ieri, în acel oraş, al lui Démètre de Frank, fostul director al Băncei Romîniei din Bucureşti.

❑ Senatul a declarat ieri vacante următoarele locuri: colegiul II de Senat din Iaşi; col. I din Vaslui şi col. I de Muscel.

Col. II de Tecuciu, scaunul generalului Averescu, n'a fost declarat vacant.

❑ Subofiţerul Rogalschi Victor, a fost înaintat ad-tor cl III în rezervă, repartizîndu-se la comandamentul corpului IV de armată.

❑ Locotenentul Stoianovici Constantin, din arma infanteriei, care se afla în disponibilitate, a fost trecut în poziţie de reformă.

❑ Revizoratul şcolar a fost înştiinţat de ministerul instrucţiunei că s'au alcătuit statele personale ale învăţătorilor conforme cu registrele revizoratului.

❑ **Iassy.**—Aseară ieşenii au avut un nou prilej să vadă şi să admire pe *Iassy*, neîntrecutul transfomator atît de mult simpatizat. Şi cînd zicem că e neîntrecut, nu greşim, pentru-că numeroasa şi aleasa asistenţă care a asistat, s'a putut convinge că nici Marbis, nici Francardi şi nici un alt artist de acest gen, nu l'au întrecut pe Iassy. Inţeala cu care se transformă, te uimeşte şi nu'ţi vine pare că să crezi că toate personagiile ce apar pe scenă, una după alta, la interval de cîte-va secunde, sunt întrupate tot de acelaş artist. Jocul de scenă neîntrecut, mimica deasemi. Mişcările vioae şi repezi, vocea drăguţă, înfăţişarea mai mult de cît simpatică, Iassy le întrupează pe toate. Acuşi il vezi ca tenor, peste două minute prima-donă, apoi clovn muzical, chansonist etc. Publicul, care a recunoscut şi de data aceasta superioriitatea şi talentul lui Iassy, ţinînd samă în acelaş timp că artistul e fiu al Iaşului, i-au făcut ovaţiuni, care cu drept cuvînt le merită.

Dar nu mai puţin a plăcut, celebrul hipnotizator şi cititor de gînduri prof. Grossi, împreună cu mediul său M-zelle Réné, care cu experienţele sale au produs o mare uimire şi în acelaş timp admiraţie, în public. Grossi vine în public, cere unei persoane să gîndească ceva şi mediul M-zelle Réné execută imediat, fără multă hezitare, aceia-ce persoana a gîndit.

Lume a fost foarte multă; nu mai încăpea în sală. Foarte multe persoane s'au reîntors de la cassă, ne-mai găsind locuri.

In astă-seară Mercuri e a doua şi ultima representaţie. Succesul obţinut aseară, va face de sigur ca şi în astă-seară, sala să geamă de lume. Şi ar merita, căci sunt artişti ce rar se pot vedea la noi.

❑ **D. Vasile Popescu profesor şi d na Natalia Popescu, institutoare la şcoala primară de fete No. 8, care se aflau la Paris, s'au reîntors în localitate.**

Ultime informaţii

❑ **Scrisoarea generalului Manu.** — *Publicăm în prima pagină un extras al scrisoarei pe care d. general G. Manu a publicat-o în numărul de ieri.*

D. Manu a profitat de acel articol spre a se răfui cu d. Carp, pe care nu-l recunoaşte de şef al partidului conservator şi căruia i trage o soponeală pe o chestie vechie, acea a interviewului în chestia Macedonia-Hecuba.

*

Scrisoarea generalului a produs mari nemulţumiri în rîndurile junimiste locale. Un fruntaş junimist nu s'a păzit de loc să-şi exprime îndignarea, faţă de avocaţi, la palatul de justiţie:

— Am păţit-o, şeful nostru a fost înjurat într'un ziar conservator, fiind-că n'avem încă curajul s'o rupem odatp cu pamfletul nostru local.

In ce priveşte scrisoarea în sine a generalului, ea este o simplă harabaură, pe care Aurel Geblescu de la Craiova ar fi putut o semna cu succes.

❑ *Conservatorii puri vor combate cu energie încercarea lui Stelian privitoare la desfiinţarea contenciosului.*

D. Mişu Cantacuzino va vorbi, în acest sens, la Cameră. De-altmintreli toate proiectele guvernului, cu caracter administrativ, vor fi combătute de toată opoziţia.

❑ *In totală lipsă de candidaţi, liberalii locali s'au oprit tot la doctorul Manicatide, care va fi candidatul lor la colegiul II de Senat.*

Asupra calităţei sale de cetăţean romîn, doctorul afirmă că a mai fost contestat şi la Giurgiu, dar că înalta Curte de Casaţie ar fi respins pe contestator.

Cum în materie electorală nu există lucru de judecat, vom vedea ce vor zice acum instanţele judecătoreşti asupra cetăţeniei candidatului lor.

❑ *Navala la visteria Statului.*

Ştirile ziarelor, că opoziţia parlamentară se va face bloc spre a combate nelegiuirile guvernului, a hotărît pe d. Brătianu ca să intervie la ceilalţi miniştri, ca să fie cît mai afabili cu liberalii supăraţi, să li satisfacă toate cererile, pentru ca, prin acest nobil mijloc, toate rancunele să dispară.

Frumoasă părere are ministerul despre deputaţii şi senatorii din majoritate.

❑ *Miine seară, Joi, orele 9, se vor întruni, acasă la d. Take Ionescu, deputaţii şi senatorii conservatori-democraţi, spre a se consfătui asupra activităţei parlamentare pe care va urma s'o desfăşoare.*

❑ La Bîrlad au isbucnit mari neînţelegeri între junimişti privitoare la candidatura colegiului II de Cameră.

Unii susţin pe avocatul Vasiliu-Cristescu, alţii pe d. farmacist Gregoriade.

Comitetul executiv se va ocupa astăzi asupra candidaturei. Desbaterile vor fi furtunoase.

❑ **Candidaţii reuşiţi la examenul de magistraţi.**—La examenul de magistraţi stagiari de tribunale şi judecătorii de pace, au reuşit următorii candidaţi:

Pentru tribunale:

V. Vrînceanu, T. R. Scriban, I. I. Brănescu, D. Demetrescu şi Ion Mitescu.

Pentru ocoale:

Gh. Bărbulescu, G. Giuncu, Stavri, Stancovici, Al. Urbeanu, St. Leon, A. Safirescu, I. G. Petrescu, Mircea Gabrielescu, T. Constantinescu, Em. C. Ionescu, P. P. Avramescu, C. I. Neacşu, I. I. Georgescu, I. St. Ionescu, Iacob P. Manea, Gr. Marinescu. V. I. Nicoleccu, Gh. Popp, I. S. Popovici, P. Rătescu, C. I. Kivu, V. Rogojinski, I. Bursănescu, G. S. Constantinescu, D. Marinescu, I. P. Neacşu, D. Petrescu, Leonida Popescu, M. R. Porumbaru şi Spiru Tănăsescu.

❑ D. A. D. Xenopol va pleca miine seară la Bucureşti, spre a asista la al 4-lea congres agricol, ce se va ţinea la Ateneu, Vineri şi Simbătă.

❑ Administraţia financiară a cerut prefecturei judeţului să-i comunice garanţiile ce se iau de către delegatul administraţiei la diferitele licitaţii ce se ţin la prefectură, cît şi numele delegatului, chiar în acea zi cînd se ţin licitaţiile, aceasta pentru a se putea avea un control.

❑ Locuitorii din satul Leţcanii vechi, comuna Uricani, au cerut ministerului de interne ca să fie cătunul lor alipit la comuna Cucuteni, de oare-ce comuna Uricani este prea îndepărtată de cătunul Leţcani.

❑ In ziua de 6 Decembre a. c., cu ocazia hramului bisericei sf. ierarh Neculai din Ciurchi, se va face şi instalarea noului paroh, preotul Gh. Niculescu, licenţiat în teologie, de către părintele protoereu C. Ţincoca, care va fi asistat pe părintele subprotoerau Apolon Andrieş, de un diacon de la Mitropolie şi alţi clerici. Răspunsurile la liturgie se vor da de corul bisericei organizat de curînd.

❑ D. Motăş, actual portărel, nu va mai fi numit stagiar la judecătoria I din Iaşi, de oarece n'are vrîsta cerută de lege.

In cele două posturi vacante de stagiari vor fi numiţi streini de localitate.

❑ Azi dimineaţă d. Krupenski, prefectul judeţului a plecat în inspecţie în plasa Bivolari.

❑ Votul consiliului comunal din Iaşi, relativ la exproprierea caselor Rossetti-Solescu, a fost ratificat de ministrul de interne, cu condiţia expresă ca expropierea să servească de piaţă pentru statuia lui Cuza-Vodă.

❑ Următoarele posturi de învăţători, din judeţul nostru, plătite cu 90 lei lunar, sunt vacante: Probota-Cîrniceni p. I; Copou-Vulturu p. I; Lungani-Voineşti postu I; Poenii-Comarna postul II; Erbiceni-Totoeşti postul I.

❑ Un mare incendiu a isbucnit eri noaptea în Tg.-Frumos la H. Bercovici, antreprenorul hotelului Dorobanţ.

Focul a distrus, între altele, nişte dulapuri cu haine şi un scrin în care se aflau 4160 lei în bilete de bancă.

Nu se ştie cum a luat foc sipetul unde au fost ascunşi banii. Unii spun că d-na Roza Bercovici, soţia antreprenorului, a umblat cu o lumînare aprinsă să schimbe 20 lei unui pasager şi uitînd lumînarea lîngă sipet, s'a aprins mai întăi perdeaua de la fereastră, iar apoi lucrurile din sipet.

❑ Ministerul de interne comunică prefecturei judeţului, că şeful statului major al corpului 2 de armată îi face cunoscut că cu ocazia exerciţiilor făcute de ofiţerii statului major, al acelui comandament, s'a constatat că în lucrările statistice ale comunelor rurale nu se trec şi numărul de şuri şi grajduri ce sunt în comuni.

Aceste fiind trebuincioase însă tuturor autorităţilor şi cu deosebire celor militare în vederea cantonării trupelor, ministerul cere ca să se dea cuvenitele ordine, ca atunci cînd se fac lucrări statistice, să fie trecute în tablouri şi numărul şurilor şi grajdurilor din cuprinsul comunelor rurale.

❑ D. M. Voluţă actual copist la prefectura judeţului va fi înaintat şef de birou în locul vacant, iar d. Gh. Buzdugan va fi numit în locul d-lui Voluţă.

❑ Ministerul de interne a prelungit încă cu 30 de zile, concediul d-lui C. Fătu, şef de birou la prefectura judeţului.

❑ Eri s'a efectuat alegerea primarului şi ajutorului său, al comunei Sculeni.

A fost ales primar d. N. Pancu, iar ajutor d. Gheorghe Caiulă.

❑ Ministerul lucrărilor publice comunică prefecturei judeţului că verificîndu-se la tribunalul Iaşi secţia III, planurile islazurilor comunelor Uricani şi Brătuleni, s'a găsit că drumul natural care străbate aceste islazuri, e prevăzut în plan şi deci nu este nici un motiv de contestaţie.

❑ Directorul general al penitenciarelor a sosit astă-zi în localitate. Impreună cu procurorul general a inspectat închisoarea centrală locală, în vederea întocmirei tabloului de graţieri.

❑ D. Al. Scurtu, inginer mecanic, a fost numit administrator al băilor Slănic (Moldova), în locul d lui Pavlu care a fost revocat.

❑ D. Virgil Arion telegrafiază că fiind bolnav, nu-şi va ţinea cursul miine, Joi, ci Luni, 23 c, ora 5 p. m.

❑ Consiliul profesoral al facultăţei juridice, întrunit astă-zi, a aprobat ţinerea examenului la doctorat, urmînd ca data să fie fixată ulterior.

Asupra alegerei unui delegat în Senatul universitar, în locul d-lui D. Alexandrescu, ales decan, nu s'a luat nici o hotărâre.

Se crede că va fi ales d. M. B. Cantacuzino.

❑ Ministerul industriei a cerut Camerei de comerţ că-i înainteze observaţiunile ei asupra inconvenientelor ce le prezintă actuala lege a comerţului ambulant, şi modificările ce i s'ar putea aduce.

❑ **De la Camera de Comerţ.**—Aseară la orele 4 membrii Camerei de Comerţ s'au întrunit în şedinţă.

S'a discutat proectul repausului Duminical, întocmit de minister. Văzîndu-se că este vag şi crează prea multe excepţiuni, aşa că dintr'o lege a repausului Duminical, s'ar putea ajunge a se crea o zi pe septămînă ca repaos Duminical.

Camera a decis ca să intervie să se susţină proiectul întrunit de ea şi care s'a trimes ministerului.

Tot în şedinţa de aseară s'a discutat şi proectul întocmit de ministerul industriei, relativ la încurajarea industriei naţionale.

Cnmera a introdus oare care modificări, între care: stabilimentele industriale să fie scutite de impozit către stat, judeţ şi comună, numai primii trei ani de la începutul funcţionării lor.

Camera a mai hotărît ca să nu se facă nici o scutire de taxă asupra materiilor prime introduse pentru fabricare, ci să se facă numai reduceri de taxe vamale, iar taxele vamale să fie mai mari pentru materiile prime care se găsesc şi la noi în ţară şi taxe mai mici pentru materiile prime care nu se găsesc în ţară.

Asupra industriilor care se pot bucura pe înlesnirile acordate de lege, camera a hotărît să se intervie la minister pentru ca societăţile cooperative de maseriaşi sau cultivatori romîni, care vor avea un număr de cel puţin 10 lucrători în loc de 25 cum era prevăzut în proect.

Stabilimentele industriale să aibă cel puţin un capital de 10 mii lei în loc de 25 mii ca înainte, şi cu un motor de 2 cai putere în loc de 5, sau 10 mii lei cu 10 lucrători în permanenţă, în loc de 25 lucrători cum era în proiect.

*

Azi dimineaţă la orele 9 au fost convocaţi în şedinţă, cîrciumarii romîni şi s'a hotărît a se interveni la ministerul industriei şi comerţului, pentru a modifica legea licenţelor, în senzul ca să-se plătească taxa pe decalitru şi a a se lăsa liber comerţul de băuturi spirtoase.

Tot în această şedinţă s'a discutat chesstia înfiinţerii unei fabrici de sticlă care să aibă de scop fabricarea de sticle necesare pentru comercianţi.

Comercianţiii s'au aratat bine voitor de a subscrie acţiuni pentru înfiinţarea unei asemenea fabrici, pentru a scapa de cartelul fabricilor de sticlă.

❑ Consiliul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi, In şedinţa sa de eri, a recomandat pe d. Eugeniu Melik ca profesor suplinitor la catedra de drept administrativ, secţia ştiinţelor de stat, de la cursurile de doctorat.

Judiciare.—V. Iacob, de 14 ani a ucis pe fratele său C. Iacob. Tribunalul Dorohoi l'a condemnat la zece ani închisoare. Apelul precocelui asasin a fost respins în audienţa de astă-zi a Curţei secţia I-a.

— Zeidel Cahane din Buhuşi a fost condemnat de tribunalul Bacău la trei luni închisoare pentru bancrută. Pedeapsa i-a fost redusă ieri la o lună.

— Ştefan Nedelcu, fost funcţionar la administraţia financiară locală, a fost condemnat de tribunal la 6 luni închisoare, pentru înşelăciune.

In şedinţa de ieri a Curţei s. II, procesul a fost pledat pînă aproape de orele 6, cînd curtea din oficiu a dispus citarea încă a 5 martori.

— Curtea de casaţie, s. I. se va pronunţa Marţia viitoare în procesul Fichtman-Goldştein, despre care am vorbit ieri.

— Procesul pentru calcarea legei trustului arendăşesc a fost pledat astă-zi la Curtea s. II, în camera de consiliu.

Curtea se va pronunţa miine.

— Tribunalul a. II-a a confirmat astăzi mandatul de arestare a lui M. Ignat, deţinut pentru furt de cai.

— Camera de punere sub acuzare a trimis pe C. Harpu în judecata Curţei cu juri din Neamţ, pentru dare de foc.

❑ Iată principalele sujete din programul nou al Teatrului Pathé-Frères din sala Circului Sidoli, care începe mîne seară Joi 19 Noembrie a. c. Impuşcarea Ducelui d'Enghien din ordinul lui Napoleon Bonaparte, reconstituită chiar pe locul execuţiunei, săvîrşită la 21 Martie, 1804, 4 ore dim.

Napoleon, primul consul, pentru a îngrozi pe regalişti, acuză pe ducele d'Enghien, floarea Burbonilor, că ar fi implicat într'un complot contra viitorului Imparat.—Ducele, cu desăvîrşire nevinovat, se afla pe atunci la Ettenheim (Baden)—El avea deosebite simpatii pentru Princesa Charlotte.—Napoleon, călcînd în picioare cele mai elementare principii ale dreptului internaţional, trimite un pluton de soldaţi pentru a rîdica pe ducele de pe teritoriul străin şi a-l aduce la Paris—Soldaţii pătrund în palat, neştiind care e ducele, se încearcă a aresta pe alţii din comeseni, urmăritul însă declară, că el este ducele d'Enghien—Ducele e rîdicat şi dus la Paris.—Cînele ducelui nu părăseşte pe stăpînul său. — La Palatul Vincennes —Un ordin fu lansat ca groapa să fie săpată **înainte** de judecata trib marţial — Ducele înaintea tribunalului instituit ad hoc.—Femeea guvernorului introduce pe furiş pe principesa Charlotte în celula ducelui d'Enghien—Ducele protestează, respingînd cu indignare acuzările neîntemeiate.—In faţa morţei.—Ca şi martirul Francisco Ferrer, nevinovatul duce refuză a i se lega ochii şi comandînd el însuşi „foc", ducele cade victima uneia din greşelile mari ale lui Napoleon, care au patat aureola marelui Imparat.

Noul program săptămînal mai cuprinde între altele: Multe vederi după natură, precum: Triburile nomade, din Africa, — Pitorescul Zanzibar, oceanul Indian, foarte multe comedii precum: Un hoţ modern sau automobil contra bicicletei,—Vine dom' Maior—Jandarmul în ladă,—Se repară casa.—Vederi din ţară: Constanţa şi băile de mare etc. etc. etc.

Simbătă şi Duminică atît la matineuri cît şi sara vor fi introduse în program sujete cu totul noui.

❑ Din Bucureşti ni se telegrafiază: camera a declarat astă-zi vacante locul din colegiul II Ilfov şi col. II Tutova.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 18 Noembrie

❑ **Firul telefonic Iaşi-Bucureşti fiind deranjat astă-zi, n'am putut convorbi cu corespondentul nostru din Bucureşti.**

Agitaţia unor negustori

Belgrad. — Ministrul de comerţ, cu toate protestările guvernului italian, neresiliind contractul cu casa Valpati, care i a făcut concesiuni speciale pentru transportul în Italia a vitelor sîrbeşti, negustorii italieni de vite, care trăesc în Serbia, s'au decis să părăsească definitiv ţara în cursul lunei Decembrie.

Furt însemnat

Paris.—Nişte hoţi remaşi necunoscuţi au furat dintr'o cutie de transport, o lădiţă conţinînd bijuterii şi alte obiecte de valoare, în sumă de 300 mii lei.

Alt duel

Buda-Pesta.—In urma unei altercaţii, un duel cu sabia a avut loc azi după amiază între deputatul Hirtenstein, din partidul independent şi ziaristul Varsagh. Ambii au fost răniţi. Adversarii s'au împacat pe teren.

Regele Portugaliei la Paris

Paris.—Regele Manuel şi preşedintele Fallières au fost azi dimineaţă la Rambouillet. Preşedintele a oferit un dejun la castel, la care au luat parte regele Manuel, d-nii Bryand, Pichon. După amiază au făcut vînătoare.

Arestări

Petersburg.—Din cauza unor pretinse mişcări revoluţionare, poliţia a pătruns în mai multe instituţiuni de educaţiune şi a făcut arestări. Intre alte arestări e şi acea a deputatului din Dume Prodkalu. Acesta legitimîndu-se a fost pus în libertate, iar celelalte au fost menţinute.

Moartea lui Bunea

Blaj.—Membrul „Academiei de Ştiinţi", August Bunea a murit subit.

Duel

Petersburg.—Un duel cu pistolul a avut loc după prînz, între deputaţii contele Warow şi Gutkow. Un Glonte a atins umărul lui Warow.

O nouă încercare de otrăvire

Paris.—Ziarul „Le Temps", află din Verdun că o încercare de otrăvire a fost comisă contra unui întreg escadron din regimentul 8 husari. Un rău făcător ar fi bagat o mare cantitate de cianură de potasă în supa destinată escadronului, însă otrava a mirosit aşa de tare în cît soldaţii nu au mîncat-o.

Supa fiind analizată, medicii au declarat că toţi cei 80 de soldaţi, dacă ar fi mîncat'o ar fi murit în cîte-va minunte. Bănuiala este îndreptată contra unui subofiţer în pantalonii căruia s'a găsit urme de cianură.

Tatăl acestuia e poliitor, care dese ori întrebuinţază cianură. Un tînăr soldat împrumutase pe subofiţer cu puţin înainte cu suma de 150 franci.

Afacerea Tvalpados

Atena.—Instrucţia în afacerea Tvalpados este terminată. Autorii principali ai rescoalei au fost trimeşi inaintea Curţii cu juri, iar ceilalţi la tribunalul corecţional. Se dă ca sigură că noua lege a organizărei armatei, va fi supusă în curînd Camerei şi ea nu va fi aplicată de cît peste doi ani.

Nenorocire

Tokio.—O corabie japoneză s'a cufundat lîngă Shimoneski, din cauza unei furtuni.

S'au înecat 25 oameni.

Intristaţii Elisa Gh. Damaschin, Costică Mândria şi Silvia Damaschin, Ortansa şi Victor Duca, Aspasia şi Nicolai Roiu, Cornelia şi Constantin Varbiu, Olga şi Lucreţia Damaschin. Familia Roiu, Varbiu, Christea, Ionescu, Boureanu, Ghinea şi Duca, au durerea a anunţa perderea prea iubitului lor soţ, tată, socru, bunic, cuscru şi văr.

✝

Gheorghe Damaschin

în etate de 58 ani

Fost Casier al Comunei Iaşi
Fost Consilier Comunal

Decorat cu Gradul de Cavaler al Ord. Corona României

Decedat în urma unei lungi şi grele suferinţi, în ziua de 17 Noembrie oara 7 jum. a. m.

Corpul defunctului se află depus în capela cimitirului Eternităţei, iar inmormîntarea va avea loc Joi 19 Noembrie oara 3. p. m.

Această serveşte drept ori-ce invitaţie.

HIRSCH IAŞI Lăpuşneanu 38.
CEL MAI MARE ASORTIMENT DE
MOBILE
DORMITOARE. SALOANE
SUFRAGERII şi BIROURI
cu preţurile cele mai ieftine
Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes
GALERII
pentru Perdele de bronze groase în loc de 35 lei numai 15 lei fereastra completă.
PATURI DE BRONZ
Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete
tot ce este mai nou, frumos şi eftin.
MARE DEPOZIT DE
LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE
Din cele mai renumite Fabrici din străinatate
Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgsinul nostru.

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, git şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
Şi'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnov

FĂINĂ LACTATA NESTLÉ
Nutriment complect pentru copii, bolnavi şi bătrâni.
Conţine cel mai bun LAPTE din ALPII.
Se vinde la toate drogheriile şi farmaciile din Ţara.

EMULSIA RACOVITZA

UNTURA DE PEŞTE EMULSIONATĂ CU LACTOPHOSPHAT DE CALCIU
DĂ FORŢĂ ŞI VIGOARE COPIILOR

BYRRH CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF

PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906.

BYRRH Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (Thuir Franţa) De vînzare La toate magazinele de consum din ţară

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

1490 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiile* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâia să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineața, unul la dejun, și unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

MAREELE MAGAZIN

DE

Incălţăminte şi Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ŞTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunţă pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat şi frumos asortiment de diferite **INCALŢAMINTE**, pentru barbaţi dame şi copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atenţiunea onor sale clientele asupra marelui depozit de **galoşi** şi **galoşi-şcşoni**, adevărati ruseşti Petersburg triunghiu **roşiu** şi **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Preţurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoşciinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

BROSSE A TAPIS

Prix: 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco de Catalogue

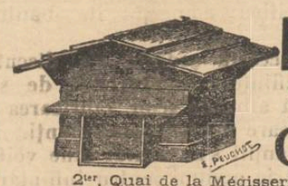

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix: 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères--Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

☛ In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1384 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 280 Milioane de franci.

Sociotatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia **Bucureşti**

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—Strada Bărboi No. 15—

Consult. 7— a. m şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35—Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştigà in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vănzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp. Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. - No 875 Vineri 20 Noembrie 1909

Dreptate pentru cei mici

Are să pară negreșit ceva parodoxal, un fel de anachronism, cînd se pronunță numai cuvintele de dreptate pentru cei mici. Trăim în adevăr într'o epocă în care ne bucurăm cu toții de la mic la mare de egalitate înaintea legilor. Și de sigur, poate părea ceva nepotrivit ca tocmai acum să se ceară dreptate pentru anume categorie de indivizi.

Și dacă e să ne luăm după cele ce stau scrise în legi, trebue să recunoaștem că în afară de cele, cari recunosc care-cari drepturi numai cetățenilor, celelalte nu fac distincțiuni nici de clasă, nici chiar de indivizi.

Dacă examinăm însă starea de fapte, e cu neputință să nu recunoaștem că există clase sociale distincte, și chiar pronunțat deosebite unele de altele. De și ar fi greu, cel puțin la noi, să găsim baza pe care se face diferențiarea între ele, căci totuși în realitate deosebirea există. Că ea se datorește: nașterei sau stării economice, ca și politica, nu se poate preciza, dar nu e mai puțin adevărat că aceste clase sociale stau în ființă și par-că au tendința a forma un fel de citadelă nedînd așa ușor putința celor din clase considerate ca mai inferioare să treacă în altele mai superioare.

E de ajuns să arăt aici, că în una din cele mai democratice țări din lume, am numit Franța, a avut loc zilele acestea un congres al claselor mijlocii, la care au luat parte reprezentanții a 600,000 cetățeni. Și cu mirare s'au întrebat unii, dacă mai există în numita țară, clase sociale?!

Dar, mirarea noastră a tuturor ar trebui să înceteze cînd în fața atîtor legi cari proclamă egalitatea noastră a tuturor găsim în legea comună, legea civilă, un articol 1472, care zice: „Patronul se crede *pe cuvîntul său*, pentru cătimea salariului, pentru plata salariului anului expirat și pentru aconturile date pe anul curgător". In fața unui asemenea text, egalitatea între noi în fața legii dispare. Toate mijloacele de probă ca mărturisirea, jurămîntul pot fi întrebuințate de oricine și contra ori-cui, dar cînd e vorba de patron n'ai voe să uzezi de ele. Patronul se crede *pe cuvînt*.

Ori cît ne lăudăm dar noi astă-zi, cu progresul și civilizația la care am ajuns, totuși trecutul ne ține strașnic înlănțuit de dînsul și dacă facem doi pași înainte, apoi la sigur cu unul cel puțin rămânem sau dăm îndărăt.

Ne vine mereu înainte comparația lui Andronache Donici, care zicea că legile sunt ca pînza de paiajen, pe care muștele mari o rup, deci străbat prin ea, și numai cele mici se prind.

In aplicarea penalităților nu facem noi oare astă-zi nici o distincțiune? Tot așa tratăm pe omul sus pus ca și pe cel din o clasă cu totul inferioară? A răspunde afirmativ ar fi negreșit a nega evidența.

Fără îndoială că se va putea răspunde că, încă nu există principiu sau regulă generală fără excepțiuni. Și deci în cazurile aici arătate n'ar fi vorba de cît de oare-cari mici abateri. Și de sigur răspunsul ar fi mulțumitor, dacă la mijloc n'ar fi o întreagă clasă de oameni, clasă bogată în oameni, în defavorul cărora se produc acele excepțiuni.

Or, progresul, civilizațiunea, care nu se poate înțelege fără o largă bază de democratizare, n'ar avea rațiune, dacă mulțimea aceasta de indivizi nu trebue să se rîdice din condițiunea înjositoare pe care le o creiasă însăși legile.

E destul că ele simt inferioritatea pe care le o aduce reaua lor stare economică, fără să se mai adaoge și o consacrare legală a ei.

Deci în o ast-fel de societate se impuneau o serie de măsuri, pentru a rîdica pe cel slab, punîndu-l pe picior de egalitate sau cel puțin nu așa de inferioară întru cît privește apararea drepturilor lui. Intr'un proces penal, unde societatea vine înarmată cu tot aparatul său judecătoresc și administrativ, individul rămîne micșorat și cu puține mijloace de luptă.

Iată petrecîndu-se un fapt rău, fapt vătămător ordinei sociale. Faptul a fost îndeplinit de cine-va, de un individ sau mai mulți. Societatea prin reprezentanții săi caută pe autori. Descoperirea lor de multe ori însă, este foarte anevoioasă, și fiindcă unul tot trebue să plătească, se întîmplă cazuri cînd cel chemat la aceasta este ori cel mai puțin vinovat ori de fel vinovat. Societatea bine înarmată are să confunde de multe ori pe nenorocitul căzut pe nedrept în mîna ei, pentru că ea e tare, iar acesta slab.

Aceste rele și neajunsuri ale legilor au fost puse în atîta evidență cu ocazia celebrului proces pertractat zilele din urmă în fața autorităților judecătorești din Franța, în cît jurisconsulți de samă, legiști și chiar ministrul de justiție, găsesc că cadrul de procedură penală are dispoziții din alte vremuri, cari trebue să facă loc altora mai noi și mai conforme nevoilor sociale de astă-zi.

Așa, după ce s'a suprimat rezumatul pe care președintele curței cu juri era obligat a-l face, după închiderea dezbaterilor și care s'a dovedit în foarte multe cazuri a nu fi tocmat imparțial, acum se propun alte măsuri legislative.

Așa în procesul Steinheil, observîndu-se că aproape toți martorii au depus în fața Curții cu totul altfel de cum au depus la judecătorul de instrucție, s'a cerut prin un proect de lege, ca martorii să fie asistați de un avocat și înaintea judecătorului de instrucție. Negreșit că atunci depoziția martorului va fi mai cu ingrijire controlată și nu i se vor pune în gură vorbe pe care dînsul nu le-a pronunțat, nici se vor tălmăci cuvintele spuse în înțeles defavorabil acuzatului, atunci cînd ele n'au conținut nimic așa.

Tot cu această ocaziune un alt proect de lege voiește să ia din mîna Președintelui curții cu jurați, interogatorul pe care acesta îl face acuzatului înainte de a se asculta marturii și a se proceda la dezbateri.— S'a văzut în multe cazuri că acela consideră de drept, ca fiind vinovat, acuzatul ce i s'a adus înainte, deci toate vorbele ce acesta va spune, toate reticențele ce el ar face, nu vor fi tălmăcite de cel întîi decît ca o mărturisire a acuzatului. Unde se mai pun apoi întrebările captioase, insidioase, contra cărora luptă greu unul priceput, dar foarte greu altul, care deși tare pe nevinovăția lui, nu le înțelege însă rostul?!

Va rămînea dar, ca întrebările ce se vor pune acuzatului să se facă de procuror, de jurați, dar fără intervenirea de multe ori partinitoare, adecă preconcepută, a Președintelui Curții.

Iar toate aceste măsuri vin din aceiași intențiune, de a se lua apărarea claselor mai slabe, mai lipsite de mijloace și materiale ca și intelectuale pentru apararea drepturilor lor. Și negreșit ele sunt de natură a se medita asupra lor.

V. I. Radu

INTRE FLORI...

In chiar localul de redacție al ziarului carpist local s'a instalat acum în urmă, o prăvălie de flori.

Nu, ferească Dumnezeu, de cele artificiale, cu menirea lor tristă de a împodobi mormintele sau tragicele pălării de damă, ci flori naturale se vînd acolo, flori cum îi plac șefului junimiștilor locali.

Poate că prăvălia de flori, așezată în chiar redacția ziarului, l'a determinat pe d. Cantacuzino să consimtă a reinstala clubul tot în acel local, în speranță că parfumul rezedelor va mai atenua temperatura din redacție.

D-lui Cantacuzino nu-i place ziarul local al partidului. E o chestie de antipatie mutuală: nici d. Cantacuzino nu place celor cari întocmesc acel ziar.

Pentru ei, șeful lor este o simplă duducă sentimentală, nervoasă care ar dori să fie alintată și care, ca toate asemenea duduci, nici nu știe bine ce vrea.

Alt fel ie d. Holban, directorul ziarului. Lui îi suride meseria lui Deibler; visul lui ie exterminarea omenirei; nu florile îi plac, ci streangul.

D. Holban este acela care, în cele din urmă, a inspirat d-lui Cantacuzino, dorul de independență în politică.

O fi duducă în politică d. Cantacuzino, dar nefericită, care cu dor se gîndește la vremurile cînd era duduie și cu drag ar intenta acțiune în divorț.

Firește, are de ce fi amărît șeful junimist.

Lipsit de autoritate necesară spre a putea fi șef, nu de autoritatea morală, dar de acea care ți atrage simpatii și în afară de rîndurile devotaților, d. Cantacuzino este zilnic hărțuit și nu puțin trebue să-l fi lovit și buleta din urmă a ziarului local, care a publicat scrisoarea generalului Manu, prin care d. Carp este crud atacat.

Florile, cari sunt atît de dragi șefului, nu i-au fost de noroc și în politică. Așezate în redacția ziarului local ele s'au aratat a fi spini și chiar ele, pînă și ele, vor întări în d. Cantacuzino dorul de neatîrnare.

D. Holban va rîde. El a venit la gazetă mai mult ca să-l plictisească pe d. Cantacuzino și a reușit într'o lungă serie, care a început cu atacurile contra d-lui Stere și care nu este isprăvită prin publicarea atacurilor contra d-lui P. P. Carp.

Politica aceasta ie foarte drăguță, recunoaștem chiar că ie și amuzantă. In ajunul unei importante alegeri legislative, șeful partidului conservator este maltratat și desavuat în chiar ziarul său; d Grecianu se oxigenează pe bulevardele Parisului; d Holban ie la postul său de detractor; d. M. B. Cantacuzino invidiază pe acei fericiți, cari nu fac politică.

Romanul acesta politic ie cu atît mai amuzant, cu cît are și un mare punct de originalitate: cînd crezi că se isprăvește el abia începe.

E ca lumea: fără sfîrșit.

Chestii politice

Personalitate marcantă grupare fuzionată

Ziarul conservatorilor carpiști din localitate are o veche legătură cu d. general Manu.

Proprietarul ziarului, d. D. A. Grecianu are personale legături cu generalul Manu, și cine știe culisele politicei conservatoare de la 1899 încoace, își aduce aminte, cît datorește D. A. Greceanu poziția sa ridicată în partidul conservator din Iași d-lui general Manu.

Apoi ziarul era subvenționat de d. general Manu cu mia de lei pe an; și în ziarul conservator din localitate s'a scris acel articol semnificativ despre general Manu, cînd mai rămăsese în situația sa isolată de azi, în fuziunea din 1900 Iulie. După alegerea sa ca senator al colegiului al 2-a de Iași, generalul Manu se încetățenise în cetatea Iașilor și în saloanele ziarului local, d-sa a desvoltat acel program al partidului conservator pentru Iași în special, vederi cari au intrat apoi în programul cetit de șeful partidului la Iași.

Am pomenit toate acestea, nu spre a a se zădărî lucrurile, ci spre a reaminti fapte reale, stări reale ale unor evenimente petrecute eri, alaltăeri. Căci numai așa ne explicăm de ce generalul Manu nu poate să se spoveduiască la *Conservatorul*, unde e stăpîn ca fundator și cotizator, ci la ziarul conservator din localitate, care e mai puțin legat de partid, de cît de persoana d-lui general Manu prin proprietarul său d. D. A. Greceanu.

Iată pentru ce d. general Manu s'a răsuflat la Iași, asvîrlind aci bomba, tocmai în preajma alegerilor de Senat. D-sa s'ar crede a avea un titlu de precădere la scaunul vacant al colegiului al 2-a de Senat la Iași, întru cît a fost ales în opoziție la 1898, și dar ar pretinde și azi partidului acest drept istoric. Dar d. Manu nu mai are astăzi în fața sa partidul conservator, așa cum s'a deprins să l vază de la 1898 încoace.

Și atunci ca și acum, junimiștii, cu șeful lor P. P. Carp, rătăceau de o parte, și partidul conservator era mare fără el. Ba așa de mult se deprinsese d. general Manu a nu vedea partid conservator unde e d. P. P. Carp, că s'a contestat totdeauna dreptul de a răvni la șefia partidului. Intr'aceasta d. general Manu nu s'a dezis nici o dată; și astăzi încă are deplină dreptate. Pentru d sa d. P. P. Carp a rămas șeful unei grupări fuzionate, căci n'a putut strînge sub d-sa tot partidul conservator, ci o mică parte. D general Manu cunoaște harta politică a partidului d-lui Carp, nu din cele scrise în *Secolul*, ci prin sine și știe că d. Carp nu numără partizani aproape în 7 județe; că în alte 20 e în minoritate și că abia se laudă în 5 județe unde stă mai bine.

Pentru d. general Manu nici d Gh. Gr. Cantacuzino nu poate forma partid, nici d. P. P. Carp, și izolați și fuzionați. Cel mult își pot lărgi cadrele grupării fără să fie partid. Ori cît ar fi d. Manu de exigent pentru sine, nu poate pretinde pentru d-sa că are partid; d sa și-a făcut pururi o glorie că e personajul politic necesar în partid, dar fără partizani personali.

Unde e dar partidul conservator, după d. Manu, dacă în jurul d-lui P. P. Carp e o grupare fuzionată cu Nababul, iar în jurul d-sale un singur județ nenorocit? De și nu o zice, d-sa știe și vede că partidul conservator e cu Take Ionescu, căci nici nu poate fi partid conservator de cît acolo unde e Take Ionescu. Doar general Manu este acela care totdeauna se tînguia de *coada politică* a lui Take.

Azi coada politică e marele partid conservator democrat; și șeful e Take Ionescu.

Ce e dar d. P. P. Carp? *O personalitate marcantă într'o grupare fuzionată!*

Să se fi cîntărit cuvintele nu se găseau altele mai potrivite situației politice din partidul de supt șefia d-lui P. P. Carp.

Iar dacă cetitorii puțini ai ziarului conservator din localitate, n'au observat țesătura politică, ne facem noi datoria de a arata alegătorului Iașan că gruparea fuzionată de la Iași e așa de departe de fuziune, că publică în ziarul său cel mai violent articol al unui personaj insemnat, general Manu, contra șefului partidului conservator, d. P. P Carp, săpînd și mai mare zizania dintre elementele nefuzionate și necontopite ale grupării de la Iași.

Petre Carp este o personalitate marcantă din o grupare fuzionată.

Petre Carp nu e deci șeful partidului conservator.

Aceasta o zice general Manu, și o publică *Evenimentul*.

***

CATE VA NOTE

Excelentul ministru al domeniilor a fost obiectul unei nuoi cinste: celebrul port a Marsiliei a fost denumit cu c în loc de t—la port.

*

Guvernul a hotărît să dee o singură lovitură, care va fi de dublu efect: va permite parlamentarilor nemulțumiți să umble cu mîinele prin șperlă și astfel vor dispare nemulțumirile și se va face ceva și contra scumpetei traiului.

*

S'ar fi convenit definitiv pentru instalarea unei rețele telefonice între Berlin și Petersburg. Distanța va fi de 1700 chilometri, cea mai mare din cîte există pănă în present.

Dacă i s'ar putea intercala și firul Iași-București, noua linie telefonică ar fi și urmoristică căci cel mai desăvîrșit calambur telefonic este acea linie, care, cînd funcționează este defectă și cînd nu este defectă nu funcționează

*

Tot în onoarea noului ministru al domeniilor, satul Pocreaca din Iași, a cerut să-i intercaleze după a doua literă—a optsprezecea din alfabet.

OAMENI ȘI LUCRURI

MAGDA

Nu știu de ce,—dar de cîte ori se reîntoarce în orașul nostru după o nouă ședere în străinătate; de cîte ori afiptul teatral anunță din nou „Magda" lui Sudermann interpretată de Agata Bîrsescu, îmi revine în gînd nu numai subiectul frumoasei drame, nu numai interpretarea măiastră ce i dă marea noastră artistă, dar și legătura ori asemănarea socială între subiectul dramei și viața însăși a d-nei Bărsescu. Am resimțit această obsesiune de asemănări chiar de la prima vedere a piesei, pr n 1897 și—pentru a mă dispensa de noui inspirații la această oară tîrzie a nopții, reîntors de la marea decepție muzicală a operetei „Blitzmaedl"—citez ce am scris atunci, între altele:

„Mă urmărește acum după spectacol, imaginea superbă, figura măreață a artistei, care întrupează atît de minunat eroicul tipic al dramei lui Suderman.

Se înalță de asupra tuturor, se revoltă se mîndrește, se recunoaște și se proclamă ea singură stăpînă, în afară de lume, în afară de ai săi,—Eu sunt Eu: Ich bin Ich!

Cu toate aceste iat'o un moment îndoioșată, iat'o înfrîngîndu-și mînia, : iat'o îndoindu și trupul sub doruri, muiindu-și ochii în lacrimi de milă, de iubire pentru ai săi; iat'o din măreția, singurătatea și conștienția talentului redevenită soră bună a blondei și blîndei Marii... Iat'o revenită, din lumea unde totul se permite, unde prejudecățile au dispărut, unde moravurile sunt schimbate, unde originea ei s'a uitat; iat'o revenită în scumpa *Heimath*, între bătrînii și severii părinți, între parveniți, revenită în lumea ei veche de dorul unei sărutări, de dorul unei mîngăieri"...

Și acum încă odată, mi se pare că e o asemănare de împrejurări, cu osebirea că de astă dată d na Bîrsescu, vine să-și iee rămas bun simțindu-se, ca și Magda neînțeleasă între ai săi, străină în locul unde a crescut. A fost desigur o grea și nespus de tristă fatalitate în soarta celei mai mari artiste dramatice a țării romînești. Drama e de o extensiune și de o însemnătate socială, căci este drama unui popor întreg care nu e în stare, ori n'a fost în stare să vree a-și răspliti propriul său talent, produs al propriei sale evoluțiuni către înălțimile artei.

Expatriarea Agatei Bîrsescu nu e nici capriciu, nici vr'o necesitate sufletească, —dar un rezultat al împrejurărilor paradoxale, al unui complex de condițiuni despre care vom vorbi încă. Vom vedea care e partea de fatalitate și care e partea noastră de răspundere, căci amîndoi factorii există în părți egale.

Rodion.

Adevăratul naționalism

In trei articole, pe cît de documentate pe atît de instructive, d. C. Rădulescu-Motru a arătat în „Noua revistă Romînă", ce este naționalizmul, cum a fost începută doctrina naționalistă, de la genialul Eminescu pînă la epigonul Cuza și cum trebue să se înțeleagă Naționalismul.

Reproducem încheierea studiului d-lui Rădulescu-Motru:

Interesele superioare ale neamului romînesc, care bun Romîn nu vrea să le apere? Intenția celor mai mulți, nici o îndoială nu este, că va fi bună; dar de la intenție la faptă este o lungă cale. Mijloacele cari aduc săvîrșirea faptei nu stau așa la întîmplare înaintea celui bine intenționat, ci ele trebuesc alese, fiind-că între ele sunt unele bazate pe adevăr și altele bazate pe minciună. Și minciuna, Doamne! de cîte ori nu este îmbrăcată în veștile cele mai strălucitoare pentru a ademeni privirea; și de cîte ori mijloacele bazate pe minciună, nu sunt alese.

Așa sunt în special pentru apararea intereselor neamului nostru mijloacele alese de Iorga și Cuza; minciuna stă la baza lor.

Neamul romînesc, de astă zi, împărțit în diferite state, sufere din cauze multiple, De o parte, pentru a vorbi numai de trunchiul lui principal, în Bucovina și Transilvania, el este obiectul persecuțiunei nemiloase a unor popoare deosebite care vor să-și mențină în contra lui supremația în Imperiul habsburgic; de altă parte, în Regat, el este în luptă cu sine însuși pentru a se desbara de deprinderile nepotrivite cu cultura timpului și a-și apropia pe cele potrivite: naționaliștii trec cu vederea această diferență și ne vorbesc peste tot locul de lupta de rasă. Intocmai cum șoviniștii unguri alarmează pe compatrioții lor cu spectrul iridentismului daco romîn, tot așa și naționaliștii din Romînia alarmează pe compatrioții lor cu spectrul alianței universale israelite. Vrea un șovinist în Ungaria să se facă indispensabil, atunci numai de cît ridică chestia iridentei; vrea un naționalist ca Iorga și Cuza, să se găsească în treabă, apoi numai va începe să strige că le miroase a bani jidovești și ca la noi partidele politice, profesorii, judecătorii, armată, presă, în sfîrșit toate instituțiile țării, sunt corupte cu banii alianței israelite.

Și acum consecința: Vor asupriții Romini din Transilvania și Bucovina să protesteze contra asupritorilor lor și să facă apel la sentimentele Europei culte, atunci numai decît le răspund Ungurii, că ei nu fac nici pe sfert din aceea ce predică naționaliști romîni din Regat, și că acei ce protestează să se mulțumească că la ei, în Ungaria, nu s'a ajuns încă la sălbătăcia care transpiră din publicația *Neamul Romînesc*! (ce blasfemie, Dumnezeule! acest cuvînt pus pe pamfletul ce apare în Vălenii de Munte!). Vor, de cealaltă parte, bunii Romini din Regat să înterprindă o operă trainică de regenerare a sufletu-

Cumparați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți lista cîștigătorilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

lui național ; să desvelească putregaiul și să dea posibilitate corpului nostru social să se însănătoșeze, atunci încep țipetele desperate ale naționaliștilor autoctoni : că se calomniază țara, că se strică bunele obiceiuri bătrînești, că bietul Romîn nu se mai recunoaște într'atîta străinătate ! La orice inovație dorită și plănuită, se respunde cu acelaș gest de neîncredere : tot ce se plănuește este după îndemnul Jidanilor!

Naționaliștii romîni din jurul d-lor Iorga și Cuza nu pot concepe pe Romîni, decît sub înfățișarea de țarani naivi, cari au veșnic nevoie de epitropie. Că neamul acesta, dacă este menit și el să aibă un rol în Orientul Europei, este dator să lupte și să cucerească. după cum fac și alte neamuri, aceasta nu poate să intre în capul lor ! Ei doresc pentru Romîni mijloace excepționale. Romînii să învingă sorbind din lulea, și privind cum nourii se mișcă pe cer.

Și în credința aceasta, naționaliștii noștri au fixat și un program de acțiune : un program de soluțiuni pozitive la durerile neamului ! Acest program, opera d-lui A. C. Cuza, este publicat în *Neamul Romînesc* de la 30 Ianuarie 1908.

Ce găsim în acest program ?

In afară de cîte-va idei luate din programul partidelor democratice, găsim cîte va naivități demagogice, bune numai pentru a ademeni pe alegătorii de colegiul al II-lea și al III-lea, și o singură idee pozitivă, care însă este exprimată timid prin subînțelesuri.

Asupra ideilor democratice nu insistăm. Este evident că nici un om serios din această țară nu va discuta cu d nii Iorga și Cuza, cînd și cum „să se revizuiască opera de împroprietărire din 1764“, „să creeze școli de administrație“, „să se organizeze autonomia clerului“, „să se organizeze școala“, „să se creieze un credit industrial“ și alte cîte-va de acestea. Asemenea idei fac parte integrantă din programul partidelor serioase.

Trecem la naivitățile demagogice : Să se lichideze moșiile împovărate ale particularilor, pentru a fi împărțite țăranilor. Să se hrănească capitalul Casei Rurale cu tot e xcedentul bugetului ! Sa se desființeze prestațiile. Să se îmbunătățească situația materială a corpului didactic ! (De ce numai a corpului didactic ? A tuturor !) Să se înlăture străinii de la furnituri și lucrări ! Să se încurajeze mișcarea artistică națională ! Să se înmulțească numărul soldaților pentru ca armata noastră să fie cel puțin îndoită ca a ori cărui stat balcanic ! etc... Toate aceste, pentru a fi realizate, presupun mijloace budgetare. Ele sunt dar simple naivități pe c t timp nu se indică aceste mijloace. De unde bani pentru a plăti moșiile particularilor ? pentru a avea un excedent în budget ? pentru a te lipsi de capitație și de prestație ? pentru a îmbunătăți soarta profesioniștilor ? pentru a înlătura concurența de la darea furniturilor și lucrărilor publice ? pentru a îndoi numărul soldaților ? Ah ! uitasem Statul, ce treabă are de cît să plătească ? Dacă este Stat, să ia el bani de unde știe ! vorba personajului, care a anticipat mentalitatea d lui A. C. Cuza în cunoscuta comedie a lui Caragiale.

O singură idee pozitivă găsim în program, dar aceea timid exprimată : alungarea străinilor din țară ! D. A. C. Cuza n'are curajul să o spună pe față, dar aceasta rezultă din programul său, dacă este ca acest program să nu cuprindă dispozițiuni contradictorii. D. Cuza voește, pe față numai alungarea străinilor din sate. Dar unde sá se ducă ei ? La orașe ? Dar atunci ar urma că noi singuri îi împingem pe străini să ia locul Romînilor în comerțul și industria orașelor ? Acesta nu poate fi gîndul d-lui Cuza.

Ca străinii să rămînă strînși pe o piață și să stea cu brațele încrucișate, aceata iarăși nu se poate. Prin urmare, o singură soluție : să-i punem pe o corabie și să-i înnecăm în mare ! Aceasta rezultă, de altmintreli, și din alte dispozițiuni ale programului. D. Cuza vrea o armată numeroasă, dar care să nu cuprindă străini ! Armata să se compune însă din soldați și soldații trebuesc luați eintre muncitorii țării. Dar atunci iarăși cum ? Noi ne plîngem pe deoparte că străinii concurează la muncă pe conaționalii noștri, și apoi de altă parte noi singuri să le înlesnim străinilor reușita dispensîndu-i de armată ?

Singura idee pozitivă din progrogramul dat naționaliștilor de d. A. C. Cuza este prin urmare aceea care se subînțelege și anume : *gonirea străinilor din țară !*

Pentru a găsi o asemenea ideie însă nu era nevoe de o prea mare încordare cerebrală. Popoporul chinezesc a găsit'o de mult, și încă fără ajutorul oamenilor de știință !

O încordare cerebrală cere din potrivă ideea care se găsește în programul lumei culte eurorepene : nu se gonești pe străini, ci să pui pe străini în serviciul intereselor naționale : Ca să gonești pe străini nu poți, și chiar dacă ai putea, la ce folos ? Prosperitatea popoarelor nu cade din cer, ca un fel de pomană dumnezeească, așa că singura ta grijă să fie să nu lași și pe străini alături de tine pe pămîntul pe care cade pomana : ci prosperitatea să cucerește prin muncă ! Cel ce muncește prosperă ; cel ce nu muncește, sau *nu știe a muncei*, acela nu prosperă.

Oricîtă distanță ar fi de altfel între poporul care nu muncește, sau nu știe munci, și între poporul care muncește, raportul între ele rămîne totdeauna acelaș : acela care muncește prosperă în dauna celui ce nu muncește sau nu știe munci ! Străinul din Germania, sau străinul din America, care știe munci mai bine decît autoctonul din Romînia, este tot atîta de periculos pentru prosperitatea acestuia din urmă, cum este și străinul din București. Nu distanța face atît pericolul, cît felul de muncă.

Dar pentru a înțelege acest nou punct de vedere ; pentru a propaga naționalismul adevărat, iar nu pe acela al d-lui A. C. Cuza, trebue să ai încredere în puterea de muncă a poporului ! Și nu este dat oricui să aibă o asemenea încredere. Sunt oameni fricoși și oameni curajoși ; și întocmai ca și oamenii sunt și idealurile : unele isvorîte din frică, și altele isvorîte din curaj.

Idealul naționalist al d-lor Cuza și Iorga nu este idealul care convine celor cari au încredere în puterea de muncă a poporului romîn. Idealul d-lor Cuza și Iorga este un ideal isvorît din descurajare, și ca atare el nu poate face aderenți decît punînd la contribuție patimele cele mai puțin nobile ale sufletului romînesc. Romînia piere ! Sunt însă gata d-nii Iorga și Cuza să o scape !... Ce, la noi simțul ridicolului s'a tocit cu desăvîrșire ?

Obligativitatea învățămîntului

III

Alte cauze care împiedică obligativitatea de a-și urma cursul său regulat și care pune pe părinți în imposibilitatea de a'și trimete copiii la școală mai sunt : lipsa de mijloace materiale ale părinților apoi pe la sate copii constituie țăranului tot atîtea brațe de muncă de care are nevoe în lucrul cîmpului și în gospodăria sa. Și în fine o altă cauză este și ignoranța care încă domnește prin populația noastră urbană și rurală, mai mult însă prin cea rurală.

Să considerăm pe fiecare din aceste cauze și să deducem care ar fi mijloacele de care ne am putea folosi să micșurăm efectele lor :

Sunt elevi care absentează nemotivat. Ei sunt avizați că vor fi amendați părinții lor, dacă continuă a lipsi. Primăriile însă nu înmanează nici odată în termen de 10 zile, avizile de amendare, pe viitor, așa că totdeauna amendarea se întîrzie și dă contravenientului timp de a prelungi numărul absențelor, apoi modificările de amendă nu se pot încasa nici odată în termen de 10 zile de la primirea lor de către perceptor. Ce e mai rău e că în acest caz perceptorii nu fac cunoscut direcțiunilor ori diriginților de școli că au încasat amenzile și că trebue procedat la un nou grad de amendă sau să-l lași pe contravenient în pace ne mai putîndu-l urmări. Urmare e că totdeauna se va găsi un continent de școlari, care cu toate măsurile represive va împiedeca mersul normal al școalei și va micșura numărul celor obligați a primi instrucția primară. Amenzile dar ar trebui date cu efect imediat.

Cunoaștem cu toții starea mizerabilă în care se găsește o mare parte din populația noastră școlară, sunt copii așa de sărmani că ți se sfâșie inima privindu-i goi în toiul ernei și nemîncați, atunci poate fi obligat un părinte să și trimeată copilul la școală sub pedeapsa amenzei cînd el n'are cu ce-l îmbraca și ce-i da de mîncare ?

Cînd se cere ajutorul comunei, șeful nici nu vrea să audă pănă nu se interesează, dacă tatăl sau moșu lui, e consilier cnmunal sau votează în cutare sau cutare colegiu sau e vre-o rudă a sa de aproape iar de nu lasă-l să aștepte pănă-i va veni rîndul. Așa se ajută la noi unul pe altul. Sărăcia dar este cu drept cuvînt o cauză a cărei efecte triste nu pot fi alinate, de cît cu timpul și în o măsură mică, chiar cantinele școlare nu pot înlătura această mizerie.

Iată dar că'n țară la noi unde nu se găsesc în de ajuns societăți și case de ajutor, inițiative particulare, inimi caritabile, unde lipsește filantropismul și asistența publică și sărăcia e una diu cauzele mari care zădărnicește aplicarea obligativității.

Mai este zădărnicit interesul ce-l urmărește obligativitatea de frica temperamentului și naturalul elevilor noștri.

Instrucțiunea are o mare acțiune asupra conduitei și nu e mijloc mai sigur a pune pe om pe cale de a se conduce mai bine decît a face să prevaleze în spiritul său gîndiri drepte și judecăți sănătoase.

E tare just dar să vedem ! Experiența zilnică ne pune în vedere atîția copii cari spre nenorocirea societății formează atîtea tipuri de degenerați și de perverși, unii cu apucături criminale, fie dobîndite în mediul în care trăesc fie moștenite prin ereditate sau atavism, alții cuprinși de mania furtului și escrocheriilor.

Dojenirile, arestările și ori-ce alte mijloace represive aplicate ca măsură disciplinară de corectare, n'au nici un efect salutar.

Instrucțiunea cu exemplele, povețile și învățămintele ei morale, nu constituesc vre-un remediu pentru aceste naturi refractare, însuși părinții n'au ce face cu asemenea „scule“ cărora le aplică pedepse neumane.

Dar cine-s de vină față de aceste c ractere de cît părinții, care nu bat fierul pănă e cald și mai ales mamele care nu încunjură copiii de mici cu exemple frumoase. La țară copilul în zilele de sărbătoare e luat de părinți la crîșmă ca să-l distreze, iar la orașe zisele „sindrofii“ unde aud și văd lucruri cu totul nepotrivite cu vrîsta și creerul lor, dornic de aflat multe. Ce școlari pot deveni aceștia ?

La noi, nu există ca 'n străinatate institute de corecțiune.

Acești școlari formează un contingent respectabil, printre populația noastră, din cauza lipsei de institute de corecțiune și spre detrimentul instrucțiunei, nu ne putem lipsi de dînșii, de oare ce în virtutea legei de obligativitate autoritatea școlară superioară, nu acordă dispense de cît pentru copii infirmi și lipsiți de inteligență. Obligativitatea aplicată și față de asemenea natură nu poate să aducă de cît daune enorme scopului suprem ce urmărește învățămîntul.

Cît tact trebue dar a se întrebuința în aplicarea delicatului principiu pentru a nu altera întru nimic cauza sfîntă ce urmărește educațiunea prin cultură și instrucțiune. Dacă am avea in vedere cît de cît considerațiunile expuse și care se opun cu resistență mersului normal al învățămîntului n'am căuta a se aplica legea obligativității strict și absolut.

Un rău a produs însă obligativitatea în învățămîntul primar ; a adus curentul spre învățămîntul secundar și ne-a dat plaga funcționarismului de care țara e covîrșită și de care nu ușor va scapa și curentul acesta a luat avînt îngrijitor la sate. Mulți locuitori la sate nu se mulțumesc a da cunoștințele elementare fiilor lor și a-i reținea pe lîngă ei ca să le ajute în gospodăria lor rurală, își sacrifică agonisitul lor spre a duce pe copii prin gimnazii și licee în loc să-i îndrumeze spre industrie și comerț încăpute azi în mînile străinilor care storc țării capitalul vărsîndu-l aiurea.

Fără aceste ramuri însemnate de producție și numai cu agricultura și funcționarismul ne ducem în prapastie,

M. D. A.

Litere-Științe-Arte

Un celebru.—Articolul superb al criticului Dobrogeanu Gherea, reprodus și de noi în numărul de aseară, a avut darul nu numai de a atrage luarea aminte asupra unui viițiu fundamental în organizația Societății scriitorilor romîni, dar și de a crea o celebritate : a d-lui Ionescu Boteni, romancier de prin Muscel, și pînă eri cel mai ilustru necunoscut pe cîmpia literelor romîne.

N greșit ; scriitorul Gherea își tradează—fără voie poate—supărarea, mîhnirea inferioritatea socială dacă vreți. El nu posedă actul de naștere în regulă fără de care Ionescu Boteni îi refuză intrarea în societate, în acea societate pe care el—Boteni—a cucerit o în virtutea unui singur titlu,—actul de naștere. Cine însă ar fi crezut că va deveni și celebru în așa scurtă vreme ?

Intîmplarea ne amintește strofa prin care Vlăhuță a asigurat de-apururea celebritatea lui Toncescu de hazlie memorie. Ionescu a contestat lui Eminescu dreptul de a se intitula scriitor și Vlăhuță a ripostat.

In veci pluti-va printre veacuri
Maestrul dulce, Eminescu,
Cînd jos, cu-al lui bagaj de fleacuri,
Toncescu fi-va tot... Toncescu.

Cu o mică variațiune se poate aplica strofa și... apostrofa și romancierului muscelean

....Jos cu al lui bagaj de fleacuri
Ionescu fi-va tot... Boteni.

*

Astă seară d-na Agata Bărsescu joacă *Magda* ; Duminecă seara, *Messalina*.

*

Piesa lui Nicodemi „Refugiul“ anunțată de trupa d lui Davila pentru Luni seara, a apărut în editura „Bibliotecei pentru toți“ a d lui L. Alcalay. In numărul de mîini cetitorii noștri vor găsi rezumatul acestei prețioase lucrări.

*

A apărut No. 506 cuprinzînd : „Spovedania unui medic“, nuvele de Conan Doyle, traducere de Ludovic Dauș. Prețul 30 bani.

Doyle, admirabilul autor al aventurilor lui Schelock Holmes, traduse în toate limbile și în deosebi gustate de publicul nostru, nu mai are a fi recomandat. Cititorii știu dinainte că scriitorul acesta e de o fantezie extra ordinară, foarte variat în subiectele sale, de o conciziune admirabilă, și interesînd în totdeauna. In volumul „Spovedania unui medic“, „Biblioteca pentru toți“ ne dă trei nuvele din cele mai caracteristice și mai interesante a celebrului autor. In prima „Mumia“ avem o povestire fantastică, emoționantă la culme, părînd a fi opera unui Hofmann modern.

*

STRUNA ZILEI

Pe cuptorul pităriei d-lui Dulce s'a găsit cadavrul lucrătorului Ion Taraboiu.
«Opinia»

Dulce-o fi cu atîta pîne,
Dar sarmanul Tărăboiŭ
Lîngă—acel coptor, stăpîne
O fi dus un traiu de cîne
De *amar* și de *nevoi*.

Informații

❑ *Un ziar de diminieață afirmă că s'ar urma tratative pentru stabilirea unei acțiuni paralele, parlamentare și extraparlamentare, a celor două partide din opoziție.*

Declarăm, autorizați la aceasta, că știrea ziarului bucureștean este luată din aier.

❑ *In partidul nostru s'a înscris d. D. Negulescu, valorosul profesor de procedură civilă la facultatea de drept din București.*

❑ *D-na Elena I. Bănescu, din Constanța, mulțumește tuturor prietenilor și cunoscuților familiei Bănescu, care au fost partași la durerea încercată de familie, prin moartea lui Ion Bănescu.*

❑ *La sucursalele poștale internaționale se percepe o diferință de curs de 2 lei 50 la sută.*

❑ In comuna Sinești s'a ivit epidemia de tusă convulsivă. S'au luat măsuri de precauție.

❑ Serviciul sanitar al județului a înaintat institutului de chimie, spre a fi analizate, probe de băuturi luate de la mai mulți comercianți din județ.

❑ Eri delegația județeană s'a întrunit în ședință, discutînd mai multe deciziuni luate de consiliile comunelor rurale.

❑ Consiliul de război care se va întruni zilele acestea, va fi prezidat de d. Colonel Cruțescu.

❑ Duminică, la orele 4 p. m., se va celebra la biserica Sf. Spridon, căsătoria religioasă a distinsei d-șoare Valeria Rusovici, cu d. Const. Agarici.

Nuni vor fi d-na și d. N. Stroici.

❑ D. comisar I. Apostol, de curînd transferat la Iași, a fost detașat cu serviciul la gară.

❑ Se știe că un grup de studenți hotărîse să organizeze o mare escursiune în Bucovina. Escursiunea urma să se facă în luna Decembrie.

Escursiunea însă s'a amînat, probabil pe la primavară.

❑ Unele ziare anunță că, prin proiectul legei sanitare, se va lua dreptul de liberă practică a medicinei străinilor.

Adevărul este, că străinii, cari nu vor fi studiat în țară, nu vor fi primiți să dee examenul de liberă practică.

❑ **Incazarmarea elevilor șc. normale.**—Ministerul de rezboiu, printr'o greșită interpretare a nouei legi de organizare a școalelor normale, dispusese anul acesta, ca absolvenții acestor școli să fie scutiți de armată.

In urma explicațiunilor date de ministerul instrucțiunei, cum că numai elevii cari vor întra anul acesta în școale, de cînd se va introduce instrucția militară în acele școli, vor avea dreptul a fi scutiți de armată, ministerul de rezboi a dat ordin pentru încorporarea pe ziua de 1 Noembrie, a tuturor acelora cari fuseseră scutiți.

❑ *Celebra artistă franceză* **Madeleine Dolley,** *una din cete mai frumoase femei ale Franței, o comediană care a fermecat Europa prin jocul ei minunat și plin de eleganță, va veni cu trupa sa în Iași și va da* două reprezentații : Marți 1, Decembrie 1909, **„Le Dame de chez Maxim“** *iar* Mercuri, 2 Decembrie 1909 **„La Femme Nue“**.

Repertoriul ales de **D-ra Dolley** *probează singur variațiunea talentului acestei mari artiste.*

Locațiunea este deschisă la Agenția teatrală „Thalia“ Th. P. Maximovici.

❑ D. general Averescu, desminte știrea că ar fi acceptat postul de comandant al diviziei de T.-Severin.

❑ Principii moștenitori vor pleca în cursul iernei la Livadia, în vizită la perechea imperială a Rusiei.

❑ **De la Cercul didactic.**—Comitetul cercului s'a întrunit asară și a lucrat următoarele : a admis membri noi în cerc. A cercetat lista profesorilor secundari, care fac parte din cerc și a celor cari nu fac parte din cerc, și cu regret a constatat că mai mult de jumătate din profesorii secundari nu fac parte din cerc. Din 150 de profesori secundari, 80 nu sunt membri ai cercului. Cauza ? Lipsa unei solidarizări de corp, mulți trăind o viață retrasă și zice-se de studii.

— S'a hotărît ca d-na Natalia V. Popescu institutoare, să expună în o viitoare ședință de Marți, cele văzute și constatate la școalele primare și de menaj din Paris, în timpul cît a fost în concediu, avînd a face un memoriu către minister. Pentru aceasta se va face publicație la vreme ca să asiste cît se poate mai mulți membri.

— S'a luat cunoștință de publicația ce se va înainta presei în general în lățirea ideii pentru școlile de corecție, urmînd apoi a se aviza la mijloacele materiale.

— S'a dat delegație d-nei Popescu, membră în comitet, să pregătească pentru serbările de Crăciun și anul nou tradiționala stea, pomul de Crăciun, cercul ținînd a da prilejul unei frumoase serbări a tuturor membrilor corpului didactic, cari vor veni cu copii lor. Serbarea se va face de data aceasta în saloanele cercului, unde va fi și dans.

— Pe Marți s'a hotărît a se continua cercul doamnelor institutoare și profesoare, membre a cercului, pentru a continua cu discuția chestiilor puse Marția trecută și a spori acțiunea extrașcolară a femeiei romîne.

—In vederea lățirei gustului de lectură, cercul a hotărît a lărgi numărul revistelor în abonament pentru a se da prilej membrilor de a ceti cărți folositoare.

❑ **Din Roman.**—După cum am mai spus, în sarcina d-lui C. Teodorescu, directorul școalei de meserii, din localitate s'au constatat mai multe nereguli.

In ultimul timp, miuisterul instrucțiunei publice a cerut d-lui Teodorescu, demisia.

Afacerea însă, se va face mușama, căci Teodorescu este protejatul d-lui V. Morțun.

— In contra d-lui I. N. Ciocan, revizorul școlar al județului, se duce o campanie, condusă chiar de d. Delimarcu, prefectul județului.

Aceasta pentru a putea plasa un protejat al său, d. T, Spataru în postul de revizor cl. II-a.

D. Delimarcu, pentru a reuși, caută să pună în sarcina d-lui Ciocan, oarecari fapte necurate.

Totuși, se zice, că nu va reuși.

❑ Balul societății „Crucea Roșie“, care urma să aibă loc la finele lunei c., a fost amînat pentru una din serile lunei Decembrie.

❑ Membrii consiliului profesoral al facultății de litere au întervenit pe lîngă d. Petru Missir, alesul colegiului universitar în Parlament, rugîndu-l a stărui pe lîngă ministrul instrucției, ca să prevadă în budgetul anului viitor sumele necesare pentru înființarea de seminarii pe lîngă facultatea de litere,—cum s'au prevăzut de anul trecut pentru facultatea similară de la universitatea bucureșteană.

❑ Astă-zi s'a făcut la Tg Jiu înmormîntarea căp. Grigore Călinescu, fratele d-lui lt-colonel Al. Călinescu.

DIVERSE

— D. V. A. Patrașcu a fost numit auxiliar cl. I la serviciul creditului agricol și viticol din Iași în locul d-lui Is. Ștefănescu, demisionat.

— D. N. G. Sofrocescu, auxiliar cl. II în administrația financiară a fost mutat la Botoșani.

— Membrii societății „Harpha“ sunt convocați în adunare generală, pentru astă-seară, spre a vota statutele.

— Comitetul societății „Unirea“ a lucrătorilor tipografi a luat hotărîrea de a organiza mai multe serate dansante familiare.

Prima „Serată Dansantă“ va avea loc Sîmbătă 21 Noembrie, în salonul societ. Turn-Verein, din strada Gându, multe și frumoase surprize se pregătesc publicului vizitator.

Ultime informaţii

❑ *Consiliul profesoral al facultăţei de litere din Iaşi, se întruneşte astă-zi, Joi, orele 5 jum., spre a hotări modul de participare al acelui consiliu la serbările prilejite de retragerea din profesorat a d-lui Titu Maiorescu.*

❑ **Comitetul executiv al clubului nostru din Iaşi se întruneşte astăzi, Joi, ora 5, sub preşedinţia d-lui A. A. Badareu.**

❑ **Gara Iaşi în întuneric.** — In orariul C. F. R. Iaşul n'a ocupat nici odată loc de cinste. Am ajuns chiar să n'avem nici un fel de legătură directă cu trenurile străine şi aceasta ni se pare natural, de vreme ce n'avem macar tren ca oamenii cu Bucureştii.

Cu maltratarea aceasta am avut vreme să ne deprindem în cursul anilor. Nu înţelegem, însă, că, după ce avem o gară cum nu există în nici o parte a ţărei, ca ruină, acel hal de clădire să zacă şi în cel mai complect întuneric.

Insistem pe lîngă d. şef al întreţinerei să facă tot posibilul ca gara să fie luminată, dacă nu cu electricitate, macar cu lămpi Washington, cum le are şi tîrgul Răducăneni şi satul Pocreaca.

❑ **O graţiare.**—Am anunţat că Gh. Serghievici, care fusese condemnat de Curtea cu juri din Iaşi, în 1904, la cinci ani închisoare pentru omor, a fost graţiat de restul închisoarei de opt luni ce are a mai face.

Graţiarea s'a făcut în urma unui raport al I. P. S. S. Mitropolit al Moldovei, care, cu prilejul predicei ce a ţinut-o la penitenciarul local, ar fi constatat că numitul a avut purtări bune în închisoare.

Procurorul general de Iaşi dăduse aviz defavorabil graţierei.

❑ Consiliul permanent al instrucţiei a aprobat numirea de agregat al d-lui Gr. Demetrescu la catedra de drept Roman de la facultatea din Iaşi.

❑ **Preşedintele comitetului cercului didactic ne roagă a aduce la cunoştinţa tuturor membrilor cercului că şedinţa de Marţi 24 Noembrie se va ţinea de la 8½ în jos, şi că d-na Natalia V. Popescu, institutoare la şcoala de fete No. 9, va binevoi a expune observările culese asupra şcolilor de menaj şi primare cercetate de d-sa în timpul şederii d-sale la Paris. Inainte de a le înainta sub formă de raport ministerului de Instrucţiune, d-na Popescu a ţinut să comunice cercului didactic din Iaşi, a căruia membră e şi d-sa, tot ce a văzut şi observat la sus zisele şcoli.**

Vom face la timp darea de samă a acestei şedinţe.

❑ **In şedinţa de dimineaţă a Camerei de comerţ, s'a discutat şi chestia înfiinţărei unei fabrici de sticlărie în Piteşti, din iniţiativa Camerei de comerţ de acolo.**

Ştirea dată de „Mişcarea" cum că fabrica se va înfiinţa în Iaşi, este falşă.

❑ **Nici o graţiare de deţinuţi în penitenciarul local nu va fi făcută cu prilejul sărbătorilor. Pe tablou au fost puse numai două reduceri de pedepse.**

❑ **Directorul general al închisorilor a admis cererea lui Gorănescu, fostul casier al Băncei comerciale din Bacău, ca să-şi facă pedeapsa în penitenciarul din Iaşi.**

❑ **Administratorul plăşii Copou comunică prefecturei judeţului că din comuna Uricani lipsesc 15 tineri înscrişi pe tabela de recensămînt a clasei anului 1911.**

❑ **Conferenţa cercului cultural, pe luna Decembrie, se va ţinea la şcoala din Bulbucani.**

❑ **Epidemia de febră tifoidă merge în descreştere: din peste două sute cazuri au rămas o sută şi şapte.**

❑ Administraţia financiară, a cerut prefecturei judeţului ca să pună în vedere comunei Aroneanu să achite subvenţiile cuvenite statului pe exerciţiul 1908 | 9, spre a nu fi silite să aplice sechestru pe averea comunei.

❑ Zilele acestea sudenţii de medicină secţia chimiei agricole vor pleca în excursiune, sub conducerea d-lui profesor Haralamb Vasiliu, spre a vizita fabrica de zahar din Roman.

❑ In urma încetării din viaţă a regretaţilor I. Sandulache şi Prigoreanu, membri ai Camerei de comerţ, s'au declarat vacante aceste două locuri şi s'a făcut cunoscut prefecturei judeţului şi ministerului industriei pentru a fixa data alegerei.

❑ Intr'o informaţie publicată acum cîte-va zile arătam, că d. Romulus Voinescu se află în inspecţia poliţiei din Mihăileni şi că este foarte probabil că inspecţia va avea urmări grave.

Aflăm astăzi, că poliţaiul Dobjanski a fost suspendat şi dat judecăţei; subcomisarul Ioanovici şi şase gardişti au fost destituiţi.

❑ O mare cantitate de pîine a fost confiscată astăzi dimineaţă la pităria „Moldova" din piaţa Sf. Spiridon.

La fie care chilogram s'a constatat lipsuri între 250—300 grame.

❑ Fostul director al Băncei comerciale romîne din Bacău, Gorănescu condemnat la doi ani şi jumătate închisoare, a fost hotărît să-şi facă pedeapsa în penitenciarul Focşani.

❑ **Elevi eliminaţi.**—Profesorii liceului naţional s'au întrunit eri la orele 5 p. m., în conferenţă, ocupîndu-se de chestia elevilor din clasa VII-a, care în ultimul timp s'au făcut vinovaţi de abateri şi dezordini.

Conferenţa a ţinut pînă la orele 8 seara şi în cele din urmă a hotărît:

Elevul Şaraga Lascar să fie eliminat pînă la 1 Septembrie 1910, cu dreptul ca la acea dată să dea examen ca preparat în particular; elevul Petrescu Cezar de asemeni.

Elevii: Cerchez Alex., Vârlănescu Mihai, Jippa Teodor şi Antonescu Dimitrie, să fie eliminaţi pînă la Iunie 1910, cînd vor avea dreptul de a da examen ca preparaţi în particular.

Elevii Ralet Dim., Scorţescu, Florian Aureliu, Pastia Alex. şi Scriban Nicolae tot din cl. VII au fost eliminaţi pe 7 zile, cu condiţia expresă ca la prima abatare ce o vor face să fie eliminaţi definitiv din şcoală.

Celorlalţi elevi din clasele VII reală şi modernă, li s'a dat pedeapsa scăderei notei la conduită cu 3 puncte pe trimestrul al II lea. Aceasta, pentru că în repetate rînduri, au făcut mari dezordini în clasă, la diferiţi profesori.

❑ **Şcolare.**—Societatea pentru canalizarea oraşului a cerut revizoratului şcolar un tablou de toate şcoalele primare din localitate, spre a face devizul.

— D. Vasile Negoiţă, învăţător de la şcoala din Piciorul Lupului a fost transferat la şcoala din Totoeşti, pe ziua de 1 Decembrie.

— Pe ziua de 1 Decembrie a. c. se reînfiinţează şcoala din Galata.

— D-ra Sabina Ionescu, a fost numită, pe ziua de 15 Noembrie, conducătoare la grădina de copii din Borticeşti-Boteşti, jud. Roman.

❑ **Din Dorohoi.**—Pe lîngă gimnaziul local s'a înaugurat de la Noembrie cursuri serale de secţii comerciale. Sunt înscrişi 35 de auditori. Cursurile sunt gratuite, şi profesorii s'au oferit a preda gratuit aceste cursuri.

S'a capatat şi autorizarea ministerului pentru ţinerea unor asemenea cursuri.

— Tot în Dorohoi s'a pus bazele unei secţii a ligei Culturale fără Iorga şi Cuza, ci curat-naţionalistă.

❑ D. Const. Jornescu a trecut eri cu un strălucit succes examenul I de doctorat în drept.

Comisiunea examinatoare a felicitat pe d. Jornescu pentru buna sesizare a chestiunilor şi cunoştinţelor ce le posedă.

❑ **Universitare.**—Senatul universitar se întruneşte astă-zi, ora 6, spre a ridica la rangul de profesori pe d-nii agregaţi definitivi Iulian Teodorescu şi I. Peretz.

— Ministrul şcoalelor a cerut ca facultatea de litere din Iaşi să recomande pe un suplinitor la catedra de limba şi literatura latină din localitate.

— D. Charles Drouhet, profesor suplinitor al catedrei de limba şi literatura franceză, obţinînd un concediu pe timp de 20 zile, va fi suplinit de d. A. D. Xenopol.

❑ D. V. A. Patraşcu a fost numit auxiliar clasa I la serviciul creditului agricol şi viticol din Iaşi, în locul d-lui Isidor Ştefănescu, demisionat, d. Dim. H. Celus a fost numit împiegat auxiliar cl. II-a la administratia financiară din Botoşani; d. N. G. Gofrocescu, auxiliar cl. II-a, de la Botoşani, a fost transferat la Iaşi.

❑ Directorul general al închisorilor, d. Dobrovici, a lucrat ieri după prînz, la parchetul general, la tabloul de graţieri.

Astăzi dimineaţă directorul şi procurorul general au plecat în inspecţia închisoarei din Tg.-Ocna.

❑ **Sinucidere.**—**Intre staţiile Barboşi şi Galaţi s-a sinucis astă noapte, aruncîndu-se din tren, d. Friedman, copropietarul librăriei „Eminescu" din Galaţi.**

Sinucisul era logodit cu d-ra Iaslovitz fiica unui pelar din Iaşi.

Nu se cunosc cauzele sinuciderei.

❑ **Iată programul complect al reprezentaţiei extra-ordinare ce va avea loc mîine seară la Teatrul Naţional, în folosul şcoalei de cusuturi** *Domniţa Ruxanda.*

1) Arta ţăranului romîn, prelegere ţinută de d. *A. Tzigara Samurcaş.*

2) Intermezzo muzical;

3) *Iaşii în Revistă*, fantezie de actualitate, cu cuplete, de D. Mărăcină.

In revistă vor figura: o redactoare, moda 1909, o elevă, Bera Surart, Lila Florens, o artistă, un prim redactor, director de ziar, un reporter, fotograf, un june şic, un impresario şi un domn nedumerit.

❑ D. dr. N. Negură medic primar al biroului de consultaţii medicale gratuite de la Sf. Spiridon, a înaintat zilele trecute un raport epitropiei cerînd aprobarea unui tablou de medicamentele absolut necesare pentru executarea receptelor eliberate numeroşilor săraci ce vin la consultaţii. Credem că Epitropia va aproba tabloul căci art. 88 din regulamentul Spit. Epitropiei spune clar că se vor elibera medicamente gratuit, acelor icare nu vor putea fi primiţi în spital.

❑ **Intrunirea farmaciştilor.**—Farmaciştii din localitate s'au întrunit azi dimineaţă la camera de comerţ, spre a protesta contra dispoziţiilor din proectul de lege sanitară, prin care se loveşte în interesele lor.

Au luat parte d. Gh. D. Şerban, preşedintele, asistat de d. Mirăuţă, secretarul camerei, precum şi următorii d-ni farmacişti: I. Werner, T. Jellea, I. Rotbart, dr. Hertzenberg, Konya, Enghel, Flach, G. Aiven şi Goldhamer.

Farmaciştii au alcătuit următorul memoriu:

„Farmaciştii din Iaşi, intruniţi în localul camerei de comerţ, protestează în contra principiului de transformare a dreptului de existenţă din farmacie cu drept hereditar, în farmacie cu drept personal. Totuşi însă, dacă acest protest nu este luat în samă cerem ca modalitatea de expropiere să fie cît mai omenească şi echitabilă.

Comisiunea de evaluare a farmaciilor de expropiat, să fie compusă din: un farmacist, delegat de societatea farmaciştilor; preşedintele camerei de comerţ din circ., uude se află farmacia şi preşedintele sau un membru al Curţei de Apel respective, care să stabilească valoarea abstractă a farmaciei, ce statul va expropia cît şi valoarea materială, ca: marfa, utensilele, mobilierul şi întreaga instituţie".

Memoriul mai cere desfiinţarea taxelor prevăzute de art. 95 aliniatul *a* şi *d*.

❑ Ministerul de interne a carut prefecturei judeţului, să-i înainteze un tablou de numărul comercianţilor din judeţul nostru, în vederea alcătuirei unei statistici.

❑ D. C. Krupenschi, prefectul judeţului s'a reîntors din inspecţia plăşilor Bivolari şi Jijia.

❑ **Judiciare.**—Tribunalul secţia III-a s'a ocupat astă-zi cu declararea în stare defaliment a comerciantului H. Schwartz din Podul-Iloaei.

Tribunalul i-a acordat un nou termen pentru 30 Noembrie, spre a prezenta toate poliţele.

— La curtea s. I urma să se judece astă-zi un proces, care datează de la 1844, adică de 65 ani.

In anul 1844 epitropia sf. Mormînt intentase acţiune lui N. Boghici pentru presurpare de pămînt la moşia Ruseni, jud. Tutova.

Jurnalul tribunalului criminalicesc de Tutova a fost dat în 1845, în favoarea lui Boghici şi de atunci afacerea se judecă în apel. Actualminte procesul se urmează între ministerul de finanţe şi moştenitorii lui Boghici, între cari se află d. Pavel Macri şi alţii.

Şi astă-zi ca şi acum 64 ani, procedura n'a fost complectă, din care cauză afacerea—cea mai veche din cîte există la curtea de Iaşi—a fost amînată.

— In importantele procese ce-au fost intentate eforiei sf. Spiridon pentru restituiri de reţineri, atît tribunalul s. I cît şi s. II, au cerut, din oficiu, să se pledeze asupra prescripţiei prevăzute de art. 1907 c. civil, amînînd judecarea la 17 şi 18 Decembrie.

— Aizig Berman şi fiul fiind condamnaţi de tribunalul Roman la cîte 600 lei amendă, pentru bancrută simplă au făcut apel, care se judecă astă-zi la s. II a curţei.

— Herman Klein avea un birou clandestin de avocatură în Dorohoi, fapt pentru care a fost condamnat la trei luni închisoare.

Afacerea se judecă astă-zi în apel, la s. II.

— Astă-zi au fost remişi parchetului numiţii Ioniţă şi N. Petrov, bănuiţi că ar fi dat foc la mai multe stoguri de fîn ale d-lui I. Silion, la Ciurea.

— M. Weinstein făcînd faliment a dispărut, fugind la America. El s'a întors apoi în Iaşi şi s'a predat autorităţilor.

Va fi judecat mîine de tribunalul secţia I.

— C. Gh. a Mariei, sustrăgîndu-se de la serviciul militar, a fost dat judecăţei. Tribunalul s. II se va pronunţa mîine asupra mandatului de arestare

— Gh. Ionescu, un copil de vre-o zece ani, s'a făcut vinovat de furt. Mandatul său a fost infirmat astăzi de trib. secţia I.

— Apelul lui H. Klein, despre care vorbim mai sus, a fost respins astăzi.

❑ Iată principalele sujete din programul nou al Teatrului Pathé-Frères din sala Circului Sidoli, care începe astă-seară Joi 19 Noembrie a. c. Impuşcarea Ducelui d'Enghien din ordinul lui Napoleon Bonaparte, reconstituită chiar pe locul execuţiunei, săvîrşită la 21 Martie, 1804, 4 ore dim.

Napoleon, primul consul, pentru a îngrozi pe regalişti, acuză pe ducele d'Enghien, floarea Burbonilor, că ar fi implicat într'un complot contra viitorului Imparat.—Ducele, cu desăvîrşire nevinovat, se afla pe atunci la Ettenheim (Baden)—El avea deosebite simpatii pentru Princesa Charlotte.—Napoleon, călcînd în picioare cele mai elementare principii ale dreptului internaţional, trimite un pluton de soldaţi pentru a rîdica pe ducele de pe teritoriul străin şi a-l aduce la Paris—Soldaţii pătrund în palat, neştiind care e ducele, se încearcă a aresta pe alţii din comeseni, urmăritul însă declară, că el este ducele d'Enghien—Ducele e rîdicat şi dus la Paris.—Cînele ducelui nu părăseşte pe stăpînul său. — La Palatul Vincennes —Un ordin fu lansat ca groapa să fie săpată **înainte** de judecata trib. marţial — Ducele înaintea tribunalului instituit ad hoc.—Femeea guvernorului introduce pe furiş pe principesa Charlotte în celula ducelui d'Enghien—Ducele protestează, respingînd cu indignare acuzările neîntemeiate.—In faţa morţei.—Ca şi martirul Francisco Ferrer, nevinovatul duce refuză a i se lega ochii şi comandînd el însuşi „foc", ducele cade victima uneia din greşelile mari ale lui Napoleon, care au patat aureola marelui Imparat.

Noul program săptămînal mai cuprinde între altele: Multe vederi după natură, precum: Triburile nomade, din Africa, —Pitorescul Zanzibar, oceanul Indian, foarte multe comedii precum: Un hoţ modern sau automobil contra bicicletei,—Vine dom' Maior—Jandarmul în ladă,—Se repară casa.—Vederi din ţară: Constanţa şi băile de mare etc. etc. etc.

Sîmbătă şi Duminică atît la matineuri cît şi sara vor fi introduse în program sujete cu totul noui.

❑ **Compania Davila în Iaşi.** — Eminentul ansamblu de sub direcţia lui Davila, care a repurtat atîtea mari succese, va da o serie de patru spectacole şi în Iaşi, teatrul Sidoli, în ordinea următoare: la 23 Noembrie, *Refugiul*; la 24 Noembrie, *Magarul lui Buridan*; la 25 Noembrie, *Stane de piatră* şi la 26, *Urmările*, apreciata piesă a colegului nostru Em. Nicolau.

Locaţia este deschisă la „Thalia".

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 19 Noembrie

❑ **Nici astă-zi n'a fost restabilit firul telefonic cu Bucureştii. De aceea suntem nevoiţi să apărem iarăşi fără ştiri din Capitală.**

Condamnare la moarte

Cettinge. — Consiliul de rezboi a condamnat la moarte pe căpitanul Ginovici şi patru complici, implicaţi în complotul din Septembrie trecut. Cei cinci condamnaţi au fost executaţi.

Discursul tronului german

Paris.—Presa franceză comentează într'un mod satisfăcător discursul tronului german la deschiderea Reichstagului.

„La Lanterne", zice că împăratul Wilhelm a dezminţit pe reacţionarii şi naţionaliştii francezi, cari pretindeau că guvernul republican nu va putea să evite rezboiul, de cît nesocotind demnitatea Franţei.

„Siècle", zice că guvernul francez va preţui marea valoare a cuvintelor împăratului Germaniei, dar că în acelaş timp va urmări politica sa marocană.

Mărturisirea otrăvitorului

Paris.—Să anunţă din Verdun că sub ofiţerul Faranco, care a aruncat în supa soldaţilor din escadronul său cianură de potasă, a mărturisit crima.

Cumparare de aeroplane

Paris.—Ministerul de război a cumparat trei aeroplane şi a invitat pe ofiţerii din Geniu, în garnizoană la Paris, şi care ar dori să se ocupe cu aviaţiunea să-şi înainteze cererile la minister.

Prinderea unui falit

Paris.—Poliţia de siguranţă a arestat în urma cererei de extradare a guvernului romîn, pe un giuvaergiu din Avenue du Maine, cu numele de Schechter, dar care în realitate se numeşte Iosif Sin Marcu, născut în România, şi care a dat faliment fraudulos cu un pasiv foarte mare.

Camera comunelor

Londra.—In camera comunelor, primul ministru lordul Asquith, a depus o rezoluţie declarînd că acţiunea camerei lorzilor este o violare a constituţiei engleze şi o uzurpare a drepturilor comunelor. Discutarea se va face mîine. Primul ministru Asquit a fost călduros aplaudat de deputaţii liberali.

Aeronautice

Viena.—Dirijabilul militar austriac „Parseval", din cauza unui vînt puternic, a trebuit să-şi întrerupă evoluţiunile şi să se coboare, după ce a stat şapte ceasuri deasupra Capitalei.

Din camera ungară

Viena.—Camera continuă cu discuţia moţiunilor de urgenţă. Uniunea slavă a hotărît să ia parte la discuţiile budgetului spre a lasa un c'mp liber activităţii clubului polonez, tinzînd după cum se ştie, să pregătească o bază pentru funcţionarea normală a parlamantului.

Totuşi se dă ca sigur că camera nu va începe de cît săptămîna viitoare cu prima citire a budgetului provizor.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Dr. B. Stenner
Consultaţiuni pentru boale interne, de femei, căilor urinare şi venerice.
de la 1—3 şi 7—8 p. m.
Iaşi, str. Muzelor (colţ cu str. de Sus.)

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.** *(în dosul poştei centrale)*
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Magazinul favorit al Doamnelor şi Domnişoaelor ieste şi va rămîne tot cel de
„LA VULTUR"
fiind că mereu aduce după placul tuturor clientelor cele mai frumoase noutăţi, alese cu mult gust şi nu multe la fel, şi vinde toate Mărfurile cu preţuri absolut modeste, ceia ce atrage toată clientela care doreşte a nu se negoţi mult.
Mare şi bogat-asortiment de Noutăţi în lucruri de mînă, Gente de dame format mare, Cravate şi Jabouri foarte elegante şi Ace de Pălării fine montate în multe şi frumoase variaţii.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

Caut PIANINA de ocazie
A se adresa în scris sub L. T. 100 la administraţia ziarului nostru.

GRATIS
ORI CE PROBA
LA
Fotografie Artistică WEISS
IAŞI—PIAŢA UNIREI
LEI 5—12 FOTOGRAFII MIGNION—5 LEI

Cărămizi de vînzare
Avînd mai multe sute de mii cărămizi fabricate în anul 1909, din prima fabrică de cărămizi de la Frumoasa, se face cunoscut proprietarilor şi constructorilor de case, că se vinde cu preţ foarte moderat. A se adresa d-lui A. Teitler str. de Sus 147, Iaşi.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI indispensabilă
TUBUL 75 bani
de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc:
F.A. SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.

Cele mai bune, încercate și economice în consumația combustibilului pentru agricultură și industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac

de la 10—100 cai putere

Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pro oră și cal putere

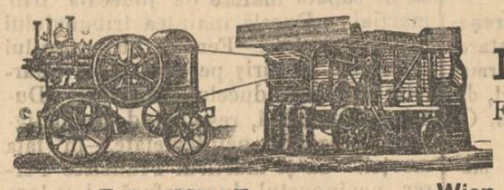

Nu face fum,
Nu face funingine

Fără pericol de foc și explozie

Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iași

27—Strada Ștefan cel Mare—27

HIGEYA

APA DE MASA NATURALA ALCALINA

M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU

Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU

Dacă vreți să aveți un stomac sănătos

BEȚI NUMAI APA ALCALINĂ

„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somitățile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi și Dezinterie —

De vînzare la principalele magazine de consum, droguerii și farmacii din țară.

Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuci

MARELE MAGAZIN

DE

Incălțăminte și Galantarie

I. BEINER

IASI STR. ȘTEFAN CEL MARE No. 2 BIS.

Anunță pe onorabila sa clientelă că a adus pentru sezonul de iarnă un foarte bogat și frumos asortiment de diferite **INCALȚAMINTE**, pentru barbați dame și copii, din cele mai renumite fabrici, De asemeni atrage atențiunea onor sale clientele asupra marelui depozit de **galoși** și **galoșiișcșoni**, adevărați rusești Petersburg triunghiu **roșiu** și **Riga** veritabil. **Articole de voiaj.**

Prețurile mai ieftene ca ori unde.

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str. de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștința întinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères--Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente

în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din Bucureștipentru asigurații din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de dotea mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări alingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

— *Strada Ghica-Vodă No. 59* —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—*Strada Bărboi No. 15*—

Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 85—Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîștigă în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute doua-zeci și doua Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua și Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. - No 876 Sămbătă 21 Noembrie 1909

ROMANIA

UN GENEROS

— Puțină psichologie politică —

Generosizmul este un fenomen politic foarte interesant, despre care se vorbește foarte mult, dar nu se spune tot ce trebuie. Se vede că generoșii nu s'au manifestat încă în deajuns, ca să poată fi judecați după faptele lor.

Nu-i vorbă, de multe ori poți să judeci foarte bine pe cine-va și după ceea ce *nu* face; și sunt oameni cari nici nu-ți înlesnesc alt criteriu.

De pildă, dintre generoși, poți judeca foarte bine pe d. Ioan Nădejde, după activitatea pe care o desfășoară la *Voința Națională*; dar tot așa de bine și definitiv poți să judeci pe d. V. G. Morțun, după ceea ce nu face, căci rar s'a mai văzut un fruntaș și ministru capabil de atîta forță de inacțiune. Și notați că d. Morțun e socotit ca om de temperament, orator cu „ducă-se pe pustii", cum se zicea odată în *argoul* teatral, nègreșit foarte simpatic d-lui Morțun. Ce ar mai fi fost, Doamne, dacă nici temperament nu avea?

Dar iată un generos care-ți oferă —în adevăr, e un exces de generozitate! — ambele criterii pentru a-l cîntări: și o activitate bogată și o complectă lipsă de activitate. Este d. I. G. Duca, unul din generoșii cei mai proslăviți, tînăr cu prezent și viitor.

D. Duca este cunoscut marelui public ca scriitor politic, și anume ca scriitor într'o specialitate foarte interesantă: reportajul extern. D-sa scrie cronica externă în fie-care zi, la *Universul*, pentru mitocani; și mai scrie și o dată pe lună, la *Viața Romînească*, pentru intelectualii subțiri. Rubrica aceasta e o rubrică norocoasă: ea prezintă avantajii și pentru cine o citește, dar și pentru cine o scrie. Cititorul are folos că află ce mai alabala peste mări și țări; scriitorul are și el folosul că pentru toate chestiunile ce abordează are soluțiile gata tipărite în publicațiile străine din cari se inspiră, așa că în totdeauna poate veni cu „ultimul" cuvînt. Vorba lui nenea Amza din „Microbii Bucureștilor":

— Cînd citiți un fapt în *Vocea Mizilului*, să știți că s'a întîmplat în adevăr, căci a trebuit să colinde toată presa, ca să ajungă și la Mizil.

De aceea eu citesc cu mult interes reportagiile d-lui Duca. Ceea ce mă farmecă însă nu este numai veracitatea faptelor, nici temeinicia *soluțiilor*—pentru acestea d. Duca n'are de cît *l'embarras du choix* — cîtă căldură archi-democratică pe care o pune autorul în prezentarea fie-cărui fapt și fie-cărei soluții. D. Duca este la noi campionul tuturor cauzelor drepte, nobile, mari, măreațe—cu serviciul exterior. Inima d-sale este un enorm depozit de „Weltschmerz" de durere universală. E de ajuns să se comită o nedreptate cît de mică, la o distanță cît de mare, pentru ca d-sa să inunde *Universul* și *Viața Romînească* cu un torent de lacrimi—lacrimi de amară jale. Și tot așa e de ajuns ca, în cine știe care țări să pornească vre-o mișcare nobilă, frumoasă, pentru ca imediat d. Duca să dea drumul unui alt torent de lacrimi, lacrimi de entuziasm și fericire. Și nici odată nu greșește robinetul; iată ce înseamnă să fii bun gospodar. De aceea îl adoră publicul pe d. Duca; și ăsta este criteriul pozitiv pe care-l are publicul pentru judecarea d-sale.

Dar d. Duca, în afară de însușirea de cronicar extern pe care i-o cunoaște mulțimea, mai are una, pe care i-o cunosc numai cercurile politice: d. Duca e om politic romîn, deputat romîn și director al *Viitorului* romîn. Or, se întîmplă că și în țară se produc nedreptăți, și în țară se pornesc mișcări de protestare; cu un cuvînt, sunt și în țară oameni și lucruri cari ar solicita lacrimile d-lui Duca, lacrimi calde și puternice, de o calitate excelentă, căci d. Duca s'a specializat în această ramură de producție. Ei, nu! Cînd e vorba de țară, d. Duca e de piatră. Poate d. Brătianu să calce legile, să snopească în bătae pe oamenii cari ies pacinici de la întruniri, să dezorganizeze justiția, să înșele pe țărani cu o pretinsă legislație reformistă, să facă ce-o știi și ce-o vrea. D. Duca habar n'are. D-sa, director de ziar, nu știe nimic din toate astea și nu scrie un rînd, ci lasă pe colaboratorii săi să apere toate ignonimiile.

Va să zică, alt criteriu, care ar fi să se cheme negativ, dar noi îl credem cu înțeles foarte pozitiv, pentru caracterizarea d-lui Duca: este, de astă dată, complecta d-sale inacțiune. Cine se va ocupa vre-o dată de psihologia generosizmului, nu va putea pierde din vedere fenomenul în adevăr extraordinar pe care-l înfățișează d. Duca. Se pare că e *presbit*: vede numai de departe.

Firește, chiar printre generoși d. Duca constitue un caz special. Ceilalți reprezintă duplicitatea în timp; d-sa, duplicitatea în spațiu. Ceilalți au fost ani de zile socialiști și mîncători de burghezi; de ani de zile sînt burghezi și mîncători de socialiști. Au constatat că regimul alimentar nu le priia și l'au schimbat.

Acum se simt foarte bine: se vede că burghezii erau prea grași și le cădeau greu la stomach. D. Duca are un regim alimentar mixt: la fie-care masă d-sa consumă cîte un burghez străin și cîte un socialist romîn, ambii însă gătiți în sos bugetar exclusiv romîn.

Se pare că d-sa a nemerit-o mai bine. Dar cum a ajuns la acest *truc* în adevăr genial? De sigur, se vor găsi multe explicații, mai ales dacă se va cerceta cu atenție în analele demagogiei.

Iată una, pe care o supun aprecierii cititorilor: cînd titlul de generos, adică de *fost* socialist, a ajuns la preț, d. Duca și-a pus candidatura pentru obținerea acestui titlu. Dar d-sa nu fusese socialist, n'avea stagiu. Și atunci s'a obligat să se *ratrapeze*, să lucreze suplimentar, pentru ca în acelaș timp cînd va lenevi ca liberal—căci ca liberal nu trebue să faci nimic—să lucreze ca socialist. Și ast-fel, a deschis magazie politică, cu două secții și două firme: pe una e scris „*La lacrima externă*", pe cealaltă: „*La adevăratul mameluc romîn*".

Și merg strașnic, amîndouă.

Liviu

Generație degenerată

Conferința profesorală superioară a liceului național din Iași, s'a văzut nevoită să înscrie o pagină de triste moravuri în analele ei și să iee măsuri foarte severe, dar foarte bine venite, contra unui număr considerabil de elevi ai cursului superior.

Domnii elevi au profitat mult timp de indulgența profesorilor și au trecut peste limitele toleranței.

Candidați la cursuri speciale ale „Solidarității", cetitori pătimași ai prozei indigeste a d-lui Iorga, auditori clandestini ai cursurilor d-lui Cuza, acei domni elevi se prezintă foarte bine intoxicați.

Lectura Neamului *și cursurile și cursele d-lui Cuza; apoi uniforma pe care o poartă cu mîndria plutonierului reangajat—toate acestea au făcut din anumiți elevi o bandă de mici independenți, cari, de pe acum, sfidează ordinea, sunt amatori de turburări, dictatori și impertinenți*

Ei s'au deprins cu „datul drumului din clas în clas" și știu că, o dată studenți, vor mînca la cantina universitară, vor urma, ani îndelungați, acele celebre cursuri de drept, cari au dat țărei: administratori de plăși, funcționari de ministere, funcționari la finanțe și, numai arare ori, avocați și mgistrați.

Carte nu învață eroii aceștia. „Li se dă drumul". Și, după ce li s'a dat drumul de-a binelea, se inventează pentru ei pînă și islazuri, ca să n'aibă țăranul petec de pămînt, iar „dații drumului" să aibă lefuri.

Pedepsele date elevilor liceului național nu sunt de cît semne triste pentru acest nobil oraș, pe care actualminte anarhia îl cuprinde tot mai mult.

Profesorilor, cari se îngrijesc de viitorul țărei, le incumbă datoria să taie tot mai mult, tot mai adînc, în carne viě.

Cangrena nu va dispare alt-fel.

INDĂRĂPT, SPRE BUDGET

D. P. P. Carp a caracterizat minunat obiceiul pămîntului prin celebra frază: „Rominul se naște bursier, trăiește funcționar și moare pensionar".

Budgetul statului a fost caracteristica țărei noastre și oameni de inimă au pus umăr și piept ca să inceteze acea stare de lucruri. Căci nu țările cu slujbași sunt cele fericite.

Din contra. Prea mulți slujbași, prea mulți dînd navală la budgetul statului, unde ajung prin stăruinți, nu prin merite, asemenea stare de lucruri dă dovada unei țări cu locuitori trîndavi.

Pentru prevenirea răului, statul a deschis largi porțile industriei, a dat toată libertatea comerțului, a dat mare cinste meseriilor.

Guvernul actual a adoptat sistemul contrar: el împinge lumea îndărăpt spre budget.

Guvernul crede că industria, spre pildă, are margini. Că ar exista și prea multă industrie și atunci trebue luate măsuri pentru restrîngerea ei.

Inceputul de industrie ce există la noi, a înspăimîntat pe actualul guvern și el proiectează să vină cu proiecte de legi de o îndrăzneală fenomenală, proiecte cari vor ucide acel început de industrie,

Apoi cată să lovească în libertatea comerțului și în libertatea meseriilor, astfel că mulțime de oameni vor rămînea pe drumuri și vor recurge din nou la acel etern azil al desmoșteniților, care este budgetul statului, atunci cînd oameni fără ocupație devin, de nevoe, slujbași.

Guvernul acesta odios încearcă ast fel să zugrume un important moment de renaștere: acel al îndemnărei locuitorilor spre industrie, comerț și meserii—și nu credem că țara va sta nepăsătoare la asemenea act îndrăzneț.

CATE-VA NOTE

In momentul în care se vorbește cu entuziasm de anestezicul descoperit de profesorul Toma Ionescu, la noi în Iași, este sărbătorit d. doctor Iuliano, căruia un lecuit recunoscător îi adresează, prin publicitate, următoarele: „prin inimă și prin suflet mulțumesc d-lui dr. Iuliano, care cu o singură rețetă, mi-a scos din pîntece o satană lungă de 18 metri, care m'a distrus timp de 12 ani.

Astă zi sunt vindecat".

*

Mogulescu—acesta era numele unui actor evreu, foarte apreciat, care făcea grădini pline la „Pomul Verde".

Intr'o piesă, în care avea rolul principal, Mogulescu este împușcat și cade. Dar cade ast-fel, că unul din spectatori încîntat îi strigă: „bis, bis, să mai cadă odată".

D. Hagi Tudorake, care a căzut cu glorie în alegerile din Decembrie 1908, la București, a fost convins să candideze și acum, tot la București.

— Bis, bis, să mai cadă o dată".

Ca și Mogulescu, se vede și d. Hagi știe cădea frumos.

Chestii politice

Echilibristica lui Ionel

Până acum Ionel Brăteanu și-a învârtit politica sa de cabinet în jurul unei echilibristice de culise. Moștenitor al tronului dinastiei de la părintele său, prin tutorele său d. D. A. Sturza, Ionel căpătase în minoratul său politic poveațe de echilibristică de la conu Mitiță în atitudinea de urmat față de adversari. Tutorele său a ținut trei ani și jumătate echilibristica culiselor, luptînd cu d-nii Carp și Filipescu contra partidului conservator fără Take Ionescu la direcție. Echilibristica lui conu Mitiță a *eșuat*. Carp a rămas pe din afară și partidul conservator a fost chemat la putere.

Pupilul a găsit cam aceiași moștenire la decedarea politică a tutorelui. Și tare pe cuvîntul de ordine, a manevrat aceiași echilibristică tot cu d-nii P. P. Carp și Nicu Filipescu (căptușit cu Nababul) contra partidului conservator *cu Take Ionescu la direcție.*

La primul moment iluzia succesului părea desăvîrșită. Conu Petrachi Carp, care se deprinsese din tinerețe a trăi din mila adversarului, ori cît de iute și acră ar fi fost această atmosferă politică, el trăia în ea ca viermele în hrean. Așa a dus'o Carp de la 1895—1899, miluit ales de liberali contra lui Lascar Catargi. Așa a dus'o de la 1901—1905 miluit ales de liberali contra lui Take Ionescu; așa o duce acum de la 1907 miluit ales de liberali contra tot a lui Take Ionescu. Și cum deprinderea devine a doua natură pentru Conu Petraki era un sport politic și nu lua nimic în serios, căci liberalii i-au satisfăcut morga de ciocoiu de a spune în parlament 2—3 aforisme și a o șterge la sănătoasa din luptă.

Singur cu d. P. P. Carp d. Ionel Brăteanu ar fi mers la nesfârșit, cum a mers și d. D. A. Sturza. Ion Brăteanu tatăl începuse compromisul de la 1881; succesorul său D. A. Sturza continuase opera, iar Ionel Brăteanu fiul o ducea mai departe. Cît însă d. P. P. Carp n'a avut la spete răspundere de un așa zis partid, mai mergeau lucrurile calea valea; el era șeful unei bisericuțe anglicane și atîta. Astăzi însă el are răspunderea unui partid mai mare, cu pretenții de matcă și tembelismul său oriental s'ar fi interpretat în dauna sa și a partidului. De aceia partidul a tîrît pe d. P. P. Carp la luptă; și astăzi junimiștii vor lupta, căci soarta lor în viitor atîrnă de la luptă. Au început și ei a se convinge că nu mai atîrnă de la echilibristica culiselor.

Țara în larga ei expresie a masei alegătorilor nu vrea să știe de tocmelile la un pahar de vin, la masa verde a cluburilor, la zacusca familiei. Țara cere ca partidele politice să se scoboare la dînsa, să le spună ce vor, să afle ce o doare, să se inspire de la dînsa în doctrinele ei, în programul său. Altfel un partid e redus la anemiare politică, la dispariție.

Echilibristica politicei lui Ionel Brăteanu impunea partidului d-lui Carp o complectă inacțiune politică, trăind din mila adversarului. Exercițiul de luptă a silit partidul să trăiască prin țară. Și d. P. P. Carp a cedat partidului său și deci azi Carpiștii se prezintă la luptă. Asta o dorim și noi, luptă dreaptă, cinstită și chiar încununată cu succes. Asta o dorim noi.

Dar această îndoită luptă a opoziției contra guvernului lui Ionel a stricat toată combinarea echilibristicei lui Ionel Brăteanu. Era lesne până acum d-lui Ionel Brăteanu, că de și reprezinta numai o treime din alegători să se crează înțepenit tare la putere, căci avea sprijinul indirect al opoziției miluite a d-lui P. P. Carp. Era o sfidare aruncată țării de d. Ionel Brăteanu ca să se înfingă la putere, de și țara i-a dat ghionturi de atîtea ori să se demită.

Astă zi lipsește d-lui Ionel Brăteanu și acest sprijin. Echilibristica sa politică a dat faliment. Alegerile ce bat la ușă vor grăbi declararea falimentului politic. De altfel chiar guvernul își face bilanțul în vederea încetărei plăților. Toate alegerile parțiale le a fixat la 13 Decembrie, număr fatal.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

PREȚUL VIEȚEI

Titlul l'am cetit cînd-va pe coperta unei cărți a englezului Sir John Lubbock, a acelui mare și fecund optimist, care ne învață într'o altă operă a lui cum să ne ajutăm singuri în lupta pentru existență, cum putem să ne asigurăm izbînda asupra greutăților. Optimismul constă într'o singură formulă, aceia de a iubi viața de a o prețui.

Din ce alta, dacă nu din dragostea de viață izvorăște însăși putința de a trăi de a lupta, de a birui. Din dragostea de a trăi și mai mult încă din frica de moarte își iau naștere toate acele înfinit de multe și de variate mijloace și căi și surse de care se folosește omul pentru a-și asigura și a-și înlesnl traiul. Iar toate acestea s'ar spulbera dacă în tăria cu care ținea la viață, omul s'ar lasa preocupat un moment măcar de gîndul unui apropiat sfîrșit posibil.

Și cu toate aceste ne surprind atîtea întîmplări, atîtea cazuri de sinucidere în fața cărora stăm cu totul nedumeriți și dezarmați în logica noastră de toate zilele. Furnică prin ziare asemenea surprinderi și asemenea lovituri inexplicabile. Iată numai în aceste din urmă zile două sinucideri ale unor tineri în deplină vigoare, ba—mai mult încă—în acea fază a vieței care e cu siguranță cea mai bogată în emoțiuni și în senzații de fericire: logodna.

Pe unul din acei doi l'am întîlnit acum cîte-va zile pe stradă, alături de acea cu care avea să și întovărășească viața și cu care părea că schimbă numai cuvinte frivole de dragoste.

Privirea lui radia străluciri de mulțumire și nici o urmă de îngrijorare n'ar fi trădat cuiva prologul unei tragedii. Și totuși...

Tainele sufletului omenesc sunt mai complexe și mai nepătrunse ca ori ce alte enigme ale lumei. Iar momentul acelei șovăiri supreme și care face să incline cumpăna în favoarea unei dispariții voluntare este cea mai grozavă, dar și cea mai neînțeleasă problemă psihică a tinereței. E oare urmarea unor lungi meditațiuni, a unor adînci convingeri? De sigur că nu. Sinucigașii n'au avut vremea, nici putința de a studia îndelung problema Shakespeareană problema lui „a fi ori a nu fi"; nu s'au preocupat măcar de forma atît de simplistă a temei pe care o pune tot Shakespeare, prin gura lui Jacques melancolicul, care și-a scos ceasornicul, l'a privit cu un ochiu stîns, zicînd cu înțelepciune: „sunt zece ceasuri; poftim ce mizerabilă viață! De abia acum un ceas erau nouă și peste un ceas va fi unsprezece. Tot așa ceas cu ceas îmbătrînim, îmbătrînim, apoi ceas cu ceas vestejim, vestejim"...

Apariții bolnăvicioase, fenomene de sterpiciune,—negreșit, dar adînc întristătoare. Pentru că o singură datorie are omul—indiferent dacă se simte ori nu fericit,—datoria de a trăi și a nu tîrgui prețul vieței.

Rezumînd toate filosofiile moderne, Sudermann face pe eroul său să exclame după toate și pentru tot ce a fost și va fi și bine și rău.

— Trăiască viața'

Rodion.

Psihologia plagiatului

Discuție fără sfîrșit.—O temă ingrată.—Imitațiune și plagiat.—Nume mari.—Pe două coloane.—Iașul și plagiatul literar.—Cine are dreptate?

Mai pasionează oare atențiunea și opinia publică chestiunea plagiatelor? S'ar părea că da, de vreme ce ziarele și revistele continuă sportul de a da mereu în vileag descoperiri pe tema plagiatului. In „Viitorul" de eri, se reproduce—după „Noua Revistă Romînă" ni se pare, ori după „Convorbirile critice"—răspunsul tînărului scriitor Herz la învinuirile d-lui Eugen Lovinescu. Acesta din urmă a susținut și întru cît-va a probat că piesa d-lui Herz „Noaptea Invierei" ar fi inspirată—aproape plagiată—după o piesa mai veche a d-lui Lovinescu, lucru pe care, în chip verbal, l'ar și fi recunoscut cîndva tînărul autor. Acesta, jignit de cele date în vileag, răspunde făcînd oarecum literatura plagiatelor celebre,—Plaut, Molière, Beaumarchais, Zola, Sardou—și dînd în vileag un plaglat teatral a d-lui....Lovinescu. La rîndul său acesta din urmă ar fi convenit cîndva că „i s'a întîmplat" și a scris d-lui Herz următoarele rînduri:

Paris, 14 Decembrie 1908.

.. N'am avut încă timpul să cetesc „Patrie", dar am putut lua act de conținutul ei. Ai toată dreptatea. Am scris imediat la Iași ca să suprime publicarea comediei, iar dacă e deja în curs de publicație să i se adaoge o notă prin care să sublinieze asemănarea. Ce vrei? Subiectele de obicei sînt luate din aer, din conversație, din două rînduri de ziar cetite unde-va și obliterate. Mi s'a întîmplat și poate să mi să întîmple.

...Regretatul Anton Bacalbașa într'o împrejurare analoagă ar fi zis:

„Cînd mînînci așa iahnie
Nu mai face gălăgie."

*

Nu de mult în cursul unei regretabile polemici, poetul Octavian Goga a dat la lumină un plagiat al scriitorului Duiliu Zamfirescu, comis într'un roman. La această învinuire a răspuns d. Zamfirescu în ultimul număr al „Convorbirilor literare" spunînd că:

„Trebuie să fie mărginit, ca să scrie romane cu citații sau cu hărți." Dar explicația aceasta n'o crede serioasă „Viața Romînească" și cu atît mai puțin d. Ilariu Chendi care scrie în „Tribuna" din Arad:

„Un prozator, considerat de unii și detestat de alții, scrie romanul „Viața la țară." In romanul acesta îi trebuia un personagiu pesimist, pătruns de ideile negre asupra nimicniciei acestei vieți. Și cum procedează autorul? In loc de a face ca pesimismul eroului său să rezulte din faptele lui și acțiunea întregului roman, ia o carte străină (de un francez numit Bordeau) scrisă asupra lui Schopenhauer, traduce de acolo o pagină și mai bine și o pune textual în gura eroului, fără a povesti un cuvînt măcar despre provenienta acelei înalte înțelepciuni. Ear plagiatul descoperit, știți ce răspunde autorul în No. 9 al „Couvorbirilor Literare"?

„Un roman plagiază—zice d-sa,—atunci cînd reproduce scene sau caractere din alt roman. Iar cînd pune în gura uuui personagiu un aforism filo-

sofic, fie şi redat textual ca în originalul din care l'a luat, uzează de un drept al său. Romanele moderne sunt scrise pe temeiul acestor preocupări sufleteşti, exprimate uneori, la autori de mîna întâi în mod aproape doctrinar".

Autorul plagiatului în chestiune, scriind acest pasagiu, este înainte de toate în mare rătăcire, numind plagiatul d-sale un simplu aforism. Ceeace a plagiat d-sa şi ceeace s'a pus în „Ţara Noastră" pe două coloane, nu este un singur aforism, ci o serie lungă de reflexiuni, luate textual din prefaţa unei cărţi asupra lui Schopenhauer. Inţelegem să citezi un aforizm celebru, da torit unui autor cunoscut, dar cînd împrumuţi pagini deagata din autori ne cunoscuţi şi din cărţi puţin celebre, nu mai poate fi vorbă decît de un veritabil plagiat intenţionat. Asupra acestui punct numai încape discutie."

*

E proaspătă încă în amintirea cetitorilor ceea ce a scris în această coloană d, dr. Zossin cu privire la un articol ziaristic al poetului Codreanu. In Iaşi, de altfeliu, de la „Contemporanul" încoace a fost un joc favorit al publicisticei de a descoperi plagiate şi în această privinţă „Contemporanul" a adus cîndva însemnate servicii. Din Iaşi au fost atacaţi scriitori însemnaţi ca Gh. Coşbuc, Gh. din Moldova şi alţii pen tru plagiat. E drept însă că nu s'a comis la noi vre un abuz de feliul celui comis de inexprimabilul Caion care nu şi a retras decît în faţa juraţilor învinuirea de plagiat, adusă lui Caragiale

Se confundă adeseori, apoi, noţiunea de plagiat în acea de imitaţie şi în a această privinţă d. Gh. Panu scria dăunăzi, arătînd psihologia plagiatorilor iscusiţi :

„După cum dama care face o profesiune din furat, intră cu mare ifos în magazin, cumpără cu ostentaţie obiecte insignifiante, dar are haine cu buzunare largi şi comode, iar mîneca îi este largă acoperită toată în dantele, care îi înlesnesc îndosirea obiectelor mici dar de valoare, aşa sunt şi plagiatorii cari pregătesc şi consumă plagiatul punînd foarte multă dibăcie. Aşa în toată literatura care l interesează, el alege cartea cea mai puţin citită şi care odată s'a bucurat de mare reputaţie. Cartea lor e împărţită altmintrelea decît cea pe care o copiază. Capitole, titluri, totul e schimbnt. Ceeace figura în cartea plagiată la nceput, el o pune la mijloc sau la fine, schimbînd textul cu care începe plagiatul, mai vîrînd cîteva faze de a lui pe la mijloc şi mai cu seamă travestind sfîrşitul. Trebue ca să citeşti cartea întreagă, ca să descoperi plagiatul ; de altmintreli, dacă te vei mulţumi ca să frunzăreşti cartea şi să judeci după împărţiri în cărţi şi capitole, niciodată nu vei putea descoperi plagiatul.

Plagiatorul comite actul de premeditare şi cu pîndire, ca să zic aşa. El îşi face mai de înainte planul, îşi pune toate ipotezele în care riscă de a fi prins căutînd a le înlătura sau a le neutraliza.

Care este deosebirea între plagiat şi imitat, precum şi între ceeace unui autor îi e permis să ia dintr'un altul şi ceeace nu e permis ?"

La această importantă întrebare nici d. Panu nici alţii nu pot răspunde cu destulă preciziune, pentru problema şi psihologia plagiatului sunt chestiuni complexe, vagi, elastice Aceiaşi reticenţă o face şi severul domn Chendi în articolul sus citat :

„...Vorbind însă despre plagiat, suntem datori să ne facem o rezervă. Ar fi trist ca din diferitele cazuri ivite să tragem consecinţe generale şi să fim oare-cum bănuitori faţă de producţia noastră literară. Una este plagiaiul, care e o îndeletnicire vinovată şi trebuie pedepsită, şi alta aşa numita inspiraţie dintr'un alt autor, sau din literatura străină. O personalitate îşi însuseşte pe nesimţite şi concretizează gîndul vag şi nelămurit al altei personalităţi şi altfel naşte adeseori o operă bună dintr'un *sîmbure*, prăsit pe pămînt străin. Această inspiraţie da, e necesară şi nu are a face cu plagiatul umilitor."

S'ar părea, în rezumat, că... toţi au dreptate Poate că însăşi originalitatea noastră e tot un plagiat al unor adevăruri mai vechi sau cel mult o transformare a unor forme mai vechi de gîndiri şi de cunoştinţi. **A.**

Audiţiune colorată

— Dintr'o conferinţă a d-lui prof. dr Marinescu —

Savantul profesor d-l dr. G. Marinescu din Bucureşti, a ţinut săptămîna trecută, în una din şedinţele Academiei Romîne o conferinţă în care a făcut comunicări nouă asupra *audiţiunei colorate.*

D l d-r Marinescu începu prin a face schiţarea istorică a acestei materii arătînd că de şi subiectul ei e puţin cunoscut la noi, totuşi de mult încă, reposatul profesor ieşan d r Eduard Gruber ţinu la Iaşi o conferinţă despre audiţia colorată şi făcu şi comunicări în această privinţă la Paris.

Apoi savantul academician citeşte observaţiunile sale personale făcute mai cu seamă asupra unei doamne culte şi care a călătorit mult. D-sa dă o definiţiune audiţiei colorate arătînd că ea este particularitatea nervoasă a unor anumite persoane, care cînd vorbesc sau cînd citesc ceva, au senzaţii de culori.

Arată cum sunt văzute diferite cuvinte de acelaş subiect, ca de exemplu numirile de oraşe : Paris, Berlin, Viena şi apoi a unor senzaţii ca de pildă senzaţia de : bucurie.

Aceste arătări le dovedeşte expunînd două cartoane mari cu diferite cromatizme de culori, dintre care unele reprezintă consonantele şi apoi cele cinci vocale.

In savanta şi curioasa comunicare d l d-r Marinescu citează şi pe diferiţii medici şi savanţi cari s'au ocupat cu problema aceasta, arată că ea e contagioasă, şi că cea mai complectă scriere asupra ei e acea a d-rului Mendozza care citează 134 cazuri de audiţie colorată.

In literatura mondială d-sa găseşte legătura dintre ştiinţă şi literatură asupra audiţiunei colorate, citînd poeţi şi prozatori celebri, în care se găsesc manifestaţiunile acesteia.

Audiţiunile colorate nu sunt alteraţiuni ale retiniei, ci fenomene cerebrale care se explică prin o specială dezvoltare a centrelor nervoase şi vizuale.

Această comunicare a savantului profesor fu ascultată cu multă atenţiune de numerosul şi cultul public, care aplaudă cu călduroase aplauze pe conferenţiar. **P.**

Litere-Ştiinţe-Arte

In toiul stagiunii.—Cine s'ar putea plînge oare în Iaşi de lipsă de spectacole ? S'ar părea că ne aflăm în toiul unei bogate stagiuni sau în era unui re cord teatral. Intr'un interval mai mic decît o singură lună de zile avem : 5 reprezentaţiuni de operetă germană, două spectacole ale d-nei Bărsescu, un spectacol atrăgător al diletanţilor societăţii „Domniţa Ruxanda", concertul profesorilor Teodorescu—Sibianu—Teodorini, 4 reprezentaţiuni ale trupei Davila, 4 seri de operetă rusă ori malo-rusă, două reprezentaţii franceze ale frumoasei Madeleine Dolley, concertul orchestrei germane „Kaim", fără a mai vorbi de obişnuitele reprezentaţii ale trupei dramatice beneficiile Popovici şi d na Pruteanu, seratele transformatorului Iasy şi animatele reprezentaţii ale cinematografului Bottez. Şi de sigur ne-au mai scăpat din memorie cîte-va.

Iaşul este de sigur un oraş unde lu mea nu se plictiseşte în timpul iernei...

*

In „Ordinea" de azi se povestesc în „Scrisori din Iaşi" oare cari picante amintiri din viaţa generoşilor iaşeni, odinioară social-democraţi sau „prieteni" a lui I. Nădejde. Se vorbeşte deasemenea despre dispariţii Iaşului, dintre care fac parte acum şi ex-directorul teatral, d. H. G. Lecca.

Societarul comediei franceze Louis Leloir, a murit în vrîstă de 49 de ani. Era şi un scriitor dramatic de talent.

*

Curtea cu juraţi din Budapesta a achitat pe traducătorul romanului „Sanin" învinuit cu răspîndirea de imoralitate şi atesim. A fost un proces aproape senzaţional. Apărătorul dr. Kenedi, reputat publicist şi el, a acuzat pe procuror, că a făcut politică şi a fost unelta ministrului de justiţie, făcînd proces pentru romanul „Sanin".

*

Din Berlin se anunţă că celebrul virtuos al violinei, Willy Burmeister, a suferit o pagubă, care-l va lăsa nemîngîiat pe toată viaţa.

Ducîndu-se să dea un concert în Silesia de sus, însoţitorul său i-a scăpat jos violina, care s'a făcut ţănduri.

Instrumentul acesta, un veritabil Stradivarius, avea o valoare de 110,000 mărci (137.500 lei).

*

Maxim Gorki a fost exclus din partidul socialist rus în urma polemicei ce a avut loc cu ocazia întemeierei în insula Capri a unei „şcoli de lucrători" de către Gorki care locueşte pe acea insulă.

*

Renumita artistă franceză Jaanne Garnier a avut o lungă convorbire cu Impăratul Wilhelm la castelul Neudeck. Suveranul a adus mari elogii defunctului Coqueline ainé.

*

Gustav Mahler, directorul operei din Newyork lucrează la o nouă operă : „Thesus".

*

D na Steinheil care a încasat cîte 15,000 de lei de la cîte un ziar francez şi englez pentru „Memoriile" ei se află la Londra şi va cînta pe o scenă a Metropolei. „Eroina" are o voace drăguţă, se zice.

*

Miss Desi Parnell, e o simplă coristă la un teatru londonez, s'a măritat cu prinţul Nasir Ali Khan, fiul unui dintre cei mai bogaţi şi mai puternici prinţi indiani. Prinţul a dăruit coristei, îndată după nuntă, o podoabă de brilante, în valoare de 600,000 franci. El e în vrîstă de 26 ani şi trăeşte de opt ani în Oxford şi Londra.

*

STRUNA ZILEI

CHIMIE

Noua lege sanitară înfiinţează încă un număr de institute de chimie, cel din Bucureşti şi Iaşi fiind insuficiente.

Ziarele

O, întru cît priveşte Iaşul—
Ştiţi, vorba între noi rămînă—
La institutul nostru chimic
Insuficienţa-i chiar stăpînă.

Informaţii

❑ *S'a ivit o rază de speranţă că incuria, scandalul şi risipa, cari constitue baza serviciului sanitar superior, vor fi, dacă nu oprite, căci înaltul guvern le patronează, cel puţin desbătute în Parlament şi înfierate.*

Fruntaşul liberal dr. Petrine-Paul a adresat, în şedinţa de ieri a Senatului, o interpelare, ministrului de interne, cerînd să i se pună la dispoziţie o serie de acte, prin care fruntaşul liberal urmăreşte să stabilească halul în care Cantacuzinii şi Sionii au dus importanta instituţie.

❑ Intr'un ziar liberal s'a nimerit o delicioasă eroare de tipar : în loc de C. Stere, s'a tipărit C. *Sters.*

Curat sters!

❑ Excelentul ziar „Socola" ne cere să publicăm numele conservatorilor, cari declară că n'au nimic comun cu acel ziar.

Răspundem : toţi junimiştii, fără excepţie, au declarat aceasta. Dovadă că ei au boicotat ziarul.

❑ *Mîine fiind sărbătoarea „Intrarea în Biserică" şi atelierele tipografiei noastre fiind închise, viitorul număr al „Opiniei" nu va apărea de cît Luni 23 Noembrie, la orele obişnuite.*

❑ Şeful siguranţei d. C. Costescu, însoţit de sub-comisarii Uţă şi Bottez, a făcut astă-noapte o razzie pe la cafenelele din localitate, confiscînd sume de bani şi făcînd mai multe arestări.

❑ Mîine se va oficia, cu o deosebită solemnitate, hramul bisericei Vovidenia, filiala parochiei Golia.

❑ Se ştie că studenţii romîni ai facultăţei de teologie din Cernăuţi, au adresat o telegramă P. S. S. Episcopului de Roman, aderînd la atitudinea sa din Sf. Sinod.

Episcopul Romanului a răspuns telegrafic studenţilor teologi bucovineni, în cuprinsul următor :

„Mulţămesc pentru sentimentele exprimate prin telegrama voastră din 5 curent. Dumnezeu, pentru rugăciunile I. P. S. Mitropolit al Bucovinei şi Dalmaţiei, Domnul Vladimir, să vă dăruiască sănătate şi mîntuire. Să trăiţi spre binele sfintei noastre biserici, ca să se bucure bunii voştri profesori şi toată lumea ortodoxă". *Gherasim al Romanului.*

❑ De cîte-va zile fabricele de zahar din ţară, au rîdicat preţul cu 600 lei la vagon.

❑ Pe ziua de 1 Decembrie a. c. se va face o nouă mişcare printre perceptorii fiscali.

❑ O crimă s'a săvîrşit în satul Borăşti, judeţul Vaslui.

Locuitorul Const. Simionescu, a împuşcat pe femeea Paraschiva Purice, cu un foc de puşcă.

Nenorocita victimă, în stare foarte gravă, a fost adusă la Iaşi şi internată în spitalul Sf. Spridon, iar criminalul a fost arestat.

❑ Pe sama ministerului cultelor s'a deschis un credit extra ordinar de 3000 lei, care se vor răspunde d-lui Ernest Antoniade, din Iaşi, pentru stîngerea tuturor pretenţiunilor ce d-sa are asupra acestui minister, din cauza pugubelor suferite de imobilul său, cu ocazia dărîmărei unui zid şi a caselor din curtea bisericei Trei-Erarhi, locuite de preoţii acelei biserici.

❑ In astă-seară are loc la Teatrul Naţional mult aşteptata reprezentaţie organizată de societatea „Domniţa Ruxanda".

Reprezentaţia va fi deschisă prin prelegerea d-lui A. Tzigara Samurcaş des pre *Arta ţaranului romîn.* Va urma apoi : Intermezzo muzica ; *Iaşii în Revistă*, fantezie de actualitate, cu cuplete de d. Mărăcină

Tot ce are Iaşul mai ales şi mai distins şi-a dat întîlnire pentru astă seară la Teatru.

❑ A apărut, No. 10, anul XX, din revista „*Arhiva*" pe Octombrie cu următorul sumar :

Gh. Ghibănescu, Breasla Armenilor din Roman.—Vl. Mironescu, Note de călătorii făcute prin Bucovina, călăuzit de dicţionarul geografic de Em. Grigorovitza.—T. T. Burada, Teatrul în Moldova, Stagiunea 1853—1854.—Mihail Lungianu, La nişte rusalii.—Arhiereul Narcis Creţulescu, Din inscripţiile M-rei Neamţu.

Cronici : G. Pascu, Lucrări filologice la Academie.—Valeriu Hulubei, Biblioteca pentru toţi : Kogălniceanu, Acte, scrieri, etc.—Odobescu, Pseudo-cinegheticos : Edmonde de Amicis—inimă de copil.

❑ **Din Huşi.**—*Un ordin abuziv.*—Poporaniştii (?!) din fruntea judeţului Fălciu, călcînd cele mai elementare principii de drept şi deconsiderînd Constituţia ţărei, pactul nostru fundamental, care garantează persoana, averea şi onoarea fiecărui locuitor, au dat ordine scrise administratorilor de plăşi şi aceştia notarilor şi jandarmilor de prin comunele rurale, de a prinde şi trimite la oraş fie ori ce străin ce s'ar opri prîn comune, fie făcînd comerţ, fie că ar căuta să-şi adune avutul său de prin comune prin executarea hotărărilor judecătoreşti, fie un simplu voiajor,—căci ordinul nu face deosebire.

Aşa de pildă, un creditor (strein) avînd a lua o sumă de bani de la un locuitor de la ţară, avînd un titlu executor, cere de la judecător executarea lui ; se deleagă d. administrator de plasă spre a-l executa.—Se fac somaţiile, se aplică şi sequestrul de administrator (în lipsa creditorului, căci se poate), şi se cere termenul de vînzare.—Vînzarea trebue a se face la stăruinţa creditorului, care plecînd la ţară—este întîmpinat de notar, jandarm sau administrator, care îi fac imediat un raport şi-l trimit cu jandărmul la prefectură, şi vai de creditorul ce s'ar împotrivi, astfel că prin mijlocul acesta, toate hotărîrile judecătoreşti devin nişte titluri ilusorii neputîndu-se aduce la îndeplinire nici odată.

Intrebăm pe prefectul Corbescu : are cunoştinţă de aceste ordine ? Şi pe ce lege se basează ele ? Cum se conciliază art. 13 din Constituţie ? Ne îndoim însă că d sa să cunoască şi că emană de la el astfel de ordine.—Suntem ţară constituţională şi trebue să respectăm legile şi să ne supunem lor.—Trebue să deprindem poporul în a pătrunde aceste legi şi a le asculta—trebue pentru propăşirea ţărei, a deprinde poporul a-şi cunoaşte fie-care drepturile şi îndatoririle sale.—Căci dacă acei ce sunt chemaţi a păzi legile şi a-le aplica conform cu dreptatea, le desconsideră şi nu ţin samă de nimic, ce să zic de bietul ţăran, care în neştiinţa lui, comite unele delicte (ca ultrajuri, substragerile sub seqestru etc.) neavînd nici cine să-l înveţe, nici de la cine să ia exemple.

E de dorit ca legile să fie respectate.

Coresp.

❑ In consiliul general de instrucţiune, secţia învăţămîntului primar, au fost delegate doamnele : Ana Conta-Kernbach, din partea şcoalelor primare şi Elena Meissner, directoara liceului, fost Humpel, din partea învăţămîntului particular.

❑ De către administraţia comunală Tg.-Frumos se administrează pădurea Laiu-Stroeşti, proprietatea casei şcoalelor.

Denunţîndu-se ministerului, că acea pădure ar fi fost complect devastată, a fost delegat să meargă la faţa locului sivicultorul Teodorescu.

Acesta, inspectînd pădurea, în zilele de 16 şi 17 c a constatat că un mare număr de arbori au fost tăiaţi, mlada păscută cu desăvîrşire pe o întiudere de cinci ha.

Silvicultorul a dresat actele necesare, constatînd şi contravenţia la legea silvică.

Primarul lamandi va avea să se justifice referitor la aceste noi fapte.

DIVERSE

— Eri s'a înaugurat sinagoga din strada albă No. 7, de către rabinul din Ştefăneşti.

— In strada Arapu No. 132 a încetat din viaţă, Toader Movilă în etate de 105 ani.

— Sîmbătă 21 Noembrie, ora 3 p. m. odată cu lecţiunea de limba esperanto, ce are loc în localul clubului meseriaşilor din Piaţa Unirea, se vor pune şi bazele definitive ale societăţei Esperantiste din localitate. Vor lua parte la această adunare, în afară de numeroşii membri şi membre din localitate şi doi delegaţi din Bucureşti.

— Duminică 22 Noembrie, va avea, loc la Teatrul Regal Pastia, al doilea mare bal-mascat, dat de I. L. Ducaten.

Muzica Batalionului 4 vînători. Sala va fi bine încălzită şi frumos decorată. Un garderob bine asortat cu costume excelente, va fi la dispoziţia vizitatorilor. In fie care Duminică vor urma baluri-mascate.

— **Sîmbătă 28 Noembrie va avea loc în saloanele societăţii de Gimnastică Muzică şi sport, prima Serată Intimă familiară.—Va cînta muzica regimentului 13 Ştefan cel Mare şi se va petrece, ca de obicei, de minune.**

Pentru sărbătorile Crăciunului, comitetul societăţii a şi început pregătirea unui frumos „pom".

TEATRUL DAVILA

REFUGIUL

Piesă în 3 acte de Dario Nicodemi

„*Refugiul*" este o comedie—am putea spune o dramă—de pasiune, violentă aproape brutală.—Barbaţi, femei, din lumea cea mai bună, trăesc într'un mediu elegant... Ei sunt inteligenţi. culţi, artişti.. Ei sunt civilizaţi şi foarte bine crescuţi. Dar drama apare. Ea îi coprinde îi stăpîneşte imediat, şi spoiala lor superficială de civilizaţie se sfărîmă, aerul lor de oameni bine crescuţi dispare. Ei au gesturile răutăcioase, gesturile violente ale unor bestii deslănţuite. Aceasta e ideia filosofică a piesei.

„Refugiul" a luat fiinţa la Agay, în acea splendidă cotitură a Mediteranei —unde în fiecare iarnă vin să viseze şi să scrie Donnay şi Brieux. Autorul era singur la hotel—unde lucra pentru d-na Réjane, o piesă „l'Aigrette". Nu vedea pe nimeni, nu vorbea cu nimeni. Tot timpul şi'l petrecea în odaia sa înegrind hîrtie sau privind marea. Dar din cotul de desupt, se urcau zgomotele vieţei. Se auzeau oameni, vorbind, rîzînd, ţipând şi certîndu-se.

Şi încetul cu încetul s'a născut în mintea autorului, ideea unui om care ca el s'a evadat pentru a scapa de mulţime şi de sgomot şi s'ar fi refugiat în ultimul cat al unei case într'un splendid colţ al naturei. Un zid îl desparte de viaţă Şi îşi închipue că e liniştit în turnul seu ca un călugăr în a sa chilie. Se înşală ; viaţa se ridică pînă la el fără voia lui. Il cuprinde, îl aruncă într'o dramă de violenţă şi de pasiune. Şi iată „Refugiul" sau cel puţin punctul de plecare după cum îl explică însuşi autorul d. Nicodemi prin pana prietenului seu d. Marches în „La Liberté".

Dar iată subiectul piesei :

*

Pictorul Gérard de (Volmiéres) s'a refugiat în singurătate. La ultimul cat al vilei ce a denumit'o „Refugiul", trăeşte isolat de lume--culcîndu-se cînd i e somn mîncînd c'nd i-e foame—fără a şti ce ceas este în ce zi se află. Vizite nu primeşte, scrisorile le rupe—jurnale nu citeşte. Uşa lui e cu rigorizitate închisă tuturora. Un eveniment însă mai deosebit care a emoţionat pe toţi numai Gerard care s'a bricadat sensibilitatea contra ori cărei atingeri exterioare rămîne calm—un accident de automobil—evitat însă—a făcut ca consemnul strict ce închide uşa lui Gérard să nu mai fie respectat, şi toată lumea invadează camera refugiatului. Gérard nu ştie cum să scape de lume şi spune mereu soţiei sale că trebue să fie foame invitaţilor sei, şi să-i ducă la masă, Julieta exasperată, se reîntoarce singură şi provoacă o explicaţie cu barbatul ei invinuindu-l că-i face o viaţă de nesuferit, că e ridiculisată de toată lumea că aceasta nu mai poate fi dusă—că în fine ea ştie bine motivul acestei refugieri : cauza e că are o metresă pe care o poate vedea mai-cu uşurinşă avîndu-şi astfel eşirile şi intrările mai libere, şi în această scenă, educaţiunea, manierele alese, totul a dispărut—bestia deslănţuită vorbeşte. Gérard însă tace, tace cu înverşunare—numai cînd aude că Julieta, a scris mamei sale care este singura lui iubire şi veneraţiune în viaţă—numai, atunci vorbeşte; şi vai de biata soţie : cînd aude din grra soţului ei că el a avut cunoştinţa de adulterul soţiei sale —şi că acesta e cauza refugiului seu. Din trufia cu care vorbea—cade zdrobită la auzul vorbelor soţului ei,—dar cînd voeşte să plîngă el o opreşte spunînd-i că nu mai are dreptul să plîngă ; că lacrimile sunt sfinte şi c'a perdut dreptul lacrimelor.

*

In actul al doilea, Dora, fiica d-lui de St. Airan, oapetele, soţilor de Volmiéres şi logodnica lui, d. Airan fostul amant al Julietei Valmières—este surprinsă în braţele lui Gérard care de o lună este amantul ei. Ne fiind găsită în camera ei de către Nina soră sa, care o căuta, toată casa este în picioare căutînd pe Dora—pe care Gérarard nu ştie cum să o scape. O închide în alcov şi în urma unei scene cu nevasta sa îi cere să divorţeze pentru a permite să salveze onoarea d-rei Dora Lacroix pe care o iubeşte. Julieta întâi primeşte, pe urmă refuză cu înverşunare : scena aceasta, este de un cînism şi de o brutalitate de bestii omeneşti.

*

Actul al treilea, St. Airan cuprins şi de bănuială că logodnica sa Dora e cu Gérard vine să-l întrebe unde e, Şi Gerard îi răspunde scurt ; e aci. St. Airan mărturiseşte că vrea să o ea pe Dora numai pentru bani şi că o va lua şi acum, ca şi inainte, în contra tuturora. Gérard chiamă pe Dora să-i spună singură că nu-l mai poate lua şi atunci St. Airan pleacă, nu însă înainte de a otrăvi sufletul Dorei printr'o bănuială teribilă : îi ţipă Dorei că nu a fost nici odată iubita lui Gerard şi că aceaste nu a luat'o de cît să se răzbune contra lui St. Airan, luîndu-i logodnica.

*

In al actul al patrulea, Dora care iubeşte la nebunie pe Gérard. nu se poate hotărî a-l lua de soţ, căci nu mai crede. Ş'atunci Julieta—printr'o sforţare sufletească,—convinge pe Dora că ea nu a fost răzbunarea lui Gérard, ci că este iubită cu adevărat. Dora, care nu cerea de cît a crede, isbucneşte în plîns de bucurie şi pe cînd se asvîrle în braţele lui Gérard, exaltat de fericire—Julietta cade zdrobită de povara şi greutate eroizmului seu.

Ultime informaţii

❑ **Membrii partidului conservator-democrat din Iaşi sunt convocaţi în adunare generală, în localul clubului, pentru Duminică, 22 Noembrie, ora patru d. a**

❑ *D. C. Stere, refuză să convoace comitetul executiv al partidului liberal local pentru fixarea candidatului la alegerea parţială a colg. II Senat din Iaşi.*

Nu se cunosc cauzele acestui refuz. Comitetul urma, în cele din urmă, să fie convocat pe Duminică 22 c. dar d. Stere n'a făcut aceasta.

*

Liberali fruntaşi din Iaşi, deputaţi şi senatori, s'au prezintat d-lui Brătianu, căruia i s'au plâns de atitudinea şefului local Obţinînd un răspuns indoelnic, fruntaşii s'au adresat d-lor Toma Stelian şi Eug. Costinescu, ambii adversari ai d-lui Stere.

Ambii miniştri, după ce s'au înţeles între ei au răspuns delegaţilor:

Mai aşteptaţi încă cîte-va zile şi dacă d. Stere nu vă va convoca, s'o facă vice preşedinţii şi să fixaţi candidatura.

Aci stau lucrurile, iar d. Stere stă la Bucureşti.

❑ *Consiliul profesoral al facultăţei juridice din Iaşi, a atins în treacăt, faptul de a şti dacă trebue să se solidarizeze cu acţiunea facultăţei juridice din Bucureşti.*

Chestia nu va mai fi readusă în discuţie.

❑ *Nici astă zi nu funcţionează firul special Bucureşti. E a treia zi de cînd durează anomalia aceasta şi nimêni nu se gîndeşte să iee măsuri.*

❑ *Un ordin de astă-zi al disperatului director al prefecturei judeţului Iaşi, isgoneşte pe groparii evrei de la cimitirul israelit local, pe motivul că acel cimitir este situat în comună rurală.*

Că Moţet, directorul, procedează ast fel, nu este de mirare. Om anormal, este firesc ca tot ce face să fie anormal.

Ne mirăm, însă, că prefectul de judeţ, om în toată firea, tolerează ast-fel de acte incoherente.

❑ *Pădurea din Slănicul-Moldovei, proprietatea casei Sf. Spiridon, este foarte productivă pentru acea... casă.*

Copacii de acolo se vînd fără licitaţie, probabil în interesul casei, care, prin mijlocul acesta, doreşte să ocolească licitaţiile, care, de multe ori, dau loc la înţelegeri între licitatori, în dauna casei.

Acum cîte-va luni s'au vîndut din pădurea Slănicului, prin bună înţelegere, copaci pentru vre o 100.000 lei. Zilele trecute, tot prin asemenea ideală înţelegere, s'a făcut o nouă vînzare, unui Alexandru Solomon Steinfeld pentru 66,780 lei.

Mari sunt minunile casei, casă a Sf. Spiridon!

❑ Profund ilustrul barbat de stat, îe vorba, fireşte, de d. D. A. Grecianu, a făcut sau ar fi făcut o declaraţie politică.

Dacă a făcut o sau ar fi făcut-o—noi habar n'avem. S'a găsit poate un reporter naiv, care să fi înregistrat o declaraţie politică a fostului ministru al justiţiei.

Noi, însă, n'am fi în stare să înregistrăm asemenea declaraţie, fiind-că convingerea noastră este că fostul ministru n'ar fi în stare s'o facă. Ar trebui s'o auzim cu urechile noastre, ca s'o credem—şi aceasta nu se poate, fiind că noi n'avem cum auzi cînd vorbeşte d. Grecianu.

Este, deci, luată din aier invinuirea ce ni se aduce de „Evenimentul", cum că noi am fi înregistrat o declaraţie a d-lui Grecianu.

❑ **D. profesor dr. N. Leon va răspunde, în numărul de mîine al „Noului Reviste Romîne", la atacurile ce i au fost adresate de prof. Cuza.**

❑ O originală somaţie prin portărei.

D. profesor Cădere a fost însărcinat de minister să plece în străinătate, pentru studii. Urma să-i ţie locul d. profesor Popescu, pe care l'a suplinit d. Cădere, cînd d. Popescu plecase la Paris.

D. Popescu, însă, refuză să ţie locul colegului seu la şcoala „V. Lupu", această şcoală fiind situată în afară de oraş.

Astă zi d. Cădere a somat pe d. Popescu, prin portărei, să-l suplinească.

❑ **Consiliul profesoral al facultăţei de drept din Iaşi, a delegat pe d. prof. Cantacuzino în Senatul universitar, în locul devenit vacant prin alegerea ca decan al d-lui D. Alexandrescu.**

❑ **Privitor la sinuciderea librarului gălăţean Daniel Friedman, despre care am vorbit ieri, mai aflăm următoarele: Friedman s'a sinucis aruncîndu-se d'inaintea trenului de marfă No. 510, ce venea din Moldova.**

Corpul nenorocitului, groaznic mitulat, a fost găsit de cantonierul de serviciu, în apropiere de depozitul de petrol al d-lui Moisiu.

D-rul Stavrescu a constatat decesul.

Neînţălegeri familiare, după unii, o boală de nervi, după alţii, ar fi cauzele actului fatal.

❑ Azi dimineaţă recruţii din Bat. IV vînători, au depus jurămîntul.

După amiază, soldaţi au fost învoiţi în oraş.

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învăţătorii săteşti „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceştia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, şi 6 lei pe jum. an, plătiţi înainte.*

❑ **Marele incendiu din str. Palat.**—Astă-noapte, pe la orele 10 şi jumatate, un incendiu a isbucnit, în împrejurări suspecte, la un depozit de droguri, din str. Palat No. 4, în ograda caselor unde a fost gimnaziul „Alexandru cel Bun" case distruse astă-iarnă de incendiu.

Focul a pornit de la nişte baratce din ogradă, unde droghistul Rosenştein, avusese depozit, pe care cu două zile mai înainte, îl mutase într'un apartament din faţă.

In scurt timp aceste baratce au fost cuprinse de flacări şi focul continua să se întindă mereu.

S'a dat de ştire autorităţilor şi au sosit la faţa locului ambele secţiuni de pompieri, d. procuror Winkler, comisarii C. Costescu, şi P. Argintoianu, Gh. Ştefăniu, ajutor de comandant de sergenţi şi alţii. Baratcele au fost complect distruse de incendiu, care ameninţa să cuprindă şi locuinţele vecine. Se născuse o panică mare, vecinii, care se vedeau ameninţaţi, alergau care în cotro, pentru a'şi salva avuturile. Lipsa de apă a fost şi de astă dată cauza nelocalizărei la timp a focului. Pompierii, cari n'au la dispoziţie de cît două sacale, cu ajutorul oamenilor de la serviciul stradelor, au avut de muncă până în ziuă, pentru a localiza focul şi de a împiedeca propagarea lui şi mai departe.

*

Cum şi prin ce împrejurare a luat naştere focul, nu se ştie încă, cu precisie. E fără îndoială însă că focul a fost pus.

Droghistul Iacob Rosenştein şi Ioan Raclariu, au fost arestaţi la siguranţă.

Din cercetările ce s'au făcut reissă următoarele:

In curtea caselor unde a fost gimnaziul „Alexandru cel Bun", se aflau baratcele şi magaziile care au fost distruse de incendiu şi în care droguistul I. Rosenştein avea un depozit.

Acum cîte-va zile el ceruse unei case asigurarea acelui depozit. In vederea asigurărei Rosenştein tocmise pe Ioan Raclariu ca paznic. Asigurarea însă i-a fost refuzată şi droghistul Rosenştein strămută imediat depozitul din acele baratce, precum şi nişte mărfuri ce le avea acolo, în nişte magazii din casele unde fusese gimnaziul.

Paznicul Raclariu, în momentul cînd era arestat, a strigat: „ce mă arestaţi pe mine, eu n'am dat foc, ci stăpînul".

Astă-zi se continuă cu cercetările, iar cei doui continuă de a fi arestaţi.

❑ Comisiunea de judecată a institutorilor şi învăţătorilor circumscripţia III Iaşi, a fost convocată pentru Duminică 22 Noembrie pentru a judeca pe învăţătorul V. Ciubotariu de la şcoala din comuna Mitoc, judeţul Botoşani, dat judecăţei pentru neregule.

❑ **Pe ziua de astă-zi s'au constatat în oraş alte două cazuri noi de febră tifoidă.**

❑ **Universitare.**—Senatul universitar, în şedinţa de aseară, a recomandat în unanimitate, rîdicarea la rangul de profesori definitivi, pe d-nii agregaţi I. Paretz şi Iulian Teodorescu.

— Astă-zi a sosit la rectorat, confirmarea d-lui I. Găvănescul ca Decan al facultăţei de litere.

— D. C Jornescu, distins licenţiat al facultăţei juridice din Bucureşti şi-a susţinut eri, cu succes, examenul de I iul doctorat, înaintea comisiunei compusă din d-nii profesori V. Dimitriu, D. Alexandrescu, I. T. Burada şi I Peretz.

— Consiliul facultăţei de litere, care urma să se întrunească aseară în vederea sărbătorirei d-lui Titu Maiorescu, s'a amînat pentru Luni, din cauza lipsei d-lor prof. I. Caragiani şi Al. Philippide.

— Consiliul facultăţei de litere a făcut cunoscut că studenţii bursieri, de la această facultate. care se vor înscrie şi vor urma şi cursurile la alte facultăţi, vor pierde bursele:

❑ **Membrii cercului cultural Rădeni, în număr de 17 s'au întrunit la şcoala din Bivloari, Duminică 15 Noembrie.**

Au luat cuvîntul d-na Elena Bejenariu, care a vorbit despre „Puterea exemplului şi educaţie". D-sa a arătat care e rolul familiei şi în special al mamei, citînd exemple din diferiţi pedagogi streini.

S'a făcut apoi discuţia subiectului tratat şi toţi au aprobat cele spuse de d-na Bejenariu.

Adunîndu se apoi un număr de 60 săteni s'a ţinut o conferinţă publică.

A luat cuvîntul d. N. Rîpeanu, care a vorbit în chestia obştiei „Soloneşti", a citat statutele, explicîndu-le şi dînd lămuriri în privinţa drepturilor şi datoriilor ce au membrii fie-care individual şi toţi împreună, sfătuindu i să fie uniţi şi să nu se potrivească gurilor rele care caută distrugerea unor ast-fel de asociaţii binefăcătoare.

Mai vorbeşte apoi d. Vasile Sevastian care laudă iniţiativa unei asemenea tovărăşii şi roagă pe toţi membrii asociaţiei să se întrunească într'o altă serbătoare, cînd li se va face o dare de seamă despre mersul obştiei.

In urmă vorbeşte d. Petrea, administratorul plăşii, caru arată care sunt atribuţiunile administratorilor de plasă, vorbeşte despre serbătorile păgineşti; arătînd relele ce sufăr locuitorii de pe urma ţinerii acestor serbători şi conchide ca ele să fie părăsite pentru binele ţărănimei.

Tot în acea zi membrii cercului cultural „Romîneşti" s'au întrunit la şcoala din Forăşti, unde s'a ţinut o conferinţă populară în faţa sătenilor, de către învăţătorul Ioan Stavila, care a vorbit despre tovărăşii şi bănci. Ca distracţie s'au executat cîte-va bucăţi naţionale. La şedinţă a luat parte şi d. dr. Andrei Iliescu conferenţiar controlor al casei şcoalelor, care a vorbit despre rolul cercurilor culturale şi folosele tovărăşiilor.

❑ Societatea *„Unirea"* a lucrătorilor tipografi din localitate, organizează pentru mîine seară Sîmbătă 21 Noembrie o frumoasă serată dansantă familiară în sala Turn-Verein din strada Cîndu. După silinţele pe care îşi dă comitetul de organizare, această serată dansantă promite a fi una din cele mai frumoase petreceri familiare, din cîte au avut loc pînă în prezent, avîndu-se în vedere şi modul de pricepere în organizare de baluri a lucrătorilor-tipografi.

❑ **Judiciare.**—La secţia I-a a curţei urma să se judece astă-zi acţiunea ce a fost intentată poliţaiului de Mihăileni, Dobjanski şi gardistului Macovei, pentru arestarea ilegală a comerciantului Schwarz din Dorohoi.

Afacerea s'a amînat.

— La secţia II a a Curţei urma să se judece azi apelul prinţului M. Sturza, care a fost condamnat la 10 mii lei daune către familia Breabăn.

S'a ascultat ca martor pe fostul prim-procuror M. Ghinea Ionescu, după care judecarea s'a amînat pe la 13 Decembrie.

— Avocaţii Kemingher şi G. Berea, din Bacău, au fost condamnaţi de consiliul de disciplină, primul la suspendare pe timp de o lună, iar celui de al doilea i s'a aplicat pedeapsa imputărei.

Astă-zi, în apel, la s. II, curtea a redus la imputare suspendarea d-lui Kemingher, respingînd apelul d-lui Berea.

— Tribunalul comercial a amînat astă-zi pentru 30 c. cercetarea cererei comisionarului Lustgarten pentru declararea în sture de faliment a firmei Marcussohn şi Schwarz.

— Astă zi a fost declarat falit Eizic Grinberg, sticlar, str. Anastasie-Panu.

❑ *Curtea Iaşi s. II s'a pronunţat astăzi în chestia contravenţiei la legea trusturilor, făcînd divergenţă.*

❑ Iată principalele sujete din programul nou al Teatrului Pathé-Frères din sala Circului Sidoli, care începe astă-seară Vineri 20 Noembrie a. c. Impuşcarea Ducelui d'Enghien din ordinul lui Napoleon Bonaparte, reconstituită chiar pe locul execuţiunei, săvîrşită la 21 Martie, 1804, 4 ore dim.

Napoleon, primul consul, pentru a îngrozi pe regalişti, acuză pe ducele d'Enghien, floarea Burbonilor, că ar fi implicat într'un complot contra viitorului Imparat.—Ducele, cu desăvîrşire nevinovat, se afla pe atunci la Ettenheim (Baden)—El avea deosebite simpatii pentru Princesa Charlotte.—Napoleon, călcînd în picioare cele mai elementare principii ale dreptului internaţional, trimite un pluton de soldaţi pentru a rîdica pe ducele de pe teritoriul străin şi a-l aduce la Paris—Soldaţii pătrund în palat, neştiind care e ducele, se încearcă a aresta pe alţii din comeseni, urmăritul însă declară, că el este ducele d'Enghien—Ducele e rîdicat şi dus la Paris.—Cînele ducelui nu părăseşte pe stăpînul său. — La Palatul Vincennes —Un ordin fu lansat ca groapa să fie săpată **înainte** de judecata tribunalului marţial — Ducele înaintea tribunalului instituit ad hoc.—Femeea guvernorului introduce pe furiş pe principesa Charlotte în celula ducelui d'Enghien—Ducele protestează, respingînd cu indignare acuzările neîntemeiate.—In faţa morţei.—Ca şi martirul Francisco Ferrer, nevinovatul duce refuză a i se lega ochii şi comandînd el însuşi „foc", ducele cade victima uneia din greşelile mari ale lui Napoleon, care au patat aureola marelui Imparat.

Noul program săptămînal mai cuprinde între altele: Multe vederi după natură, precum: Triburile nomade, din Africa, — Pitorescul Zanzibar, oceanul Indian, foarte multe comedii precum: Un hoţ modern sau automobil contra bicicletei,—Vine dom' Maior—Jandarmul în ladă,—Se repară casa —Vederi din ţară: Constanţa şi băile de mare etc. etc etc.

Sîmbătă şi Duminică atît la matineuri cît şi sara vor fi introduse în program sujete cu totul noui.

❑ **Compania Davila în Iaşi.** — Eminentul ansamblu de sub direcţia lui Davila, care a repurtat atîtea mari succese, va da o serie de patru spectacole şi în Iaşi, teatrul Sidoli, în ordinea următoare: la 23 Noembrie, *Refugiul;* la 24 Noembrie, *Magarul lui Buridan;* la 25 Noembrie, *Stane de piatră* şi la 26, *Urmările*, apreciata piesă a colegului nostru Em. Nicolau.

Locaţia este deschisă la „Thalia".

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 20 Noembrie

Demisii de prefecţi

Bucureşti. — Se crede că prefectul poliţiei Capitalei, d. Emil Petrescu, şi prefectul de Tutova, d. Gr. Vasiliu, ar fi demisionat ca să candideze: primul la col. II Ilfov, al doilea la col. II Tutova, guvernul ne-avînd alţi candidaţi.

D. Hagi Tudorache a refuzat să candideze la Bucureşti.

Fixarea alegerilor parţiale

Bucureşti.—In „Monitorul official" de astă-zi a apărut decretul pentru convocarea colegiilor electorale I Cameră Ilfov, II Senat Muscel, I Senat Vaslui, II Cameră Tutova, pentru ziua de 13 Decembrie.

*

Bucureşti.—Pentru alegerea colegiului II Senat de Iaşi, guvernul n'a fixat încă ziua convocărei colegiului.

Se atribue aceasta, situaţiunei deplorabile în care se găseşte partidul liberal din Iaşi, carenu şi-a putut fixa încă candidatul.

Nedesemnarea candidatului pentru Iaşi şi deci nefixarea zilei de alegere, se atribue d-lui C. Stere, care, în calitatea sa de preşedinte, refuză să convoace comitetul.

Complotul din Ocnele Mari

— Noui amănunte —

Bucureşti.—Din cercetările făcute s'a constatat că acela care a conceput planul complotului a fost banditul Gheorghe Popa.

Prin ce mijloace nu se ştie încă, îndrăzneţul tîlhar a reuşit să-şi procure două revolvere şi 50 cartuşe pe cari le-a dat în primire unui tovarăş al său, un deţinut care face pe bărbierul ocnaşilor. Acesta a ascuns revolverele şi cartuşele în lada în care ţine uneltul de bărbierie.

Popa a continuat apoi să recruteze aderenţi pentru îndrăzneţul său plan. Firreşte, nu i-a fost greu să găsească tovarăşi. Unul din aceştia însă, mai puţin curagios şi gîndindu-se probabil la urmările pe cari le-ar fi avut această faptă dacă tentativa ar fi eşuat, a „trădat" secretul, comunicîndu-l printr'o scrisoare, directorului penitenciarului.

Directorul ordonînd ca în aceiaşi seară să se facă o minuţioasă perchiziţie deţinuţilor, rezultatul a fost că s'au găsit revolverele şi cartuşele în lada bărbierului.

Vinovaţii au fost încarceraţi imediat.

Intrebaţi de unde şi prin ce mijloace şi-au procurat armele, vinovaţii au declarat că le-au dobîndit prin ajutorul unor oameni „de afară", cari lucrează şi dînşii în ocne, alăturea de condamnaţii la munca silnică.

In faţa acestor declaraţiuni, parchetul tribunalului Vîlcea a fost sezizat şi procurorul respectiv a şi început ancheta, pentru a descoperi pe vinovat.

Nu e exclusă posibilitatea ca şi vreunul din gardienii penitenciarului să fie amestecat în această afacere.

In tot cazul o mare parte din vină apasă asupra direcţiei generale a închisorilor şi în special asupra directorului penitenciarului respectrv, care n'a menţinut dispoziţiunea ca ocnaşii să fie perchezitionaţi cu deamănuntul seara, cînd reintră în celule.

Ca să fim drepţi trebue să recunoaştem că şi numărul gardienilor e prea mic aşa că operaţiunea aceasta a perchezitionării necestia mult timp şi nu era ferită de pericole.

Alegere probabilă

Constanţa.—Se crede că d. dr. Zissu va fi ales president al partidului conservator-democrat, în locul mult regretatului Bănescu.

Ruptură între junimiştii din Bărlad

Bărlad.—Comitetul executiv al grupărei junimiste de Tutova, întrunit ieri seara, a decis să pună candidatura d-lui M. Vasiliu—Cristescu, la colegiul II deputaţi.

Clubul susţinînd pe d. farmacist Gregoriade, junimist, s'a produs ruptura între junimişti şi cantacuzinişti.

Se crede că d. Grigoriade va candida şi el, susţinut de junimişti.

Aeronautice

Marne.—Lathan s'a înalţat cu aeroplanul până la 475 metri, de şi sufla un vînt puternic, bătînd ast-fel recordul de înainte, de 410 metri.

Din camera turcă

Constantinopol.— Camera a adoptat în prima citire, proiectul privitor la formarea unui corp de ofiţeri în rezervă.

CIUMĂ

Constantinopol.—Un nou caz de ciumă s'a constatat la Beyrouth, patru la Alexandria din care unul mortal.

Pedepsire cu moarte

Cetinge.—Să confirmă oficial ştirea ziarelor, cum că sublocotenentul Ginovici şi patru complici au fost împuşcaţi în luna trecută, după ce au fost condemnaţi de consiliul de război, pentru crima de înaltă tradare

Acţiunea lui Iswolsky

Constantinopol.—Vorbind de uniunea balcanică, ziarul „Ikdem" cere explicaţiuni din partea diplomaţiei ruseşti, cu privire la acţiuuea ministruiui Iswolski înainte de anexare.

Deraiare

Roma.—Un tren de călători a deraiat lîngă Roma. Sunt doi morţi şi cîţi-va răniţi.

Demisia cabinetului italian

Roma.—Biuroul camerei alegînd azi şapte comisari ostili proectului de reformă tributară şi numai doi favorabili proiectului. d. Giollitti a anunţat camerei demisia cabinetului.

*

Roma.—D. Giollitti şi toţi miniştrii sunt de faţă. Sala şi tribunele sunt tiosite. Preşedintele consiliului declară în mijlocul unei mari atenţiuni, că în urma votului de azi dimineaţă al biuroului camerei, în chestiunea proectului de lege financiar, ministerul şi-a prezentat demisia sa regelui, rezervîndu-şi dreptul a delibera dacă ministerul va remîne doar pentru salvgardarea afacerilor ordinare.

*

Roma.—D. Giolitti fusese primit la ora 2 după amiază de rege. Un consiliu de miniştri a avut loc la Monte Citorio înainte de deschiderea camerei.

Duma

Petersburg.—Duma a adaptat aproape în unanimitate, moţiunea prin care se declară ilegală procedarea fostului ministru Tsimirasew, în chestia arendărei pe termin, a terenurilor conţinînd naftă.

Skupcina

Belgrad. — In şedinţa Skupcinei, d. Kazlerovici, democrat-socialist, a întrebat pe preşedinte dacă guvernul sîrbesc a făcut demersuri spre a împedica asasinatul politic comis sub un regim criminal, la Cetinge şi care constituie o pată pentru întreg poporul sîrb. Preşedintele a respuns deputatului socialist ca să se adreseze direct guvernului.

Consfătuirea de la d. Take Ionescu

Bucureşti.—Aseară a avut loc la d. Take Ionescu, o consfătuire a deputaţilor şi senatorilor conservatori-democraţi.

S'a hotărît ca membrii partidului conservator-democrat, reprezentanţi în parlament, să interpeleze guvernul în toate chestiunile.

Congresul agricol

Bucureşti.—Azi dimineaţă şedinţa congresului absolvenţilor şcoalelor de agricultură s'a deschis la orele 9 şi jumatate. Asistă d-nii I. Kalinderu, preşedintele de onoare, A. D. Xenopol şi Cristu Negoescu.

Preşedinte activ e d. Rădennu.

Primul a luat cuvîntul d. I. Kalinderu, care constată progresul agriculturei la noi.

D. A. D. Xenopol vorbeşte de chestia ţărănească şi de răscoalele din 1907. D sa spune că pentru a se remedia răul va trebui să se lupte pentru îmbunătăţirea soartei ţăranului.

D-sa combate împrumuturile ce se fac la casa rurală şi băncile populare şi zice că să nu se arendeze pîmînturi de cît numai acelora care au banii lor.

D. Rădeanu mulţumeşte d-lor Kalinderu şi Xenopol pentru participarea la congres.

Se expediază cîte-o telegramă M. S. Regelui şi ministrului agriculturei.

D. Rădeanu, propune apoi pe d. Xenopol ca membru de onoare al soc. absolvenţilor şcoalelor de agricultură.

Prin aclamaţiuni se admită.

Victor G. Cristofor

AVOCAT

Iaşi, Strada Golia No. 42

Dr. H. Solomovici

Specialist în boale de

Nas, git şi urechi

Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin

Ş'a reluat ocupaţiunea

Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Cele mai bune, încercate și economice în consumația combustibilului pentru agricultură și industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac

de la 10—100 cai putere

Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pro oră și cal putere

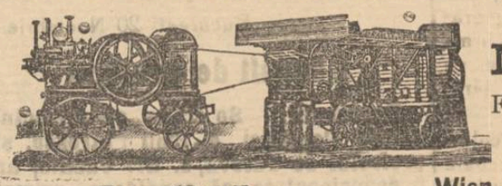

Nu face fum,
Nu face funingine

Fără pericol de foc și explozie

Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iași

27—Strada Ștefan cel Mare—27

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis — LEIPZIG — Prețul-curent ilustrat gratis

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2me, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

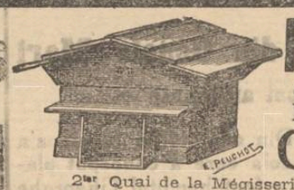

RUCHE

à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2me, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și Tabla Marca Leu precum și Saci Calcuta

Toate cu prețurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică MATINEU cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la 3 ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente în VIENA fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 133 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asigurații din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societăței peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu sentire de plata premiilor după descesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu sentirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—Strada Bărboi No. 15—

Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35—Iași

„Loteria Regatului Romin"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîștigă in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime Lei 1,50

1/4 Un sfert Lei 3,00

1/2 Una jumătate Lei 6,00

1 Loz întreg Lei 12,00

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. – No 877 – Marți 24 Noembrie 1909

Sărbătorirea lui Titu Maiorescu la Iași

Universitatea de Iași nu s'a lăsat mai pre jos ca cea de la București, în sărbătorirea profesorului Maiorescu. Toți profesorii fără osebire de culoare politică s'au unit într'un singur gînd să sărbătorească pe colegul lor, podoaba Universității noastre, podoaba literilor romîne.

Asociarea Universității de Iași și serbătorirea ce va face ilustrului profesor e o dovadă și mai vie, că Iașii n'au încetat de a fi orașul luminilor, orașul literilor.

Tit Maiorescu aici în Iași, și-a început activitatea sa profesorală si literară. Puternica sa personalitate literară aici și a luat zborul. Scoliile din Iași, începînd cu gimnaziul, apoi cu școala Normală, apoi Universitatea au numărat pe Tit Maiorescu, de profesor, de director. La începutul carierei sale a fost lovit cu patimă de autoritățile școlare, cum tot cu patimă a fost lovit și acum la sfîrșitul carierii sale. Fire combativă, Tit Maiorescu a dus lupta aproape pe terenul literilor ca și pe cel al politicei. Criticismul estetic, i a asigurat lui Maiorescu locul de onoare în istoria literaturii romîne, și fără a exagera, ardeleanul Maiorescu, trecut ceva pe la Olteni, a supt la Iași, acel simț al realității în materie literară și a formulat în teorie, ceia ce scriitori de valoare ca: Negruți, Alexandri, Cogălniceanu și alții au practicat. Revendicăm dar Iașilor, cinstea de a fi diriguit primii pași literari ai lui Maiorescu, și aici a găsit acea pleiadă de scriitori, cari l'au ajutat mult în lupta sa literară, dusă cu atita statornicie și incununată de succes. Academia i s'a inchinat mai apoi, și de 28 ani Academia stă în vederile lui despre limba. Filosofia romînă, a avut în Maiorescu nu pe creatorul, ci pe *profesorul*, care a popularizat filozofia și a făcut'o accesibilă multora.

Nu se poate, că vorbind de sărbătorirea lui Maiorescu și la Iași, să nu amintim de ministrul, care și-a uitat de sine, cînd a silit pe acest bătrîn profesor, să se demită așa de repede din carieră, pentru a nu i se repeta vorba „că face refuz de serviciu" neîntrînd în comisia de judecată a profesorilor. Serbătorirea unanimă a profesorului Maiorescu, e desaprobarea unanimă a actului samavolnic din partea ministrului Haret.

Iașii vor trăi Duminecа ce vine, viața de acum 45 ani în urmă, cînd Maiorescu și-a început cariera sa la Iași.

Guvern fără autoritate și fără popularitate

Discurs rostit Duminecă, la clubul nostru din Iași, de d. A. A. Badareu

Eri, Duminică, a fost întrunire plenară la clubul conservator-democrat din localitate. Toate saloanele clubului gemeau de lume. Presidentul nostru, d. A. A. Badareu, a rostit un mare discurs: a analizat, în mod magistral, opera guvernului; a arătat importanța alegerilor parțiale și situația regimului liberal față de ele —a subliniat și imposibilitatea unei împăcări a elementelor conservatoare.

In cele ce urmează reproducem, după notele luate, magistralul discurs al șefului nostru local:

Cu întrunirea noastră de astăzi, care se urmează după un lung interval, declarăm deschisă campania electorală. Și dacă voi spune, că această campanie se deschide cu o notă bună pentru guvern, vă rog să nu credeți că ne-am cartelat cu el (Ilaritate). Nota bună consistă în faptul, că guvernul și a dat sama de importanța alegerilor parțiale și că le-a fixat pe toate în aceiași zi: 13 Decembrie. Iașul urma să aibă o altă dată—10 Ianuarie—dar, în ultimul moment, intervenind fruntași liberali, s'a hotărît, tot pentru ziua de 13 Decembrie, și convocarea alegătorilor col II Senat din Iași.

E o notă bună pentru guvern, ie ceva franc din parte i, că are de gînd să ție seamă, în aceste alegeri, și de opinia publică. Cinci din cele mai însemnate colegii ale țărei vor fi chemate să se pronunțe: colegiul II deputați de Ilfov —cel mai mare și numeros al țărei, care cuprinde profesiuni liberale, intelectuali și clasă mijlocie; colegiul II Senat din Iași, cunoscut prin independența sa, care cuprinde profesiuni libe berale, proprietari mijlocii și pensionari, adică oameni, cari, prin rutina lor, sunt perfect cunoscători ai nevoilor statului, oameni ajunși la deplină maturitate; col. I Senat de Vaslui, colegiul marilor proprietari; colegiul II deputați Tutova, foarte numeros, căci are peste opt sute alegători, și cuprinde pe intelectuali și profesiuni libere și col. I Senat, Muscel

Știm, deci, de pe acum, că, de această dată, guvernul pune preț mare în reușită: suntem la un moment de aprobare sau deasprobare a țărei pentru guvern.

*

Cu ce se duce guvernul în aceste alegeri și cu ce ne ducem noi, partidul conservator-democrat?

Guvernul merge la luptă cu un bagaj redus și ie imposibil să obție aprobarea țărei. Guvernul are două puncte de inferioritate asupra noastră: vechimea și uzarea. Față de ele nu i-a mai ramas absolut nimic, care să-l îndreptățească să ceară o prelungire de credit din partea țărei.

Guvernul trebue să plece, căci el n'a făcut alt nimic de cît să împrăștie anarhia, să înseminteze revoluția.

Cu guvernul acesta am făcut și o experiență. Luptele politice moderne cată să dee și minorităților ușurința de-a putea străbate în Parlament. Ceea ce aiurea se face pentru minoritate, vedem că, la noi, a făcut-o guvernul pentru el: două treimi ale țărei s'au rostit contra guvernului, acesta a ramas,tdeci, în minoritate, dar continuă să guverneze.

Ce mai înseamnă, atunci, seriozitatea opiniei publice? Ce mai înseamnă ea, dacă ori și cine poate guverna?

Un accident a rupt firul de guvernare al guvernului trecut, prezidat de d. Cantacuzino, și prin acel accident, venise la cîrmă guvernul liberal. Acest guvern, făcuse, în opoziție, cartel cu o parte a partidului conservator și cercase, prin o acțiune extra-ordinară, să restoarne guvernul trecut, cu toate că acel guvern luase puterea în urma neputinței liberalilor de-a mai guverna.

Acțiunea extra-ordinară a liberalilor a constat în răsvrătiri. Au răsvrătit pînă și autonomia universitară, provocînd cunoscuta grevă, care fusese cel mai desevîrșit act anarhic.

La țară, unde terenul de resvrătire avea ființă, liberalii au resculat și mai mult patimele. Un partid politic trebue să provoace răbdare și resemnare. Guvernul actual, însă, a profitat chiar de serbările jubilare, de expoziție, ca să ne amenințe cu acte anarhice.

Noi am fi voit ca, în amintirea momentului istoric al jubileului, să fim făcut legi extra-ordinare. Am voit să creăm Banca rurală și n'am fi avut sîngerosul 1907, dacă am fi fost lasați s'o înființăm.

Liberalii ne au amenințat că vor renunța la lupta legală, dacă vom creia acea Bancă; căci ea ar fi însemnat un amestec în monopolul partidului liberal-național.

Partidul liberal a venit la putere prin o crimă socială și de aceea nici un moment n'a avut încrederea țărei. N'a avut-o venind la putere, n'a obținut o guvernînd—căci guvernul n'a voit să se pună de acord cu voința țărei, din contra, este în plin desacord cu țara.

Această situație excepțională l'a făcut pe primul ministru să declare, la Tîrgoviștea, că guvernul liberal n'are popularitate, ci autoritate.

*

Acum guvernul se va prezinta din nou înaintea alegătorilor. In condițiuni mai bune? De sigur că nu. Unde se văd succesul trecut și speranța în viitor ale unui guvern? De sigur că în Mesajul Tronului. Mesajul vorbește, în adevăr, de un succes: de succesul guvernului în politica din afară.

Succesul acesta se prezintă, mai, înainte de toate, ca o nouă înfrîngere a trufiei d-lui Brătianu. El s'a dus sau a fost dus în străinătate și cînd s'a prezintat demnitarilor streini, ministrului de externe al Austro-Ungariei sau cancelarului german, le-a spus: „ați auzit de un Brătianu, dar el ie tot Sturdza".

A făcut-o aceasta d. Brătianu, după ce meetingurile anti-austriace, fusese patronate de el, acele meetinguri care dusese pe d. Sturdza într'o casă de sănătate.

Politica externă nu poate fi variată de la guvern la guvern. A fost fericire pentru noi cînd, în 1884, ne-am alipit de politica triplei alianțe.

D. Brătianu a patronat, deci, întrunirile publice contra Austriei. Cei mai aproape de el au fost organizatorii lor. Apoi, scăpat de d. Sturdza, pleacă în străinătate și face declarații cu totul contrarii.

Este oare o acțiune romînească ca un om de stat să se pună într'o situație atît de umilitoare?

*

In politica internă guvernul se prezintase cu două puncte de orientare: reforma agrară și reforma electorală. Pentru reforma agrară s'au înscris, în budget, patru-zeci milioane, cari reprezintă anuitatea la un capital de opt sute milioane.

Cu milioanele acestea s'au creat funcțiuni nuoi și cîte nu s'ar fi făcut pentru chestia agrară, dacă, în locul slujbelor inutile, s'ar fi întrebuințat tot capitalul în creări de instituții utile?

Un fruntaș al consiliului agricol superior îmi spunea că toate slujbele nou create s'au dovedit inutile, așa că, prin noul budget, mai mult de cinci-zeci la sută vor fi suprimate.

Același funcționar superior mi a arătat că legea învoelilor agricole nu poate fi aplicată acolo unde sunt obștii sătești; iar prin desființarea dijmei în Muntenia, care punea pe țaran pe picior de egalitate cu proprietarul, țăranul din Muntenia este amenințat să fie redus la nevoia săteanului din Moldova.

Prin legile sale agrare, guvernul a introdus, la țară, dreptul la privilegiu și dreptul la răzvrătire. Ast-fel guvernul a făcut faliment cu cea mai principală lege socială.

In ce privește reforma electorală, nici liberalii nu cred în seriozitatea ei. De la sufragiul universal, au ajuns la colegiul unic. Dar cînd am propus noi întroducerea lui în Dobrogea, n'au primit. Se anunță aplicarea colegiului unic la alegerile județene. E un simplu truc electoral. Mandatele actualelor consilii generale sunt expirate. Și, spre a evita alegeri, s'a anunțat reforma, ca să se întîrzie alegerile.

Nu mai sunt, deci, pentru sufragiul universal. Acum pregătesc țara pentru colegiul unic. Asupra lui s'a și dat o mică arvună: consistoriul bisericesc.

D. Haret pregătise pe învățători pentru sufragiul universal. Cîștigase pe mulți din ei. Făcuse inspectori mari, inspectori mici, revizori școlari, revizori cl. I și chiar pentru clasele II. Chiar în consiliul general de instrucție i-a pus pe ei, dar nu cu titlurile lor actuale, ci cu acelea din opoziție: n'a zis revizorul cutare a fost numit în consiliu, ci institutorul cutare.

Numai pe preuți nu-i cîștigase d. Haret, fiind că ei au altă mentalitate, altă cultură. Atunci a inventat pentru ei consistorul, care, așa cum a fost ticluit, reprezintă o altă crimă socială. Ea a turburat biserica și starea de turburare va putea înceta numai atunci, cînd ministrul care a provocat-o, va dispare din guvern.

In armată s'a dat răul exemplu atunci, cînd, spre a face să dispară desidența liberală din Vaslui, s'a dat șefului acelei desidenți o furnitură extra legală pentru armată. Generalul Averescu a ispășit apoi pacatul acelei furnituri.

De atunci, însă, s'au descoperit alte păcate în armată și noi nu trebuie să tolerăm ca în armata noastră să fie introduse moravuri rusești.

In finanțe, actualul ministru al finanțelor a reușit să ne deie excedente budgetare, care sunt mîncate de funcții Am ajuns să vedem sporit budgetul la 430 milioane și cu toate acestea se fac mereu împrumuturi.

Urcarea colosală a veniturilor budgetare se datorește vămilor, monopolurilor și tuturor contribuțiunilor indirecte. Ele au adus acea colosală scumpire a traiului. Un alt mijloc financiar al liberalilor constă în naționalizarea liberală a tututor instituțiunilor financiare, a fabricilor și acum ni se anunță chiar și naționalizarea mlaștinilor.

Datorită acestui sistem nenorocit toate se scumpesc în țara aceasta și liberalii profită în sensul că se vîră în toate consiliile de administrație și n'are de aface că zaharul s'a scumpit din nou, de vreme ce un actual demnitar al statului primește 60 mii lei anual pentru distribuirea mandatelor, funcție delicată pe care, cînd este la guvern, o trece fiului său.

La ministerul de instrucție am asistat în ultimul timp la mijlocul pe care l'a descoperit d. Haret ca să suspende cursul justiției profesorale.

Judecătorul profesor este suveran în aprecierile sale, ele nefiind supuse nici unui recurs. Comisia de judecată profesorală într'un proces, în care erau inplicați doi profesori, dînd o hotărîre ce nu a convenit ministrului, acesta scrise o rezoluție de blam pe acea sentință.

Dacă d. Haret crede că judecătorul nu este suveran în aprecierea sa de ce nu judecă singur procese? Dar punînd acea rezoluție, ministrul instrucțiunei a comis un mare abuz de putere. S'a inspirat probabil de legea d-lui Stelian, privitoare la instituirea inspectorilor judecătorești, care n'au numai dreptul de a inspecta grefele, dar și sentințele și deciziile magistraților. Și d. Haret trebue să-și fi zis: dacă un inspector are dreptul să inspecteze pe judecători, eu ministru să n'am acest drept?

Profesorii, în desacord cu vederile ministrului, au demisionat. Aci vom asista la un nou abuz de putere al d-lui Haret: la chestia Maiorescu. D. Haret a jignit adînc pe profesorul Maiorescu, care, timp de 40 de ani, ca profesor, ca om politic și ca intelectual, a onorat întreaga noastră țară.

In fața abuzurilor ministrului, senatele universitare nu vor să mai aleagă alți delegați, ca să nu pățească și ei ce-au pățit ceilalți și ast-fel cursul justiției profesorale este întrerupt.

D. Brătianu a declarat la Tîrgovistea că guvernul actual n'are popularitate dar are autoritate. Cu exemple luate din activitatea acestui guvern, v'am dovedit, că autoritatea lui este mult mai prejos de cît nepopularitatea lui.

*

Acum să vedem care este situațiunea partidului nostru.

De la constituire alui am mers veșnic înainte. Am croit un program politic potrivit nevoilor țărei și mereu îl complectăm. Aceasta se va vedea din discursul, pe care d. Take Ionescu îl va rosti cu prilejul discuției la mesaj Partidul nostru a crescut în omogenitate și-n dragoste pentru șef. N'a fost încă exemplu în țara noastră, ca un partid așa de mare, ca partidul conservator-democrat, să meargă ca un singur om în devotamentul seu pentru șef.

Organizația noastră a sporit. Am avut din nefericire, și două încercări dureroase datorite naturei: moartea a secerat pe Ion Bănescu, șeful partidului din Dobrogea, care a fost nu numai o podoabă a Dobrogei, dar și o inimă caldă și o minte deschisă. Am încercat de asemenea o dureroasă perdere în moartea lui Dimitrie Donici, unul din cei mai mari fruntași politici ai Moldovei, dar organizația noastră a sporit enorm prin semnalul ce l'au dat liberalii din Botoșani, apoi cei din Iași, mai t rziu am avut trecerea la noi a importantei disidenți liberale din Prahova, grație căreia fieful politic perpetuu al Nababului s'a exoflisit.

Cu așa organizație puternică nu se poate să nu mergem la triumf sigur.

Partidul liberal a profitat multă vreme de sîngele rău pe care succesele noastre îl făcuse junimiștilor. Chiar a laltăeri d. Carp a declarat că nu este vorba de o acțiune paralelă între d-sa și noi, dar n'a declarat că acțiunea paralelă dintre d-sa și liberali a încetat. Acum se pare că o parte a junimiștilor a renunțat la o acțiune paralelă cu guvernul și că în alegerile viitoare, cel puțin la primele scrutine, fie care partid va lupta aparte.

Eu cred că guvernul își joacă ultima carte în această alegere și că depinde de energia noastră, ca să obținem din nou confirmarea țării, că vrea un alt guvern.

Dar cine să vie la guvern? Ce îndreptățește pe junimiști să iee puterea? D. Carp vrea guvern de 40 de ani, fiind că d. Carp, cu mentalitatea lui, ar fi fost poate un șef ideal pentru un partid din Anglia, dar nu pentru noi. Ce l'ar putea îndreptăți să guverneze țara acum la vrîsta de peste 70 de ani? Fiind că poartă în mînă sceptrul ce i l'a trecut d. Iorgu Cantacuzino? Sau ce alte motive? Vrednicie, putere de muncă?

Vrednicia și puterea de muncă le vedem clar în faptul că dela ruperea tuziunei încoace, pe cînd partidul conservator-democrat s'a organizat în mod excepțional de puternic, partidul d-lui Carp, nu numai că n'a atras absolut pe nimeni, dar a mai perdut oameni de situația d-lui Mișu Antonescu, George Mavrocordat și Virgil Arion. Alaltăeri s'a produs o sciziune mare în partidul junimist de la Tutova și o mare parte a partidului de acolo, care, cu prilejul ruperei fuziunei, remase la d. Carp, s'a întors acuma îndărăpt la d. Take Ionescu, ceia ce dovedește că toți recunosc că cel mai vrednic care a putut umplea marea lipsă de care suferea partidul conservator și anume direcția partidului, a fost Take Ionescu, ceia ce nu vedem numai noi dar și foarte mulți din adversarii noștri.

Lucrează d. Carp pentru resturnarea guvernului? Este incontestabil că o parte a armatei d-lui Carp ar dori să răstoarne și pentru aceasta să intreprindă o acțiune paralelă cu noi. Dar acea parte este împiedecată de disciplină și în interviewul de pe urmă al d-lui Carp el a declarat: eu sunt totul.

Un moment am avut iluzia că și d. Carp este pentru resturnarea guvernului. Am constatat însă în urmă, că principiile sale bărbătești să asamănă foarte mult cu acele ale d-lui Cantacuzino: d. Carp vra să restoarne cu energie, dar cu blîndeță și fără de acțiune paralelă cu restul opoziției. De aceia, ca să nu să sperie guvernul de acțiunea sa, d. Carp a acordat ultimul sáu interview unei gazete liberale.

Se prea poate ca într'o zi, grație vîntului de resturnare ce suflă în o parte a partidului d-lui Carp, să ne găsim pe baricade comune cu junimiștii și să ne frecăm cot la cot cu dînșii. Găsindu-ne astfel, se prea poate să se ivească și momente de fraternizare. Prea departe nu vom putea merge cu fraternizarea, căci din fericire există d. Carp, căruia eu îi doresc să trăiască încă mulți ani.

Să nu ne așteptăm mîntuirea de cît de la noi înșine, căci țara pe noi ne vrea.

In ce privește alegerea de la colegiul II de Senat din Iași, n'aveți să luptați numai pentru vrednicul candidat Lascar, ci trebuie să vă puneți toată energia ca să isbutiți ca Iașul să nu mai mai sufere de marele neajuns de a fi lipsit de oameni devotați binelui public: alegerea lui Gh. Lascar, nu înseamnă numai o lucrare de partid, ci și o lucrare în interesul binelui public. (Discursul șefului nostru local a fost des întrerupt de lungi și entusiaste aplause).

OAMENI ȘI LUCRURI

DUPĂ UN SPECTACOL

D. Tzigara Samurcaș e negreșit un conferențiar interesant care știe să spună lucruri instructive sub o formă plăcută. Prin cuvînt și prin proecțiuni d-sa și-a demonstrat cu abundență tema, dovedind că țăranul romîn posedă o adevarată *artă* a sa proprie, exprimată în stilul absolut original fie în port, fie în construcția locuinților. Iar această artă prețioasă, școlile întemeiate și patronate de societăți binefăcătoare, cum e „Domnița Maria" în București, „Domnița Ruxanda" în Iași *nu* o pot duce la înflorire; căci în școli se cultivă *nu* originalitatea propriu zisă, caracterul, izvodul, ci țesătura țărănească în general, fără cultul individualității.

Conferențiarul se teme de dispariția acesteia sub puterea comercializării sau industrializării obiectelor și artelor țărănești și dorește cel puțin cultivarea în acele școli a izvoadelor originale în așteptare că, starea economică a țăranului fiind îmbunătățită, țaranul însuși să-și poată readuce la o nouă înflorire arta sa proprie, cultivînd-o în menaj, în port etc. etc.

Pînă atunci, firește, școlile de feliul „Domniței Ruxanda" vor păzi, ele, comorile acelei arte naționale și merită toate laudele, toate încurajările noastre.

Și că le merită într'adevăr a ținut să afirme acel public numeros și elegant, venit să asiste la spectacolul de Vineri seara și să aplaude o drăguță revistă, unde se vorbește de însuși acel public iașan,—vorbindu-se despre.. „Tout-Iassy".

A fost în adevăr o recapitulare complectă a vieței iașane, redată mai cu seamă în manifestările ei mai frivole; un cinematograf viu cu fotografii de oameni și de lucruri: căci nu degeaba spiritualul autor al „libretului" a introdus și un fotograf-amator între personagiile piesei.

Și ast-feliu văzurăm defilînd în localul unei redacții de ziar—să fie într'adevăr influența ziarismului atît de sim·

ţită în Iaşul intelectual ?— politica zilei, cu escursiunile ministeriale în automobile ; cimitirile Iaşului cu gropile şi baricadele, cu febra typhoidă, cu apa veşnic analizată veşnic misterioasă, gazetarii de partid cu directorii, redactorii reporterii şi reporteresele lor ; tinerii şic şi „noceurs", cavaleri ai trotuoarelor, eroi ai culiselor ; ah !—iată şi culisele cu artistele străine, cu reclamale deşanţate ; iată şi teatrul naţional omorît de cinematograf ; iată şiex-directorul teatrului idealizîndu-se sub pseudonimul de „miculdictator" ; iată ruinele Iaşului, cu Palatul Administrativ, cu serviciul tecnic, cu administraţia comunală şi—least not least—naţionalismul iaşan, eroic pînă la bîtă ! Iată tot în sfîrşit ce a făcut în anul acesta preocuparea şi orginalitatea Iaşului ; redat în proză şi în cuplete pline de actualitate şi de duh. Iată în sfîrşit diletantele şi diletanţii Iaşului, unii mai timizi şi mai stîngaci pe scenă, alţii mai inimoşi şi mai îndrăzneţi.

Relevăm dintre interpreţii femenini : „*Moda* 1909" interpretată de d-na Iamandi, rolul artistei franceze—d-ra L— de perfectă dicţiune şi acel rol care trebuia de fapt, să fie al adevăratei eroine : „O elevă a „Domniţei Ruxanda" interpretat cu talent de d-ra A. Stoianovici, menită să atragă simpatia publicului asupra caritabilei instituţiuni, pe care a idealizat-o, dăruindu-i graţia ei proprie.

In rezumat : o încercare spirituală şi originală pentru noi. Căci de la celebrele comedii ale lui Alexandri—cucoana Chiriţa în Iaşi şi celelalte—Iaşul n'a mai avut literatură de acest gen. Revista scrisă de Prasin şi Herovanu a rămas nereprezentată. In schimb d-na dr. Hurmuzescu a scăpat de severitatea cenzurei şi merită cu atît mai mult felicitările presei iaşane, odată cu laudele ei.

Rodion.

Răspuns d-lui A. C. CUZA

Concepţiile religioase la cari omenirea a ajuns pînă astăzi se pot grupa în două : *dualiste* şi *moniste*. Dualismul consideră lumea materială şi cea spirituală ca separate una de alta. D-zeu şi natura ca două subatanţe independente ; pe cînd monismul consideră lumea materială ca inseparabilă de cea spirituală, D-zeu şi natura nu sunt decît o singură subatanţă.

Fiecare din aceste două sisteme au avut şi au credincioşii ei. *Moise*, *Crist*, *Mohamet*, *Pasteur*, etc. au avut convingeri dualiste, după cum *Laplace*, *Lamark*, *Berthelot*, *Haeckel*, *Huxley*, *Carl Vogt* şi mulţi alţi oameni de ştiinţă au avut convingeri moniste. La noi în ţară, tot cu convingeri moniste : *Maiorescu*, *Conta*, *C. Dimitrescu-Iaşi*, etc.

D l *Cuza* mă atacă, că fiind monist sunt anti-naţionalist. Nu văd de unde această deducţie falsă. Nici unul din moniştii menţionaţi mai sus n'au propovăduit ura de neam, din contra, cu toţii au lucrat pentru fala neamului lor. In morala creştină mai uşor se găsesc unele precepte cari vin în conflict cu naţionalismul. „Dacă cineva îţi ea haina dă-i şi paltonul" aplicat la politică ar fi dacă Austriacii ne-au răpit Bucovina să le mai oferim şi Moldova.

Dar să lăsăm gluma la o parte.

Setea de popularitate şi adulaţiune a pus în evidenţă nesinceritatea, făţărnicia şi neconsecuenţa d-lui Cuza.

In vremea cînd erau în flux ideile ateistice, d-l *Cuza* era ateist, astăzi cînd curentul naţionalist este în flux şi d-l *Cuza* a devenit creştinul cel mai fanatic şi mai intolerant.

Dacă vom mai trăi d-le Cuza, cînd monismul va ajunge în flux în Romînia sunt sigur că vei fi alături cu noi.

Pînă atunci însă îl rog, să nu mă ameninţe cu leafa, căci eu nu sunt plătit nici ca preut, nici ca profesor de teologie, ca să propăvădnesc credinţa ci ca profesor de istorie naturală. ca să propag adevărul. D-l *Cuza* ar vrea să spun că scopul suprem al creaţiunii terestre este omul, şi că tot restul naturei a fost creat pentru el ; sau că pămîntul este centrul lumei, în jurul căruia se învîrteşte soarele, luna şi stelele. Asemenea erezii nu le pot susţine ca un om de ştiinţă.

Dar în articolele mele nici măcar despre aşa ceva n'a fost vorba, după cum se poate vedea chiar din apelul meu reprodus de d-l Cuza, în care spuneam :

„Ar fi timpul ca şi oamenii noştri liberi gînditori, loiali, să se organizeze între ei pentru a duce o *luptă sistematică contra credinţelor supranaturale*, cari apasă omenirea de mii de ani, căutînd a vulgariza adevărul, binele şi frumosul".

Iată şi concluzia d-lui *Cuza* : „ne chiamă de la înălţimea catedrei universitare, de pe care e pus să propovăduiască *ştiinţa* şi *ordinea*, la o luptă vrăjmaşă împotriva Religiei creştine şi a ordinei în stat".

De unde concluzia aceasta ? A lupta în contra credinţelor supra naturale înseamnă a lupta contra ordinei de stat ? Nu văd şi nici nu ştiam că ordinea în statul romîn este bazată pe credinţi supranaturale.

Tendinţa d-lui *Cuza*, de a mă prezenta ca nesincer şi inconsecuent este şi perfidă şi de rea credinţă. Căci eu nu scriu la ziare politice şi mărturisesc, fără ruşine, că n'am nici o concepţie politică (în direcţia politică am aceiaşi cultură pe care d-l *Cuza* o are în biologie). N'am nici idealul de a ajunge deputat sau senator. Dacă împrejurările au făcut ca un prietin să mă inscrie într'un partid politic—sunt şi rămîn acolo cîtă vreme nimeni nu'mi va cere să renunţ la concepţiile mele moniste.

Prin faptul că scriu la „Viaţa Romînească", la „Convorbiri literare" şi la „Noua Revistă Romînă" nu mi se poate imputa inconsecuenţă, căci scrierile mele din aceste reviste nu se contrazic ca acele ale d-lui *Cuza* din „Neamul Romînesc" cu acele de odinioară din „Contemporanul".

Tot ce am scris pînă astăzi, a fost *expresia convingerilor mele moniste* ; fie înainte de a depune jurămîntul (Origina vieţei, „*Arhiva*" din Iaşi anul 1889), fie după ce l'am depus (Generaţiunea spontanee şi Darvinismul, „Convorbiri literare", Origina omului „Viaţa Romînească" şi altele).

Mie îmi este permis a vorbi în numele sincerităţii, lealităţii şi a consecuenţei faţă cu mine însu-mi, fiind că în totdeauna am avut aceleaşi convingeri pe cînd d. *Cuza toată viaţa a şovăit, a trecut brusc dela ateismul grosolan şi neştiinţific de odinioară, cu care s'a sugerat copiilor de şcoală aruncarea şi necinstirea icoanelor, la credinţa făţarnică de astăzi care asmuţă elevii la spargerea geamurilor negustorilor evrei.*

Raporturile dintre mine şi d-l Cuza erau pe baze moniste. Eu eram un admirator al versurilor lui, iar el mă cunoştea pe mine ca monist. In polemica pe care am avut o cu profesorul *Paulescu* combătînd ideile lui teiste, i am cetit articolul meu d-lui *Cuza*, înainte chiar de a fi apărut în „*Convorbiri literare*" şi d-sa nu m'a desaprobat. Iar astăzi, fiindcă i se pare că prin articolul meu „Flux şi reflux" am atentat la popularitatea d-sale, ignorează că mai bine de 20 de ani urmăresc aceiaşi idee şi se preface că se miră de apariţiunea mea pe terenul monismului.

Dacă este vorba de contraziceri, atunci ne putem referi în deosebi la activitatea d-lui Cuza. Ziarul „*Lupta*" din Cernăuţi a fost zilele din urmă confiscat pentru reproducerea poeziei „Pe mormîntul meu" de d-l *A. C. Cuza*, prin care batjocoreşte religia creştină şi preoţii.

D l *A. C. Cuza* căutînd a dovedi că confiscarea numitului ziar este o intrigă trimete revistei „Neamul Romînesc" o altă poezie „Pe mormîntul meu" care s'a publicat în No. 129 din 15 Noembrie a. c.

Dl. *Iorga* de sigur nu cunoaşte adevărata poezie pentru care a fost confiscat ziarul „Lupta" publicată de d. *A. C. Cuza* în Revista „*Contemporanul*" anul II, pagina 688, care sună astfel :

La mormîntul mieu prietini lăsaţi popii toţi să vie,
Dar le spuneţi că'n viaţă gîndul mieu a fost ateu,
C'am privit religiunea ca o goală comedie,
Spovedania minciună şi prohodul ca prostie
Şi că ceriul pentru mine a fost fără Dumnezeu.

Un moment am crezut şi eu că este o farsă. Răsfoind însă ziarul „*Lupta*" Numărul 5 din Anul III, (număr pe care îl păstrez). „*Ediţia a doua după confiscare*" pagina 5, găsesc primele două rînduri din poezia d-lui *A. C. Cuza* de mai sus, iar ultimele trei rînduri cari urmează sunt înlocuite cu cuvîntul :

„Confiscat !"

Imprimat cu caractere groase şi însoţit de un punct de exclamaţie.

Iată cine ne înjură în numele religiei !

Intru cît priveşte pe veneratul meu profesor *E. Haeckel*, singurul căruia i s'a rîdicat un bust în viaţă de către savanţii lumei întregi, n'am să discut scrierile lui cu d. *A. C. Cuza*, care e lipsit de ori-ce cultură *biologică* şi deci în imposibilitate de a le pricepe. Sunt gata însă a da toate explicaţiunile şi a discuta Haeckelismul, *în mod cît se poate de larg*, cu oricare din profesorii universitari de materia respectivă.

Cred că dl. *Cuza*, ca economist, respectă principiul „diviziunii muncei", biologia cu cercetările ei de laborator, economia politică a d-lui *A. C. Cuza* : cu evreii ei cu „*tob şebegoim harogh*" şi alte cabazlîcuri de felul acesta.

*

Constat cu părere de rău, un lucru, că desaprobînd apucăturile studenţilor cari au semnat memoriul contra profesorului *Bujor*, se simte atins d. *A. C. Cuza*, ceea ce mă îndreptăţeşte să cred că d-sa este instigatorul. *De aceea, de data aceasta mă adresez d-sale şi-i spun : Lasă studenţii în pace, nu-i aţîţa în contra colegilor, cari nu gîndesc la fel cu d-ta, nu-i zăpăci cu antisemitism. Preocuparea lor să fie cartea.*

Dr. N. Leon
Profesor la Universitatea din Iaşi

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

Decorarea d-lui TITU MAIORESCU

— M. Regele, desavuînd actul d lui Haret, conferă d-lui Maiorescu marele Ordin Carol I, iar guvernul, prin ministrul ad-interim la instrucţie, felicitează pe d. Maiorescu —

Situaţia d-lui Haret este complect zdruncinată. Jignirea pe care el a avut îndrăzneala să-o aducă d-lui Maiorescu, a fost desaprobată de M. S. Regele, care, cu prilejul sărbătorirei de ieri, a conferit o mare decoraţie d-lui Maiorescu ; ea a fost desaprobată, de nevoe, şi de guvern, care a însărcinat pe d. Morţun să-l felicitez şi să-i remită decoraţia.

*

Eri dimineaţă, la ora 10, d. V. G. Morţun, ministru al lucrărilor publice şi ad-interim la instrucţia publică, a remis, în persoană, d-lui Titu Maiorescu, insemnele de mare ofiţer al ordinului Carol I, însoţite de următoarea scrisoare :

Domnule profesor,

Serbarea universitară de astăzi îmi dă prilejul să vă exprim, în numele guvernului, sentimentele de recunoştinţă pentru serviciile strălucite şi îndelungate, pe care le-aţi adus învăţămîntului şi literilor romîne.

Majestatea Sa Regele, ca o dovadă a acestor sentimente, a bine-voit să încuviinţeze ca să fiţi numit Mare ofiţer al „Ordinului Carol I", ale carui insemne am onoarea să vi le remit.

Primiţi vă rog, Domnule Profesor, expresiunea înaltei mele consideraţiuni.

V. G. MORŢUN

1909 Noembrie 22
Bucureşti

Informaţii

❑ Vineri, d. Dobrovici directorul general al închisorilor, însoţit de d. dr. Nedelcu de la Văcăreşti, a fost în inspecţie la închisoarea din Pîngaraţi.

Directorul general a interogat pe fie care deţinut şi a stabilit apoi tabloul de graţieri, propunînd 25 din ei.

Apoi a inspectat atelierele de lucru şi în special pe acel de cismărie.

D-sa a rămas foarte mulţumit şi a adus laude d-lui Palade, directorul închisorei. D. Dobrovici a inspectat apoi şcoala închisorei, unde d. I. Ernescu grefierul penitenciarului, care e însărcinat cu predarea cursurilor, i-a prezentat situaţia elevilor 30 în cl. I şi 20 în cl. II-a. D. Dobrovici a făcut o probă cu elevii chestionîndu-i şi rămînînd surprins de progresele realizate. D-sa aduse mulţumiri d-lui grefier Ernescu.

După aceia s inspectat grefa şi lucrările de comptabilitate, găsind totul în cea mai bună ordine.

❑ Trupa Davila a sosit în Iaşi, astăzi Luni, cu trenul de 2. Aseară a debutat la Bîrlad cu succes desăvîrşit.

❑ Un accident s'a întîmplat aseară pe la orele 9, pe str. Romînă.

Sergentul major Albescu, de la jandarmii călări, venea pe strada Romînă la vale cu o trăsură şi în care se afla şi soţia sa.

Calul s'a speriat şi a luat vînt. Soţia lui Albescu, văzînd pericolul sări din trăsură şi căzu jos, rănindu-se grav la cap.

Albescu rămase în trăsură şi ajungînd în colţul străzei Sf. Neculai, trăsura s'a isbit de un stîlp al firului electric sfărămîndu-se.

Sergentul major s'a ales numai cu mici leziuni. Soţia lui a fost transportată la spital şi pansată.

❑ Doui pungaşi urmăriseră eri după amiazi, pe un biet ţăran, pe care îl simţiseră că are ceva bani la el.

Pe cînd ţăranul se afla în piaţa Sf, Spiridon, pungaşii începură să 'l terorizeze, dîndu-se drept agenţi aî poliţiei şi spunînd că au ordin să 'i facă o percheziţie, iar apoi să 'l aresteze.

Ei fură însă surprinşi de sergentul din pont şi arestaţi.

❑ **Memoriul societarilor teatrali din Iaşi.**—Ni se trimite spre publicare memoriul adresat deputaţilor de societarii teatrului naţional din Iaşi :

Domnule Deputat

Subsemnaţii societari ai Teatrului Naţional, venim, prin cererea de faţă, a vă ruga să bine-voiţi a stărui, fie direct către D-l Ministru al Cultelor şi Instrucţiunei publice, fie ridicînd glasul D-v. autorizat în Parlament, pentru îndreptarea situaţiunei Teatrului nostru.

Această instituţiune, din punctul de vedere cultural, este poate factorul cel mai important al emancipării şi progresului sufletului naţional, din punct de vedere estetic, etic, ; mai cu seamă la noi în Iaşi. După cum D-v înşivă o ştiţi, de vr-o cîţi-va ani, ea sufere o depreciare, care o împiedică în ajungerea acestei ţinte, aşa de mare şi de înălţătoare.

Printre multe alte cauze, din cari, pe multe le trecem cu vederea, cauze, care contribuesc la acest efect nenorocit, este una, asupra căreia vă atragem în deosebi atenţiunea, şi de care vă rugăm să bine-voiţi a vă ocupa în primul rînd. Dacă veţi isbuti a o înlătura, fiţi convins că o să contribuiţi cu mult la susţinerea şi consolidarea acestui Templu de Cultură. In el oficiază preoţi, însă aceşti preoţi oficiază în zdrenţe, căci sunt a[illegible] lab remuneraţi, în raport cu [illegible] şi cu idealurile pe cari le [illegible], în cît socotim că acea[illegible] in cauzele, pentru care acea[illegible] ţiune decade zilnic. Un soc[illegible] clasa 1-a de la Teatrul Naţ[illegible], [illegible] numai cu 144 lei lunar, tot anul, ceea ce nu-i ajunge pentru hrana zilnică, necum să mai facă faţă cheltuelilor aşa de însemnate. pe cari le necesită scena.

Totuşi d-le Deputat artiştii Teatrului din Iaşi, pentru a menţinea sus, buna reputaţiune a scenei moldoveneşti, au căutat în totdeauna, cu multe sforţări, jertfe chiar, ca să acopere cum au putut şi cum s'au priceput, aceste lipsuri.

Teatrul Naţional însă, devenind pe zi ce merge un element de lupta — şi poate cel mai important, pentru educaţiunea conştiinţii mulţimei, în spre un ideal etic, estetic şi naţional, care să motiveze in deajuns inscripţia de pe frontispiciul ei ; oficiarea în el, are mari pretenţiuni. Pe acestea nu le putem realiza prin modestul salar, pe care v'am spus că-l primim.

Preoţii acestui altar al limbii romîneşti, al literaturii şi ai artei noastre dramatice, sunt meniţi să încălzească inimile, să ţie sus conştiinţa nesmului nostru acolo, înflăcărînd'o prin menţinerea într'un chip cît se poate mai curat şi mai entusiast a limbii noastre strămoşeşti, organul nostru expresiv al literaturii noastre dramatice. Ei trebue să se presinte într'un aşa chip, în cît să fie expresia sentimentelor şi ideilor ale caror representanţi sunt.

Şi aceasta cu atît mai mult, dacă comparăm subvenţia Teatrelor din Bucureşti şi Craiova, care sunt centre aproape exclusiv romîneşti — cu subvenţia Teatrului din Iaşi, unde poporaţia este săracă.

Vă rugăm dar, d-le Deputat, să interveniţi cu glasul Dv. autorizat, pentru a face ca Teatrului Naţional din a doua Capitală a ţării, care are o aşa de mare menire, sa i se vină în ajutor într'aşa fel, în cît artiştii să-şi poată îndeplini în toată voiea şi cu toată dragostea, dorinţile imperioase sufletului romînesc artistic.

Fiţi încredinţat d-le Deputat, că suntem cu adevărat conştienţi, de menirea mare pe care o avem, iar intervenţia Dv., va contribui ca să se poată realiza o parte din idealul pe care cu toţii, ca romîni, îl urmărim.

❑ *Celebra artistă franceză* **Madeleine Dolley,** *una din cete mai frumoase femei ale Franţei, o comediană care a fermecat Europa prin jocul ei minunat şi plin de eleganţă, va veni cu trupa sa în Iaşi şi va da* două reprezentaţii : Marţi 1, Decembrie 1909, **„Le Dame de chez Maxim"** *iar* Mercuri, 2 Decembrie 1909 **„La Femme Nue"**.

Repertoriul ales de **D-ra Dolley** *probează singur variaţiunea talentului acestei mari artiste.*

Locaţiunea este deschisă la Agenţia teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici.

❑ Ziarele au anunţat logodna d-rei Mărioara Voiculescu, apreciata artistă, cu d. doctor D. A. Popovici din Bucureşti.

O dotă de 150 000 lei va fi costituită la căsătorie, d-rei Voiculescu, care se va retrage din teatru.

❑ La Galaţi a decedat ieri d. Gogu Robescu, şeful junimiştilor din Galaţi.

Condoleanţele noastre familiei.

❑ D. dr. Const. Iosupescul-Grecul, deputat romîn bucovinean, a fost numit profesor de drept penal la universitatea din Cernăuţi.

❑ Eri s'a făcut la Botoşani sfinţirea bisericei Sf. Ilie, care a fost de curînd reparată şi restaurată,

Serviciul divin a fost oliciat de protoereul judeţului.

❑ Societatea „Trezirea" din Rădăuţi (Bucovina) care număra peste 15,600 membrii, numai săteni, şi care are de scop procurarea de cereale şi în special de popuşoiu, a delegat pe preşedintele Al. Haluş să vie la noi, prin judeţele din Moldova, spre a cumpara cereale.

❑ In astă seară va sosi în localitate d. colonel A. Băjescu, comandantul brigăzei 6-a cavalerie, de sub a cărui comandă face parte şi regimentul 7 roşiori din localitate. D-sa va inspecta mîne regimentul 7 roşiori.

❑ Ministerul de interne comunică prefecturei judeţului, că direcţia casei centrale a Băncilor Populare şi Cooperativelor săteşti, îi face cunoscut că după dispoziţiile art. 3, 11 şi 12 din legea de arendare a moşiilor statului, casei şcoalelor, Bisericei, etc., către asociaţiile săteşti, acelei case i s'a rezervat, pe lîngă dreptul de control şi pe acela de a cerceta şi a lua măsuri premergătoare constituirei legale a asociaţiilor de arendare de moşii. Pentru a putea însă să-şi îndeplinească cu succes această însărcinare, direcţia numitei case, are nevoie să cunoască din timp numele moşiilor tuturor judeţelor, comunelor urbane şi rurale, precum şi epoca cînd expiră actualele contracte de arendare.

In acest scop ministerul de interne a înaintat prefecturei un formutar de tablou, care complectat, să fie trimis direcţiei centrale a Băncilor Populare.

❑ Eri Duminică, 22 Noembrie a avut loc în sala clubului Meseriaşilor o întrunire a esperantiştilor din localitate, în număr de mai bine de 50, la care au asistat şi duoi delegaţi ai comitetului central din Bucureşti, d-nii Simion Miluţă şi Alex. Niculescu. S'a constituit definitiv societatea esperantistă sub denumirea de „Societatea Esperantistă Romînă, cercul Iaşi" ; s'au votat statutele, după care s'a ales următorul comitet : preşedinte, dl. Gh. D. Popovici ; vice-preşedintă, d-ra Eugenia Furtună ; secretar, dl. I. Păun ; casier, dl. N. N. Gheucă ; membri, d-na Mavra Gheorghian, d-nii B. Brociner, St. Lungu, Gh. Cănilă şi Gh. Gheorghian.

După întrunire a avut loc la berăria Bragadiru o agapă în onoarea celor duoi delegaţi din Bucureşti, urmată de mai multe toasturi în limba esperantistă.

S'au expediat telegrame M. S. Reginei şi d-lui dr. G. Robin, preşedintele societăţei esperantiştilor.

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învăţătorii săteşti „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceştia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, şi 6 lei pe jum. an, plătiţi înainte.*

❑ D. I. P. Stanciu a fost numit guard cl. III la pădurea Prisacani din jud. Iaşi, în locul d-lui N. St. Dragan, destituit.

❑ Prefecturea judeţului a fost înştiinţată că eri noaptea au ars mai multe stoguri de fîn ale locuitorului Ioan Sava din comuna Bădeni.

❑ Ministerul Cultelor a confirmat pe d. N. Filip ca epitrop din partea guvernului la biserica Sf. Grigore Teologul, din satul Mădîrjeşti comuna Balţaţi, şi pe d. I. Chiriţescu ca epitrop ales de enoriaşii acelei biserici, pe timp de trei ani.

❑ D. A. D. Xenopol membru al academiei, va pleca Joi seara în capitală pentru a lua parte la şedinţele marei instituţii.

❑ Alaltăeri noaptea, opt indivizi necunoscuţi s'au introdus în locuinţa dascalului Ion Popa din cotuna Vlădiceni, comuna Bucium şi legînd pe numitul şi pe soţia acestuia, iau maltratat oribil făcîndu-le împunsături cu cuţitul, la cap, gît şi mîini.—Jefuindu-i apoi de o sumă de bani şi mai multe lucruri, se făcură nevăzuţi.

❑ A apărut, No. 10, anul XX, din revista „*Arhiva*" pe Octombrie cu următorul sumar :

Gh. Ghibănescu, Breasla Armenilor din Roman.—Vl. Mironescu, Note de călătorii făcute prin Bucovina, călăuzit de dicţionarul geografic de Em. Grigorovitza.—T. T. Burada, Teatrul în Moldova, Stagiunea 1853—1854.—Mihail Lungianu, La nişte rusalii.—Arhiereul Narcis Creţulescu, Din inscripţiile M-rei Neamţu.

Cronici : G. Pascu, Lucrări filologice la Academie.—Valeriu Hulubei, Biblioteca pentru toţi : Kogălniceanu, Acte, scrieri, etc.—Odobescu, Pseudo-chinagheticos : Edmonde de Amicis—inimă de copil.

❑ Atragem serioasa atenţiune a d-lor Epitropi ai Spiridoniei, asupra faptului că la spitalul Paşcanu nu se face foc de vre-o septămînă, aşa că bolnavii din acel spital, în loc să se îndrepte mai rău se îmbolnăvesc.

Dispoziţia aceasta e luată de intendentul spitalului d. Stihi, care ţine cu ori-ce preţ să realizeze economii, dar nu ştim în profitul cărui buzunar ?

❑ Comenduirea pieţei a luat o dispoziţiune absolut neexplicabilă, în adevăr că este complect ridicolă, în ce priveşte pe voluntarii bacalaureaţi. Acestora li s'a interzis să treacă prin piaţa Unirei şi pe str. Lăpuşneanu, după cum în antichitate era oprit evreilor să locuiască aiurea de cît în cartierele evreieşti.

Fără a insista mai mult asupra ordinului comenduirei, ne place a crede că vom fi scutiţi a reveni.

❑ **Piesa „Refugiul" de Nicodemi, anunţată astă seară de excelenta trupă a d-lui Davila a apărut în „Biblioteca pentru toţi" şi se află de vînzare la librării.**

Compania DAVILA

Va începe astă seară seria de 4 reprezentaţii în sala Sidoli

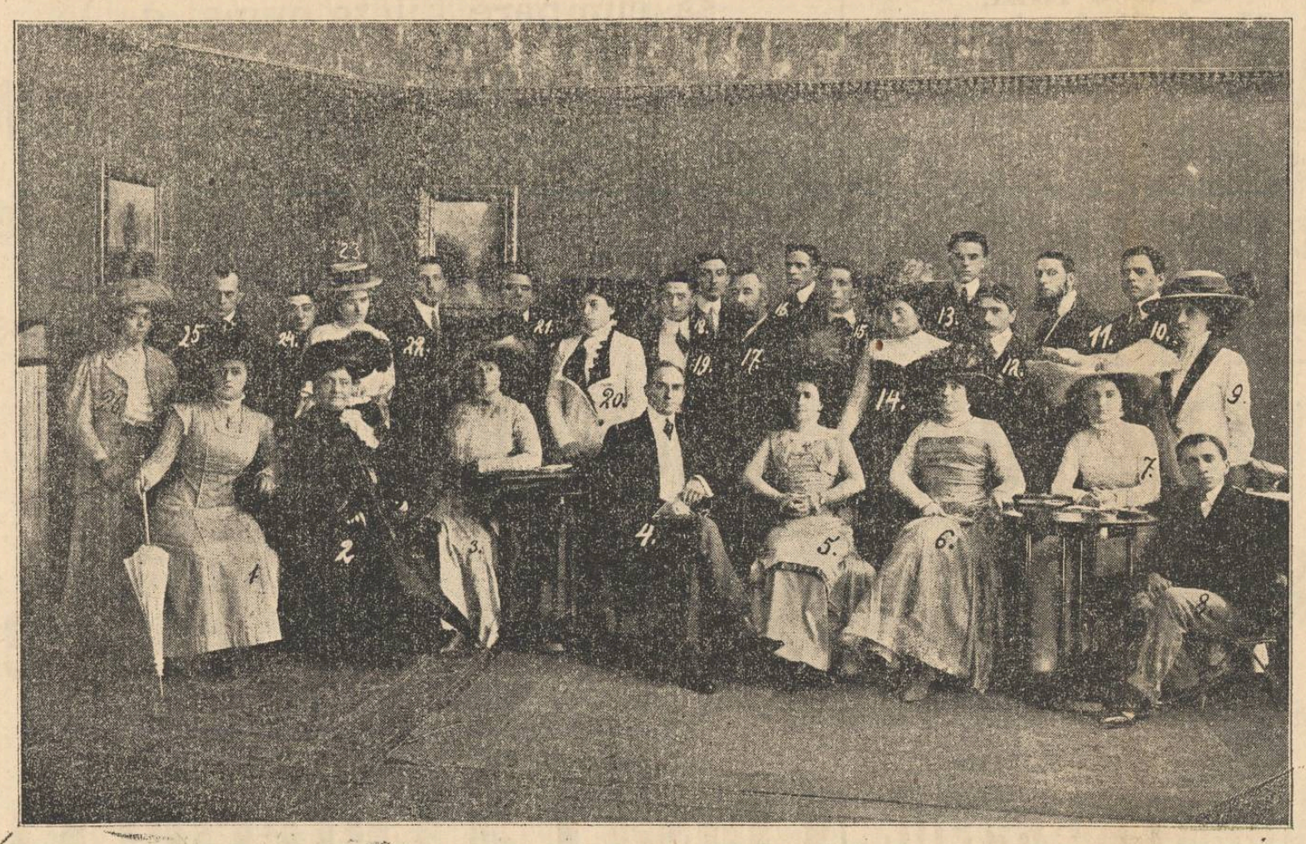

1). D-na Metaxa Dora. 2) D-ra Alexandrescu. 3) D-na Sturza. 4) *D-l A. Davila.* 5) D-na Giurgea. 6) D-ra Culiţa. 7) D-ra Teodosian. 8) D-l Brezianu—junior. 9) Elena Georgescu. 10) R. Bulfinski. 12) Sorin. 13) Al. Economu. 14) D-na Elvass. 15) I. Manolescu. 16) I. Morţun. 17) Andronescu (administratorul). 18) G. Stănescu. 19) Ionescu. 20) D-na Voiculescu. 21) Niculescu-Buzeu. 22) Bulandra. 24) Kanner. 25) Romano.

Ultime informaţii

❑ *Alaltă ieri, în ultimul moment, guvernul hotărîse să fixeze alegerea senatorială din Iaşi, pentru ziua de 10 Ianuarie 1910.*

Unii deputaţi şi senatori din Iaşi s'au presintat d-lui Brătianu şi au cerut ca alegerea în Iaşi să se facă tot în ziua de 13 Decembrie, pentru ca Iaşul să nu fie coadă de manifestaţie.

D. Stere însă, s'a opus la aceasta, de oare-ce liberalii din Iaşi n'au făcut nici o lucrare pentru alegere. Atunci a remas ca alegerea în Iaşi să se facă în ziua de 10 Ianuarie.

❑ *D. dr. Manicatide a declarat ieri mai multor prieteni, că d-sa nu este de loc dispus să candideze la alegerea parţială din Iaşi, de oare-ce n'are nici o pregătire politică şi nici un contact sufletesc cu alegătorii colegiului II de Senat.*

❑ *Magistratura ideală a d-lui Stelian dă în gropi la ori-ce ocuzie.*

Sub pretext de a face inspecţii la tribunalul de Tutova, procurorul general din Iaşi, a plecat de alaltăeri la Bîrlad şi, după cum ni se comunică de acolo, înaltul magistrat terorizează literalminte pe funcţionarii grefei de acolo, de voturile cărora candidatul colectivist pare a se îndoi.

Inregistrăm odiosul fapt fără alt comentar.

❑ **Sărbătorirea d-lui Maiorescu în Iaşi.**—Din iniţiativa d-lui A. D. Xenopol s'a hotărît a se face d-lui T. Maiorescu o sărbătorire şi în Iaşi, cu prilejul retragerei salc din profesorat.

Rectorul Universităţei a convocat pentru mîne seară marele consiliul profesoral, pentru a lua o hotărîre în această privinţă.

D. A. D. Xenopol care a luat parte la serbătorirea d-lui Maiorescu în Bucureşti, a luat consimţimîntul acestuia pentru serbătorirea din Iaşi.

Va fi unc din cele mai frumoase serbători culturale ale Iaşului.

❑ Abia numit regisor al teatrului din Iaşi, d. Cuzinschi a şi demisionat, nemulţumit de salariul ce i a fost fixat.

Comitetul teatral, întrunit ieri, a sporit cu cinci-zeci lei lunar salariul d-lui Cuzinschi, care, luna viitoare, se va preface din nou că vrea să demisioneze.

❑ Asociaţia generală a studenţilor din Paris, a cerut rectoratului să-i trimită un mic istoric asupra tuturor societăţilor studenţeşti existente în Iaşi.

❑ Aseară a fost o consfătuire a fruntaşilor liberali şi astă zi va avea loc alta, ambele relative la candidatul pentru colegiul II Senat.

D. Stere a luat parte la consfătuirea de ieri. Pentru astă-zi învitaţiile au fost distribuite de un agent poliţienesc.

❑ D. Charles Drouhet, profesor de limba şi literatura franceză la facultatea de litere, din Iaşi, a obţinut un congediu de 20 zile.

D-sa va fi suplinit de d. A. D. Xenopol.

❑ Comisiunea de judecată a institutorilor şi învăţătorilor din Iaşi, în şedinţa de eri sara, a exclus din învăţămînt pentru totdeauna, pe învăţătotul Vasile Ciobanu, de la şcoala rurală din Mitoc, judeţul Dorohoi, dat judecăţii pentru beţie şi acte imorale. Numitul învăţător mai fusese condamnat pentru aceleaşi abateri.

❑ Am relatat într'un număr anterior despre somaţia prin portărei pe care d. profesor D. Cădere a făcut'o colegului seu Vasile Popescu.

D. Cădere ne scrie, că, în adevăr, a somat pe colegul său, dar nu pentru motivele arătate de noi, ci ca să-şi „rădice nişte maculatură, aflătoare la d. Cădere, şi care maculatură este ameninţată a fi roasă de şoareci".

Am rectificat.

❑ Consiliul profesoral al facultăţii de litere, e convocat pentru Joi la ora 5, spre a proceda la recomandarea unui suplinitor la catedra de limba şi literatura latină, de la Universitatea noastră, suplinită până în prezent de d. Xénophon Gheorghiu.

❑ Azi ora 5 şi jum. d. Virgil Arion va ţine a doua a sa prelegere de sociologie, pentru candidaţii la doctorat, în amfiteatrul facultăţei de drept.

❑ **Neregularităţi la serviciul portăreilor.**—Primul prezident al tribunalului şi primul procuror au primit, la începutul săptămînei trecute, cîte un denunţ anonim, că la serviciul de portărei de la trib. s. I şi s. II-a s'ar fi comiţînd neregularităţi. Pentru înlesnirea anchetei s'a dispus ca funcţionarul de la secţia I-a, d. Gherasim să fie mutat la sec. II, în locul funcţionarului Manolescu.

După aceia ancheta începu şi dură până Joi la orele 7 seara. Ancheta n'a descoperit nici fraude, nici falşuri ci numai neregularităţi, care-şi au căutarea mai mult în faptul că unii avocaţi, ca şi unii împricinaţi, obişnuesc să iee numai dovada citaţiei, de cari au nevoe în justiţie şi să renunţe la citaţia propriu zisă care nu serveşte la nimic.

Procedînd astfel, unii plăteau taxa de 4 lei pentru citaţie, şi dovadă, dar luînd numai dovada timbrul de doi lei, rămînea în mîna funcţionarului, care se servea de el la alte citaţii, cînd spre a complecta dovada lipea la citaţii un timbru fix de doi lei şi spre a nu scrie cu mîna textul dovezii, funcţionarii au făcut o pecetie care cuprindea acel text.

Cum nu se întîmplă de cît foarte rare ori, ca să se renunţe la citaţii, statul n'a fost păgubit de cine ştie ce sume mari şi se crede că neregularităţile se vor urca la vre-o sută de lei.

Primul procuror a fost la Bucureşti a raportat cazul ministrului şi s'a întors astăzi dimineaţa cu însărcinarea de a continua ancheta.

Incepînd de la orele 2 astă-zi toţi portărnii şi funcţionarii au fost citaţi la parchet unde li s'a luat un interogator de primul procuror.

Cercetările făcute la trib. s. III-a şi la cele două secţiuni ale Curţilor de apel, au dovedit că la acele biurouri nu se practică sistemul mai sus descris.

Se crede că un singur funcţionar va fi destituit.

❑ La comenduirea pieţei este un elev de administraţie anume Brahă, pus probabil să supravegheze ordinea, aşa ne închipuim.

Ni se relatează însă şi suntem rugaţi să atragem serioasa atenţiune a celor în drept, asupra faptului că acest agent numai buna ordine nu o păstrează şi după cum ni se spune, închipuindu-şi că are o „autoritate" neîntrecută, face scandaluri noaptea pe la teatru şi chiar pe stradă.

Noi supunem cazul la cunoştinţa celor în drept, satisfăcînd plîngerile ce ne vin contra acestuia şi avem speranţa că se vor lua măsuri contra lui.

❑ **O agapă.** — Princesa Maria Mouruzzi a oferit Sîmbătă sub seară, în sala otelului Binder, o agapă în onoarea persoanelor care au dat concursul lor la reprezentaţia teatrală în beneficiul soc. „Domniţa Ruxanda".

Agapa a durat pînă la orele 7 jum. şi a fost urmată de muzică şi dans.

Remarcat în asistenţă d-nele: princesa Mouruzzi, maior Văleanu, Hurmuzescu, Cantacuzino-Teodosief, Vasile Iamandi; d-rele: Cantacuzino Teodosief, Ana Stoianovici, Miţa Vlad, col. Popescu (Bârlad), Ilenuţa Bogdan.

D-nii Tzigara Samurcaş, Hurmuzescu, Iamandi, Ionel Bogdan, Romeo Drăghici, M. Jora şi alţii.

❑ **Din Dorohoiu.**—In secţia comercială de pe lîngă gimnaziul din localitate s'au înscris 75 elevi. Cursurile sunt gratuite. Cursurile s'au inaugurat la 26 Octombrie. Abia la 16 Noembrie s'au închis înscrierile.

— Secţia Dorohoi a ligei culturale şi-a les acest comitet: preşedinte Gh. Marcu, vice-preşedinţi D. Niţulescu şi Ilie Ghibănescu; secretar Romanescu, institutor.

❑ **Din Răducăneni**—Cercul cultural a ţinut întrunire Duminică 15 Noembrie în Covasna. Au luat parte foarte mulţi săteni, A vorbit d. Ştefan Filon învăţător în Răducăneni, tratînd despre: *„conlucrarea şcoalei şi a familiei pentru creşterea copiilor"*. Conferenţiarul a fost viu felicitat de colegi şi bine înţeles de săteni.

❑ **Judiciare.**—După cum am anunţat în numărul de Vineri, curtea secţia II-a făcut diverginţă în procesul privitor la calcarea legei trusturilor. Curtea a respins apelul d-lui Gh. Pîrlogeanu, făcînd divirginţă numai în ce priveşte apelul d-lui Const. Pîrlogeanu, căruia contractul i-a fost cesionat. In ce priveşte apelul acestuia d-nii president Sofian şi consilier Buzdugan au fost pentru admiterea apelulni, iar d-nii consilieri Em, Cernătescu şi C. Grigoriu, pentru respingerea apelului.

Secţia în complect va judeca afacerea din nou la 25 a. c.

— Complectul secţiei I-a a Inaltei Curţi de casaţie, are să judece astă-zi divirginţa ivită la termenul anterior în recursurile rabinilor din Iaşi, privitoare la amenzile la care au fost condemnaţi pentru refuzul de a fi oficiat jurămîntul more judaico.

In total sunt cinci recursuri: trei ale rabinului Niemerover şi două ale rabinului S. Taubes, care au fost funcţionate.

Rabinii sunt asistaţi de d-nii C. Disescu şi Osv. Teodoreanu.

— G. H. Bontaş, în calitate de perceptor al com. Tomeşti, jud. Botoşani, a delapidat o sumă de peste 3000 lei din banii statului, fapt pentru care a fost condemnat de trib. Botoşani la trei ani închisoare.

Astă-zi în apel, la secţia I-a în lipsa condemnatului, apelul lui Bontaş a fost respins.

— Tribunalul s. II-a a închis astă-zi moratorul lui S. Gutmann, în vedere că numitul a achitat pe toţi creditorii.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 23 Noembrie

Interview cu d. Take Ionescu

Bucureşti.—Ziarul „Adevărul" publică un interesant interview cu d. Take Ionescu, şeful partidului conservator-democrat.

Asupra declaraţiilor făcute de d. P. P. Carp,—d. Take Ionescu a spus că are dreptate şeful junimiştilor cînd spune că el e singurul care poate trata în numele partidului, după cum a avut dreptate cînd a spus că d. Take Ionescu e singurul care poate trata în numele partidului conservator-democrat.

D. Take Ionescu desminte svonurile fuzionărei, şi acele ale unor acţiuni paralele. D-sa arată că, venind de la Viena, s'a întîlnit în tren cu d. P. P. Carp, cu care însă s'a întreţinut numai asupra politicei externe, şi de loc asupra politicei din ţară.

Vizită

Bucureşti—D. C. Disescu, senator, a făcut azi o vizită I. P. S. S. Mitropolitului Pimen.

D. Al. Constantinescu la Bacău

Bacău.—D. Al. Constantinescu ministrul domeniilor, a sosit eri aci şi a făcut mai multe vizite.

Seara a avut loc o întrunire la hotel Central, la care a luat parte şi dl. Al. Constantinescu.

Mişcare în magistratură

Bucureşti.—Mişcarea în magistratură va apărea zilele acestea.

Cu această ocazie se vor complecta cele 30 locuri vacante la tribunale, precum şi locurile vacante de la judecătoriile de pace.

CAMERA

Bucureşti.—Inainte de deschiderea şedinţei, d. Ionel Brătianu a avut o consfătuire cu preşedinţii corpurilor Legiuitoare.

Şedinţa Camerei s'a deschis la orele 3 fără un sfert. Sunt prezenţi 91 deputaţi.

Doui secretari lipsesc şi preşedintele roagă Camera să încuviinţeze ca doui d-ni deputaţi să îndeplinească funcţiunile de secretar. Se admite.

D. I. Lahovary interpelează în chestie de regulament, şi spune că nu se poate deschide Camera, fiind biroul necomplect.

D. Ferekide zice că s'a trecut asupra acestul fapt şi camora a rezolvit chestia.

D. N. Fleva anunţă moartea la Roma a lui Efortti, un cunoscut filo romîn, şi propune să se trimeată din partea Camerei o telegramă de condoleanţe familiei.

Propunerea se admite.

D. Em. Culoglu dă citire apoi, proectului de răspuns la mesagiu.

D. N. Filipescu cere să i se pue la dispoziţie nişte dosare, cu privire la islazurile comunale.

Şedinţa continuă.

In chestia dispariţiei a doi tineri

Bacău.—Se ştie că autorităţile din Focşani ceruseră poliţiei locale urmărirea d-şoarei Margareta Barozzi, absolventă a conservatorului din Bucureşti, care a dispărut din Focşani, în tovărăşia tînărului Vojen inginer.

Poliţia cercetînd, a aflat că cei doi tineri sosiseră, în adevăr, în localitate şi se refugiseră la hotel Central.

Un comisar s'a dus la hotel dimineaţă la orele 8 şi a găsit pe cei doui tineri fugari, dormind.

N'a vrut să'i deranjeze şi s'a reîntors împreună cu procurorul la orele 10.

Procurorul, după somaţiile făcute, a întrat în cameră unde se aflau tinerii; d-şoara Barozzi se afla încă în pat.

După ce le-a luat un interogator şi le-a făcut cunoscut că există o urmărire îndreptată contra lor.

Procurorul a făcut o percheziţie, de oare-ce, se ştie, că părinţii d-şoarei Barozzi reclamaseră că fiica lor, dispărînd, a luat cu ea mai multe juvaiere. Nu s'a găsit însă nimic şi tînărul Vojen a dovedit că n'avea nimic asupra sa, la plecare, de cît 20 lei.

In acest moment, părintele d-rei, care fusese înştiinţat la Focşani despre aflarea tinerilor fugari, sosi în Bacău.

Urmă o scenă dureroasă. D. Barozzi, cu lacrimile în ochi, ruga pe fica sa să se întoarcă acasă, unde mama sa se află suferindă. In acelaş timp căută să se sfîrşească lucrurile în linişte şi promise tînărului Vojen că totul se va sfîrşi printr'o căsătorie.

Vogen însă protestă, spunînd că a avut cuvînt de înţelegere cu d-şoara ca să facă o căsnicie liberă şi fără nici o formă. Se născu un scandal, care cu greu a putut fi potolit.

D-şoara a fost condusă de părintele ei la o familie din localitate, de unde vor pleca la Focşani.

Arestări

Sydney.—Secretarul asociaţiunei minerilor, precum şi cîţi-va alţi şefi grevişti au fost arestaţi sub acuzarea de a a fi pus la cale un complot.

Naşterea unui arhiduce

Viena.—Soţia arhiducelui Leopold Salvator Blanca, a dat naştere unui fiu.

Audienţă

Roma. — Regele a primit din nou azi după amiază pe d. Sonnius.

Inmormîntarea lui Fortes

Roma.—Azi a avut loc înmormîntarea lui Fortis fost prim-ministru. Au asistat la înmormîntare generalul Brusch, representînd pe Suveran, d-nii Giolitti, Tittoni, preşedinţii senatului şi camerei, foarte numeroşi deputaţi, precum şi persoane oficiale.

N. R. Din causă că s'a întrerupt comunicaţia cu Viena şi Buda-Pesta, serviciul telegrafic este redus.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

S'A PERDUT
acum câte-va zile un portmoneu conţinând mai multe chitanţe fără valoare şi un Paşaport cu numele de Gustav Bespaleţi.
Rog cine'l va găsi, a se adresa la dl. Gh. Hitruc, Stradela Goliei No 9, unde va primi o bună recompensă.

D-na D. Birnberg,
rămasă văduvă, în urma încetărei din viaţă a cunoscutului fabricant de corsete, **I. Birnberg,** face cunoscut Onor. public că va urma cu lucrarea corsetelor, şi roagă pe Onor. Doamne şi Domnişoare a-i da tot concursul şi de-acum înainte.
Se primesc comenzi din provincie.
Domiciliu: **Str. De Sus No. 166.**

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Dentist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnoa

Petre Sadoveanu
fost procuror la Curtea de Casaţie
— AVOCAT —
8—10 a. m. *6—7 p. m.*
38 str. Primăverei
BUCUREŞTI

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.** *(în dosul poştei centrale)*
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

Magazinul favorit al Doamnelor şi Domnişoaelor ieste şi va rămîne tot cel de
„LA VULTUR"
fiind că mereu aduce după placul tuturor clientelor cele mai frumoase noutăţi, alese cu mult gust şi nu multe la fel, şi vinde toate Mărfurile cu preţuri absolut modeste, ceia ce atrage toată clientela care doreşte a nu se negoţi mult.
Mare şi bogat asortiment de Noutăţi în lucruri de mînă, Gente de dame format mare, Cravate şi Jabouri foarte elegante şi Ace de Pălării fine montate în multe şi frumoase variaţii.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

Cele mai bune, încercate și economice în consumația combustibilului pentru agricultură și industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac

de la 10—100 cai putere

Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pro oră și cal putere

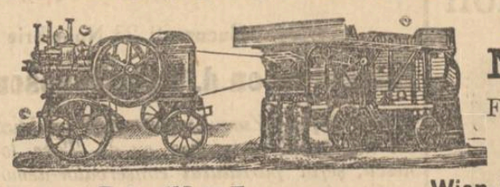

Nu face fum,
Nu face funingine

Fără pericol de foc și explozie

Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iași

27—Strada Ștefan cel Mare—27

Instrumente Muzicale

de toate felurile în mare asortiment

Jul. Heinr. Zimmermann

Prețul-curent ilustrat gratis

LEIPZIG

Prețul-curent ilustrat gratis

BROSSE A TAPIS

Prix : 14 fr.

R. GARIEL

2ter, quai de la Mégisserie PARIS

Envoi franco du Catalogue

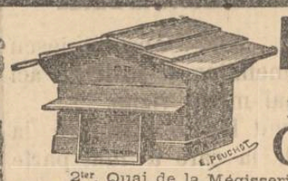

RUCHE à Cadres mobiles

Prix : 20f

Gariel

2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS

GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

Fondată în 1852

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și Tabla Marca Leu precum și Saci Calcuta

Toate cu prețurile cele mai convenabile

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Prețurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică MATINEU cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la 3 ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente în *VIENA* fondată în anul 1858

Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908

PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asiguracii din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46/100 și fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societății peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" incheie asigurări:

a) Caz de viață pentru un capital cu rezultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.

e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și

Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia București

Agent general pentru Iași:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ

AVOCAT

— *Strada Ghica-Vodă No. 59* —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—*Strada Bărboi No. 15*—

Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35—Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus in vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîștiga in caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. — No 878 — Mercuri 25 Noembrie 1909

O LEGENDA

Un cunoscut, care ca toți oamenii ce-și pot da seamă de cursul evenimentelor politice de la noi, și care știe că succesiunea guvernului este deschisă, spunea mai dăunăzi, că guvernului Brătianu nu-i poate succede constituționalicește de cît un guvern P. P. Carp.

Deși nu sunt mulți aceia, cari împărtășesc vederile cunoscutului meu; deși, chiar printre partizanii șefului conservatorilor se găsesc unii, cari văd lucrurile alt-fel, totuși chestiunea merită a fi dezbătută pentru a risipi o legendă, care dacă nu găsește multă acreditare, circulă însă, cu consistența șubredă, dar ademenitoare, a legendelor.

De ce, mă rog, tocmai *constituționalicește* succesiunea guvernului liberal trebue a fi a d-lui P. P. Carp?

Mai este oare nevoe să enunțăm elementarul și binecunoscutul principiu constituțional, că guvernul emană de la națiune, pentru a evidența absurditatea acestei asertiuni? Dar tocmai *constituționalicește* partidul conservator nu poate succeda liberalilor, pentru că nu se poate concepe și nici admite *constituționalicește*, ca un partid, care nu reprezintă de cît o microscopică parte a corpului electoral să ia conducerea intereselor țării, în contra voinții hotărîte a marii majorități a alegătorilor, singurii în drept a-și desemna conducătorii și guvernanții lor.

Nu ar fi tocmai o înfrîngere a principiului constituțional, dacă partidul conservator ar veni la guvern după partidul liberal? Iată de ce susținem, că aserțiunea aceasta a constituționalității unui guvern Carp este o legendă.

Dar poate sunt alte considerente, mai tari, cari impun un guvern Carp? Nu se poate admite. In contra principiilor legii alte considerente nu pot fi. Fiind-că se pune însă chestiunea aceasta și sub altă formă, s-o examinăm mai departe.

Două ipoteze se pot concepe: *tradiția* politică a două partide de guvernămînt cere venirea unui guvern conservator după cel liberal; *personalitatea* d-lui P. P. Carp nu poate fi trecută cu vederea. Să le examinăm pe rînd.

Tradiția—dar, dacă e vorba de tradiție, apoi ea nu e și nici poate fi cu partidul conservator de cît accidental. D. Carp a fost în totdeauna șeful unei grupări, cunoscute prin inacțiunea ei; și politica romînească nu cunoaște momentul în care unui guvern liberal să-i fi succedat un guvern Carp. Iar faptul, că în jurul d-sale se găsește astă-zi un mic grupușor din fostul partid conservator pe lîngă vechii junimiști, încă nu poate justifica tradiția. Dacă la un moment dat d. Carp a avut șefia partidului conservator, aceasta s'a întîmplat, pentru că partidul conservator i-a încredințat-o. Or, îndată după aceasta partidul conservator—imensa lui majoritate—i-a retras șefia, așa că d. Carp a pierdut-o tot prin aceia, cari i-au acordat-o. Și dacă tradiția politică impune un guvern conservator, apoi acest guvern conservator nu poate fi de cît emanațiunea fostului partid conservator, care e astă-zi partidul conservator-democrat.

Așa stă chestia cu tradiția.

Dar—a doua ipoteză—personalitatea d-lui Carp.

Afirmațiunile și teoriile ce se fac pe tema aceasta devin une-ori ridicole.

Inainte de toate este ridicol a se pune mai presus de ori-ce personalitatea unui om politic, cînd este vorba de soluțiunea unei chestiuni de ordin general, de interes național. Cum, principiile cari se găsesc la baza unei organizațiuni sociale și politice, pot fi înfrînte numai pentru a nu se atinge personalitatea și susceptibilitatea unui om? Voința fermă și constantă a corpului electoral, care este voința națiunii însăși, poate fi disprețuită numai spre a da satisfacție d-lui P. P. Carp? Dar în ce țară și în ce vremuri trăim?

Și apoi, cine este d. P. P. Carp? Care este rodnica sa activitate, marea sa operă, pentru a se putea susține în numele său o absurditate atît de imensă?

Personalitatea d-lui Carp a fost în atîtea rînduri nesocotită, sau mai bine zis, în atîtea rînduri apreciată, după cum trebuia.

La schimbarea regimului în 1899, atît partidul conservator, cît și Coroana n'au cunoscut ceea ce se numește astă-zi „personalitatea“ d-lui Carp; tot așa a fost și la 1901, cînd partidul conservator a nesocotit aceiași pretinsă personalitate a d-lui Carp, care se afla accidental la guvern; și la fel s'a întîmplat și la 1905, cînd după căderea liberalilor, „personalitatea“ d-lui Carp a încercat iarăși aceiași atingere.

De ce atunci să ni se spună astă-zi că „nu se poate trece peste d. Carp“? Ni se pare că tradiția personalității d-lui Carp nu poate de cît să-l dezavantajeze pe șeful grupării conservatoare. D. Carp are, ce-i dreptul, o însușire pe care n'o au șefii celorlalte două partide; d. Carp este om în vrîstă. Dar, de cînd aceasta este o calitate generătoare de drepturi și prioritați în politică? Mi se pare că tocmai contrarul s'ar putea susține cu succes.

Și acum—ce rămîne din teoria cunoscutului meu? Aceeași legendă, pe care partizanii d-lui Carp au pus-o de atîta timp în circulație; cu care se hrănesc încă de la constituirea grupului junimist, și care tot de atunci n'a îndrăsnit să iese din domeniul fantezist, spre a deveni realitate. Că doar de aia e legendă.

Manoliu

Liberalii se mișcă!

D. Stere a avut ieri oaspeți la d-sa a casă, strada Sărăriei, pe mai marii partidului liberal local. D. Stere și-a dezmințit astfel, a sa celebră spovedanie, că nu poate primi pe nimeni la el acasă, fiind lipsit de orice confort modern.

La d. Stere a casă s'a dat, deci, semnalul luptei electorale, căci liberalii, cu alegerea locală, au ajuns abia la semnal. In astă seară, luni, va fi o întrunire la clubul liberal: membrii clubului vor fi prezintați d-lui Stere, care este șeful lor de un an și jumătate.

Clubul a fost convocat ca să aleagă un comitet electoral, care va avea să se pună în contact cu comitetul executiv și acesta cu comitetul de șapte și toți cu prefectul de poliție....

Fapt este că, în astă seară, va fi iluminat clubul liberal local. Faptul va produce senzație la uzina de electricitate și la... sergentul din punctul clubului: acel sergent, văzînd lumină acolo, va alerga să vadă cine a murit la clubul liberal.

Înăuntrul clubului va domni mare curiozitate: unii nu vor știe care ie d. Stere, cei mai mulți nu vor știe care ie domnul dr. Manicatide „cadidatul“.

Dar vorba este, că mișcarea a început: candidații celorlalte partide au isprăvit aproape vizitele electorale; liberalii, cari au fost nevoiți să amîie alegerea cu 23 zile, au ajuns la alegerea... comitetului electoral.

Temperatura la club va fi foarte rădicată și cine știe dacă încriminările nu vor isbucni pe față. D Stere, care nu este orator, va citi pagini din Philipovici —noi credem că are să fie foarte frumos, foarte interesant, la clubul liberal din Iași.

In tot cazul se va alege comitetul electoral și aceasta va fi dovada că și liberalii au început să se miște.

Dar prea tărziu.

MICI SLUJBAȘI

Nereguli au fost descoperite în sarcina unor mici funcționari ai corpului de portărei din Iași. Nereguli mici, aproape insignifiante, cari, în limbajul curent al presei, au dat naștere la titluri grave. Cu atît mai grave, cu cît, înăuntrul descrierei faptelor, se arată cà primul procuror a plecat să raporteze cazul ministrului și că inspectorul portăreilor, care, de fapt, n'a venit la fața locului, ar fi venit, ar fi inspectat și, natural, ar fi plecat și el să raporteze ministrului.

In toată această afacere există, ce-i dreptul, și un moment serios. Și acel moment serios nu este suma la care se rîdică „frauda“, fiindcă pînă în prezent cel puțin, acea sumă este așa de minimală, că abia dacă poate sta jos, necum să se rîdice. Ci momentul serios este: acel inspector al portăreilor, care n'a venit la Iași, există el de fapt sau nu?

Existat-a, în lungul anilor, o inspecție serioasă făcută portăreilor? In afară de portărei, serviciul greu se face de mici slujbași, rău plătiți, de slujbași pe cari fericitele excedente budgetare nu i au atins nici odată. Niște nenorociți proletari, saraci lipiți pămîntului, pe m'na cărora trec zecimi de mii de franci și cari nu sunt inspectați. Firește faptul acesta vine în spre lauda acelor funcționari. N'au fost bănuiți de nemic.

Acum s'a descoperit ceva în sarcina lor: ei au profitat de graba unor justițiabili grăbiți, cari, oameni practici, ce reau numai dovada înmînărei citației, renunțînd la citația propriu zisă, care reprezintă o coală timbru de doi lei.

De cîți ani se urmează operația aceasta? Dar, mă rog, de cîți ani n'au mai fost inspectați portăreii? Nemic nu scuză neregula în fața justiției. Aceasta ie perfect adevărat. Dar nu este mai puțin adevărat, că o prea largă neglijență, este un imbold spre neregulă.

Noi avem inspectori, cari vin să inspecteze grefele, ca să se resimtă apoi tribunalele sau curțile. Inimosul inspector Popescu a pus, dăună-zi, oare-care întrebări unui grefier, iar respunsul l'au primit primul-președinte și președintele Curței.

Așa fel se bat bilele la biliard: indirect și prin bandă. Așa fel se.. bat acum grefierii, ca să se priceapă cei mari.

Se inspectează, deci, cei mijlocii, ca să se resimtă cei mari. Dar cei mărunței?

In sarcina portăreiilor din Iași n'a fost descoperit nemic grav. Au fost descoperite cel mult mici nimicuri foarte naturale pentru obiceiurile pămîntului.

Noi credem că ar fi nimerit ca luxul de anchete și călătoriile la București ce se urmează, să iee sfîrșit—în interesul nealarmărei publicului.

E vechiu proverbul că cei mici se spînzură și celor mari li se dă drumul. Nu credem că, cu asemenea banal prilej, cei mici vor fi spînzurați.

Sperăm, însă, cu siguranță, că, de aci încolo, ei vor fi inspectați.

Chestii politice

Morga d-lui P. P. Carp

Dacă d. P. P. Carp n'a binevoit de data aceasta să dea interwievuri prin *Pester-Loyd*, s'a scoborît la *Viitorul*, ziar liberal, negăsind nici o gazetă de partid, care să-i publice proza, și a spus țării ce crede despre politica partidului liberal și despre atitudinea de urmat atît față de liberali cît și de noi democrații.

Pare că-l văd cu monoclul în nas, cu jilecta desbumbată, cu mînile în supsuorile jiletcei, plimblîndu-se agitat și fixînd din cînd în cînd pe reporterul ziarului să i redea exact ideia. Cu tot disprețul ce d. P. P. Carp are pentru presă, de data aceasta tot a simțit nevoe de această urgisită presă și și-a spus năduful.

Cu morga sa aristocratică, ținuta țapănă, fixă, aerul disprețuitor, d-sa a fost pururi sclavul mîndriei sale. Necunoscător de oameni și situații, d-sa a crezut de la început că un om de talia lui Take Ionescu, cu situația sa în partid, cu ascedentul său politic, poate fi pus la măsură cu orice alt cirac al d-sale, care pot fi personalități marcante luate în sine, nu însă și în situațiuni politice. Cel mai descoperit om politic în părerile sale despre oameni și stări politice a fost tocmai d. P. P. Carp, care a zis că cel mult 3 luni se va vorbi de aventura tachistă. Iată sînt azi 22 de luni și partidul conservator-democrat se uită cu milă la d. P. P. Carp, pe care nu-l consideră decît ca prizonierul partidului său.

Astăzi nu vedem în d-sa de cît morga, atît i-a mai rămas.

Dar e morgă și morgă. Rigiditatea ținutei, îngîmfarea țăpenoșeniei se potrivește de minune la cele 2 morge. E ușor din partea celuia ce nu i a rămas de cît *morga* aristocatică să zică că nu va trata nici odată cu Take de la putere la putere. Take Ionescu n'are nici ca cum *morga* de ținută. Deprins a da ascultare tuturor părerilor, a vedea pe toți a se interesa de toți, el are morga democratică și cum una din trăsăturile morgei aristrocate e de a nu te sinchisi să stai de vorbă cu oricine, și a te cuprinde în eul tău propriu, pentru ca să te simți mulțumit numai cu tine, tot din această morgă a eșit teoria superiorității partidului d-lui Carp prin mulțimea *exilor* față cu partidul democrat, la care s'a răspuns cu succes, că dacă e vorba de a se număra unde sunt mai mulți *ex*, apoi nici în partidul d-lui Carp nu sînt mai mulți ca în alte locuri, care sînt pline de *ex*.

Morgă...! morgă... ținterim!

De la putere la... *morgă*, iată înțelesul adevărat al interviewului d-lui P. P. Carp.

***

CATE-VA NOTE

„Du courage, encore du courage et toujours du courage“—cu asemenea curaj rădicat la cub a apărut, la R.-Sărat, un nou organ de publicitate, intitulat „Semnalul“.

Este o mare osebire între ce trebue la Iași ca să scoți un ziar și între ce trebue, pentru același lucru, la Rămnic. La Iași trebue, franțuzește vorbind: de l'argent, encore et toujours de l'argent. La Rămnic trebue curaj.

Noul ziar cere să fie bine înțeles: n'are program. Aceasta ar fi chiar de prisos; un ziar așa de curajos să mai aibă și program. Grație curajului noul confrate declară: „pășim cu întreaga noastră tărie de muncă și de conștiință pragul unei lupte cinstite și demne“...

Iată un pas curajos, de trei ori curajos: un pas cu conștiință la talpă. Pășind astfel, cu toată puterea de muncă și de conștiință „pragul unei lupte“, noul confrate promite că „acolo unde va găsi cocoțată o insuficiență de arivist sau o insolență de imbecil, vom pune mîna și vom scutura-o cu curaj“.

Să pui mîna și să scuturi o insuficiență — iată, în adevăr, un act de curaj: du courage, encore du courage et toujours du courage.“

OAMENI ȘI LUCRURI

REFUGIUL

Cu cîți-va ani în urmă—scrie dramaturgul Dario Nicodemi în prefața „Refugiului“—eram la hotelul din Agay, unde lucram la o piesă pentru d-na Rèjane: „l'Aigrette“. Nu mă întîlneam și nu vorbeam cu nimeni. De la etajele inferioare ajungea pînă la mine zgomotul vieței. Auzeam lumea vorbind, rîzînd, strigînd și certîndu-se. Incetul cu încetul m'am gîndit la un om care, ca și mine, s'ar fi retras ca să scape de mulțime și de zgomot care, ca și mine, s'ar fi refugiat în cel mai de sus etaj al unei case situate într'un loc frumos. Omul e desgustat, desnădăjduit. A pus o stavilă între el și viață. Socotește că a sfîrșit cu dînsa. Se crede liniștit în turnul său ca un călugăr în chilia lui. Eroare! Viața se urcă spre el fără voia lui. Il prinde, îl strînge îl ia cu dînsa într'o dramă de violență și de pasiune.,. Iată *Refugiul*.

E în adevăr, izbitor și e lucru vădit că piesa e „construită“ oare cum, în condițiuni ca acele de mai sus, în jurul unui simbure psihologic, în jurul unei idei dramatice foarte limitate, autorul clădește cu artificii de natura celor întrebuințate de școala lui Rostand și atîtor altor meșteri, o dramă, o mică dramă care culminează în jurul unui singur punct mai veridic: schimbul celor două amante între pictorul Gérard și între antipaticul Ludovic de Saint Airan E indiferent pentru noi că acțiunea, sau psihologia sau deznodămîntul sunt mai mult sau mai puțin „inventate“. Autorul, cu deosebire în actul al doilea, știe să ne înlănțuie cu un interes culminant și pînă la un punct să ne zguduie; știe să ne spună frumos cîte-va paradoxe. Scena între cei doi rivali culminează aci. Parazitul conte care își știe logodnica „furată“ după ce furase el pe femeea pictorului se consolează lesne în lumea aceasta a acomodărilor ușoare:

...„Nu mai vorbi de simț moral. Nici tu n'ai mai mult ca mine, nici ca ceilalți. Am fost amantul unei femei măritate, femeea unui pictor. Ei bine, ce? Am comis un act, cu totul conform gusturilor, moravurilor și obiceiurilor noastre“.

La rîndul său pictorul—om mult superior celuilalt ripostează;

„Da, ți-am luat o. O spun în gura mare strig din toate puterile ca să nu ți rămîie o umbră de îndoială, nici de speranțe. La început era poate o dorință de rezbunare care mă împingea spre dînsa Era dorința obscură, ocaziunea să mă răzbun pe tine. Și n'ai să-ți închipui nici odată bucuria sălbatecă pe care am simțit-o cînd ți-am spus adenioară că logodnica ta e aici.

Da, ți-am luat-o șiași vroi s'o iubești spre a-ți fi luat-o și mai mult. Dar cînd am simțit-o cu totul a mea, am început a'o iubesc cum iubește cine va cînd simte că începe să i se întunece viața“.

... Și această luptă „la cuțite“ se dă în jurul *Dorei*, de 28 de ani, înzestrată cu bani mulți, dar și cu... capital de experiență prozaică! Prea șubred, prea neprobabil... Dar toate aceste nesjunsuri n'au împiedecat excelenta trupă a d-lui Davila să profite de cele cîte-va puternice roluri ale eroilor și să obțină cel mai franc succes,—atît ca ansamblu, cît și individual, începînd cu strălucitul artist d. Bulandra și cu artista plină de temperament, d-ra Voiculescu.

Dar despre creațiunile artistice vom vorbi mîne, lipsindu-se spațiul pentru moment. Inregistrăm numai graba, entuziasmul cu care publicul iașan a venit să aducă trupei și directorului ei—d. Davila omagiul unanim,—trupei și direcțiunii, cărora li s'au închis porțile teatrului național din Iași, deși l'ar fi onorat un succes al artei dramatice romînești, cum a fost succesul de aseară.

Rodion.

Directoratul d-lui Davila

— la Teatrul Național —

Acum cînd excelentul scriitor și artist, d. Al. Davila se află în mijlocul nostru, credem nimerit a reproduce dintr'un studiu foarte recent al d-lui Mihail Dragomirescu—profesor universitar și director al „Convorbirilor critice“ cîte-va reflecțiuni asupra activității d-sale. Se cunosc împrejurările cari au adus retragerea d-lui Davila din fruntea teatrului. Prin intransigența ce a arătat față de acei scriitori „naționali“ pe cari ni-i arată Caragiale, așa cum sunt și se pretind—în instantaneul „Incepem“; prin severitatea față de anumite lucrări și genuri teatrale, d. Davila își creiase un număr de adversari, de dușmani. Adăugîndu se apoi donchișotismul naționalistului Iorga, care a adresat faimoasa sa interpelare ministrului, s'a provocat retragerea merituosului director și ast fel, scrie d. Dragomirescu:

„...am avut nepilduitul prilej să vedem că tocmai cînd se făcea cel mai mare progres în teatrul nostru, tocmai cînd sufletul romînesc se întărea cu un nou element de civilizațiune și poporul nostru dobîndea ast-fel un nou drept la viață în fața popoarelor luminate,—hula inconștientă a putut, sub masca naționalismului, să-și adune întunericul năbușitor al norilor ei de funingine tocmai asupra aceluia care, în realitate lucra pentru viața noastră națională, mai mult de cît toți cei ce-și dau aparență că o ajută Și așa s'a putut produce lamentabilul act politic al interpelărilor în Cameră din partea celui mai nesăbuit ambițios și celui mai orb naiv, d. *Iorga* care dacă ar fi știut că în locul d lui *Davila*, vine la direcțiunea Teatrului Național, d. *Pompiliu Eliade*, și-ar fi străpuns mai bine cu acul invidiei limba i neastîmpărată, de cît s'o lase să vorbească. Și așa a căzut Davila, tocmai cînd toată lumea serioasă începusă să vadă că el e singurul și adevăratul om ce putea ridica și menține „Teatrul Național“ la nivelul civilizațiunei europene.

Această cădere pe care, cei ce au provocat-o direct sau indirect, au văzut-o ca un progres, erea în realitate un regres. E caracteristica mișcărilor sociale de decadență ca să urască binele crezînd că e rău; să slăvească răul văzînd într'însul salvarea. Și e cu atît mai caracteristic acest fapt pentru așa zisa mișcare naționalistă, care contribuise atunci la răsturnarea d lui *A. Davila*, cu cît așa numitul director teatral antiromîn nu numai nu respinsese toate piesele romînești, deși ar fi putut o face, ba dăduse tot sprijinul său acelora, a căror însemnătate a confirmat-o mai apoi și gustul publicului serios e vorba de „Mama“ a d-lui *Jean C. Miclescu*—și dacă nu mă înșel—și de „Sanda“ a d-lui *Alexandru G. Florescu*.

Negreșit, nu acesta era idealul atitudinei. Dar nimeni, nici înainte nici după ea nu lucrase mai bine de c't d nsul în chestia reprezentării pe scena Teatrului Național a produselor dramatice romînești. Cînd ai un public căruia trebue să i faci mai întîi educațiunea dramatică, este o mare greșală să reprezinți piese de care ai sigura convingere că sunt proaste și că au să cadă. E o mare greșală, pentru că risipești banii statului, pentru că uzezi puterile artiștilor, pentru că înșeli buna credință a publicului, și pentru că, mai presus de toate, compromiți bunul renume al Instituțiunii. Teatrul

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.

Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

Național nu e un simplu coș de redacție unde își pot arunca toate produsele toți nechemații, toți vînători de glorie, toți literații de contra-bandă. Coșul de redacție primește ast-fel de producții, plătite doar cu plictisul redactorului ce le citește. Cînd te gîndești însă că pentru reprezentarea unei piese proaste trebue să se ridice mulți bani și să pună în mișcare pentru un timp lung și prețios, atîția maiștri decoratori, atîția artiști dramatici, atîta public păcălit, pentru ca apoi să se cheltuiască atîta scris la jurnale și reviste, pînă ce cei mai cuminți conving pe cei mai slăbuți că piesa reprezentată este o nerozie (cazul cu „Noaptea invierei" a d-lui *A. de Herz*),—cînd te gîndești că acest timp, acest material ,această muncă de oameni ar fi putut așa de ușor să fie întrebuințată în alt chip mai folositor,—te minunezi 'cum de se mai găsesc oameni cari, sub cuvînt că nu se încurajează în destul dramaturgia națională, critică cu asprime pe directori cari sunt mai rezervați față de așa numitele produse originale ale muzicei dramatice! Și, venind la rezerve, întrebe-se acum ori cine, cari sunt produsele dramatice romînești cari totuși n'au meritat să fie respinse? Să iasă din întunericul în care au intrat pentru tot-deauna și să dea răspunsul! Mă tem că nu se va găsi nici una, chiar dintre cele ce odată aveau curajul să grăiască.

Dar zicem că deși d. *Davila* a lucrat în această privință, mai bine de cît alții, totuși nici d sa n'a atins idealul. Un director al Teatrului Național nu trebue să se mulțumească numai cu ceea ce i se prezintă la teatru; el trebue să fie în curent cu toată producția dramatică ce se publică, fie în publicații aparte, fie în reviste, și să primească cu căldură ori-ce manifestare care relevă scînteia talentului. Și în vremea din urmă au fost cîteva producții dramatice, care ar fi meritat, fără altă solicitare, atențiunea directorilor Teatrului Național.

Această atențiune nu privește numai de cît reprezentarea piesei. Incepătorii pot fi încurajați și altfel, mai cu seamă, că ei n'au tehnica teatrală, chiar cînd sunt foarte talentați. Ei trebue încurajați cu gestul, cu sfatul, chiar cu banul; trebue puși la o școală răbdătoare și îndelungată, pentru ca să-și adîncească cît mai mult concepția pentru ca să-și găsească cît mai desăvîrșit mijloacele, cu un cuvînt pentru ca să învețe meșteșugul teatrului, după ce în sufletul lor au poezia lui. Directorul nu trebue numai să administreze teatrul și artiștii, ci să facă și școala dramaturgică.

In acest caz, el trebue să fie plin de energie, dar și de dragoste; trebue să fie priceput în meșteșugul său, dar și în pătrunderea tainelor producțiunii dramatice. El avea atunci toată autoritatea pentru ca să conducă nu numai mecanismul teatrului său, ci întreaga producțiune dramatică a țării, fără frică de a întîlni piedicile, pe cari le-au întîlnit alții pînă acum.

Ori cum ar fi, curentul de mulțumire care, biruind atmosfera favorabilă ce înconjurase activitatea Teatrului Național sub direcțiunea d-lui Davila, a adus răsturnarea acestuia, n'a avut un temeiu nici adînc nici adevărat; și sunt convins că dacă și-ar fi luat de colaboratori pe unii din cei mai buni scriitori, fără să și calce de altminteri întru nimic principiul său în privința reprezentărei pieselor originale, d. *A. Davila* ar continua să fie și astă-zi directorul „Teatrului Național". Și firește atunci, i s'ar fi dat prilejul să îndeplinească și condițiile ideale de care vorbim mai sus.

„Opinia" la Galați

„Primul port dunărean" orașul în care Jenică Atanasiu a făcut sindicalizm în opoziție spre a bate pe sindicaliști cînd a ajuns la guvern; citadela multor traficanți cu situațiile lor politice, ca Robescu, Ignat și alții; schelea, care aducea atîta venit tezaurului moldovean, în cît era numită: „mărgăritarul Coroanei"; cel mai de seamă centru industrial al Țării, merită, de sigur, a atrage puțin atențiunea numeroșilor cetitori ai *Opiniei*.

Merită cu atît mai mult, cu cît, pentru cei inițiați, se știe că există un fel de gelozie între „primul port" și „a doua Capitală" a Țării. Gălățenii, din pricini diferite, socotesc că s'a făcut prea mult pentru orașul sacrificat, pentru nenorocitul Iași. Ei își bazează nedreptele lor protestări pe faptul că la Iași s'au făcut multe clădiri publice și pentru că statul va contribui cu o sumă importantă la plata anuității împrumutului pentru apă și canalizare.

Din fericire, aceste mulțumiri le exprimă numai unii foști reprezentanți ai Galaților în parlament, a căror interese personale se ciocneau uneori cu interesele obștești pe cari le apărau deputații și senatorii ieșeni.

Inainte de a mă ocupa de viața comercială și industrială a orașului, e potrivit, socotesc, să arăt care-i situația politică la noi, de oarece mult bine și foarte mult rău s'a făcut și probabil se va mai face prin politică și aici, ca și aiurea.

La Galați sunt bine reprezentate toate cele trei partide. Și chiar partidul junimist, care, între 1901 și 1908, era reprezentat prin 4 persoane, e astă zi o grupare destul de numeroasă și cu oarecare suprafață, dar minată de tot soiul de intrigi și stăpînită de patimi urîte. Acesstă grupare politică s'a deslipit de partidul conservator încă din Octombre 1907, înainte, prin urmare, de ruptură și pricina deslipirei a fost cearta pentru șefie.

In 1907, după căderea de la putere, și după fuziune, conservatorii locali prezentau două nuanțe: „republicanii" și „monarchiștii". Republicanii vroiau menținerea vechii situații, adică țineau ca la conducerea partidului să rămînă cei 5 membri ai comitetului. Acest comitet fusese de 7, dar se descomplectase și cei rămași așteptau, fiecare, să ajungă șef, dacă nu cu înlăturarea celorlalți, cel puțin atunci cînd va fi rămas singur în viață. Poate că s'ar fi ajuns totuși la vre-o soluție și se putea proclama un șef, dacă n'ar fi fost între cei 5 membri Gogu Robescu. Acesta știa totdeauna să paralizeze încercările unora de a proclama un șef.

Așa numiții „monarhiști" cereau cu insistență un șef și precizau chiar persoana: pe regretatul *Victor Macri*.

Cînd lucrurile au ajuns la neînțelegeri, tineretul a proclamat șef pe Victor Macri, iar bătrînii n'au urmat pe noul șef, ci au rămas ca grupare a parte. La „ruptură" nici unul din bătrîni, n'a părăsit gruparea, mai cu seamă că socoteau toți că noul partid va fi o „aventură".

La bătrînii conservatori era tot republică. Cînd însă lucrurile au luat o întorsătură foarte serioasă, cînd „aventura takistă" trecuse cele 3 luni de viață hărăzite de d. Carp, adversarii lui Gogu Robescu au pîndit un moment de nehotărîre a acestuia și au proclamat de șef pe d. *Costache G. Plesnilă*.

Șeful conservatorilor n'a fost conservator de cît din ultimii ani ai vieței lui Lascar Catargi. D-sa a fost primit însă cu mari onoruri în partidul conservator, care pierduse pe Ressu și asupra căruia se întindea pata lasată de matrapazlîcurile lui Gogu Robescu de prin 1895.

Dar d. Costache Plesnilă, n'are temperament politic și nici nu se îndură să lase vreuna din multiplele sale ocupații, nici chiar procesele dela judecătoria de ocol. De aceia alegerea sa ca șef, n'a schimbat nimic în grupare, de cît doar că a asigurat materialmente apariția ziarului *Galații*.

Acest partid, condus fără energie și pricepere, compus din elemente, care n'au decît un punct de atingere: dorul de a veni la putere, nu ține mai nici un loc în politica locală. Căci, deși numeros, deși membrii sunt mai toți *foști* și au și oarecare suprafață, măcar materială, totuși prin indolența conducătorilor își pierde zi cu zi ori ce importanță.

Toată mișcarea politică conservatoare e încredințată comitetului de redacție al ziarului *Galații*, care nu e decît o codiță a celebrului *Evenimentul*. E însă și o deosebire: redactorii foiei *Galații* exprimă și ceia ce Evenimentul și alte ziare conservatoare, n'ar îndrăznit să exprime. Anume aruncă cu o seninătate... bătrînă, în sarcina cuiva, tot ce poate trăsni prin o minte bolnavă și, de aceia. nu e de mirare că atacurile cele mai neobrazate contra d-lui Bădăreu au pornit de la *Galații*, ca și amenințările adresate M. S. Regelui în săptămîna trecută, amenințări de cari s'au ocupat ziarele.

Fără nici o preocupare de binele general, fără altă grijă de cît cum să-și împartă slujbele venind la putere și chinuindu-se cum să treacă unii înaintea altora, această grupare politică va dispărea ca fumul îndată ce, după liberali, nu va veni d. Carp la putere.

Cor.

❑ *Facem cunoscut abonaților n o ș t r i din provincie, că administrația ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanțe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

Litere-Științe-Arte

„Magarul lui BURIDAN"

Piesa aceasta—la o analiză superficială—pare o comedie ușoară, hazlie și cam decoltată—unde cuvintele de spirit—debitate în cel mai pur *argot boulevardier*—foarte meșteșugit tradusă—se întretaie cu cele mai fine *gauloiseries*, pentru a ne reda scenele realiste ale vieței bulevardului parisian—„*dans le monde des gens de haute noce*".

Ceea ce face însă succesul lucrărilor d-lor Flers & Gaillavet, este că tocmai au reușit a încătușa în piese ușoare și vesele—prin cuvinte de spirit—adevărate teorii morale, cu momente de sentimentalism, și de intensă emoțiune, dulce și curată. In loc de a introduce lungi tirade plictisitoare, — fac să resară, așa între două glume—sentimente nobile, caractere drepte, emoțiuni adevărate și la urmă partea cea bună e de partea celui bun.

Un tînăr parisian—bogat deprins numai a duce o viață de lux și petreceri—incapabil de a voi ceva, o fire obosită și nehotărîtă—se învîrte printre trei femei, două din lumea bună și o cocotă—spunîndu-le la toate aceleași cuvinte de dragoste—și nefiind capabil de a-și da seamă pe care din ele o iubește cu adevărat. O a patra, Michelina—tînără fată—cu un caracter leal și drept, dar cam fantastică, a ghicit toată partea bună ce se ascunde în inima acestui tînăr—*Briand*—sub mocirla depravatei vieți pe care o trăește și se amorezează de el. Cele două femei din lume sunt: una nevasta, cealaltă amanta bunului său prietin *Lucien* de Versannes, care ține cu ori ce preț a nu fi *cocu* „nici cu nevasta, nici cu amanta", și care fiind tot odată și nașul Michelinei —vrea să i facă fericirea măritînd'o cu Briand.

Ar putea să i-o spuie de a dreptul—dar el știe că omul nu poate crede că fericirea se poate avea de o dată—ci trebue să ajungă la ea pe drumuri în tortochiate—înlăturînd piedici mari,—pericole enorme. Lucien de Versannes mai știe că prietenul seu Briand nu poate lua nici o hotărîre—și treale a'l lăsa singur să devie amorezat cu adevărat, pentru ca inima să-i dicteze calea pe care să o urmeze—pentru a nu se expune, ca magarul lui Buridan—să moară de foame și de sete între o găleată de apă și un sac de grăunțe—ne știind pentru care din două să se hotărască.

*

Diferite scene ale piesei ne fac să asistăm la peripeții, ale vieței acestui „triplepatte" din care unele—de o emoțiune care îți strînge inima—altele bine înțeles—ca pe bulevard—cam desbrăcate.

Dar morala triumfă: Briand, încetul cu încetul, își dă seama de golul ce îl are în suflet din viața pe care o duce în mijlocul femeilor acestora, care se gîndesc numai la rochii—la croitorul cel mai la modă, sau la ultimul vals de la Casino. Și pînă a-și da seamă—încetul cu încetul—în inima lui naște iubirea către Michelina—și în ultimul act—cînd Michelina îi spune—pentru a'l amăgi—că a avut un amant—servindu-se pentru a'l convinge de fotografia lui Paul Bourget cumpărată într'o librărie—indignarea ce-l cuprinde nu mai lasă nici un dubiu asupra scutimentelor sale. Prietenul seu Lucien de Versannes care știa că astfel se vor isprăvi lucrurile, îi încredințase un plic în care îi spunea că-i acordă mîna Michelinei, fina sa—dar nu avea voe a deschide plicul de cît după ce va fi luat o hotărîre definitivă.

Și care nu îi este mirarea—cînd după ce scrie lui Lucien pentru a-i cere mina—deschide plicul în care Lucien îi scrisese cu mult înainte că-i acordă mîna Michelinei—care-i va face viața cea mai fericită. Și cortina cade.

*

❑ *Celebra artistă franceză* **Madeleine Dolley,** *una din cete mai frumoase femei ale Franței, o comediană care a fermecat Europa prin jocul ei minunat și plin de eleganță, va veni cu trupa sa în Iași și va da* două reprezentații: Marți 1, Decembrie 1909, **„Le Dame de chez Maxim"** *iar* Mercuri, 2 Decembrie 1909 **„La Femme Nue"**.

Repertoriul ales de **D-ra Dolley** *probează singur variațiunea talentului acestei mari artiste.*

Locațiunea este deschisă la Agenția teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici.

*

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învățătorii sătești „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceștia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, și 6 lei pe jum. an, plătiți înainte.*

Informații

❑ Liceele din țară au primit o nouă circulară haretistă, care sună ast-fel:

Domnii directori sunt însărcinați ca pînă la 24 Noembrie să trimeată ministerului următoarele trei liste:

1). Notele elevilor din fie-care clasă, cari după notele bimestrului nu promit că au să promoveze în clasa următoare, 2). Lista acelora care se vor părea amenințați să rămîie corijenți la două obiecte și 3). Lista elevilor amenințați să rămîe repetenți.

Ce scop o mai fi avînd și aceste liste!

Poate că cei de la minister se gîndesc să ia profesorilor facultatea de a face promoțiunile și să le facă d-lor. De la D-nul D. A. Teodoru și C. D. Ionescu ne putem aștepta și la așa ceva.

Nu sunt de cît cîte va zile de cînd au cerut Direcției liceelor să le trimată lista chestiunilor ce se dau ca teze elevilor și acum alte liste,

Oamenii aceștia nu se gîndesc de dimineață și pînă sara de cît să născocească fel de fel de lucruri cu care să tortureze profesorimea.

❑ Aducem la cunoștința interesaților, că întroducerea contestațiilor electorale la Curtea de Apel, expiră mîine, 25 Noembre, ora cinci seara.

❑ Seziunea curței cu juri din Suceava a fost închisă eri.

❑ Ni s'a comunicat ieri, din sursă autorizată, că știrea despre retragerea din teatru a d rei Mărioara Voiculescu, eminenta artistă, este fantezistă.

Inregistrăm desmințirea cu multă satisfacție.

❑ Membrii societății viticole sunt convocați pentru mîine, mercuri, ora 2

D. profesor dr. Manolescu s'a înscris în acea societate.

❑ Ne amintim, că se făcea mare caz de către foasta direcție a teatrului, că posedă pe repertoriul stagiunii în curs mai multe piese originale, cari au a fi reprezentate în stagiunea aceasta pentru întâia oară.

Constatăm, că pînă în prezent nici una din aceste piese originale n'au fost reprezentate. Explicația o cunoaștem,—fostul director nu avea interes, căci nu putea încasa tantieme. Astă-zi însă lucrurile nu mai stau așa; și sperăm că noua direcție a teatrului va lucra cu mai mult interes pentru teatru și pentru literatura originală.

❑ Mîine se va oficia, cu o deosebită solemnitate, hramul bisericei Lozonschi (Sf. Ecaterina).

❑ S'a cerut urmărirea și prinderea lui Isidor Müller, impiegat la o mare cassă din Lemberg, care a dispărut, după ce a delapidat o însemnată sumă de bani.

❑ Secțiile de gendarmi din județ au primit ordin de a urmări o bandă de hoți, care de c t-va timp comite numeroase furturi în județ, terorizînd pe săteni.

❑ D. Gheorghe Buzdugan a fost numit secretar al primăriei din Copou.

❑ La Prefectura județului să lucrează la întocmirea statisticei populației rurale, după registrele stărei civile și care statistică va fi înaintată ministerului domeniilor.

❑ D. N. Petrea, administratorul plășii Bivolari, a luat inițiativa de a ținea sătenilor în fie care Duminică, cîte o conferință administrativă.

❑ Examenele orale pentru posturile de magistrați stagiari la tribunale și judecători s'au fixat după cum urmează:

Joi, 26 Noembrie: la oarele 8 dimineața, vor fi examinați d-nii I. D. Ghețu, Albu I. Apostol, I. H. Cernățeanu și St. Constantinescu.

Vineri, 27 Noembrie, vor fi examinați d-nii: I. I. Mateescu, N. Napoleon Niculescu, C. Stambuleanu, D. G. Theodorescu, Gh. Vernescu, I. I. Brănescu, Gh D. Demetrescu și I. Mitescu.

Sîmbătă, 28 Noembrie, vor fi examinați d-nii: T. R. Scriban V. I. Vrînceanu, P. P. Avramescu și Gh. Bărbulescu.

❑ Comenduirea pieței a cerut autorităților, urmărirea și prinderea mai multor soldați dezertori.

❑ *Excelentul nostru confrate* Ordinea *a intrat, cu numărul seu de astă-zi, în al treilea an de existență.*

Dorim Ordinei, *care luptă cu mare energie și mare demnitate, pentru sfînta cauză comună, să existe încă mulți ani și să aducă incontinuu servicii partidului și ilustrului seu șef.*

❑ **Știm pozitiv, că mișcarea în magistratură va fi făcută pe ziua de 1 Decembrie.**

❑ Cu ocazia distrugerei fîntînelor și cișmelelor se dispusese și distrugerea vechei cișmele din Păcurari.

Cișmeaua a fost distrusă încă de mult, pe motivul că conținea apă contaminată. Pe urma ei însă, a rămas un loc de scurgere, de unde locuitorii în lipsă de altă apă, se servesc de apa din acea scurgere atît pentru ei, cît și pentru vite.

Cetățenii din acea dispărțire au cerut primăriei redeschiderea cișmelei. Primăria a delegat serviciul sanitar al orașului să se pronunțe.

Acesta a referat în favoarea cetățenilor, tăcînd cunoscut că cișmeaua se poate redeschide.

Cu toate acestea, din ce motiv nu se știe, cei de la primărie nici până azi n'au redesehis cișmeaua.

❑ A apărut, No. 10, anul XX, din revista „*Arhiva*" pe Octombrie cu următorul sumar:

Gh. Ghibănescu, Breasla Armenilor din Roman.—Vl. Mironescu, Note de călătorii făcute prin Bucovina, călăuzit de dicționarul geografic de Em. Grigorovitza.—T. T. Burada, Teatrul în Moldova, Stagiunea 1853—1854.—Mihail Lungianu, La niște rusalii.—Arhiereul Narcis Crețulescu, Din inscripțiile M-rei Neamțu.

Cronici: G. Pascu, Lucrări filologice la Academie.—Valeriu Hulubei, Biblioteca pentru toți: Kogălniceanu, Acte, scrieri, etc.—Odobescu, Pseudo-chinagheticos: Edmonde de Amicis—inimă de copil.

❑ D. I. Bontaș, avocat al statului la Tutova, a demisionat ieri din acel post.

D. Bontaș va candida, din partea guvernului, la alegerea parțială a colegiului II Tutova.

❑ D. I. Boroianu, fost perceptor comunal, a demisionat din clubul liberal local.

❑ Iată programa concertului pe care l va da la Teatrul Național din Iași *Marți 8 Decembrie a. c.* cea mai renumită orchestră din Germania **„Münchener Tonkünstler-Orchester**, cunoscută și sub numele faimos „*Kaim-Orchster*", compusă fiind din 70 de profesori puși sub conducerea maestrului *Lassalle*:

(Simfonie fantastică) a) Rêveries Passion; b) Un bal; c) Scène aux champs; d) Marche au supplice; e) Songe d'une nuit du Sabbat **H. Berlioz.**

„(Rütt des Don Quixote)" La chevauchée de don Quichotte (*Uvertură romantică* **A. Beer Walbrunn.**

„Tod und verklärung" (Moarte și transfigurație) *Poem simfonic* **Rich. Strauss.**

Uvertura din „Tanhauser„ **R. Wagner.**

Biletele de intrare pentru acest mare și unic concert se află depuse la agenția teatrală *„Thalia"* (Maximovici)

❑ **După cum am anunțat ieri, complectul secției I-a a înaltei Curți de Casație a judecat divergința în procesul rabinilor doctor Niemirower și Taubes, din Iași, condemnați la diverse amenzi pentru refuzul de a fi asistat la prestări de jurăminte more judaico.**

După o lungă deliberare, producîndu-se din nou, divergință, afacerea va fi judecată de Curte în secții unite.

❑ **Monaha Lukia Ciobacă, de la mănăstirea Varatic, din cauza abaterilor contra disciplinei monahale, a fost exclusă din monachism pentru totdeauna.**

❑ **Pe ziua de 1 Decembrie au fost chemați la minister, toți normaliștii care și au satisfăcut legea recrutărei, pentru a-și alege locuri de învățămînt.**

❑ **In ziua de 20 Decembrie se va proceda la alegerea noului consiliu comunal din Tomești.**

❑ **Următoarele locuri vacante din învățămîntul rural din județul Iași sunt vacante: Probota-Cîrniceni, postul I; Copou-Vulturu, postul I; Lungani-Voinești, p. I; Poeni-Comarna, p. II și Erbicéni-Totoești, p. I.**

LA MAGAZINUL

FRAȚII POLINGHER

AU SOSIT

Renumiții ȘOȘONI și GALOȘI

Adevărați Ruseşti—Marca COLUMB

cu noua invenție contra lunecărei

Ultime informaţii

❑ La clubul liberal din Iaşi a fost eri seara şedinţă plenară: prima şedinţă de la alegerea de president a d-lui C. Stere.

D. Stere a venit la orele 8 însoţit de d-nii dr. Manicatide şi M. Pastia, şi a recomandat clubiştilor pe d. dr. Manicatide ca viitor candidat la alegerea parţială din Iaşi.

S'a remarcat şi comentat lipsa d-lor N. Gane şi dr. Puşcariu. S'a procedat apoi la alegerea comitetului electoral şi s'a ales d-nii: Al. Velciu, Al. Teodoreanu, dr. Al. Brăescu, P. Cujbă, P. Bogdan, I. Dumbravă şi încă alţi trei.

Un ofiţer de poliţie împărţea astăzi o convocare pentru orele 5, cînd comitetul electoral şi comitetul executiv vor avea să fixeze candidatura, iar seara va fi o nouă adunare generală a clubului pentru aclamarea candidatului.

Sunt foarte multe nemuţumiri contra candidaturei d-lui prof. Manicatide, care pentru prima oară a fost eri seara la club şi care, după parerea celor mai mulţi clubişti, n'are altă calitate, de cît aceea de un medic de casă al d-lui Stere.

In comitet se vor susţinea astă-zi şi alte două candidaturi, una a d-lui dr. Puşcariu şi cealaltă a d-lui Al. Velciu.

Dar, este sigur că va fi aclamat d. dr. Manicatide.

❑ **Statua lui M. Kogălniceanu.**—Incă din anul 1899 s'a înfiinţat în Iaşi un comitet pentru rîdicarea unei statui nemuritorului M. Kogălnicnanu, care statue urma să fie aşezată în faţa Universităţei ca un pios omagiu adus memoriei creatorului universităţei din Iaşi.

Comitetul nu s'a mai întrunit de mult, în urma faptului că o sumă de 22000 lei între care 10000 subscris de M. S. Regele, a fost delapidată de celebrul Andrei Vizanti şi fondul a fost redus numai la 12000 lei.

Zilele trecute comitetul a fost sesizat de o adresă a comitetului pentru rîdicarea unei statui lui Cuza-Vodă, prin care îi aducea la cunoştiinţă că bustul lui M. Kogălniceanu va figura pe soclul statuei domnitorului şi 'i cere să 'i cedeze suma de 12000 lei.

In şedinţa pe care comitetul a ţinut'o eri seara la Universitate, propunerea a fost respinsă şi s'a hotărît, din contra ca activitatea să reînceapă pentru realizarea ideei privitoare la statua lui Mihai Kogălniceanu.

Comitetul a cooptat apoi ca membrii pe d-nii: rector dr. G. Bogdan. prof. Manicatide, Sebastian Moruzzi, Lascar Antoniu, Al. Teodoreanu, preot Gotcu şi maior Văleanu.

Comitutul se va întruni din nou Lunia viitoare.

❑ Cu rechizitorul procurorului general a fost dat judecăţei, pentru calomnie, notarul comunei Andrieşeni, Iordăchescu.

Legea este categorică şi cere suspendarea funcţionarului contra căruia va fi deschisă asemenea acţiune.

Ori, Iordăchescu n'a fost suspendat. Aducem cazul la cunoştinţa prefectului de judeţ şi-i cere să dispună ca litera legei să fie aplicată.

❑ Din cauză că la cursurile de sociologie ale d-lui profesor Virgiliu Arion, asistă, pe lîngă studenţi şi un foarte numeros public, rectorul universităţei a încuviinţat ca d. Arion să-şi dezvolte prelegerile în Aulă.

— D-nii A. D. Xenopol, A. Philippide, P. Rişcanu, P. P. Negulescu, I. Găvănescul Teohar Antonescu şi Ilie Bărbulescu, sunt convocaţi a se întruni Joi 26 Noembrie, orele 5, în sala Senatului universitar, spre a se consfătui asupra elaborărei unui regulament special după care urmează a se face lucrările seminariale ale facultăţei de litere.

❑ Prima societate de economie din acest oraş, cu sediul strada Palat No. 1, va distribui societarilor pentru anul social terminat la 31 August 1909, un dividend de 6 lei 95 bani la sută.

Anul trecut care s'a încheiat la 31 August 1908, dividentul a fost 6 lei 88 la sută.

Capitalul social la finia anului aceasta adică la 31 August 1909 era de 5 milioane 860 mii lei, pe cînd anul trecut adică la 31 August 1908 el era de 5 milioane 380 mii lei.

Deci capitalul social se prezintă cu un spor de aproape jumătate milion în cursul anului expirat.

❑ Eri la orele 5 şi ţjum. d. profesor Virgil Arion, a ţinut în aula Universităţei, a doua sa prelegere, în faţa unui numeros auditoriu, compus în cea mai mare parte din magistraţi, profesori şi avocaţi.

D-sa a vorbit despre „Sociologia ca ştiinţă".

D. Virgil Arion va continua a ţinea prelegerile sale, în fie-care Luni şi Marţi la ora 5 şi jumatate.

❑ D. Matei Balş, inspectorul tribunalelor, va sosi mîine în Iaşi.

D-sa va inspecta judecătoria ocolului I şi serviciile portăreilor.

❑ *De la 18—24 Noembrie au fost în oraş 12 cazuri noi de tifos.*

❑ D-nii Gh. D. Şerban, C. D. Buznea şi C. Rivalet, aleşi de societatea viticolă, pentru a studia chestia nevoilor ce întimpină cultura viilor în faza în care se află astă-zi, au alcătuit următorul memoriu în care se cuprind măsurile ce cred nimerit pentru protecţia culturei viilor:

1). Abolirea legei asupra monopolului băuturilor spirtuoase.

2). Inlocuirea taxei licenţei, prin taxa pe timp care să plăteşti astă-zi în taxa pe cantitate.

3). Libertatea pentru producători a vinde produsele lor liberi de ori-ce taxă, fie en-gros, fie en-detail la locul de producţie sau la alt local declarat ca local de depou al produsului lor.

4). Suprimarea taxei fondului comunal pentru cel puţin 10 ani, pentru produsele viilor replantate după flagelul filoxerei.

5). Permiterea a se vinde vinurile naturale de ori-ce grad de tărie, fără a se amesteca mîna omului în falşificarea lui.

6). Obligaţiunea prin lege a nu se vinde vinurile de cît sub numele de origină indicînd locul şi anul de producere.

7). Calcularea la măsurătoare numai pe litru, pentru a se scoate din uz vînzarea pe vadră.

8). Modificarea legei de rscumpararea embaticurilor prin reducerea anilor de la 40 la 15.

In combaterea beţiei la sate, fabricile de spirt să nu pună în consumaţie decît: spirt denaturat, spirt rectificat pentru trebuinţele medicale şi în fine, spirt pentru consumaţia publică de cea mai slabă tărie, adică de 35 grade.

❑ Azi după amiază s'a facut înmormîntarea tînărului Theodor Cernat. Cortegiul a fost urmat de devotaţii săi prieteni şi cunoscuţi.

❑ Primul procuror continuă şi astăzi cu luarea declaraţiilor funcţionarilor de la portărei, privitor la neregulile ce au fost descoperite.

Se cercetează şi dosarele pe ultimii zece ani a trib. secţia II-a şi s'a constatat, din dosarele venite de la alte tribunale, că pretutindeni se făceau, sau se fac operaţiuni la fel.

Un funcţionar de la portărei, al cărui nume urma să figureze în viitoarea mişcare în magistratură, a fost şters de pe tabloul respectiv.

❑ D. Krupenski, prefectul judeţului a dat delegaţie d-lui Victor Farra, secretarul consiliului judeţean, de a semna în numele seu, tot ceia ce priveşte serviciile biuroului judeţean.

❑ Medicii comunali au inceput din nou să viziteze pe elevii şi elevele din şcoalele primare, din secţiile respective.

❑ In ziua de 20 Decembrie a. c. se va face alegerea noului consiliu comunal din comuna Tomeşti din judeţul nostru.

❑ **Debutul companiei Davilla** —Imensul public, care a asistat ieri la debutul în Iaşi a companiei Davilla, s'a putut convinge că n'a fost reclamă, nici exagerare, cînd presa a lăudat atît acel ansamblu.

Publicul a rămas literalminte entusiasmat de desevîrşita artă cu care s'a prezintat o trupă românească, de nimeni protejată, de nimeni subvenţionată.

Artiştii au fost răsplătiţi cu entusiaste aplauze şi rechemări. Publicul a chemat şi pe d. Davilla şi cu aplauzele sale i-au mulţumit pentru munca uriaşă ce-a depus-o; acele aplauze au însemnat şi o desaprobare a comitetului teatral, care a refuzat sala teatrului celui mai strălucit ansamblu teatral romînesc ce a existat vre-o dată.

❑ **Furtul de la fabrica de cicoare.**—Un însemnat furt s'a descoperit la fabrica de cicoare din strada sf. Lazăr, furt care se practica de mai mult timp.

Autorii sunt doui păzitori, cunoscuţi pungaşi, care reuşiseră să intre în serviciul fabricei.

Furtul poate ar fi rămas încă nedescoperit, dacă proprietarul fabricei n'ar fi observat alaltă eri un butoi de 100 kr. cafea, gol şi în acelaş timp observase dispariţia zilnică a diferitelor cantităţi de cicoare.

Reclamîndu-se siguranţei, subcomisarul Uţă făcu cercetări şi arestă pe cei doui paznici, Cioată Dim. şi St. Gheorghescu.

Aceştia au mărturisit faptul.

S'a constatat că ei au furat mari cantităţi de cicoare şi mai ales de cafea, avînd şi mai mulţi complici.

❑ Ministerul de interne a comunicat serviciului sanitar al oraşului, că a revenit asupra hotărîrei luată contra comercianţilor de băuturi spirtoase, de a nu mai fabrica singuri rachiul din spirt amestecat cu apă, ci să şi-l procure de la distilării.

❑ *Nici* Conservatorul, *nici* Epoca, *n'au reprodus interviewul acordat de d. P. P. Carp unui ziar liberal.*

D. P. P. Carp nu merge, deci, în acţiune paralelă nici macar cu partidul seu propriu!

❑ Curtea de Casaţie a primit ieri ante proiectul ministrului justiţiei relativ la organizarea înaltei Curţi — spre a-l studia.

❑ **Judiciare.**—Solomon Gold a cerut declararea în stare de faliment a firmei Albrecht Causanski şi Friedmun.

Termen la 30 c.

— La secţia III-a a trib. urma să se judece astă-zi două cereri făcute de firma Kaufman din Bîrlad, pentru declararea în stare de faliment a manufacturistului Rabinovici din Iaşi.

Una din cereri a fost retrasă, iar pentru cealaltă s'a dat timp reclamatului ca să'şi achite poliţa de 7000 lei pînă la 30 Noembrie.

— Importantul proces al fraudelor silvică din jud. Neamţ, în care este implicat Alex. Şoarec, se va judeca Sîmbătă la secţia II-a a Curţei.

— Procesul administratorului comunal Tabacovici din Paşcani se va judeca la 3 Decembrie la s. II-a a Curţei.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 24 Noembrie

Revistă politică

Bucureşti.—Generoşii au hotărît înfiinţarea unei reviste politice, care va fi pusă sub direcţiunea d-lui Diamandy.

Numire

Bucureşti.— D. Haralamb Lecca a fost numit director de scenă al Teatrului Naţional din Bucureşti.

Rakowski la Rusciuc

Giurgiu.—Autorităţile de aci sunt foarte neliniştite, venind vestea că d-rul Rakowski va sosi mîine dimineaţă la Rusciuc şi avînd temerea de a nu reîntra în ţară.

O delegaţie de muncitori din Bucureşti, vor trece mîine pe aci, la Rusciuc spre a saluta pe Rakowski.

Situaţia liberalilor din Ploeşti

Ploeşti. — Liberalii din localitate, se află, după cum se ştie, ca şi în multe oraşe ale ţărei, într'o complectă dezorganizare.

Se afirmă că d. Brătianu ar fi hotărît să numească pe d. T. Anghelescu ca prefect al Prahovei, în locul d-lui Anghel, — aceasta în speranţa de a putea face o împacare între liberalii atît de divizaţi.

Cu aceasta, d. Brătianu mai caută să dea o satisfacţie şi d-lui C. Stoicescu, —ştiut fiind că d. Anghelescu este omul d-lui Stoicescu.

Demersuri pentru constituirea noului cabinet italian

Roma.—După ziare, demersurile pentru constituirea cabinetului ar fi destul de înaintate. Ar avea să ia parte în noul cabinet împreună cu d. Somna, d-nii Bettolo, Martini, Finochiaro, Luzzath, Salandra şi Rubini.

Muşcaţi de cîni turbaţi

Trier (Schweich).—Mai multe persoane au fost muşcate de cîini turbaţi, unsprezece au fost trimise în căutarea institutui Pasteur din Berlin. In şase comuni din districtul Trier, s'a proclamat sechestrarea cîinilor.

Guvernul hotărît să'şi retragă reformele

Bucureşti.—Se afirmă că d. Brătianu, dîndu-şi samă de extremele enormităţi ce le conţine proectul de reforma sanitară, ca şi acela pentru încurajarea industriei naţionale, ar fi hotărît să le retragă, iar nici de cum să le mai modifice.

CAMERA

— Interpelarea d-lui Iorga —

Bucureşti.—La deschiderea şedinţei d. Al. Constantinescu, ministrul domeniilor dă oare-cari explicaţiuni d-lui N. Filipescu în chestia islazurilor.

D. Iorga adresează o interpelare guvernului, în chestia evreiască. D. Iorga întreabă:

1) Are cunoştinţă ministrul de interne şi guvernul de o campanie în potriva Romîniei, dusă de nişte organizaţiuni evreeşti şi sprijinită de ziarul „Adevărul"?

2) Are cunoştinţă ministrul de interne şi guvernul despre nişte memorii ce circulă prin diferitele părţi ale ţărei, prin care se îndeamnă pe rezervişti la nesupunere etc.?

3) Are cunoştinţă guvernul de un congres evreesc ce se pune la cale?

D. Iarga întreabă de ce guvernul nu ia măsuri contra acestei atitudine ilegală şi necuviincioasă?

Şedinţa continuă.

*

Se afirmă că interpelarea d-lui Iorga ar fi fost pusă la cale de către d. Ionel Brătianu.

Accidentul unui aviator

Nice.—Aviatorul Fernandez, făcînd un sbor în cîmpia Brague, lîngă Antiles, trei încercări au reuşit să se înalţe pînă la 25 metri, cînd făcînd viragiu, aeroplanul a căzut cu vîrful în jos pe pămînt. Aviatorul a fost prins sub-motor şi a fost ucis.

Din Turcia

Costantinopol.—Mîine se decide definitiv asupra constituirei partidului liberalilor moderaţi în cameră. Proectul programului partidului, ai cărui membri principali sunt arabii, este bazat mai ales pe egalitatea complectă a tuturor otomanilor şi cere învăţămîntul primar în limba majorităţei populaţiei. Deputaţi greci formează un grup independent al cărui program cere apropierea cu statele balcanice, vecine, menţinerea statului quo actual pe terenul eclesiastic şi social, precum şi cel şcolar.

Contra bandelor

Salonic.—Autorităţile înrolează voluntari pentru a complecta batalioanele destinate a urmări bandele la Mecivovo, în districtul Melnik, unde o bandă a asasinat o familie bulgară de opt persoane.

Perfecţionarea aeroplanelor

Paris.—Ziarul „L'éclair", pretinde a şti că ministerul de război întemeiat pe încercările făcute cu diferitele aeroplane, a ajuns la cloncluzia că aeroplanele pot de acum înainte să fie socotite ca arme ofensive, de oare ce ele permit a se arunca obuze.

Complotul contra regelui Ferdinand

Sofia.—Ziarul „Vecera Posta", revenind asupra pretinsei afaceri a complotului în contra regelui Ferdinand, zice: liga din Belgrad sub preşedenţia generalului în revizie Atanasovici, a trimes în 1905 la Sofia doi emisari, pe Ghercicovici şi pe Tascovici, avînd asupra lor suma de 159 mii dinari, cu însărcinarea de a executa atentatul în contra regelui Ferdinand. Aceştia intrară în raport cu anarhiştii din Sofia şi le comunicară planul. Atunci Boris Sarafoff împreună cu partisanii lui atrase pe cei doi sîrbi la un otel, pune mîna pe cei 150 mii dinari ai lor şi predă pe emisari poliţiei, care i-a expulsat.

Cu ocazia vizitei studenţilor sîrbi în 1906, cei doi sîrbi s'au întors la Sofia şi au primit prin mijlocirea unui ministru sîrb, care era atunci preşedintele ligei din Belgrad, o scrisoare în care se spunea că scopul cel mai de seamă al fraternizării sîrbo-bulgare, trebue să fie de a provoca în Bulgaria un 29 Mai, adică un regicid.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Din cauza mutărei, de vînzare arangeamentul complect a unui salonaş şi se pot vedea în fiecare zi, între oarele 12 jum.—5.
De asemenă este de închiriet şi o odae mobilată.
Wisznewski.
Romînă 53.

PRIMARIA COMUNEI IASI

PUBLICAŢIE

In ziua de 21 Decembrie 1909, oara 11 a. m., se va ţine în camera acestei Primării, licitaţie prin oferte închise, pentru darea în întreprindere a construirei îngrădirei de la proprietatea d-nei Elena C. P. Antoni situată în Aleea Ghica-Vodă, colţ cu strada General Cerchez. Costul lucrărilor după deviz lei 1499 bani 20.

Garanţie provizorie 100 lei în numerar sau efecte garantate de Stat.

Devizul şi planul locului se pot vedea în fie-care zi de lucru la Serviciul Administrativ al Comunei.

Dispoziţiunele Art. 72—83 din legea Comptabilităţei Publice sunt aplicabile acestei licitaţiuni.

No. 25731 24 Noembrie 1909

D-na D. Birnberg,
rămasă văduvă, în urma încetărei din viaţă a cunoscutului fabricant de corsete, **I. Birnberg,** face cunoscut Onor. public că va urma cu lucrarea corsetelor, şi roagă pe Onor. Doamne şi Domnişoare a-i da tot concursul şi de-acum înainte.
Se primesc comenzi din provincie.
Domiciliu: **Str. De Sus No. 166.**

MED. ŞI CHIRURG.
Dr. Louis Mendel
Denfist
Intorcîndu-se în localitate îşi reia consultaţiile
Str. Lăpuşneanu No. 11 bis.
De-a asupra băcăniei Smirnoa

Dr. B. Stenner
Consultaţiuni pentru boale interne, de femei, căilor urinare şi venerice.
de la 1—3 şi 7—8 p. m.
Iaşi, str. Muzelor (colţ cu str. de Sus.)

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, gît şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
Ş'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în **strada Petru Rareş No. 15.** *(în dosul poştei centrale)*
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

GRATIS
ORI CE PROBA
LA
Fotografie Artistică WEISS
IAŞI—PIAŢA UNIREI
LEI 5—12 FOTOGRAFII MIGNION— 5 LEI

Petre Sadoveanu
fost procuror la Curtea de Casaţie
— AVOCAT —
8—10 a. m. *6—7 p. m.*
38 str. Primăverei
BUCUREŞTI

CURA CEA MAI RATIONALA DE **Unt de Peşte** pentru copii şi adulţi
e constatat, numai aceea cu
Unt de Peşte Iodoferat simplu şi
Unt de Peşte Iodoferat cu fosfor **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior şi premiate la multe expoziţiuni din ţară şi din străinătate, cu cele mai mari distincţiuni.

Unt de Peşte Iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra: **Anemiei, inflamaţiunilor osoase, scrofulozei, ghinduri, inclinaţiuni spre tuberculoză, gută, reumatism.** E un puternic nutritiv pentru persoane **slăbite,** precum şi un excelent tonic la **reconvalescenţi sifilitici.** Pentru copiii de şcoală slăbiţi prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. **Costul unui flacon de un chilogram, 6 Lei,** la care se adaogă porto.

Unt de Peşte Iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru **copiii rachitici,** spre a le întări **oasele** şi un **tonic prin excelenţă** în perioada creşterei copiilor, în **stările limfatice** şi a **stadiului puberităţei şi persoane sleite prin surmenaj.**
— Costul unui flacon de ½ kilogram **3 lei 75 bani,** la care se adaogă porto —

Depozitul general la farmacia I. WERNER, *furnisorul „CURŢEI REGALE"*, **IAŞI** — **Pentru BUCUREŞTI:** la Drogueria **I. Zaharia,** Str. Lipscani No. 35.—**Pentru CRAIOVA** la farmacia **D. M. Boţa.**
— Cererile din provincie se execută prompt contra ramburs —

BYRRH CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF

PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906.

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (Thuir Franţa)
De vînzare
La toate magazinele de consum din ţară

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco du Catalogue

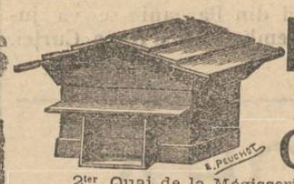

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

GRILLAGES
GARIEL 2ter quai de la Mégisserie PARIS
Clôture de Chasse, le mètre... 0f 25
Châssis de couche, depuis... 7 »
Paillassons pour abris, le mètre carré... 1 50
Porte-Bouteilles, pour 200 Pièces... 3 »
Grand Album de 1/2 feuille sur demande

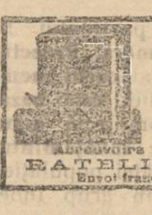

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6f 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

1420 **NEVRALGIELE**
Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureroase* cari au resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiă să se ia 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ţi: 2 dimineaţa, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ţi.

A se cere : LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toţi Droghiştii şi Farmacistii.*

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus
Fondată în 1852

Aduce la cunoştiinţa intînsei sale clientele că s'a asortat cu
MARE DEPOSIT DE
Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă
100 vagoane depositate
Aprovizionat cu SOBE GODIN
Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne
Godin Rubeland şi Barbarossa
Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete
şi toate accesoriile pentru
Instalaţiuni de conducte de Apa
Tablă, Fier şi Otel divers
Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.
Curele de transmisiuni
A sosit tabla din renumitele fabrici :
WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN
ALBERT GASSMAN,—BRESLAU
şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**
Toate cu preţurile cele mai convenabile

La tipografia H. Goldner, se caută elevi.

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Preţurile : Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"
(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente în *VIENA fondată în anul 1858*
Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1934 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908
PESTE 188 MILIOANE LEI
Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia
LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46/100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări :
a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractantului.
e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi
Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.
Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti
Agent general pentru Iaşi :
IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ
AVOCAT
— *Strada Ghica-Vodă No. 59* —

Alfons Herovanu
AVOCAT
—*Strada Bărboi No. 15*—
Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie
să cumpere bilete numai de la
NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA
Th. P. Maximovici IAŞI
Debit oficial al Loteriei Statului
Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 – Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"
oferă publicului cele mai
Mari Şanse de Bogăţie
BILETELE
Clasa 1 a Loteriei VII
s'au pus în vânzare
Tragerea la
la 11 Decembrie 1909
Se poate cîştigă în caz Norocos cu un singur Bilet suma de
Lei 40,000 lei
Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de
LEI 7.322.000 LEI
Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara
Lozuri Norocoase
de la
Noua si Principala Colectură Romană
Th. P. Maximovici.—Iaşi
Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vânzare :

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. - No 879 - Joi 26 Noembrie 1909

Clasele de mijloc

Să examinăm numai o parte a chestiunei, ce mi-am propus a atinge aici și anume pe aceia privitoare la deosebitele clase sociale. Legea, o știm, nu recunoaște asemenea clase, de fapt însă ele există. Domnul din clasa de sus, căreia i se zice încă privilegiată, nu privește ca egal pe negustorul ori meseriașul, care nu e din societatea frequentată de el. Nici nu e de pomenit macar de răceala cu care se privesc doamnele, făcînd parte din clase sociale diferite. Vor dispare vre o dată aceste deosebiri?

Așa fiind lucrurile, avem o clasă mijlocie, clasă formată din mici patroni de industrie, mici comercianți, mici proprietari, trăind mai cu seamă la orașe și cărora suntem deprinși cel puțin noi cărturarii, să-i zicem clasă burgheză. Ea e destul de numeroasă și în cumpeneala vieții de toată ziua are rostul ei. De altfel conștiința, că așa se prezintă astă-zi lucrurile e așa de vie, că în congresele ținute zilele acestea de comercianții debitanți de băuturi spirtoase, ei nici nu se recunosc altfel decît că formînd clasa mijlocie.

Care e situațiunea acestei clase în stat și față de stat? Cu această ocaziune îmi vine în minte propunerea ce făcea un mare economist, de a se da un premiu aceluia care va ști să descurce enigma: ce e statul? Fără a face alte digresiuni, trebue să concedem că pe de o parte statul fiind o persoană morală, are interesele sale, cari de multe ori vin în colisiune cu cele ale particularilor, iar de alta, că el fiind quintessența națiunii, interesele acesteia, interese comune, sunt și trebue să fie și ale lui.

Or, Statul acesta modern, în alcătuirea lui de astă-zi, n'a încetat a se preocupa de aceste interese.

Să considerăm un moment ce s'a făcut la noi în această ordine de idei. Ast-fel statul nostru s'a gîndit întâi la unii muncitori intelectuali. Și mînat pe de o parte de interesul societății, iar pe de alta de cel al acestor lucrători, a organizat corporațiunile de avocați și medici. Mai tîrziu el se scoboară la muncitorii manuali, organizîndu-i și pe aceștia în corporațiuni, prin legea meseriilor.

Și această lege merită o deosebită atențiune. In felul cum dînsa organizază munca, nemulțumește pe mulți și cîte odată chiar pe cei, pe cari e chemată a'i apara. De aici întocmirea sindicatelor de muncitori, întocmire ce se socotește ca subversivă ordinei sociale, dar pe cari unii muncitori o consideră ca mijlocul cel mai eficace pentru apărarea drepturilor lor. Dacă aceste sindicate ar fi reglementate prin lege, de sigur că n'ar mai putea fi învinovățite ca acum. E destul să ne amintim că în 1899, pe timpul cînd ministru al Domeniilor era An. Stolojan, camera noastră a votat legea sindicatelor agricole. Intr'o țară ca Franța, unde nu există corporațiuni, acțiunea sindicatelor e explicabilă. Francezii, în adevăr, în loc de a organiza pe muncitori în corporațiuni, s'au mulțumit a se ocupa de muncă prin legea asupra asociațiunilor, prin asigurări contra accidentelor, pentru invaliditate și bătrînețe. Sindicatele sunt recunoscute prin legea asociațiunilor.

In ce privește legea noastră asupra meseriilor, pe lîngă unele critici de detaliu, i se aduc unele de principiu.

Astfel se susține că rău și fără cale această lege a lăsat pe de o parte pe muncitorii din fabrici, ocupîndu-se numai de meseriași. Socotesc că la mijloc a fost o imposibilitate de fapt. In adevăr, e greu să consideri ca meseriaș, cizmar, pe cel ce lucrează într'o fabrică și să recunoști că el are interese identice de apărat alături cu adevăratul cizmar.

Apoi în alte țări ca Austro-Ungaria și Germania, unde de asemenea sunt corporațiuni, acestea nu se ocupă de cît tot de meseriaș, iar nu de lucrătorii din fabrici. Aceștia sunt supuși unei serii de dispozițiuni, cari privesc munca în fabrici și ateliere mari. Munca acolo e reglementată cu ora. Apoi o serie de legi îi asigură în *mod obligator* pentru cazurile de bătrînețe, invaliditate și accidente. De aceia nici nu se aude pe aici de vre o acțiune a sindicatelor de lucrători.

Un alt defect de principiu al acelei legi e că organizarea corporațiunilor nu e obligatorie. Și ast-fel e ușor de înțeles că întră în corporațiuni cine vrea. Cei ce nu se împacă cu ele întră în sindicate. In țările germane, pe cari am voit să le imităm prin legea noastră a meseriilor, corporațiunile pentru meseriași sunt obligatoare, precum tot obligatoare sunt toate celelalte măsuri ca asigurările, cari privesc mai de aproape pe muncitorii din fabrici. Măsura luată de noi e o jumătate de măsură, de aici o serie întreagă de neajunsuri.

Marea majoritate a funcționarilor publici, tot clasă mijlocie, stă de asemenea sub legi speciale.

Legea meseriilor lasă în afară de cadrul său industria mare și comerțul, în toată accepțiunea lui.

Și e curios de observat cum aceste două ramuri de muncă, cari au atîtea puncte comune, se deosebesc totuși în revendicările lor. Astfel astăzi vedem petrecîndu-se sub ochii noștri faptul, că pe cînd meseriașii reuniți în corporațiuni se ocupă de interesele lor, și în marea lor majoritate se împacă cu aceste așezeminte, găsind legi care le creiază numai oare-care mici defecte, pe atunci comercianții în cluburile comerciale și industriale, reclamă pentru comerț libertatea cea mai desăvîrșită.

Să fie oare aceasta un ecou al mișcărei care voește a reactiva contra prea marelui amestec al Statului în ordinea economică? Merită în adevăr a fi notată o împrejurare ce se petrece în Franța, unde tendința Statului pentru astfel de acaparare e în progresiune constantă. S'a ținut la Paris, în cursul lunei aceștia, un congres al claselor mijlocii la care au luat parte reprezentanți ai micului comerț, micii industrii și agricultură, delegați ai 20 camere de comerț și a 15 societăți de credit mutual și cooperative. Cu toții sunt constituiți în asociație pentru apararea intereselor lor. S'au discutat unele chestiuni foarte interesante ca: organizarea creditului popular, organizarea creditului claselor mijlocii urbane, cumpărare în comun. Cu această ocaziune s'au spus lucruri bune, că de exemplu, superioritatea marilor magazine nu vine atît de la reducerea cheltuelilor generale, pe cît dela marea lor putere de a cumpăra.

Iar toate acestea se cer nu de la Stat, ci de la inițiativa particulară, care prin asociație poate face minuni. De altfel fostul Prețedinte al Republicei, Emile Loubet, s'a aratat cu ocaziunea acelui congres, partizan convins al acelei inițiative, recomandînd congresiștilor a se inspira de la ea, a nu recurge mereu la Stat, ori administrații publice, încărcate cu atribuții, pentru care ele nu sunt nici preparate, nici nu sunt destinate la aceasta.

Să fim și noi oare în aceiași situațiune ca Francejii? Nu o cred. Noi avem încă multă nevoie de sprijinul Statului. Viața noastră de toată ziua, activitatea noastră se destășoară încă în limitele trase de el. Ziua de emancipare n'a sosit încă.

E drept însă a se observa că pentru comerț, Statul se arată cam vitreg. Mai multe măsuri de mărginire și stînjenire a lui de cît de ocrotire. Legile privitoare la exercițiul comerțului de băuturi spirtoase, taxele vamale etc., intră de bună samă în categoria citatelor măsuri.

Dacă corporațiunile sunt în spiritul legiuitorului nostru, un mijloc de protejare a meseriașilor, căci ele îi chiamă a se ocupa de interesele comune ale lor, ne putem întreba dacă asemenea măsuri n'ar fi bune și pentru comerț? E drept că acesta e mai caprițios, se împacă bine cu o mai mare libertate, dar e neîndoios că comercianții au interese comune de debitat și apărat.

Camerile de comerț au în adevăr menirea a se ocupa de acestea, dar ele sunt reprezentantele comerțului și industriei în general, și trebue să observăm că diferitele categorii de comercianți pot avea interese ale breslei cari nu pot fi acele ale comerțului în întregime.

V. I. Radu

MEDICUL DE CASĂ

El face parte integrantă din familia unde funcționează ca medic de casă. El te cunoaște mai bine, pe tine al cărui doctor este, de cît te cunoști singur. Îți cunoaște firea temperatura normală, bataia pulsului și cordul. Tu, care nu ești medic, fără de care n'ai avea nevoe de medic de casă, tu nu cunoști toate acestea.

Medicul de casă este și prietenul casei tale, el devine o rudă a ta, una din acele rare rude la care îți mult. Cu timpul te suggestionează. Nimeni de cît el nu te poate căuta, numai el este în stare să-ți potrivească doctoriile, să-ți inspire încrederea.

Sunt oameni, cari se îmbolnăvesc cînd se aflu în alt oraș de cît acel al lor. I imbolnăvește teama, că dacă, întîmplător, s'ar imbolnăvi în oraș străin, n'ar veni medicul de casă să i caute.

Dacă s'ar îmbolnăvi într'un centru mare, într'o capitală a Europei apusene, în care s'ar afla cele mai mari somități medicale, încă ar prefera să fie medicul de casă.

Era o vreme, cînd medicul de casă figura în testamentele oamenilor, cari aveau rost să facă testament. Numele lui venea imediat după acel al copiilor mortului care mai cerea ca medicul seu de casă să treacă în aceeaș calitate la erezi.

Astă-zi lucrul se întîmplă mai rar, fiind-că și testamentele au devenit mai rare.

Și d. Stere are medic de casă. Il caută d. profesor Manicatide. Cu intrarea d-lui Stere la șefia partidului liberal, a intrat și medicul seu de casă în acel partid. S'ar zice că d. Stere a presimțit că nu se va afla bine la șefie.

L'a luat și la „Viața Romînească" și acum ar dori să-l iee și în Senat. D. Stere îl ia și d. Manicatide merge.

Dacă n'ar fi fost medic de casă, dacă nu s'ar fi stabilit între amîndoi acea caldă prietenie dintre client și medic, doctorul nu s'ar fi înscris la liberali și n'ar fi fost rugat să candideze la senatorie.

D. profesor Manicatide este mai mult naționalist. Naționalist pasager și evreofil cronic: odată pe lună predică mîntuirea neamului de elemente străine, predică la „Casa de cultură" a d-lui Iorga; și de foarte multe ori pe zi este chemat la bolnavi evrei.

Naționalist, evreofil și medic de casă al d-lui Stere, d. Manicatide a devenit și liberal-național, și va deveni—crede clientul seu—și senator.

Dar d. Manicatide este și medic de casă la naționaliști: aceia l'au atras la casa de citire. Este și medicul multor case evreești: acei evrei îl vor atrage la congresul evreesc.

Noroc, zeu, că corpul electoral al colegiului II de Senat din Iași, este perfect sănătos.

Chestii politice

Obrazul d-lui Haret

Ioan Roată eșise întru întîmpinarea lui Vodă Cuza la Adjud, cu jalba în proțap. Vodă cunoscu pe dată în moșneagul dinainte-i, pe fostul coleg de Cameră, pe Ion Roată. Își spuse bătrînul toată jălania lui, și cîte a avut să tragă pentru afurisitul ceala de *adhoc*. Vodă răsplăti cu un fișic de galbeni paguba; cînd însă veni vorba la stupitul și palmele boerului aplicate pe obrazul bătrînului, Vodă se aplecă și sărută în fața lumei pe moșneag pe amîndoi obrazii, zicînd: „Du-te de spune la ai tăi că unde te-a stupit boerul, te-a sărutat Vodă."

Scena se repetă supt altă formă și în alte împrejurări.

La 8 Oct. a. c. ministrul Haret răspundea demisionatului Tit Maiorescu următoarele: „Voi sunteți deci obligat să primiți acum, fiind-că ați primit de a fi ales astă primăvară; *la din contra ar fi un refuz de serviciu.*

Pustiul ceala de *adhoc* a scos din sărite pe Ministru! El, Haret, care n'a catadixit să figureze într'o comisie de examen, ca ori-ce alt coleg al său de Universitate, numai pentru motivul că era numit de ministrul M Vlădescu; el, Haret, care și-a formulat demisia în mod necuviincios pentru autoritatea școlară; el, Haret, care a îngrămădit pe capu-i tot ce e anarhie în țară și la departamentul său, călcînd dreptatea, știrbind drepturile, îmbuibînd cu favoruri pe ai săi, făcînd ca ministrul să fie al unora, nu al școlilor publice; el, în autocratismul lui oriental a tratat cu acea necuviincioasă adresă pe un *magistru* al catedrei, zicîndu-i că e *refuz de serviciu* demisia sa.

O nouă demiăie a urmat. Tit Meiorescu s'a retras din învățămînt, silit scum spre pragul bătrîneței.

De la opincă la Vodă, și de la Vodă la opincă toată suflarea cultă românească s'a strîns să protesteze contra atentatului săvîrșit de ignobilul ministru. Și în acest elan al conștiinței publice asupra ofensei și nedreptății aduse magistrului, cele 2 Universități fiind în capul serbătorirei profesorului retras la pensie, ministrul pătimaș a dispărut, fugind peste hotar, căci nu i-ar fi dat mîna ca tot el să iscălească o adresă ca cea cetită de ad-interim-ul său d. V. G. Morțun.

Iar la strigătul unanim al intelectualității romîne a venit însuși Vodă și prin act spontaneu a răsplătit cum se cuvine munca atît de rodnică depusă de magistru pentru școala românească.

In numele aceluiași guvern, care a silit demiterea lui Tit Maiorescu, același ministru, prin organul suplinitorului său, a trebuit să transmită serbătoritului marele insigne al ordinului Carol I, cu o adresă care a trebuit să pălească de rușine obrazul d-lui Haret.

Și acum ca și Ion Roată, cel așa de bine zugrăvit de elevul d-lui Maiorescu, am numit pe Ion Creangă, magistrul Tit Maiorescu a primit de la Vodă răspunsul: „Du te de spune ministrului Haret că pe grumazii ce veninosul meu sfetnic a voit să-i încovoaie, Măria sa Vodă a atîrnat colanul de ofițer al ordinului Carol I, drept pilduire pentru viitorime."

Nu se poate o mai mare palmă aplicată pe obrajii d-lui Haret, de cît aceasta.

Și cu toate acestea...!

***

OAMENI ȘI LUCRURI

ARTIȘTII D-LUI DAVILLA

Despre toți, fără excepțiune—și tocmai aceasta e caracteristica cea mai de laudă—despre toți artiștii cari înconjoară pe d. A. Davilla trebuie vorbit și nu se poate vorbi de cît bine. Pentru că tuturor li se datorește impresiunea esențială cu care în amîndouă sările de pînă acum a plecat lumea din sala teatrului Sidoli, impresiunea unui ansamblu desăvîrșit, un ansamblu concertat ast-feliu în cît să nu se ivească vre-o notă discordantă ori disgrațioasă. Totul e muncit, e studiat; sunt puse la contribuție și talentele și puterea de muncă și tragerea de inimă și amorul artei. Căci, nu mai încape îndoială: gestul d-lui Davila, inițiativa de a crea un teatru pe seama sa proprie, are ceva din acele trăsături de revoluționar și de mistic, cărora nu le poate sta nimic în cale și care birue toate greutățile, toate piedicile, după cum pe de altă parte, prin mărimea operei și a reușitei, dezarmează toate criticile, toate ironiile și toate profețiile scepticilor. Dar pentru aceasta o voință—și mai cu seamă în materie de teatru,—nu e de ajuns.

Ci se cere—și așa fu cazul și cu întreprinderea Davilla—ca inițiatorul să fie secondat de entuziasme, de temperamente, de voinți și de vigori. Nu o mînă de nemulțumiți, ci un grup de apostoli pare că s'a strîns în jurul noului director, după cum fu cazul odinioară cu un Antoine, cu un Lugné Poe, la Paris.

Iar d. Davilla nu e numai directorul teoretic sau administratorul financiar, dar este însuși exemplul viu al unei arte dramatice distinse, care a renunțat la mijloacele unei școli invechite, biruind prin o manieră simplă, dar naturală pe care o impune mediului său, trupei sale. Dovadă, — cîtă lipsă de exagerare și cîtă corectitudine a știut pune d. Bulandra în rolul lui Gerard din „Refugiul", cîtă cumpătare în violență, cîtă măsură în izbucniri. D-na Sturza—o cunoștință mai de mult a Iașilor — în ambele seri a apărut cu mult prestigiu, cu multă demnitate și plasticitate: e poate ceva de zis asupra *rostirii* la d-sa, dar jocul e de sigur ireproșabil. O apariție extraordinar de simpatică pe scenă e d-ra Voiculescu, despre care ar fi păcat să scriem numai atît de puțin cît ne îngăduie spațiul aci. De aceea vom vorbi mai pe larg de însușirile d-sale artistice după spectacolul de astă seară cu „Stane de piatră", comparînd-o și admirînd-o în expresiuni sufletești cît mai variate. Vom face același lucru cu semi-concetățeanul nostru d. R. Bulfinsky, pe care nu-l judecăm doară după gravul dar prea episodicul rol al d-lui Lacroix din „Refugiul", după cum nu după rolul lui Hubert Charles putem ghici calitățile distinse ce pare să aibă d. I. Manolescu. Dacă d-nei Sturza îi s'ar putea reproșa că în cele două seri și-a prea sămanat sie-și, artistului Bulandra îi s'ar imputa contrariul: că în „prostul" de Briand s'a s'a prea deosebit de rafinatul și inteligentul și pasionatul Gerard de Volmières. Despre d. Davilla am spune azi numai atît: că a fost admirabil prin jocul firesc de semi-burghez și de semi-bohem, și sobru și emoționant și duios și cinic, — un rol complect și suggestiv într'un cuvînt și o interpretare exemplară prin naturalețа ei simpatică.

Cine a învinuit pe d-ra Giurgea de imitațiune? Credem că d-sa a luat mult de la ilustra ei profesoară, d-na Romanescu, și ne-a renmintit strălucirea și desăvîrșirea acesteia în rolurile acele de o scînteietoare ingenuitate a primilor ani. „Michelina" e o creațiune delicioasă și prin grație și prin temeritate, după cum tot grația și îndrăzneala au făcut succesul franc al d-rei Culița.

Să nu se vorbească de imoralitate, ea nu stă în frivolitatea unor momente de expansiune și vioiciune a unui rol realist. Cu atît mai mult cu cît artista știe să recompenseze „neajunsul" acesta prin daruri proprii, — darurile unui trup superb și marmorean. In trupa d lui Davilla sunt nu numai costume, sunt briliante, dar sunt și femei fermecătoare.

Cine nu-i va face dintr'aceasta un merit?

Rodion.

„URMARILE"

Se împlinesc zece ani de cînd Mișu Vericescu, medic savant, cu reputație de invidiat, s'a însurat pentru a doua oară, după ce avuse o căsnicie tulburată cu Zoe Rîureanu, femee cu înclinări și acte aventuroase. E sărbătoare o asemenea zi, mai ales cînd viața soților a fost tihnită, cînd se iubesc, cînd vîntul nici unei nemulțumiri nu patrunde pe fereastra prin care dînșii privesc viața cu atîta plăcere.

Așa ar fi, așa ar trebui să fie, dacă Marta n'ar fi adînc jignită în demnitatea de femee cinstită și în sentimentul ei de mamă bună, cum vrea să fie, cum este, pentru copii din prima căsătorie ai lui Vericescu.

A! dar nu; aceștia n'o respectă; nu-i pot măcar ascunde disprețul lor; o vorbă dulce a ei primește un răspuns scurt; o observație a Martei provoacă o insolență revoltătoare; o continuă sfidare din partea lui Lilly și Mișu o deprimă, îi umple sufletul de amărăciune.

Nici în ziua din care Vericeștii își fac o sărbătoare, dînșii nu 'și stăpînesc pornirile: băiatul fuge la mama lui, nu pentru că se prăpădește cu dragostea, dar ca să lipsească de dincolo; fata provoacă o nouă scenă cu Marta, iar în timpul cînd invitații dansează ea are un moment de flirt vecin cu căderea, cu Ernest Fluturescu, moment surprins de d-na Fluturescu și de Marta. La observațiunea ce-i face între patru ochi d-na Vericescu, copila lui Vericescu duce insolența la extrem. Și Marta, desnădăjduită, găsește alinare, o slabă alinare în raport cu suferințele ei morale, numai în brațele soțului său, fericit de crîmpeiul de viață de anii de alungul cărora ea l-a făcut să uite viața dusă cu svânturata mamă a copiilor lui.

In casa Zoei Rîureanu se joacă poker, se mînîncă, se bea,—intrarea liberă fără să fie nimeni întrebat cine este, ce vrea, din ce trăește. Așa fiind, cînd fata vine să-și vază mama se întîlnește cu amantul acesteia, de la care cu puțin mai înainte primise cîte-va mii de lei—„recompensa" grațiilor cam trecute dar totuși atrăgătoare—iar băiatul, după ce-a perdut la cărți și s'a îmbătat, cere mamei bani și la refuzul ei, sparge scrinul, fură „recompensa" de adineaori și fuge. Fuge, deci dezertează, căci este voluntar. Dar ca să evite scandalul, ca să împiedice pe d-na Rîureanu să denunțe furtul, lasă un bilet unde explică dispariția prin nevoia de a ocoli o crimă: e amorezat de mama lui vitregă.

D na Rîureanu nu se emoționează prea mult de furtul acesta: are și dreptate—nu sunt bani cîștigați cu greu. Din potrivă, faptul îi procură ocazia că atuuci cînd Vericescu își calcă pe inimă și vine în casa foastei sale soții, pentru ca să'și ia copila refugiată aci după scena cu Marta, să i zică: Ai cerut divorț! Ai crezut că așa vei pune copii la adăpost de influența actelor mele. Și totuși ast-fel le-ai luat conducătorul cel mai apropiat lipsindu-i de mine: iată ce a făcut fiul d-tale! Ceva mai mult, iată și de ce...

Nu e nefirească starea sufletească a lui Vericescu din actul al III. Obsedat de motivul dispariției băiatului, de ideia că pasiunea lui o fi fost dacă nu încurajată cel puțin determinată de o imprudentă purtare a Martei, el se răcește din ce în ce de ea. Din ce în ce dă mai multă dreptate fetei, pornită acum pe o pantă rea, îndrăgostită de Fluturescu, căruia i-a și cedat în schimbul premisiunei c'o va lua de soție.

KALODONT
PASTĂ DE DINŢI
indispensabilă
F.A.SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.
TUBUL 75 bani
de vânzare la:
PARFUMERIĬ, FARMACIĬ
DROGUERIĬ etc:

In aceste condiţii Marta caută o explicaţie, el îşi destăinueşte gîndul şi în cuvinte atît de grele, printr'o înşirare de imputări atît de nemiloase şi absolut nedrepte, în cît dînsa, zdrobită nu mai poate rezista şi pleacă.

A treia nenorocire urmează imediat: Fluturescu s'a răsgîndit; de ce ar face el excepţie de la regula generală? N'o mai ia pe Lilly, din gura căreia Vericescu are durerea să auză tot ce poate fi mai grozav pentru tatăl unei fete.

In faţa atîtor lovituri, Vericescu e cît p'aci să se prăbuşească; un glonţ i-ar reda liniştea într'o clipă—dacă n'ar da buzna în casă, un bătrîn al cărui fiu s'a sinucis şi are numai de cît nevoe de îngrijirea unui doctor. Aci soţul şi tatăl fac loc omului şi savantului; mîna ridicată alunecă; revolverul pică—şi sinugicaşul de dincolo va scăpa poate după ce a salvat viaţa doctorului ce-i sare în ajutor.

*

Acesta este subiectul piesei anunţată pentru astă seară.

Rătăcire ori Crimă

La noi în ţară, pînă la 1908, au existat numai două partide, aşa zise istorice,— partidul conservator şi partidul liberal—timp de 40 ani s'au schimbat unul pe altul de la putere, guvernînd fie-care cîte 4 ani. Iar cînd în mod fatal li s'a schimbat această ordine,—schimbîndu-se guvernul mai înainte de termenul normal, sau prelungindu-se şederea lui la putere, pe un alt period—nu s'a datorit altor împrejurări, de cît, neînţelegerilor ivite între membrii aceluia-şi guvern. Şi mai nici odată o altă cauză exterioară,—care ar fi avut ceva în contra administraţiei interioare a ţărei—n'a contribuit la această schimbare.

Cestiunea aceasta,—cestiunea succesiunei la putere—în prezent s'a modificat în mod radical, de oare-ce în ţară nu se mai găsesc tot numai două partide, ca în trecut. Astăzi din nevoile simţite de ţară şi din acele simţite de naţiune s'a născut un al treilea partid—partidul Conservator-democrat, organizat de ilustrul om de stat, d. Take Ionescu şi clădit pe baze solide şi moderne, avînd ca deviză: îndrumarea naţiunei şi a ţărei pe adevărata cale de progres.

Cum acest al 3-lea partid, este alcătuit din cei mai încercaţi, mai activi şi mai conştiincioşi oameni politici, veniţi din celelalte două partide, inspiră ţărei şi neamului cea mai mare încredere. Şi cum într'un timp, relativ, destul de scurt a ajuns să întreacă în număr de partizani, ambele partide, la un loc socotite, natural că acest partid, va disputa, în viitor, succesiunea la putere cu celelalte două partide, zise istorice.

Toată suflarea, mic şi mare, orăşan şi rural, simte şi înţelege vitorul acestui partid, singuri liberalii, şi mai mult vechii conservatori — găsiţi în permanenţă cartelaţi cu liberalii—nu recunosc existenţa unui al 3-lea partid. In curînd însă, şi unii şi alţii, vor fi puşi în trista realitate de a şi vedea falşa lor convingere, ca să sfărâme, întocmai după cum să sfaramă valurile uriaşe ale unei mări extra agitată, cînd se izbesc de stîncile de granit.

Cartelurile dintre vechii conservatori şi liberali au ajuns astăzi de notorietate publică, masca ce-i acoperea pînă mai dăunăzi, nu mai există, astăzi fără jenă şi fără pic de ruşine o afirmă chiar şi prin gazetele lor.

Li se pare ceva firesc şi indispensabil, tot atît de indispensabil şi firesc li se pare, acest fapt, cum, bună oară, ar fi necesari în corpul omenesc, plămîni, inima, stomahul şi celelalte, fără care, bine înţeles el—omul—n'ar putea să trăiască, tot asemenea şi ei—conservatorii vechi şi liberalii—unii fără alţii sau fără a fi în cartel, ar fi şterşi de pe harta politică a ţărei.

Domnul Guţă Panu—ori ca să-i susţie, ori ca să'şi bată joc şi de unii şi de alţii—în gazeta sa „Săptămîna"—relativ la cartelurile politice—susţine următoarea teorie: „Guvernul care, nu „ar avea o majoritate destul de mare „ca să se poată menţine la putere, poate „încheia cartel, în alegeri, cu un partid „din opoziţie, cu ajutorul căruia să „poată guverna înainte." De altfel această teorie a d-lui Panu este seducătoare şi pentru vechii conservatori şi pentru liberali, şi mai mult încă, chiar şi pentru d-sa, care a trăit şi trăeşte încă numai din favorurile şi din mila lor. La baza acestei idei însă, să citeşte o mare rătăcire politică din partea d-lui Panu, de oare ce se indepărtează mult, cu totul chiar, de la sistemul natural, cum de alt-fel ar trebui să se petreacă faptul real, al cartelelor, între partidele politice.

E absolut o complectă nepricepere politică, din partea unui partid pretins tare, cu un trecut istoric, cu drept la succesiunea puterei, cu'n ideal măreţ şi cu principii bine determinate—cum în specie se pretinde a fi partidul vechi conservator, de sub şefia d lui Carp-Cantacuzino Filipescu—să dea mînă de ajutor unui guvern—guvernului de astă-zi—considerat de toţi ca cel mai rău şi neputincios, din cîte a avut ţara pînă astă-zi. Tot atît de nepriceput şi înjositor este din partea unui guvern tare—cum se pretinde guvernul liberal—fortificat mai ales cu sîngele a 12,000 ţarani trimişi in 1907 la viaţa veşnică din cealaltă lume—să dea sprijinul şi concursul său unui partid din opoziţie, care nu poate să se susţie prin el însuşi şi care în totdeauna a aşteptat milă şi pomană de la alţii.

Cartelurile au existae şi au să existe şi în vittor, nu însă între guvern şi opoziţie; ast-fel de carteluri nu sunt permise şi n'au fiinţă nici într'un stat. Carteluri se fac numai între două sau mai multe partide din opoziţie, cu scop de a răsturna un guvern păcătos care duce o operă de distrugere.

Deci, d-nul Guţă Panu, ca om politic încercat şi ca logician de mare valoare, îmi permit a crede că ar fi fost mai apreciat şi mai admirat, dacă în loc de a desvolta cestiunea cartelurilor în modul cum a scris'o în gazeta sa „Săptămîna", ar fi desvoltat-o alt-fel, sau în senzul adevărat, adică: Partidul care fiind la putere face cartel cu'n partid găsit în opoziţie, şi vice-versa, dacă nu săvîrseşte o rătăcire politică, apoi, comite o crimă.

M.

Litere-Ştiinţe-Arte

Farsa cu... magarul.—Ziarul brăilean „Romînia" relatează următoarele, petrecute cu ocazia trecerei prin Brăila a trupei Davila:

Un farsor oare-care, mai deştept în tot cazul ca „Măgarul lui Buridan" trimete în ajunul reprezentaţiei cu acest nume, unui membru al „elitei" a tot ştiuitoare, un bileţel discret cam cu următoarea coprindere:

Stimate Domn

Deşi nu vă cunosc personal îmi permit să vă rog ca în calitate de membru al Jockey-Clubului local, să interveniţi ca să se rozerve un loc la hipodrom „măgarului" lui Buridan pînă mîine cînd voiu apare cu dînsul pe scena teatrului Regal.

Davila.

Afectat de atenţia delicată a directorului teatrului de la Liric, atenţie care i-a pus în mişcare toate fibrele aristocratice cu o putere de 10 cai... de rasă, gentilul clubman se grăbeşte să răspundă d lui Davila:

Prea Onorate Domn,

Am primit carta d-v. şi vă comunic că imediat am dat ordin grăjdarului de la hipodromul nostru ca să adăpostească pe măgarul d-v. şi să-i dea cea mai bună îngrijire.

Al. d-v. X.

Directorul Davila se duse, seara, la Jockei-Club şi numai cu mare fineţe şi multă diplomaţie izbuti să facă pe d. X-membru al „elitei" să priceapă că cineva i-a jucat o farsă în chestia.... Magarului.

*

Profesorul Valle de la şcoala veterinară din Alfort, lîngă Paris, a comunicat unui cerc restrîns de medici descoperirea unui nou serum antituberculos. Metoda de preparare e cam aceasta. Caii sunt imunizaţi prin injecţiuni de preparate tari, făcute timp de doi ani de zile. Serul cailor astfel pregătiţi ar fi un leac antituberculos.

*

In numărul de astăzi, cetitorii noştri vor găsi subiectele ambelor piese anunţate încă de trupa d-lui Davila: „Urmările" de confratele nostru d. Em. Nicolau şi „Stane de piatră" de Sudermann.

*

Din cauza numeroaselor chestiuni de actualitate, vom continua abia în numărul de mîini, seria de articole ale colaboratorului nostru, d. C. V. Buţureanu: „Şcoala primară în Elveţia".

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

STANE de PIATRĂ

— Piesă în 4 acte de Sudermann —

Zarncke, proprietarul unui şantier de pietrărie e un om bun la suflet, cu înalte principii umanitare. Acest „bătrîn ciudat" cum îl numeşte unul din lucrătorii sei, primeşte în şantierul său ca lucrători, deţinuţi eliberaţi din închisoare, recomandaţi de „Societatea pentru protecţia deţinuţilor liberaţi"; se bucură cînd îi vede îndreptaţi cu totul şi caută să-i scape din mîinele justiţiei, atunci cînd păcătuesc din nou şi chiar în paguba lui. E un mare om de treabă acest bătrîn german, blînd, liniştit, arătând lucrătorilor sei aceiaşi dragoste ce poartă unicei sale fiice, infirmei Maria, o fată nenorocită dar bună la suflet ca şi părintele ei. In şantierul lui Zarncke se află ca păzitor de noapte un bătrîn, fost soldat, Eichholz, ajuns neapt pentru slujba lui din cauza bătrîneţii şi viţiului băuturii. Eichholz are o fată, pe Laura, în vrîstă de 25 ani, care este şi ea în serviciul şantierului, făcînd slujba de cantinieră. Biata fată e un suflet amărît căci ea a păcătuit: a fost sedusă de pietrarul Göttlingk căruia i-a dat şi un copil, dar care nu vrea cu nici un chip s'o ia în căsătorie. Ea e veşnic obiectul glumelor răutăcioase a lucrătorilor şi oamenilor de serviciu. De atîtea necazuri: un tată viţios, un amant crud şi ingrat, un copil de crescut, Laura a ajuns o „stană de piatră", un suflet în care s'a tocit orice dragoste de viaţă, o „piatră" pe care o poţi svîrli „printre celelalte pietre", cele adevărate, fără să simtă ceva. In suferinţa ei nemărginită, un singur sentiment i-a rămas viu în suflet: mila şi înţelegerea pentru suferinţile altora. Pe cînd patronul Zarncke se pregăteşte să anunţe bietei Laure că e nevoit să concedieze din slujbă pe stricatul ei tată, soseşte la şantier, recomandat de Societatea pentru protecţia deţinuţilor liberaţi, Iacob Biegler, liberat după ce a făcut cinci ani de închisoare la care a fost condamnat pentru omucidere. Biegler e zdrobit sufleteşte şi trupeşte.

Se vede îndată că trebue să fi fost un om de ispravă, care a greşit într'un moment de uitare de sine. El a păcătuit, cum se păcătueşte uneori „cînd e o femee la mijloc". A ucis pentru o femee. Bunul Zarncke îl primeşte bucuros în şantierul său şi îi găseşte iute ocupaţia: va fi paznic de noapte în locul lui Eichholz. Laura nu priveşte de loc cu ură pe acest nefericit ce va lua locul tatălui ei; din potrivă, ea ghiceşte par'că instinctiv că sărmanul Biegler e un oropsit de soartă ca şi dînsa, că şi el e o „stană de piatră" şi îl învăluie de la început într'o simpatie compătimitoare. Nu tot aşa văd lucrurile Eichholz şi cu Göttlingk. Cel dintăi prinde să-l urască pe Biegler, fiindcă l-a înlocuit în slujbă, iar cel din urmă fiind-că el nu se supune purtării sale cinice şi brutale. Göttlingk, în brutalitatea lui, nu admite ca cine-va să-i reziste şi ar fi în stare să comită o crimă cînd un inferior i-ar sta în cale sau nu i s'ar supune. Faţă de Biegler, începe să-l .mai roadă şi gelozia, cînd simte că Laura are simpatie pentru el, — o gelozie curioasă, ce se naşte cînd simţi că pierzi posesiunea cuiva, care deşi ţi-era indiferent, aveai însă siguranţa că-l puteai stăpîni ori-cînd.

Pe măsură ce simpatia dintre Biegler şi Laura creşte, simpatie ce face să răsară din noi în aceşti doi nenorociţi dragostea de viaţă, de fericire, în aceiaşi măsură creşte ura lui Göttling contra lui Biegler. Biegler şi Göttlingk; iată ciocnirea fatală, iată conflictul dramatic intens. El se deslănţueşte într'o bună zi în cantină.

Göttlingk, cinicul, brutalul, provoacă, insultă şi umileşte pe liniştitul şi obijduitul Biegler în auzul Laurei şi al lucrătorilor strînşi în jurul meselor.

Göttling în inconştienţa sa insultă şi pe Laura şi rosteşte cuvinte de batjocură la adresa Mariei, fata lui Zarncke. Atunci isbucneşte Biegler. Toată amărăciunea şi toată durerea lui se transformă în accente ce clocotesc de îndignare; el arată seducătorului pe Laura, pe care a nenorocit-o şi îi asvîrlă în obraz toată nemernicia sa.

Cînd Göttlingk scoate cuţitul, Biegler pune mîna pe o piatră cu care omorîse pe „celalt" atunci cînd a întrat la închisoare, şi în faţa furiei sale, Göttlingk se dă înapoi şi fuge. E o scenă puternică şi sguduitoare.

Un complot urzit de Göttlingk cu Eichholz împotriva lui Biegler e surprins şi destăinuit de Laura, şi nu reuşeşte. Göttlingk fuge pentru totdeauna pentru a scăpa de pedeapsă. Eichholz, mai mult iresponsabil de cît vinovat, îşi cere iertare, iar cei doi nefericiţi, Laura şi Biegler, îşi întind mîna şi în ochii lor strălucesc razele fericirii, razele „noului" ce vine tîrziu, dar e meritat.

Informaţii

❑ **Reorganizarea Curţei de Casaţie.** Secţia III a Curţei de casaţie nu va mai fi desfiinţată în urma opunerei magistraţilor de la Casaţie. Dar acea secţie nu va mai fi, după proiect, specială pentru afacerile de contencios, ci toate secţiile vor putea judeca asemenea speţe, după repartizare.

Decretele regale nu vor putea fi atacate cu recurs. Nu se va mai face repartizarea consilierilor, prin trageri la sorţi, ci consilierii căzuţi la o secţie, vor rămînea acolo.

*

După cum se vede, energicul ministru al justiţiei se preface că nu desfiinţează contenciosul, dar îl desfiinţează în toată forma.

Căci, întru cît decretele regale nu se pot ataca în justiţie, contenciosul rămîne literalminte desfiinţat.

❑ **Furtul de la fabrica de cicoare.**—Am vorbit în numărul de eri despre furtul comis la fabrica de cicoare a d-lui M. Adlesberg, din strada Sf. Lazer No. 39.

Autorii furtului care au şi fost descoperiţi de subcomisarul Uţă de la poliţia de siguranţă, sunt păzitorii de noapte Dumitru Cioată şi Ştefan Ghiorghicescu.

Numiţii arestaţi şi interogaţi au făcut mărturisiri complecte de modul cum operau furtul.

Intr'adevăr de un timp îndelungat ei furau mari cantităţi de cafea pe care apoi o vindeau pe un preţ mic, la Sura Rifca Baraş, care ţinea o mică băcănie în struda Socolei No. 2.

Furtul a fost descoperit graţie faptului că propietarul fabricei, d. Adlesberg a găsit acum cîteva zile cafea varsată pe jos, şi din un butoi pe care d-sa îl umpluse cu 100 kgr. de cafea, a constatat că aproape era gol. D-sa reclamînd cazul serviciului siguranţei, aceasta începu cercetările şi bănuiala căzînd de la început asupra paznicilor, ei fură arestaţi.

La interogatorul ce li s'a luat dînşii au declarat că noaptea se introduceau în ograda fabricei, pe din dos. De acolo treceau în podul fabricei, de unde se duceau în sala maşinelor unde spărgînd un geam din faţă intrau în magazia cu cafea. Odată ajunşi aci aveau grija ca să tragă zăvoarele de la uşa, care cu toate că era încuiată se deschidea şi încărca cafeaua în saci, pe care apoi tot noaptea o transportau la comercianta Sura Sifca Baraş, căreia o vindeau.

Fiind pe deplin stabilită complicitatea acesteia, ea a fost arestată.

Cercetările continuă.

❑ Controlorul fiscal N. Adani, de la ad-ţia financiară din Botoşani, a fost transferat la Fălticeni.

❑ Comitetul executiv al partidului conservator din Bucureşti, întrunit zilele trecute, a hotătît ca afacerea Maiorescu să fie adusă în Parlament: d. Delavrancea va interpela în Cameră, d. C. Arion în Senat.

❑ La 29 c. se va celebra, în biserica Sf. Spridon, căsătoria d-rei Maria Prăgescu cu d. C. Crupenski.

Felicitări.

❑ La ofiţeratul stărei civile din Iaşi s-a oficiat astă-zi căsătoria civilă a gentilei domnişoare Olga Stoianovici, cu d G. Manoliu-Teţcanu.

Căsătoria religioasă va avea loc mîine în casele familiei Stoianovici, strada Asaki.

Seara tînăra pereche va pleca în străinătate.

Exprimăm tînerei perechi şi familiei felicitările noastre.

❑ Sîmbătă se va ţinea la prefectura de judeţ licitaţie publică pentru vînzarea, spre exploatare, a mai multor păduri ale statului.

❑ Membrii consiliului comunal vor fi convocaţi, în cursul săptămînei viitoare, în seziune ordinară.

❑ Consiliul de higienă al oraşului se va întruni Marţi seara în şedinţă ordinară.

❑ O convenţie telegrafică a fost stabilită între Ungaria şi România. In baza acelei convenţii taxa unui cuvînt va fi zece bani, în loc de doisprezece bani şi jumătate.

❑ **De la cercul didactic.**—Aseară s'a ţinut la cercul didactic obişnuita şedinţă.

D-na Natalia V. Popeácu, institutoare reîntoarsă în curînd din Paris a făcut o frumoasă şi interesantă expunere colegilor, a celor văzute cu ocazia vizitei ce a făcut'o la şcoalele primare din Paris.

D-na Popescu a insistat în primul rînd asupra museului lui Gay-Lussac, iar apoi a făcut o expunere a metodicei desemnului şi a lucrului manual la şcoalele primare din Paris.

Au asistat vre o 36 de colegi.

D-na Popescu va înaiuta lucrarea sa împreună cu un raport ministerului cultelor.

❑ In cursul septămînei viitoare o vînătoare va fi aranjată la Ţibăneşti, la care va participa şi A. S. R. Principele Ferdinand.

❑ Suntem informaţi că d. Spiru Haret se va întoarce zilele acestea în ţară.

❑ Duminică a avut loc la Comăneşti, jud. Bacău, înmormîntarea învăţătorului Const. Agapi, fratele păr. Agapi, din localitate şi al d-lui N. Agapi de la şcoala Normală.

❑ **De la consiliul de războiu.**—Azi dimineaţă consiliul de război a ţinut şedinţă. Consiliul a fost prezidat de d. colonel Cruţescu, iar domnii maiori Engherliu, Costăchescu, şi căpitani Şoimaru şi Ionescu, membri; comisar regal d. loc. Gane şi grefier d Poroineanu.

Consiliul a judecat şi condemnat la cîte un an închisoare, pe următorii soldaţi: Iftimie Vasile, din regimentul 14 Roman, pentru dezertare; Farănuş Dumitru, din regim. 15 Rezboieni, idem; Costache Vacariu, din regim. 29 Dragoş idem; Cotioraş Neculai din reg. 27 Bacău, idem; Apostol Vasile Simeon, din red. 13 Ştefan cel Mare, idem; Deliu Gh. din regimentul 12 Cantemir, idem; Andronic Zamfir, din reg. 12 Cantemir, idem; şi Croitoru Ion din regim. Ştefan cel Mare, idem.

Consiliul va mai ţinea şedinţă mîine şi poimîne.

❑ O pedeapsă îngrozitoare, o răsbunarea medievală a unui soţ ultragiat, e unul din principalele sujete ale noului program cinematografic din sala Circului Sidoli din sara de Vineri 27 Noembrie a. c. Această piesă, cu un scenario grandios, este luată din celebra scriere a lui Honoré de Balzac „La grande Bretèche" şi este interpretată de artişti ai teatrelor Comédie Française, Gymnase şi Odéon. Pentru prima oara Cinematograful ne dă o atît de splendidă şi ingenioasă înscenare datorită mecanicilor şi regisorilor teatrului Châtelet din Paris.

Acest nou program săptămînal, bogat mai cu seamă în vederi pitoreşti luate aidoma după natură, precum din Oazele Arabiei, fermecătorii şerpilor, vrăjitorii, triburile nomade etc. Malurile Gangelui, rîul sfînt, Jordanul Indienilor, Gwalior mare oraş din India etc., mai cuprinde multe comedii de o fineţă şi eleganţă, care ni le poate de numai rafinata minte a parizianului, gen care n'a putut fi imitat de nimeni pînă astă-zi.

Sîmbătă şi Duminecă se intercalează sujete noue în program şi au loc în aceste două zile matineuri la 3 ore ziua cu preţuri pe jum. la toate locurile şi seara reprezentaţii cu preţurile obişnuite.

❑ **Scolare.**—S'a aprobat un concediu de două luni de zile d-nei Ana Scobai institutoare la şcoala de fete No. 5 „Hatmanul Nicoară".

D-sa va fi suplinită de d-ra Maria Popescu licenţiată in litere.

— De asemenea s'a acordat un concediu de o lună de zile d-rei Elena D. Ionescu, Institutoare la Scobinţi.

— Ministerul instrucţiunei publice a trimes revizoratului şcolar, libretele personale pentru a se distribui elevilor şi elevelor şcoalelor primare.

— Ministerul a trimes revizoratului şcolar broşura „Boalele de urechi şi vegetaţiile adenoide în şcoală" a d-rului Al. Costiniu, broşure care va fi distribuite bibliotecelor din judeţul nostru.

❑ Pe ziua de eri s'au înregistrat în oraş 2 cazuri mortale de febră tifoidă.

Astă-zi au fost alte două cazuri mortale.

❑ Alaltă-eri noaptea un incendiu a distrus casa şi crîşma de la via evreului Solomon Pincu Lazer, din satul Hincea, comuna Galata.

❑ Camera de Comerţ, a trimes o adresă prefecturei, judeţului, prin care-i cere ca să dispună convocarea alegătorilor din oraş şi judeţ pentru a proceda la alegerea a doi membri ai camerei în locul regretaţilor defuncţi I. Sandulache şi Th. Prigoreanu.

❑ Poliţia din Tg. Frumos a înştiinţat prefectura judeţului, că o bandă de ţigani lăutari, au obiceiul ca Duminicile şi serbătorile cîntă prin cîrciumi, la ţerani ce vin din satele învecinate, pe care apoi îi jefuesc de bani.

Pentru ca pe viitor să nu se mai întîmple asemenea lucruri, poliţia a luat măsuri ca lăutarii să nu mai cînte prin cîrciumi sau localuri publice.

❑ Şcoala normală de fete din localitate şi-a serbătorit azi patronul cu ocazia serbătoarei sf. Ecaterina.

❑ A treia serie a licenţiatelor în litere vor fi examinate, pentru a fi trimese în Franţa, spre a se perfecţiona în limba franceză.

Din această serie fac parte d-rele: Eugenia Harnagea, Adela Raiciu, Cleopatra Lupu şi Elena Vrînceanu.

DIVERSE

— Eri noaptea necunoscuţi făcători de rele s'au introdus la cîrciumarul M. H. Rozen din str. Moţoc 64, furînd mai multă marfă.

Au fost arestaţi ca bănuiţi pe indivizii Const. Stoleru şi Dumitru Gherasim.

— A fost înaintată parchetului, femeea Anica Sofronie, care a fost arestată la Tg.-Frumos, fiind dovedită a fi conrupătoare de minori.

Răspuns „Evenimentului"

Evenimentul—care de sigur ocupă un loc a parte în presă—n'a pierdut nici de data aceasta ocazia de a se semnala publicului prin atitudinea sa.

A găsit—ca foarte original—de a înjura în mod trivial o societate de bine facere, a cărei scop e atît de frumos—atît de înalt—că probabil n'a putut fi înţeles de acel domn reporter pus să scrie articolul în chestiune.

— Acel biet autor de articol—nu-şi dă seamă—cred, de ridicolul situaţiunei sale ca reporter—care în ultimul moment ignora încă ce ştiau toţi,—şi dacă se informa ceva mai bine poate îşi evita, penibila şi trista situaţie în care s'a vărît.

— Acel nenorocit reporter—mi se spune că e un domn Crăciun—probabil în inconsciencia sa nu şi-a dat seamă că înjurînd şi fiind mojic faţă de autorul sau autoarea Revistei jucate, *ori care ar fi fost el* —taxînd *imorală* reprezentaţia—era necuviincios faţă de o mare parte a elitei noastre.

Căci e de o necuviinţă fără margini ca un domn—Crăciun—să aibă îndrăzneala de a da *lecţii de morală*—unui comitet de doamne din înalta societate, care au încuviinţat, patronat, şi luat parte la organizarea şi executarea programului.—Credem că acele doamne, cît şi familiile diletantelor ce şi-au dat concursul—erau mai în drept—şi mai în situaţie de a se preocupa de moralitatea spectacolului—la care contribuiau mai mult, sau mai puţin direct.

— Sper, pentru restul de bun simţ al d-lui reporter—că îşi dă seamă cît de puţin era chemat pentru acest rol şi cît e de „grotescă" situaţia ce şi-a creat.

— Dacă dorea să cenzureze cu atîta rea credinţă—şi atîta răutate această serbare, trebuia să treacă condeiul unei persoane mai cu greutate, căria să se poată cere secoteală de înjuriile aduse.

Imi place însă a crede că în partidul politic, a d-lui Crăciuni care are pretenţia de a reprezenta clasa boierească—s'au găsit de ajuns oameni de bun simţ şi de creştere, pentru a-i dovedi necuviinţa sa inconscientă—de aceia nu mai insist.

Dar acest domn—nu e numai moralizator—ci şi un critic de valoare. El poate înjura chiar pe terenul literar.

— E cunoscut că ori ce scriere, dată publicităţei—e expusă şi supusă criticei fără drept de protestare.—Dar şi critica e expusă ridicolului cînd se prezintă ca în capul de faţă.—

Dl. C.—ne dă în cîte-va fraze odată cu definiţia—şi reţeta unei reviste. D-sa cerea, pretindea, chiar de la o revistă locală—ca persoanele ce apar să poată fi imediat recunoscute ca făcînd parte din Iaşi!—Inconsciinţa d lui Crăciun nu-l părăseşte nici în funcţiunea de critic.

— Bine Domnule—într'un oraş în care a fost destul să se pronunţe cuvîntul de „automobil" pentru ca toţi ce posedă ast-fel de vehicule—şi cărora li s'au întîmplat accidente să se simtă atinşi—vroia să se desemneze, clar persoane! De altmintrelea era mult mai uşor de a copia de pe natură, şi cazul de faţă ne arată, că se găseau chiar în redacţie de ziare locale destule parodi de Don Quişoţi groteşti pentru a fi puşi într'o revistă. Dar a trebuit din contra suprimat din revistă tot ce făcea aluzii mai directe la politică, minister sau ministeriabili, pentru a se putea juca pe scena subvenţionată a Teatrului Naţional.

— De altmintrelea—revista a trecut prin cenzura preşedintelui comitetului teatral, care—îmi place a crede—nu ar fi tolerat spectacole—„pornografice" (citez pe d. Crăciun) pe scena teatrului său. Dar, dat fiind că, cuvinte, şi aluzii *„pipărate"* nu existau în text, nu au fost pronunţate de actori şi nici auzite de restul publicului—sau d. reporter al „Evenimentului" ocupa în sală un loc unde acustica diforma complect cuvintele—probă citaţiile false ce le dă—sau avea porniri personale—pentru a găsi aluzii scabroase în tot ce se spunea.

— Dl. Cr. n'a găsit spirit—bietul,—şi regretă lipsa de „perciuni" şi de accente jidoveşti — i-o recomînd d-sale ca o aluzid plină de duh, originalitate şi gust ales.

— A uitam, are şi indulgenţă, găseşte o notă spirituală—aceia a lui „Tante Lily"—însă şi aceia copiată de la d-sa, de altminterea mărturisim că acea notă nu o credem originală, a fost împrumutată de autoare de la d-na Steinheil — care probabil şi ea se înspirase, după cum ne spune d. Coco, din articolul d-sale din 2 Noembrie 1907.

— Cît despre învinuirea de sectarism politic—e tot atît de ridicol ca tot restul articolului.

Trebuie să fie cineva orbit complect de patimă, pentru a aduce asemenea învinuiri — sau — să aibă o mentalitate cu totul —specială— pentru a vedea artiste „coreografice", scene „pornografice" aluzii pătimaşe politicei Evenimentului, acolo unde nu sunt. — Mi se pare că asemenea manifestaţii se chiamă „halucinări.

— In rezumat autorul frumoaselor articole de critică din „Evenimentul"—s'a aratat

Ca reporter... foarte slab
Critic — grotesc
şi ca om... lipsit de orice creştere—

— Profit de ocaziune pentru a da publicului oare care lămuriri.

—Spectacolul organizat anul acesta—ca şi anul trecut, era menit a spori fondurile necesare, întreţinerei elevelor sătence, de la şcoala Domniţa Ruxanda. Scopul acestei şcoli se cunoaşte: e de a ridica şi în Moldova—după cum Doamnele din Muntenia au parvenit să o facă acolo—starea economică a ţărancei, procurîndu-i în timpul ernei lucru—care pe lîngă cîştig ar reînvia şi gustul pentru ţăsăturile noastre Româneşti.

— Comitetul acestei societăţi a evitat a face apel la cotizaţiuni lunare—cerînd ca singură contribuţie publicului eşan, obolul ce el îl aduce de *bună voie* cu ocazia reprezentaţiilor anuale oferite de această societate.

Comitetul avea dorinţa anul acesta să ofere publicului o serbare cel puţin tot aşa de reuşită ca cea din anul trecut—şi avea făgăduit concursul unei artiste de reputaţie mondială—care însă *în ultimul moment* a fost împiedicată de circumstanţe dureroase de a participa la serbare.

— Spectacolul neputînd fi amînat — comitetul a crezut că societatea eşană, care şi a adus din toată inima obolul—va judeca tot cu inima înaltul acop urmărit, trecînd cu indulgenţă peste unele lipsuri ce s'au ivit.

O doamnă din comitet.

Ultime informaţii

❑ **Pendinte de secţia a II-a a Curţei de Iaşi este un proces privitor la călcarea legei trustului arendăşesc.**

Ministrul justiţiei, autorul acelei legi, dă mare importanţă procesului în chestie. Special s'a trimis în Iaşi pe inspectorul curţilor de Apel, ca să se intereseze de dosar şi, precum din timp am anunţat, afacerea a fost obiectul unei adrese, pe care ministrul a trimis-o presidentului Curţei.

La termenul de astă-zi s'a ivit ca avocat al contravenienţilor d. M. Ferekide, presidentul Camerei, al aceleiaşi Camere care a votat legea. D. Ferekide a fost jenat el singur de situaţia sa şi a declarat, că, întru cît Curtea a exclus frauda, d-sa nu mai are motiv să nu poată pleda.

Dar nu este adevărat, că frauda ar fi fost exclusă; adevărat este numai, că celectiviştii, chiar în materie de legi celebre, sunt simpli farsori.

Adevărul mai este, că presidentul Camerei a fost gras plătit, ca să se ivească în procesul de astă-zi.

❑ *Eri, consiliul de disciplină al baroului de avocaţi din Vaslui, compus din d-nii: Pavel Gorgos decan, Gh. Volenti şi Gh. Marinescu membri, a judecat pe d. avocat Eduard Motăş, primarul acelui oraş, pentru faptul că în ziua de 19 a. c., după pledarea unui proces, pe cînd tribunalul se afla în deliberare, a lovit cu pumnul peste cap pe d. avocat Teodor Mandrea, adversarul său din acel proces.*

Consiliul de disciplină, ţinînd seamă de dovezile aduse, cît şi de gravitatea faptului, a dat ca pedeapsă avocatului Ed. Motăş, interzicerea de a pleda timp de o lună de zile înaintea tuturor instanţelor judecătoreşti din ţară.

❑ *Iorga batjocoreşte pe I. Creangă.*

La Dorohoi a avut loc un soi de şăzătoare literară, prezidată de interminabilul Iorga.

Un student a citit Popa Duhliu a lui Creangă. Pe d. Iorga în vedere că se aflau mai mulţi preoţi bucovineni în sală l'a iritat faptul.

— Nu mai continua, se adresă d. Iorga studentului.:

Iar adresîndu-se publicului;

— Creangă a fost un beţiv, un ticălos, un răspopit.

❑ **Sărbătorirea d-lui Maiorescu în Iaşi.**—Marele colegiu universitar din Iaşi, compus din consiliile tuturor facultăţilor, s'a întrunit ieri seara spre a întocmi programa sărbătorirei în Iaşi a d-lui Titu Maiorescu.

Au asistat, d-nii: rector Bogdan, A. D. Xenopol, dr. Hurmuzescu, I. Burada, P. Rişcanu, I. Bărbulescu, dr. Manicatide, dr. Riegler, dr. Bacaloglu, Al. Popovici ş. a.

D. profesor Bogdan a comunicat că dorinţa d-lui T. Maiorescu este ca serbărei să-i se dee un caracter cît mai intim, să fie o serbare pur academică. D. Maiorescu, a adăugit rectorul, va lua parte la serbare.

D-nii A. D. Xenopol şi Hurmuzescu au vorbit în senzul ca serbarea să fie cît mai înălţătoare, căci serbarea va avea loc în Iaşi unde, Maiorescu a desfăşurat o activitate prodigioasă.

In urmă s'au decis următoarele:

Serbarea va avea loc Duminică, 29 Noembrie, ora trei jumătate, în aula Universităţei.

D. Maioreacu va sosi în Iaşi în ziua serbărei, cu acceleratul de 8.25, şi va fi întîmpinat de profesori şi studenţi.

Ilustrul oaspete va fi găzduit a casă la d. rector Bogdan.

La ora zece a. m., d. Maiorescu, în soţit de profesori. va veni la Primărie, în localul ocupat altă dată de Banca Moldovei, unde ilustrul profesor ţinuse celebrele sale 12 prelegeri.

Primarul şi întreg consiliul comunal vor întîmpina pe d. Maiorescu.

De la primărie, sărbătoritul şi profesorii vor pleca, în automobile, la şcoala normală „Vasile Lupu", în amintirea faptului că Maiorescu fusese directorul acelei şcoli, pe cînd ea se afla instalată în localul şcoalei Trei-Erarhi.

De la şcoala normală, va fi condus la liceul internat—foasta secţie internat a liceului naţional (Academia de altă dată), unde d. Maiorescu funcţionase ca director.

La liceul internat va lua masa împreună cu elevii acelui liceu, aşa precum obişnuia cînd era director.

La ora 3 jum va avea loc marea serbare în aula Universităţei. Vor vorbi:

1). D. rector Bogdan, din partea universităţei;

2). D. I. Găvănescul, din partea facultăţei de litere;

3). D. P. Rişcanu, din partea Senatului universitar;

4). D. A. D. Xenopol, în calitate de coleg la Academie;

5). D. prof. dr. Riegler, fost coleg la *Junimea.*

6). Studentul Radu Manoliu, din partea studenţilor şi

7). Răspunsul d-lui Maiorescu.

Seara, cu trenul de 9.5, ilustrul sărbătorit va părăsi oraşul.

❑ **Epidemiile din Iaşi.** — Ne plîngem că epidemiile nu se mai sfîrşesc în Iaşi şi că autoritătile locale nu 'şi fac pe deplin datoria, pentru combaterea lor.

Avem dovezi că autorităţile fac mai rău de cît atît: contribuesc într'un mod condamnabil la propagarea epidemiilor. Ast-fel, ni se comunică, că în str. Sf. Lazăr No. 45 s'a deschis de curînd, lîngă localul de şcoală de băeţi o fabrică de spălătorie şi boiangerie. Toate murdăriile din această fabice se scurg drept în ograda şcoalei, făcînd un focar de infecţiune de nemai pomenit.

Faptul acesta este de două ori condamnabil: întăi, că se permite funcţionarea unei asemenea fabrici în mijlocul oraşului, cînd după regulamentele sanitare aceste fabricn pot exista numai la periferii; şi al doilea, pentru că s'a autorizat înfiinţarea ei tocmai lîngă un local de şcoală de băeţi.

Se vorbeşte că autorizaţia a fost dată de Primărie după oare-cari stăruinţi interesate cari sunt de natură a compromite şi pe cei cari au solicitat-o şi pe cei cari au dat-o. In tot cazul am dori să ştim dacă serviciul technic al Comunei şi-a dat sau nu avizul său cînd autoritatea comunală a încuviinţat instalarea acestui local de infecţiune lîngă o şcoală publică de băeţi.

Noi ne facem de o cam dată datoria să atragem atenţia d-lui primar Gane asupra acestui fapt, de care ştim că este cu totul străin şi să-l rugăm a retrage autorizaţia dată de subalternii săi prin nesocotirea regulamentelor sanitare şi în contra sănătăţei publice.

Altfel vom fi nevoiţi să revenim, ceia ce socotim că nu va face de loc plăcere celor din capul Primăriei şi de la serviciul tehnic comunal.

❑ *Curtea secţia II a respins apelurile în procesul pentru calcarea legei trustului, menţinînd sentinţa trib. Dorohoi.*

❑ D. I. Manolescu, şeful deviziei muncei din ministerul industriei, a sosit astă-zi în localitatee şi a vizitat fabricele de frînghii şi de mobile.

❑ **Universitare.**— D. P. Mihailescu, doctor în filologie a cerut suplinirea catedrei de limba şi literatura latină de la facultatea din Iaşi.

— La rectorat a sosit numirea d-lui Gr. Demetrescu ca agregat la catedra de drept Roman de la facultatea din Iaşi.

❑ D. Vasile Iamandi, conferenţiar la facultatea de drept, şi-a înaintat demisia din clubul liberal local.

❑ Comitetul executiv şi comitetul electoral al clubului liberal local, s'au întrunit ieri seara la orele 5. Potrivit statutelor s'au ales un comitet de cinci persoane, care să propună candidatul.

S'au ales d-nii: C. B. Pennescu, Ath. Ghiorghiu, d-r Brăiescu, P. Cujbă şi G. Mirzescu, care s'au pronunţat pentru prof. Manicatide.

Clubul, întrunit seara în şedinţă plenară, a aprobat candidatura.

❑ **Judiciare.** — Curtea s. I, într'un proces d'intre d-nii Gr. Holban şi Melzer, pe care l'a judecat eri, a găsit concludent jurămîntul deferit lui Melzer şi l'a obligat să jure more-judaico în sinagoga cea mare.

— Carerea de declarare în stare de faliment a firmei Daniei Rosenberg, s'a amînat astă-zi a fi judecată, pînă la 3 Decembrie.

— La curtea s. II, în camera de consiliu, se judecă astă-zi divergînţa ce-a intervenit în procesul pentru calcarea legei trusturilor.

Curtea s'a complectat cu d. consilier Crivăţ.

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învăţătorii săteşti „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceştia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, şi 6 lei pe jum. an, plătiţi înainte.*

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 25 Noembrie

Mişcarea prefectorială

Bucureşti.—După cum am anunţat s'a hotărît a se face o mişcare prefectorială.

Mişcarea se va face pe ziua 1 Decembrie c. şi va cuprinde următoarele:

D. I. Ghica actual inspector administrativ va fi numit prefect al judeţului Constanţa; d. C. Iliescu, va fi numit inspector ad-tiv. în locul d-lui Ghica; d. Poenaru-Iatan, actual prefect de Vlaşca, va fi numit în aceiaşi calitate, la R.-Sarat; d. C. Anghel, actual prefect de Prahova, va fi transferat la Vlaşca; d-l T. Anghelescu va fi numit prefect la Prahova; d. Victor Popp, mare proprietar, va fi numit prefect de Dolj, în locul d-lui. V. Stefan, care va fi numit avocat al statului la Bucureşti.

SENATUL

Bucureşti.—Se votează împămîntenirea d-lui Klein, cumnatul d-lui Gh. Panu, care a asistat la şedinţa de azi a Senatului.

O neînţălegere a isbucnit între d. Nacu, raportorul proectului de răspuns la mesaj şi între membrii acestei comisiuni. D. Nacu dînd cetire acelui proiect, membrii nu l'au admis şi astă seară se vor întruni acasă la d. Nacu, spre a'l redacta din nou.

D. Leca la Bucuresti

Demisiile de la Teatrul Naţional

Bucureşti.—In urma numirei d-nului Haralamb Lecca ca director de scenă al Teatrului Naţional, d. Soreanu, unul din distinşii artişti, şi-a dat demisia.

Sunt iminente şi alte demisiuni din Teatru.

Epidemiile

Dorohoi.—Aci bîntuie de cît-va timp, cu mare furie pojarul.

In clasa I-a a şcoalei primare sunt 20 de elevi bolnavi de pojar.

O agapă

Ploeşti.—Aseară a avut loc aci o agapă a comitetului de redacţie al ziarului „Democraţia Conservatoare".

D. Gogu Negulescu a toastat pentru tineretul conservator-demoerat, d. Pârvulescu pentru Gogu Negulescu şi d. Gh. Teodorescu pe d. Bucur Spirescu

Acţiunea podgorenilor

Focşani.—Alaltă-eri d. T. Odobeşteanu director al societăţei podgorenilor a convocat pe membrii biroului, pentru a discuta asupra memoriului întocmit la 12 Octombrie.

Acel memoriu a fost aprobat şi s'a decis ca el să fie prezentat d-lui Brătianu.

Duminică 29 Noembrie, va avea loc o adunare generală a tuturor membrilor soc. podgorenilor din judeţul Putna.

Boala Regelui Leopold

Bruxelles.— Regele Leopold se află grav bolnav.

Foşti miniştri daţi judecăţei

Copenhaga —Camera „Folketing" a hotărît conform cu propunerea comisiunei de anchetă, să dea în judecată în faţa curţei supreme, pe foştii miniştri Christeusen şi Aery.

Explozie într'o fabrică

Durban.—(Africa de Sud). In urma unei explozii întîmplată într'o fabrică de praf de puşcă, doi europeni şi trei indigeni au fost omorîţi.

Un european şi cinci indigeni au fost rîniţi.

Marea nenorocire din Hamburg

Hamburg.—Azi după prînz în portul liber, noul gazometru a făcut explozie, apoi flacările trecînd pe deasupra acoperişului vechiului gazometru, acesta a făcut şi el explozie. Până acum şase cadavre au fost scoase de sub dărămături şi 40 de rîniţi au fost transportaţi la spital, din care mulţi au şi murit.

Hamburg.—Iată detaliile privitor la incendiul uzinei de gaz din mahalaua Klemer Gasbrosk.

Până acum cauza incendiului e necunoscută. Noul gazometru care şi acum e în construcţie, conţinea 10 mii metri cubi.

Cînd se produse această din urmă explozie, se văzu ca o mare limbă de foc de mai multe sute de metri înălţîndu-se spre cer şi asvîrlind la o mare depărtare nu numai scîntei dar şi bucăţi de coks aprinse care au căzut pînă în oraş şi în port.

Hamburg.—Până la orele şase seara patru persoane care fusese transportate la spital, au murit în urma rănilor capatate. Pentru construcţia noului gazometru care e explotat, municipalitatea votase anul trecut o sumă de 14 milioane lei. Se presupune că catastrofa e datorită unei crăpături care s'a produs în gazometru şi pe unde eşind gazul aerian s'a aprins în sala retortelor. Flacările imense ale incendiului trecînd pe deasupra, 125 lucrători care lucrau în apropiere au fost rîniţi. Cantina situată la o mică distanţă de gazometru, a fost complect distrusă trei femei care se aflau înăuntru au fost omorîte.

Victor G. Cristofor
AVOCAT
Iaşi, Strada Golia No. 42

Din cauza mutărei, de vînzare arangeamentul complect a unui salonaş şi se pot vedea în fiecare zi, între oarele 12 jum.—5.
De asemenă este de închiriet şi o odae mobilată.
Wisznewski.
Romînă 53.

D-na D. Birnberg,
rămasă văduvă, în urma încetărei din viaţă a cunoscutului fabricant de corsete, **I. Birnberg,** face cunoscut Onor. public că va urma cu lucrarea corsetelor, şi roagă pe Onor. Doamne şi Domnişoare a-i da tot concursul şi de-acum înainte.
Se primesc comenzi din provincie.
Domiciliu: **Str. De Sus No. 166.**

S'A PERDUT
acum câte-va zile un portmoneu conţinând mai multe chitanţe fără valoare şi un Paşaport cu numele de Gustav Bespaleţi.
Rog cine'l va găsi, a se adresa la dl. Gh. Hitruc, Stradela Goliei No 9, unde va primi o bună recompensă.

Cezar Simionescu
AVOCAT
Iaşi.—Strada Română 22

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco du Catalogue

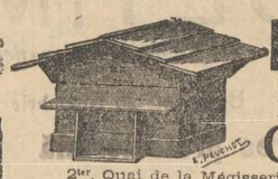

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

GRILLAGES
GARIEL 2ter quai de la Mégisserie PARIS
Clôture de Chasse, le mètre... 0f 33
Châssis de couche, depuis..... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré.... 1 30
Porte-Bouteilles, pour 200 Pièces..... 7 »
Envoi Franco de l'Album sur demande

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6f 50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

1420 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE ușurează și vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele, Gastralgia, Sciatica, Afecțiunile reumatismale acute* și *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se ia 3 hapuri: unul dimineață, unul la dejun, și unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simțit vr'o ușurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineața, unul la dejun, si unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere : LES VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE de GLIN & Cie, de PARIS, *cari se potu găsi la toți Droghiștii și Farmaciștii.*

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primește anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III și IV-a

Se primesc și inserții la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

[Fondată în 1852]

Aduce la cunoștiința intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox și Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane și Engleze care ard și cu lemne

Godin Rubeland și Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru și Cărămizi refractare, POMPE, Țevi, Robinete

și toate accesoriile pentru

Instalațiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier și Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă și fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici :

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

și **Tabla Marca Leu** precum și **Saci Calcuta**

Toate cu prețurile cele mai convenabile

La tipografia H. Goldner, se caută elevi.

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă și Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Prețurile : Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă și Duminică **MATINEU** cu prețurile pe jumatate la toate locurile și începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieți și rente
în VIENA fondată în anul 1858
Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanții la 31 Decemb. 1908
PESTE 188 MILIOANE LEI
Garanții depuse la casa de depuneri din București pentru asigurații din Romînia
LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 și fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraților de la fondarea societății peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări :
a) Caz de viață pentru un capital cu resultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.
e) Caz de deces mixte cu și fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd și o rentă anuală de invaliditate precum și
Diferite alte combinațiuni de asigurări atingătoare de branșa vieței.

Direcțiunea pentru Romînia **București**
Agent general pentru Iași :
IOSEPH POPPER, Str. Lăpușneanu No. 10

TITUS LAPTEȘ
AVOCAT
— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu
AVOCAT
—Strada Bărboi No. 15—
Consult. 7— a. m. și 4— p. m

Cine vrea să cîștige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ȘI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iași—Strada Lăpușneanu No. 35 — Iași

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Șanse de Bogăție

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîștiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căștigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Șapte Milioane Trei sute două-zeci și două Mii de Lei

Grăbiți-vă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iași

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Prețurile oficiale pentru vânzare :

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAȘTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iași Strada Primariei No. 17. — Instalație cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iași.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. No 880 Vineri 27 Noembrie 1909

Luptele electorale

Iașii au căpătat cinstea de a fi puși la urmă cu alegerea pentru colegiul al 2-lea de Senat. De unde toate celelalte colegii au fost convocate pentru 13 Decembrie, Iașilor li s'a rezervat ziua de 10 Ianuarie, tocmai o lună de răgaz, o lună de propagandă. Ce-i drept pentru candidatul liberal de la Iași era de nevoe o lună de răgaz, cum luna de răgaz e de absolută nevoe și pentru întreg clubul liberal.

Colegiul al 2-lea de Senat e străin clubului liberal în starea de azi. Prin moartea d-rului C. Boltez partidul liberal și-a rupt legătura sa directă și personală cu colegiul al 2-lea de Senat, căci doctorul era electorul special al colegiului al 2-lea de Senat, după cum d-nii Pennescu și Gheorghiu sunt electorii colegiului întîiu de Cameră.

Astă-zi și candidatul liberal și comitetul electoral ales de clubul liberal sunt străini de masa electorală a colegiului al 2-lea de Senat. Prin alcătuirea sa colegiul al 2-lea numără 2 categorii de alegători cu totul deosebite, sunt întîiu *pensionarii*.

Iași e un centru de pensionari. Militari, profesori, funcționari administrativi, toți votează aici. Mai mult de o treime din alegătorii sunt pensionari. Cum cei mai mulți din pensionari sunt fixați cu votul și cu simpatiile, rămîn puțini din ei maleabili în mîna administrației.

In a doua categorie vin *tinerii titrați*. Tot ce-i diplomat: ca avocat, medic, inginer, apoi profesiunile liberale, toate pînă la 6 ani se înscriu la colegiul al 2-lea de Senat. Firește mulți din acest tineret se mută din Iași ca medici, avocați, funcționari în alte părți, Iașii cu Universitatea sa fiind un centru de reionare de slujbași. De și nefixați încă cu votul și cu simpatiile, e greu de apropiat acest tineret în mare parte utilitarist de un candidat inventat și de un partid ce-i în descompunere.

Ar avea presumpția partidul liberal că tineretul alegător va da preferință candidatului său, pentru că dr. Manicatide e *ultra* naționalist, e președintele ligei secția Iași și a făcut pururi dovadă de cel mai mare sectarism în materie de naționalitate.

Aud!!

Dar ce amară decepție. Dr. Manicatide e un intrus în cetățenia romînă, pe fereastră. D-sa nu e recunoscut încă, căci la 1885, data romanizării tatălui său, grec din Giurgiu, dr. Manicatide era băetan de 14—15 ani, curat puiu de grec, *avto cataveto*.

Unde-i Eminescu acum să rîdă cu sarcasmul lui pe *Grecoteii cu nas supțire* și pe Bulgăroii cu ceafa groasă.

Președintele ligei secția Iași va găsi cei mai vajnici dușmani tocmai în naționaliștii d-lui Cuza, căci ar fi o rușine ca cel mai curat și sfînt sentiment de neam și țară să se exploateze de neofiți și cațaoani curați de la Atena!

Corpul didactic numără peste 100 de alegători la colegiul al 2-lea, în mare parte secundari și cursul primar. Care e legătura acestui corp didactic cu dr. Manicatide! Dat-a dovadă pînă acum dr. Manicatide, că face parte dintr'un corp organizat, care își are nevoile sale, lipsurile sale, aspirațiunile sale? Nu l'am întîlnit niciăiri! D-sa și-a căutat și-și caută de clientela d-sale. D-sa nu vede de cît bolnavi pentru a încasa parale. Incă n'a eșit din faza doctorului alergător cu limba scoasă după plata vizitelor.

Că e profesor Universitar, nu e un motiv de a precumpăni în fața celorlalți 2 profesori secundari, cari s'au legat de școala romînească prin mai multe fapte ca ilustrul nostru profesor Universitar.

Dar comitetul executiv liberal complectat cu comitetul electoral s'a întrunit și cu unanimitate de glasuri, s'a aclamat candidatura dr. Manicatide. Iată-l dintr'o dată devenit celebru pentru marele public ieșan.

Ca o dovadă de cîtă slăbiciune prezintă partidul liberal față de colegiul al 2-lea de Senat, e că la întrunirea membrilor din comitetul electoral s'a cetit lista alegătorilor. Mă rog, 657 de nume; atîția Botezi, Ionești, Popești, Gheorghii. Cine e cutare? Ioc. Cine e cutare? Ioc. Nu știau nimeni, nici cine este, nici a cui este, nici ce hram ține, nici ce rost are; și atunci s'a făcut o listă de alegătorii necunoscuți. Lista aceasta lungă a trecut de o pagină, de două, de nouă, și în lipsă de alte informații s'au scos listele pe străzi și s'au dat în sama poliției. Și umblă bieții sub-comisari cu limba scoasă să întrebe la Nr. caselor date pe listă: „mă rog, aici stă d. Popescu?—Dl. Popescu! nu mai stă aici de 2 ani de zile s'a mutat în Tătărași.

După ce poliția va lua adresele actuale ale alegătorilor apoi se va întruni comitetul electoral să hotărască.

Și supt așa auspicii partidul liberal începe lupta la Iași. Candidatul liberal un Scavinski în miniatură, un hipocondru. Iar în caz că rezultatul celorlalte alegeri va fi defavorabil guvernului în truspatru părțile, aține-te nene la Iași, că fuge și candidat și partid din fața colegiului.

Iar mai presus de toate stăpânește clubul liberal un duh de orientere spre dreapta, ceea ce e o mare știrbire a autorității șefului local, C. Stere.

Partidul liberal voește să facă alegeri la colegiul al II-lea de Senat cu poliția. A trecut vremea unor asemenea alegeri și dacă partidul liberal nu s'a mai subțiat, s'au supțiat alegătorii, cari cer alt ceva de la partide decît vizita epistatului și amenințarea.

Nu proorocim, dar spunem cu certitudine, că alegătorii colegiul al II de Senat, vor turti supt voturile lor pe minusculul candidat liberal, turtind în acelaș timp și întreaga politică a partidului liberal, care a fost pentru Iași, în special, o curată bataie de joc.

***

Contenciosul administrativ

D. Take Ionescu amenință cu revoluție, sau cel puțin, cu represalii, dacă contenciosul va fi desființat. (Indepedența)

Vom pleda încă multă vreme acest proces pe care l'am cîștigat deja înaintea opiniei publice.

Nu vom admite ca o lege, expresia voinței generale, să fie schimbată după placul unei clice.

Dacă guvernul liberal va reuși să desființeze contenciosul administrativ, dacă-l va distruge, el va fi reașezat de alt guvern, dar reașezat ast fel, ca să fie pus la adăpostul ori cărei tentative criminale.

In aceasta consistă revoluția de care vorbește d. Stelian în ziarul francez, în aceasta consistă represaliile. Revoluția o vom face și represaliile le vom exercita. Nu va fi nevoe, pentru aceasta, să trezim țara din torpoare, căci țara nu doarme, ci veghează la toate mișcările tiranilor colectiviști. O lege de mare echitate nu va fi o peatră a lui Sisif, care va fi veșnic cărăbănită din loc în loc; blocului de granit i vom potrivi locul seu sigur, vom așeza cît mai solid dreptatea și libertatea.

Dacă n'am face toate acestea am fi vinovați și vinovați am fi, iarăși, dacă n'am lua angajamentele: să combatem fără cruțare tentativa anarhică a guvernului și, dacă actul anarhic s'ar produce, să ne resbunăm reîntroducînd la vreme, marea și folositoarea instituție.

Cea mai celebră lege

O lege, care să delimiteze intinderea de pămînt pe care cine-va o poate ținea în arendă, a fost idealul cel mai desăvîrșit al generoșilor-colectiviști. A fost un ideal cu un înțeles acceptabil, cu un altul pur personal: convingerea era că exploatatorii unui număr prea mare de hectare, exploatează, implicit, și pe săteni; înțelesul personal era, că o lege de delimitare, va lovi în frații Fischer, cari regulat sunt injurați de ziarele liberale și, tot regulat, în ori ce daraveră ilegală, sunt aparați de avocați colectiviști.

Legea s'a votat. Ne aducem aminte că, la depunerea proiectului pe biroul Camerei, aceasta a răsunat de ropotele de aplauze.

Leguitorul a deferit ministrului public să cercetoze contravenirile la legea specială. Cade în competința procurorului să cerceteze, să dee pe contravenient în judecată civilă și, la o eventuală constatare a fraudei, să-l dee și în judecată penala.

Primul care a fost prins fraudînd, a fost un Fischer. Legea s'a dovedit, deci, excelentă din ambele înțelesuri. Dar cînd să se înece Fischer, a alergat la avocați mari. Nimeni n'a voit să l primească, pînă la urmă, a găsit un avocat excelent: prezidentul Camerei liberale, d. Ferekide, a venit să dovedească Curței de Iași, că Fischer n'a contravenit legei, că, cu toată legea trustului, cu tot idealul trustului colectivist, cine-va poate să ție cît pămînt voește, să exploateze pe țărani după plac.

Legea contra trustului arendășesc a fost inscrisă, ca ideal imediat, și în Manifestul regal din 1907. Nici acest fapt, nici acela că legea a fost votată de Camera al cărei președinte este d. Ferekide, nu l'au putut împedica să vie să apere pe contravenient, în specie pe Fischer.

Dacă d. Take Ionescu, care a combătut legea, ar fi venit să figureze ca avocat în proces, nu s'ar fi spus că el este consecvent în sine: l'ar fi taxat de trădător.

D. Ferekide, insă, nu va pierde nimic din inalta sa poziție, prin purtarea ce-a avut-o. Colectiviștii, între ei, se înțeleg și se scuză.

Dar legea? Dar idealul?

Biletele hipotecare, cele de culoare albastră, au avut și au incă mai multă trecere la colectiviști de cît lege și ideal.

D. Ferekide a fost plătit ca să pledeze în contra celebrei legi colectiviste.

Sărmana scumpete a traiului.

CATE-VA NOTE

Unde îs moașe multe...

1) Comitetul de șapte al partidului liberal din Iași, s'a întrunit privitor la candidatura pentru Senat; 2) comitetul de șapte s'a întrunit apoi împreună cu comitetul executiv; 3) clubul a fost convocat în adunare plenară; 4) clubul a ales un comitet electoral; 5) comitetul executiv s'a întrunit împreună cu comitetul electoral și acestea au ales 6) un comitet de cinci, care vor propune 7) clubului pe candidatul la Senat și 8) clubul va avea să aprobe.

Opt moașe așa dar și, coincidență naturală, candidatul este profesor la clinica infantilă.

*

Mare sensație la Bacău. La otelul Central de acolo a fost descoperită o pereche de îndrăgostiți: o domnișoară foarte talentată—spun ziarele—și un june chilipirgiu, care se ocupă cu asemenea aventuri.

Tatăl fetei—tot ziarele spun—ar fi trimis răspuns fetei, că vrea să aranjeze lucrurile în mod pașnic.

La care inteligenta d-ră ar fi răspuns:

— E prea tărziu tată: lucrurile au fost de-acum aranjate.

Senzație la Bacău.

In loc de act de mulțumire

D. profesor dr. Manicatide îl face, cu o variantă la celebra comedie, a lui Moliére, pe candidatul fără voia lui. Nici n'a visat, nici n'a gîndit să facă parte dintr'un corp legiuitor.

Il vrea d. Stere. E incontestabil în puterea oamenilor mari să facă din alții ceea ce ei nu vor, dar o vroesc oamenii mari. Și d Stere este, incontestabil, un mare om politic, cu fulgerătoare trecere în partidul seu.

D, profesor Manicatide, care, pentru prima oară a asistat la asemenea spectacul, s'ar fi mirat, de sigur, de iuțeala vertiginoasă cu care s'a operat alegerea d sale de candidat și confirmarea sa de club.

— Acesta ie secretul meu, i-ar fi zis d. Stere. Dar să știi că exact cît ar dura la tine să constați un deces, durează la mine să aleg și să confirm un candidat. Asta ie specialitatea mea, a continuat d. Stere, dar incolo nu mă pricep la nimic: nici la vizite electorale nici la poantaj, nici la discursuri. Eu, cînd voesc să vorbesc într'o intrunire publică, îl aduc pe Sassu de la Vaslui.

— Eu nu mă pricep nici atîta interveni candidatul: nu știu macar cum se votează. Și îmi e teamă că am să l votez pe Lascar sau pe Meissner.

— Ca să nu faci buclucul acesta, o se te punem să votezi cu chee.

Discuția s'a urmat pe tema aceasta și ea a invederat că d. Manicatide este candidat fără voia lui, dar cu voia comitetului de nouă, comitetului de cinci, comitetului executiv...

Și totuși doctorul acesta este salvatorul partidului liberal local; dacă n'ar fi fost dînsul, nu s'ar fi găsit alt candidat, doar dacă ar fi fost importați la Iași d. Bibescu, d Hagi Tudurache, sau—mai știi?—d. Scarlat Vîrnav.

Scuza există: tot statul nostru major, declară liberalii, are ființă sau în Parlament, sau în funcțiuni incompatibile cu mandatul de senator.

De aceea au recurs liberalii la medicul de casă al d-lui Stere. Sau mai bine zis; d. Stere a impus pe medicul seu de casă, în loc să i fi făcut act de mulțumire pentru modul excelent cu care l caută, în caz de boală.

Bietul mare partid liberal de la Iași!

OAMENI ȘI LUCRURI

STANE de PIATRĂ

După o piesă cu psihologia cam forțată și artificială, dar strînsă și expansivă în același timp, ca „Refugiul", după o piesă absurdă dar plină de vervă și amuzantă ca „Măgarul lui Buridan",—iată o piesă sombră, dar grandioasă în feliul ei; sombră și sobră: o piesă care pare mai curînd scrisă de Gerhardt Hauptman, de cît de Sudermann; o piesă în care se vorbește puțin, dar în care se joacă și atunci cînd nu se vorbește; o piesă în care nu joacă numai oamenii, dar joacă și lucrurile și împrejurările și pietrele; o! pietrele mai cu seamă devin niște ființe vii, niște simboluri intrupate,—cînd sub forma blocului imens pe care se odihnesc lucrătorii meditînd ori în care-și cioplesc tinerețea, munca, vigoarea, viața, cînd sub forma pietrelor comune cari le servesc drept arme de luptă; cînd—în fine—sub forma violentă a pietroiului care va cădea de sus, armă omorîtoare, —în capul acelui vinovat...

Ce adînc au pătruns în firea piesei, a acelei piese sombre și sobre, firile însăși ale artiștilor, începînd cu directorul trupei d. Davilla, care a jucat rolul patronului, — om bun, generos, iertător lipsit de ori-ce enervare, de ori-ce violență, blînd și „gemüth'ich"! Odată mai mult s'au putut admira calitatea extraordinară a d lui Davilla, consistînd în aceea că nu urmărește nimic... extraordinar prin jocul său; e numai simplicitate, dar o simplicitate plină de căldură. S'ar putea caracteriza aproape cu aceleași cuvinte jocul de aseară al d-rei Voiculescu, în rolul Laurei,—o Laură sentimentală, mîngăietoare, curagioasă și uneori entuziastă. Ea este compătimirea personificată și știe să se acomodeze perfect lumei simple dar interesante în care o transportase chemarea rolului,—atît de diferit de rolurile jucate în celelalte două seri. Căci cu „Stane de piatră" nu mai avem seara și triumful eleganței în toalete, ci e rolul și izbînda temperamentelor, a instinctelor curat omenești. D-ra Voiculescu a fost pentru a treia oară consacrată de publicul iașan, care a aplaudat emoționalitatea artistei, trecerea interesantă de la pasiune la resemnare, de la expansiune la reflexiune și care a plecat sub impresiunea convingătoarei exclamațiuni care părea ca un ecou, ori un moment de însăși viața artistei:

— E fericirea tată,—e fericirea care șuieră colo sus.

Dacă d. Bulandra n'a avut vre-un aspect nou al talentului său de relevat, în schimb a fost un enorm succes al artistului Manolescu, rolul lui Biegler și ciocnirea necontenită a acestuia cu Gottliengk-Bulandra, părea în același timp ca o năzuință de relevare, în ochii publicului a noului artist — căci era *nou* încă aseară, —d. I. Manolescu. Și precum în prima seară spectatorii au subliniat talentul și temperamentul artistic al unuia tot astfeliu aseară, a fost, cu osebire în finalele actelor I și III, răsplătit așa cum se cuvenia să fie, un talent puternic ca al d sale, cumpătat, lipsit de ori ce exagerări.

Căci un public priceput ghicește talentul artistului nu numai în izbucniri, ci în momente de înfrînate tăceri Așa a fost cu Morțun, în jocul căruia s'a urmărit cu deliciu fiecare gest și fiecemișcare, ele fiind rezultatul studiului și al unei profunde intuițiuni artistice. Numai răposata direcție a teatrului iașan n'a știut să pună la contribuție un asemenea talent care a trebuit, după atîția ani perduți, să fie descoperit de d. Davilla. Interesantă descoperire e și acea a d-lui Niculescu Buzău, care a apărut cu o mică dar drăguță creațiune. E drept că în piesa lui Suderman se cam vorbește mult de.. „Vînt de primavară" și melodrama e totdeauna înrudită cu operetа. Dar Niculescu-Buzău a plăcut și cu drept cuvînt. Influența binefăcătoare a „genului" Davilla s'a resimțit în jocul d-lui R. Bulfinsky, întrucît rolul putea să-i convină: un rol de septuagenar pentru cel mai viguros artist al trupei! Dar l'a jucat corect și conștiincios. Tot astfeliu a jucat d-ra Luca, în Maria Zarncke.

Am ținea mult să lăudăm pe artistul Romano, nu pentru rolul comisarului de aseară, ci pentru cele două anterioare, adevărate mici creațiuni în felul lor.

Iar în rezumat: o seară de minunată și înaltă artă,—un ansamblu variat și egal, variat în talente, egal în cumpătarea cu care—sub conducerea directorului—se concep și se redau rolurile personagiilor; egal în emulația ce se manifestă la toți și intru toate.

Rodion.

Școala primară în Elveția

VI

După învățător și local, condiția de la care depinde bunul mers al școalei este frequentarea. Din acest punct de vedere școala elvețiană desfășoară o mare activitate. Cu toate acestea din cauza dificultăților topografice, multe școli, în cantoanele muntoase, nu pot fi deschise de cît 6—7 luni pe an. Sunt localități rîpoase în care circulația este aproape oprită pe vremea viscolelor mari ori primăvara cînd se topesc zăpezile. In afară de cazurile de forță majoră, se iau toate măsurile spre a atrage pe copii la școală. In adevăr, școala nu trebue să fie numai adăpostul unde copii să învațe ceea ce este în program. Ea trebue să fie și un local, unde el să găsească ospitalitatea necesară și unde să se desvolte spiritul, să se formeze judecata și să se întărească caracterul. Pentru aceasta școală se silește ca să înconjure pe copil de o atmosferă plăcută lui, senină, care să'l atragă și să'l captiveze, să'i facă viața plăcuta, ca să nu regrete timpul de acasă, petrecut cu frații săi, ci să găsească o altă familie tot așa de binevoitoare pentru el, de cît numai mai numeroasă. Pe lîngă că s'a căutat ca școala să fie atingătoare din punct de vedere higienic și estetic, apoi ca nimeni să nu fie împiedecat de a veni la școală, s'au creat diferite instituții care vin în ajutorul copiilor. Pentru a garanta o bună frequentare precum și deplina sănătate fisică de la care depinde și cea intelectuală, prin orașele industriale, pe unde este multă lume nevoiașă, ori prin satele de munte, pe unde comunicația este prea anevoioasă în unele epoce ale anului, s'au creat cantine școlare, sau bucătării școlare, unde copii saraci sau bogați, gratuit sau pentru o mică plată, pot avea o mîncare caldă și hrănitoare. Această instituție nu răspunde numai unei necesități fisice, ci mai cu seamă corespunde unui principiu moral pentru care Pestalozzi a luptat toată viața.

Fără această instituție mulți copii erau siliți a absenta de la școală pe viscole sau ploi mari, sau a capata diferite boli din pricina oboselei la care se expuneau mai ales pe vremi rele. Apoi foamea, pe lîngă că tae pofta de învățătură, expune pe copil să contracteze obiceiul vagabondajului, a cerșetoriei, ori a furtului. In multe localități se imparte la copiii saraci haine și încălțăminte, de către comuni, societăți de bine facere, ori Stat. La Bâle există o societate filantropică numită *Schultuch*, care în fie-care an, la 18 Octombrie, procură postavul necesar pentru îmbracarea copiilor saraci. Această societate e foarte veche, ea datează încă din 1356, cînd tocmai la 18 Octombrie a fost un mare cutremur de pămînt, care a dărîmat o mulțime de case în Bâle și în împrejurimi, lăsînd fără adăpost și în mare miserie o mulțime de copii. In 1895 societatea a procurat postav ca la 3000 de copii.

Pentru a scoate pe copii din mediul lor monoton de acasă, s'au creat așa numitele colonii de vacanță, cari întrețin sute de copii slabi, la țară ori la

Cumpărați Bilete pentru Loteria VII Clasa 1 a Regatului Romîn

Cu tragerea la 11 Decembrie 1909

de la Noua și Principala Colectură Romînă Th. P. Maximovici

IAȘI Str. Lăpușneanu No. 35

Dacă voiți să fiți CONȘTIINCIOS servit la toate clasele și să primiți plata cîștigurilor IMEDIAT după tragere cum am procedat și până acum.
Un Loz întreg Lei 12,- jumatate Lei 6- Un sfert de loz Lei 3. Una optime loz lei 1.50.

munte în vacanță, pentru ca sanatatea lor sdruncinată prin muncă și lipsă să se refacă iar prin aer, soare, apă și cu ajutorul unei hrane igienice a cărei bază este mai cu seamă laptele.

In timpul verei, pentru copii debili sau bolnăvicioși au început a se crea așa numitele *școli în pădure*, ale căror cursuri se țin afară de oraș, în pădure, unde copii rămîn toată ziua. Ei vin aice cu trenurile pe socoteala comunelor și la amiază primesc masa gratuit, o mîncare simplă și substanțială, pregătită la o bucătărie portativă. Pentru vreme rea, cînd i-ar surprinde, sunt corturi. Inițiativa acestei măsuri se datorește în Elveția D-rului Kraft, medic școlar din Zurich și lui A. Schnetzler, directorul școalelor din Lausanne. Ele au funcționat pentru prima oară în vara anului 1908 în Lausanne și Zurich.

Pentru preîntîmpinarea cheltuelilor cari reclamă cantinile și întreținerea copiilor saraci, Statul pune la dispoziția comunelor, sume însemnate, la care se mai adaogă și societățile de bine facere, cum este cea de la Bâle și de care în Elveția sunt foarte multe. Dintre ele cea mai însemnată, care contribue la acest scop cu sume mari și ajută și moralminte este „*Societatea elvețiană pentru utilitatea publică*".

Dar dacă un copil nu vine la școală, ori absentează de la esamen, părinții atunci sunt supuși la amendă. Indată ce ofițerul stării civile a înmînat listele de copii în vrîstă de școală, fiecare părinte este dator și trimite copilul regulat la școală, dacă n'are motive de a fi amînat.

Cea mai mare parte din elevii cari au frequentat școala primară nu se hotărăsc pentru studii mai superioare. Ei trebue să considere la vrîsta de 15 sau 16 ani ca sfîrșite studiile. Dar fiindcă pe de o parte instrucția lor ar fi prea necomplectă, ori prea puțin consolidată, atunci Statul le oferă pentru perfecționarea cunoștinților o altă ordine de studii. Această ordine de studii cuprinde: clasele primare superioare, cursurile complimentare sau de repetiții, la cari tinerii sunt datori să urmeze.

In centrele mari sunt mai multe clase superioare. Comunele mici pot mai mult să se grupeze pentru a avea o aseminea clasă, unde copiii de la 12 ani sunt datori să urmcze, dacă nu se duc la școala secundară.

In Cantonul Vand, școala primară superioară este deschisă 42 săptămîni pe an, cu 30 ore pe săptămînă iarna și 18 vara. Programa este cam aceiași ca și a școalei primare propriu zise. Cu deosebire că se predă și o limbă străină și se dă o deosebită desvoltare cunoștinților reale. Lecțiunile se predau de către institutori prevăzuți cu brevet de capacități speciale. Unele cursuri pot fi încredințate specialiștilor. Institutorii, în acest cas, au un adaos de leafă.

In fiecare comună, unde este o școală primară există și cursuri suplimentare, cari sunt deschise in semestru de iarnă, 6 ore pe saptămînă, pînă la 60 de ore în total.

Programa acestor școli este o revizuire și o complectare a cursului primar și este organizată după trebuințele locale. Tinerii între 15 și 19 ani, de natiune elvețiană, carí nu mai urmează cursurile altei școale, sunt obligați să urmeze aceste cursuri.

Pentru tinerii chemați la recrutare și care nu pot da probe de o instrucție suficientă, se organizază în fiecare an cursuri preparatoare, predate de către institutori, care sunt retribuiți pentru timpul consacrat în afară de orele de clasă.

C. V. Buțureanu

Afacerea Teodoreanu-Hamangiu

— Jurisprudența Casației —

Intre caracterul public și caracterul privat al actului unui funcționar public există o strînsă legătură, întrucît actul este săvîrșit de aceiaș persoană. Prin urmare, atunci cînd acest act se impută unei persoane, ce este funcționar public, ca o infracțiune la legea penală, și c'nd legea a organizat jurisdicțiuni deosebite pentru judecarea și reprimarea lui, după cum actul este public sau privat, judecătorul chemat a judeca, este dator a examina, dacă actul delictos este comis în exercițiul funcțiunei, cu care funcționarul este învestit, sau în afară de această funcțiune.

Potrivit legei, Ministrul Justiției este capul Ministerului Public. Procurorii generali, primii procurori, procurorii sunt organele Ministerului Public și lucrează sub ordinele Ministrului Justiției. Procurorii de secțiune de pe lîngă Curte lucrează sub controlul și ordinele procurorului general respectiv: procurorii și substituții sub acelea ale primilor procurori și procurori șefi de parchet, prin intermediul cărora pot comunica Ministrului Justiției tot ce li s'ar părea că atinge ordinea publică sau ar vătăma mersul normal al justiției.

Toate comunicările făcute prin litera legală poartă pecetea unor acte oficiale cu caracter public, și infracțiunile ce s'ar comite prin aceste acte atrag după dînsele pedepsele, ce legea prescrie în contra funcționarilor publici, ce sunt în exercițiul funcțiunii lor.

Atunci cînd aceste comunicări nu se fac în mod oficial, ci pe căi lăturalnice, prin scrisori cu caracter privat, nu se poate susținea că ele s'au făcut de însuși Ministerul Public, ci de o simplă persoană privată. Prin urmare tribunalul competinte a judeca acest act nu poate fi altul de cît cel de drept comun.

c) In materie penală nu se poate face recurs în contra deciziunilor și sentințelor preparatorii și de instrucțiune, decît după ce se va pronunța definitiv deciziunea sau sentința, prin care instanța judecătorească s'a devestit de afacerea supusă judecății sale.

La acest principiu, legiuitorul, prin art. 416 din pr. penală a creat o singură excepțiune, relativ la competință, recunoscînd formal părților litigante, prin ultimul aliniat al acelui articol, dreptul de a face recurs înainte de a se pronunța definitiv deciziunea sau sentința asupra fondului.

Prin urmare, în contra jurnalului prin care tribunalul respinge incidentul de incompetință, partea nemulțumită are deschisă calea apelului și a recursului, fără să fie nevoită a aștepta pînă la rezolvarea definitivă a procesului.—(Cas. II, dec. Nn. 3280, din 3 Noembrie 1909).

Litere-Științe-Arte

Un nou volum.—Cum în orașul nostru apar foarte puține noutăți literare originale, înregistrăm noutatea că în prima jumătate a lunei Decembrie va apare în editura „Vieții Romînești" un volum intitulat „*Schițe și Amintiri*" de d. D. Patrașcanu, cuprinzînd bucăți inedite în afară de bucățile publicate în revista d-lui Stere. Suntem datori a recunoaște că prin humorul cu care a așternut o sumă de „Amintiri" și cîteva schițe scurte, d. Patrașcanu a reușit a atrage atenția și simpatiile unui însemnat număr de cetitori. Volumul anunțat va decide însă dacă tînărul și generosul deputat al Bacăului are vre un loc în literatură.

*

La Botoșani, unde pleacă mîne,—trupa d-lui Davilla va da patru reprezentațiuni.

*

Asupra cauzelor și împrejurărilor diverse cari au determinat retragerea d-lui H. G. Lecca dela direcția teatrului iașan, cum și asupra reprezentațiunii date în beneficiul „Domniței Ruxanda" se vorbește pe larg în „Scrisoarea din Iași" publicată în „Ordinea" cu data de 26 Noembrie.

*

Ultima fascicolă—pe luna Noembrie—a „Convorbirilor literare"—cuprinde interesante pagini cuprinse în articolul d-lui profesor Simionescu. La rîndul lui, profesorul iașan atinge chestia de actualitate a „Naționalistului anarchic" și a „Liberei cugetări".

*

STRUNA ZILEI

URMĂRILE

Teatru Davilla, astă seară «*Urmările*»...

Doamnă, pururi te urmează
Vorba-i și 'ncîntările,
Dar, ca umbra după rază,
Îți apar.... urmările.

Dulci sunt, Doamnă și plăcute
Visele, uitările;
Ah, de n'ar fi petrecute
De un gînd trist: Urmările...

Dorul, Doamnă, cînd te cheamă
Cu îmbrățișările,
Ce te 'ntuneci? Ce ți-e teamă?
O, pricep!... Urmările....

❑ *Facem cunoscut abonaților noștri din provincie, că administrația ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanțe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

Informații

❑ D. Take Ionescu va sosi în Bărlad Duminecă la orele zece dimineața, spre a lua cuvîntul la întrunirea publică de acolo.

In aceiași dimineață va sosi și d. Bădăreu.

❑ Un ziar liberal face cruciadă contra sistemului vizitelor electorale și anunță că marele candidat Manicatide, nu va vizita pe nici un alegător al colegiului II de Senat din Iași.

Luăm act.

❑ Doamna Aglae Pruteanu, care, deși sălbatec persecutată și nesocotită de mai marii teatrului, a ramas podoaba scenei noastre locale, va debuta Simbătă seara în una din desăvîrșitele ei creații: Julietta.

Romeo și Julietta se dă în beneficiul distinsei artiste și nu ne îndoim că publicul, macar de data aceea, va veni în număr mare la teatru.

❑ Contrar dispoziției luate de d. Iorga, gruparea naționalistă nu va pune candidat în alegerea senatorială locală.

D. A. C. Cuza, care va serba curînd jubileul de 15 ani de cînd candidează cu succes moral, refuză să repete jocul la col. II Senat.

Apoi ar fi nedrept ca naționaliștii să candideze contra unui aderent al lor: d. dr. Manicatide fiind naționalist cu suflet și cu fapta.

❑ Ansamblul Davilla, încărcat de lauri, va pleca mîine dimineață din Iași la Botoșani.

❑ Vasile Lavric, expulzat din țară, a fost prins și arestat în Iași.

Tribunalul s. II i-a confirmat ieri mandatul.

❑ D. Gherasim, funcționar în serviciul portăreilor din Iași, a demisionat.

❑ Smerl Faerstein este numele principalului colaborator al numitului Zismann, care face negutitorie întinsă de carne omenească, la Dorohoi.

Depus de judecătorul de instrucție de acolo, Faerstein a cerut să fie eliberat „pe cauție morală". Tribunalnl a fixat „cauția morală" la 2000 lei, iar curtea s. I, în ședința de ieri, admițînd, în parte apelul lui Faerștein, i-a redus cauția „morală" la 1000 lei.

❑ Tribunalul s. II a prelungit încă cu șase luni moratoriul firmei de mobile I. și N. Tischler.

❑ **Reorganizarea Casației.**—Iată nuoi amănunte privitoare la proiectul de reorganizare a înaltei Curți:

Președinții de secțiuni și consilierii sînt permanenți la secțiunile din care fac parte. In caz de vacanță la o secțiune se preferă consilierii de la celelalte secțiuni, dacă ei cer locul devenit vacant. Cînd mai mulți consilieri vor cere un asemenea loc se va da preferință celui mai vechi în grad.

La punerea în aplicare a acestei legi repartizarea președinților și a consilierilor celor 3 secțiuni, se va face printr'un decret regal.

Secția I va judeca recursurile în materie civilă, afară de cele deferite secțiunilor celorlalte prin prezenta lege și prin legi speciale.

*

Secția II va judeca: 1) recursurile în materie criminală corecțională și de simplă poliție; 2) recursurile contra deciziunilor în materie de divorț, de bază a copiilor și de pensiuni alimentare; 3) recursurile contra ordonanțelor de adjudecare în materie de expropriere silită; 4) contra hotărîrilor date asupra contestațiunilor la executare; 5) în contra deciziunilor date asupra consolidării drepturilor de a exploata petrolul și ozocherită pe proprietățile particulare.

*

Secția III va judeca recursurile: 1) în contra deciziunilor tribunalelor militare în limitele art. 31, litera c, din această lege; 2) în contra deciziunilor Curței de Compturi 3) în contra deciziunilor date în materie electorală; 4) în contra deciziunilor date în materie de pensiuni; 5) în contra deciziunilor comisiunilor de apel și hotărîrilor judecătorești în materie administrativă sau fiscală, precum și în materie de contravențiuni la legile fiscale, la legile monopolurilor statului și la legea de urmărire, ori de cîte ori prin legi speciale este deschisă calea recursului în Casație; 6) tot această secțiune va judeca și conflictele de atribuțiuni.

❑ Revizoratul școlar a luat dispoziția ca procesele verbale ale conferințelor cercurilor culturale să fie trimise și ministerului instrucțiunei.

❑ **In asta seară Joi,** ultima **reprezentație a companiei Davilla, cu** Urmă rile, **excelenta piesă a d-lui Emil Nicolau,**

❑ Am luat apărarea unor mici slujbași bănuiți de nereguli—și faptul a supărat pe un singur om din Iași: pe un ilustru averdotalist, care el însuși, în rara clientelă ce o—are ca avocat, a aparat, cu succes fudroiant, pe un funcționar învinuit de delapidare.

Cine face pe moralistul pe această vreme de cîine!

❑ Un furt se comisese acum cîte-va zile la femeea Lipșa Elena, din strada Nicolina.

Dintr'un săltar al unui scrin i se furase suma de 700 lei.

Autorul a fost descoperit eri.

El e Vasile Rotilă, amantul victimei.

Hoțul îngropase banii furați în grădină, la rădăcina unui copac.

❑ La finele lunei, prefectura județului va distribui ajutoare bănești, la locuitorii din județ care au avut de suferit pagubele de pe urma incendilor. în cursul lunei Noembrie.

❑ O companie din regimentul 13 Ștefan cel Mare va pleca zilele acestea la penitenciarul Pîngarați, pentru a face timp de o lună serviciul de pază.

❑ **Enciclica posturilor.** — Ministerul instrucțiunei a trimes învățătorilor și preoților enciclica sf. Sinod, asupra posturilor.

Enciclica prevede ca să se țină posturile în zilele de Miercuri și Vineri, pentru amintirea patimelor Domnului Isus Christos; apoi: postul sf-tei Maria, care se închide cu serbătoarea Adormirei; postul în ziua Tăierei capului sf. Ioan, postul Nașterei Mîntuitorului și ajunul botezului Domnului, precum și ziua Crucei.

Enciclica spune:

„Acestea sunt posturile rînduite de Biserică fiilor săi, pentru ca să-i de prindă la lucrări duhovnicești, pentru ușurarea și iertarea păcatelor, pentru mîntuirea și ajutorul lor și pentru ca cu mai mult spor să meargă pe calea vieței morale. Postul este o virtute, o întrecere, potrivit învățăturii Mîntuitorului: „De nu va prisosi dreptatea voastră mai mult decît a Vameșilor și a Fariseilor, nu veți intra întru împărăția lui Dumnezeu". De aceea la trebuință și sub povața părintelui duhovnicesc, unii creștini mai țin și alte posturi. Ba la vreme de mare cumpănă, Biserica poate orîndui post, chiar pentru comunități întregi.

Dar sfînta noastră Biserică ca o maică duioasă, care totdeauna a avut milă de fii săi și nu i-a lăsat să se rătăcească iertîndu-le unele abateri și Sf. Sinod, îngrijindu-se de mîntuirea sufletelor creștinilor încredințați păstoriei sale și dorind a și păstra pe fii săi în stare de bună sănătate, crede că P. S. Chiriarhi precumpănind împrejurările vieței sociale din viața poporului romînesc, pot da deslegare pentru cei bolnavi și slabi, pentru lehuze și copii, pentru bătrîni și neputincioși, pentru școale și cantine, internate și ospicii, pentru armată și țărănimea rurală, pentru cei ce vin regulat la serviciul divin, sau zidesc și contribuesc la zidiri și întrețineri de biserici, școale, instituții și ospicii de bine faceri, precum și pre cei ce ajută pe fete la măritiș, pe tineri la învățătură, arte și meserii și pre tot cel ce face milă și judecată dreaptă cu vâduva și cu orfanul, cu săracul și mișelul.

In timpurile grele prin care trecem, fiecare se nevoește a și agonisi hrana de toate zilele, muncind necontenit, căci munca dă viață, iar trîndăvia și lenea sunt pricinuitoare de boale și aducătoare de moarte. Ca să poată cineva munci cu folos, trebue să-și întărească trupul prin o mîncare îndestulătoare.

Lupta pentru trai trebue să fie îmblînzită prin iubirea de aproapele și dorința de a face bine. Mîntuitorul ne spune: „Lucrați nu pentru mîncarea cea peritoare, ci pentru mîncarea aceia, care rămîne, spre viața vecinică, care Fiul Omului va da vouă". (Ioan VI, 27). Așa dar grija noastră să fie mai mult pentru suflet, ca să fie vrednic a se hrăni totdeauna cu pînea vieței. Ori de mîncați, ori de beți sau altceva de faceți, toate spre slava lui D-zeu să faceți.

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învățătorii sătești „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceștia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, și 6 lei pe jum. an, plătiți înainte.*

Candidații partidului conservator-democrat la alegerile parțiale sunt:

Pentru colegiul I de Senat din Vaslui: d. Pavel Gorgos, fost deputat.

Pentru colegiul I de Senat din Muscel: d. general Geanoglu.

Pentru colegiul II de Senat din Iași: d. Gh. Lascăr, profesor, fost primar.

Pentru colegiul II de Cameră din Ilfov: d. D. P. Moruzzi, fost prefect al Capitalei.

Pentru colegiul II de Cameră din Tutova: d. Th. Iamandi, fost deputat.

❑ O pedeapsă îngrozitoare, o răsbunarea medievală a unui soț ultragiat, e unul din principalele sujete ale noului program cinematografic din sala Circului Sidoli din sara de Vineri 27 Noembrie s. c. Această piesă, cu un scenario grandios, este luată din celebra scriere a lui Honoré de Balzac „La grande Bretèche" și este interpretată de artiști ai teatrelor Comédie Française, Gymnase și Odéon. Pentru prima oara Cinematograful ne dă o atît de splendidă și ingenioasă înscenare datorită mecanicilor și regisorilor teatrului Châtelet din Paris.

Acest nou program săptămînal, bogat mai cu seamă în vederi pitorești luate aidoma după natură, precum din Oazele Arabiei, fermecătorii șerpilor, vrăjitorii, triburile nomade etc. Malurile Gangelui, rîul sfînt, Jordanul Indienilor, Gwalior mare oraș din India etc., mai cuprinde multe comedii de o fineță și eleganță, care ni le poate de numai rafinata minte a parizianului, gen care n'a putut fi imitat de nimeni pînă astă-zi.

Sîmbătă și Duminecă se intercalează sujete noue în program și au loc în aceste două zile matineuri la 3 ore ziua cu prețuri pe jum. la toate locurile și seara reprezentații cu prețurile obișnuite.

❑ Aseară, Mercuri a avut loc la societatea de gimnastică, sport și muzică din localitate, prima ședință de gimnastică suedeză. la care a luat parte o echipă mixtă compusă din familiile: Ing. Tocilescu, Protopopescu. C. V, Buțureanu, Dr. Guțu, C. Sporea, A. Gorescu, Rivalet, I Silvestru, Gr. N. Roiu, și d-nii: Popea, Dr. Negoiescu, Viorescu. V. Teodoreanu, Osvald Racoviță, Th. Berescu, etc. comandată de d. I. Bucovineanu, maistru de gimnastică.

Toată lumea cunoaște importanța și foloasele acestei gimnastice raționale, care a pasionat pe toată lumea și pe medici. Aceștia o recomandă nu numai copiilor dar și adulților și bătrînilor ca remedin la deschilibru pe care îl aduce felul de viață din present. De aceia îndrumăm pe d nii membri ai societății să ia parte regulat la ședințele ce se țin în fie-care Miercuri și Simbătă de la 9—10 jum. seara, sub conducerea d-lui I. Bucovineanu, iar Luni și Vineri de la 5—6 jum. sub conducerea d-lui Th. Berescu.

❑ *Celebra artistă franceză* **Madeleine Dolley,** *una din cete mai frumoase femei ale Franței, o comediană care a fermecat Europa prin jocul ei minunat și plin de eleganță, va veni cu trupa sa în Iași și va da* două reprezentații: Marți 1, Decembrie 1909, **„Le Dame de chez Maxim"** *iar* Mercuri, 2 Decembrie 1909 **„La Femme Nue"**.

Repertoriul ales de **D-ra Dolley** *probează singur variațiunea talentului acestei mari artiste.*

Locațiunea este deschisă la Agenția teatrală „Thalia" Th. P. Maximovici.

DIVERSE

— La azilul de bătrîni din strada Romînă, a încetat din viață d-na Elena Xenopol, în etate de 75 ani.

— Un început de incendiu se declarase aseară la lăptăria lui Mihai Marin, din Piața Unirea.

Locatarii au localizat focul la timp.

— Agenții poliției au arestat pe Dumitru Ocnașu, un vechi pușcăriaș, autor al mai multor furturi în oraș.

— De către necunoscuți făcători de rele s'au furat de la femeea Maria Crețu din mahalaua Frumoasa, mai multe lucruri din casă și o sumă de bani.

— Un pungaș a spart astă noapte ușa bucătăriei dela casele Fătu din str Florilor No. 1 și a furat mai multe lucruri. —El a încercat să pătrundă și în casele locuite de proprietarul caselor.

LA MAGAZINUL

FRAȚII POLINGHER

AU SOSIT

Renumiții ȘOȘONI și GALOȘI

Adevărați Ruseşti—Marca COLUMB

cu noua invenție contra lunecărei

Ultime informaţii

❑ *Ziarele au anunţat că discuţia la Mesaj, în Cameră, a fost amînată pentru astă-zi, fără a fi găsit esplicaţia acelei subite amănări.*

Explicaţia o dăm noi astă-zi: d. Ferekide a cerut amănarea pînă astă-zi a discuţiei, ca să poată pleda în procesul de ieri al trusturitor.

❑ **Contra anarhiei universitare.** — La vreme insistasem asupra conferinţei pe care d. profesor I. Simionescu, un adevarat apostol pentru dreptate şi adevăr, o ţinuse la redeschiderea cursurilor universitare din Iaşi.

Avem sub ochi, în întregul ei, acea conferinţă pe care o publică *Convorbirile literare* pe Noembrie.

Extragem partea finală, referitoare la anarhia din Universitatea locală;

...„Deşteaptă te Romîne" prea des cîntat, în serviciul ideilor mari şi în serviciul oamenilor, *cari se cred mari*, chiar dacă naşte vibrarea entusiasmului de un minut, nu mai ie în deajuns, pentru ca să se împrăştie *întunerecul ce a ramas în urma noastră*. Astă-zi ie vremea acţiunei, cînd se pun în valoare voinţa, priceperea şi puterea de muncă.

...Una din datoriile mari ale studenţimei noastre este ca, în unire cu profesorii lor, sub conducerea lor, să o respîndească tot mai larg, tot mai adînc, *nu pentru a aprinde setea de resvrătire, uşor de aşteptat, ori ura*, care şi mai uşor încolţi poate în sufletele istovite de nervi, ci de a deştepta ,increderea şi voinţa.

❑ Ilustrul dramaturg Lecca Haralamb. numit director de scenă la Teatrul Naţional din Bucureşti, s'a şi reîntors în Iaşi.

Nici patru ceasuri n'a putut sta la postul său, de unde a mai fost alungat, acum aproape un an, de artistul Toneanu.

D. Lecca a fost numit din nou la teatrul din Bucureşti, nu în baza meritelor, fiind că nu le are, nici nu le-a avut, nici nu le va avea—ci după stăruinţa ministrului Morţun, care are oare cari interese oculte şi generoase cu Teatrul din Capitală.

Artiştii au rămas scandalizaţi de această numire. După propunerea societarului Brezianu au hotărît, ieri la amiază, ori să plece d. Lecca, ori pleacă ei.

A plecat d. Lecca—fireşte. A plecat la Iaşi şi imediat a avut o lungă convorbire cu excelentul său prietin Cuzinski. Acestuia i-a spus că „la teatrul din Bucureşti ie aşa mare anarhia, că a trebuit să fugă".

D. Lecca nu este deprins cu anarhia.

La Iaşi însă, de pe urma direcţiei lui, a rămas cea mai cumplita anarhie: actorii demoralizaţi de falimentul teatrului, nevoiţi să facă pantahuze, nici o piesă în repertor.

Cu bine—voitorul concurs al d-lui Cuzinski, d. Lecca îşi prepară acum a cincea reintrare în teatrul din Iaşi.

Dacă lucrul se va întîmpla—şi ce mare lucru să se întîmple cînd d. Buicliu ie mai mare la teatru, actorii din Iaşi sunt decişi să procedeze energic ca şi colegii lor din Bucureşti.

Directoratul de scenă al teatrului din Iaşi nu va mai fi, nu trebuie să mai fie, refugiul acestui domn Lecca.

❑ Consiliul de higienă al oraşului se va întruni în ziua de 1 Decembrie, pentru a lua mai multe deciziuni.

❑ Serviciul sanitar al oraşului a trimis cîte o circulară tuturor comercianţilor de băuturi spirtoase, prin care le face cunoscut că ministerul de interne a revenit asupra hotărîrei ce luase de a nu le mai permite fabricarea rachiului din spirt amestecat cu apă.

❑ Ministerul de interne a comunicat prefecturei judeţului, că din libretele de munci agricole trimise prefecturei, sau vîndut foarte puţine, ceia ce probează că numărul muncitorilor ţerani este mic. De aceia ministerul cere prefecturei să-i trimeată un tablou de cîţi săteni din judeţ au fost întrebuinţaţi la munci şi cîţi din alte judeţe.

❑ Ministerul de interne a cerut prefecturei judeţului să-i comunice anume ce sume se încasează anual de la pămînturile şcoalelor şi bisericelor din cuprinsul judeţului, care se găsesc arendate.

❑ Casa Rurală cerînd ţeranilor care voesc a cumpara loturi de moşii, un certificat eliberat de autoritatea comunală, doveditor de întinderile de pămînt stăpînite de fapt, ministerul de interne comunică prefecturei, că pentru înlesnirea ţeranilor, să dea ordin prin administratorii de plăşi, ca primăriile rurale să elibereze certificatele colectiv ţeranilor.

❑ Marţi, 1 Decembrie, ora 8 jum. sara, d na Maria C. Buţureanu, va începe a vorbi despre:

„Cum am întrebuinţat un concediu". 1) Descrierea şi viaţa unui oraş din Elveţia, 2) Interiorul unei gospodării, 3) Moravuri şi obiceiuri, 4) Religia, 5) Invăţămîntul primar şi infantin, 6) Femeile, 7) Societăţi de binefacere, 8) Societatea „L'Armée de Salut", 9) Societatea „Maison du Peuple", 10) Cursuri la Universitate, 11) Imprejurimi, sate şi oraşe din Elveţia.

Această interesantă descriere, învăţata conferinţiară o va face la cercul didactic.

❑ **De la consiliul de rezboiu.**—Consiliul de rezboiu a judecat şi condemnat astăzi pe următorii soldaţi: Trofin C din regimentul 16 Suceava, pentru dezertare, la un an închisoare; Olariu Gh. din regimentul 29 Dragoş, idem, la un an şi două luni; Mihalache Ion, din regim. 29 Dragoş, pentru mutilare cu voinţă, la trei luni închisoare.

Acesta pentru a scapa de serviciul militar, plecă din cazarmă fără voie şi ducîndu-se acasă şi-a mutilat două degete de la mîna dreapta, fapt care l'a făcut impropriu serviciului militar. Serieţeann C. din regim. 14 Roman, pentru rănire fără voie. Acesta pe cînd se afla noaptea de sentinelă, pe la oarele 12 vine caporalul de gardă, numiiul cerîndu i parola, acesta refuză să i-o dea. Soldatul încărcă atunci arma şi-l somă să stea. Caporalul în loc să stea, sare la el apucă de armă care în acel timp luînd foc, glontele lovi pe caporal în mîna dreaptă, care i fu amputată de la cot la spitalul militar.

Consiliul apreciind nevinovăţia soldatului, l'a achitat.

❑ D. A. D. Xenopol plecînd la Academie şi-a suspendat cursurile pentru Vineri şi Sîmbătă.

❑ Astă-zi la orele 5 d. a. se va întruni la Universitate consiliul profesoral al facultăţii de litere, spre a proceda la recomandarea unui suplinitor la catedra vacantă de limba şi literatura latină.

❑ Profesorii şcoalei Normale „Vasile Lupu" se vor întruni mîine seara în conferinţă la cercul didactic, spre a discuta programul desemnului şi a lucrului manual.

◔ Şcoala Normală de fete din localitate şi-a sărbătorit eri patronul.

Au fost recitări, muzică, dansuri naţionale şi s'a jucat la urmă piesa „Sinziana şi Pepelea".

Seara directoara şcoalei a invitat pe profesori la o agapă.

La şampanie d. Gh. Apostolescu a toastat pentru directoara şcoalei şi pentru d-na Macri.

❑ Sîmbătă noii recruţi, încorporaţi în regimentul 13 Ştefan cel Mare, vor depune jurămîntul.

Sf. Sa păr. Agapi va face sfinţirea apei.

Vor depune întăi jurămîntul recruţii evrei, în faţa colonelului comandant al regimentului şi a rabinului Niemerover, iar apoi vor depune jurămîntul recruţii romîni.

D. Col, N. Cernătescu, comandantul regimentului va ţinea apoi o cuvîntare.

❑ D. dr. maior Sava Goiu, a obţinut un concediu de 6 luni de zile.

❑ Cu ocazia executărei măsurilor de desinfectare şi denaturarea fîntînelor, d. dr. Misir a fost grav ultragiat de către birjarul I. Fonea.

Numitul birjar a fost dat în judecată şi procesul a fost judecat eri la judecătoria ocolului II urban. Birjarul Fonea a fost condemnat la 20 zile închisoare.

❑ In şedinţa de mîine a Academiei Romîne, ilustrul nostru istoric A. Xenopol, va ceti partea II-a a comunicărei sale despre „Partidele politice în revoluţia din 1848 Revoluţia în ţara Românească (Muntenia).

❑ Confratele nostru Emil Nicolau, autorul apreciatei piese *Urmările*, care va fi reprezintată de compania Davilla, a sosit eri în oraş.

❑ In incidentul Sabba Ştefănescu-Pangrati, ambii junimişti, *Conservatorul* a luat partea celui d'ntăiu, iar *Epoca* pe acea a d-lui Pangrati.

Epoca publică astă zi procele verbale ale consiliului facultăţei de ştiinţi din Bucureşti şi imprimă cu caractere groase pasagiul: „acuzarea d-lui Ştefănescu este enfundată şi regretabilă".

❑ D. Col. Luca Vlădoianu, comandantul Brigazei XIV Infanterie a sosit azi dimineaţă în localitate.

D-sa a prezidat azi dimineaţă primele două procese de la consiliul de război, de oare-ce cererea de dare în judecată a celor doi soldaţi era făcută de preşedintele Consiliului, d. Colonel Cruţescu.

❑ Ateul-religios A. C. Cuza, prins cu mîţa'n sac, se explică astă-zi în singura revistă din ţară, care'i mai înregistrează proza.

D. Cuza se scuză. Poesia sa „la mormîntul meu" n'ar cuprinde, pretinde d. Cuza, de c t imagini. Cînd poetul a zis „pe lume să fim numai noi amîndoi", n'a înţeles, argumentează d. Cuza, că acel poiet dorea dispariţia celorlalţi muritori.

D. Cuza ar vrea ca, la moartea sa, să vie popi, să l prohodească, să fie pomeni şi testemele. Ca imagine, însă, a scris pe dos!

*

Apropos: la redacţie am primit astă zi „Steaua Olteniei" a d-lui Aurică Geblescu. El îşi anunţă candidatura la colegiul II deputaţ-Tutova şi cu acest prilej, d. Geblescu proclamă Bîrladul de republică.

O fi şi asta o imagine!

❑ Indiviziii Dumitru Cioată şi Ştefan Gheorghian, autorii furtului de la fabrica de cicoare din str. Sf. Lazer, vor fi înaintaţi mîine parchetului.

❑ Presidentul Curţei de Apel, în absenţa primului preşedinte, a procedat astă-zi la tragerea la sorţi a magistraţilor, cari vor presida biurourile electorale, în ziua de 13 Decembrie, la Vaslui şi la Bîrlad.

Pentru Vaslui a ieşit la sorţi primpreşedinte I. T. Burada; pentru Bărlad d. consilier T. Crivăţ.

❑ **De la cercul didactic.**—După comunicarea făcută de d-na Natalia V. Popescu, a urmat o discuţie asupra mai multor propuneri făcute de d-na Maria C. Buţureanu, urmare a discuţiunei din şedinţa anterioară.

Tot aşa s'a propus de d-na Popescu înfiinţarea unui museu pedagogic în Iaşi, precum s'a înfiinţat la Paris muzeul pedagogic de pe strada Gay-Lunac prin iniţiativa demnişoarei Koenig inspectoara lucrului manual în şcoalele primare de fete.

Cercul didactic a hotărît ca întrunirile septămînale ale d-nelor institutoare să aibă loc Marţi sara de la 8 jum. în jos

❑ **Judiciare.**—Ministrul justiţiei în sărcinase pe un domn C. Stoienescu să cerceteze archivele Curţilor de Apel din ţară, spre a descoperi debitori de ai statului.

Insărcinarea a fost retrasă astă zi acelui domn.

— Contra decisiei date ieri de s. II a Curţei in afacerea contravenirei la legea trusturilor s'a declarat astă-zi recurs în casaţie.

— La secţia II a Curţei se judecă astă-zi cunoscutul proces Gutmann, invinuit de a fi contravenit la legea sanitară.

— Astă-zi a fost depus Pincu Solomon, din Vişan, bănuit a fi incendiat o cramă de la ceia ce o ţine în arendă.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 26 Noembrie

Mişcare în magistratură

Bucureşti.—D. N. Ciurea, stagiar la Vaslui, înaintat procuror la Galaţi; d. I. Demetrian, membru de şedinţă, trib. Mehedinţi, numit procuror Bacău; d. Ernest Aslan, actual judecător de ocol în jud. Buzeu, procuror la Iaşi; d. I. Ivanovici, judecător ocol. Paşcani, procuror de secţie la Tutova.

Confirmări de judecători de ocoale: d. N. Cozma, la ocolul Fălticeni; Gh. Hagi Kirea, ocolul Botoşani; Valentin Ionescu, ocolul Fîntîna-Mare, Suceava.

Numiri de stagiari: Virgil Bilciurescu, trib. Covurlui, în locul d-lui Al. Antonescu, transferat; d. M. Gheorghiu, stagiar, Vaslui; D. Constantinescu, de la Suceava, la T.-Măgurele; N. Popescu, de la Fălticeni, la Covurlui; D. Carp la judecătoria ocol. II Iaşi, în locul d-lui Crupenschi; d. Cristea Sirion la Voineşti, Iaşi; Al. Balan, de la Tg -Ocna, permutat la Odobeşti; C. Cîrjă, la ocol. Tg.-Ocna; I. Neacşu, de la ocol. Bogdăniţa (Tutova(la ocolul Pekea (Covurlui); C: Vasiliu, la Bogdăniţa; I. Mitescu la Fîntîna-Mare (Suceava); C. Melicescu la Codăeşti (Vaslui); I. Popovici de la Dolj la Panciu; Al Pătarlegeanu de la Dorohoi la Buhuşi.

Numiri de portărei: V. Manoliu, portărel la trib. Neamţ, cap de portărei; I. Bercea la Neamţ; Loris Pavloff de la Tecuciu la Iaşi, în locul d-lui Titus Giurcăneanu; P. Mihăilescu la Tecuciu.

Confirmaţi judecători de şedinţă: Gh. Eustaţiu la trib. Covurlui; I. Manu judecător de instrucţie Ilfov; Garabet Cristoff la trib. Putna; I. V. Ionescu la trib. Tecuciu; I. Ionescu la trib. Brăila; Gh. Brătianu, trib. Tecuciu; Gh. Mălicescu trib. Bacău.

Judecători ds ocoale confirmaţi: V. Arghirescu, Oprişani, jud. Suceava; G. Niculescu, la Broşteni (Suceava), I. Porfiriu Odobeşti; I. Angelescu, Paşcani (Suceava), N. Honea, Drînceni (Fălciu).

Reorganizarea Casaţiei.

Bucureşti.—Magistraţii Curţei de casaţie se vor întruni mîine, Vineri, în secţii unite spre a se ocupa de anteproectul referitor la reorganizarea înaltei Curţi.

Incendiu din Bacău

Bacău.—Aseară s'a declarat incendiu la camera portăreilor, situată în partea de jos a palatului de justiţie.

Focul a fost observat abia la orele 12, cînd au sosit pompierii, care au dat ajutoarele de salvare.

Pagubele sunt de 9000 lei.

Chestia repausului Duminical

Bucureşti.—Se afirmă că, d. Orleanu, ministrul Industriei şi Comerţului, va prevedea în proectul seu asupra repauzului duminical pentru cîrciumari, repauz de întreaga zi.

Demisie

Bîrlad.—D-l N. Gregoriade, fost deputat junimist, a demisionat din partidul conservator.

Chestia Rakowski

Sofia.—Ministerul de externe, răspunzînd interpelărei ce s'a făcut în chestia d-rului Rukowski, a declarat că guvernul bulgar consideră pe d-rul Rakowski ca supus romîn, iar nu ca bulgar.

Svonuri false

Petersburg.—Svonurile răspîndite în străinătate despre o pretinsă boală a ţarinei, sunt false. Ţarina se preumblă zilnic pe jos sau cu trasura.

Vase capturate

Londra.—Un ziar de dimineaţă, află din Bombay, că vasele de rezboi engleze, au capturat în golful Perne, trei vase de negoţ, avînd pe bord 2850 puşti şi 460 mii de cartaşe.

SENATUL

Bucureşti.—Se citeşte, conform uzului, în şedinţă secretă, proectul de răspuns la mesaj.

CAMERA

Bucureşti.—Astăzi s'a început discuţia la adresa mesajului.

Foarte multă lume a venit să ia parte la şedinţa de astăzi.

Până la orele 2 jum. şedinţa nu s'a deschis, nesosind încă d. Brătianu.

Dr. N. Elian a cerut contractul de arendarea unui teren de 6000 pogoane din jud. Ialomiţa unei societăţi engleze şti.

Se repetă votul de împămîntenire, remas nul, a d-lui Walnef.

Se începe discuţia la Mesaj, şi vorbeşte întîi d. deputat Bălănescu de la Vlaşca, după care va vorbi d. Iorga.

Intrunirea de aseară

Bucureşti. — Partidul Conservator-democrat a început seria de întruniri pe culori în vederea luptei electorale.

Aseară s'a ţinut întrunire în culoarea de roş. Din cauza numărului prea mare a cetăţenilor, întrunirea a avut loc în sala „Aurora". A vorbit d-nii: Alexandrescu, Căpitan Cristescu, şeful culorei de roş, Barbu Păltineanu, şeful electoral al capitalei, solicitînd votul cetăţenilor pentru d. P. Moruzi.

După ce au mai vorbit d-nii Brătianu şi d. P. Moruzzi, vorbeşte d. N. Fleva, care arată că înfiinţarea partidului conservator-democrat nu s'a făcut dintr'o ambiţiune, ci din necesitatea simţită de către democraţia romînă. Ţara întreagă este cu noi şi suntem convinşi, că şi de astă dată victoria va fi a noastră.

D. Take Ionescu este primit cu mari ovaţiuni.

D-sa spune că are convingerea că partidul conservator-democrat va reuşi şi la 13 Decembre, cînd se va face din nou dovada, că partidul conservator democrat este simpatizat de opinia publică şi că întreaga ţară i-a dat toată încrederea.

D-sa spune că actualul guvern este foarte slab şi considerat ca foarte nepopular.

In afară de alegerea din Bucureşti, mai avem alegeri la Iaşi, Vaslui, Bîrlad şi Muscel, unde am convingerea că victoria va fi tot a noastră. Şi cu această victorie se va isprăvi şi cu acest guvern, care a fost tolerat pînă acum.

In chestia lui Cook

Copenhaga —D. Lonsdale, secretarul exploratorului Cook, a sosit aci cu documente, pentru a dovedi temeinicia afirmării lui Cook. Documentele au fost depuse la banca Laudmann.

Camera franceză

Paris.—Camera conţinînd revizuirea tarifului vamal, a hotărît cu 491 voturi contra 45 să urce la 3.75 tariful minimum şi 6 franci maximum pe matase ecrue extra europeană.

Din camera greacă

Atena.—Proiectele financiare prezentate Camerei de ministrul de finanţe ţintesc la o supratăxă asupra alcoolului, acetilenei, stabilirea unui monopol asupra zaharului, impunerea la patentă a uzinelor de gaz şi electricitate, stabilirea unei mari comisiuni de ancheta vamală, modificarea tarifului vamal, suprimarea impozitului pe vitele de muncă.

Camera a primit cu o favoare deosebită, proiectele anunţate şi în special procedeul de supratăxa asupra alcoolului şi zaharului.

Boala Regelui Leopold

Bruxelles.—Regele sufere de reumatism muşchular de cîte-va zile, din cauza timpului umed nu poate umbla.

Ştiri culese din izvor autorizat constată că starea generală a regelui este în destul de bună. Nu este nici un motiv serios pe temut actualminte pentru viaţa regelui.

Nenorocirea din Hamburg

Hamburg.—Pînă acum dintre răniţii transportaţi la spital, au murit 13 persoane. Mai sunt încă 18 grav răniţi.

Situaţia în Nicaragua

Paris.—De oare-ce însărcinatul de afaceri francez din Nicaragua, a informat guvernul său, că nici un supus francez nu a căzut victima turburărilor, se pare că trimeterea unui vas în Nicaragua nu este necesară.

Vespasian I. Pella

Doctor în drept. —Avocat

Strada Anastasie Panu No. 20

HIRSCH **IAŞI** **Lăpuşneanu 38.**

CEL MAI MARE ASORTIMENT DE

MOBILE

DORMITOARE. SALOANE

SUFRAGERII şi BIROURI

cu preţurile cele mai ieftine

Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes

GALERII

pentru Perdele de **bronze** groase în loc de **35 lei** numai **15 lei** fereastra complectă.

PATURI DE BRONZ

Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete

tot ce este mai **nou**, *frumos şi eftin.*

MARE DEPOZIT DE

LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE

Din cele mai renumite Fabrici din străinatate

Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

Singurul Magazin care a decis să vînză mai eftin, ca ori cînd toate noutăţile aduse şi chiar mărfurile mai serioase ca: Flaneluri, şaluri, escharpe de chenille, mănuşi, jupoane, matineuri şi moletonuri de bluze e cel de

„LA VULTUR"

Scumpirea traiului de care mereu se plînge lumea, punînd Vulturul pe gînduri, temîndu-se ca nu cum-va Doamnele cliente să protesteze (tereasca D-zeu) vre-o economie în de ale luxului şi modelor, l-a făcut să se decidă la micşurarea preţurilor la toate. Mai ales că se apropie şi sărbătorile.

Nou transport de Bucle fine, pentru cuafure în toate nuanţele.

T. STOENESCU

FOST PROCUROR LA CURTE

AVOCAT

Iaşi, Str Veche 17 (Poarta bis. Bărboi).

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2me, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

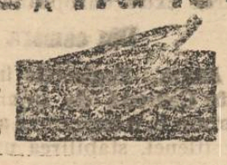

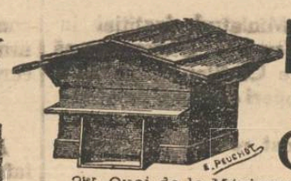

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2me, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à 0f 20

La tipografia H. Goldner, se caută elevi.

HIGEYA
APA DE MASA NATURALA ALCALINA
M. MIHAILESCU & I. DAVIDESCU
Izvorul proprietatea M. MIHAILESCU
Dacă vreţi să aveţi un stomac sănătos
BEŢI NUMAI APA ALCALINĂ
„HIGEYA"

„HIGEYA" se recomandă de către somităţile noastre medicale ca CEA MAI BUNA APĂ MINERALĂ pentru combaterea boalelor de Ficat, Gută, Rinichi şi Desinterie

De vinzare la principalele magazine de consum, drogherii şi farmacii din ţară.
Comenzile de en gros sunt a se adresa: Domnului I. DAVIDESCU Tecuci

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL
Pathé Frères -- Paris
Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat
Cel mai răspîndit ziar din Moldova
Primeşte anunciuri, reclame
etc. pentru pagina III şi IV-a
Se primesc şi inserţii la
MICA PUBLICITATE
a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus
[Fondată în 1852]

Aduce la cunoştinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu
MARE DEPOSIT DE
Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă
100 vagoane depositate
Aprovizionat cu SOBE GODIN
Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne
Godin Rubeland şi Barbarossa
Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Tevi, Robinete
şi toate accesoriile pentru
Instalaţiuni de conducte de Apa
Tablă, Fier şi Oţel divers
Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.
Curele de transmisiuni
A sosit tabla din renumitele fabrici:
WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN
ALBERT GASSMAN, BRESLAU
şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**
Toate cu preţurile cele mai convenabile

„ANCORA"
(ANKER)
Societ. de asigurare asupra viete şi rente
în VIENA fondată în anul 1858
Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908
PESTE 180 MILIOANE LEI
Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureşti pentru asiguraţii din Romînia
LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 40|100 şi fr. 1,144,228. 0 rentă.
S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" încheie asigurări:
a) Cu de viaţă pentru un capital cu rezultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu anuire de plata premiilor după decesul contractatului.
e) Cu de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi
Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de bunăstarea vieţei.
Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ
AVOCAT
— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu
AVOCAT
—Strada Bărboi No. 15—
Consult. 7— a m şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la
NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA
Th. P. Maximovici IASI
Debit oficial al Loteriei Statului
Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

„Loteria Regatului Romin"
oferă publicului cele mai
Mari Şanse de Bogăţie
BILETELE
Clasa 1 a Loteriei VII
s'au pus în vânzare
Tragerea la
la 11 Decembrie 1909
Se poate cîştiga în caz fericos cu un singur Bilet suma de
Lei 40,000 lei
Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de
LEI 7.322.000 LEI
Şapte Milioane Trei suie două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara
Lozuri Norocoase
de la
Noua şi Principala Colectură Romană
Th. P. Maximovici.—Iaşi
Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţiune cu motoare electrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII.—No 881—Sămbătă 28 Noembrie 1909

Fraudele de la portărei

Toată lumea știe că la corpul de portărei s'au petrecut lucrurî grave; dar toată lumea nu știe care sunt acele lucruri și cît de mare e gravitatea lor.

Să fie cu adevărat vorba de fraude? Să vedem.

După lege, actele de procedură judecătorească se fac de către agenții autorizați ai corpului de portărei, de pe lîngă Curți și Tribunale. Cînd nu sunt anume scutite de taxe, aceste acte se încheo pe timbrul prevăzut de lege.

De multe ori însă, împricinații renunță la dresarea și primirea lor și dînd funcționarilor chitanțe descărcătoare, îi lasă pe aceștia să se folosească de timbrul neîntrebuințat.

S'au găsit așa, numeroase dosare, în care s'au putut stabili că o parte din citații n'au fost scoase de și cei în drept declarau că le-au primit.

Mai departe...? m'ar întreba cineva. Mai departe, nimic. Aceasta e toată frauda, și cred că nu e mult într'o țară unde s'ar fi putut face, și unde se face, sub scutul impunității, lucruri pe care îndulgența și răbdarea publică nu e îndreptățită a le acoperi în totdeauna.

De ce dar atîta trudă în lumea gravă a palatului de justiție? De ce atîta anchetă, și atîtea interogatorii, și atîta mișcare și atîta emoție?

Inainte de a da lucrurilor o proporție pe care n'o au și care mai tîrziu poate fi găsită, cu drept cuvînt, ridicolă, n'ar fi mai nimerit să se vadă din capul locului ce e cu neregula aceasta, și ce trebue făcut pentru a-o curma?

Fraudă? Pentru ce? Citația nu e *un act obligator*, și taxa de timbru la care e supusă nu e datorită *de drept* pentru operația juridică a chemărei, cum se datoresc taxele de timbru în contracte, fie că se închee, fie că nu se închee, vr'un act scris.

Citația e un act de procedură, la care părțile pot renunța, și cu privire la care tribunalele, pot da, și dau, fără nici o restricție, dispense numeroase. Iar timbrul ei, e o taxă de consumație *pentru actul făcut*,—nu pentru cel la care partea a renunțat de bună voe.

Aceasta o spun *în drept*, pentru a înlătura ideea de dol și fraudă, care lipsește cu totul de la baza învinuirei de care e vorba.

In fapt, însă, lucrul îmi pare și mai deciziv. Dacă în multe cazuri, funcționarii nu dresează actul cuvenit, pentru că cei în drept îi autorizează la aceasta,—de multe ori lipsa actului e rezultatul altor împrejurări: greșeli de redactare, coli de timbru stricate, proceduri anulate, refăcute, din ordinul judecății, în contul funcționarului,—tot riscul profesional pe care nu-l poate acoperi o pungă de mic lefegiu în care toată luna suflă vîntul.

Și dacă n'ar fi toate aceste, și dacă n'ar fi de cît slăbiciunea de a primi un cîștig, pe care nu l'a smuls nimănui, dar pe care l'au luat fără să li se cuvină, și nu din lăcomie și din înnărăvire, dar pentru a împlini ceea ce nu le ajunge din leafa cu care-și duc traiul ei și cu cei de acasă, — n'ar fi deajuns?

Firește, e nedreaptă și neomenească asprimea aceasta, cum e în genere toată întransigența justiției pentru cei mici. E nedreaptă, pentru că amintește, prin contrast, abuzurile mari ale celor puternici, rămase în deobște în afară de rigorile legei. E neomenească, pentru că cere de la cei învinuiți o putere de virtute care nu se poate dobîndi cu nici o măsură.

Dar se întreabă cineva cîtă muncă și cîtă energie dau oamenii aceștia modești serviciului lor? Se întreabă. ce primesc ei pentru munca aceasta, și ce viață duc, și cum se strecoară prin nevoile de toate zilele? Se întreabă cineva, dacă pe măsură ce impozitele au crescut, și scumpetea traiului s'a rîdicat, dacă leafa lor rămasă așa cum era acum două-zeci sau trei-zeci de ani în urmă, le mai ajunge, sau nu, astăzi?

E drept că grija Ministerului public e de a vedea statul păgubit prin această practică nelegală. Și în grija aceasta intră și ceva din surprinderea pe care a avut-o aflînd că lucrul s'a îndeplinit ani de zile, fără să-l știe nici representanții săi, nici portăreii cari semnau regulat referatele subalternilor lor, nici tribunalele și curțile care luau act de ele, nici împricinații cari tăceau pentru că n'aveau de ce se plînge.

Dar dacă în toată vremea aceasta, lucrurile au mers ori cum, nici mai bine nici mai rău de cît dacă statul și-ar fi luat timbrul citațiilor sale, dacă în ori ce caz nimic n'ar fi fost cînd instanțele judecătorești ar fi dat de două ori mai multe termene în cunoștință de cît a dat pînă acum, dacă nimeni n'a făcut nimărui nici un rău și nici o nedreptate,—de ce să se mai insiste atît asupra unor lucruri care se pot foarte bine îndreapta, schimbîndu-se un vechiu sistem de forme, prin unul mai chibzuit și mai bun?

Toată afacerea prin urmare nu se reduce de cît la puțină neregulă și la multă lipsă de supraveghere. Și uici una nici alta nu cere asprime,—amîndouă cer însă îndreptare pe viitor și numai atît.

E. Herovanu.

Discuția Mesagiului

La Cameră a început discuția mesagiului. De obiceiu, în politica liberală vorbele se potrivesc prea puțin cu faptele, așa că ne va fi greu să putem, din discursurile guvernamentalilor, judeca situația guvernului. Respunsul la Mesagiu este o parafrazare ridicolă a discursului tronului, de care ne-am ocupat la timp și pe care l'am calificat de panegiricul guvernului.

Interesant pentru noi din discuția ce începe azi, vor fi deci numai discursurile opoziției. Asupra ei este îndreptată de mai bine de un an toată atențiunea țărei, care dorește și voește să vadă răsturnat guvernul cît mai curînd.

Mesagiul spune țărei, că guvernul vrea să trăiască încă, ca să-și continue și să-și sfîrșească opera sa pretinsă „reformatoare“.—Opoziția are dar datoria, să răspundă în numele țărei, dacă consimtt sau nu să'l mai tolereze la putere.

Dec'arațiunile membrilor majorității parlamentare de îndemn la muncă—nu pot fi luate ca fiind făcute de reprezentanții reali și sufletești ai națiunei.

De multă vreme ei au rupt firul de contact cu națiunea și dacă mandatele ce le au de a-o reprezenta în parlament, li s'ar putea retrage, de multă vreme ar fi încetat de a mai fi membri ai parlamentului.

Alegerile parțiale cari s'au succedat după 1907, au spus mai mult de cît ori ce, că țara a retras toată încrederea pe care o pusese în guvern, în urma nenorocitelor răsvrătiri țărănești.

Pretutindeni corpul electoral s'a rostit cu tărie în potriva politicei guvernului și a tratat cu un dispreț suveran, pe acei cari în numele guvernului i-au solicitat încrederea.

Așa că, dacă liberalii ar fi încercat să facă apel la țară, dizolvînd parlamentul spre a o consulta din nou asupra politicei lor, după un an de guvernare, am fi văzut petrecîndu se pentru prima oră minunea aceasta ca un guvern să cadă de la putere prin alegeri.

Căpeteniile liberale sunt convinse că nu mai pot spera la nici un sprijin din partea țărei, și că dacă stau la putere, aceasta o datoresc în afară de toleranța opoziției și unei lacune constituționale care împedică revocarea mandatului parlamentar în tot cursul celor 4 ani de exercitare.

Dar spuneam că liberalii își datoresc guvernarea și toleranței opoziției. Lucrul acesta este așa de adevărat că-l declară pretutindeni însăși guvernul. „N'avem cui să lăsăm succesiunea“ a spus-o d. Ionel Brăteanu, mai zilele trecute într'o consfătuire politică—„de aceia suntem nevoiți să stăm încă la putere!“

Cu alte cuvinte tăria liberalilor stă în pretinsa slăbiciune a opoziției! Ei bine, discuția mesajului va da prilej opoziției să-și spună gîndurile și să și arăte forța pe care i-o tăgăduește guvernul.

De aceea spuneam de la început că privirile țărei sunt îndreptate acum spre opoziție și glasul ei dorește să l audă acum în parlament, cînd din toate părțile se cere retragerea guvernului.

Nu știu ce va spune d. Carp—în numele grupărei pe care o conduce. De la D-sa avem dreptul să ne așteptăm la prea puțin lucru. Traiul politic cu liberalii a devenit un obiceiu de care cu greu se poate debarasa.

Totuși țara așteaptă să vadă dacă mai poate spera ceva în acțiunea junimiștilor, s'au să-i considere pentru totdeauna coniopiți în politica liberală.

Rămîne însă cuvîntul șefului nostru. Acest cuvînt e așteptat cu nerăbdare—căci el pare a fi semnalul de chemare la luptă a tuturor forțelor de opoziție pentru răsturnarea regimului.

Discursul șefului nostru va spune țărei, dacă guvernul mai poate trăi—și va arata d-lui Brăteanu, că se poate retrage, că trebue să se retragă de la putere — căci țara va avea guvern care să-l înlocuiască și încă un guvern tare, care va fi în măsură de a putea îndrepta toate neajunsurile și toate legile destrăbălate făcute de liberali timp de doi ani.

Vip.

O afacere vestită

Era o vreme, cînd țara aceasta a fost bîntuită de o afacere zisă Gutman. Epidemia aceea fusese introdusă de odiosul delator Hamangiu. Apoi, în scopul neigienic ca să se întindă cît mai mult, epidemia găsise protectori în Cuza-Iorga.

De la ei epidemia trecuse în sfere mai înalte: o îmbrățoșă d. Stelian și o dete pe mîna d-lor Skarlat Ferekide și Ciru Oeconomu, cari o prefăcuse în pată pentru Curtea de Apel din Iași.

N'a fost numai o singură afacere: erau două. Afacerea Gutmann No. 1 și afacerea Gutman No. 2 Afacerile acestea aveau diferite înțelesuri: pentru unii erau de natură naționalistă, pentru alții de natură de a lovi în Curtea de Iași.

In raportul comisiei de anchetă, afacerile acestea au ocupat loc special. Consilierii, cari compuneau Camera de punere sub acuzare de pe atunci, au fost special dojeniți, fiind-că admiseră eliberarea pe cauție de 10.000 lei a lui Gutmann.

Tribunalul Botoșani, judecînd celebra afacere, calificase faptul de simplă contravenție la regulamentul poliției veterinare și condemnase pe Gutmann la cinci sute lei amendă.

Curtea de Iași, de acord cu vederile tribunalului, a confirmat ieri acea sentință.

Iată la ce s'a redus una din cele mai celebre afaceri, iată cauza vestită pentru care trei din cei mai de seamă judecători: domnii Crivăț, Suciu și Cernătescu, capatase observații speciale prin slugarnicul raport de anchetă.

Afacerea Gutmann și afacerea Leff, care formase și temelia, și cuprinsul anchetei, s'au terminat deci, prima prin achitarea prevenitului, a doua prin o condemnare la amendă pentru simplă contravenție, amenzi ce se aplică zilnic, fără a atrage atenția cui va.

Și sancțiunea? Un ministru drept, cinstit, demn, ar reveni de sigur, asupra eroarei.

D. Stelian nu poate fi asemenea ministru. Cu patimă s'a amparat de denunțările calomnioase ale lui Hamangiu, cu ochi galeși a privit la Cuza, cînd acest insultător public a stropit cu venin magistrați de carieră, oameni drepți.

Faptele sunt însă, mai tari de cît răsbunările unui ministru odios: și faptele dovedesc că magistratura de la Iași a fost victima unui ministru odios; victima lichelelor acelui ministru.

Chestii electorale

Un candidat nenorocit

Miniscului candidat liberal, dr. Manicatide, e cel mai nenorocit om pentru moment. Mînat fără să vrea la o candidatură plină de buclucuri, sărmanul doctor și-a părăsit tihnita meserie a alergării după bolnavii minori, ca să îmble acum după alegătorii majori, ba încă și pensionari. Cum d-sa nu e de cît doctor de copii, n'are înlesnirea ca să cunoască pe alegători după copii lor, căci cea mai mare parte din ei fiind deja pensionari, minoratul a roit de mult din casele lor.

Din cauza aceasta bietul candidat nu cunoaște adresele. Cu aducerea la club și la comitetul electoral a tuturor adreselor actuale ale alegătorilor, a fost însărcinată poliția. Poți să ai ori-ce nevoe la comisie nu mai găsești pe epistați la locurile lor; ci toți aleargă cu limba scoasă după cules adresele nouă ale alegătorilor de la colegiul al 2-a de Senat. Până însă să-i vină de la poliție adresele adevărate, bietul candidat a luat'o la papuc în cupeul lui și a început vizitele.

Și de la oarele 4 în jos vezi cupeul doctorului candidat străbătînd străzile în hopurile bortelor de pe stradă. Cum candidatul e mic și ușurel, e o jucărie ce se leagănă înlăuntrul cupelei. Plătește un păcat, zicea un trecător, cînd văzu pe sărmanul doctor legănîndu-se și hățînîndu-se în cupeul lui. Cu lista deschisă candidatul doctor își însamnă numerele caselor; Se scoboară biniișor din cupeu, sună la ușă. Ușa se deschide. Aci stă d. Ionescu?—Nu; d. Ionescu s'a mutat în strada Veche. Pardon, doamnă; e dată adresa veche; așa pățesc candidații, cari nu cunose lumea.—Dl. dr. Manicatide, poftim; și aici stă un alegător; barbatul, d. Popescu, nu-l cunoașteți? votează și el, dar zeu nu știu la ce colegiu, mi ți erta și d-v, ca să nu știu la ce colegiu. — Da, d. Popescu, doctorul scoate lista cerșaf și citește: Popescu Petre; nu-i; Popescu Pavăl, nu-i; Popescu Ion, nu-i, Popescu Stefan — nu-i; Popescu Spiridon—nu i; Popescu Nec; da; Popescu Neculai..

După înșirarea pomelnicului, candidatul intră în casă; doamna foarte zghirită, caută chibrituri, nu-s; caută lumînarea, nu i la locul ei; salonul rece; candidatul așteaptă; în sfîrșit se aduce o lampă, și vorba începe.

E reu pe la noi, d-le doctor; îi întunerec, și străzile rele; da rele; îți spargi capul nu alta; trotuarele murdare, prin mijlocul străzei desfundat; mă mir că nu v'ați stricat cupeul; a! dar cupeul are arcuri bune; nu se strică așa iute. De cîte ori bietul barbatu-meu nu s'a dus la primărie să se jăluiască să mai trimeată și pe la noi cîte un măturător, cîte o căruță de gunoi, ba să mai pue un fănar; Așa! pare că cei de la primărie grija noastră o au; după ce i ai ales nici nu vreau să mai știe de bieții cetățeni. Dar barbatu-meu are să vă voteze. Ce bine ar fi fost să fi avut și noi copii mici; v'am fi astăzi chiar recunoscători d-tale, d-le doctor. Dar și așa tot are să vă voteze. Numai urgisita cea de primărie ne ține în glod și în întunerec.

D-rul tace și înghite; a intrat într'o casă de nemulțumit. Și cum case de acestea sunt multe, foarte multe, bietul candidat are multe de auzit, multe de înghițit.

Ce lesne ar fi alegerea aceasta de la Senat dacă n'ar fi la mijloc primăria.

Netăgăduit, d. N. Gane și d. Fântânariu, au pregătit cel mai bine terenul pentru căderea sigură a minusculului candidat dr. Manicatide.

***

OAMENI ȘI LUCRURI

„URMĂRILE“

Văzutu-s'a oare să scrie cine-va despre o piesă la care n'a asistat? Nu e vorba însă de o dare de seamă asupra reprezentațiunii de aseară, ci sunt'cîte-va reflecții, făcute cu ocazia ei

Firește: fiind fixată în a patra seară, piesa confratelui nostru Emil Nicolau avea, în primul rînd, dezavantagiul de a fi găsit publicul mai obostt, mai puțin curios, mai puțin nerăbdător. Apoi condițiunile noastre sunt de așa natură, în cît e peste prtință cui-va să asiste la patru spectacole în serie neîntreruptă, seria aceasta însăși fiind aranjată după o altă serie mult mai lungă de spectacole teatrale de tot feliul. Mai adăogați apoi—de ce n'am fi sinceri?—că publicul nostru e mai incredul față de o lucrare dramatică originală, de cît față de una străină, chiar dacă aceasta din urmă se datorește vre-unui scriitor îndoielnic, dar cu un nume ce sună exotic...

Cu toate aceste, judecînd după cele s'au publicat în reviste și ziare, lucrarea d-lui Nicolau posedă reale calități literare și teatrale. Garanția cea dintâiu și cea mai sigură ne-o dă însuși faptul că face parte din repertoriul unui teatru condus de un literat de mare valoare ca d. Davilla, autorul lui „Vlaicu Vodă“ și altor capod'opere. Iar d. Emil Nicolau nu e la prima încercare, ci posedă un bagaj de lucrări dramatice, din care unele au ținut mult timp afișul în Capitală. Despre „Urmările“ scrie un poet de mare talent, d. Corneliu Moldovanu, într'o importantă revistă literară „Convorbirile critice“.:

„Piesa e bogată în acțiune intriga e iscusit condusă, deși tema e prea cunoscută. Autorul e stăpîn pe meșteșugul scenei, știe cînd să scoată ori să introducă cu personagiu, într'un cuvînt ne dă *teatru*. Teza e clară, logica de situații e gradată și firească, ceea ce face ca piesa să fie ascultată cu plăcere și interes“.

Iar un critic mult mai sever—d. N D. Cocea—în „Viața Romînească“ din Noembrie concede că: „Urmările n'au de cît tecnică și glume reușite“.

Acest „de cît“ spune mult. A avea tecnică e cea dintâi condițiune teatrală. Și dacă am meditá din nou asupra celor văzute în cele trei seri anterioare, cu excepția piesei profunde a „Stanelor de piatră“—găsim tecnică, tecnică și iar tecnică. Iată „Refugiul“, cu o psihologie șubredă, iată „Măgarul“—o înscenare captivantă și... atît. De aceea suntem siguri că interpretarea așa de impecabilă, așa de încîntătoare cum este acea a trupei Davilla, pe lîngă însușirile ce se recunosc „Urmărilor“, sunt condițiuni suficiente pentru a asigura atît lucrării cît și întreprinderei, multe și durabile succese încă pe viitor. Și odată cu regretul de a nu fi putut asista la cea din urmă reprezentație a companiei Davilla, exprim aci convingerea că pretutindeni ea va găsi aceeași entuziastă și bine meritată primire, pe care a întîmpinat o în Iași, unde numeroasele talente au venit să fie consfințite încă odată. Iar Iașul însuși va fi fericit de a mai revedea și a mai aplauda această valoroasă trupă romînească, dacă ar fi chiar să nu i poată oferi de cît tot prozaica sală a Teatrului Sidoli...

Rodion.

Intre Credință și Rațiune

Ultimul atac.—Cele două grupuri.—Moniști și dualiști.—In jurul d-lui Cuza.—Universitatea și Libera cugetare.—Invocarea d-lui Maiorescu.—„Viitorul Romîniei.“—O interpelare cu cîntec.—Testamentul unui fost poet.—In parodie...

Faptul că „Convorbirile Literare“ au publicat, fără vre-o încercare de cenzură, prelegerea profesorului iașan, dr. I. Simionescu, nu e surprinzător. Vechea publicațiune, existînd sub aureola revistei iașane, întemeiată altă dată sub auspiciile d-lui Maiorescu, a păstrat tradiții liberei în discuțiuni în materie de învățămînt și de credință. Dar faptul publicărei acelui articol dă o nouă ocaziune de actualizare a polemicei pe care, de altfeliu, însuși d. C. C. Cuza n'o lasă să adoarmă. D-sa încearcă încă odată prin „Neamul“ d sale să-și explice și să-și argumenteze procedeul cu denaturarea propriilor sale lucrări poetice. Discuția dară rămîne deschisă pînă la alte dispozițiuni.

*

Cu încetul pare că lumea noastră cetitoare se va pasiona de o discuțiune aridă, cum este aceea a polemicei în jurul chestiunilor universitaro-clericale, ivită între profesorii noștri universitari. Cu deosebire la Iași se pot numara în momentul de față două grupuri distincte,—un grup de profesori partizani ai „sfeștaniei“ universitare și recrutîndu-și membrii cu osebire în rîndurile naționaliste: d. A. C. Cuza, dr. Manicatide, Șumuleanu și alții; pe de altă parte grupul profesorilor cari s'au manifestat împotriva acelor credinți și tendinți, d. Paul Bujor, d dr. Thiron, dr. I. Simionescu, dr. N. Leon, docentul dr. Zosin etc.

In cel mai recent răspuns dat d lui Cuza, profesorul Leon scrie, între altele:

„Raporturile dintre mine și d. Cuza erau pe baze moniste. Eu eram un admirator al versurilor lui, iar el mă cunoștea pe mine ca monist. In polemica pe care am avuto cu profesorul Paulescu, combătînd ideile lui teiste, i-am cetit articolul meu d-lui Cuza, înainte chiar de a fi apărut în „Convorbiri literare“ și d-sa nu m'a dezaprobat“...

„In vremea cînd erau în flux ideile ateiste, d. Cuza era ateist; astă-zi cînd curentul naționalist este în flux și d. Cuza a devenit creștinul cel mai fanatic și mai intolerant. Dacă vom mai trăi, d-le Cuza, cînd monistul va ajunge în flux în Romînia, sunt sigur că vei fi alături cu noi“.

*

Dar pentru acei care nu prea sunt în curent cu doctrina monistă, d. dr. Leon dă o scurtă și cam laconică definițiune:

„Concepțiile religioase la cari omenirea a ajuns pînă astă zi se pot grupa în două: „*dualiste*“ și „*moniste*“. Dualismul consideră lumea materială și cea spirituală ca separate una de alta, Dumnezeu și natura ca două substanțe independente; pe cînd monismul consideră lumea materială ca inseparabilă de cea spirituală. Dumnezeu și natură nu sunt de cît o singură substanță“.

La noi în țară, zice, d. dr. Leon, au avut convingeri moniste: Maiorescu, Conta, C. Dimitrescu-Iași, etc.

La puținele rînduri ale d-lui dr. Leon ne vom permite a adăoga că în Ger-

KALODONT

PASTĂ DE DINȚI indispensabilă

TUBUL 75 bani

de vânzare la: PARFUMERII, FARMACII, DROGUERII etc.

F. A. SARG's Sohn & Co, Viena-Paris.

mania—unde profesornl ieșan a fost un distins elev al marelui savant Haeckel —doctrina monistă are astă-zi partizani numeroși și mai cu seamă cu vază multă în rîndurile intelectualilor.

O revistă specială *Der Monismus*, astă-zi în anul al IV-lea al existenței, răspîndește opera de propagandă și înregistrează succesele ei. Iar din programul *Ligei*, intitulată *Der deutsche Monistenbund*, vom cita cîte-va pasagii ce vor întregi cele scrise de d. dr. Leon :

„Monismul — doctrina unitară — cuprinde acele concepțiuni variate cari se sintetizează în aceea că ne învață unitatea întregei creațiuni.

„Monismul nu cunoaște vre-o ființă sau vre-o putere care e în stare să influențeze după o anumită voință supremă legile naturei sau ale vieței omenești. Recunoaște numai opera naturei, din care o parte o formează și activitatea culturală a omenirei. *Omul* însuși, monismul îl concepe ca un produs în evoluția naturei, ca reprezentantul cel mai înalt al viețuitorilor, ridicat la rangul acesta prin o transformare treptată de la începuturile cele mai primitive ale vieței organice.

„Monismul nu vede în *religiuni* manifestări supranaturale, ci produse schimbătoare ale vieței spirituale si senzibile ale diferitelor popoare în diferite epoce. El recunoaște pe deplin valoarea religiunilor și importanța lor pentru inobilarea omenirei, dar neagă în mod absolut că religiositatea ar trebui să fie neapărat legat de o credință supranaturală, care a dezlănțuit în omenire ura și fanatismul.

„Despre *confesiuni*, monismul susține că prin siluirea ce ele impun educațiunei tineretului, cu ajutorul autorității statului și prin dezacordul pe care-l seamănă în viața socială, au o înrîurire vătămătoare asupra dezvoltărei culturale și asupra vieței într'adevăr religioase și etice".

Aceste sunt în esență, vederile monismului și pentru înfăptuirea ler Haeckel și discipolii lui au luptat de decenii încoace.

*

Și de ce oare ne aflăm tocmai în săptămîna festivă a bătrînului profesor Titu Maiorescu, e oare dovedit, cum susține profesorul Leon, că d-sa s'a declarat „monist?"

Vom sprijini această afirmare cu oare cari documente istorice amintind că prin 1873, după propunerea generalului Florescu, Camera a admis ca preoții din sat să țină loc și de învățători, prin urmare, un fel de suprimare indirectă a învățămîntului laic la sate. D. Maiorescu într'un articol publicat în „Convorbiri" sub titlul : „Învățămîntul primar amenințat" a scris între altele următoarele :

„Cu d. general Florescu și cu partizanii d-sale naturali n'avem de discutat în această privință. Argumentele d-lor sunt *argumentele partidelor reacționare si pietiste din toate statele*. Față cu ele ne mărginim a accentua in *opozițiune radicală principiile liberale ale statului modern* și la ideia că *religiunea este pe linia cea mai dintăi și apoi vin celalte*, răspundem că în stat *religiunea nu este nici pe o linie, ci trebue să rămînă afacerea comunală sau privată*".

In articolul menționat, d. Maiorescu declară că este incompatibilitate între știință și supranaturale din religie care trebue exclus din școli. E drept că d, Maiorescu înțelege prin religiune numai dogmele propriu zise. Dar intenția e vădită în rîndurile citate. Așa că d. dr. Leon cu drept cuvînt invoacă autoritatea fostului profesor și decan al facultății filosofice din Iași.

*

Manifestările ieșane, de origină universitară, sunt cunoscute; cu ocazia ultimelor solemnități înaugurale polemica a revenit pe tapet, tot mai vehementă, fie pro, fie contra. Surprinzătoare a fost mai cu seamă „ieșirea" d-lui dr, Leon care era—după cum se vede din pasagiul reprodus—în strînsă legătură cu d. Cuza. Iar tot în această direcție se cuvine să amintim cartea docentului universitar, dr. Zosin, apărută în 1908 și avînd titlul; „Viitorul Rominiei". Intr'un capitol intitulat „libera gîndire" d. dr. Zosin cere proclamarea cugetării libere ca... dogmă și denunță în același timp fățărnicia unor anumiți apostoli :

„In țara noastră, deși ești liber-cugetător, faci totuși pe religiosul și pe cucernicul, nu în sensul de a respecta ori ce religie și ori ce religios,—ceea ce-i absolut de recomandat dar în sensul de a apărea tu însuți ca bigot în toată regula".

E portretul viu al d-lui Cuza !

*

Căci d. Cuza se ascunde după deget fără succes. In zadar și-a maltratat frumoasele-i poezii pe care d. dr. Leon le admira : In zadar a modificat la „Vălenii de Munte" edițiunea scrierilor literare. Lumea nu-i va erta ușor excesiv de brusca și de frapanta trecere de la o extremă la alta și pe mormîntul...operei lui va zimbi lor epitaful ce singur și-a fost făurit :

La mormîntul meu, prieteni, lăsați popii (toți
Dar le spuneți că în viață gîndul meu a (fost ateu ;
C'am privit religiunea ca o goală comedie
Spovedania minciună și prohodul ca prostie
Și că cerul pentru mine a fost fără D-zeu.

Iar ca dovadă că așa este ne stă recenta interpelare în Parlamentul austriac făcută de deputatul socialist Dr. Grigorovici în chestia confiscării ziarului socialist „Lupta" conținînd poezia d-lui Cuza cu strofa de mai sus.

„E probabil—a zis deputatul bucovinea—că confiscarea a fost făcută de un aderent al profesorului Cuza, cu cu scopul de a zădărnici *demascarea șarlataniei* șefului seu spiritual și a proteja superstițiile".

Nu scrisul din trecut îl scoboară pe d. A. C, Cuza, dar încăpățînarea cu care astă zi din motive meschine își falșifică și își reneagă convingerile. D. dr. Leon ne dovedește că în 1905 d. Cuza era încă un adversar al doctrinei teiste!

Și-a renegat oare d. Maiorescu, cele scrise odinioară în „Convorbiri ?" Și a renegat filosoful iașan. V. Conta sau poetul M. Eminescu fiilosfia positivistă ? Li s'a imputat oare de către cineva, convingerea în materia religioasă ? Sfidat-au prin ea pe cineva ? Propagat-au ura, organizat-au reclama în jurul convingerilor acestora ?

Dar fiind că se tot vorbește de cele cîte-va strofe ale d-lui Cuza, s'ar putea aminti strofele decurînd decedatului poet Gh. din Moldova.

Nici clopote să-mi tragă,
Nici popii să-mi citească,
Nici fete mari pe droagă
Nu vreau să mă bocească.

...Ci hoitul aruncați mi
Pe un rug păgîn,
Ca, petrecut prin flăcări,
Cenușe să rămîn.

strofe,—cari n'au impedicat să se facă poetului o frumoasă înmormîntare oficială și chiar religioasă. D. A. Cuza ar fi putut dară să lase versurile neștirbite așa cum le-a publicat „Contemporanul" în anul de infatuoasă propagandă „ateistă". Cu condițiunea ca să nu provoace pe nimeni, ci să lase tuturor, —mai cu seamă colegilor săi, profesori universitari— libertatea deplină de a gîndi cum vor.

Ar fi putut !...—Dar atunci nu mai era strîmtul la cuget și gelosul de laurii Torquemazilor medievali, cum este profesorul de economie politică de la Iași.

Iar sforțărilor lui zadarnice de apărea *acum* ca un fervent credincios li s'ar putea aplica, în parodie, ceea ce a scris Eminescu :

De e sens într'asta, e'ntors și ateu,—
In palida-ți strofă nu-i scris „D-zeu".

Rodion

„Opinia" la Galați

Inmormîntarea lui Gogu Robescu.— Cine și-ar fi închipuit, cînd scriam corespondența trecută, că Gogu Robescu nu mai avea de cît o zi de viață ?

Terminam acea corespondență afirmînd că : tăria grupărei conservatoare din Galați se va menține pînă ce, la căderea liberalilor, nu vor fi chemați carpiștii la putere. Prin gîndul nimănui n'ar fi trecut că această grupare politică va primi așa de curînd lovitura de moarte, prin stîngerea vieței lui Gogu Robescu.

Dacă Gogu Robescu nu mai avea trecerea de altă dată, nici la centru, nici în localitate, era însă omul care avea cele mai multe simpatii ; simpatii reale, cîștigate prin darurile lui firești. Și e necontestat că el reprezenta în partidul conservator forța electorală, el avea în mîinele sale firele ori-cărei campanii electorale.

Cît de mult era iubit Robescu de gălățeni, nu se putea cunoaște în momente de liniște și poate nici în momentul de agitații electorale. Cele 3 zile de cînd sicriul lui a fost expus în catedrala orașului au dat ori cui măsura de ce loc enorm ocupa defunctul în sufletul tuturor, bogați și săraci, bătrîni și copii.

La înmormîntarea lui Robescu au ținut să ia parte toți oamenii, cari au fost liberi, în această după amiază urîtă de Joi. Pe fețele tuturor citeai o sinceră părere de rău, pentru omul la care găseau totdeauna, dacă nu un ajutor, căci de multe ori n'avea putință să-l dea, dar, cel puțin, un sfat, o vorbă bună de încurajare.

In particular mulțimea cea mare, a nevoiașilor, cari au găsit reală solicitudine în toată activitatea politică a lui Robescu, îl plînge amar. In afară de lucrări comunale, prin Gogu Robescu s'au înființat mai multe sate de toată frumusețea pe moșiile împărțite, cît el a fost prefect.

Dar mai mult de cît toate faptele sale, Robescu a fost iubit pentrn sufletul său. Și poate cea mai elocventă din toate cuvintele scrise și rostite cu ocazia morței lui, rămîne inscripția de pe o coroană trimisă de un anonim și care cuprinde simplu dedicația : **Suflet neprețuit.**

Litere-Științe-Arte

O dispariție.—Cei doi directori ai revistei transilvănene „Țara noastră"— d-nii Oct. Goga și Ilarie Chendi anunță în ultimul număr al publicațiunii că suspendă apariția ei pentru un timp mărginit. Cauza e, precît știm, plecarea la Paris a poetului Goga, care părăsește temporar lupta caldă ce a dus, cu o energie admirabilă, timp de mai mulți ani neîntrerupt.

Extragem un pasagiu din articolul amintit, adresat cetitorilor :

„După experiențele dobîndite am văzut că la un ziar de astăzi e căutată în primul rînd o parte culturală. Am ajuns la plăcuta convingere că publicul nostru și în special cel din Ardeal este foarte iubitor de literatură. El citește bucuros tot ce se atinge de înaintarea noastră culturală, poezii, nuvele, critici și informațiuni, cerînd o orientare tot mai precisă asupra mersului vieței intelectuale. Acesta este un mare cîștig al presei noastre moderne, căci prin creșterea gustului de cetit se întărește iubirea și însuflețirea pentru limba maternă și se încinge pieptul neamului cu scutul apărării celei mai sigure".

*

Primim un drăguț volumaș de „Epigrame și Satire" cu 28 ilustrațiuni executate de autor însuși—A. Margo—și de fiul său. Volumașul are o prefață a spiritualului D. Teleor.

*

Maxim Gorki care călătorește prin Austria—și despre care se anunțase că ar fi trecut și prin Romînia venind din Bulgaria— n'a acceptat propunerea societății literare din Praga de a veni în acest oraș pentru o conferință.

*

Sumarul Numărului de mîine din *noua revistă romînă* de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu Motru, este :

Noutăți : Dr. Augustin Bunea.—Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu.—Părerea fostului consiliu sanitar superior asupra proectului legei sanitare.—Revista Revistelor.

Chestiuni actuale : C. Dimitrescu-Iași. La retragerea din învățămînt a Profesorului Titu Maiorescu, (cu 1 ilustrație).

Politica : C. I. Băicoianu. Defectuozitatea organizărei statisticei noastre. V. G. Cristofor. Reforma industrială.

Știința : D-r N. Leon. Lamarch, Darwin și Haeckel.

Chestii sociale : N. Em. Teohari. Despre plictiseala femeilor măritate. G. Aslan. Criza familială.

Literatură : I. Chiru-Nanov. Tăugul.

*

Edmond Rostand a povestit mai zilele trecute unui publicist în ce mod s'a născut la el ideea de a scrie piesa „Chantecler". După terminarea lui „Aiglon" poetul s'a fost îmbolnăvit și în convalescență pe cînd se recrea la Cambon se găsi, pe neașteptate, între o droaie de animale casnice, foarte zgomotoase și neastîmpărate. Atunci i a venit întîiu ideea de a scrie un roman din viațe animalelor. Mai tîrziu și-a schimbat planul scriind piesa cu titlul de „Chantecler". Lui Coquelin, poetul nu i-a făcut cunoscut de cît scenariul.

Se știe că ziarele noastre au anunțat mai de mult intenția d-lui G. Panu de a scrie un roman cu un subiect luat tot din viața animalelor.

*

STRUNĂ ZILEI

LES DESSOUS...

Cît timp nu avem în budget un capitol pentru toaletele artistelor noastre, nu vorbiți prea aspru despre morolitatea lor...

Pompiliu Eliade, «Viitorul»

In briliante toalete
Cînd le admirați ca 'ntr'un decor,
Voi știți numai ce e deasupra
Dar nu și... dedesubtul lor.

❑ *Facem cunoscut că, în urma numeroaselor cereri ce le-am primit de la învățătorii sătești „Opinia" acordă o reducere la abonament pentru aceștia, fixînd pentru ei 12 lei pe an, și 6 lei pe jum. an, plătiți înainte.*

Informații

❑ *D. H. Lecca s'a întors în Iași, alungat din București, cu gîndul de a reveni la direcția teatrului local, de unde iarăși a fost alungat.*

D. Lecca, rudă cu ministrul Djuvara, a pus pe acesta să scrie unui membru din comitetul teatral, care s'a arătat potrivnic fostului director, ca să revie la sentimente mai bune.

Faptul l'a mirat nu puțin pe adresat, care nici nu cunoaște pe d. Djuvara.

Dacă d. Lecca va fi readus la teatrul din Iași, un număr considerabil de societari ai teatrului vor demisiona.

❑ Consiliul comunal va fi convocat, în cursul săptămînei viitoare, în seziune ordinară.

❑ Pe ziua de eri n'am avut de înregistrat nici un caz nou de febră tifoidă. Cele cîteva cazuri care au mai rămas din urmă, sunt aproape spre vindecare.

❑ Astă-zi a avut loc o vînătoare pe domeniul Dobrovăț, la care au luat parte multe persoane din localitate.

❑ Jandarmii rurali au surprins eri noaptea pe niște indivizi, care vroiau să treacă Prutul, în apropiere de Sculeni, cu mai multe vite furate de pe la locuitorii din județ.

❑ Prefectura județului a dat ordin administratorilor de plăși, ca să ia toate măsurile spre a opri pe comercianții ambulanți, care vin la sate și pe un preț mic cumpără de la țerani tot felul de producte casnice, vînzîndu-le apoi la orașe cu prețuri mari.

❑ Ministerul de interne a cerut prefecturei de județ, se i înainteze un tablou de numărul societăților și cooperativelor sătești din județul Iași.

❑ In mai multe ocaziuni s'a văzut greșala ce se face cu chemarea pentru serviciul de gărzi, a soldaților noi veniți la corp sau a celor ce n'au instrucția complectă. Așa cu ocazia unui proces judecat eri la consiliul de război, cînd un soldat a împușcat pe caporalul de gardă, s'a dovedit încă odată temeinicia acestei afirmări.

Ar trebui ca pe viitor cei în drept să ia măsuri în consecință.

❑ Alegerea noului consiliu comunal din Tomești, se va efectua în ziua de 20 Decembrie.

❑ **C. f. r.**—S'a acordat o reducere de 50 la sută pe c. f. r., pe liniile Iași —Botoșani—Galați Brăila—Buzeu—București, trupei de operete din Rusia, sub conducerea d lui Schadolschi, compusă din 55—65 persoane.

De asemenea s'a acordat o reducere de 50 la sută pentru călătoria orchestrei din München, sub conducerea d-lui C. A. Wüstermann, compusă din 60 persoane, pe liniile Burdujeni-Iași-București.

❑ D. Omer Popovici, stagiar la judecătoria 1 Iași, a fost numit judecător provizor la comuna Vintilă Vodă (Buzeu).

❑ Președinții birourilor electorale vor fi asistați : la Vaslui de grefierul Vartolomei și la Bîrlad, de grefierul I. T. Zăhărescu.

❑ Cu prilejul aniversărei luărei Plevnei nici o mișcare în armată nu va avea loc.

❑ D. Haret a sosit ieri seara în București.

❑ Aflăm cu părere de rău că doamna Pogonat, soția prietenului nostru N. Pogonat, se află bolnavă.

Ii urăm grabnică însănătoșare.

❑ Mîine seară va avea loc la societatea de gimnastică, sport și muzică, prima serată dansantă din iarna aceasta. Vor urma în fiecare Sîmbătă.

❑ **Din Dorohoi.** — Din comuna Hudești, jud. Dorohoi. ni se comunică că, primarul acelei comuni D. Dron, care în loc să convoace pe alegătorii sfaturilor sătești din cătunile Alla, Vatra, Bașeu și Conceștí în Iunie 1908, cînd expira termenul de 4 ani, i-a convocat după un an și 2 luni, prin Iulie a. c. și această convocare a făcut-o în urma unui comunicat făcut de locuitori prin ziarul „Adevărul" de la 8 Iulie a. c. Alegerile s'a efectuat între 15—29 lulie, dar s'au făcut nu conform cu legea, ci după cum a voit primarul.—Văzînd primarul Dron că n'au fost aleși nici unul din protejații săi, a găsit altă cale de ai menține pe cei vechi, și anume de a nu-i chema pe noi aleși, spre a depune jurămînt, de și au trecut 4 luni de la alegere.

Iată cum primarul din Hudești execută legea, și cum el menține pe membrii statului sătesc, ales în 1904, încă un an și 6 luni peste termenul legal. Ar fi de dorit ca cel puțin legea alegerilor să fie respectată. Rugăm pe cei în drept, a lua măsuri.

Vom reveni și vom arata și multe alte abuzuri și călcări de legi, de eătre acest domn Primar".

❑ Duminică, 29 Noembrie, va avea loc în comuna Ghergani, jud. Putna căsătoria religioasă a d-lui Constantin S. Balan, magistrat și publicist, cu d ra Virginia N. Andriescu.

Felicitări.

❑ Camera de comerț va înainta zilele acestea ministerului industriei și comerțului, ancheta din circ. acestei camere, asupra comerțului interior.

❑ Mîine seară are loc o serată dansantă a casă la doamna Maria Prăjescu, strada Carol.

❑ O pedeapsă îngrozitoare, o răsbunarea medievală a unui soț ultragiat, e unul din principalele sujete ale noului program cinematografic din sala Circului Sidoli din asta sară Vineri 27 Noembrie s. c. Această piesă, cu un scenario grandios, este luată din celebra scriere a lui Honoré de Balzac „La grande Bretèche" și este interpretată de artiști ai teatrelor Comédie Française, Gymnase și Odéon. Pentru prima oara Cinematograful ne dă o atît de splendida și ingenioasă înscenare datorită mecanicilor și regisorilor teatrului Châtelet din Paris.

Acest nou program săptămînal, bogat mai cu seamă în vederi pitorești luate aidoma după natură, precum din Oazele Arabiei, fermecătorii șerpilor, vrăjitorii, triburile nomade etc. Malurile Gangelui, rîul sfînt, Jordanul Indienilor, Gwalior mare oraș din India etc., mai cuprinde multe comedii de o finețe și eleganță, care ni le poate de numai rafinata minte a parizianului, gen care n'a putut fi imitat de nimeni pînă astă-zi.

Sambătă și Duminecă se intercalează sujete noue în program și au loc în aceste două zile matineuri la 3 ore ziua cu prețuri pe jum. la toate locurile și seara reprezentații cu prețurile obișnuite.

De la consiliul de războiu.—In ședința de azi dimineață consiliul de război a judecat următoarele procese ; a soldatului Tuluc Gheorghe, din regimentul 17 Artilerie, pentru perdere de efecte înlesnire de scapare de arestați și dezertare. Consiliul l'a condemnat la un an și trei luni închisoare ; pe soldatul Gociu A. Ion din regimentul 9 roșiori, pentru furt și lovire cu voință, consiliul l'a achitat ; pe soldatul Palade Neculai, din reg. 14 Roman, pentru insubordonare, consiliul l'a condemnat la trei luni.

După amiază consiliul a judecat următoarele procese : soldatul Matei Constantin din regimentul 21 Bacău, pentru nesupunere ; Alexandrescu Gh. din reg. 12 Cantemir, pentru deturnare de furaje și furt ; Caldararu Const. din regim. 14 Roman, pentru insulta superiorului.

Mîine consiliul ține ultima ședință.

❑ Iată programa concertului pe care-l va da la Teatrul Național din Iași *Marți 8 Decembrie a. c.* cea mai renumită orchestră din Germania **„Münchener Tonkünstler-Orchester**, cunoscută și sub numele faimos *„Kaim-Orchster"*, compusă fiind din 70 de profesori puși sub conducerea maestrului *Lassalle* :

(Simfonie fantastică) a) Rêveries Passion ; b) Un bal ; c) Scène aux champs ; d) Marche au supplice ; e) Songe d'une nuit du Sabbat **H. Berlioz.**

„(Ritt des Don Quixote)" La chevauchée de don Quichotte (*Uvertură romantică* **A. Beer Walbrunn.**

„Tod und verklärung" (Moarte și transfigurație) *Poem simfonic* **Rich. Strauss.**

Uvertura din „Tanhauser„ **R. Wagner.**

Biletele de intrare pentru acest mare și unic concert se află depuse la agenția teatrală *„Thalia"* (Maximovici)

❑ *Facem cunoscut abonaților noștri din provincie, că administrația ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanțe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

CELE MAI COMPLECTE

ANALIZE CHIMICE și MICROSCOPICE

— de —

Urină, Spute, Lapte, Vinuri, Stofe de lână, Bumbac și Matasă etc.

— execută —

Doctor A. RATIANU

Chimist diplomat de la Universitatea din Geneva.—Fost chimist-Șef al Comunei Iași

— Laborator Special Str. Golia 46 —

Ultime informaţii

❑ *Faptul, că înalta Curte de Casaţie, în secţiuni unite, s'a pronunţat contra desfiinţărei contenciosului administrativ, a fost cunoscut astăzi dimineaţă la palatul justiţiei şi a produs cea mai bună impresie printre avocaţi.*

Un prietin al d-lui Stelian, care cunoaşte perfect părerile şi vederile ministrului justiţiei, a declarat textual următoarele :

— Stelian a luat avizul Curţei de Casaţie de simplă formă. Avizul defavorabil al înaltei Curţi nu va împedica de loc desfiinţarea Contenciosului. Nu Casaţia face şi desface legi. Curtea de Casaţie şi Curţile de Apel au fost şi contra inspectorilor judecătoreşti. Aceasta n'a împedicat de loc însă, instituirea lor.

Mai mult : fostul prim prezident al Curţei de Apel de Bucuresti, cel mai vajnic adversar al inspectorilor judecătoreşti, a primit să fie inspector.

❑ *D. Iorga, care de o bucată de vreme, scuteşte Iaşul, Duminecile, de prezenţa persoanei sale a luat în antrepriză oraşele din provincie. A fost la Burdujeni, la Dorohoiu şi Duminica viitoare va conferenţia la Huşi.*

D. Iorga, care are la îndămînă bilet de liber parcurs, poate fi în fie-care Duminică în altă parte a ţărei.

Nu înţelegem, însă, de ce guvernul, în special ministrul de interne are interes să îmbrăţoşeze conferinţele d-lui Iorga ?

Prefectul de Fălciu, d. Corbescu, vrea să aranjeze lui Iorga o primire strălucită pe atît dè strălucită, pe cît de pustie a eşit primirea d lui Brătianu.

Primarii comunelor rurale au primit poruncă să vie la Huşi, Duminică, însoţiţi de cît mai mulţi săteni. In unele comuni, primarii au făcut liste de locuitori şi au ameninţat pe acei cari nu vor veni.

Trebuesc şi comentarii ?

❑ *Serbarea, în aula Universităţei, în onoarea d-lui T. Maiorescu, va avea loc Duminică la oarele trei precis.*

Numai la aceea oră şi nu înainte accesul aulei va fi permis publicului.

❑ *Decanii tuturor facultăţilor din Iaşi au fost invitaţi de minister să comunice numele profesorilor, cari au atins vrâsta de şaptezeci de ani, precum şi numele acelor profesori, cari au implinit patru zeci ani de profesorat.*

❑ *Cu mare succes a debutat la Bucureşti trupa Madeleine Dolley.*

M. S. Regina a asistat la spectacol.

Persoanele, cari au reţinut bilete pentru reprezentaţiile pe cari marea artistă le va da în Iaşi, sunt rugate să şi le retragă de urgenţă,

❑ Primul-procuror a terminat ancheta în privinţa neregularităţilor de la portărei.

Afacerea a fost trimisă la instrucţie şi repartizată la cabinetul III. Unul din funcţionari implicat pentru falş în acte publice ; ceilalţi trei pentru abuz de încredere.

❑ **Alegerea consiliului comunal din Tomeşti, se va efectua în ziua de 20 Decembrie.**

❑ **D. Andrei Munteanu a fost numit agent încasator la corporaţia „Progresul" din localitate.**

❑ **Secretarii camerilor de comerţ au fost convocaţi pentru ziua de 30 Noembrie a. c., la ministerul industriei şi comerţului, pentru a discuta :**

1). Ancheta comerţului interior ; 2). chestiuni privitoare la preţulurile mărfurilor engros.

❑ **Aseară a avut loc adunarea generală extraordinară a societăţei Moldova.**

S'au ales în consiliul de ad-ţie d-nii : C. Ionescu, 27 voturi, D. Casian 18 şi Gh. Longhin, secretar.

❑ Din Podul Iloaie ni se comunică că alaltă-eri noaptea hoţi au încercat să prade fabrica de cherestrea a d-lui Wurck. Hoţii au spart un perete de la cancelaria fabricei, unde se afla casa cu baui, dar n'au putut pătrunde înăuntru de oare ce spărtura făcută era prea mică ; încercînd apoi să spargă o fereastră, au fost surprinşi de paznicul de noapte şi s'au făcut nevăzuţi.

❑ **Judiciare** —Celebra afacere Gutman, invinuit de contravenţie la legea poliţiei veterinară, a luat sfîrşit : curtea s. II, în audienţa de eri, a respins atît apelul procurorului de Botoşani, cît şi pe acel al lui Gutman, care a ramas condemnat la 500 lei amendă.

— La secţia II a Curţei urmează să se judece astă-zi procesul în daune intentat de d. J. Veron d-lui căpitan Sturza.

Reziliindu-se contractele a două moşii pe cari d. Veron le ţinea în arendă de la d. Sturza, primul e intentat acţiune în daune cerînd 260.000 lei.

Domnii Otulescu şi Rosental, din Bucureşti, pledează pentru reclamant ; d, P. Sion pentru Sturza.

— Al. Păun, fost funcţionar la Primăria Dorohoi, făcîndu-se vinovat de mai multe abuzuri, a fost condemnat la şase luni închisoare.

Afacerea se va judeca în Apel, la s. II-a, în ziua de 10 Decembrie.

— Dela camera de punere sub acuzare. N. V. Andrieş, minor, învinuit de dare de foc, a fost eliberat provizor fără cauţie.

S'a respins eliberarea numiţilor I. Bogza şi G. Sucea, din Neamţ, acuzaţi de dare de foc.

S'a respins eliberarea pe cauţie a lui Şaim Moisă din Vaslui, deţinut pentru bancrută simplă şi frauduloasă.

In judecata Curţei cu juri din Neamţ au fost trimise numitele Maria Tihoc şi Maria Chiriac, acuzate de pruncucidere.

— La 5 Decembrie se va face inventariarea averei def. S. Iurist. Toată averea a lasat o spitalului israelit din Iaşi.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 27 Noembrie

Casaţia contra desfiinţărei secţiei Contenciosului administrativ

Bucureşti.—Inalta Curte de Casaţie, intrunită ieri în secţiuni unite, a respins, cu 18 voturi contra, cinci pentru, ante-proectul ministerului justiţiei privitor la desfiinţarea contenciosului administrativ.

D. Stelian a remis ante-proectul seu de reorganizare a Curţei de Casaţie, spre a fi studiat de consilierii înaltei Curţi şi de a răspunde, între altele, dacă contenciosul administrativ este sau nu util, dacă trebueşte sau nu desfiinţat.

In secţiuni unite s'a desbătut ieri această chestie şi cu mare majoritate s'a pronunţat pentru utilitatea existenţei contenciosului, cerînd ministrului menţinerea instituţiei.

Inalta Curte îşi motivează cererea pe motivele că contenciosul nu numai că este un control, dar e şi un intimidator al acelor cari calcă legile şi că, în fine, instituţia corespunde perfect menirei ei.

*

Discuţia, în şedinţa secţiunilor unite, a Inaltei Curţi de Casaţie, a urmat astfel :

Primul a luat cuvîntul d. consilier Cerchez, care a arătat cît de utilă este existenţa contenciosului administrativ şi arată că e de părere ca consilierii Inaltei Curţi să susţie existenţa lui.

După aceia a luat cuvîntul d. preşedinte Mandrea.

D-sa a rostit o lungă şi foarte documentată cuvîntare, relevînd importanţa contenciosului administrativ, care e de o aşa mare utilitate.

S'a urmat apoi votul cunoscut şi arătat mai sus.

*

Ziarul „Ordinea" publică, un comunicat, prin care arată că Inalta curte de Casaţie, întrunită în secţiuni unite, şi-a spus cuvîntul în ceia ce priveşte ante-proectul privitor la desfiinţarea contenciosului ad-tiv şi s'a pronunţat că acel proect nu e admirabil.

Inalta curte de casaţie a recunoscut deci ca utilă reforma salutară a d-lui Al. Bădăreu.

Intrunirea de aseară

Bucureşti.—Partidul conservator-democrat a ţinut aseară o întrunire, în culoarea de galben. Intrunirea s'a ţinut în sala Sotir, şi a fost prezidată de d. Tem. Alexandrescu, şeful culorei, care a deschis întrunirea recomandând alegătorilor pe candidatul partidului d. D. P. Moruzzi.

D. general Demostene a aratat situaţia bună în care se găseşte partidul conservator democrat.

D. D. P. Moruzzii, luând cuvîntul a arătat cum gnvernul actual caută să distrugă totul ce e bun in ţară şi cum în ultimul timp şi-a propus să desfiinţeze contenciosul ad-tiv. Inalta curte de casaţie şi-a spus însă azi cuvîntul, arătînd utilitatea acestei instituţii şi cerînd guvernului menţinerea contenciosului.

D-sa critică apoi atitudinea guvernului faţă de comercianţi şi vorbeşte apoi de torturarea muncitorilor sindicalişti, din partea tovarăşilor lor de altă dată,—astă-zi guvernanţi. Spune că atunci când era d-sa prefect de poliţie, nu se int mplau asemenea lucruri şi că ştia cum să ia măsuri, tratând direct cu şeful muncitorilor d. dr, Cantacuzino, astă-zi director general al serviciului sanitar.

Mi s'a pus întrebarea ce aşi fi făcut eu cu d-rul Racowski, dacă aşi fi fost acum prefect de poliţie, d-rul Racowski venind în Bucuresti, mi s'a cerut să fac un raport de expulzare, contra lui. Am făcut însă cercetări şi am constatat că tatăl lui Rakowski era stabilit in Dobrogea din 1882, că el era deci român. Am refusat să fac raportul de expulzare.

D-sa arată apoi halul în care se găseşte guvernul şi partidul liberal.

D-sa arată apoi halul în care se găseşte guvernul şi partidul liberal.

D. N. Fleva constată că nici un guvern, ca cel actual, n'a nesocotit mai mult legile ţărei, cu toate că deviza pusă de d. Dim. Sturza era : „domnia legilor" !

Relevă şi d-sa faptul că guvernul vrea să desfiinţeze contenciosul ad-tiv, dar consilierii Inaltei Curţi şi-au dat părerea şi se opun, arătînd utilitatea existenţei acestei instituţii.

D. Barbu Păltineanu arată cum, junimiştii, cari se ştiu slabi în alegeri, se servesc de fel de fel de mijloace.

D sa citeşte o circulară, trimisă de carpişti, alegătorilor : „Stimate d-le alegător." Vă facem cunoscut că partidul conservator a început o campanie energică pentru răsturnarea guvernului, care este atit de slăbit. Partidul nostru urmînd să vie cît de cur nd la putere, pentru a guverna, doreşte să ştie în amănunţime nevoile tuturor claselor sociale, etc.

Se produce o mare ilaritate la ceitirea acestui caraghioslîc.

D. Take Ionescu zeflemiseşte cele citite de d. B. Păltineanu, spunînd că junimiştii ar avea aerul că voesc să vină la putere fără de voinţa capului statului şi fără de voinţa opiniei publice.

Alegerile care vin, vor dovedi încă odată, cu prisosinţă, cu cine e opinia publică. Eu n'am spus nici odată, care este părerea şi voinţa capului statului, cum fac carpiştii,—dar vă spun să faceţi aşa ca şi la aceste alegeri, capul statului să ia indicaţiuni cu cine e opinia publică şi cu cine e ţara !

Situaţia liberalilor la Buzeu

Buzeu.—Şi aci liberalii nu stau mai bine.

O delegaţie s'a dus la Bucureşti şi s'a prezentat d-lui Brătianu, căruia i-a spus că pentru a se împăca, pe cei mai mulţi din nemulţumiţi, va trebui să facă ca d. Teodoreanu, deputat al colegiului II, să se demită de la acest scaun.

D. Brătianu însă ezită, şi ezită pentru că a prins oroare de alegeri.

Liberalii din Ploeşti

Ploeşti,—Se credea că prin numirea ce o plănueşte d. Brătianu, în persoana d-lui Anghelescu, ca prefect al Prahovei, va pune capăt oare-cum, desbinărilor din partidul liberal local.

Lucrul însă nu e aşa. D. Al. Radovici e foarte nemulţumit de faptul că d. Brăteanu tratează cu d. C. Stoicescu în ceia-ce priveşte situaţia liberalilor de aci, luînd aceasta drept o ofensă. D. Radovici, în semn de ostilitate, refuză să ia parte la desbaterile camerei.

Donaţia Suveranilor

Bucureşti.—In „Monitorul Oficial" se va publica o scrisoare a M. M. L. L. Regele şi Regina, prin care arată că donează statului localul instituţiei „Vatra Luminoasă" ; precum şi suma de 500 lei, pentru terminarea lucrărilor de clădire a acelui local.

Camera

Bucureşti. — Şedinţa se deschide la ora 2 şi jum. Sunt prezenţi 105 deputaţi. Pe banca ministerială sunt d-nii : I. Brătianu, Sp. Haret, M. Orleanu şi generalul Crăiniceanu.

Se continuă discuţia la Mesagiu.

D. Moisescu, deputatul coleg. III-a de Muscel zice că e de datoria reprezentanţilor colegiului III-lea să se ocupe de situaţia ţaranilor.

Vorbeşte despre evenimentele din primavara anului 1907 şi zice că, oricît s'ar vorbi de cauzele răscoalelor ţărăneşti, nu e de ajuns. Cauza adevărată nu sunt broşurile, nici aţîţările, ci mizeria mare a ţaranului. Din produsul lui, 99 la sută i se ia. A vrut să i se ia sută la sută, şi atunci la răsbit şi s'a întîmplat gravele evenimente. Ţaranul nostru, spune oratorul, e lipsit de ad-ţie, lipsit de justiţie, lipsit de hrană.

S'au făcut reforme şi se aşteaptă rezultatele lor.

Şedinţa continuă.

Sinuciderea lui Gurin

Bucureşti.—Se ştie că Gurin, secretarul A. S. R. Principele Ferdinand, a dispărut, încă de acum 3 luni, lăsând pagube de 100.000 lei.

Acum a venit vestea că Gurin s'a împuşcat la Muchen.

Numire probabilă

Craiova.—Se dă ca sigură ştirea că d. Ionel Brătianu are de gînd să numiască ca prefect de Dolj pe d. Mişu N. Popp în locul d-lui Vernescu.

Numirea aceasta însă va stîrni noui nemulţumiri printre liberalii locali.

Incidentul de la Senat

Bucureşti.—Se ştie că d. C. Disescu ceruse să i se puie la dispoziţie dosarele cu privire la conflictul ivit în Sft. Sinod, în vederea unei interpelări.

D. Ciochină, senator de Ialomiţa, întrerupînd pe d. Disescu a spus că această chestie n'are nici o importanţă.

D. Disescu adresîndu se d lui Ciochină, i-a spus.

Fericit, sau nenorocit om trebuie să fiţi dv., e ştiut însă că conflictul din Sinod, a mîhnit sufletele multora.

Şi continuînd, d. Disescu a adresat Senatorului de Ialomiţa dictonul : „ignoti nulla cupido". Unele ziare au reprodus însă greşit dictonul, ceia-ce a făcut şi Monitorul Oficial, în darea de samă a şedinţei, reproducînd în locul dictonului de mai sus,—„ignoti nulla *turpido*".

D. Ciochină, în şedinţa de ieri, a cerut explicaţii asupra acestei chestiuni, spunînd că vrea să ceară socoteală d-lui Disescu. Cum fruntaşul nostru nu se afla la şedinţă, d. Ciochină a anunţat că va face aceasta, cînd d. Disescu va fi prezent, probabil în şedinţa de azi.

Ziarist romîn condamnat

Buda-Pesta.—Curtea cu juri din Mureş a condamnat pe d. dr. Dan, de la „Gazeta Transilvaniei" la 4 luni închisoare şi 500 coroane amendă statului, pentru un articol publicat în acel ziar.

Din Rusia

Petersburg. — După ziarul „Rjetch", consiliul de miniştri întrunindu-se eri a discutat în detaliu situaţiunea din extremul orient şi a ajuns la concluzia că Japonia nu se gîndeşte a provoca rezboi, însă să prepară să rupă unele acorduri internaţionale.

Noul împrumut sîrb

Belgrad.—După ziarul „Politika", ministrul de rezboi a cerut comisiunei financiare a Skuptcinei, să voteze pe lîngă cele 54 milioane ale împrumutului, încă 26 milioane pentru armata Sîrbă. Această sumă ar avea să servească la construirea de căzărmi devenite necesare în urma sporirei numărului regimentelor.

Reichstagul

Berlin. —Reichstagul a adoptat prima cetire a budgetului. D. Betlimann Holveg a declarat că budgetul este alcătuit cu o îngrijire particulară. Prima noastră grijă a zis ministrul este de a asigura imperiului administraţiunea solidă a finanţelor sale. Pentru a realiza această dorinţă, partidele vor trebui să coopereze din nou de şi s'au divizat din cauza noilor impozite.

Manifestaţii studenţeşti

Paris. — In urma sgomotoaselor manifestaţiuni ale studenţilor regalişti şi naţionalişti, în contra numirei din nou a profesorului Lyon Caen ca decan al facultăţii de drept, ministrul instrucţiunei a ordonat închiderea facultăţii până la 12 Ianuarie 1910.

Procesul deputaţilor din dieta Croaţiei

Viena.—In faţa juraţilor a început azi procesul a 53 deputaţi ai dietei Croaţiei, în contra istoricului Henric Friedjung şi în contra redactorului Ambros de la „Reichport", din cauza publicării mai multor articole, conţinînd acuzaţiuni de înaltă trădare, primire de bani şi corupţiune din partea Serbiei. Acuzaţiunea în contra redactorului de la noua presă liberă a fost retrasă, de oarece redactorul respectiv respunzător, a căzut bolnav.

După cetirea actului de acuzare destul de lung, în care reclamanţii resping cu energie toate reproşurile ce li s'au făcut, Friedjung ţine o pledoarie de 6 ore, tinzînd a da probe de întreţinerea raporturilor slovacilor cu Belgradul, unde s'ar fi aflînd o direcţie centrală de machinaţiuni, de înaltă tradare, în contra Austro-Ungariei cu coaliţiunea sîrbo-croată şi cu sprijinirea acesteia din urmă de către guvernul sîrb în scop de a aranja revoluţiunea Croaţiei şi Bosniei, cooperaţiunea cu Supilo, consorţiul demonstră necesitatea anexării din Bosnia şi Croaţia şi închee cerînd probe la toate afirmaţiunile.

Sborul lui Farman

Chartres.—Aviatorul Farman a plecat de la Buk lîngă Verseilles, la orele 2.52. A sburat până la Chartres unde s'a coborît la orele 3.45, parcurgînd o distanţă de 70 kilometri, ceia ce constituie cea mai mare distanţă efectuată în linie dreaptă peste cîmpii.

TEATRUL NAŢIONAL

Sâmbătă 28 Noembrie a. c.

ROMEO ŞI JULIETTA

BENEFICIUL D-NEI

AGLAE PRUTEANU

De inchiriet două odăi mobilate s'au nemobilate şi o bucătărie.

Se închiriază şi cîte una aparte în strada st. Sava No. 18

BUCUREŞTI

Hotel „UNION"

— STRADA REGALA 6 —

Situat în apropiere de toate autorităţile şi centrul comercial.

Camere începînd de la 2 lei.. Hotelul a fost luat sub conducerea d lui **I. Cotnăreanu,** antreprenorul hotelului Trajan din Iaşi şi înzestrat cu tot confortul necesar.

90 camere complect reînoite şi frumos aranjate.

Lumină electrică.—Tramvai în faţa hotelului.—Telefon.

Acest hotel a devenit locul de găzduire a ieşenilor în special precum şi a tuturor pasagerilor din Moldova.

Cafene şi restaurant

Victor G. Cristofor

AVOCAT

Iaşi, Strada Golia No. 42

Din cauza mutărei, de vînzare arangeamentul complect a unui salonaş şi se pot vedea în fiecare zi, între oarele 12 jum.—5.

De asemenè este de închiriet şi o odae mobilată.

Wisznewski.

Romînă 53.

CURA CEA MAI RATIONALA DE **Unt de Peşte pentru copii şi adulţi**

e constatat, numai aceea cu

Unt de Peşte Iodoferat simplu şi
Unt de Peşte Iodoferat cu fosfor **WERNER**

Aprobate de Consiliul sanitar superior şi premiate la multe expoziţiuni din ţară şi din străinătate, cu cele mai mari distincţiuni.

Unt de Peşte Iodoferat simplu e recomandat cu cel mai deplin succes contra : **Anemiei, inflamaţiunilor osoase, scrofulozei, ghinduri, inclinaţiuni spre tuberculoză, gută, reumatism.** E un puternic nutritiv pentru persoane **slăbite,** precum şi un excelent tonic la **reconvalescenţi sifilitici.** Pentru copiii de şcoală slăbiţi prin munca intelectuală este un neîntrecut reconfortant. **Costul unui flacon de un chilogram, 6 Lei,** la care se adaogă porto.

Unt de Peşte Iodoferat cu fosfor e un medicament special pentru **copiii rachitici,** spre a le întări **oasele** şi un **tonic prin excelenţă** în perioada creşterei copiilor, în **stările limfatice** şi a **stadiului puberităţei şi persoane sleite prin surmenaj.**

— Costul unui flacon de ½ kilogram **3 lei 75 bani,** la care se adaogă porto —

Depozitul general la farmacia I. WERNER, *furnisorul „CURŢEI REGALE"*, **IAŞI** — **Pentru BUCUREŞTI :** la Drogueria **I. Zaharia,** Str. Lipscani No. 35.—**Pentru CRAIOVA** la farmacia **D. M. Borş.**

— Cererile din provincie se execută prompt contra rambors —

BROSSE A TAPIS
Prix : 14 fr.
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie
PARIS
Envoi franco de Catalogue

RUCHE
à Cadres mobiles
Prix : 20f
Gariel
2ter, Quai de la Mégisserie, PARIS
GRILLAGES POUR CHASSES, de 1 mètre, à. 0f 20

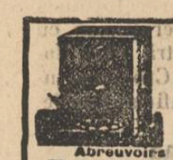

PONDOIR
DÉPOSÉ
Prix..... 6fr.50
R. GARIEL
2ter, quai de la Mégisserie, PARIS
Abreuvoirs pour Poules et Faisans
RATELIERS A LAPINS
Envoi franco de l'Album sur demande

GRILLAGES
GARIEL 2ter quai de la Mégisserie PARIS
Clôture de Chasse, le mètre... 0f 22
Châssis de couche, depuis..... 7 »
Paillasson pour abris, le mètre carré... 1 30
Porte-Bouteilles, pour 70 Places..... 7 »
Envoi de l'Album sur demande

4620 **NEVRALGIELE**

Hapurile Doctorului Moussette

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE usurează şi vindecă *Nevralgiele* cele mai grele de tămăduit, *Migrenele*, *Gastralgia*, *Sciatica*, *Afecţiunile reumatismale acute* şi *dureróse* cari aŭ resistat tuturor celor-l'alte remedii.

ADVERATELE HAPURI MOUSSETTE trebue luate la masă. In diua cea d'antâiŭ să se lua 3 hapuri: unul dimineaţă, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Dacă bolnavul n'a simţit vr'o uşurare, va lua 4 hapuri a doua ḑi: 2 dimineaţa, unul la dejun, şi unul la cina, séra. Nu trebue sa ia mai mult de cât 4 pe ḑi.

A se cere: Les VÉRITABLES PILULES MOUSSETTE *de* CLIN & Cie, de PARIS, *cari se potŭ găsi la toţi Droghiştii şi Farmaciştii.*

OPINIA

Organul partidului conservator-democrat

Cel mai raspîndit ziar din Moldova

Primeşte anunciuri, reclame

etc. pentru pagina III şi IV-a

Se primesc şi inserţii la

MICA PUBLICITATE

a se adresa d-lui N. D. Popa administratorul ziarului „Opinia" strada Primăriei No. 27

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str, de Sus

[Fondată în 1852]

Aduce la cunoştiinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garnituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi **Tabla Marca Leu** precum şi **Saci Calcuta**

Toate cu preţurile cele mai convenabile

La tipografia H. Goldner, se caută elevi.

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din subiectele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

☛ In fie-care Sîmbătă şi Duminică **MATINEU** cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la **3** ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente
în VIENA fondată în anul 1858
Concesionată pentru Romînia prin Inaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908
PESTE 188 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureştipentru asiguraţii din Romînia
LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate in vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 46|100 şi fr. 1,144,228.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 380 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" incheie asigurări:
a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.
b) De zestre fără examen medical.
c) Contra asigurări.
d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după decesul contractatului.
e) Caz de deces mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi
Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de branşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti
Agent general pentru Iaşi:
IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ
AVOCAT
— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu
AVOCAT
—Strada Bărboi No. 15—
Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus în vânzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştiga în caz Norocos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua si Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vânzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.

5 bani Exemplarul

ABONAMENTE

Un an . . . . . 20 lei
6 luni . . . . . 10 „

OPINIA

5 bani Exemplarul

ANUNTURI

Un rând în pag. III, 50 Bani
„ „ „ „ IV, 40 „

ZIAR CONSERVATOR-DEMOCRAT

Redacția și Administrația: IAȘI, Str. Primăriei 27 | Sub direcțiunea unui Comitet | Anul VII. No 882 Duminică 29 Noembrie 1909

TITU MAIORESCU

Iașul va fi Duminecă în sărbătoare, și anume într'o sărbătoare culturală de cea mai mare însămnătate, căci ea este menită a celebra munca unui mare spirit timp de aproape jumătate de veac. Titu Maiorescu, fost profesor și rector la Universitatea din Iași și inițiatorul unei mișcări literare și critice, a căreia efecte se urmează și astă-zi, vine în orașul nostru, unde și-a început cariera profesorală, pentru a pune pecetea pe dînsa, prin retragerea lui din învățămîntul superior.

Inzestrat cu mari calități intelectuale, Maiorescu își începu spornica lui activitate la o vrîstă încă de tot tînără, la 22 de ani, fiind numit director al liceului național, de unde apoi trecu în curînd la școala Normală.

Dar mult mai mare de cît îndrumările date de el învățămîntului public, fu activitatea lui pe tărîmul mai vast al activității poporului romîn. Aici Maiorescu sparse direcția nouă și dădu îmboldire unor curente menite a schimba cu totul producția de pînă atunci a minței romînești.

Cînd Maiorescu veni în Iași la 1862, el găsi aici întronată școala latinistă, representată prin propăvăduirea lui Laurian și Barnuțiu. Ambii acești doi profesori transilvăneni, crescuți în școala de latinism șovinist al Ardealului, erau de părere a transforma întreaga viață romînească în una ce s'ar apropia mai mult de viața romană. Dacă, în multe priviri, această părere nu se putea realiza, precum bunăoară în substituirea religiei păgîne în cele creștinești, sau în introducerea formelor republicane, în ocărmuirea statului, asupra graiului romînesc, propaganda Ardeleană putea să aibă urmările cele mai triste, încărcîndu-l de neologisme urîte și seci și desbrăcîndu'l de podoaba cea frumoasă a hranei cu care veacurile îl înveșmîntase.

Această școală latinistă fusese de nevoe într'un timp, atunci cînd era neaparat de a afirma și susținea latinitatea neamului nostru; dar după ce își îndeplinise menirea, ea devenise dintr'un bine un rău, și amenința acuma cu desnaționalizarea tocmai dintr'o prea mare dorință de a apărea în firea noastră latină.

Dacă însă, în formă și în cuvinte, graiul transilvănean era latinizat, în fond și în țesătura limbei romînești din țările de peste munți, se introdusese o puternică influență germană, în cît graiul romînesc al fraților noștri din Ardeal, era o amestecătură nerumegată de cuvinte prea multe latinești pe o țesătură de fraze germane.

Pe lîngă această stare decăzută a limbei romîne, în care răsărea numai pe ici pe colo cîte un representant al adevăratului graiu romînesc, mintea poporului nostru mai suferea încă de un reu foarte mare, anume de o lipsă totală de îndrumare în arta de a scri. Pe atunci predomina principiul patronat de Eliade Rădulescu: „scriți tinerilor cît puteți, căci numai prin scrieri se cultivă o nație"! Se născuse deci o poligrafie searbădă și neîngrijită de care suferea mai ales producția poetică, în cît mintea romînească era în pericol, și din acest punct de vedere, a-și vedea întunecat orizontul printr'un nămol de scrieri urîte, menite a sluți și nu a înfrumuseța cugetarea romînească.

In școală, care era mai la urmă isvorul acestor 2 rele, predomnia iarăși o lipsă elementară de cunoștințe pedagogice și un sistem de învățătură din cele mai neraționale.

In toate aceste umbriri ale vieței intelectuale romînești, Maiorescu aprinse facla luminei, hrănită de o puternică cultură apusană, altoită pe o vastă inteligență și sprijinită pe o putere de voință puțin comună.

El începu activitatea lui critică mai întîiu în palatul Băncei Romîniei în care se află astăzi Primăria de Iași, prin memorabilele sale prelegeri poporane, îndrumînd totdeodată metode noui de învățămînt, în liceul Național și la școala Normală.

Inființîndu-se societatea Junimea, al căreia suflet el totdeauna a fost, Maiorescu începu, de la 1867 înainte, a publica în organul acelei societăți „Convorbiri Literare", seria cea însemnată de articole prin care el lovea ca cu măciuca în direcțiile false ce se incuibiseră în producția limbei romînești. Din toată țara răspunse ca un strigăt de indignare, contra acestui nou venit, care încercă să dărîme idoli iubiți.

Maiorescu fu învinuit de anti-naționalism și, lucru curios, el, care lupta tocmai în contra germanizărei limbei romînești fu acuzat de germanofilism.

Dar toate aceste împotriviri trebuiau să cadă și să se risipească, întru cît lupta întreprinsă de Maiorescu era dusă în numele adevărului și al frumosului, cari, la urma urmelor, trebuiau să biruiască.

De și ar fi o exagerare de a se susținea, că Maiorescu nu a avut precursor cu direcția critică a activității sale; de și tot așa de exagerat ar fi de a se sprijini că nu existau scriitori în acel timp, cari să mînuiască o adevărată limbă romînească, totuși nu rămîne mai puțin adevărat, că Maiorescu este centrul în jurul căruia s'a grupat activitatea critică în renașterea noastră națională și că tot el este acela, care, prin această activitate critică, a despărțit grîul de neghină, a pus în lumină pe scriitorii buni și vrednici de imitat și a trimes la carantină pe toți acei ce scrieau numai pentru a scrie.

După ce Maiorescu intră în viața politică, cu toate că el nu încetă activitatea lui literară, el exercită o puternică influență culturală logică și estetică asupra vieței parlamentare însuși.

Mulți tineri parlamentari luară de exemplu discursurile lui cele totdeauna cizelate și îngrijite la extrem, de o formă literară din cele mai plăcute și de o putere de deducție logică neasemănată, calități cari făceau de prisos atacurile violente cu cari erau prea deprinși acei care'l înconjurau.

Astfel, în toate sferile unde s'a învîrtit Maiorescu a răspîndit în jurul lui farmecul personalității sale de om adevărat cult și civilizat, unind adîncimea culturei germane cu claritatea și limpezimea minței franceze, alimentate ambele de focul cel aprins al naturei romînești—și acest product atît de minunat al geniului poporului nostru, ieșenii sunt chemați să'l sărbătorească acuma, după o jumătate de veac de muncă, în sînul orașului lui, unde el și-a început spornica și frumoasa lui activitate.

Serbarea aceasta cinstește atît pe sărbătorit cît și neamul întreg romînesc care își rostește către d. Maiorescu sentimentele sale de admirație prin organul foastei capitale a Moldovei.

A. D. Xenopol

Contenciosul administrativ

„Este o instituție judecătorească de mare utilitate"—declară magistrații de la înalta Curte de Casație.

Intr'o țară în care bunul plac șeade drept la temelie, în care furia guvernanților poate zdrobi ori cînd existența unui funcționar, existența cîștigată prin muncă—într'o asemenea țară era oare nevoe de o instituție judecătorească, cu menirea de a judeca arbitrarul și de a face, repede, dreptate celui nedreptățit?

De sigur că da. In acest scop a fost creat Contenciosul administrativ, care a îndreptat multe rele, a cărui ființă a impedicat să se comită multe acte arbitrare.

Partidului liberal, cu Hareții și Stelianii sei, nu-i convenea, firește, o asemenea instituție, care alungase în mormînt pe E Stătescu. E Stătescu, învățătorul lui Stelian, fusese omul deprins să îngrozească pe funcționari și nu s'ar fi putut împrieteni nici odată cu gîndul că, prin lege, se va declara independența slujbașului.

Desființarea contenciosului este testamentul politico social al lui Stătescu și ie foarte natural ca Toma Stelian, omul însemnat de D-zeu, omul roș, să se opinteasca să fie executorul acelui testament.

Țara, îngrozită că se va reîntoarce la vremurile teroarei, vrea menținerea Contenciosului, care este paratonerul ce se pune de-a curmezișul teroarei; magistrații justiției noastre supreme, cari în lungul anilor, s'au putut convinge de utilitatea sau nentilitatea instituției Contenciosului s'au pronunțat pentru dînsa cu o eclatantă majoritate.

Contenciosul administrativ nu va fi desființat, căci țara și justiția ei, sunt, orice ar crede un ministru odios, un ministru ticălos, sunt mai tari de cât voința, chiar cea de pe urmă, a lui E. Stătescu.

CATE-VA NOTE

„Steaua Olteniei" lucind la Bărlad.

Simpaticul Aurică Geblescu și-a pus candidatura la colegiul II deputați de Tutova. N'a făcut aceasta cu de la sine putere. A luat, în prealabil, avizul d-lui Carp, care l'a trimis la d. Lupu Costache. Apoi a plecat la Bărlad și ivirea lui Aurică acolo a produs mare senzație: „a fost întocmai, scrie Aurică, ca și cum flota engleză ar fi intrat în Bosfor".

De-altmintreli, de va fi ales, d. Geblescu plănuește să facă din Bărlad un port de mare, care va avea legătură cu Galații și cu Marea Neagră.

D. Geblescu pune toate ipotezele în ce privește alegerea: de va fi ales, va intra în Adunarea deputaților în numele vechei republici Bărlad; de va cădea cu voturi multe, „tot el de-asupra va fi" și de va cădea cu voturi puține, de Bărlad nu se va lăsa.

D. Geblescu esplică apoi, spre a preveni o campanie a adversarilor, că a sa candidatură la Bărlad are și un rost filosofic. Acest rost filosofic este în legătură cu Constituția, care prevede că Românul are drept să candideze oriunde în țara lui—și d. Geblescu este nu numai Romîn—declară el—dar chiar boer pămîntean neaoș

In ce privește programul seu politic, d. Geblescu scrie: „programul meu politic se echivalează cu un Dinamo acumulator și condensator electric care azi revarsă lumina progresului social peste tot."

Cîți boi putere are programul seu politic—nu spune candidatul. In tot cazul ie un dinamo acumulator interesant, care ar găsi gazdă potrivită la Socola din Iași.

OAMENI ȘI LUCRURI

CUGETĂTORUL

Intre epizodele memorabile ale „Junimei" în activitate erau—după cum ne povestesc istoricii ei—cetirea de cugetări, aforisme sau... anaforale cum le zicea hazliul Pogor. Uneori se încingeau discuții interminabile în jurul vre-unei cugetări obscure, adusă de Bodnărescu sau vre-un alt amator de enigme filosofice. De sigur că spre a da un exemplu de simplicitate și claritate, șeful intelectual al „Junimei" d. Maiorescu aducea din cînd în cînd un număr de aforisme și le cetia în ședințele societății. Iată cîte va din ele, citate după „ediția completă" a operilor:

— O măsură a oamenilor și a lucrurilor este propria lor umbră.

— Oare pârîul de la munte ar fi așa de limpede și de voios, dacă n'ar fi rece?

— Ferește-te de a da sfaturi. Tu dai sfatul după natura ta Aceasta însă rare ori se potrivește cu natura celui ce te întreba. Alt fel spui tu, alt-fel înțelege el. Sfătuind prudență, produci slăbiciune și unde cereai tărie se aplică violență.

— Nemărginit îți este dorul: cum vrei să încapă în realitatea mărginită? Totdeauna rămîne un prisos: disperare sau ironie.

— Păzește te a doua-zi după succes!

— Intre un diamant ei o grămadă de pietriș cui i-ar fi alegerea grea? Așa între aprobarea unui om cuminte și aplauzele zgomotoase ale mulțimei.

— Treapta dintâi pe care ne înălțăm e un altar de jertfă.

— Ne putîndu-se modifica oamenii după preceptele morale ale religiunii s'a modificat aplicarea preceptelor după oameni.

— Care e folosul artelor?—Dar care e folosul folosului?

— Nu există prieteni în politică, există numai prieteni politici.

— Evenimentele hotărîtoare se ivesc pe nesimțite. Limba de pe cumpăna soartei stă în echilibru: un grăunte mai mult și s'a hotărît mișcarea.

— Arta vieței? Rezervă, discrețiune, cumpătare în genere negațiune și în rezumat abnegațiune.

— Soarta nu vrea extreme. Din chiar mijlocul răului se naște reacțiunea spre bine; gerul cel mai greu zugrăveste pe fereastră flori de primavară.

— Durerea înalță pe omul de valoare și coboară pe cel de rînd; nu în ori-ce noapte se arată stelele,—numai în noaptea cea senină.

— Ce bogată e literatura în idei și ce saracă e istoria în fapte. S'ar putea concepe o istorie a celor neîntîmplate.

— Tot cerul senin, un singur punct negru, jos la orizont: dar acesta aduna furtuna.

— Cînd se află omul în momentele hotărîtoare ale vieței nu-l mai conduce mintea: ea arată numai alternativele. Direcția finală o dă inima.

— Numai durerea închegă gîndurile și le dă puterea de a pătrunde. Fulgii de zăpadă cad leneși la pămînt; sloiul de ghiață izbește.

Din opera critică, polemică și filosofică a lui Maiorescu ar fi nenumărate asemenea perle de gîndire clară de citat spre folosul generației de azi, care pare a nu prea fi cetit scrierile marelui critic. In special am recomanda bucata intitulată „Din experiență" din volumul II al „Operilor complecte. R.

„JUNIMEA" LUI T. MAIORESCU

In splendida aulă a Universității ieșane se va strînge, duminică după amiază, intelectualitatea orașului, pentru a manifesta prin prezența sa, prin aplauzele sale, în slava septuagenarului, după cum altă dată venia să asculte și să aplaude cursurile ori conferințele tînărului, foarte tînărului Maiorescu, de abia reîntors de pe băncile universităților străine.

Intr'o vrîstă cînd alții de abia termină liceul, Titu Maiorescu ajunse profesor universitar al Iașului. Pe atunci Iașul nu era numai „a doua" Capitală, dar era încă o Capitală cu adevărat, păstrînd toată gloria unui oraș înfloritor și posedînd și o pleiadă numeroasă de oameni distinși, în politică, în știință, în literatură, în filosofie Cu toate aceste Maiorescu fu o revelațiune în adevăratul înțeles al cuvîntului, căci a ducea cu sine un capital imens de cunoștinți, o expansiune fără pereche, o varietate cu totul neobișnuită de meditațiuni, un dor nemăsurat de a întruni o extra-ordinară activitate și putere de lucru: aducea revoluția intelectuală într'un cuvînt.

Nu venise într'un cîmp sterp, într'un teren gol și pustiu, într'un domeniu neocupat. Din potrivă! Pretudindeni locurile fusese cucerite; în toate manifestările, sociale sau literare, criteriile erau stabilite. Cu osebire numai că intelectualitatea Iașului o stăpînea prejudecata, iar dezrădăcinarea prejudecății este mai grea decît ori ce altă luptă, de cît ori-ce altă izbîndă.

Maiorescu n'avea numai de răspîndit cunoștințe noue, lumini noue; ci avea înainte de toate de stîrpit greșala, prejudițiul, falșul, tradiția, îndărătnicia și beția de cuvinte. A fost o operă de atlet și el o interprinse, singur dintru întâi,—apoi cu ajutorul unui mic număr de devotați și curagioși. Căci a trebuit curagiu înainte de toate,—curagiu și energie!

*

Era lucru firesc ca, în fața unor semețe și neașteptate incercări „revoluționare", acțiunea să se lovească neîntîrziat de prejudecăți, de marea forță a prejudecăților. Și mica organizație, strînsă de la început în jurul lui Maiorescu, a înțăles foarte bine că nici tradiția, nici opinia publică nu-i puteau fi favorabile. Dar, urmărind adevărul fără șovăire, ea găsi în propria sa fermitate puterea de a rezista și de a birui. Adeseori argumentele păreau că lipsesc ori că n'au destulă putere întru apărarea noilor idei,—dar nici atunci rabdarea, perzistența nu lipseau. Iar adversarii, sclavi ai prejudițiilor și beți de vraja tradiției, simțiră încet încet terenul lunecîndu-le sub picioare. Și atunci, în disperarea cauzei, nu se fereau nici de atacuri perfide; uzau de arme veninoase.

„Naționaliștii" de atunci—căci așa se întitulau adversarii primei „Junimi"—infatuoși dar superficiali, nu se dădeau numai la exagerări pe seama lor proprie, dar și la calomnii pe seama celorlalți S'ar zice că de pe atunci încă vorba compromisă și echivocă de „naționaliști" era menită a se lega de ideea bîrfirei, violente, a lipsei de toleranță și și de rațiune în acelaș timp.

Infatuoși,—pentru că se credeau mai sus de ori-ce progres, în apogeul meritelor și al inteligenței,

— „Ce ne lipsește oare?" scria naționalistul Justin Popfiu—într'un elan de falș patriotism. „Avem o literatură distinsă prin vechimea ei, remarcabilă prin extenziunea ei, demnă de a fi admirată în starea ei actuală! Ce ne lipsește, domnilor? Doară un Pantheon unde atleții adormiți ai literaturei noastre să găsească recunoștința și recompensa bine meritată; ne lipsește un Plutare care cu ajutorul penei sale iscusite, să recheme la viață pe eroii vremilor trecute, pe meșterii cei fideli ai literaturei noastre."

In fond, există o literatură săracă, fără vre un răsunet în afară, fără vr'o influență vie înlăuntru. Nimeni nu studiase cu sinceritate trecutul; nimeni nu urmăria adevărul fără a ținea seamă de exigentele patriotice, iar filologia credea ca datoria ei supremă de a întuneca graiul, numai ca să-l apropie mai mult de latinitate.

Și în fața unei atari stări de lucruri în domeniul culturii naționale se impunea o îndoită operă: a se distruge prin critică tot ce în chip evident era rău; a se înlocui răul prin ceva mai bun. Dar cu cîte jertfe s'au făcut toate aceste, și în potriva cîtor strigăte de de revoltă!

După zece ani de activitate neobosită, în 1874, Maiorescu scria, aproape ostenit:

„Iluzii pierdute,—iată semnul timpului în care trăim. Stăpînirea frazei în cetează. Numai deziluzionarea să nu nu treacă în scepticism! Puținii barbați eminenți ce-i aveam au și început să se retragă unul cîte unul din viața publică, iar în locul lor năvălește mulțimea mediocrităților și cu steagul naționalismului în frunte, acea gloată de exploatatori..

In contra lor rezistentă, fie și violentă era o datorie. De ași critica!

„..Trebuia oare o critică așa de neîmpăcată în contra celor mai multe forme și autorități de astă-zi? Admițînd chiar că transilvănenii scriu rău, că Barnuțiu nu e om de știința, că Șincai nu e istoric că Societatea Academică Romînă e stearpă, că cele mai multe ziare și poezii nici nu merită acest nume: de ce să fie totuși așa de amar combătute? La aceste răspundem:

„...Averea națională a Romînilor are astă-zi o cifră fixă, energia lor intelectuală se află de asemeni într'o c time fixată Nu te poți juca nepedepsit cu această sumă a puterilor, cu capitalul intreprinderei de cultură a unui popor. Timpul, averea, tăria morală și agerimea intelectuală ce le întrebuințezi pentru o lucrare de prisos, vremea pentru o lucrare greșită sunt în veci perdute pentru lucrarea cea mai trebuincioasă și cea adevărată. Amîndouă nu pot merge lîngă olaltă.

...Ai un singur bloc de marmoră: dacă îl întrebuințezi pentru o figură circată, de unde se mai poți sculpta o Minervă?

*

Extrem de caracteristica și de clasică e această superbă frază de urmă. Caracteristică pentru acel care avea să intre în luptă cu o deviză dublă: *adevărul* și *frumosul*.

N'a fost ușoară lupta pentru adevăr și mai cu seamă acea în contra neadevărului. Cităm un pasagiu din celebrul articol-program „Direcția Nouă" 1872

„..Fiind-că s'a făcut atîta vorbă deșartă în jurnalistica romînă (numai în Iunie—August 1871 avem înainte-ne 86 numere de jurnale romîne pline de insulte la adresa noastră ca pretinși cosmopoliți) ne am crezut datori să restabilim adevărul faptelor în mijlocul falșificării..

Societatea „Junimea" din Iași nu e cosmopolită; în „Convorbirile literare" s'a susținut totdeauna naționalismul de către fie-care dintre noi dar,—ce e drept—nu ca pretext pentru a ascunde sub drapelul și sub strigătul lui „Ștefan cel Mare" și „Mihai viteazul" toate mizeriile și cruditățile celor nechemați și nealeși, ci ca punct de plecare pentu o dezvoltare mai energică și mai conștincioasă a activității literare și științifice în mijlocul poporului romîn..."

Iar alături de adevăr, poate încă mai presus de dînsul, gruparea d lui Maiorescu și el însuși inaintea tuturor proclamă „Frumosul" ca ideal în literatură în artă.

Formele de exprimare a concepțiunli artistului trebuiau să fie cele mai perfecte posibile. Pentru a scoate publicul din indiferența și pentru a i desvolta gustul, se cerea scriitorilor puritatea impecabilă a formei. Lucrul azi ni se pare firesc; dar pe atunci estetica era neglijată, ignorată. Și meritul „Junimei" de pe atunci e tocmai de a fi înțeles și

de a fi arătat altora rolul social al artei *prin frumusețea ei;* de a fi înțeles menirea artei, de a fi proclamat necesitatea esteticei. „Fără cultura frumosului—scriau „Convorbirile“ în 1870, un popor rămîne egoist, strîmt; nu devine nici odată mare, nu produce nici o faptă vrednică de întreaga omenire, căci numai poezia, frumosul, înflăcărează entusiasmul fără de care nimic măreț nu se petrece în omenire“.

„Poezia cu intențiuni politice, scria d. Maiorescu; odele ocazionale și festive, compozițiile scenice pentru glorificări, sunt simulări de artă, nu artă adevărată. Patriotizmul chiar n'are ce căuta în artă, ca patriotizm *ad hoc;* căci ori ce amintire de interes practic distinge emoțiunea artistică...“

Asemenea *adevăruri frumoase* tineritul de pe atunci putea ceti încă 1867, în primul număr al „Convorbirilor“ semnate de Titu Maiorescu

Da, lupta pentru frumos e elcmentul cel mai de căpitenie în activitatea rodnică a creatorului „Junimei“ literare. Ne-o spune așa de *frumos* unul din poeții de mai tîrziu ai „Junimei“, într'un poem de omagiu lui Maiorescu:

Pe gerul plin de aer al clarei dimineți
Te văd cum stai la geamu-ți, cătînd în lungul vremei
Himerica splendoare a timpilor mărețí —
Și plin de-un dor de oameni din vorbele poemei
Clădești o lume nouă pe-un arc de ideal
Și umpli c'un luceafăr tot locul gol al stemei
Din poarta lumii tale. Un templu, pe un deal
Deschis spre nesfîrșite singurătăți senine,
Ca templele normande ce rîd la Monreal,
Iți vede fantazia venită să se 'nchine
Frumosului, icoană purceasă de la zori
Ce-a prins înfiripare în sufletul din tine.

Că întru realizarea acestei lupte pentru frumos, Maiorescu s'a înconjurat de temperamente, de voinți, de caractere, de talente diferite era natural; că în această întovărășire a predomnit adeseori nota frivolă, veselă ori picantă—așa eum ne o descriu în ale lor „Amintiri“ d-nii Iacob Negruzzi, Gane și G. Panu e lucru inofensiv; că de multe ori chiar o energie oțelită ca a lui se simția decepțională, învăluită de nourii gîndirii pesimiste nu schimbă însemnatele rezultate ale acțiunii și nu-i scade interesul; că, după cum scria Maiorescu în 1890 „a venit apoi realitatea practică, au venit cerințile vieței publice și i-au aruncat (pe membrii Junimei N. Red.) în diferite sfere de acțiune, iar unde începe acțiunea, încetează răgazul contemplativ“—e foarte natural. Dar va rămînea de apururea bogată în virtuți acea eroică epocă literară care avea să triumfe cu apariția lui Eminescu și va rămînea istorică organizația „Junimei“ ieșane cu acea „atmosferă de preocupări curat intelectuale, care ajunsese a stăpîni pe toți așa încît oarele petrecute la „Junimea“ stăteau în cel mai mare contact cu viața de toate zilele erau o lume aparte un vis al inteligenței libere înălțat deasupra trivialităților“ cum o celebrează Maiorescu însuși.

Iar în fruntea glorioasei pleiade, inspirator și conducător al ei, al întreg Iașului intelectual și-a dobîndit faima cea de-apururi neștirbită,—Titu Maiorescu.

Rodion

Epitropia S-tului Spiridon și medicii Secundari

De bună seamă că nu a mai fost epitropie la S-ft Spiridon, care să provoace mai mari nemulțămiri printre tinerii medici, ca a cea actuală și e cu atît mai de mirat cu cît în ea *figurează* un medic,—un profesor al facultății de medicină.

Epitropia actuală nu știm din ce motive—la nevoe le vom căuta și găsi—calcă regulamentele pentru ținerea concursurilor de medici ai casei și fiindcă e vorba de medicii secundari, vom trata chestiunea numai din acest punct de vedere.

In regulamentul pentru concursurile de medici primari și secundari ai casei există articolul 34 care zice: „după patru ani expirați, de la data numirei definitive a medicilor secundari, se va publica un nou concurs pentru aceste posturi“. Or, din 1902 și pînă în prezent nu s'a mai ținut nici un concurs pentru medicii secundari și în nenumerate rînduri s'au făcut intervenții pe lîngă epitropie pentru ca acest concurs să să ție, dar toate au rămas fără rezultat, așa că astă-zi în unele locuri, au rămas vechii medici secundari, iar în cele devenite vacante au fost numiți medici provizori, fără concurs.

Se pare că actualii epitropi nu înțeleg spiritul articolului 34 din regulament—poate chiar nu vroesc să-l înțeleagă—de aceia să ne permită să-l spunem noi Acei ce au făcut regulamentul actual desigur au avut în vedere ca în posturile de medici secundari să se perindeze o serie de tineri medici, cari avînd posibilitatea să-și însușească o cultură medicală mai aleasă, să poată fi viitorii medici primari ai casei și viitori medici de spitale. Și că așa este, cea mai bună dovadă e faptul, că în fostul colegiu medical—de curînd ținut—s'a hotărît a se modifica regulamentul în sensul ca foștii medici secundari să nu se mai poată prezenta la un nou concurs; posturile de medici secundari existînd astfel cu totul în spiritul articolului din regulament.

Așa e de adevărat și totuși d nii Epitropi nu se conving de necesitatea respectărei acelui articol din regulament și ne mirăm în deosebi de d l d-r Pușcariu, care în calitatea sa și de profesor al facultății de medicină nu caută să contribue întru nimic la înălțarea facultății noastre—deși are putința; nu că i cerem se creeze alte dispoziții în dauna epitropiei S-tului Spridon, dar cel puțin să nu zădărnicească îndeplinirea regulamentului actual, care așa cum este dacă ar fi respectat, ar aduce emulație printre tinerii medici eșiți de la facultatea noastră.

Scriem acestea fără a gîndi să atingem valoarea medicilor secundari actuali ai casei. Mai mult, recunoaștem că sunt elemente bune și credem—ba chiar suntem convinși—că printre cei numiți provizoriu sunt unii, care doresc să se ție concurs pentru ca pe viitor să se poată bucura de drepturile unui concurs trecut.

Așa stînd lucrurile ne întrebăm—și cu drept cuvînt—de unde și-a luat actuala epitropie dreptul de a comite această neregularitate și care-i sunt motivele? Fără a mai discuta motivele,—dar dacă va fi nevoe o vom face, cerem cu insistență să *vie la ordine și să publice concurs,* căci alt-fel vom găsi noi calea de a o aduce la ordine și vom putea îndepărta singurul motiv—lipsa de bani—*faute de mieux*—pe care epitropia îl invoacă și apoi să nu uite actualii epitropi că nu sunt satrapi în fruntea instituției ce conduc și că mai mult ca ori și cine ei trebue să fie acei, cari să respecte regulamentele casei, atît timp cît sunt în vigoare.

Peștele de la cap se strică.

Un grup de tineri medici.

„Opinia“ la Huși

Coesrp. particu'ară a ziarului „Opinia“

Funcționarii din Huși au înființat o societate de ajutor, a cărui fond se alimentează din cotisații lunare, din donații și beneficiile a diferite serbări și baluri Mulți din funcționarii nevoeși au găsit ajutorul necesar la această societate pentru a și alina suferințele lor și a familiei. Comitetul acestei societăți pentru a se spori fondul de ajutor, a hotărît că în ziua de 5 spre 6 Decembre a. c. să se dea un bal în sala Teatrului din Huși, sperînd în concursul benevol a tuturor autorităților și cetățenilor.

Pentru a se face economie la cheltueli, comitetul a intervenit pe lîngă Primarul comunei Huși, ca ținînd seamă de scopul filantropic ce urmărește societatea, să se ofere sala gratis pentru bal.

Toată lumea a rămas mirată, că primarul a refuzat sala gratuit, cînd să știe că a acordat sala gratuit de multe ori, fiind în joc interese personale numai. Acum trebue ca societatea să facă sacrificii, să continue scopul ce urmărește, căci va avea sprijinul tuturor cetățenilor; iar primarul cu sfătuitorii sei va căpata disprețul obștesc desvăluindu-se cît de mic la suflet și interesat este.

*

De ce se scumpește traiul. — O afacere. Ion Dobreanu, deputat și fratele primarului D. Dobreanu din Huși, avea niște vite de desfăcut; cum vitele erau slabe și pipirnicite, nu găsia cumpărători care să-i dea prețul ce d-sa cerea; atunci s'a adus aminte de procedeul răposatului Teleman, ca prin autoritatea de care dispune el și fratele său să forțeze pe casapii evrei să-i cumpere vitele.

Face cerere la Primărie pentru a i se închiria o gheretă în hală, dispune prin poliție ca să șicaneze pe casapi și prin medicul abatorului ca să împedice tăerea vitelor evreești. Evreii văzînd pericolul ce-i amenință s'au cartelat și au cumparat vitele d-lui Dobrianu cu un preț exorbitant, care vite nici nu s'au putut pune în consumația publică, din causă că erau foarte slabe, tăindu-se pentru căzărmi ceia ce a făcut pe negustori să piardă să piardă vre-o 4—5 mii de lei.

Acest procedeu al d-lui Dobrianu, de a profita personal, a lovit în interesul cetățenilor, căci i-a făcut să plătească mai scump kgr. de carne și pe comerciant să înșele lumea la cîntar spre a nu păgubi. Să mai întreabă lumea cine scumpește traiul. Procedeurile acestor hrăpareți și lacomi, care bucurîndu se de situația politică și avînd la îndămînă concursul administrației să bucură, la banul de nafură a văduvei, spre a-și înmulți el și ai lui bonurile de mii de lei. Cetățenii ar trebui să se învețe să nu mai încredințeze unor astfel de oameni conducerea treburilor publice.

❒ *Celebra artistă franceză* **Madeleine Dolley,** *una din cete mai frumoase femei ale Franței, o comediană care a fermecat Europa prin jocul ei minunat și plin de eleganță, va veni cu trupa sa în Iași și va da* două reprezentații: Marți 1, Decembrie 1909, **„Le Dame de chez Maxim“** *iar* Mercuri, 2 Decembrie 1909 **„La Femme Nue“**.

Repertoriul ales de **D-ra Dolley** *probează singur variațiunea talentului acestei mari artiste.*

Locațiunea este deschisă la Agenția teatrală „Thalia“ Th. P. Maximovici.

Litere-Științe-Arte

Maiorescu-Holban și gramatica. — Cunoscătorii politicei în trecut știu că printre adversarii și detractorii lui Titu Maiorescu d. A. D. Holban ocupa locul dintăiu. In calitate de redactor al ziarelor liberale „Uniunea“ și „Fracțiunea liberă“ se făcea ecoul tuturor atacurilor, fie de natură publică, fie de natură privată, ce se aruncau, odinioară, cu atîta abundență și cu atîta ușurință lui Maiorescu, de către acei pe care-i rănia necontenit critica lui nemiloasă. Ca vicepreședinte al Camerei liberale în 1890, tot d. Alecu Holban ceru invalidarea deputatului Maiorescu, care ar fi un elev al pesimistnlului Schopenhauer, un ateu și așa mai departe. Ceea ce făcu pe președintele Camerei, Rosetti să-l întrerupă cu celebra reflexie:

— Domnul Schopenhauer nefiind față, ca să se poată apăra, rog pe d. Holban să nu-l mai atace.

Dar unul din cele mai nostime comploturi puse la cale într'o redacție a d-lui Holban a fost acel al profesorilor liberali cari au... prins pe Maiorescu în conflict cu gramatica latină. Anunțînd într'o notiță din „Convorbiri“ semnată *M,* broșura tînărului Vizanti, îi făcu observația că „In gramatica latină se spune că toate substantivele de decl. 3-a terminate în *us* sunt neutre, afară de *lupus* (masc.) și *Venus* (fem.). Prin urmare *hoc munus,* nu hunc...

Profesorii adunați dădură prin foaia d-lui Holban un „comunicat“ relevînd eroarea lui Maiorescu în acea „regulă care nu se găsește în nici-o gramatică și elevii din clasa I gimnazială o știu că nu este exactă“

In fascicola următoare d. Titu Maiorescu, sub întreaga iscălitură proprie arata că în notiță se strecurase numai un... *lapsus calami,* o frază incomplectă, nu o greșală. Dar ziarul apăruse mult înaintea revistei și gazetele dușmane au avut tot timpul să facă haz de d. Maiorescu—*qui avait perdu son latin...*

Era vesel Iașul pe la 1870!

*

Teatrale.—Astăseară în beneficiul excelentei noastre artiste d-na Aglaia Pruteanu se joacă la teatrul național *Romeo și Julieta* în care d-sa are una din delicioasele sale creațiuni, rolul Juliettei.

E un intermezzo teatral inainte de noua serie a reprezentațiilor... franco-ruse: patru seri de operetă malorusă a d-lui Sulhodski și două seri ale frumoasei artiste franceze Madeleine Dolley vor fi ocupate la teatrul național.

*

Parizienii au gustat zilele acestea două premiere muzicale inedite: „Mystil“ feerie în 2 acte de Ernest Garier și „Le Coeur du Moulin“ de Deodat de Séverac. Succese mediocre.

*

Sumarul Numărului de mîine din *Noua Revistă Romînă* de sub direcțiunea d-lui C. Rădulescu Motru, este:

Noutăți: Dr. Augustin Bunea.—Sărbătorirea d-lui Titu Maiorescu.—Părerea fostului consiliu sanitar superior asupra proectului legei sanitare.—Revista Revistelor.

Chestiuni actuale: C. Dimitrescu Iași. La retragerea din învățămînt a Profesorului Titu Maiorescu, (cu 1 ilustrație).

Politica: C. I. Băicoianu Defectuozitatea organizărei statisticei noastre. V. G. Cristofor. Reforma industrială.

Știința: D-r N. Leon. Lamarch, Darwin și Haeckel.

Chestii sociale: N. Em. Teohari. Despre plictiseala femeilor măritate. G. Aslan. Criza familială.

Literatură: I. Chiru-Nanov. Táugul.

*

Orașul italian Verona a hotărît rîdicarea unui monument lui Lombroso prin subscripție internațională.

*

Bjoernson a împlinit în mijlocul boalei în care se luptă, vrista de 77 de ani. Forțele ilustrului scriitor par a avea surse nesecate și scaparea nu i esclusă.

*

Moștenitorii lui Sardou au găsit printre hîrtiile lui trei piese terminate pentru scenă: „M-lle Lavallière“, „Robespiere“ și „Mirabeau“. De asemeni o schiță de comedie modernă.

Iată niște moștenitori care au de ce să fie.. veseli.

*

După ultimele știri din Iasnaia Poliana, bătrînul Lew Tolstoi inspiră oarecari griji. A perdut din putere și din viociune.

*

STRUNA ZILEI

OPERAȚIE MEDICALA

«Mișcarea» publică biografia d rului Manica, tide, origina d-rului M. Activitatea d-rului M. Clientela d-rului M., Patriotismul d-rului M.... și alte multe capitole.

Cu atît de lungi detalii
Oamenii pot crește... în talii,
N'ar fi deci nici o mirare
Să l mai scoateți și om... mare.

Candidații partidului conservator-democrat la alegerile parțiale sunt:

Pentru colegiul I de Senat din Vaslui: d. Pavel Gorgos, fost deputat.

Pentru colegiul I de Senat din Muscel: d. general Geanoglu.

Pentru colegiul II de Senat din Iași: d. Gh. Lascăr, profesor, fost primar.

Pentru colegiul II de Cameră din Ilfov: d. D. P. Moruzzi, fost prefect al Capitalei.

Pentru colegiul II de Cameră din Tutova: d. Th. Iamandi, fost deputat.

Informații

❑ *Voința Națională* prea l'a luat în dragoste pe principele D. P. Moruzzi, ca să poată vorbi cît mai puțin de d. I. N. Caderescu.

Plictisit de dragostea aceasta principele Moruzzi scrie în *Ordinea*

Domnule Redactor,

Singurul răspuns ce-l pot da gogomanului de Ion Nădejde pentru prostiile. pe cari le scrie în Voința Națională *este a-l trimete să ceteasca răspunsul făcut de ministrul de externe al Bulgariei în parlamentul bulgar în chessa d lui Racovsky.*

Primiți asigurarea stimei mele.

D. P. Moruzzi

❒ Viitorul *constată că d. A. A. Badareu s'a îndepărtat de Fischer și așteaptă ca fruntașul nostru să se apropie de d. A. C. Cuza.*

Scriind așa, ziarul generos joacă rolul virginei perfide. Zice că d. Badareu s'a îndepărtat de Fischer—de care nu se putea îndepărta, fiind-că nu s'a apropiat nici o dată de el—zice așa virgina perfidă, ca să nu vorbească de spurcata apropiere de Fischer a lui M. Ferekide. Mai zice că d. Badareu se va apropia de Cuza—de care colectiviștii și generoșii sunt prea apropiați, așa de apropiați că s'au confundat.

❒ **După informațiunile** Universului, **înalta Curte de Casație nu s'a pronunțat numai contra desființărei Contenciosului, ci și asupra stabilității consilierilor la una și aceași secție și asupra altor dispozițiuni din anteproiect.**

❑ **Intrunirea de mîine.**—La marea întrunire publică pe care partidul conservator-democrat o va ținea mîine în Bărlad, vor lua parte din Iași, domnii: A A. Badareu, N. Cananău, Lascar Antoniu și Vesp. I. Pella.

Din Huși: domnii Th. Cerques, dr. Th. Gîdei, G. Ghibănescu, Dr. Romanescu, dr. T. Șerbănescu, Em. Buznea, preutul Lascar N. Berea, G. Rîșcanu, G. Constantin, P. Popescu, Emil Emandi, N. Păsculescu, C. Buznea, V. Radu, V. Caraivan, G. Pascal, I. Polcovnicu, I. Bordea, St. Filon I. Ullea și G. Neștian.

Aproape toți prietenii noștri din Vaslui vor participa la întrunire.

❑ In urma unui conflict ce s a ivit între avocații din C.- Lung și medicii din acea localitate, medicii au hotărît să nu dee nici o consultație vre unui avocat în caz de boală.

Asociația generată a mediclilor a aprobat acea dispoziție a medicilor din Cîmpul-Lung!!

❑ Luni 30 Noembrie se va oficia în Biserica Sf. Apostol Andrei, unde este și icoana Sf. Marelui Mucenic Mina, făcătorul de minuni, hramul bisericei de către I. P. S. S. Nicodem Munteanu vicarul Sf. Mitropolii asistat de Părintele Pavel Savin, directorul seminarului și alt cler distins. Predica ocazională nu va lipsi.

❑ Sîmbătă seara 5 Decembrie, va avea loc la cercul didactic concertul talentatului violonist M. Barbu.

Ictă programul:

Souvenir de Haydn; Fantezie de M. Barbu; Concert coral, executat de 20 de coriști ai corului mitropolitan, sub conducerea d-lui D. Dimitriu; Capriciu, Steluța, Ostașul Romîn de M. Barbu; Cor metropolitan.

Vor asista toți membrii cercului didactic.

❑ **Atragem serioasa atenție a d lui prefect de poliție, asupra sergentului cu No. 69 cu serviciul de noapte în strada Arcu, în fața poștei, care în fie-care seară fiind abrutizat de băutură, se leagă de ori-ce trecător, luîndu-l la bataie fără nici o vină.**

Așa Vineri seara, pe cînd frații Veliișcu, lucrători la fabrica de tutun, se reîntorceau spre oraș, în dreptul poștei a fost întîmpinați de sergentul cu No. 69 care fiind beat, i-a luat la bataie și chemînd în ajutor și alți sergenți, după ce i-a maltrat, i-a condus și la secție.

Aseară numitul sergent a căutat să se lege și de expeditorul nostru care mergea cu ziarele la poștă, dar a fost pus la rezon de trecători.

Atît și nimic mai mult.

DIVERSE

— **Sărbările soc de Gimnastică.**— Comitetul soc. de gimnastică, sport și muzică, a luat hotărîrea ca în cursul acestui an să aibă loc, diferite sărbări.

Așa, la anul nou, va avea loc o îndoită serbare: în ajun vor fi cunoscutele și frumoasele serbări pentru copii; iar în seara anului nou va avea loc un splendid revelion, la care vor lua parte toți membrii soc. cu familiile lor.

Splendidul bal costumat de anul trecut, care a fost „le clou de carnaval“ nu va lipsi nici anul acesta. După cît aflăm, de data aceasta, splendoarea lui va fi și mai mare. In afară de bogăția costumelor și a măștilor, comandate eri în străinătate, vor fi diferite glume și farse neîntrecute.

In astă-seară se reîncep seratele familiare ale societății, unde și-au dat întîlnire toate familiile, care s'au angajat a participa și a contribui la serbările aratate mai sus.

Comitetul a luat măsura ca invitații pentru minima plată de un leu intrarea, să găsească acolo, nu numai minunata orchestra militară sub conducerea neîntrecutului capel-maistru Vlăduți, dar va avea și un bogat bufet propriu al soc,, cu prețuri adevărat populare.

— Mîine, Duminică, 29 Noembrie, ora 3 p. m. are loc în sala clubului meseriașilor din Piața Unirea, obișnuitul curs de limba esperanto, sub conducerea d-rei Eugenia Furtună, și organizat de către „Societatea Esperantistă Romînă, cercul Iași“.

— In sala Teatrului Regal (fost Pastia) va avea loc mîine, Duminică 29 Noembrie, un Bal mascat, dat de d. I. L. Dukaten.

— Un început de incendiu s'a declarat aseară la casele din str. Săulescu No. 15.

Focul a fost stins la timp de servitori.

— Se comuniră din Brăteești, că băetanul Neculai Ocheană, avînd o ceartă cu locuitorul Gh. Pană, la un moment dat, i a aplicat acestuia o lovitură cu un ciomag în cap, lăsîndu-l în nesimțire.

Victima a fost internată la spital, iar criminalul a fost arestat.

Renumitele CORSETE

MARCA C. P. A LA SIRÈNE — PARIS —

A CAROR FORMA REDA

ELEGANȚA IDEALA

Se găsește numai la

Marele Magasin de Noutăți

Frații Polingher, Iași

SINGURII DEPOSITARI

Bine voiți a observa bine, marca C. P. a la Sirène, PARIS pe fiece corset, spre a vă feri de contrafaceri

Ultime informaţii

❑ *D. N. Iorga s'a jurat că nu va mai calca prin Dorohoi. Venit acolo, în cursul săptămînei trecute, să facă literatură de-a d-sale, d. Iorga n'a fost găzduit de nimeni şi a trebuit să înopteze la băcănia Cooperativa.*

A doua zi, la plecare, n'au fost la gară ne cît un birtaş din Iaşi şi un chelner evreu, Leon.

De aceea s'a jurat apostolul, că lunga sa personalitate nu se va mai ivi prin Dorohoi.

❑ *De la Universitate ni se comunică: Domnul profesor Maiorescu, soseşte în Iaşi, mâine, Duminică dimineaţă, cu trenul de 8 şi va fi întimpinat de corpul profesoral.*

La ora 10 dimineaţa va fi o recepţiune la primărie; la ora 11 va merge să viziteze şcoala Normală Vasile Lupu, la oara 12 va lua dejunul la Liceul Internat.

La ora 3 p. m., se va începe serbarea în aula Universităţei; sala se va deschide publicului cu cinci minute înainte de începerea serbării.

❑ **Programul primirei d lui Maiorescu la Şcoala Normală.**—Profesorii şcoalei normale „Vasile Lupu" s'au întrunit aseară şi au hotărît programul primirei d lui Titu Maiorescu, la vizita ce o va face la acea şcoală. Vizita d-lui Maiorescu va fi între orele 11 şi 12.

D. Titu Maiorescu va fi întîmpinat de întreg corpul didactic al şcoalei, în timp ce fanfara şcoalei va intona „Deşteaptăte Romîne".

Va urma o producţiune şcolară, care se va începe cu imnul şcoalei normale. D. I. Mitru, directorul şcoalei va ţinea o cuvîntare de bună venire. D. C. Meissner va vorbi pentru fostul profesor de pedagogie al şcoalei normale.

Un elev al clasei a şasa, va vorbi despre „d. Titu Maiorescu, in mişcarea pedagogică şi mişcarea literară populară".

Orchestra şcoalei va executa apoi mai multe bucăţi, iar corul va executa „Dor de Sat", şi hora „Ploaia".

Va urma vizitarea şcoalei în funcţiune. După ce se vor face exerciţii de gimnastică va urma o horă mare în patratul şcoalei.

La urmă orchestra va executa marşul.

❑ In ziua de 14 Decembrie dim. A. S. R. Principele Ferdinand va sosi la Vaslui, de unde se va duce la Ţibăneşti, unde se va organiza o mare vînătoare.

❑ Astă-zi fiind sărbătoare naţională „Aniversarea luărei Plevnei, şcoala militară şi-a suspendat cursurile.

❑ Comitetul pentru ridicarea bustului lui Vasile Burlă mulţumeşte d lui prof. universitar Buţureanu, pentru donaţiunea de 10 lei, ce a trimes'o.

❑ Pe ziua de astă-zi s'au constatat în oraş numai două cazuri de febră-tifoidă.

❑ I. P. S. S. Mitropolitul Pimen Georgescu al Moldovei şi Sucevei, se va reîntoarce în localitate în cursul săptămînei viitoare.

I. P. S. S. va oficia la 6 Decembrie, hramul bisericei Sf. Neculai cel nou.

❑ D. N. Ionescu, revizorul şcolar cl. I continuă inspecţiile la şcolile a căror învăţători se vor prezenta la examenul de înaintare pe loc.

❑ Terminîndu-se ancheta la siguranţă în afacerea furtului de la fabrica de cicoare din strada Sf. Lazer, Anton Dumitriu Cioată şi Ştefan Gheorghicescu, au fost înaintaţi parchetului.

❑ In cursul săptămînei viitoare se va face complectarea locurilor din învăţămîntul primar urban şi rural.

❑ Acum cîte va zile a fost adus la spitalul militar, în stare muribundă, soldatul Ioan Bolohan, din reg. 29 Dorohoi, maltratat grav la regiment. Numitul încetă din viaţă a doua zi.

Mîine d. căpitan Dimitriu, comisar regal pe lîngă consiliul de rezboi, va pleca în anchetă la Dorohoi,

❑ Prefectura de judeţ a fost înştinţată de secţiile de jandarmi, că în judeţ sunt mai multe bande de hoţi care comit numeroase furturi.

❑ D. Jean Roman, fiul regretatului Ronetti Roman, a fost numit provizor în postul de inginer asistent al lucrărilor noi din administraţia c. f.

❑ Iată programa concertului pe care-l va da la Teatrul Naţional din Iaşi *Marţi 8 Decembrie a. c.* cea mai renumită orchestră din Germania **„Münchener Tonkünstler-Orchester**, cunoscută şi sub numele faimos *„Kaim-Orchster"*, compusă fiind din 70 de profesori puşi sub conducerea maestrului *Lassalle*:

(Simfonie fantastică) a) Rêveries Passion; b) Un bal; c) Scène aux champs; d) Marche au supplice; e) Songe d'une nuit du Sabbat **H. Berlioz.**

„(Ritt des Don Quixote)" La chevauchée de don Quichotte (*Uvertură romantică* **A. Beer Walbrunn.**

„Tod und verklärung" (Moarte şi transfiguraţie) *Poem simfonic* **Rich. Strauss.**

Uvertura din „Tanhauser„ **R. Wagner.**

Biletele de intrare pentru acest mare şi unic concert se află depuse la agenţia teatrală *„Thalia"* (Maximovici)

❑ **Carpiştii contra desfiinţărei Contenciosului.** — *„Conservatorul" organul partidului conservator-carpist, discutînd chestia desfiinţărei contenciosului, face următoarea declaraţie:*

„Partidul conservator nu poate permite ca guvernul liberal să-şi realizeze răzbunarea. Partidul conservator va pune de astădată, toată energia de care este capabil, spre a zădărnici încercarea criminală a liberalilor.

Căci este, în adevăr o încercare criminală de a desfiinţa o instituţie atît de salutară şi de a scoate din gura guvernelor învăţate ca să muşte, frîul cu muştuc. Instituţia care a reprimat atîtea abuzuri şi a reparat atîtea nedreptăţi, instituţia care a oprit în loc pornirea nebună a d-lui Haret de a nu lăsa în învăţămînt pe nici unul dintre profesorii numiţi sub guvernul conservator, instituţia care singură poate da încredere cetăţenilor obijduiţi şi face cu neputinţă isprăvile unor miniştri iresponsabili, precum este d. Spiru Haret, trebuie să rămîie.

Guvernul liberal nu are şi nu poate avea nici motive de interes general cari să-l autorize a desfiinţa secţia contenciosului şi, dacă nu va renunţa la hotărea sa vinovată, atunci va vedea aceea ce n'a văzut încă, răscoala întregei opiniuni publice şi o demonstraţie dezaprobătoare sub care va cădea zdrobit".

❑ Conform dispoziţiunilor luate, astă-zi nu s'a mai oficiat Te-Deum la Mitropolie, cu ocazia aniversărei luărei Plevnei.

La cazarmă s'a făcut depunerea jurămîntului noilor recruţi şi s'a serbătorit această zi cu o deosebită solemnitate.

❑ Sîmbăta viitoare şcoala profesională de fete sf. Sava, îşi va sărbători, cu o deosebită solemnitate, patronul.

Elevele şcoalei vor organiza o frumoasă audiţiune muzicală-artistică.

❑ Revizoratul şcolar a început să distribuie şcoalelor primare de băeţi şi de fete libretele, sosite de la minister.

❑ Viitoarele conferenţe păstorale ale preoţilor din oraşul şi judeţul nostru, se vor ţinea în a doua jumatate a lunei Maiu viitor.

❑ Azi dimineaţă s'a ţinut la prefectura judeţului, licitaţie publică pentru darea în exploatare a mai multor păduri ale statului.

S'au prezentat concurenţi din Iaşi, Botoşani şi Roman.

❑ **De la consiliul de război.**—In şedinţa de azi consiliul a judecat următoarele procese: pe caporalul concediat Scorţaru Gheorghe, din compania 4 subistenţă, care în tovărăşia soldaţilor Dima Haralambie şi Lipovanul V. Gheorghe, au comis furturi la manutanţa militară. Consiliul a condemnat pe cei doi d'intăi la cîte 3 luni închisoare iar pe Lipovanu l'a achitat.

După amiază consiliul s'a întrunit din nou, pentru a judeca pe sergentul major Vulpe Gh. din regimentul 14 Roman, pentru lovirea inferiorului, Arhip I. caporal din compania gendarmilor rurali Vaslui, pentru ofensa superiorului şi Tanase Vasile, idem, pentru lovirea inferiorului.

Procesul privitor pe subofiţerul Frumuşelu Constantin, din regimentul 3 roşiori, acuzat de agent provocator la furt s'a amînat din lipsa de martori.

Şedinţele consiliului vor urma luna viitoare.

❑ Ni se scrie din Trg.-Ocna:

Aţi anunţat dăună-zi, că eforia spitalului Sf. Spridon a făcut o vînzare de arbori, din pădurea Slănicului, pentru suma de aproape 70.000 lei, fără licitaţie. Imi permit să complectez informaţia d-v: epitropia a vîndut *22.000 copaci de brad*, ultimii ce-au mai rămas în acea pădure.

Copacul s'a vîndut cu *trei lei.*

❑ In primele zile ale lunei Februarie vor avea loc la trupele din garnizoana locală, examenele pentru obţinerea gradului de Caporal şi Sergent.

❑ **Judiciare.**—M I. Raff, condemnat de trib. Neamţ la 400 lei amendă pentru bancrută simplă, făcînd apel, Curtea, în audienţa de ieri, i a redus amenda la 300 lei.

— In procesul de ieri d'intre domnii J. Veron cu d. Sturza, curtea, după ce a ascultat scurta pleodoarie a avocatului Rosenthal, a amînat judecarea procesului pentru 17 Februarie 1910.

— La secţia II-a urma să se judece astă zi apelul făcut de ministerul de domenii în procesul Al. Soarec, care a fost condemnat la 15.000 lei amendă pentru delict silvic.

Judecarea s'a amînat.

— Judecătorul de instrucţie din Bacău calificînd de simplă bancruta lui Bachmann şi scoţînd din cauză pe Wolf, procurorul a făcut opoziţie la camera de punere sub acuzare.

Tribunalul s. II-a a confirmat astă-zi mandatul lui Solomon Pincu, învinuit că ar fi dat foc unei crame din via ce numitul o ţinea în arendă la Vişan.

❑ *Facem cunoscut abonaţilor noştri din provincie, că administraţia ziarului nostru a însărcinat cu încasarea abonamentelor pe d. Dim. Vasiliu, care este autorizat a da chitanţe în schimbul sumelor încasate.*

No. abonamentului C. F. R. 9173.

❑ Intr'un gen cu totul nou, în arta cinematografiei moderne, se desfăşoară sujetul „Jim Blackwood". Este un roman sportiv, a cărui acţiune se petrece la cursele de cai din Paris şi vedem în timpul desfăşurărei alergările de la Longchamp în toate fazele lor Pe lîngă acest sujet nou, Programul de astă-seară Sîmbătă al Teatrului Pathé-Frères (Circul Sidoli) mai cuprinde: O pedeapsă îngrozitoare, luată din celebra scriere a lui Honoré de Balzac „La grande Bretèche". Pentru prima oară Cinematograful ne dă o atît de splendidă şi ingenioasă înscenare datorită mecanicilor şi regisorilor teatrului Châtelet din Paris.

Acest nou program săptămînal, bogat mai cu seamă în vederi pitoreşti, luate aidoma după natură, precum din Oazele Arabiei, farmecătorii şerpilor, vrăjitorii, triburile nomade etc. Malurile Gangelui, rîul sfînt, lordanul Indienilor, Gwalior mare oraş din India etc., mai conţine multe comedii de o fineţă şi eleganţă, care ni le poate da numai rafinata minte a parizianului, gen care n'a putut fi imitat de nimeni pînă astă-zi.

Mîine Duminecă se intercalează sujete nouă în program precum: O scrisoare către D-zeu etc. şi are loc matineu la 3 ore ziua cu preţuri pe jum. la toate locurile şi seara reprezentaţie cu preţurile obişnuite.

ULTIMA ORA

— Serviciul telegrafic special al „Opiniei"

Bucureşti 28 Noembrie

Mişcare prefectorială

Bucureşti.—Se afirmă în cercurile guvernamentale, că d. Ionel Brătianu ar întimpina mari dificultăţi în mişcarea prefectorială, hotărîtă să fie făcută zilele acestea.

Se spune că primul ministru a făcut numai numirea d-lui I Ghika, actual inspector administrativ, ca prefect de Constanţa.

Delegaţia pensionarilor

Bucureşti.—O delegeţie de pensionari s'a prezentat azi dimineaţă ministrului de finanţe, cerîndu-i egalizarea reţinerilor din pensie.

Intrunire

Bucureşti.—Aseară Conservatori democraţi au ţinut o întrunre în culoare de verde.

Intrunirea a fost prezidată de d. C. Dănescu.

Au luat cuvîntul d-nii C. Dănescu, Popescu, I. Socecă, D. P. Moruzzi, Barbu Păltineanu, Nicu Xenopol şi Take Ionescu.

Camera

Bucureşti.—La şedinţa de astă-zi a venit să asiste foarte multă lume, tribunele sunt tixite, fiind ştiut că va lua cuvîntul d. Take Ionescu.

La deschiderea şedinţei, s'a depus un proect de lege privitor la măsurile de greutăţi.

D. Marghiloman reaminteşte de interpelarea sa cu privire la generalul Averescu şi spune că acesta să serveşte acum de broşuri pentru a-i răspunde

D sa să adresează ministrului de război şi spune că cum de să îngăduie unui ofiţer în activitate să polemizeze cu oamenii politici.

Ia apoi cuvîntul d. Take Ionescu. Cînd d-sa să urcă la tribună, atenţia tuturor e încordată.

In parte a discursului său d. Take Ionescu se ocupă de sporirile budgetare, făcute de guvern numai pentru îmulţirea funcţionarilor.

D. Take Ionescu continuă şi în rîndurile majorităţilor să observă oare-care enervare.

Probabil că vor vorbi apoi d-nii Panu şi Vintilă Brătianu.

SENATUL

Bucureşti.—S'au distribuit mai multe proiecte de legi, după care d. Cameniţă, senator de Mehedinţi, a adresat o interpelare ministrului de industrie şi comerţ, în chestia unor dificultăţi ce s'ar face fabricelor de pluguri.

Răspunsul lui Iswolsky

Petersburg.—„Agenţia Westnik" află că ministrul de interne Iswolski, a înmînat ambasadorului turc, respunsul înscris la circulara Porţei, după ce d. Iswolski s'a înţeles cu cabinetele de la Paris şi Londra şi de la Roma. El a declarat că cele patru puteri regretă de a nu putea împărtăşi punctul de vedere al Porţei şi că nu ar fi oportun în momentul de faţă să se înceapă negocieri diplomatice, spre a stabili în mod definitiv soarta Cretei.

Camera franceză

Paris.—Camera a adoptat cu 389 voturi contra 106, proiectul privitor la regularea în mod amical, a rescumpărărei căilor ferate din Vest. Deputaţii socialişti au cerut trimiterea proiectului în comisie, dar ministru Millerand şi Briand au pus chestia de încredere şi cererea socialiştilor a fost respinsă cu 396 voturi contra 93.

Reichstagul

Berlin.— In Reichstag, cancelarul Bethmann Holveg a rostit azi un discurs privitor la politica externă, spuuînd că ţinta generală a politicei externe germane a fost expusă de mai înainte în discursul tronului.

Premiul Nobel

Cristiania.—Comitetul Nobel din Camera deputaţilor a dat premiul păcei, d lor Bernoart, fostul presedinte al consiliului belgian şi D'Estowmelles, cunoscutul senator francez. Apostolul păcii, d. Marconi, a obţinut primiul Nobel pentru fizică; d. Ostwald pentru chimie şi d. Selma Lagerlief, pentru literatură.

Din camera austriacă

Viena. — In cameră mai urmează discuţia privitoare la zecimele provizorii Deputatul Susteraic combate afirmarea după care origina crizei actuale ar fi anexarea Bosniei. Oratorul aminteşte că uniunea slavă s'a exprimat în favoarea anexiunei şi a manifestat în sensul de a vedea pe toţi patrioţii unindu-se spre a apara hotarele patriei. Apoi deputatul vorbeşte despre politica internă şi atacă cabinetul actual. Oratorul zice, toţi şefii partidelor mari sînt pentru o împacare naţională în interesul menţinerii parlamentarismului.

Noul cabinet Italian

Roma.—Regele a aprobot alcătuirea noului cabinet. D. Sannino are preşedinţia şi interneln; contelui Giuciardini exteenele; d. Scialvia, justiţia; Salandra finanţele; Generalul Spingarai, războiu; amiralul Bettolo, marina; Daneo, instrucţia; Rubine, lucrările; Luzzatti, agricultura şi Marchizul Desantonofrio, posta şi telegraful.

Toţi ministrii sunt membri ai parlamentului.

FRITZI NACHT
EMIL OPPENHEIM
LOGODIŢI
Iassy Berlin

TEATRUL NAŢIONAL
Sâmbătă 28 Noembrie a. c.
ROMEO ŞI JULIETTA
BENEFICIUL D-NEI
AGLAE PRUTEANU

HIRSCH IAŞI Lăpuşneanu 38.
CEL MAI MARE ASORTIMENT DE
MOBILE
DORMITOARE. SALOANE
SUFRAGERII şi BIROURI
cu preţurile cele mai ieftine
Draperii, Perdele, Storuri, Bonne femes
GALERII
pentru Perdele de bronze groase în loc de 35 lei numai 15 lei fereastra complectă.
PATURI DE BRONZ
Lavabouri, Mesuţe de noapte, Toilete
tot ce este mai nou, frumos şi eftin.
MARE DEPOZIT DE
LĂMPI PENTRU ELECTRICITATE
Din cele mai renumite Fabrici din străinatate
Nu este nevoe de a se comanda din Stri-a natate, toate noutăţile sunt expuse în Maăgzinul nostru.

Dr. B. Stenner
Consultaţiuni pentru boale interne, de femei, căilor urinare şi venerice.
de la 1—3 şi 7—8 p. m.
Iaşi, str. Muzelor (colţ cu str. de Sus.)

Dr. H. Solomovici
Specialist în boale de
Nas, gît şi urechi
Reîntorcîndu-se din voiajul de studii de la Berlin
S'a reluat ocupaţiunea
Consultaţiile 9—11 a. m. şi 3—6 p. m.

Marea Prezicătoare
a trecutului, prezentului şi viitorului
ELISABETA GORCEA
Din străinătate, a sosit pentru un scurt timp în Iaşi, stabilindu-se în strada Petru Rareş No. 15. *(în dosul poştei centrale)*
Specială şi neîntrecută în arta ghicitului.
Vizitatorii să nu-şi dea părere rea, până a nu vizita şi a se convinge de adevăr.

7 lei decalitru vin negru vechiu Vînzarea începe de la 31 litruri minimum.
C. D. Buznea. Iaşi, str. Calaraşi 14.

Const. Jornescu
AVOCAT
Str. Carp 5—Iaşi

S'A PERDUT
acum câte-va zile un portmoneu conţinând mai multe chitanţe fără valoare şi un Paşaport cu numele de Gustav Bespaleţi.
Rog cine'l va găsi, a se adresa la dl. Gh. Hitruc, Stradela Goliei No 9, unde va primi o bună recompensă.

Singurul Magazin care a decis să vînză mai eftin, ca ori cînd toate noutăţile aduse şi chiar mărfurile mai serioase ca: Flanele, şaluri, escharpe de chenille, mănuşi, jupoane, matineuri şi moletonuri de bluze e cel de
„LA VULTUR"
Scumpirea traiului de care mereu se plînge lumea, punînd Vulturul pe gînduri, temîndu-se ca nu cum-va Doamnele cliente să protesteze (ferească D-zeu) vre-o economie în de ale luxului şi modelor, l-a făcut să se decidă la micşurarea preţurilor la toate. Mai ales că se apropie şi sărbătorile.
Nou transport de Bucle fine, pentru cuafure în toate nuanţele.

EMULSIA RACOVITZA

UNTURA DE PESTE EMULSIONATĂ CU LACTOPHOSPHAT DE CALCIU
PENTRU PUTERE ŞI TĂRIE COPIILOR

BYRRH CEL MAI BUN VIN TONIC ŞI APERITIF

PREMIAT la toate expoziţiunile din lume şi la expoziţiunea generală romînă din 1906.

BYRRH

Vînzare anuală 7 Milioane BUTELII

VIOLET FRERES (Thur Franţi)

De vînzare La toate magazinele de consum din ţară

Cele mai bune, încercate şi economice în consumaţia comustibilului pentru agricultură şi industrie!

MOTOARE SI LOCOMOBILE-PETROLIN

PRAF DE COCOS

Instalatiuni de gaz sărac

de la 10—100 cai putere
Cheltueli de combustibil 0,8—2 bani pro oră şi cal putere

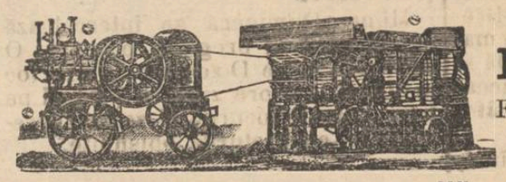

Nu face fum, Nu face funingine

Fără pericol de foc şi explozie

Nu necesitează mecanic

G. Bernhardt Söhne Wien XII | 2, Schönbrunnerstrasse 178 | P

Reprezentant ISIDORE MARGULIES, Iaşi

27 — Strada Ştefan cel Mare — 27

Cine vrea să cîştige la Loterie

să cumpere bilete numai de la

NOUA ŞI PRINCIPALA COLECTURA ROMANA

Th. P. Maximovici IASI

Debit oficial al Loteriei Statului

Iaşi—Strada Lăpuşneanu No. 35 — Iaşi

O SPECIE INCOMPARABILA DE STRUGURI

Pentru a dovedi că strugurii „*Delaware*" merită în adevăr titlul de mai sus, am comandat fotografii originale ale acestei viţe, şi le am prevăzut cu parafa unui notar domnesc.

Aceste fotografii cuprind: O viţă ireproşabilă, de 20 ani, purtînd numeroşi struguri, 32 butuci, o viţă în'naltă plantată de 4 ani cu 168 struguri şi alte 11 viţe înşirate la rînd numărînd mai mult de 1600 struguri sănătoşi şi ireproşabili. Aceste fotografii sunt făcute toate după o vie plantată într'un pămînt, lîngă care cu cîţi-va metri mai încolo, n'a putut reuşi nici o viţă europeană, cu toate că a'au încercat toate procedeele chimice posibile. Aşa anul acesta a produs aceluia care a făcut acest document de acest special fel de viţă, fără stropire foarte mulţi struguri şi n'a căpătat nici o vecezire.

Afară de aceasta viţa noastră mai are şi marele avantag'u că nu trebue altoită nici îngropată în cursul ernii. Vinul dat de aceşti struguri este de prima calitate şi foarte cu spor. Multe alte calităţi de vin sunt puse în vînzare de rău voitori sub acelaşi nume, de acea, cine voeşte a-şi procura adevarata şi veritabila viţă DELAWARE trebuie să cumpere numai viţa „DELAWARE GABRIEL NAGY". Descrierea amănunţită a strugurilor „Delaware" cu fotografiile notarial parafate într'o ediţie bogat ilustrată care şi în text mai cuprinde vre-o 40 ilustraţii este intitulată:

Catalogul ilustrat Delaware

Şi o trimit gratis şi franco ori cui o cere. Cereţi deci chiar astăzi acest catalog instructiv care dă şi numeroase sfaturi asupra altoirei şi răsădirei viţelor.

GABRIEL NAGY

MARE PROPRIETAR DE VII IN KOLY (UNGARIA)

STAŢIE POŞTALĂ, TELEFONICĂ ŞI TELEGRAFICĂ

— Corespondenţă în limbele ungară, romînă, germană, croată şi sîrbă. —

CIRCUL SIDOLI

In fie-care Joi, Vineri, Sîmbătă şi Duminică.

LA 9 ORE jum. seara

CINEMATOGRAFUL

Pathé Frères -- Paris

Program complect nou

Nu se repetă absolut nici unul din sujetele deja aratate.

Preţurile: Loc rezervat 1 leu 50 bani. Un scaun 1 leu, Balcon 70 bani, Galeria 50 bani, Loja 8 lei.

In fie-care Sîmbătă şi Duminică MATINEU cu preţurile pe jumatate la toate locurile şi începutul la 3 ore p. m.

Orchestra proprie sub conducerea d-lui Borteanu.

„Loteria Regatului Romîn"

oferă publicului cele mai

Mari Şanse de Bogăţie

BILETELE

Clasa 1 a Loteriei VII

s'au pus în vînzare

Tragerea la

la 11 Decembrie 1909

Se poate cîştigă în caz fericos cu un singur Bilet suma de

Lei 40,000 lei

Iar căştigurile totale reprezintă fabuloasa sumă de

LEI 7.322.000 LEI

Şapte Milioane Trei sute două-zeci şi două Mii de Lei

Grăbiţivă a cumpara

Lozuri Norocoase

de la

Noua şi Principala Colectură Romană

Th. P. Maximovici.—Iaşi

Căreia publicul se poate adresa cu cea mai deplină încredere

Preţurile oficiale pentru vînzare:

1/8 Una optime	Lei	1,50
1/4 Un sfert	Lei	3,00
1/2 Una jumătate	Lei	6,00
1 Loz întreg	Lei	12,00

SALOMON WACHTEL

Magasin de incredere—Str. de Sus

[Fondată în 1852]

Aduce la cunoştinţa intinsei sale clientele că s'a asortat cu

MARE DEPOSIT DE

Antracit, Cox şi Cărbuni de Forjă

100 vagoane depositate

Aprovizionat cu SOBE GODIN

Belgiane, Germane şi Engleze care ard şi cu lemne

Godin Rubeland şi Barbarossa

Traverse de toate dimensiunile, Var hidraulic, CIMENT, Martru şi Cărămizi refractare, POMPE, Ţevi, Robinete

şi toate accesoriile pentru

Instalaţiuni de conducte de Apa

Tablă, Fier şi Otel divers

Unelte pentru toate meseriile, Garituri de alamă şi fier pentru clădiri etc. etc.

Curele de transmisiuni

A sosit tabla din renumitele fabrici:

WOLF NETER & JACOBY,—BERLIN

ALBERT GASSMAN,—BRESLAU

şi Tabla Marca Leu precum şi Saci Calcuta

Toate cu preţurile cele mai convenabile

„ANCORA"

(ANKER)

Societ. de asigurare asupra vieţe şi rente *în VIENA fondată în anul 1858*

Concesionată pentru Romînia prin Înaltul Decret Domnesc No. 1984 din 19 Decembrie 1869.

Fonduri de garanţii la 31 Decemb. 1908

PESTE 168 MILIOANE LEI

Garanţii depuse la casa de depuneri din Bucureştipentru asiguraţii din Romînia

LEI 6,547,500

Starea asigurărilor aflate în vigoare la la 31 Decembrie 1908 a fost de 86,192. Contracte pentru un capital de franci 577,594,097 40 [100 şi fr. 1,144,223.10 rentă.

S'a plătit asiguraţilor de la fondarea societăţei peste 280 Milioane de franci.

Societatea „ANKER" face asigurări:

a) Caz de viaţă pentru un capital cu resultatul minimal garantat.

b) De zestre fără examen medical.

c) Contra asigurări.

d) De zestre pe termin hotărît cu scutire de plata premiilor după deceseul contractatului.

e) Caz de dese mixte cu şi fără dividende, cu scutirea de plata premiilor în caz de invaliditate acordînd şi o rentă anuală de invaliditate precum şi

Diferite alte combinaţiuni de asigurări atingătoare de bronşa vieţei.

Direcţiunea pentru Romînia Bucureşti

Agent general pentru Iaşi:

IOSEPH POPPER, Str. Lăpuşneanu No. 10

TITUS LAPTEŞ

AVOCAT

— Strada Ghica-Vodă No. 59 —

Alfons Herovanu

AVOCAT

—Strada Bărboi No. 15—

Consult. 7— a. m. şi 4— p. m

PLATA CAŞTIGURILOR se face imediat după tragere.

Tipografia H. Goldner, Iaşi Strada Primariei No. 17. — Instalaţie cu motoareelectrice, de la Ing. B. Diamant Comp.—Iaşi.